

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

LANDSMØTET 1918

DAGSORDEN MED FORSLAG OG MOTIVER
SAMT PROTOKOL OVER FORHANDLINGERNE

(27. AUGUST—3. SEPTEMBER 1918)

REFERAT VED
OLAV KRINGEN

KRISTIANIA 1918 :: ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

Arbejderbevægelsens
Arkiv
og
Bibliotek

331.8(481)2

Ar 17 L

2x

Sakregister.

	Side.
Dagsorden	1, 148, 351
Forretningsorden	2, 148
Forbundets stilling til Landsorganisationen	4, 189, 197, 208
Forbundets organisationsform	7, 40, 69, 209
Gruppe- og distriktsordningen	8, 96, 293, 304, 305, 348
Forbundets formaal	13
Lovændringer	16, 44, 92, 102, 285, 337
Forskjellige forslag	37, 370
Agitationen	37
Pensioner	37
Akkordpriser	38
Den sorte tavle	38
Brandforsikringskasse	38
Valgordningen til Landsorganisationens kongres	38, 123
Arbejdsledighetskasse	124, 259, 369
Landsmøtets aapning	139
Repræsentantfortegnelse	142
Fuldmagtskomiteens indstilling	147, 169
Dirigenter og sekretærer	149
Beretninger og regnskap	150
Beretningen for 1916	151
Protokollkomiteens indstilling	151, 155
Beretning og regnskap for 1917	169
Beretning for 1. halvaar 1918	170
Gullaug sprængstoffabrikker	172
Statens anlæg	176
Trondhjems kommune	178
Høgefossens kraftanlæg	178
Kularbejderne i Kristiania	179
Bamle apatitgruber	179
Protokollkomiteens indstilling for 1. halvaar 1918	179
Alfred M. Nilsens reise til Spitsbergen	208, 255, 277
Forslag med hensyn til arbejdsledighedsspørsaaleet	277
Avskedstaler	300, 349
Indsamling til Richard Blom	301, 337
Utgifterne til nærværende landsmøte	335
Interpellation fra Oksvik	337
Budget	351
Budgettets ikrafttræden	357
Fortolkning af bevilgning til landsmøtet	357
Eftergivelse af Bernstrøms kontingent	358
Andragende om eftergivelse av merker	358
Laaneandragender og andre bevilgninger	358
Valg	361, 363, 364, 366, 369, 372, 373, 377, 379
Erkjendtlighetsgave til Richard Hansen og G. Sethil	372
Forslag om grupperes utmeldelse av forbundet	374
Avslutning	379
Rettelser	379

Talerregister.

Aune, Kristian	148, 196, 234, 251, 262, 273, 295, 303, 311, 336, 357 358, 359, 360, 376.
Andersen, Lars	148, 170, 178, 221.
Ahlstrand, A.	182, 185.
Andersen, Carl	195, 242.
Andersen, Adolf	366.
Aas, Ingebrigt	371.
Bjerkmann, I.	197, 299, 328, 342, 356, 375.
Bjerkmann, O.	287, 294, 370.
Balstad, A.	294, 296, 314, 329.
Dalastøl, Knut	158, 159, 193, 202, 226, 253, 264, 270, 271, 274, 296, 301, 308, 308, 313, 317, 333, 335, 359, 360, 362, 370, 374, 375, 376.
Danielsen, J.	271, 273.
Eikefjord, Jakob	148, 148, 169, 176, 208, 229, 248, 262, 267, 271, 272, 283, 290, 297, 303, 304, 304, 306, 307, 308, 308, 309, 309, 317, 319, 334, 340, 341, 342, 343, 344, 347, 347, 351, 354, 354, 356, 357, 360, 363, 363, 373, 375, 376, 376, 381.
Eriksen, Bernh.	170.
Evensen, Karl	169, 263, 343, 367.
Eliassen, Gustav	169, 179, 333, 334.
Eggen, Nicolay	323, 334, 342, 343, 355, 370, 372, 376.
Ekelund, Mathias	323.
Engen, Arthur	335.
Fjeldstad, Peder	158, 178, 193, 195, 230, 294, 296, 329, 362.
Fineide, Ole	272, 362, 365, 365.
Gustavson, K.	177.
Gabrielsen, A.	192, 202, 208, 270, 274, 295, 305, 313, 317, 355, 359, 362.
Gudmundsen, Johan . . .	292, 301.
Garten, Henrik	318, 360.
Gundersen, K. M.	378.
Gulbrandsen, Johs. . . .	321, 322.
Gundersen, O.	322.
Gulbrandsen, Otto	367.
Hansen, Richard	139, 142, 148, 148, 149, 150, 153, 157, 160, 166, 169, 170, 173, 176, 180, 181, 181, 181, 182, 182, 184, 189, 209, 209, 209, 211, 212, 213, 219, 221, 249, 263, 275, 286, 301, 302, 302, 302, 304, 305, 310, 313, 326, 334, 335, 336, 340, 343, 345, 350, 350, 359, 359, 366, 367, 371, 379.
Hansen, Hans	167, 180, 195, 235, 267, 273, 317, 321, 356.
Holmen, G.	201.
Halvorsen, Sverre	179, 179.
Hellebø, H.	205, 248, 252, 257, 291, 360, 362, 363.
Høgseth, Ole	207, 254.
Hansen, Harald	296.
Hillestad, Ole	309.

Holt, Gudbrand 351.
Hansen, Albert 368.
Johansen, Elof 141, 349.
Johansen, Peder 169, 334.
Johansen, Sten 251.
Johansen, Oskar 266, 272, 275, 296, 301, 308, 308, 316, 321, 334, 343, 345,
347, 347, 347, 347, 354, 356, 358, 358, 363, 365, 369, 369,
370, 376, 378.
Jordbro, Leonh. P. . . . 336.
Johansen, Martin 272, 372.
Jakobsen, Peder 360.
Jørgensen, Karsten 375.
Kalvaa, A. 147, 148, 149, 193, 209, 209, 209, 248, 251, 269, 270, 273,
302, 302, 302, 304, 308, 320, 322, 330, 336, 336, 357, 378.
Karlsen, Alb. 207, 226, 295, 316, 335.
Kvale, Nils 199, 230, 292, 298, 320, 372, 374.
Kristiansen, Karl 355.
Lian, Ole O. 140, 197, 235, 277, 283, 283, 284, 312, 314, 360, 379.
Langseth, Kr. 149, 149.
Løgavlen, Ingv. 190, 232, 293, 294, 304, 305, 309, 311, 312, 315, 334,
335, 355.
Lien, Kristian 263, 376.
Ljungqvist, Edv. 194, 209, 228, 261, 267, 267, 267, 271, 295, 304, 304, 304,
312, 321, 327, 340, 341, 354, 354, 355, 357.
Langseth, Ole 333, 336, 360.
Løken, Otto 354.
Moen, Hans 148, 192, 206, 222, 254, 290, 297, 304, 304, 311, 318, 330,
334, 370.
Moe, Gustav 183, 195.
Magnussen, Aug. 205, 335, 341, 376.
Moen, Ole 257, 271.
Martinsen, Oswald 259, 268, 274, 335, 336, 351, 354, 378.
Moen, John L. 332, 363.
Nilsen, Alfred M. 149, 158, 165, 168, 169, 169, 170, 170, 177, 177, 178, 189,
190, 193, 200, 209, 209, 209, 212, 212, 214, 221, 244, 274,
283, 284, 298, 302, 302, 303, 305, 311, 312, 316, 320, 322,
322, 325, 327, 330, 332, 334, 342, 354, 357, 359, 359, 363,
367, 369, 372, 376.
Nordli, Kr. 172, 174, 176, 249, 271, 313, 321, 343.
Næss, Nicolay 201.
Nielsen, Hans 203, 300.
Nygaardsvold, J. 209, 224, 247, 285, 314, 330, 330, 330, 363, 376, 376.
Nielsen, N. E. 296.
Nilsen, Thv. 169, 169, 177, 177, 252, 267, 334, 347, 365.
Nymo, Bernhard 336, 359.
Olsen, Adolf 157, 190, 200, 222, 296, 327, 359.
Oksvik, Olav 202, 225, 248, 274, 312, 315, 337, 349, 359, 363, 366.
Olsen, Ingvald 291, 298.
Pettersen, Thv. 141, 349.
Pedersen, Gudmund 154, 156, 158, 266, 291, 322, 350.
Rontén G. 197, 226, 254, 289, 306, 307, 308, 308, 329, 354, 356, 359,
359, 361, 363, 370.
Rasmussen, Chr. 205, 255, 275, 293, 294, 306, 307, 335, 336, 347, 356, 357,
358, 364, 371, 377.
Røed, Sven 232, 297, 318, 340, 361, 362, 362, 373, 375.
Rothaug, Kr. 308, 308, 308, 308.
Riberg, Ole 203.
Sundbye, G. 148, 169, 178, 271, 330, 347, 347, 351, 360, 361, 363, 367,
372, 373, 374.
Smedsmøe, Ivar 148, 318, 372.
Steffensen, Jens 196, 334, 354, 356.

Strøm, C. 148, 158, 159, 191, 202, 208, 221, 297.
Sundt, O. K. 271, 335.
Sethil, G. 148, 159, 167, 179, 180, 180, 183, 183, 184, 185, 186, 222,
245, 265, 287, 295, 304, 316, 321, 322, 328, 341, 343, 362.
Støstad, Sverre 152, 153, 154, 155, 156, 157, 160, 161, 161, 163, 164, 164,
165, 167, 168, 180, 180, 181, 182, 182, 183, 184, 185, 196,
223, 254, 265, 290, 302, 329, 330, 330, 339, 347, 347, 351,
351, 354, 356, 357, 357.
Strøm, F. A. 154, 164, 166, 185, 206, 288, 297.
Sørensen, Johan 178, 178, 254, 264, 300, 302, 308, 344, 346, 362, 374.
Steffensrud, Johs. 194, 273, 289, 296.
Seim, Johs. 205, 362.
Selfors, Aasmund 244, 272, 291, 298, 332, 332, 334, 371.
Tamnæs, Kr. 177, 302, 302, 323, 370.
Tørres, Lars. 289, 298.
Volan, Elias 148, 154, 193, 193, 217, 221, 232, 240, 251, 256, 266, 267,
273, 285, 291, 300, 302, 304, 313, 317, 321, 329, 332, 334,
335, 335, 347, 347, 347, 354, 355, 362, 363, 363, 366, 367,
369, 370, 374, 377, 378, 381.
Vesta, Peder 166, 166, 193, 207, 269, 283, 283, 305, 322, 343, 371, 371.
Willumsen, O. V. 200, 252.
Wilhelmsen, J. 272, 362, 365.
Ødegaard, Johs. M. P. . . . 155, 177, 178, 228, 248, 272, 293, 299, 328, 363.
Østbø, Andreas 158, 191, 195, 265, 322.

Rettelser.

Side 178, 1 linje fra neden: Efter «Kristiania» skal staa punktum. Derefter fortsætter linjen og de 4 første linjer paa side 179: «Da jeg til opfordring til at opsætte overenskomsten meddelte Hogetossen avdeling, at der var underhandlet paa stedet om dyrtidstillæg under sygdom. Ingeniør Hyssing, som da opholdt sig i Kristiania, ringte i den anledning op til mig og meddelte at det var forudsætningen at dyrtidstillæg under sygdom kun skulde betales indtil understøttelsen fra kredssykekassen var traadt i kraft».

Side 179, 15. linje fra oven staa: «var den imidlertid». Skal være: «blev den midlertidig».

Side 182, 6. l. fra neden staa «I. Bjerkmann» skal være «A. Ahlstrand».

Side 188 tilføies efter 1. linje fra oven: «bedriver som omfatter bygningsarbejder, vand-, gas- og kloakledningsarbejder, brolægningsarbejder, anlæg av veier, jernbaner, havner, telegraf- og telefonledninger samt andre lignende arbejdsforetagender».

Side 191, 3. linje fra neden staa «50». Skal være «25».

Side 200, 11. linje fra neden (i Alfred M. Nilsens tale) staa: «Den syndikalistiske organisation i Sverige beklager stillingen». Denne sætning skal gaa ut. Fortsættelsen uttrykker hvad tal. har sagt.

Side 201, 1. linje fra oven staa «de»; læs «det». 9. linje fra oven staa «det»; læs «mit». 14. linje fra oven staa «fandtes». Læs «jeg fik fat paa».

Side 204, 19. linje fra neden, staa «forhandling»; læs «handling».

Side 209, 4. linje fra neden staa «revisionistisk»; læs «reformistisk».

Side 210, 15. linje fra neden: ordet «stor» foran overenskomst utgaar. Mindre bokstavfeil er ikke tatt hensyn til ved rettelserne.

Dagsorden

for

Norsk arbeidsmandsforbunds 13de landsmøte

i Kristiania 25. aug. 1918 og følgende dage.

Møtet aapnes kl. 3 efterm. i Folkets hus.

1. Landsmøtets konstituering.
 - a) Fuldmagternes godkjendelse.
 - b) Vedtagelse av dagsorden og forretningsorden.
 - c) Valg av ordstyrere og sekretærer.
2. Beretning og regnskap.
3. Forbundets stilling til landsorganisationen (forslag nr. 1—8).
4. Forbundets organisationsform (forslag nr. 9—18).
5. Oprettelse av arbeidsledighetskasse.
6. Lovforandringer (forslag nr. 19—127).
7. Valgordningen til landsorganisationens kongres (side 38 og 39).
8. Forskjellige forslag (forslag nr. 128—132).
9. Vedtagelse av budget.
10. Valg.

Forretningsorden.

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Dog har arbeiderpressens repræsentanter adgang. Likeledes har medlemmer av forbundet adgang til galleriet som tilhørere undtagen naar en sak besluttet behandlet for lukkede døre.

Repræsentanter maa forevise adgangskort og tilhørere medlemsbok ved indgangen.

2. Til at lede møtet vælges 2 ordstyrere. Ordstyrerne ordner indbyrdes møternes ledelse. Til at føre protokollen vælges 4 sekretærer.
3. Møterne holdes fra kl. 9—1 form. og 3—7 efterm.
4. Ingen har ret til at faa ordet mere end 3 ganger i samme sak. Undtagen for indledningsforedrag begrænses taletiden til 10 minutter 1ste og 5 minutter 2den og 3dje gang.

Ordstyreren har forøvrig, naar han finder det paakrævet, ret til at stille forslag om yderligere tidsbegrænsning og strek med de indtegnede talere. Til forretningsordenen gives ingen ordet mere end 1 gang og høist 2 minutter til hver sak.

Under behandlingen av dagsordenens punkt 3 og 4 angaaende forbundets stilling til landsorganisationen og organisationsformen er der ingen indskrænkning i taletiden. Dog kan landsmøtet beslutte, at debatten skal avsluttes med de indtegnede talere.

Talerne skal tale fra den dertil bestemte plads i salen.

5. Forslag maa leveres skriftlig til ordstyreren, undertegnet med vedkommendes navn og navnet paa den organisation han repræsenterer. Intet nyt forslag kan optages efterat der er besluttet sat strek med de indtegnede talere.

Forslag som ingen forbindelse har med de paa dagsordenen opførte saker kan ikke behandles.

6. Alle beslutninger avgjøres med almindelig flertal. I tvilstilfælde, eller naar 20 repræsentanter forlanger det, foregaar avstemningen ved navneoprop.
7. I protokollen indføres kun forslagene og avstemningerne samt de fattede beslutninger.
8. Protokollen oplæses ved hvert møtes begyndelse og for sidste møte ved dets slutning.

Paa forbundets landsmøte i 1916 forelaa en række forslag til forandringer av forbundets love og organisationsform.

Alle disse forslag var paa forhaand behandlet av hovedstyret, der for de forslags vedkommende som omhandlet forandringer i forbundets organisationsform foreslog følgende:

„Da de samme forslag til forandring av organisationens former og fremgangslinjer, som er indsendt til forbundets landsmøte ogsaa forelaa paa sidst avholdte fagkongres, men der blev oversendt til behandling av en alsidig sammensat komite, for derefter at forelægges næste kongres til endelig behandling, finder hovedstyret at maatte foreslaa, at landsmøtet ikke tar disse spørsmaal op til behandling, men at man avventer kongressens beslutninger, hvorefter spørsmaalet optages paa næste landsmøte, som sammenkaldes efter hovedstyrets nærmere bestemmelse. Paa dette vil der bli at ta stilling til kongressens beslutninger, foreta de nødvendige lovforandringer og træffe beslutning om forbundets fremtidige organisationsform.“

Dette vedtokes med 76 mot 74 stemmer.

Likeledes vedtok landsmøtet efter forslag av Karl Hamang at utsette behandlingen av de indkomne lovforslag til næste landsmøte.

Den 29. oktober 1917 avholdtes ekstraordinært hovedstyremøte, hvor følgende beslutning vedtokes:

„Meddelelse om tiden for landsmøtet utsendes straks til avdelingerne med opfordring om at indsende forslag, som ønskes behandlet paa landsmøtet. Fristen for indsendelse av forslag sættes til utgangen av december. Hovedstyret vælger en komité paa 5 mand, som trær sammen i januar, for at bearbeide de foreliggende forslag og avgi indstilling i saken. Denne indstilling blir at oversende til avdelingerne.“

Til komité valgtes paa samme møte følgende:

Gunnar Sethil, Rich. Hansen, Alfr. M. Nilsen, Joh.s M. P. Ødegaard og Elias Volan.

Komiteen er enig i at inndelegere forslagene i følgende 4 hovedgrupper:

1. Forslag om forbundets stilling til landsorganisationen.
2. Forslag om forbundets organisationsform.
3. Forslag til lovændringer.
4. Forskjellige forslag.

1. Forbundets stilling til landsorganisationen.

Forslag, utsat fra 1916.

Forslag nr. 1.

Fra Foldalens grubearbeiderforening.

Landsmøtet vedtar love i føderativ retning saa at kampmidlerne forfleres og avpasses efter forholdene for derved at skape en mere klassebevisst kamporganisation, selv om utmeldelse av landsorganisationen blir nødvendig.

Subsidiært foreslaaes:

Landsmøtet søker spørsmålet utredet og omsendt til forbundets avdelinger til uttalelse, eventuelt uravstemning.

*

Forslag nr. 2.

Fra Nestavold jernbanearbeiderforening.

I tilfælde landsorganisationens kongres ikke vedtar love i overensstemmelse med fagoppositionens program paa førstkommende kongres, foreslaar foreningen at Norsk arbeidsmandsforbund vedtar love i føderativ retning og utmeldelse av landsorganisationen for derved at skaffe en virkelig klassekamporganisation.

*

Forslag nr. 3.

Fra A. Gabrielsen, Nestavold.

Umiddelbart etter at beretning og regnskap er behandlet, nedsætter landsmøtet en spesialkomite paa 7 medlemmer, som faar i opdrag at utarbeide utkast til ændringer av love og organisationsformer i syndikalistisk retning. Dette utkast forelægges landsmøtet til endelig vedtagelse.

Forslag indkommet i 1917.

Forslag nr. 4.

Fra avdeling 179, Kirkenes.

1. N. A. F. utmeldes av landsorganisationen.
2. Foreningernes obligatoriske utmeldelse av Det norske arbeiderparti.
3. Forbundet omlægges i syndikalistisk retning i samarbeide med Norsk Syndikalistisk Federation eller som selvstændig organisation. Lovene utarbeides i overensstemmelse hermed.

Motivering:

Paa forrige landsmøte i 1916 var fremsat et forslag, som gik i den retning, at hvis ikke den ekstraordinære kongres som skulde avholdes i 1917 vedtok det føderalistiske princip skulde N. A. F. utmelde sig av landsorganisationen; dette forslag blev nedvotert med 2 stemmers majoritet.

Hvorfor landsmøtet dengang ikke vedtok det ovenfor nævnte forslag var, at man vilde avvente kongressens resultater, og det har vi nu faat. Resultatet av den ekstraordinære kongres er negativt; den har stort set ikke forbedret organisationsforholdene anderledes end de var.

Skal vi bevare N. A. F.s enhet saa maa landsmøtet vedta den syndikalistiske retning, skal forbundet vedta den syndikalistiske retning, saa er det en klar sak at forbundet maa ut av landsorganisationen.

Den syndikalistiske retning kan ikke praktiseres indenfor rammen av en organisation, som er bygget paa det repræsentative system og parlamentarismen; vi maa gaa over til syndikalismen bygget paa det føderalistiske princip og direkte aktion. Den ekstraordinære kongres spikret ogsaa fast de tilknytningspunkter som den faglige og politiske bevegelse har til hinanden. Saaledes uttalte Jens Teigen: ingen kan indbilde sig at to retninger med vidt forskjellige principielle opfatninger skal kunne samarbeide.

Vi kan ikke arbeide for at faa produktionsmidlerne over til de eksklusive fagforeninger samtidig som vi arbeider for at faa dem over til samfundet. Det blev ogsaa uttalt som absolut forkastelig at arbeiderne skulde benytte sabotage i den økonomiske kamp, et middel der ikke kunne regnes blandt det parlamentariske, og paa det grundlag blev ogsaa det vaaben sabotage forkastet, mens f. eks. tvungen mægling og voldgift, fremsprunget som disse er av selve det repræsentative system, fremdeles sitter i høisætet. Kongressen gav dog en erkjendelse for at fagorganisationen slik som den nu er ikke formaar at hævde sin stilling overfor de sterke arbeidsgiverorganisationers interesse efter at disse i fællesskap optraadte for at bekjempe arbeiderne og deres organisationer.

I denne kamp er det som det repræsentative system med parlamentarismen som vaaben slaar ned paa sin egen klasse, med andre ord direkte bekjemper en organisation, den faglige.

Det første som derfor maatte gjøres hvis det skulde være det allerringeste haab om at faa en organisation handledygtig, er at omlægge den i syndikalistisk retning, det skulde være at søke den politiske og faglige organisations adskillelse.

Forslag nr. 5.

*

Fra N. A. F.s stedlige avdelinger i Stavanger.

I anledning Norsk arbeidsmandsforbunds førstkommende landsmøte, tillater vi os at foreslaa opført paa dagsordenen:

Norsk arbeidsmandsforbunds utmeldelse av landsorganisationen. Vedtagelse av love i føderativ retning for derved at omdanne organisationen til en virkelig kamporganisation.

Forslaget er behandlet i de forskjellige foreninger (tilsluttet forbundet) og vedtat paa et fællesmøte mot 3 stemmer.

Forslag nr. 6.

*

Fra Herlandsfos arbeiderforening.

I henhold til omsendte sirkulære nr. 7 skal bemerkes: At avdeling 345 i hovedsaken holder sig til fagoppositionens standpunkter.

Dog da avdelingen paa grund av sin beliggenhet ikke kan staa i saa absolut god forbindelse med oppositionens styre, skal den subsidiært foreslaa: at grube- og anlægsarbeiderne hæver al forbindelse med landsorganisationen og danner egen kamporganisation.

Uttalelse:

Naar Herlandsfos arbeiderforening har innsendt dette forslag til behandling paa forbundets landsmøte skal det bemerkes, at forslaget er en frugt av efterfølgende:

Grube- og anlægsarbeiderne er den radikaleste gruppe indenfor arbeidsmandsforbundet og som helhet indenfor landsorganisationen, hvorav følger at denne gruppe har opnaadd de største økonomiske fordele paa arbeidsplassen.

Ved at denne gruppe indtræder i N. S. F. kommer den i samme forhold til de øvrige faggrupper som nu, hvis lønssatser den staaer betydelig over. Dette grundlag kommer naturtvungent at gi aarsak til mismøie i N. S. F., og vil atter skape splittelse, samtidig som den vil virke splittende paa landsorganisationen.

Derimot hvis grube- og anlægsarbeiderne danner egen gruppe, staaer frit overfor alle forhold, kan uten hensyn bruke de kampmidler den for ethvert tilfælde finder heldigst, har den forutsætningen at kunne vise fakta for hvilke kampmidler og organisationsformer der for fremtiden kan være de bedste, og har saaledes utsigter til at kunne bringe en løsning i den nu paagaaende strid mellem og inden arbeiderorganisationerne, og dermed gjøre sit til at samle alle arbeidere under en hovedorganisation.

*

Forslag nr. 7.

Fra Haugesunds sten-, jord- og cementarbeiderforening.

Lovens § 8 foreslaaes saalydende:

- a. Avdelingerne maa ha staaet i forbundet i 3 — tre — maaneder før de kan faa forbundets godkjendelse til at stille lønskrav. Undtatt herfra er de avdelinger der hovedsagelig bestaar av ældre medlemmer som er overflyttet fra andre avdelinger eller hvor det er utsigter til at faa istand en særdeles gunstig arbeidsavtale.
- b. Finder en eller flere avdelinger at tidspunktet er beleilig til at faa istand en gunstig arbeidsavtale, kan den eller de gaa til aktion for dette uten forutgaaende varsel, dog maa forbundet varsles samtidig som kravet tilstilles arbeidsgiveren.
- c. De skriftlig bindende overenskomster sløifes og erstattes av anerkjendte arbeidsvilkaar.
- d. Det overlates til avdelingerne at bestemme om arbeidet skal nedlægges eller ikke mens forhandling paagaar.
- e. Avdelingerne skal selv paase at arbeidsgiveren ikke gjør brudd paa indgaaet avtale og med de midler som staaer til avdelingens raadighet at ordne forholdet.
- f. Straks en arbeidsnedleggelse iverksettes skal den avdeling arbeidsnedleggelsen berører vælge en komite med saa mange medlemmer

lemmer som findes nødvendig, der har at motta og fordele streikebidraget.

De punkter i loven som staaer i strid med forannævnte forslag sløifes eller forandres i overensstemmelse med forslaget.

*

Forslag nr. 8.

Fra Vittingfos arbeidsmandsforening.

Da det ofte viser sig at en hurtig og bestemt aktion er det bedste middel til at faa forskjellige krav gjennomført paa en gunstig maate, og samtidig paa den korteste tid, saa er det av den største betydning, at der tillates avdelingerne at gaa til en saadan handling uten først at forhandle med forbundet, og i tilfælde en saadan forhandling fører til arbeidsnedleggelse, at forbundet da yder sin økonomiske støtte.

2. Forbundets organisationsform.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 9.

Fra Trondhjems stedlige styre, Skiens jernbanearbeiderforening og Saude jernbanearbeiderforening.

Da fagorganisationen danner livsnerven i arbeiderbevægelsen, hvis viktigste opgave er at omskape samfundsforholdene, bør den naturlige konsekvens være, at dette formaal faar en fremtrædende plads i den faglige eller økonomiske virksomhet — at der altsaa ikke bare tilstræbes forbedring av arbeidernes kaar *indenfor* rammen av kapitaliststaten, men at man kjemper for at sprænge denne og avskaffe den økonomiske utbytning ved producenternes direkte kontrol eller overtagelse av produktion og omsætning og derved gjennomføre den socialistiske samfundsordning.

Under henvisning hertil skal Norsk arbeidsmandsforbunds formaal være:

1. At samle de forskjellige grupper av saavel kvindelige som mandlige arbeidere, der ikke omfattes av haandverksloven og som ikke har sit specielle fag- eller industriforbund at tilhøre, til en faglig enhet, for at de i fællesskap og ved hjælp av de midler og fremgangsmaater, som man i hvert enkelt tilfælde finder tjenlige, paa alle omraader kan raade om og fremme sine faglige og sociale interesser.
2. At søke at skaffe dem medbestemmelsesret paa de arbeidsvilkaar, under hvilke de skal arbeide — spesielt arbeidslønnens forhøielse og arbeidstidens forkortelse og forøvrig søke hindre arbeidskjøperne i alt fra deres side, der tar sigte paa hensynsløs utnyttelse av arbeidskraften.
3. At avskaffe alt søndags-, over- og natarbeide, og der hvor det maa finde sted søke at faa det betalt med mindst 100 pct. tillæg.

4. Ved utsendelse av agitatorer, utgivelse og spredning av socialistisk litteratur, saasom blade, brosjyrer o. lign. og forøvrig paa anden hensigtsmessig maate søke bibragt alle landets arbeidende kvinder og mænd forstaaelse av organisationens nødvendighet og stiftelse av avdelinger paa de arbeidspladser, hvor saadanne ikke findes. I det hele tat gjøre alt mulig til styrkelse av klasse- og solidaritetsfølelsen og gjøre fagbevægelsen til en bevisst revolutionær klassekamporganisation.
5. At søke indført 8 timers maksimalarbeidsdag, alderdomsforsørgelse, offentlig sykepleie, avskaffelse av kontraktørvæsenet, forbedring av boligforholdene for arbeidere m. v.
6. Ved hjelp av faglig aktion og ellers alle til raadigbet staaende midler søke hindret lovgivningsmyndighetene i gjennomførelsen av love, der er egnet til at skade arbeiderne i deres klassekamp.
7. At tilveiebringe og bearbeide statistiske opplysninger om organisations- og arbeidsforhold og at søke statstilskud for disse gjøremaal.

Forslag nr. 10.

*

Lovbestemmelser angaaende gruppe- og distriktsordningen.

Fra Alfred M. Nilsen og Johs. M. P. Ødegaard.

§ 39 utgaar som overflødig.

§ 40.

Gruppeinndeling.

- a. Avdelinger inden forbundet, som faglig eller industrielt hører sammen danner en gruppe og vælger et gruppestyre, som i første haand har at planlægge og forberede gruppens anliggender.
- b. For de større grupper inden forbundet kan forbundets landsmøte eller i visse tilfælder hovedstyret ansætte en eller to fastlønnede sekretærer, der vælges av vedkommende gruppers representanter.
- c. For de grupper, som har fastlønnede sekretærer fungerer disse som formænd.
- d. De grupper, som ikke har nogen fast sekretær bør saavidt mulig bli representert i forretningsutvalget og sorterer direkte under dette.

Disse grupper vælger en formand til hvem forretningsutvalget har at henvende sig i spørsmål, som angaar gruppen og som derfor maa behandles av dennes styre.

Saadanne gruppeformænd kan av hovedstyret bevilges et honorar i forhold til det utførte arbeide.

§ 41 (før 40).

Gruppestyrerne.

Gruppestyrerne og gruppesekretærene vælges første gang under forbundets landsmøte ved at gruppens representanter kommer sammen til separatmøte og senere paa gruppernes ordinære generalforsamlinger.

§ 42 (før 44).

Gruppestyret bestaar av de antal medlemmer, som generalforsamlingen bestemmer, dog ikke over 7. De bør, saavidt mulig, være bo sittende i det distrikt hvor vedkommende gruppe har sin hovedstyrke.

For at lette sammenkaldelsen av styret skal der ogsaa tages hensyn til, at de ikke bør altfor spredt.

§ 43 (før 45).

Gruppestyret sammenkaldes av styrets formand eller av forretningsutvalget saa ofte det maa ansees nødvendig til planleggelse av agitation indenfor vedkommende gruppe, forberedelse av lønskrav og tarifrevisjoner, valg av forhandlere, behandling av forslag fra arbeidsgiverne samt spørsmål om iverksættelse av konflikter eller avslutning av saadanne.

§ 44 (før 42).

Generalforsamlinger.

- a. Gruppernes ordinære generalforsamlinger avholdes i samme aar som forbundets landsmøte og umiddelbart før dette.
- b. Generalforsamlingen bestaar av en representant fra hver av de foreninger som tæller mindst 20 medlemmer.
Mindre foreninger som ikke tæller 20 medlemmer kan i fællesskap vælge en representant saafremt medlemsantallet tilsammenlagt naar op til det bestemte antal.

§ 45 (før 43).

Ekstraordinær generalforsamling kan av gruppestyret eller forretningsutvalget indkaldes, ifald forholdene særlig under avslutning av lønsbevægelser maatte nødvendiggjøre dette.

Til de ekstraordinære generalforsamlinger kan indkaldes de til enhver tid fungerende foreningsformænd, ifald tiden ikke tillater valg av særskilt representant.

§ 46 (før 49).

Gruppesekretærene.

- a. Gruppesekretærene skal holde sig à jour med alt som angaar den gruppe de er valgt av. De skal være gruppens avdelinger behjælpelig med forberedelsen av alle lønskrav og sørge for at indberette alle nødvendige opplysninger, som kan tjene til at belyse forholdene. Endvidere skal de være behjælpelig med forberedelsen og utførelsen av agitationen for vedkommende gruppe og forøvrig bistaa avdelingerne i administrative saker, hvor dette maatte være paakrævet.
- b. De skal saavidt mulig engang hvert aar utarbeide en nøiagtig statistikk over arbeidsløn, arbeidstid, arbeiderantal og organisationsforhold m. v. inden sin gruppe, samt avgi en aarlig beretning om lønsbevægelsen og dens resultater.
- c. Gruppesekretærene skal i den utstrækning tiden tillater drive agitation for tilslutning til forbundet.

Forøvrig har de at rette sig efter de av gruppestyret, forbundets formand og forretningsutvalget givne instruksler.

§ 47 (ny).

For sin virksomhet er gruppesekretærene ansvarlige overfor gruppestyret, generalforsamlingen, forbundets hovedstyre, forretningsutvalg og landsmøte.

§ 48 (ny).

I tilfælde nogen av gruppesekretærene dør eller av en eller anden grund fratræder sin stilling mellem generalforsamlingene skal hovedstyret ansætte en anden efter indstilling av gruppestyret.

§ 49 (før 46).

- a. Gruppestyrets formand skal til stadighet være i besiddelse av de inden gruppen gjældende overenskomster. Han skal i god betids før en overenskomst kan opsiges i samraad med gruppestyret undersøke om tidspunktet og forholdene forøvrig er heldig for en opsigelse.
- b. Ifald gruppestyret finder det nødvendig at opsi en overenskomst skal krav herom forelægges forretningsutvalget ledsaget av forslag til ny overenskomst og alle nødvendige oplysninger mindst to maaneder før overenskomsten kan opsiges.
- c. Nye lønskrav (hvor der ikke før er nogen overenskomst) skal av avdelingerne sendes direkte til forbundets hovedkontor mindst to maaneder før kravet agtes fremsat for arbeidsgiveren.

Forinden saadanne krav endelig behandles skal dog, ifald tiden tillater det, gruppeformandens og eventuelt gruppestyrets uttalelse indhentes. Dette skal under alle omstændigheter gjøres ifald kravet maatte være av den beskaffenhet, at det vil kunne faa indflydelse overfor andre overenskomster eller krav inden vedkommende gruppe.

I de under litra b og c nævnte tilfælder maa behandlingen i avdelingerne ske i henhold til forhundslovens § 8.

§ 50 (før 47).

- a. Under forhandlinger med arbeidsgiverne saavel naar det gjælder revision av hele gruppens lønstariffer, som naar det angaar en enkelt bedrift inden gruppen, skal gruppens formand eller en anden av gruppestyret valgt repræsentant delta sammen med en av forretningsutvalget opnævnt forhandler. De enkelte foreninger vælger i alle saadanne tilfælder partsrepræsentanter.
- b. Alle forhandlingsforslag eller tilbud fra arbeidsgivernes side skal forinden de vedtages forelægges for de interesserte foreninger til avstemning.
- c. Blir forslaget vedtat skal det dog forelægges gruppestyret og forretningsutvalget til approbation, forinden det kan ansees for endelig godkjendt.
- d. Blir et forslag forkastet og ingen yderligere indrømmelser kan faaes ved fredelig forhandling, skal de enkelte foreningers saa-

velsom gruppestyrets uttalelse indhentes forinden der gaaes til yderligere aktion mot arbeidsgiverne.

- e. Hverken gruppestyret eller forretningsutvalget skal uten tvingende nødvendighet avslutte en streik mot vedkommende arbeidsgiveres ønske, saalænge der er utsigt til at opnaa noget ved streiken.
- f. I tilfælde der reises tvil om nytten av at iverksætte eller fortsætte en streik, eller der mellem gruppestyret og foreningen eller forretningsutvalget opstaar tvist herom, skal forretningsutvalget forinden endelig beslutning fattes indkalde en ekstraordinær generalforsamling inden gruppen som foreskrevet i § 8, hvis raad befølges.

§ 51 (før 50).

Nordlands distrikt.

Foruten de i foregaaende §§ nævnte gruppesekretærer vælger landsmøtet en sekretær for Nordlands distrikt omfattende de 3 nordligste amter.

Sekretærens bopæl bestemmes av landsmøtet eller om saa ikke er skedd av hovedstyret.

§ 52.

Sekretæren er forbundets tillidsmand inden Nordlands distrikt og skal ivareta forbundets fællesinteresser inden distriktet.

Saaledes skal han være avdelingerne behjælpelig med utforming av lønskrav og administrative saker, drive agitation for tilslutning til forbundet og ellers rette sig efter en av hovedstyret utfærdiget instruks.

Forøvrig gjælder for ham de samme regler som for forbundets øvrige valgte tillidsmænd.

§ 53.

Samtlige forbundets sekretærer indkaldes til at delta i hovedstyrets møter, dog uten stammeret.

*

Forslag nr. 11.

Fra Spikerverkets arbeiderforening.

Foruten de i § 48 nævnte gruppesekretærer ansættes sekretærer for følgende distrikter, hvilke vælges av landsmøtet efter indstilling fra distriktets repræsentanter paa landsmøtet:

1. Nordlands distrikt omfattende de 3 nordligste amter.
2. Stavanger distrikt overtages av sekretæren for hermetikindustrien.

Disse sekretærers bopæl bestemmes av landsmøtet eller, om saa ikke sker, av hovedstyret.

*

Forslag nr. 12.

Fra Staksnes arbeiderforening.

Gruppe- og distriktsekretærene skal ha stemmeret i hovedstyremøterne.

*

Forslag nr. 13.

Fra Tekstilarbeidernes gruppestyre, Kristiania.

Der vælges en sekretær for tekstilindustrien.

Motivering:

Med hensyn til ansættelse av egen sekretær for gruppen, er dette jo en gammel sak, som maa komme igjen helt til dette vort ønske blir imøtekommet.

Man maa huske paa, at teksten er en industri, som er i stadig vekst hele landet over, og skal man kunne drive en frugtbringende agitation for at kunne oprette nye foreninger og samle nye medlemmer, saa maa vort forslag om egen sekretær bli vedtat paa landsmøtet. Slik som forholdene nu er, blir der ikke noget helt av vort arbeide for at samle vor stand.

Forslag nr. 14.

Fra den elektrokemiske gruppe og Vigelands arbeiderforening.

Der vælges en sekretær for den elektrokemiske industri.

Forslag nr. 15.

Fra gruppestyret for Kristiania kommunale arbeiderforeninger.

Med henblik paa at faa istandbragt et samarbeide mellem de i forbundet staaende kommunale arbeiderforeninger tillater man sig at foreslaa for landsmøtet, at der ansættes en fastlønnet sekretær for denne gruppe.

Subsidiært:

I tilfælde forslaget ikke blir vedtat henstilles til hovedstyret at foranledige dannelse av en landssammenslutning av nævnte foreninger med et efter forbundsloven valgt gruppestyre.

Motivering:

Grunden for at ovenstaaende forslag fremkommer er, at man av hensyn til organisationens fremtidige utvikling blandt de kommunale arbeidere anser det baade nødvendig og paakrævet, om man til enhver tid kunde holde sig underrettet om arbeids- og lønsforhold ved de forskjellige kommuner, saaledes at foreningerne kunde planlægge sit arbeide mest mulig i kontakt og forstaaelse med hverandre.

Størst betydning vil utvilsomt den foreslaaede ordning faa for agitationsspørsmålet, da der som bekjendt er adskillig brakmark at gjennempløie paa dette omraade.

Særlig aktuelt er dette spørsmal blit i det sidste, da det her i Kristiania er opstaat en saakaldt „splittelsesorganisation“, der har til formaal at klassificere de kommunale arbeidere efter ansættelsesvilkaarene, og som ved alle midler søker at sprænge de bestaaende foreninger.

Indsendt i 1917.

Forslag nr. 16.

Fra Trondhjems stedlige styre.

§ 1.

Formålet.

Da fagorganisationen danner livsnerven i arbeiderbevægelsen, hvis viktigste opgave er at omskape samfundsforholdene, bør den naturlige konsekvens være, at dette formaal faar en fremtrædende plads i den faglige eller økonomiske virksomhet — at der altsaa ikke bare tilstræbes forbedring av arbeidernes kaar *indenfor* rammen av kapitaliststaten, men at man kjemper for at sprænge denne og avskaffe den økonomiske utbytning ved producenternes direkte kontrol eller overtagelse av produktion og omsætning og derved gjennemføre den socialistiske samfundsordning.

Under henvisning hertil skal Norsk arbeidsmandsforbunds formaal være:

1. At samle de forskjellige grupper av saavel kvindelige som mandlige arbeidere, der ikke omfattes av haandverksloven og som ikke har sit specielle fag- eller industriforbund at tilhøre, til en faglig enhet, for at de i fællesskap og ved hjelp av de midler og fremgangsmaater, som man i hvert enkelt tilfælde finder tjenlige, til fremme av arbeidernes faglige og sociale interesser.
2. At avskaffe alt søndags-, over- og natarbeide, og der hvor det maa finde sted søke at faa det betalt med mindst 100 pct. tillæg.
3. Ved utsendelse av agitatorer, utgivelse og spredning av socialistisk literatur, saasom blade, brosjyrer o. lign. og forøvrig paa anden hensigtsmessig maate søke bibragt alle landets arbeidende kvinder og mænd forstaaelse av organisationens nødvendighet og stiftelse av avdelinger paa de arbeidspladse, hvor saadanne ikke findes. I det hele tat gjøre alt mulig til styrkelse av klasse- og solidaritetsfølelsen og gjøre fagbevægelsen til en bevisst revolutionær klassekamporganisation.
4. At kræve indført 8 timers maksimal arbeidsdag, avskaffelse av kontraktørvæsenet, forbedring av boligforholdene for arbeiderne m. v.
5. Ved hjelp av faglig aktion og ellers alle til raadighet staaende midler søke hindret lovgivningsmyndighetene i gjennemførelsen av love, der er egnet til at skade arbeiderne i deres klassekamp.

§ 3.

Kontingenten.

Den sidste ordning som er foretat av hovedstyret med hensyn til kontingent og streikeunderstøttelse foreslaaes lovfæstet.

Nyt punkt d:

Paa steder, hvor forbundet har en eller flere avdelinger med et samlet medlemsantal av 500 og derover, har disse ret til at disponere over 50 pct. av forbundets kontingent til streikekassen mot at svare en tilsvarende del av den stedlige streikeunderstøttelse.

Disse avdelinger kan — om de selv ønsker det — sluttes sammen til en avdeling. I motsat fald skal disse midler disponeres av det stedlige styre.

§ 4.

Indbetaling av kontingent.

(Tillæg til punkt a.)

De avdelinger, som har ordnet sig som nævnt i § 3 punkt d, foretar alle sine indbetalinger gjennom det stedlige styre.

§ 6.

Helt- og halvtbetalende medlemmer.

(Punkt a.)

Som halvtbetalende medlemmer kan optages o. s. v.

Sidste punktum:

Medlemmer kan dog staa som halvtbetalende, hvis vanlige gjennomsnittsløn er under kr. 4.00 pr. dag.

§ 8.

Godkjendelse av konflikter.

(Punkt c.)

Bestemmelsen i punkt c. om opsigelse av en overenskomst ændres derhen, at $\frac{2}{3}$ forandres til almindelig flertal.

Punkt d tilføies:

Paa steder, hvor avdelingerne har ordnet sig som i § 3 d nævnt, skal 50 pct. av denne ekstrakontingent tilfalde den stedlige avdeling eller det stedlige styre.

§ 14.

Forretningsutvalget.

Punkt c tilføies:

Hvad angaar streikeunderstøttelsen. Ophævelse av en konflikt kan bare foretages av den interesserte forening.

§ 20.

Stedlige styre.

Paragrafen ændres derhen, at de stedlige styre kommer til at bestaa av foreningsformændene.

Endvidere at det stedlige styre paa det sted forbundets distriktssekretær har sin bopæl, skal styret ved siden av sine gjøremaal som stedlig styre ogsaa være styre for det distrikt hvor sekretæren har sin virksomhet.

Er foreningerne paa vedkommende sted sammensluttet til en avdeling danner avdelingsstyret distriktsstyret.

Alle lønskrav, som av avdelingerne sendes forbundet til godkjendelse, skal før de fremsættes for arbeidsgiveren først sendes distriktssekretæren til gjennomgaaelse. Styrets uttalelse skal vedlægges lønskravene (tarifkravene), naar disse sendes forbundet. Undtatt fra denne bestemmelse er dog de avdelinger, som staa tilsluttet en organisert gruppe.

Distriktsstyret er overfor avdelingerne bare et raadgivende styre uten nogen ret til at fatte beslutninger som bindende for de enkelte avdelinger. Det skal sammen med distriktssekretæren efter bedste skjøn vareta forbundets interesser i distriktet.

Instruks for distriktssekretærene.

1. Instruks for distriktssekretærene ændres derhen, at alle henvendelser til sekretæren skal sendes distriktsstyret istedetfor til hovedkontoret.

Hvis avdelingen ønsker bistand av sekretæren for at ordne en konflikt eller lignende, og sekretæren skulde være optatt paa andet hold, kan styret, om avdelingen saa maatte ønske, sende en anden av styrets medlemmer til at bistaa avdelingen. Alle utgifter som derved paaføres styret, bæres av forbundet.

2. Styret og sekretæren skal ha fælles kontor; utgifterne til dette bæres med $\frac{3}{4}$ av forbundet og $\frac{1}{4}$ av stedets avdelinger.

*

Forslag nr. 17.

Fra Narvik arbeiderforening.

Da landsmøtet i 1913 gik til at ansætte fastlønnede distrikts- og gruppesekretærer, saa var dette nærmest at betrakte som et eksperiment, idet der fra flere hold blev anket over, at forbundets vekst ikke gik saa fort som ønskelig kunde være, og man trodde, at dette atter igjen hadde sin grund i for liten agitation. Der blev videre fremhævet, at hvis hver gruppe eller distrikt fik sin sekretær, saa vilde denne sætte sin ære i, at hans gruppe eller distrikt blev godt organisert og dette vilde bevirke, at forbundets medlemstal vilde vokse i en hittil uanet grad. Hvad man den gangen haabet og ventet har imidlertid ikke slaat til.

Sammenlignet med de andre større forbund som f. eks. Norsk Jern- og Metalarbeiderforbund og Træarbeiderforbundet, saa maa det siges at N. A. F. med sine mange sekretærer har staatt i stampe.

Gaar man ut fra at sekretærene har gjort sin pligt, saa at intet kan bebreides dem for daarlig eller for forkjært agitation, saa maa aarsaken til stilstanden i forbundets vekst bli at søke paa andet hold.

Arbeidsledighet har strengt tatt ikke eksistert i disse 5 aar. Forholdene har i saa maate været glimrende. Aarsaken ligger altsaa ikke der.

Den blir altsaa at søke i forbundets uhyre administration. Da vi før 1913 kunde sige, at intet forbund administrertes saa billig som N. A. F., saa maa vi nu sige: Intet forbund administreres saa dyrt som N. A. F.

I 1908, da forbundet stod paa sin høide med 28000 medlemmer kunde man greie sig med ca. $\frac{1}{4}$ av de administrationsutgifter som nu brukes, men endda arbeidedes der godt uten visergut.

De tænkende arbeidere utover landet spør sig hvor det vil bære hen. Kontingenten vokser stadig, men kasserne er ikke desto mindre tomme.

Av rent sparsommelighetshensyn mener man derfor at sekretærposterne bør inddrages.

Da dertil kommer at forhandlingerne med arbeidsgiverne for aller største del finder sted i Kristiania, saa blir ogsaa her sekretærene overflødige, idet nu den overveiende del av foreningerne inden sin midte har mænd, hvis dygtighet i forhandlinger kan sidestilles med sekretærenes.

Fem aars erfaring har vistnok nu lært arbeiderne at se litt anderledes paa sakerne end de saa dem i 1913, og er man overbevisst om, at sekretærene uten skade kan undfæres, saa maa man ogsaa stemme for at disse stillinger sløifes.

Paa grund av det anførte vil man derfor foreslaa:

1. Distrikss- og gruppesekretærene inddrages.
2. §§ 39—55 i forbundets love utgaar.

*

Forslag nr. 18.

Fra Hyttarbeidernes forening, Røros.

Foreningen tillater sig at indsende til landsmøtet følgende forslag:

Principielt:

De bestaaende gruppe- og distriktssekretærstillinger ophæves.

Subsidiært:

Gruppe- og distriktssekretærstillinger indskrænkes en del.

Motivering:

Da det har vist sig, at nytten av disse stillinger ikke er saa stor som meningen var ved opprettelsen. Samtidig maa vi ta tiden i betragtning, at det maa indskrænkes *det* som kan.

3. Forslag til lovændringer.

§ 1.

Indsendt i 1917.

Forslag nr. 19.

Fra Bergens stedlige styre.

Punkt c avsluttes ved første punktum.

Som punkt d foreslaaes:

„At søke at opprette mellem arbeiderne og arbeidsgiverne saadanne, enten tarifmæssige overenskomster eller andre av arbeiderne godkjendte arbeidsvilkaar, som til enhver tid maa staa fuldt paa høide med de stedlige behov for et anstændig og sorgfrit levesæt blandt arbeiderne.“

Nuværende punkt d blir punkt e o. s. v.

Motivering:

Der er forbundslovens avsnit „Formaalet“ i dens nuværende form altfor litet specielt, der er intet som tar sigte paa noget bestemt, det

er altfor løst, og det har aldrig kunnet siges at vort „forbunds formaal“ har øvet nogen indflydelse paa de forskjellige overenskomsters avfattelse. Derfor mener vi at ved vort forslag vilde der bli noget mere sikkert og holdbart, som under enhver overenskomsts avfattelse maatte tages mer hensyn til, eller om man siger, at det vilde bevirke at bringe forhandlingerne derhen, at de tar mere hensyn til arbeidernes tarv for en rimelig eksistens med sin arbeidsfortjeneste, og at deres fortjeneste kommer mere i flugt og harmoni med livsfornødenheterne end hittil i mange tilfælder.

Se forøvrig de under forslag nr. 9 og 16 fremsatte ændringsforslag.

§ 3.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 20.

Fra Kristiania sten-, jord- og cementarbeiderforening og Murarbeidernes forening, Bergens hermetikarbeiderforening og Tekstilarbeidernes gruppe.

- a. Kontingenten forhøies til 45 øre pr. uke for heltbetalende og 30 øre pr. uke for halvtbetalende medlemmer.

*

Forslag nr. 21.

Fra Spikerverkets arbeiderforening.

- b. Kontingenten for direkte medlemmer er ordinært 60 øre pr. uke, der fordeles med 55 øre til forbundskassen og 5 øre til forsikringskassen.

Indsendt i 1917.

Forslag nr. 22.

Fra Bergens murarbeiderforening.

Kontingenten sættes til 45 øre, der fordeles med 35 øre til forbundskassen og 10 øre til forsikringskassen.

For direkte medlemmer 50 øre, hvorav 10 øre til forsikringskassen.

*

Forslag nr. 23.

Fra Kristiania sten-, jord- og cementarbeiderforening.

Den nugjældende kontingent fastsættes som ordinær kontingent.

*

Forslag nr. 24.

Fra Lier og Røkens jernbanearbeiderforening.

Kontingenten til forbundet fastsættes til 55 øre pr. uke og streikebidraget forhøies tilsvarende.

*

Forslag nr. 25.

Fra Soknedalens jernbanearbeiderforening.

Kontingenten foreslaaes sat til 50 øre for heltbetalende.

*

Forslag nr. 26.

Fra Staksnes arbeiderforening.

§ 3, punkt a. forandres saa den ukentlige kontingent blir sat saa høi at de indkomne beløp ved anvendelse av § 8, punkt d helt dækkes og saaledes at nævnte punkt utgaar.

Motivering:

Vi finder at en forhøielse av den ordinære kontingent er heldigere end en ekstrakontingent, da denne efter § 8, punkt d gjælder fra den tid en overenskomst opsiges, altsaa forut for en streik og kommer i det tidsrum man virkelig skal spare alle midler.

Ved denne ordning blir det absolut likhet og retfærdighet for alle medlemmer.

§ 5.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 27.

Fra Skiens jernbanearbeiderforening.

Punkt c sidste avsnit utgaar.

*

Forslag nr. 28.

Fra Monier- og cementarbeidernes forening, Bergen.

Syke, arbeidsledige og de til militærtjeneste indkaldte medlemmer fritages helt for kontingent.

Sæsongarbeidere, saasom fiskere og jordbrukere, betaler en kontingent av 10 øre pr. uke den tid de er borte fra arbeide, med 5 øre til vedkommende foreningskasse og 5 øre til forbundet.

*

Forslag nr. 29.

Fra Stavanger hermetikararbeiderforening.

Medlemmer, der av foranstaaende grunde vil fritages for kontingent, maa anmelde og bevisliggjøre sin tilstand for sin avdelings kasserer, som saa istedetfor merker i vedkommendes medlemsbok sætter fristempel. Saadant fristempel medfører altsaa fritagelse for pligter, men ikke tap av rettigheter.

Indsendt i 1917.

Forslag nr. 30.

Fra Kristiania sten-, jord- og cementarbeiderforening.

I punkt a forandres 1 uke til 4 dage og ordet *kan* til *skal*.

§ 7.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 31.

Fra Skiens jernbanearbeiderforening.

Punkt c sidste avsnit utgaar.

*

Forslag nr. 32.

Fra Bergens stedlige styre.

I punkt c sidste passus forandres 3 maaneder til 6.

Motivering:

Der har inden forbundet vist sig eksempler paa, at hvor en avdeling med en masse nye og ubefastede medlemmer har faat ekstrakontingent, saa har disse grundet liten forstaaelse fundet sig i den grad misfornøiet at de har gaat ut igjen, og saaledes lammet foreningernes handledygtighet til at benytte den beleilige tid til at slaa et slag for forbedring av sine medlemmers kaar. Det har været tap for foreningerne og likedan for forbundet. Man trodde med en utsættelse av ekstrakontingent i 6 maaneder for slike medlemmer, at det vilde bevirke, at man kunde beholde dem inden organisationen indtil de fik forstaaelse av det nyttige og nødvendige herav. Derved vilde baade foreningerne og forbundet vinde ganske betragtelige fordele.

§ 8.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 33.

Fra Skiens jernbanearbeiderforening.

Punkt a. Avdelingerne maa ha staat i forbundet mindst 3 maaneder før de kan faa forbundets godkjendelse til at stille lønskrav. Undtat herfra er de avdelinger, der har mindst $\frac{2}{5}$ av ældre medlemmer, der er overflyttet fra andre avdelinger.

*

Forslag nr. 34.

Fra Staksnæs arbeiderforening.

Tidsfristen i punkt a forandres fra 6 til 2 maaneder.

*

Forslag nr. 35.

Fra Vestmarkens jernbanearbeiderforening.

Punkt a sidste del forandres til:

Undtat herfra er de avdelinger der hovedsagelig bestaar av ældre medlemmer, som er overflyttet fra andre avdelinger, eller hvor der er anledning til at faa en landsoverenskomst gjort gjældende, eller der hvor arbeidet er av kortere varighet.

*

Forslag nr. 36.

Fra Skiens jernbanearbeiderforening.

Punkt b. Ønsker nogen avdeling at fremsætte lønskrav, er samorganisationen avdelingerne behjælpelig med at forberede lønskravet og paaser at dette blir indrapportert til forbundets kontor, som derpaa sender skemaer til utfyllelse. Dette indsendes i utfylt stand samtidig med avdelingens (samorganisationens) utarbeidede tarifforslag, mindst en maaned før kravet ønskes fremsat for arbeidsgiveren.

Undtagelser fra regelen om en maanedes varsel kan gjøres, naar der er grunde tilstede for, at kravet ikke har kunnet fremsættes med saa langt varsel.

*

Forslag nr. 37.

Fra Staksnes arbeiderforening.

Tidsfristen 2 maaneder forandres til 1 maaned.

*

Forslag nr. 38.

Fra Skiens jernbanearbeiderforening.

Punkt c. Ifald en allerede bestaaende overenskomst maa opsiges i forbindelse med lønskravet skal der gaaes frem paa følgende maate: Avdelingen, eller om der er flere avdelinger paa stedet der omfattes av overenskomsten. Samorganisationen skal indkalde de angjældende arbeidere til ekstraordinær generalforsamling senest 6 uker før overenskomsten kan opsiges.

Ifald over halvdelen av samtlige organiserte av de berørte arbeidere stemmer for opsigelse, skal andragende herom forelægges forretningsutvalget senest 1 maaned før overenskomsten kan opsiges.

*

Forslag nr. 39.

Fra Trondhjems stedlige styre og Saude jernbanearbeiderforening.

Bestemmelsen i punkt c om opsigelse av en overenskomst ændres derhen at $\frac{2}{3}$ forandres til almindelig flertal.

*

Forslag nr. 40.

Fra Staksnes arbeiderforening.

Bestemmelsen om 2 maaneder forandres til 1 maaned.

*

Forslag nr. 41.

Fra Skiens arbeidsmandsforening, Kristiania sten-, jord- og cementarbeiderforening og Tekstilarbeidernes gruppe.

Punkt d og e sløifes.

*

Forslag nr. 42.

Fra Spikerverkets arbeiderforening.

Til punkt d foreslaaes følgende tillæg:

Fritat for denne kontingent er invalider og mindre arbeidsdygtige medlemmer.

*

Forslag nr. 43.

Fra Spikerverkets arbeiderforening.

De beløp, som er inkommet ved den i punkt d foreskrevne ekstrakontingent, avsættes til et reservefond, som kun skal anvendes under større streiker og lockouter.

*

Forslag nr. 44.

Fra Sundløkkens arbeiderforening.

Hvis et krav ordnes uten arbeidsnedleggelse, skal de beløp som er inkommet ved den i punkt d foreskrevne ekstrakontingent avsættes til et reservefond, der efter hovedstyrets nærmere bestemmelse kun kan anvendes til igangssettelse av produktionsforetagender.

*

Forslag nr. 45.

Fra Skiens jernbanearbeiderforening.

Punkt f. Arbeidsnedleggelse bør ikke finde sted før alle til raadighet staaende midler er forsøkt, medmindre arbeidsnedleggelse med sikkerhet kan ansees som det effektiveste kampmiddel.

Lykkes det ikke ved forhandling gjennom avdelingsstyret at bilægge konflikten, kan forretningsutvalget aapne en saadan.

*

Forslag nr. 46.

Fra Staksnes arbeiderforening.

En arbeidsnedleggelse skal godkjendes av forretningsutvalget, naar ved forhandling alle midler til en fredelig løsning er mislykket.

*

Forslag nr. 47.

Fra Skiens jernbanearbeiderforening.

Punkt g. Gjør arbeidsgiveren brudd paa indgaaet overenskomst eller foretar lockout, skal saken øieblikkelig meddeles foreningens styre (og om det gjælder flere foreninger til samorganisationen) der indrapporterer saken til forretningsutvalget, ledsaget med fornødne opplysninger.

Avdelingerne (samorganisationen) maa ved alle stridigheter med arbeidsgiverne indhente forretningsutvalgets raad og veiledning.

Indsendt i 1917.

Forslag nr. 48.

Fra Murarbeidernes forening, Bergen.

§ 8 a sidste led skal lyde:

Undtat herfra er de avdelinger, der hovedsagelig bestaar av ældre medlemmer, og som har oparbeidet rettigheter som er overflyttet fra andre avdelinger.

Resten av punktet strykes.

I punkt b forandres bestemmelsen om 2 maaneder til 1 maaned.

I punkt c forandres 3 maaneder til 1 maaned og ($\frac{2}{3}$ av angjældende) til $\frac{2}{3}$ av de fremmødte.

I punkt d forandres bestemmelsen: Dog i intet tilfælde længere end 3 maaneder, til 8 uker.

Punkt e tilføies ordene: med landsmøtets godkjendelse.

Punkt f tilføies: I hvert tilfælde bør foreningen være den avgjørende.

*

Forslag nr. 49.

Fra Eydehavns arbeidsmandsforening.

Foreningen foreslaar at litra d og e i lovens § 8 om ekstrakontingent under lønskrav utgaar i sin helhet av loven. Det er et uretfærdig og skadelig punkt i loven, saa foreningerne taper medlemmer av den grund.

*

Forslag nr. 50.

Fra Kristiania sten-, jord- og cementarbeiderforening.

Punkterne d og e utgaar av paragrafen.

*

Forslag nr. 51.

Fra Murarbeidernes forening, Bergen.

Punkt i skal lyde: Ethvert streiken vedrørende medlem skal efter bedste evne søke lønnende beskæftigelse, dog maa avdelingens samtykke først indhentes osv. som før.

*

Forslag nr. 52.

Fra direkte medlem Jørgen Johnsen, Stenkjær.

Bestemmelsen i punkt c om $\frac{2}{3}$ av samtlige arbeidere forandres til „mindst $\frac{1}{2}$ “ osv.

*

Forslag nr. 53.

Fra Veiarbeidernes forening, Aasenfjorden.

Bestemmelsen i punkt a om 6 maaneder forandres til 1 maaned.

Bestemmelsen i punkt b om 2 maaneder forandres til 14 dage.

Bestemmelsen i punkt c om 3 og 2 maaneder forandres til 14 dage paa begge steder.

Bestemmelsen i punkt d om 3 maaneder forandres til 14 dage.

*

Forslag nr. 54.

Fra Bergens stedlige styre.

Punkt f gaar ut som følge av mæglingsloven. Som nyt punkt f foreslaaes:

„Ingen konflikt kan avsluttes førend ved godkjendelse av flertallet av de i konflikten berørte medlemmer, og kun efter at det er statistisk belyst at de opnaade vilkaar med rimelighet dækker alle arbeidernes livsforholdene tilstrækkelig kan en konflikt erklæres hævet. Jfr. § 1 punkt d.

Motivering:

Punkt f. Efter at mæglingsloven er traadt ikraft er teksten i dette punkt gjort overflødig. Idet vi tillater os at foreslaa et nyt punkt i den form er det i forstaaelsen av den ikke helt uberettigede kritik som har været ført mot vore tillidsmænd, og som efter vort syn er en væsentlig aarsak til strid og splittelse inden organisationen. Endvidere vil man med den sidste del av forslaget, som i øieblikket

kan synes at være noget vidtløftig, slaa en pæl gjennem den letvint-het som ofte gjør sig gjældende under opsættelse av tariffer. Som regel blir det aldrig tat saa sterkt hensyn til arbeidernes økonomiske behov, eller med andre ord man er ikke i besiddelse av noget grundlag utover det rent skjønsmæssige, som er nødvendig for at bevisliggjøre sit krav. Derfor er resultatet, at man ser sig blind paa de foreliggende tal, og hensynet rettes mer paa arbeidsherrens forogdt-befindende end paa arbeidernes eksistensbetingelser, hvilket fører til at man til stadighet ligger saa uforholdsmæssig langt efter konjunktur-erne og indtægt og utgift ligger paa et saa mislig nivåa.

*

Forslag nr. 55.

Fra Akerhaugens jernbanearbeiderforening.

Punkt i. forandres saaledes:

Ethvert streiken vedrørende medlem bør ikke søke arbeide paa andre steder før forholdene er undersøkt.

*

Forslag nr. 56.

Fra Brevik jernbanearbeiderforening.

I punkt c forandres bestemmelsen om $\frac{2}{3}$ av de angjældende arbeidere til $\frac{1}{2}$ av de avgivne stemmer.

Motivering:

Naar foreningen foreslaar at forandre $\frac{2}{3}$ av samtlige organiserte til $\frac{1}{2}$ av de avgivne stemmer, er det fordi vi finder at det er en mere demokratisk form, saa at et mindretal ikke skal kunne herske over flertallet. De medlemmer som ikke vil møte op paa møterne og del-tage i stemmegivningen faar nøies med hvad de andre beslutter; nu kan de ved at sitte hjemme forpurre en aktion og det bør forhindres.

§ 9.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 57.

Fra Trondhjems stedlige styre.

Punkt a. Understøttelsen forhøies til henholdsvis kr. 11.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00 og 20.00 pr. uke for heltbeta-lende og det halve for halvtbetalende medlemmer.

*

Forslag nr. 58.

Fra Kristiania sten-, jord- og cementarbeiderforening.

Skalaen for streikeunderstøttelse forhøies med kr. 1.00 for hver sats for helt- og halvtbetalende.

*

Forslag nr. 59.

Fra Tekstilarbeidernes gruppe.

Understøttelse under konflikter forhøies til henholdsvis kr. 11.00, 12.50, 13.00, 13.50, 14.00, 14.50, 15.00, 15.50 og 16.00 for heltbeta-lende og kr. 5.50, 6.25, 6.50, 6.75, 7.00, 7.25, 7.50, 7.75 og 8.00 for halvt-beta-lende medlemmer pr. uke.

*

Forslag nr. 60.

Fra Bergens hermetikarbeiderforening.

Understøttelse under konflikter forhøies til henholdsvis kr. 10.50, 12.00, 12.50, 13.00, 13.50, 14.00, 14.50, 15.00 og 15.50 for heltbetalende og kr. 5.50, 6.25, 6.50, 6.75, 7.00, 7.25, 7.50, 7.75 og 8.00 for halvtbetalende medlemmer.

*

Forslag nr. 61.

Fra Monier- og cementarbeidernes forening, Bergen.

Satserne for understøttelsen forhøies med kr. 5.00 for enkelt person og siden stigende med 50 øre for hver person. medlemmet har at forsørge, saaledes at høieste sats blir kr. 23.00 pr. uke.

Understøttelsen begynner fra den dag konflikten trær ikraft.

*

Forslag nr. 62.

Fra Vigelands arbeiderforening.

Streikebidraget forhøies saa medlemmerne i tilfælde streik eller lockout kan nogenlunde leve av det; med de nuværende satser viser dette sig umulig.

*

Forslag nr. 63.

Fra Vestmarkens jernbanearbeiderforening.

Ordet „konflikt“ i første linje forandres til „streik“.

*

Forslag nr. 64.

Fra Staksnes arbeiderforening.

Kontingenten for enkelt person forhøies til kr. 14.00 pr. uke og tilsvarende for familieforsørgere.

*

Forslag nr. 65.

Fra Tunhovd anlægsarbeiderforening.

Understøttelse for enkelt person forhøies til kr. 10.00 pr. uke. De der har en at forsørge til kr. 13.00 pr. uke og videre en forhøielse av kr. 1.50 pr. uke for hver de har at forsørge.

*

Forslag nr. 66.

Fra Grubearbeidernes fagforening, Røros.

Nyt punkt e. Den i punkt a bestemte understøttelse gjelder ogsaa i de tilfælder, hvor medlemmerne blir opsagt (boykottet) av arbeidsgiverne paa grund av forsøk paa at hæve fortjenesten eller fremme forskjellige interesser for sig selv og sine kammerater ved f. eks. benyttelse av boykot, obstruktion, sabotage eller andre virksomhetsfulde midler.

Bestemmelser om hvem som er berettiget til understøttelse i slike tilfælder avgjøres av den stedlige forening med ret for den eller de medlemmer dette gjelder at indanke avgjørelsen til forbundsstyret,

og dette i tilfælde avgjøre saken efter at ha erholdt fuld opplysning om den.

Forbundsstyret kan forhøie understøttelsen til familieforsørgere efter længere arbeidsledighet av den som ovenfor nævnt.

Indsendt i 1917.

Forslag nr. 67.

Fra Murarbeidernes forening, Bergen.

Streikeunderstøttelsen forhøies til henholdsvis 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 og 20 kroner pr. uke for heltbetalende og halvt for halvtbetalende.

*

Forslag nr. 68.

Fra Kristiania sten-, jord- og cementarbeiderforening.

Som understøttelse under konflikter foreslaaes den av hovedstyret fastsatte skala — 50 pct. tillæg til lovens satser.

*

Forslag nr. 69.

Fra Veiarbeidernes forening, Aasenfjorden.

Punkt b skal lyde:

Hvor det gjælder krav fra avdelingernes side maa de enkelte medlemmer for at være berettiget til understøttelse ha staat i forbundet i 4 uker før konfliktens utbrud. Ved angrep fra arbeidsgivernes side er alle berettiget til bidrag som var indmeldt i forbundet før opsigelsen.

I alle tilfælder utbetales understøttelse for første streikeuke.

Familieforsørgere, der under en konflikt indkaldes til militærtjeneste, utbetales vanlig streikeunderstøttelse saalænge konflikten varer.

*

Forslag nr. 70.

Fra Bergens stedlige styre.

Punkt a: Understøttelsesskalaen av 1ste september 1917 ophøies til lov.

Punkt b: Forandres saaledes at streikebidrag utbetales for første streikeuke.

Motivering:

Naar vi foreslaar understøttelsesskalaen av 1ste september ophøiet til lov, er vi av den mening at dyrtiden vil bli vedvarende utover denne landsmøteperiode. Ut fra samme syn er det at vi foreslaar streikebidrag utbetalt for første streikeuke, idet som regel er der ingen blandt arbeiderne som har mere end saavidt det rækker sammen uke til anden. Skal man saa ikke gi de streikende noget til opphold allerede den første uke kan det ha skadelige virkninger tilfølge.

§ 10.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 71.

Fra Skiens jernbanearbeiderforening.

Punkt b og c utgaar.

*

Forslag nr. 72.

Fra Staksnes arbeiderforening.

Punkt c utgaar.

*

Forslag nr. 73.

Fra Gikens arbeiderforening.

Eventuelle mulktter tilfalder kooperationen.

*

Forslag nr. 74.

Fra Aalens grubearbeiderforening.

Punkt a sidste passus skal lyde:

Der maa godkjendes av vedkommende avdeling.

§ 11.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 75.

Fra Staksnes arbeiderforening.

Punkt b. Avdelinger med 100 medlemmer og derover kan vælge 2 repræsentanter.

Foreninger, som paa grund av avsides beliggenhet ikke kan komme i berøring med andre foreninger, skal ha ret til repræsentant uanset medlemsantal.

*

Forslag nr. 76.

Fra Gjetbergets jernbanearbeiderforening.

Foreninger, der er en maaned gammel og hvor majoriteten er ældre medlemmer, har repræsentationsret til landsmøtet.

*

Forslag nr. 77.

Fra Vestmarkens jernbanearbeiderforening.

De to sidste avsnit i punkt b. utgaar.

*

Forslag nr. 78.

Fra Rauma jernbanearbeiderforening.

Naar flere medlemmer flytter fra en plads til en anden og danner forening før landsmøtets indkaldelse skal den ha repræsentationsret, naar medlemsantallet er efter loven, selv om nye medlemmer er indtat i foreningen.

*

Forslag nr. 79.

Fra Spikerverkets arbeiderforening.

Punkt c. Landsmøtet har at behandle:

1. Hovedstyrets beretning og regnskap.
2. Fra medlemmer og styret indkomne forslag, som menes at ligge indenfor rammen av forbundets virksomhet.
3. Vælge styre, protokolkomit  og revisorer.
4. Bestemme de fastlønnede funktionærers l n.

5. Bestemme tid og sted for næste landsmøte, eller i motsat fald gi hovedstyret fuldmagt dertil.

*

Forslag nr. 80.

Fra Skiens jernbanearbeiderforening.

Punkt d sidste punktum: De har tale- og forslagsret, men ikke stemmeret.

*

Forslag nr. 81.

Fra Grubearbeidernes fagforening, Røros.

Punkt d sidste punktum forandres til: Dog uten stemmeret.

*

Forslag nr. 82.

Fra Spikerverkets arbeiderforening.

Punkt d. Det samlede styre, protokolkomit  og 1 repræsentant for revisorerne skal være, osv.

Indsendt i 1917.

Forslag nr. 83.

Fra Kristiania Sten-, jord- og cementarbeiderforening.

§ 11 b foreslaaes en tilføielse saa den kommer til at lyde:

Til landsmøtet har de avdelinger hvis medlemsantal er mindst 40 ret til inden sin midte at vælge en repræsentant. Avdelinger med 200 medlemmer 2 repræsentanter, siden en for hvert fyldte hundretal medlemmer indtil 5 repræsentanter, som er det høieste antal nogen avdeling kan vælge, osv. som før.

Begrundelse:

Den nuværende repr sentationsret virker uretfærdig og er ikke demokratisk. Efter de nuværende regler kan en avdeling som tæller 1000 medlemmer ikke sende mer end 2 repræsentanter, men derimot kan 25 avdelinger som tilsammen har det samme medlemsantal, sende 25 repræsentanter. Vi er av den mening at et landsmøte b r gi uttryk for flertallet av medlemmerne i forbundet. Og dette kan det ikke paa anden maate end at avdelingerne faar sende repræsentanter nogenlunde i forhold til sit medlemsantal.

*

Forslag nr. 84.

Fra Staksnes arbeiderforening.

§ 11 punkt e forandres saa den faar følgende ordlyd:

Repræsentanternes reise- og diætutgifter og reise- og diætutgifter for styre- og revisionsmedlemmer, der pligter at være tilstede, betales av forbundskassen. Likeledes landsmøtets øvrige utgifter.

Motivering:

Vi maa tage hensyn til de foreninger der økonomisk set ikke kan sende repræsentant. Der er en mængde saadanne foreninger der paa grund av kassens stilling ikke sender repræsentant og saaledes set er helt utest ngt.

*

Forslag nr. 85.

Fra Akerhaugens jernbanearbejderforening.

Repræsentanternes reise og diæt utbetales av landsmøtet, likeledes landsmøtets øvrige utgifter.

§ 13.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 86.

Fra Stenarbeidernes forening, Bergen.

Punkt b. Det samlede styre bestaar av 16 medlemmer. Av disse skal 11 vælges av avdelinger utenom Kristiania og 5 av avdelinger i Kristiania.

*

Forslag nr. 87.

Fra Kristiania stedlige styre.

Punkt b gives saadant tillæg: De 4 ulønnede vælges efter indstilling av Kristiania stedlige styre.

Indkommet i 1917.

Forslag nr. 88.

Fra Murarbeidernes forening, Bergen.

Punkt b. Det samlede styre skal bestaa av 18 medlemmer, hvorav 7 vælges fra avdelinger i Kristiania og 11 utenfor Kristiania.

§ 14.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 89.

Fra Saude jernbanearbejderforening.

Punkt a. Forretningsutvalget bestaar av formand, næstformand og kasserer samt 6 andre av landsmøtet valgte medlemmer i Kristiania. Samt at grube- og anlægssekretærene gives sæde med stemmeret i forretningsutvalget, saalænge de har sine kontorer i Kristiania.

*

Forslag nr. 90.

Fra Kristiania stedlige styre.

Punkt e. Uttræder noget medlem av forretningsutvalget mellem landsmøterne vælger hovedstyret efter Kristiania stedlige styres indstilling et nyt i Kristiania boende medlem osv. som før.

Indsendt i 1917.

Forslag nr. 91.

Fra Spikerverkets arbejderforening.

Som nyt punkt f foreslaaes:

For forretningsutvalget vælges 2 suppleanter.

*

Forslag nr. 92.

Fra Akerhaugens jernbanearbejderforening.

Punkt c tilføies:

Dog kan forretningsutvalget ikke paabyde at arbeidet skal optages, hvis det er en forening som bestemt motsætter sig det, uanset om det er en landstarif som omfatter en hel branche.

§ 18.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 93.

Fra Bergens kommunale arbejderforening.

c. Forsikringsbidraget forhøies til henholdsvis kr. 500.00 og 800.00 efter 3 og 5 aars medlemskap.

*

Forslag nr. 94.

Fra Kolsdalens arbejderforening.

b. Til dette formaals opnaaelse avsættes der av hvert inden forbundet avsat kontrolmerke 10 øre til forsikringskassen.

c. Dør et medlem og medlemsbøgerne viser, at det ved sin død har været medlem av forbundet uavbrudt i 3 aar og opfyldt sine forpligtelser, utbetales til medlemmets egtefælle, barn, forældre eller andre slegtninger, som avdøde i levende live har forsørget, kr. 300.00.

Efter 4 aar	kr. 400.00
” 5 ”	” 500.00
” 6 ”	” 600.00
” 8 ”	” 700.00
” 10 ”	” 800.00
” 12 ”	” 1000.00

Har avdøde ingen paarørende som her nævnt utbetales et begravellesbidrag stort kr. 100.00.

b. (nyt punkt). Ethvert medlem, der har været tilsluttet forbundet i mindst 3 aar og opfyldt sine forpligtelser, er ved indtrædende sygdom av over 3 maaneders varighet eller ved invaliditet mot legitimation fra læge og fagforening berettiget til et rentefrit laan tilsvarende 2/3 av den for vedkommende svarende forsikringssum. Dog skal vedkommende være forpligtet til ved fuldt indtraadt arbeidsdygtighet at tilbakebetale det laante med ukentlige avdrag.

I tilfælde vedkommende ikke opnaar fuld arbeidsdygtighet skal laanet fratrækkes hans tilfaldende forsikringssum.

*

Forslag nr. 95.

Fra Sundløkkens arbejderforening.

c. Dør et medlem og medlemsbøgerne viser, at det ved sin død har været medlem av forbundet uavbrudt i 2 aar og opfyldt sine forpligtelser, utbetales til medlemmets egtefælle, barn, forældre eller andre slegtninger, som avdøde i levende live har forsørget, kr. 200.00.

Efter 3 aar	kr. 300.00
" 4 "	" 400.00
" 5 "	" 500.00
" 6 "	" 600.00
" 7 "	" 700.00
" 8 "	" 800.00

Har avdøde ingen paarørende som her nævnt utbetales et begravelsesbidrag stort kr. 100.00.

*

Forslag nr. 96.

Fra Murarbeidernes forening, Kristiania.

- b. Til dette formaals opnaelse avsættes der av hvert inden forbundet avsat kontrolmerke 10 øre til forsikringskassen.
- c. Dør et medlem og medlemsbøgerne viser, at det ved sin død har været medlem av forbundet 1 aar, utbetales til medlemmets egtefælle, barn eller andre slegtninger, som avdøde i levende live har forsørget, kr. 100.00. Har avdøde været medlem i 2 aar kr. 200.00 og saa fremdeles indtil 7 aar og kr. 700.00, der er maksimum. (Sidste passus som før).
- d. Anden passus utgaar.

*

Forslag nr. 97.

Fra Norsk Arbeidsmandsforbunds avd. 60. Lysaker.

(Nyt punkt). Den som har fyldt 60 aar og opfyldt alle sine forpligtelser til forbundet i mindst 20 aars sammenhengende medlemskap utbetales da den faste forsikringssum en gang for alle.

*

Forslag nr. 98.

Fra Haugesunds stenarbeiderforening.

Forbundsstyret utarbeider efter statistiken en ordning til forhøielse av dødsbidraget og den dermed fornødne forhøielse av kontingenten.

Indsendt i 1917.

Forslag nr. 99.

Murarbeidernes forening, Bergen.

I forsikringskassen gjøres den forandring, at der efter 1 aars medlemsskap utbetales 100 kroner, stigende med 100 kroner for hvert aar indtil 1000 kroner, samt at begravelsesbidrag til medlems hustru utbetales efter 3 aars medlemsskap med 100 kr., efter 5 aar 150, 7 aar 250 og efter 10 aars medlemsskap 300 kroner.

*

Forslag nr. 100.

Fra Støperiarbeidernes forening, Bergen.

Forsikringskassens § 18 punkt c. foreslaes forandret saaledes: Dør et medlem og medlemsbøgerne viser at det ved sin død har været medlem av forbundet uavbrudt i 1 aar og opfyldt sine forpligtelser utbetales til medlemmets egtefælle, barn, forældre eller andre slægt-

ninger, som avdøde i levende live har forsørget, kr. 100.00, har avdøde været medlem i 3 aar 300.00, i 5 aar 500.00. Har avdøde ingen paarørende som her nævnt utbetales et begravelsesbidrag stort kr. 100.00.

Punkt d:

Ved berettiget medlems egtefælles død utbetales medlemmet straks kr. 100.00. Dette beløp blir ikke at fratrekke de i litra c nævnte forsikringsbeløp.

*

Forslag nr. 101.

Fra Kristiania sten-, jord- og cementarbeiderforening.

§ 18 punkt c. forandres derhen, at naar et medlem har staat i 2 aar og opfyldt sine forpligtelser utbetales til medlemmets egtefælle, barn, forældre eller andre slægtninger, som avdøde i levende live har forsørget, kr. 200.00, siden 100 kroner for hvert aar til kr. 500.00, som er det høieste beløp.

Begravelsesbidraget forhøies til kr. 150.00.

Punkt d. Kr. 100.00 forhøies til kr. 150.00.

*

Forslag nr. 102.

Fra Murarbeidernes forening, Kristiania.

Det paalægges det nye hovedstyre at træ i forbindelse med de øvrige forbund for at søke forsikringskasserne overført til landsorganisationen og forsikringsbeløpet bragt i samme plan for alle fag.

*

Forslag nr. 103.

Fra Lier og Røkens jernbanearbeiderforening.

Forsikringsbidraget stiger til 700 kroner efter 10 aars og til 1000 kroner efter 15 aars medlemsskap.

*

Forslag nr. 104.

Fra Soknedalens jernbanearbeiderforening.

Forsikringsbidraget forhøies efter 15 aars medlemsskap til 750 kroner og efter 25 aars medlemsskap til 1000 kroner.

Motivering:

Da det har vist sig gjennom tiderne at en stor del av arbeiderne har meldt sig ind i organisationen, men av sløvhet og lignende har en hel del blit strøket paa grund av kontingentrestanse og lignende. Vi mener derfor at vedtagelsen av vort forslag vil skape en hel del mere stabile medlemmer. Vi mener ogsaa at medlemmerne mere vil undse sig for at bli strøkne paa grund av kontingentrestanse om forsikringskassen blir forandret i den form som ovenanført. Da vil der bli en mere stabil organisation, likesom det vil være en glæde for mange gamle familier at nyte en støtte av den organisation han har staat i saa lang tid som 25 aar og derover.

*

Forslag nr. 105.

Fra Bergens stedlige styre.

Punkt c. foreslaaes:

Dør et medlem og medlemsbøkerne viser at det ved sin død har været medlem av forbundet uavbrudt i 3 aar utbetales til dets efterladte, som avdøde i levende live har hat forsørgelsespligt for, kr. 300.00. Derefter stiger bidraget for hvert aars medlemsskap med kr. 100.00 indtil 10 aar, saaledes at høieste bidrag blir kr. 1000.00.

Har avdøde ingen paarørende som her nævnt utbetales et begravelsesbidrag stort kr. 100.00.

Motivering:

Til dette punkt behøves vistnok ikke nogen lang motivering. Det har gjentagne gange været sagt alt som behøves for at gjøre det forstaaelig, for enhver som ønsker forbundets gode utvikling baade i antal og stabilitet maa nu indse nødvendigheten av en saadan utvidelse av forsikringskassen saavel som at begravellesbidraget maa forhøies saapas, at de som ingen paarørende har kan slippe at falde baade sine kamerater og offentligheden til byrde naar de har stridt et hæderlig liv. Vi har ikke villet foreslaa nogen kontingentforhøielse grundet paa at vi finder forsikringskassens stilling saapas, at den godt kan taale en tids sterkere belastning saalænge indtil man vandt praktisk erfaring for hvor meget tillæg der trænges til at balancere med.

§ 19.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 106.

Fra Stenarbeidernes forening, Bergen.

Fagbladet „Arbeidsmanden“ indgaar og optages forhandlinger med de andre forbund om et fælles fagblad, utgit og redigert av landsorganisationen.

*

Forslag nr. 107.

Fra Gikens grubearbeiderforening.

Fagbladet ophører, og at der istedet av den indbetalte kontingent avsættes 5 øre pr. uke pr. medlem til en kasse for oprettelse av kooperative foretagender.

Motivering:

Foreningen finder at de midler som anvendes hertil ikke svarer til sin hensigt. Derimot finder vi, at kooperationen er et saa viktig middel til arbeiderklassens reisning, at der maa optages organisationsmæssig arbeide for denne sak.

*

Forslag nr. 108.

Fra Spikerverkets arbeiderforening, Kristiania.

- a. Ombyttes ordet med „Kvartalsrapport“.
- b. Kvartalsrapporten utkommer en gang hvert kvartal.

Motivering:

Da „Meddelelsesbladet“ sendes til alle landsorganisationens medlemmer sløifes fagbladet, dog saaledes at det utkommer en gang hvert kvartal og blir en kvartalsrapport, hvis der paa kongressen ikke blir fattet en anden bestemmelse med „Meddelelsesbladet“.

*

Forslag nr. 109.

Fra Norsk Arbeidsmandsforbunds avd. 60, Lysaker.

Fagbladet „Arbeidsmanden“ inddrages, og de midler som derved indspares tilskytes forsikringskassen.

*

Forslag nr. 110.

Fra Aalens grubearbeiderforening.

Punkt b. sidste passus forandres til „en gang hvert kvartal“ istedetfor „en gang maanedlig“.

Indsendt i 1917.

Forslag nr. 111.

Fra Murarbeidernes forening, Bergen.

Fagbladet „Arbeidsmanden“ inddrages.

*

Forslag nr. 112.

Fra Aalens grubearbeiderforening.

Fagbladet „Arbeidsmanden“ sløifes.

*

Forslag nr. 113.

Fra Karl Evensen, Kap,

foreslaaes at „Arbeidsmanden“ inddrages som overflødig.

§ 20.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 114.

Paragrafen ændres derhen, at de stedlige styre kommer til at bestaa av foreningsformændene.

Endvidere at det stedlige styre paa det sted forbundets distriktssekretær har sin bopæl — skal styret ved siden av sine gjøremaal som stedlig styre ogsaa være styre for det distrikt sekretæren har sin virksomhet.

Alle lønskrav, som av avdelingerne sendes forbundet til godkjendelse, skal før de fremsættes for arbeidsgiveren først sendes distriktssekretæren til gjennemgaaelse. Styrets uttalelse skal vedlægges lønskravene (tarifkravene), naar disse sendes forbundet. Undtat fra denne bestemmelse er dog de avdelinger, som staaar tilsluttet en organisert gruppe.

Distriktsstyret er overfor avdelingerne bare et raadgivende styre uten nogen ret til at fatte beslutninger som bindende for de enkelte avdelinger. Det skal sammen med distriktssekretæren efter bedste skjøn ivareta forbundets interesser i distriktet.

*

Forslag nr. 115.

Fra Murarbeidernes forening, Kristiania.

Det stedlige styre i Kristiania ophæves.

Motivering:

Stedlige styrer har sin berettigelse ute i distrikterne og i de større industricentre. Her i Kristiania, hvor hovedorganisationen har sit sæte, danner det et unødvendig mellemed, der ofte virker skadelig ved at sinke sakernes behandling.

Forslag nr. 116.

Indsendt i 1917.

Fra Renovationsarbeidernes forening, Kristiania.

§ 20 punkt a. gives følgende tillæg:

Undtat herfra er de foreninger, som er tilsluttet et gruppestyre.

Motivering:

Foreningen mener at det er overflødig for de foreninger, som er tilsluttet et gruppestyre, at være forpligtet til ogsaa at være under et stedlig styre, da gruppestyret overtar deres arbeide, særlig agitationen, og det vil da være et spild av tid og kræfter at være medlem av saa mange underorganisationer.

Forslag nr. 117.

§ 21.

Fra Kristiania sten-, jord- og cementarbeiderforening.

Punkt d. tilføies: Undtagelse fra overgang kan gjøres for den som midlertidig skifter arbeide, og som har erhvervet sig rettigheter i en avdelings forsikringskasse og heller ikke ønsker sig overflyttet.

§ 26.

Utsat fra 1916.

Forslag nr. 118.

Fra Spikerverkets arbeiderforening.

Punkt a. Den ukentlige kontingent fastsættes av avdelingene selv, dog maa den ikke være under 50 øre osv.

*

Forslag nr. 119.

Fra Staksnes arbeiderforening.

a. Kontingenten maa ikke være under 55 øre osv.

*

Forslag nr. 120.

Fra Bergens kommunale arbeiderforening.

Punkt b. Restancer over 8 uker medfører øieblikkelig strykning og rapportering til hovedkontoret. Medlemmer der saaledes er rapportert kan kun gjenoptages i forbundet som nye medlemmer og maa da betale mindst kr. 3.00 i indskrivningspenger.

Motivering:

Da det erfaringsmæssig har vist sig, at en restansetid av 4 uker praktisk talt ikke kan forsvares, finder man det heldigst at gaa tilbake til den gamle ordning.

Den dispensationsret, som avdelingene har ifølge lovene, er mindre heldig, da den som oftest vil strække sig langt over det loven tillater, op til 20—30 uker. Følgen blir da selvsagt strykning.

Saadanne medlemmer sparer sig kontingenten, paa samme tid som de frækt paaberoper sig at være organisert.

Man gaar derfor ut fra, at det gavner avdelingene og forbundet bedst at vedta love som strengt bør overholdes.

Forslag nr. 121.

Indsendt i 1917.

Kontingenten til foreningene forhøies til 50 øre pr. heltbetalende medlem.

Forslag nr. 122.

§ 29.

Fra Spikerverkets arbeiderforening.

Nyt punkt e: Revisorerne har kritisk at gjennomgaa kassererens bøker, konferere alle bilag, eftertælle kassebeholdningen og avgi beretning til styret mindst en gang hvert kvartal.

Forslag nr. 123.

§ 30.

Fra Kap fagforening.

Generalforsamlingen bekjendtgjøres med mindst 7 dages varsel og med en av styret skjønsmæssig angivelse osv.

Forslag nr. 124.

§ 32.

Fra Rauma arbeiderforening.

Tillæg til punkt a:

Dog kan foreningen ved sin opløsning overdrage sine midler til andre socialdemokratiske foreninger efterat al gjæld til forbundet er indbetalt.

*

Forslag nr. 125.

Fra Skiens jernbanearbeiderforening.

Fra og med § 24 til og med § 33 utgaar og istedet utarbeides enkle og greie regler og veiledning for avdelingernes ledelse og administration.

Motivering:

Med undtagelse av de foreslaede forandringer i §§ 1 og 2 er de andre ændringer av subsidiær og praktisk natur og tænkt fremmet selv om fagoppositionens program forkastes (man er opmerksom paa at fagoppositionens program vedrører den hele organisation, ikke bare vort forbund) for at muliggjøre en mere direkte og hurtig aktion i konflikter med arbeidskjøperne.

Man har forutsat at forbundet kunde godkjende lokale, faglige samorganisationer, slik som de i det sidste aar har eksistert paa Rjukan og i Skien f. eks., til ivaretagelse av de fælles interesser, slik at det umuliggjøres at de forskjellige fag blir brukt til at bekjempe hinanden, selv om ikke oppositionens program kan anerkjendes av landsmøtet.

De forskjellige forslag vil bli motivert av representanten under behandlingen, da disse er av praktisk natur allesammen.

Kun skal vi nævne avdelingernes love. Disse er foreslaaet utgaaet av den grund, at der er ting som foreskrives der, som alle bør forstaa falder av selv, og desuten en masse gjentagelser av hovedlovene.

Forslag nr. 126.

Fra tømmertunellens lensarbeiderforening.

Punkt a gives følgende tillæg:

Ønsker en avdeling at uttræde av forbundet og indmelde sig i en anden organisation inden fagbevægelsen, eller flere avdelinger av samme industrigren ønsker at danne eget forbund, skal avdelingens kassebeholdning og øvrige eiendele medfølge til den nye organisation.

Forslag nr. 127.

Fra Bergens stedlige styre.

Punkt a foreslaaes:

Opløses avdelingen av en eller anden grund eller gaar over til en anden organisation, som ikke er tilsluttet landsorganisationen — osv. som før.

Om overgang til andre forbund foreslaaes tilføiet loven 2 nye paragrafer av følgende indhold:

Første §.

Foreninger, der av faglige eller andre berettigede grunde finder at maatte gaa over fra N. A. F. til et andet landsorganisationen tilsluttet forbund, skal saadan adgang være tillatt og foreningen kan overflyttes med bibehold av sine kassebeholdninger og øvrige eiendele som ikke tilhører N. A. F., uanset lovens § 31 punkt a. (Regler for en saadan forenings rettigheter inden N. A. F. i overgangstiden fastsættes av forretningsutvalget efter konferanse med det tilsluttende forbundsstyre).

Anden §.

Hvis et medlem av N. A. F. der er berettiget til forsikringskassen grundet sit faglige erhverv ønsker at gaa over til et andet forbund av landsorganisationen sker det efter følgende regler:

- a. Ved overgang til et forbund med forsikringskasse i likhet med N. A. F. er medlemmet berettiget til sidstnevnte forbunds forsikringskasse ifølge dens love i det tidsrum indtil det har opnaadd rettigheter inden det tilsluttete forbund.
- b. Ved overgang til et forbund av landsorganisationen som ingen forsikringskasse har bibeholder medlemmet sine rettigheter til N.A.F.s forsikringskasse uidskrænket ifølge lovene.

- c. De under punkterne a. og b. omhandlede medlemmer maa for at beholde sine rettigheter til N. A. F.s forsikringskasse i overensstemmelse med lovens § 26 punkt b. betale den til forsikringskassen nødvendige kontingent (jfr. § 18 punkt b) santidig som medlemsskapet til det tilsluttete forbund legitimeres. Restanser over det lovlige har rettighetstap tilfølge. Intet medlem er berettiget til mere end et forbunds forsikringskasse.

Motivering:

Naar vi tillater os at foreslaa de 2 nye paragrafer sker det med den praktiske erfaring vi har av forholdene. Likeledes i bevisstheten om det almindelige krav som er tilstede blandt medlemmerne for en saadan ordning. Vi er ikke uopmerksomme paa beslutningen fra sidste landskongres, men vi mener allikevel at det kan ha sin betydning at vort forbund kan ta sin bestemmelse, samtidig med at man gaar ut fra at ordningen med en fællesoverenskomst med de andre forbund endnu en tid kan la vente paa sig, og forholdene kræver en snarlig løsning.

Der er baade foreninger og enkelte medlemmer som grundet sit erhverv rettelig tilhører andre forbund, men ikke kan gaa over med tap av sine oparbejdede rettigheter, og endda værre vilde det bli om man saa som vor forutsætning er gaar til en utvidelse herav, og det skulde ikke være paakrævet at det ene forbund staaar stængende iveien for det andet. Det er en ufrihet som lammer bevægelsen mer end den gavner.

4. Forskjellige forslag.

Forslag nr. 128.

Fra Narvik arbeiderforening.

Da Norsk Arbeidsmandsforbund er det eneste forbund, som ofrer store summer til agitation, og det har vist sig og viser sig fremdeles, at de øvrige forbund drar stor nytte av dette, finder vi en forandring paakrævet, ja helt nødvendig. Vi mener, at skal det være retfærdig bør disse utgifter til agitation føres paa en fælles konto.

Vi fremsætter derfor følgende forslag:

Alle utgifter til agitation for den faglige bevægelse utredes av landsorganisationen.

Forslag nr. 129.

Fra Eidets grubearbeiderforening.

Eidets grubearbeiderforening holdt møte den 18—12—1917 og der blev det besluttet at sende ind til landsmøtet om at sløife det pensionssystem som begynder at snige sig ind.

Og som grund anfører vi at der ikke skal være noget pensionsystem inden vort forbund, for skal det eksistere saa svækker man forbundet, det er vi forvissset om. Saa vi protesterer paa det skarpeste imot den ordning.

Forslag nr. 130.

Fra Hakavik fagforening.

Boykottede arbeidsplasser.

Ved anleggene blir mindre saavel som større akkorder bortsat til arbeidslag, ofte til en pris som ikke gaar an at arbeide for. I slike tilfælder, naar laget ikke kan komme overens med arbeidsbestyreren om prisen, bør saadanne akkorder boykottes paa visse betingelser, for at ikke tilreisende arbeidere, som ikke er kjendt med forholdene paa stedet, optar arbeidet for samme eller endog for en endda mindre pris, hvorfor foreslaaes indtat i loven som ny paragraf:

Akkordpriser.

Finder et arbeidslag, at prisen paa en akkord er for lav, og arbeidsbestyreren er uvillig til at forhøie den, har laget at varsle den komite, som av foreningen er valgt til at bedømme om akkorden bør boykottes. Komiteens betænkning skal forelægges foreningen til avgjørelse.

*

Forslag nr. 131.

Fra Røstvangen grubearbeiderforening.

Angaaende Knut Klevens rapport til den sorte tavle.

Foreningen gaar ut fra at denne sak forelægges førstkommende landsmøte til behandling, idet vi finder at denne sak er av saapas stor prinsipiell betydning, at den fortjener at behandles av et landsmøte for om mulig at faa en forandring for nævnte person, saa han maa komme paa den plads hvor han egentlig hører til, nemlig paa Den sorte tavle.

*

Forslag nr. 132.

Fra Snehættens jernbanearbeiderforening.

Forbundet oppretter en brandforsikringskasse, hvor avdelingene kan faa assurert sine eiendele.

Forslag om valgordningen til Landsorganisationens kongres.

Aar 1917 den 18. oktober sammentraadte Gustav Rontén, Kr. Tamnæs og Gunnar Sethil som valgt av hovedstyret til at ta valgordningen til landsorganisationens kongres under behandling og eventuelt finde en hensigtsmæssigere valgordning end den som nu praktiseres.

Man gjennomgik de forskjellige valgmaater som har været anvendt ved tidligere valg og de alternativer, som har været fremme ved tidligere behandling, likesom man gjennomgik valglisten ved de nu avsluttede valg og saa efter hvordan valgdeltagelsen hadde været. Det viste sig, at selv om valgdeltagelsen var noget bedre end ved de 2 tidligere valg, saa var det ogsaa dennegang gjennomgaaende daarlig hvad valgdeltagelsen angaar. Valgordningen er ogsaa tungvindt og

skaffer baade forbundet og foreningerne meget arbeide uten at det kanskje kan siges at resultatet staar i forhold hertil. Det blir noget av tilfældigheten ved valget. Men hvordan finde en ordning som er bedre, hvis man skal opnaa medlemmernes mest mulige direkte deltagelse i valget.

Spørsmålet blir da om man helt eller delvis skal gaa over til indirekte valg. Dette blev av komiteen overveiet og drøftet, uten at man kunde finde noget forslag som kunde siges at være helt tilfredsstillende. Efter en tids diskussion fremsatte Tamnæs følgende forslag til valgordning:

Stiftsinddelingen bibeholdes. Foreningerne anmodes om at foreta indstilling paa repræsentanter til kongressen. Landsmøtets repræsentanter inden hvert stift sammentræder under landsmøtet til behandling av samtlige indstillede og utvälger repræsentanter av de indstillede i den utstrækning medlemsantallet tillater det. De valgte repræsentanter blir staaende til nyt ordinært landsmøte avholdes. Endel suppleanter välges.
Kr. S. Tamnæs.

Rontén fremsatte ogsaa et forslag i samme retning og efter nogen diskussion gik Rontén over til Tamnæs' forslag, som saaledes blir komiteens indstilling.

Sethil kan ogsaa subsidiært slutte sig til dette forslag, men maa prinsipielt holde paa den nuværende valgordning. Flertallets forslag, der gjør valget avhengig av at landsmøtet kommer sammen, kan støte paa praktiske vanskeligheter. Hvis som nu landsmøtet kommer sammen efter kongressen vil det sandsynligvis komme til at hengaa lang tid mellem landsmøtet og kongressen og i denne tid kan mange forandringer foregaa med de valgte repræsentanter — flytning, død og uttræden av organisationen, likesom det heller ikke kan siges at repræsentanterne blir valgt under hensyntagen til de saker, som skal behandles paa kongressen. Den nuværende valgordning er ogsaa tiltrøds for sine svakheter den mest demokratiske valgordning.

Kristiania den 18. oktober 1917.

Gunnar Sethil. Gustav Rontén. Kr. S. Tamnæs.

Komiteen har i flere møter drøftet de indkomne forslag uten at opnaa enighet om de store hovedlinjer, idet en fraksjon inden komiteen holder paa de fremgangslinjer, som blev optrukket paa Arbeidernes faglige landsorganisations kongres i 1917, mens en anden fraksjon i princippet slutter sig til fagoppositionens program.

Hele komiteen er dog enig om at fraraade vedtagelsen av de forslag som tar sigte paa utmeldelse av landsorganisationen. Likesaa er komiteen enig om at forbundet i fremtiden indeles i industrigrupper med valgte sekretærer for de større grupper. Indtil videre anbefaler komiteen at bibeholde distriktssekretærene i Nordnorge samt i Trondhjem, dog saaledes at endel av Nordlands amt tillægges sekretæren i Trondhjem.

Endvidere er komiteen enig om at undergi forbundets love en hel revision, hvorunder der vil bli tat hensyn til de indkomne forslag i den utstrækning, som komiteen finder at kunne anbefale.

For at lette komiteens arbeide besluttetes at nedsætte et arbeidsutvalg bestaaende av Rich. Hansen og Alfr. M. Nilsen, som i det efterfølgende fremkommer med hver sin indstilling.

*

Rich. Hansen

vil efter gjennomgaaelsen av de fremkomne forslag anbefale for komiteen at uttale følgende:

Forslagene fra nr. 1 til 5 tar som det vil sees aapent sigte paa forbundets utmeldelse av landsorganisationen. Det samme maa ogsaa kunne siges om forslag nr. 7, idet de forandringer som foreslaaes i § 8 i forbundets love er av den beskaffenhet, at ifald alle paragrafer i loven — saadan som foreslaat — skulde utarbeides i overensstemmelse hermed, vilde forbundets forbliven i landsorganisationen umuliggjøres. Det samme resultat vilde ogsaa opnaaes med vedtagelsen av forslag nr. 8, mens derimot forslag nr. 6 egentlig maa siges at ligge utenfor rammen av landsmøtets dagsorden, da det ikke angaar forbundet som saadant, men kun en enkelt gruppe inden dette.

Med undtagelse av avd. nr. 179, Kirkenes, har ingen av forslagstillerne fremkommet med nogen begrundelse for hvorfor forbundet skulde ta det skridt at melde sig ut av landsorganisationen, men man kan vel med nogenlunde trygghet gaa ut fra, at hensigten med samtlige forslag er den samme som er fremholdt fra avd. nr. 179, nemlig at faa omgjort Norsk arbeidsmandsforbund til en syndikalistisk organisation. At der skulde være nogen anden grund for utmeldelsen kan man neppe tænke sig, da det ikke med nogensomhelst ret kan paa-staaes, at vort forbund har lidt nogen uret eller skade ved at staa sammensluttet med de øvrige fagorganiserte arbeidere her i landet.

Da det heller ikke kan tænkes, at flertallet av forbundets medlemmer vil være med paa at rive ned de faglige og politiske organi-

sationer, som de før med saa megen anstrengelse har været med at oppbygge, bare for at eksperimentere med nye socialpolitiske problemer, er det overflødig at gaa nærmere ind paa disse forslag, som vi maa anbefale forkastet.

Med hensyn til forslag nr. 9 fra Trondhjems stedlige styre og Skiens og Saude jernbanearbeiderforeninger, vil man se at dette er overensstemmende med fagoppositionens program fra 1916, og som paa landsorganisationens kongres ifjor blev forkastet med $\frac{3}{4}$ majoritet. Forslaget falder sammen med forslag nr. 16 fra Trondhjems stedlige styre hvad princippet angaar, dog med den forandring som er vedtat i fagoppositionens program efter kongressen. Det maa vel saaledes bli det sidstnevnte forslag som maa behandles.

Det kan ikke indsees, at der vil være noget vundet for forbundet eller dets medlemmer med vedtagelsen av dette forslag. Tvertimot kan man vel gaa ut fra, at dette vilde føre til præcis samme resultat som de tidligere omtalte forslag tar aapent sigte paa, nemlig at forbundet maatte ut av landsorganisationen, og dets avdelinger maatte ogsaa, for at være konsekvente, melde sig ut av Det norske arbeiderparti.

Man maa jo være opmerksom paa, at indledningen til dette forslag er en politisk programuttalelse om hvordan det fremtidige socialistiske samfund skal konstrueres, og den konstruktion som her er foreslaat staar i aabenbar strid med det socialdemokratiske program, som er vedtat av Det norske arbeiderparti.

Ingen kan vel et øieblik være i tvil om, at fagoppositionens principuttalelse, som man nu vil sætte i spidsen for forbundets love, er av politisk og ikke faglig art, idet den peker frem til et samfund hvor fagforeningerne skal overta eller kontrollere samfundets produktion og omsætning, altsaa i fuld overensstemmelse med syndikalismen og i aabenbar strid med det socialdemokratiske program. Dette kræver som bekjendt samfundets kontrol eller overtagelse av arbeidsmidlerne, for derved at kunne avskaffe utbygningen og opnaa en ordning av produktionen, der tar sigte paa at tilfredsstille samfundets behov istedetfor den enkelte bedriftsindehaver eller en sammenslutning av saadannes egeninteresser.

Det er efter denne grundlinje og med dette formaal arbeiderbevægelsen her i landet har arbeidet og utviklet sig til hvad den er idag.

Man har skjelnet mellem den faglige og politiske bevægelse, men nogen uoverensstemmelse om det endelige maal er ikke opstaat og har ikke kunnet opstaa av den grund, at det har været de organiserte arbeidere som i kraft av sit flertal har formet partiets program.

Derimot har det aldrig faldt noget fagforbund ind at indta politiske programmer i forbundenes love.

Den faglige virksomhet maa nemlig til enhver tid avpasses efter de forhaandenværende økonomiske love og den motstand som kapitalen med støtte av sin organisation kan reise mot arbeidernes krav inden det nuværende samfund. Denne motstand svækkes ikke i ringeste maate ved at opta i fagorganisationens love politiske program-

uttalelser, og fagorganisationen maa arbeide paa fuldstendig samme maate enten dens love gir uttryk for en syndikalistisk eller socialdemokratisk anskuelse.

Det som derimot maa staa klart ved avgjørelsen av dette spørsmål er, at vedtagelsen av forslaget fra Trondhjems stedlige styre vil medføre en svækkelse av baade den faglige og politiske bevægelse i almindelighet og av arbeidsmandsforbundet i særdeleshet.

Selv om det kunne tænkes at forbundet efter vedtagelsen av dette forslag, som blev saa grundig tilbakevist av landsorganisationens kongres, fremdeles kunde bli staaende i landsorganisationen — dette vilde antagelig kun kunne ske ved at forme lovene i strid med programmet — saa vilde de enkelte forbundsavdelingens forbliven i arbeiderpartiet være aldeles umulig og principstridig.

Og da det maa antages, at flertallet av foreningerne ikke vil være med paa at bryte sambaandet hverken med den faglige eller politiske organisation, vilde en splittelse av arbeidsmandsforbundet bli den eneste sikre følge av at vedta omhandlede forslag.

Hvad foran er anført gjælder særlig indledningen i forslaget fra Trondhjems stedlige styre. Imidlertid tyder ogsaa endel av de efterfølgende bestemmelser paa, at det er hensigten at bryte med de bestaaende hovedorganisationer og omdanne forbundet til en politisk propagandaorganisation. Naar der saaledes i § 1 punkt 3 foreslaaes at forbundet skal begynde at utgi og sprede socialistisk literatur, blade, brochurer o. l. for derved at bibringe „*alle landets arbeidende kvinder og mænd forstaaelse av organisationens nødvendighet*“ o. s. v., saa tyder dette paa, at forbundet skal overta den virksomhet som man hittil har ment burde være hovedorganisationernes opgave — en opgave som de ogsaa i stadig større utstrækning har søkt at løse, bl. a. ved opprettelse av arbeiderpartiets forlag og pressefondet. Hvad den faglige agitation angaar, saa har landsorganisationen i stadig større utstrækning planlagt og bevilget midler til denne.

Saavidt man har kunnet forstaa har alle hittil været enige om at dette var den rigtige fremgangsmaate, idet den voksende opplysning som er en følge av den munttlige og skriftlige agitation kommer hele bevægelsen til gode, hvorfor ogsaa utgifterne med dette opplysningsarbeide bør bæres av alle organiserte i fællesskap gjennom hovedorganisationerne.

Naar der nu i Trondhjemsforslaget foreslaaes at forbundet skal overta denne virksomhet, maa det derfor være med en mulig utsprængning av landsorganisationen for øie og med sigte paa en agitation i helt anden retning end den som tidligere har været drevet.

Det synes ogsaa at fremgaa av punkt 5 i samme forslag at man har tiltænkt forbundet en rolle som hovedorganisation, som i visse tilfælder skal optræ mot lovgivningsmyndigheten „*med alle til raadighet staaende midler*“ o. s. v. Der nævnes intet om nødvendigheten av samarbeide med de andre fagforbund i saadanne tilfælder, hvilket dog skulde synes noksaa naturligt.

I samme forslag søkes ogsaa indført et helt nyt princip, nemlig at de foreninger som enten alene eller tilsammen har et medlems-

antal av 500 skal disponere over 50 pct. av kontingenten til forbundet og at indbetalingerne skulde foregaa til og gjennom det stedlige styre, som saa under konflikter skulde bære halvdel av utgifterne hermed.

Det skulde antages at være tilstrækkelig at peke paa, at forslaget er uforenlig med landsorganisationens love, som paalægger de tilsluttede forbund at ha en fast løpende kontingent til streikekassen av mindst 13 kroner pr. aar for helt- og 6 kroner for halvtbetalende.

Hertil kommer de mange vanskeligheter, som en saadan ordning vilde medføre baade for avdelingene, de enkelte medlemmer og forbundet som saadant.

Systemet har været anvendt og prøvet før inden at andet forbund, men er forlatt som upraktisk. Endnu umuligere vilde det bli inden vort forbund med en masse smaa foreninger spredt utover landsbygden. Disse skulde efter forslaget betale fuld streikekontingent, mens de store skulde slippe bare med det halve.

Foruten disse indvendinger kan der reises en hel masse andre, f. eks. det økede administrationsarbeide som vilde bli lagt paa de stedlige styre, der hvor man har saadanne.

Paa den anden side kan det ikke indsees at indførelsen av denne ordning vilde medføre nogen fordel for medlemmerne eller organisationen som helhet. Det vilde kun bidra til at sprænge forbundet ut av landsorganisationen med den følge at forbundet blev opdelt.

Komiteen maa derfor fraraade vedtagelsen av forslag nr. 16 fra Trondhjems stedlige styre, idet man mener, at formaalet for Norsk arbeidsmandsforbund maa være:

At fortsætte samarbeidet med de bestaaende forbund inden Arbeidernes faglige landsorganisation for derved at fremme sine medlemmers økonomiske interesser.

Med hensyn til de øvrige forslag angaaende forbundets organisationsform, vil man se, at de fleste forslag gaar i retning av at fastslaa og utvikle grupperingen efter industrier. En undtagelse herfra danner forslag nr. 17 fra avd. 25 i Narvik samt nr. 18 fra Hyttearbeidernes forening, Røros, der begge gaar ut paa at sløife baade gruppe- og distriktsinndelingen.

Forutsætningen for disse 2 forslag er vel at der istedetfor de nuværende distrikts- og gruppesekretærer skulde ansættes den nødvendige hjelp paa forbundets kontor; men at dette kan medføre nogen besparelse, saadan som antydnet i forslagene, har vi ingen tro paa, da det under de nuværende forhold med stadig kortere tarifperioder neppe kan tænkes nogen innskrænkning i tillidsmændenes antal. Det kan da heller ikke med nogen ret paastaaes at arbeidsmandsforbundet med sine næsten 400 avdelinger og ca. 28000 medlemmer har for mange fastlønnede tillidsmænd i forhold til de øvrige forbund. Tvertimot er vel det motsatte tilfældet, tiltrods for at forbundet maa siges at ha den vanskeligste opgave av alle, sammensat som det er av medlemmer fra en masse industrier og arbeidsbrancher.

Komiteen er imidlertid oppmerksom paa at tillidsmændenes arbeidskraft bedre vil kunne utnytted, naar de dirigeres fra forbundets kon-

tor end naar de er stationert ute i distrikterne og at dette ogsaa i længden vil bli billigere. Med hensyn til Nordnorge er komiteen av den anskuelse at forholdene der er noget anderledes end i det sydlige og at det derfor indtil videre vil være nødvendig at opretholde sekretærstillingen der, ihvertfald indtil der kan træffes en anden ordning, muligens gjennom landsorganisationen. De tre nordlige amter er imidlertid et altfor stort omraade for en mand at bereise, selv om han reiser til stadighet, hvorfor komiteen tror det vilde være praktisk om den søndre del av Nordlands amt blev tillagt sekretæren i Trondhjem.

Foruten disse 2 distriktssekretærer vil man foreslaa at der ansættes sekretærer for følgende grupper:

Anlægsindustrien.
Bergverksindustrien.
Elektrokemiske industri.
Næringsmiddelindustrien.
Tekstilindustrien.
Kommunale virksomheter.
Bygningsindustrien.

Komiteens forutsætning er at disse sekretærer som hittil vælges av landsmøtet efter indstilling fra vedkommende grupprepresentanter paa landsmøtet (generalforsamling). Endvidere vil komiteen foreslaa en innskærnkning av gruppestyrernes medlemsantal samt sløifning av bestemmelsen om generalforsamling andethvert aar. Det maa være fuldt tilstrækkelig at avholde disse generalforsamlinger i forbindelse med forbundets landsmøte. Skulde det vise sig paakrævet har man jo anledning til at sammenkalde ekstraordinære generalforsamlinger.

Ved en ordning som her foreslaat vil der kunne opnaaes adskillige besparelser i administrationen.

Lovforandringer.

Angaaende de indkomne forslag til forandringer i de enkelte lovparagraffer vil man under henvisning til den her fremholdte principielle opfatning uttale:

Til § 1.

I punkt a bør indtages efter „haandverksloven“ „eller som hører ind under et andet bestaaende forbund“.

I punkt b bør „efter arbeidstidens forkortelse“ tilføies „og regulering“, da det ofte har sin store betydning for arbeiderne at faa arbeidstiden inddelt paa den mest praktiske maate.

I punkt c indsættes istedetfor „mindst 100 pct.“ „størst mulig tilæg“. De 3 sidste linjer i punktet utgaar, da det ikke bør være noget avgjørende princip at faa oprettet overenskomster, hvor man paa anden maate kan sikre medlemmerne fordele.

Punkt d bibeholdes uforandret.

Punkt e skal lyde:

„At motarbeide og søke avskaffet al utbytning gjennom kontraktører og tilstræbe arbeidernes kooperative overtagelse av arbeidet gjennom fordelingsakkord, hvor dette praktisk lar sig gjennomføre.“ Resten av paragraffen strykes som overflødig. Naar vi foreslaar dette er det av følgende grunde: Bestemmelsen i punkt e om samvirke med arbeiderpartiet er en levning fra den tid, da forbundet som helhet stod tilsluttet Det norske arbeiderparti. Angaaende de krav samvirket skulde omfatte, er det at bemerke, at 8-timersdagen ikke bør være nogen endelig norm; der er allerede nu krav oppe om yderligere forkortelse av arbeidstiden i enkelte brancher. Alderdomsforsørgelse og egne hjem for arbeiderne er høist relative begreper, som baade det socialdemokratiske og de borgerlige partier paa forskjellig maate søker at løse.

Med hensyn til punkt f saa gaar det mer og mer i den retning at landsorganisationen besørger statistikken angaaende organisationsforholdene, og det av staten oprettede statistiske centralbyraa leverer stadig mer og mer av statistikk til belysning av lønnings- og ernæringsforhold.

Til § 2.

I denne § foretages kun den forandring, der er en følge av forandringen i § 1 a.

Til § 3.

Samtlige indkomne forslag til forandringer i denne § gaar ut paa at forhøie kontingenten.

Man vil av hensyn til det foreliggende forslag om opprettelse av arbeidsledighetskasse foreslaa at kontingenten sættes til 70 øre pr. uke for helt- og 40 øre for halvtbetalende

Denne kontingent blir at fordele saaledes:

Heltbetalende:

Til forbundskassen	45 øre
„ arbeidsledighetskassen	20 „
„ forsikringskassen	5 „

Halvtbetalende:

Til forbundskassen	25 øre
„ arbeidsledighetskassen	10 „
„ forsikringskassen	5 „

Kontingenten for direkte medlemmer sættes til 75 øre pr. uke.

I tilfælde av arbeidsledighetskasse ikke blir besluttet, foreslaes den nuværende kontingen — 55 og 30 øre henholdsvis for helt- og halvtbetalende lovfæstet.

Til § 4.

Der er foretat en omskrivning av paragraffens bestemmelser for at gjøre den mere forstaelig, da det ofte har vist sig at den er blit misforstaat.

Til § 5.

Spørsmålet om hvem der er berettiget til fritagelse for kontingent har for avdelingerne ofte været vanskelig at avgjøre. I særdeleshet er det vanskelig at kontrollere overfor tilreisende medlemmer, som har villet ordne sin bok i en ny avdeling, om de har været arbeidsledige eller ikke. Likeledes har der ofte hersket tvil om hvorvidt medlemmer som i visse perioder slutter sit ordinære arbeide for at ta fat paa jordbruksarbeide, fiskeri o. l. er berettiget til kontingentfritagelse.

Komiteen vil foreslaa, under forutsætning at arbeidsledighetskasse blir opprettet, at ingen fritages for kontingent under arbeidsledighet saa længe de erholder arbeidsledighetsunderstøttelse eller streikebidrag. Det samme vil ogsaa bli tilfældet under sygdom saa længe de har understøttelse av kredssykekassen eller anden sykeforsikring.

Medlemmer, som frivillig slutter sit arbeide for at fiske eller arbeide paa eget eller andres gaardsbruk er selvsagt ikke arbeidsledige og kan ikke være berettiget til kontingentfritagelse.

Skal det være mulig at holde kontingenten nede paa et rimelig nivå, maa det sørges for at alle som kan ogsaa betaler denne kontingent.

Til § 6.

Der har om forstaaelsen av denne § stadig hersket tvil. Dens mening har været at alle mænd skal være heltbetalende og at kvindelige fagforeninger og kvindelige medlemmer kun skulde optages som halvtbetalende, hvorfor det blir nødvendig at gi paragraffen en omformning som ikke kan mistydes.

Til § 7.

Komiteen kan ikke gi sin tilslutning til nogen av de fremsatte forslag til forandring av denne paragraf. Det er utvilsomt av stor betydning under konfliktperioder med løpende ekstrakontingent at kunne fortsætte agitationen for øket tilslutning til organisationen. Men skal de nye og ubefæstede medlemmer med en gang paalægges ekstrakontingent, siger det sig selv, at saadan agitation i høi grad vil bli vanskeliggjort. Det kan derfor ikke tilraades at stryke bestemmelsen, som foreslaaet av Skiens jernbanearbeiderforening. Tvertimot mener komiteen at denne fritagelse i 3 maaneder bør utstrækkes til ikke bare at gjælde nye avdelinger, men ogsaa nye medlemmer i ældre avdelinger.

At gaa saa langt som til 6 maaneders fritagelse for ekstrakontingent, som er foreslaaet av Bergens stedlige styre, kan ikke anbefales.

Til § 8.

Fra flere foreninger er foreslaaet at sløife bestemmelsen i punkt a. Komiteen finder at kunne anbefale dette, da bestemmelsen har liten praktisk betydning og omtrent aldrig har været praktisert.

I punkt c foreslaar flere foreninger bestemmelsen om, at et løns-

krav skal indsendes 2 maaneder i forveien strøket eller forandret til 1 maaned.

Hertil skal komiteen bemerke, at saafremt forbundet skal kunne faa nogen støtte i form av bidrag fra Arbeidernes faglige landsorganisation under konflikter — og det maa jo være forutsætningen, naar man staar der og betaler kontingent — saa maa vi ha en saadan bestemmelse, idet landsorganisationens love § 8 stiller som betingelse for at yde støtte, at et lønskrav er indsendt mindst 1 maaned før det fremsættes for arbeidsgiverne. Nu hender det ofte at kravene fra foreningerne, naar de kommer til forbundet, er mangelfuldt forberedt og at det derfor er nødvendig at indhente nærmere opplysninger, for de kan oversendes til landsorganisationen. Derfor er det at tidsfristen i vore love er sat til 2 maaneder. Selvfølgelig vil intet forretningsutvalg i utrængsmaal benytte denne bestemmelse, hvilket heller ikke har været gjort før, men bestemmelsen maa av hensyn til hvad her er fremholdt staa der.

I punkt c foreslaar flere foreninger at „ $\frac{2}{3}$ av samtlige angjældende arbeidere“ o.s.v. forandres til over halvdel av de organiserte arbeidere. Man finder ingen grund til at motsætte sig dette, som vistnok i de fleste tilfælder ikke vil ha nogen større betydning.

Punkterne d og e er av flere foreninger foreslaaet sløifet eller forandret paa forskjellig maate. Komiteen vil anbefale at bestemmelserne utgaar.

Angaaende de øvrige punkter i paragraffen skal man ikke indlate sig paa nogen uttalelse angaaende de indkomne forslag. Da det er umulig skematisk at fastslaa en bestemt fremgangsmaate for hvorledes og med hvem der skal forhandles under en konflikt, og da dette for en stor del beror paa motstandernes kamptaktik, maa disse ting avgjøres under hensyntagen til de forhaandenværende omstændigheter. Dog maa det være en ufravikelig pligt at foreningerne melder av i god betids før der gaaes til arbeidsnedleggelse, saa forbundet kan faa tid til at indberette saken for landsorganisationen og derved sikre sig den økonomiske støtte, som det har ret til, samt at faa anmeldt arbeidsstansen for riksmæglingsmanden i overensstemmelse med mæglingslovens paabud, saa forbundet ikke risikerer at paadra sig mulkt og erstatningsansvar.

Under paragraffens utformning medtages ogsaa de bestemmelser som indeholdes i avdelingslovene, paragrafferne 27 og 30, da man finder det hensigtsmessig at ha alle disse bestemmelser samlet.

Til § 9.

Av forslagene skal vi kun hefte os ved forslag nr. 66 fra Grubearbeidernes fagforening, Røros, samt forslag nr. 69. De øvrige forslag angaar streikeunderstøttelsen og her slutter mindretallet sig til de forslag som gaar ut paa at lovfæste den siden 1. september 1917 besluttede streikeunderstøttelse.

Med hensyn til forslaget fra Røros finder komiteen ikke at kunne gi en generel anvisning paa saadan understøttelse i lovene, da det i mange tilfælder vilde være umulig baade for forretningsutvalget

og avdelingerne at øve nogen kontrol. Desuten vil saadan understøttelse kunne overtages av arbeidsledighetskassen ifald landsmøtet beslutter at oprette en saadan.

Med hensyn til understøttelse for 1ste streikeuke, som er foreslaat av Veiarbeidernes forening, Aasenfjorden, og Bergens stedlige styre, skal bemerkes, at dette har været foreslaat paa alle de senere landsmøter, men er blit nedstemt med stor majoritet.

I henhold hertil foreslaaes at understøttelsen fastsættes til den nuværende skala + 50 pct. tillæg, idet der dog foretages en avrunding av de derved fremkomne beløb.

Til § 10.

Man finder ingen grund til at foreta nogen forandring i denne §. Derimot mener man den staa paa urette plads og vil foreslaa at den overflyttes til avdelingslovene.

Til § 11 (ny § 10).

De under denne § fremkomne ændringsforslag kan ikke indsees at være av nogen større betydning. Som det vil sees gaar flere av dem i retning av at utvide repræsentationsretten, bl. a. ved at gjøre undtagelser for nye eller avsidesliggende foreninger o. s. v.

Komiteen anser det for betænkelig at foreta nogen forandringer i repræsentationsreglerne, og at adgang til at gjøre undtagelse fra disse regler kun vil gi anledning til stridighet og misbruk. Derimot er det et rimelig krav, at større avdelinger faar en større repræsentation end hittil. Som det nu er kan en forening, selv om den tæller 1000 medlemmer og derover ikke vælge mer end 2 repræsentanter, hvilket er utilstrækkelig, især naar som ofte er tilfældet disse foreninger bestaar av flere forskjellige faggrupper.

Man vil derfor foreslaa at der blir anledning til at vælge 1 repræsentant for hvert fyldte 200 tal medlemmer. Nogen maksimumsgrænse kan ikke ansees fornødent.

Endvidere vil man av hensyn til de mest avsidesliggende avdelinger foreslaa, at forbundskassen utreder repræsentanternes diætutgifter under reisen til og fra landmøtet. Tidligere har forbundskassen kun betalt reisen, hvorved de avsidesliggende avdelinger er blit belastet med større utgifter end de som har kort reise. Forutsetningen herfor er selvfølgelig at det er den til reisen frem og tilbake absolut nødvendige reisetid som skal betales.

Til § 13 (ny § 12).

Komiteen vil her foreslaa en hel ny form for hovedstyrets sammensætning, som man mener vil staa mere i overensstemmelse med forbundets organisationsform. Hittil har der ved valg av hovedstyret været befulgt den regel at fordele repræsentanterne paa de forskjellige landsdele. Det er distriktshensynene som har været det avgjørende og efter den organisationsplan som forbundet tidligere har hat, var ogsaa det mest naturligt. Naar der nu imidlertid skal byg-

ges paa gruppeinddeling, vil det være mest konsekvent at denne faar sit uttryk ved valget av hovedstyret, saa dette kan siges at være en gjenspeiling av forbundet.

Man har da tænkt sig at hovedstyret skulde bestaa av forretningsutvalget samt 2 repræsentanter fra hver av de eksisterende grupper, valgt av disse.

Hovedstyret vil da bli noget større end nu (det kan være et spørsmål om man ikke heller bør gi det navn av repræsentantskap), men det man opnaar ved en saadan forandring i sammensætningen av forbundets øverste ledelse vil være av den allerstørste betydning, idet medlemmerne derved gjennom sine gruppestyrer vil kunne gjøre sin indflydelse gjældende. Det maa nemlig ansees som givet, at det blir medlemmer av gruppestyrerne som vil faa sæte i dette hovedstyre og saaledes netop de, der sitter inde med det nødvendige kjendskap til gruppernes anliggender.

Til § 14 (ny § 13).

Der foreligger fra 1916 to forslag til forandringer av denne paragraf. Det ene gaar ut paa at forøke forretningsutvalget med 4 repræsentanter og det andet om fremgangsmaaten ved suppleringsvalg til forretningsutvalget, idet det foreslaaes at det stedlige styre i Kristiania skal ha indstillingsret.

Komiteen kan ikke anbefale nogen forøkelse av antallet, da dette kun vil bevirke at utvalget blir et tungvindt apparat, likesom det ogsaa vil medføre en forrykning i forholdet mellem utvalget og hovedstyret. At grube- og anlægssekretærene skulde utstyres med stemmeret i utvalget og ikke de andre sekretærer kan der selvfølgelig ikke være tale om. At samtlige sekretærer har ret og pligt til at overvære forretningsutvalgsmøtene og delta i sakernes behandling, er jo allerede nu gjennomført.

Med hensyn til forslaget fra Kristiania stedlige styre har man intet principielt at indvende mot dette, men tror dog det vil være en mere praktisk ordning at landsmøtet vælger et vist antal suppleanter, som kan rykke ind naar et medlem av utvalget av en eller anden grund maa nedlægge sit mandat mellem landsmøtene. Av hensyn hertil foreslaaes at der for forretningsutvalget vælges 3 suppleanter.

Nogen nærmere omtale av forslaget fra Spikerverkets arbeiderforening vil efter dette være overflødig. Til de andre 2 forslag som er indkommet i 1917 fra Trondhjems stedlige styre og Akerhaugens jernbanearbeiderforening maa det være tilstrækkelig at henvise til komiteens forslag i § 8, som rammer tanken i disse 2 forslag.

Til § 17 (ny § 16).

Komiteen vil her foreslaa at punkt b avsluttes med ordet „*landsmøte*“ og at resten utgaar som overflødig da det samme indeholdes i § 10 (før § 11).

Til § 18.

Samtlige indkomne forslag til forandring i denne paragraf gaar som det vil sees ut paa at forhøie forsikringsbidraget. Endel for-

eninger tar ogsaa konsekvensen herav og foreslaar kontingenten til forsikringskassen forhøiet, mens andre staar i den formening at bidraget kan forhøies med den nuværende kontingent.

Komiteen er av den opfatning at man bør være yderst forsigtig med at utvide forsikringskassens forpligtelser. Vistnok kan det ved hjælp av regnskapet paavises, at forsikringskassen stadig har git overskud, men ved at sammenligne regnskaperne for flere av de senere aar vil man let finde ut at dette overskud til stadighet er blit mindre, hvilket tyder paa at vi nærmer os den dag, da den saavidt balanserer og muligens gir underskud.

Man maa heller ikke undlate at ta i betragtning at en av de ting som har bidrat til at vor forsikringskasse viser et saa godt resultat er, at hele grupper av arbeidere, som har staat i vort forbund og betalt kontingent i mange aar, pludselig er gaat ut av forbundet og stiftet nye forbund og derved fritat vor forsikringskasse for dens forpligtelse overfor denne. At noget lignende ogsaa kan ske i fremtiden er jo ikke utelukket, men man bør under alle omstændigheter ikke basere kassens ydeevne paa saadanne muligheter.

Man er fuldt paa det rene med at forslagsstillernes hensigt er at bidra til en stabilere medlemshær ved at gjøre de oparbeidede rettigheter mere værdifulde, men man tror samtidig at der vil være andre foranstaltninger som bedre vil fremme denne hensigt end at pusle med denne forsikring av medlemmers efterlatte. F. eks. vedtagelse av det nu foreliggende forslag om oprettelse av arbeidsledighetskasse, som for arbeiderne vil være et effektivt kampmiddel, mens de lever og er i besiddelse av sin fulde arbeidskraft. Av hensyn til dette forslag, der selvsagt ogsaa vil kræve kontingentforhøielse, maa komiteen fraraade at forhøie kontingenten til forsikringskassen samtidig.

Komiteen vil dog, under forutsætning av den nuværende kontingent, anbefale at begravellesbidraget for medlemmer uten paa-rørende forhøies til 100 kroner og at retten til begravellesbidrag for medlemmers egtefæller opnaaes efter 1 aars medlemsskap samt at dette ikke fratrækkes forsikringsbidraget ved medlemmets egen død.

Endvidere vil man av hensyn til de ofte fremkomne og meget berettigede ønsker om bibehold av rettigheter for medlemmer som gaar over fra et forbund til et andet foreslaa at der andetsteds i lovene indtages bestemmelse om at medlemmer som overgaar til vort forbund fra et andet erholder rettigheter i vort forbund regnet fra den dag han tilsluttet sig et andet med os samarbeidet forbund.

Til § 19.

De fremkomne forslag om sløifning eller inndragning av fagbladet „Arbeidsmanden“ falder i 2 dele, idet nogen vil ha den helt sløifet og andre erstattet med en kvartalsrapport.

Komiteen har betænkeligheter ved at slutte sig til nogen av disse forslag. Vistnok er det saa, at den socialistiske dagspresse nu er saa sterkt utbredt, at man tør forutsætte at alle forbundets medlemmer abonnerer paa et partibladd. Men det blir allikevel et spørsmål om nogen av dem kan siges at erstatte „Arbeidsmanden“.

Med den innskærkede plads disse blade som regel raader over, vil det faglige stof de kan opta væsentlig innskærke sig til det som staar i forbindelse med det distrikt, hvori de utkommer og ofte vil ogsaa dette bli noksaa ufuldkomment, fordi disse blade ikke altid har anledning til at faa den førstehaandskjendskap til tingene som forbundets ledelse sitter inde med. Under alle omstændigheter vil de meddelelser om lønsbevægelse, organisationsforhold og rapporter som fremkommer i disse lokale partiorganer ikke række alle forbundets medlemmer.

Ifald landsorganisationens „Meddelelsesblad“ fremdeles hadde været obligatorisk for alle organiserte arbeidere vilde det været mere rimelig at sløife fagbladene, men dette er som bekjendt ikke mer tilfældet. Et fagblad er for enhver organisation anset for en nødvendighet, som selv de mindste forbund har utstyrt sig med, og da skulde det vel være endnu mer paakrævet for vort forbund, hvis medlemmer er spredt over det hele land, at ha et saadant bindeled.

Komiteen kan derfor ikke tilraade forslagene om at sløife „Arbeidsmanden“.

Til § 20.

Naar forslagene om ophævelse av de stedlige styrer som obligatorisk institution er fremkommet fra Kristiania avdelinger, er det begrundet i de forhold som der gjør sig gjældende, nemlig at der inden flere væsentlige brancher er etablert et samarbeide paa siden av det stedlige styre. Dette er saaledes tilfældet med bygningsarbeiderne, kommunearbeiderne, tekstilarbeiderne m. fl. Det samme er ogsaa tilfældet i flere andre byer. At indta i lovene en undtagelsesbestemmelse for en eller flere byer finder komiteen dog ikke at kunne anbefale, derimot bør det overveies om det ikke var rettest at stille avdelingerne i byerne frit med hensyn til at danne stedlige styrer paa samme maate som avdelingerne i landdistrikterne. En grund mere for at gaa til det skridt er, at der nu ifølge sidste kongresbeslutning overalt vil bli opprettet faglige samorganisationer, der vil bli obligatorisk ogsaa for vort forbunds avdelinger. Da disse samorganisationer vil faa den samme opgave som er bestemt for de stedlige styrer er det meget som taler for at disse sidste vil bli en unødig institution som kun vil paaføre avdelingerne økede utgifter og muligens virke forstyrrende paa samarbeidet. Komiteen vil derfor foreslaa at det blir en frivillig sak for avdelingerne om de vil ha noget stedlig styre. Endvidere foreslaaes at overflytte bestemmelsene i §§ 34—38 til § 20, da de naturligst hører hjemme der.

Til § 21.

Forslag nr. 117 fra Kristiania sten-, jord- og cementarbeiderforening til forandring av denne paragraf er begrundet i at denne forening har opprettet arbeidsledighetskasse, i hvilken medlemmerne taper sine rettigheter ved overflytningen til andre foreninger. Dette kan der for denne forenings medlemmer ofte bli tale om, naar de for en kortere eller længere tid arbeider utenbys, og der kunde saaledes

være adskillig grund til at foreta den forandring som her er foreslaat. Forutsætter man imidlertid at landsmøtet vedtar forslaget om oprettelse av arbeidsledighetskasse for hele forbundet, vil dette forslag være overflødig.

Komiteen finder imidlertid, at bestemmelse under paragraf 21 bør gives en klarere utformning, hvorfor man foreslaar den delt i 4 paragraffer under følgende overskrifter: „Medlemmers overflytning“, „Overflytning fra andre forbund“, „Overflytning fra utenlandske organisationer“ og „Utvandrende medlemmer“.

Den eneste reelle forandring som her er foreslaat gaar som det vil sees ut paa at medlemmer som har sit medlemsskap i orden fra en anden med os samarbeidende organisation ved overflytningen erhverver rettigheter regnet fra den dag, de blev medlemmer av det fraflyttede forbund.

Vi tror at den foretagne forandring i de „almindelige bestemmelser“, som før stod som fællesoverskrift, vil fjerne meget av den tvil og uklarhet som før har gjort sig gjældende om disse spørsmål.

Til § 22.

Paragraffen foreslaaes overflyttet til avdelingslovene.

Til § 23.

Paragraffen foreslaaes strøket som overflødig.

Til § 24 (ny § 25).

Avdelingernes love.

Efter de forandringer og tilføielse som foran er gjort kommer avdelingslovene til at begynde med § 25.

Komiteen foreslaar her en del forandringer baade med hensyn til paragraffernes rækkefølge og indhold, idet man herunder har tatt hensyn til de forslag som er fremkommet fra avdelingene i den utstrækning man finder praktisk og forsvarlig.

Til § 24 (ny § 25).

Paragraffen er delt saaledes, at punkt a der omhandler avdelingernes opgaver inden forbundet blir den nye § 25, mens punkt b, der omhandler hvem der kan optages som medlem, er utskilt som egen § 26.

Punkt c som omhandler medlemmers pligt til at motta tillids-hverv er sat ind som sidste punkt i § 29 om valg av tillidsmænd.

Til § 25 (ny § 27).

I paragraffen er ingen anden forandring foretat end at der er tilføiet som 3dje punkt den bestemmelse som tidligere stod i § 22 og som mest naturlig passer ind her.

Til § 26 (ny § 28).

Her vil komiteen foreslaa, at 3dje, 4de og 5te linje i punkt b utgaar som overflødig. Nogen offentliggjørelse av restanselister vil

med forbundets nuværende medlemsantal være uoverkommelig, hvorfor man ogsaa for aar siden har besluttet at ophøre hermed. Kontingenten til foreningen har man foreslaat til 75 øre for helt- og 45 øre for halvtbetalende under forutsætning av at arbeidsledighetskasse blir besluttet opprettet. Blir den forkastet vil komiteen foreslaa henholdsvis 60 og 35 øre.

Angaaende forslaget fra Bergens kommunale arbeiderforening om at restansetiden forandres fra 4 til 8 uker samt at strøknede medlemmer for at bli optat paany maa betale 3 kroner i indskrivningspenger, finder man at dette er helt overflødig, da paragraffen aapner foreningerne fuld adgang til at ta beslutning om det hvortil forslaget sigter.

Til § 27 (ny § 33).

Paragraffen, der omhandler streikebrytere og ekskluderte, er flyttet bakover av hensyn til, at man finder det rettest at ta bestemmelsen om valg av tillidsmænd, disses pligter og frengangsmaaten under konflikter m. v. før man taler om eksklusioner og streikebrytere. Den næste paragraf blir derfor

§ 28 (ny § 29).

I denne er ingen anden forandring foretat end som før nævnt, at § 24 c er indtat som punkt 5 med en paaprøvet omskrivning av sidste sætning.

Til § 29 (ny § 30).

Her er foretat den forandring, at tillidsmændene — hvis gjøremaal er præssisert — er opført i den samme rækkefølge hvormed de er opregnet i § 29 (den tidligere § 28) samt at forslag nr. 122 fra Spikerverkets arbeiderforening angaaende revisorernes pligter er indtat som punkt 5.

Endelig vil man foreslaa et punkt 6 om de øvrige styremedlemmers pligter.

Til § 30 (ny § 31).

Den gamle ordlyd er bibeholdt i sin helhet, idet man ikke finder nogen grund til at foreta den av Kap fagforening foreslaaede forandring — forslag nr. 123.

Til § 31 (ny § 32).

De her foretagne forandringer tar kun sigte paa at tydeliggjøre meningen i den gamle paragraf.

Til § 27 (ny § 33).

Som før nævnt er denne paragraf flyttet av hensyn til sammenhængen. Desuten er medtat de bestemmelser om streikebryterne som indeholdtes i den gamle § 10, idet der er tatt sigte paa at umuliggjøre misforstaaelser.

Det nye som her er foreslaat er punkt 7, der gaar ut paa at eventuelle mulktter tilfalder forbundets forsikringskasse.

Med vedtagelsen av denne bestemmelse mener man at ha løst

den strid mellem foreningerne, som før har kommet tilsyne, idet nogen har hævdet at mulktene burde tilfalde den forening som vedkommende hadde forbrutt sig mot, mens andre holder paa den nuværende ordning at de bør tilfalde den forening som optar synderen og atter andre, at de bør tilfalde andre institutioner som f. eks. kooperation som foreslaat i forslag nr. 73.

Til § 32 (ny § 34).

Den gamle paragraf er indtatt uforandret med undtagelse av at 2den linje i 1ste punkt foreslaaes strøket. Ved denne forandring skulde man ha rammet tanken i forslag nr. 126 og 127.

§ 33 (ny § 35) forblir uforandret.

I henhold hertil foreslaar komiteen følgende *Love for Norsk arbeidsmandsforbund*:

Love for Norsk arbeidsmandsforbund.

Formaalet.

§ 1.

Forbundets formaal er:

1. I tilslutning til Arbeidernes faglige landsorganisation at samle de forskjellige grupper av saavel kvindelige som mandlige arbeidere, der ikke omfattes av haandverksloven eller som hører ind under et andet bestaaende forbund til en faglig enhet, for at de i fællesskap paa alle omraader kan verge og fremme sine økonomiske og sociale interesser.
2. At søke at skaffe dem medbestemmelsesret paa de arbeidsvilkaar, under hvilke de skal arbeide — specielt arbeidslønnens forhøielse og arbeidstidens forkortelse og regulering.
3. At søke avskaffet alt søndags-, over- og natarbeide, som ikke absolut er nødvendig, og der, hvor det maa finde sted, søke at faa det betalt med størst mulig tillæg.
4. Ved utsendelse av agitatorer og paa anden vis søke bibragt alle landets arbeidsmænd og arbeidskvinder forstaaelse av organisationens nødvendighet og stiftelse av avdelinger paa de pladse, hvor saadanne ikke findes.
5. At motarbeide og søke avskaffet al utbytning gjennom kontraktører og tilstræbe arbeidernes kooperative overtagelse av arbeidet gjennom fordelingsakkord, hvor dette praktisk lar sig gjennomføre.

Optagelse.

§ 2.

1. Alle foreninger av arbeidere som i § 1 punkt 1 nævnt, der underkaster sig disse love kan optages i forbundet.
2. Ikke mer end en avdeling i samme branche paa samme sted kan optages i forbundet uten efter samraad med forretningsutvalget og den bestaaende forening inden samme branche paa stedet.

3. Paa steder, hvor ingen avdeling findes, kan medlemmer optages direkte og administreres fra hovedkontoret — efter forretningsutvalgets nærmere bestemmelse.
4. Paa steder, hvor der er flere fagfæller som ønsker at være medlemmer, kan de i fællesskap danne en gruppe av forbundet. Gruppen vælger sig en sekretær, der korresponderer med hovedkontoret og av dette kan gives fuldmagt til at forestaa merkeutdeling og avstemple medlemsbøkerne. Naar gruppen blir paa 8 medlemmer pligter den at danne avdeling.

Kontingent.

§ 3.

(Under forutsætning av arbeidsledighetskasse).

1. Til fremme av forbundets formaal indbetaler avdelingerne av hvert medlems ydede ukekontingent til hovedkassen 70 øre for heltbetalende og 40 øre for halvtbetalende medlemmer.
2. Denne kontingent fordeles saaledes:

Heltbetalende:

Til forbundskassen	pr. uke 45 øre
„ arbeidsledighetskassen	— 20 „
„ forsikringskassen	— 5 „

Halvtbetalende:

Til forbundskassen	pr. uke 25 øre
„ arbeidsledighetskassen	— 10 „
„ forsikringskassen	— 5 „

3. Direkte medlemmer 75 øre pr. uke.

§ 3.

(Under forutsætning av at ingen arbeidsledighetskasse blir opprettet).

1. Til fremme av forbundets formaal indbetaler avdelingerne av hvert medlems ydede ukekontingent til hovedkassen 55 øre for heltbetalende og 30 øre for halvtbetalende medlemmer.
2. Denne kontingent fordeles saaledes:

Heltbetalende:

Til forbundskassen	pr. uke 50 øre
„ forsikringskassen	— 5 „

Halvtbetalende:

Til forbundskassen	pr. uke 25 øre
„ forsikringskassen	— 5 „

3. Kontingenten for direkte medlemmer er ordinært 60 øre pr. uke, der fordeles med 55 øre til forbundskassen og 5 øre til forsikringskassen.

Kontingentens indbetaling.

§ 4.

1. Kontingenten indbetales en gang hver maaned. Senest den 20. i hver maaned maa avdelingerne ha sendt opgjør for den foregaaende maaned.
2. Uteblir det regelmæssige maanedsopgjør uten forretningsutvalgets samtykke medfører det tap av alle rettigheter for avdelingen og dens medlemmer.
3. Ved hver maanedlig indbetaling av kontingent til hovedkassen pligter avdelingskassereren at opgi gjennemsnittantallet av avdelingens betalende medlemmer for den forløpne maaned. For det saaledes oppgivne medlemsantal pligter foreningen at svare eventuell ekstrakontingent.

Kontingentfrie medlemmer.

§ 5.

1. Fritat for kontingent er de av forbundets medlemmer, som er indkaldt til militærtjeneste samt syke og arbeidsledige medlemmer, forsaavidt de ikke oppebærer understøttelse av sykekasse, arbeidsledighetskasse eller streikekasse.
2. Medlemmer der av foranstaaende grunde vil fritages for kontingent, maa anmelde og bevisliggjøre sit forhold for sin avdelings kasserer, som saa istedetfor kontingentmerker indsætter særlig dertil utstedte merker i vedkommendes medlemsbok. For disse merker maa dog vedkommende medlem eller forening betale 10 øre pr. stykke.
3. Den som har fylt 60 aar og opfylt alle sine forpligtelser til forbundet i mindst 20 aar, fritages for al kontingent. I saadanne tilfælder maa medlemsboken indsendes til forbundets kontor og paaføres bevidnelse herom.

Helt- og halvtbetalende medlemmer.

§ 6.

1. Mandlige arbeidere optages kun som heltbetalende, dog kan de hvis vanlige gjennomsnittsløn ikke er over 3 kroner pr. dag optages som halvtbetalende.
2. Kvindelige foreninger og kvindelige medlemmer i blandede foreninger kan kun optages som halvtbetalende. Undtagelse fra denne regel kan i visse tilfælder indvilges av forretningsutvalget.

Forbundskassen.

§ 7.

1. Av forbundskassen utredes alle utgifter til administration, agitation, trykning, repræsentation samt understøttelse under konflikter (se § 9).
2. Av forbundskassens midler utredes ogsaa den kontingent forbundet pligter til Arbeidernes faglige landsorganisation og eventuelt

til utenlandske organisationer, med hvem forbundet har indgaaet overenskomst om understøttelse under konflikter.

3. Strækker ikke forbundskassens midler til at opfylde de i litra 1 og 2 bestemte forpligtelser, kan utvalget utligne en ekstrakontingent av 50 øre pr. uke og medlem for heltbetalende og 25 øre for halvtbetalende.

Under rent ekstraordinære omstændigheter kan utligningen med hovedstyrets samtykke forhøies.

Nye medlemmer fritages for ekstrakontingent de første 3 maaneder.

Godkjendelse og ledelse av konflikter.

§ 8.

1. Lønkrav fra avdelingerne indsendes til forretningsutvalget paa dertil av forbundet anordnede skemaer.

Lønkravene maa som regel være indsendt 2 maaneder, før de agtes fremsat for arbeidsgiverne.

2. Ifald en allerede bestaaende overenskomst maa opsiges i forbindelse med et lønkrav, skal der gaaes frem paa følgende maate: Avdelingen eller avdelingerne, ifald der er flere som omfattes av overenskomsten, indvarsles til ekstraordinær generalforsamling senest 3 maaneder, før overenskomsten kan opsiges.

Ifald over halvdelen av samtlige organiserte arbeidere enten paa møter eller ved skriftlig avstemning paa arbeidspladsen stemmer for opsigelse, skal melding herom indsendes til forretningsutvalget senest 2 maaneder, før overenskomsten kan opsiges.

3. Arbeidsnedleggelse kan ikke godkjendes av forretningsutvalget førend forhandling om kravet har været forsøkt og spørsmålet om streik er behandlet av vedkommende avdeling eller avdelinger som omfattes av kravet.
4. Ved angrep fra arbeidsgivernes side — brud paa overenskomst, angrep paa foreningsretten o. l., maa streik ikke iverksættes for saken gjennom foreningen er forelagt forretningsutvalget til behandling. Avdelingerne maa i det hele tat ved mindre saavel som ved større opstaaede stridigheter med arbeidsgiverne ikke undlate at indhente forretningsutvalgets raad og veiledning.
5. Meldinger av konflikter, som omhandles i foregaaende punkter, maa indeholde opplysning om antallet av arbeidere paa angjældende arbeidsplads, antal organiserte, antal stemmer for og mot arbeidsnedleggelse, reglementert opsigelsestid, arbeidsgivernes adresse samt forøvrig nøiagtige opplysninger om konfliktsforholdet.
6. Straks streik er besluttet vælger den forening streiken vedrører en komite, der har at motta og fordele streikebidragene samt øve den nødvendige kontrol.
7. Ethvert streiken vedrørende medlem har efter bedste evne at søke lønnende beskjeftigelse. Dog maa foreningens samtykke hertil indhentes. For hver dag arbeide erholdes bortfalder bidraget.
8. En lovlig iverksat streik kan ikke hæves av forretningsutvalget

før det ved avstemning er vedtat med flertal inden den eller de foreninger som omfattes av konflikten.

9. Ved avslutningen av en streik maa ingen organisert arbeider søke beskæftigelse paa det av streiken berørte sted, før samtlige i streiken paa stedet delagtige medlemmer er kommet i ordnede forhold.

Understøttelse under konflikter.

§ 9.

1. Naar en konflikt er godkjendt av forretningsutvalget, som i § 8 foreskrevet, og forsaavidt de til konfliktens førelse nødvendige midler strækker til, med den ret forretningsutvalget har til at utskrive ekstrakontingent, erholder ethvert i konflikten deltagende medlem en ukentlig understøttelse efter følgende skala: (skalaen tjener kun som forholdstal og kan forhøies eller nedsættes efter omstændighetene).

	Medlemmer med antal personer at forsørge:								
	Sig selv	1	2	3	4	5	6	7	8
1/1 bet. .	13.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00
1/2 bet. .	6.50	7.50	8.00	8.50	9.00	9.50	10.00	10.50	11.00

2. Hvor det gjælder krav fra avdelingernes side (se § 8, 1—3) maa de enkelte medlemmer for at være berettiget til understøttelse ha staat i forbundet i minst 8 uker, før konfliktens utbrud. Ved angrep fra arbeidsgivernes side er alle berettiget til bidrag, som var indmeldt i forbundet før opsigelsen. I intet tilfælde betales understøttelse for første streikeuke.

Familieforsørgere, der under en konflikt indkommanderes til militærtjeneste, utbetales vanlig streikeunderstøttelse, saalænge konflikten varer.

3. Ved utbetaling av første streikebidrag fratrækkes alle kontingentrestanser.

Landsmøtet.

§ 10 (før § 11).

1. Med fornødent hensyn til §§ 1 og 12 er landsmøterne den høieste myndighet i forbundets anliggender. Det bestaar av representanter fra forbundets avdelinger.
2. Til landsmøtet har de avdelinger, hvis medlemsantal er minst 40, ret til inden sin midte at vælge en representant. Avdelinger med 200 medlemmer og derover kan vælge to representanter og saa fremdeles en representant for hvert fylde 200 tal medlemmer.

Smaa avdelinger, der ikke tæller 40 medlemmer, kan i fælleskap vælge en representant, saafremt medlemsantallet tilsammenlagt naar op til det bestemte antal.

Avdelingerne maa for at ha ret til representation paa lands-

møtet ha været tilsluttet forbundet i minst 3 maaneder før landsmøtets indkaldelse og forøvrig opfyldt sine forpligtelser.

3. Landsmøtet har at behandle: Hovedstyrets beretninger og regnskaper, alle fra medlemmer og styret indkomne forslag, som ligger indenfor rammen av forbundets virksomhet, vælge styre og revisorer, bestemme de fastlønnede funktionærers lønninger samt bestemme tid og sted for næste landsmøte eller i motsat fald gi hovedstyret fuldmagt dertil.
4. Det samlede styre samt 1 representant for revisorerne og 1 for protokolkomiteen skal være tilstede paa landsmøtet og betragtes alle som representanter. De har dog ikke stemmeret i saker, som angaar godkjendelse av forbundets virksomhet mellem landsmøterne.
5. Repræsentanternes reiseutgifter samt diæt for reisedagene betales av forbundskassen. For den tid landsmøtet varer betaler avdelingene selv. Reise- og diætutgifter for styret, revisionens og protokolkomiteens representanter utredes helt av forbundskassen, likeledes landsmøtets øvrige utgifter.
6. Hovedstyret, eller paa dettes vegne forretningsutvalget, pligter at omsende til avdelingerne dagsorden for landsmøtet senest 2 maaneder, før dettes sammentræden.
7. Ekstra landsmøter kan under ekstraordinære omstændigheter sammenkaldes av hovedstyret.

Avstemninger.

§ 11 (før § 12).

Over viktigere spørsmål kan styret mellem landsmøterne la foreta avstemning inden forbundet. Ved saadanne avstemninger gjælder simpel stemmeflerhet. Avdelingerne indsender til hovedkontoret de avgivne stemmer for og imot. Lovene kan dog ikke forandres paa denne maate.

Hovedstyret.

§ 12 (før § 13).

1. Naar landsmøtet ikke er samlet er hovedstyret den høieste myndighet inden forbundet og fatter beslutning i alle spørsmål, som ikke maatte være avgjort av landsmøtet.
2. Hovedstyret bestaar av forretningsutvalget samt 2 representanter fra hver av de bestaaende industrigrupper og valgt av disse.
3. Engang hvert aar trær styret sammen til aarsmøte, hvor forretningsutvalget forelægger beretning og regnskap for foregaaende aar. Alle saaledes paa aarsmøtet avgivne regnskaper og aarsberetninger henvises til landsmøtet til endelig godkjendelse. Desuten behandler aarsmøtet forslag til budjet og alle andre forslag, som maatte bli det forelagt til avgjørelse.
4. Ekstraordinære styremøter avholdes saa ofte forretningsutvalget finder det fornødent.

Forretningsutvalget.

§ 13 (før § 14).

1. Forretningsutvalget bestaar av formand, næstformand og kasserer samt 4 andre av landsmøtet valgte medlemmer i Kristiania.
2. Forretningsutvalget har mindst et møte 14-daglig. Det paaser, at alle av landsmøtet og hovedstyret vedtagne beslutninger blir utført, kontrollerer om forbundets fastlønnede funktionærer utfører sine pligter og at hovedkontoret virker.
3. Med ansvar overfor det hele styre og landsmøtet fatter det bestemmelse i alle konfliktsspørmaal.
4. Vigtigere spørmaal skal det forelægge det hele styre — enten aarsmøtet, ekstramøter eller ved skriftlig avstemning. Tillater ikke tiden en saadan fremgangsmaate, fatter det selv under ansvar den fornødne beslutning.
5. For forretningsutvalget vælges 3 suppleanter. Disse rykker op efter tur i tilfælde et medlem av forretningsutvalget uttrær mellem landsmøterne.

Formanden og næstformanden.

§ 14 (før § 15).

1. Formanden eller i hans fravær næstformanden besørger i samraad med forretningsutvalget forbundets daglige ledelse. Ledelsen skal dog altid være i overensstemmelse med landsmøtets, styrets og utvalgsmøternes beslutning og er overfor forretningsutvalget ansvarlig for hovedkontorets virksomhet — spesielt at korrespondansen med avdelingene blir besørget, redigerer fagbladet, leder alle utvalgs- og styremøter samt forøvrig i første række representere forbundet.
2. Formanden og næstformanden vælges av landsmøtet med absolut majoritet. Er ikke saa skedd ved første valg, foretages valg mellem de to som hadde flest stemmer.
3. Viser formanden eller nogen anden av forbundets funktionærer sig uduelig til sin stilling eller viser skjødesløshet i utøvelsen av denne, kan det samlede styre suspendere ham ved en majoritetsbeslutning og ansatte indtil landsmøtet en ny efter forretningsutvalgets indstilling. Den saaledes suspenderte har dog ret til at appellere sin sak for landsmøtet.

Hovedkassereren.

§ 15 (før § 16).

1. Hovedkassereren vælges av landsmøtet med absolut majoritet i likhet med formanden.
Landsmøtet fastsætter hans løn samt bestemmelse om kautionsforpligtelse.
2. Han har at føre regnskaper, der nøiagtig angir enhver indtægt og utgift med vedføiet dato og er i første række ansvarlig for kassen og regnskapsførselen.

3. Regnskapet avsluttes med kalenderaaret og skal senest i midten av februar for det forløpne aar i revidert stand forelægges forretningsutvalget, som har at oversende regnskapet til avdelingene.
4. Hovedkassererens kontante kassebeholdning maa som regel ikke overstige 5000 kroner. Det øvrige indsættes i en av forretningsutvalget antat bank. Ingen penger kan høves i banken uten formandens og et utvalgsmedlems anvisning.
5. Formanden og forretningsutvalget har til enhver tid adgang til kassererens bøker. Findes der at være misligheter ved disse kan hovedstyret ved en majoritetsbeslutning suspendere ham og ansatte en ny indtil første landsmøte.

Revisorerne.

§ 16 (før § 17).

1. Landsmøtet vælger 3 revisorer med suppleanter. Revisorerne har at revidere kassererens aarsregnskaper og paategne disse om de er i orden. En gang hver maaned gjennomgaar de kassererens regnskaper og kassebeholdning og avgir for forretningsutvalget en skriftlig rapport om gjennomgaaelsen.
2. Revisorerne vælger i sin midte en representant til landsmøtet.

Protokolkomite.

§ 17.

1. Landsmøtet vælger en protokolkomite paa 3 medlemmer som inden sin midte vælger en formand.
2. Komiteen har at gjennomgaa saavel hovedstyrets som forretningsutvalgets protokoller og granske alle beslutninger.
3. Komiteen trær sammen hvert aar i januar og opsætter da beretning som forelægges landsmøtet.

Forsikringskassen.

§ 18.

1. Kassens formaal er ved ordnet gjensidig solidaritet at sikre Norsk arbeidsmandsforbunds medlemmers efterlatte et litet bidrag, hvorved den værste ved deres forsørgers død opstaaede nød kan lindres.
2. Til dette formaals opnaaelse avsættes der av hvert inden forbundet avsat kontrolmerke 5 øre til forsikringskassen.
3. Dør et medlem og medlemsbøkerne viser at det ved sin død har været medlem av forbundet uavbrutt i 3 aar og opfyldt sine forpligtelser, utbetales til medlemmets ektefælle, barn, forældre eller andre slegtninger, som avdøde i levende live har forsørget, kr. 300,00. Har avdøde været medlem i 5 aar kr. 500,00. Har avdøde ingen paarørende som her nævnt, utbetales et begravelsebidrag stort kr. 100,00.
4. Ved medlems ektefælles død utbetales medlemmet, forsaavidt han har været medlem mindst 1 aar kr. 100,00.

5. Skulde det vise sig at den fastsatte kontingent til forsikringskassen ikke er tilstrækkelig, kan forretningsutvalget foreta ekstrautligning.
6. Forsikringsbeløpet kan ikke gjøres til gjenstand for nogetsomhelst krav fra offentlige myndigheter eller private fordringshaveres side, likesom det heller ikke kan overdrages ved testamente.
7. Kassens regnskaper føres særskilt og revideres samtidig som forbundets øvrige regnskaper.

Fagbladet.

§ 19.

1. For saa mange medlemmer avdelingene har betalt kontingent erholder de eksemplarer av fagbladet „Arbeidsmanden“.
2. Saafremt midlerne tillater det utkommer det, indtil landsmøtet anderledes bestemmer, en gang maanedlig.
3. Bladet skal — foruten at være hovedledelsens talerør — ogsaa behandle forbundets organisationsforhold og søke at bringe meddelelser om det viktigste, som rører sig inden landets arbeiderbevægelse.
4. Formanden, som er bladets redaktør, staar til ansvar for sin redaktionsvirksomhet overfor landsmøtet.

Stedlige styrer.

§ 20.

1. I byer eller landdistrikter, hvor der er 2 eller flere avdelinger, kan disse om de finder det paakrævet oprette et stedlig styre, der bestaar av formændene i de tilsluttede avdelinger samt en representant fra hver avdeling.
2. Repræsentanterne vælges ved generalforsamlingene i januar og fungerer 1 aar.
3. De stedlige styrer vælger inden sin midte et arbeidsutvalg bestaaende av formand, kasserer og sekretær.
Endvidere vælges 2 revisorer med suppleanter. Samtliges funktionstid er 1 aar.
4. De for de stedlige styrer fornødne utgifter fordeles paa de tilsluttede foreninger i forhold til medlemsantallet.
5. Det stedlige styre har at behandle alle saker vedrørende avdelingene i fællesskap samt vareta forbundets interesser paa stedet.
6. Konfliktsspørsmål, som vedrører medlemmer i flere av de tilsluttede foreninger, som har samme arbeidsgiver, skal forebringes forretningsutvalget gjennom det stedlige styre. Blir arbeidsnødgjørelse følgen, forestaar, i de tilfælder forretningsutvalget finder det hensigtsmessig, det stedlige styre utbetalingen av streikeunderstøttelsen. Streikeregnskapene maa ikke blandes sammen med de øvrige regnskaper. De revideres straks efter konfliktens slutning og gjenpart tilstilles forretningsutvalget.

Administrationsregnskapene revideres ved hvert halvaars slutning og gjenpart tilstilles foreningene.

7. De stedlige styrer avholder møter saa ofte de finder det fornødet, i byerne dog mindst et ordinært møte maanedlig og i landdistrikterne et hvert kvartal. Foruten at behandle alle konfliktsspørsmål, agitations- og organisationsspørsmål som de tilsluttede foreninger maatte ha i fællesskap, har de at behandle de spørsmål, som blir det forelagt av forretningsutvalget og de tilsluttede foreninger.
8. De har forøvrig at gi avdelingene alle ønskede opplysninger og raad av enhver art samt fremme og vareta forbundets interesser, lede agitationen paa stedet o. s. v.

Medlemmers overflytning.

§ 21.

1. Naar et medlem reiser fra det sted, hvor han har arbeidet, skal det før avreisen melde dette for sin avdelings formand eller kasserer og av dem faa stemplet sin medlemsbok og bevidnet, at han har oppfylt sine forpligtelser i den dertil bestemte rubrik i medlemsboken.
Undlater han dette, blir han at stryke av medlemsfortegnelsen og av avdelingen indrapportert til forbundet.
2. Medlemmer der har ordnet sin medlemsbok som foreskrevet i punkt 1, skal ved ankomsten til det sted, hvor han agter at ta opphold melde sig til den paa stedet værende forbundsavdeling og faa dette indført i medlemsboken. Saadanne overflyttede medlemmer betaler ingen indskrivningskontingent i den tilflyttede avdeling.
3. Ifald der paa et sted ikke findes nogen forbundsavdeling at melde sig ind i, kan medlemmet fortsatte medlemsskapet i sin gamle forening eller staa som direkte medlem av forbundet. I saadanne tilfælder maa han indsende kontingent en gang maanedlig.
4. Paa steder hvor specialavdelinger findes skal medlemmerne tilhøre disse. Overflytning fra den ene specialavdeling til den anden kan derfor kun finde sted, naar vedkommende begynner at arbeide i en anden faggruppe, og gjælder da samme bestemmelse for overflytningen som i punkt 1 og 2 bestemt.

Overflytning fra andre forbund.

§ 22.

Medlemmer fra andre forbund inden landsorganisationen kan naar der er grund til det overflytte sit medlemsskap til Norsk arbeidsmandsforbund ved at indmelde sig i en av forbundets avdelinger. Betingelsen herfor er at de har oppfylt sine forpligtelser til sit tidligere forbund og har sin medlemsbok utskreven fra en av dets avdelinger. Ved saadan overflytning betales ingen indskrivningskontingent og medlemmet erholder rettigheter i forbundet regnet fra den tid han blev indmeldt i sin tidligere organisation. Saadanne medlemmer maa dog løse medlemsbok fra vort forbund (se overenskomsten om overflytning).

Overflytning fra utenlandske organisationer.

§ 23.

1. Ankommer en fagfælle fra utlandet, som har sin bok i orden, kan han optages som medlem uten at erlægge nogen indskrivningskontingent. I saafald regnes hans rettigheter i forbundet fra den dag han blev optat i en av forbundets avdelinger.
2. Medlemmer fra svenske og danske forbund med hvem forbundet har gjensidig samarbeide og som ved sin medlemsbok godtgjør at han har tilhørt et av disse forbund i mindst 3 maaneder, optages med fulde rettigheter regnet fra den tid de blev medlem av sit tidligere forbund.
3. Utenlandske arbeidere som ikke har sin medlemsbok i orden, maa ikke optages i nogen av forbundets avdelinger før der gjennom forretningsutvalget er skaffet underretning om, at han er en hæderlig kamerat.
4. For de fra utenlandske forbund overflyttede medlemmer skal der utskrives ny medlemsbok, som betales av medlemmet selv eller av vedkommende forening. Det samme gjælder ogsaa for medlemmer fra indenlandske forbund.

Utvandrede medlemmer.

§ 24.

Naar et medlem reiser til utlandet for at søke arbeide maa han for at beholde sine rettigheter i forbundet anmelde sin avreise og indmelde sig i organisation i det land, hvortil han kommer. Avreisen maa anmeldes til forbundskontoret og erholder vedkommende hvilende rettigheter for et tidsrum av indtil 3 aar, saaledes at han ved tilbakekomsten inden denne tid gjenindtrær i de ved avreisen erhvervede rettigheter, saafremt han har opfyldt sine forpligtelser til organisationen i det land vedkommende har opholdt sig.

Avdelingernes love.

§ 25 (tidligere § 24).

Avdelingernes opgaver inden forbundet er indenfor den kreds, hvor de er dannet, at søke fremmet medlemmernes interesser i overensstemmelse med forbundets formaal.

§ 26 (tidligere § 24 b).

Som medlem optages enhver arbeidsmand og -kvinde, der anerkjender forbundets formaal. Hvor retten til optagelse maatte kunne bestrides, henvises spørsmålet om vedkommendes optagelse til en generalforsamlings avgjørelse.

§ 27 (tidligere § 25).

1. Medlemmerne betaler ved optagelsen 1 krone i indskrivningspenger, der av avdelingen kan besluttes at være høiere, men ikke lavere. For indskrivningspengerne erholdet et eksemplar av for-

bundets love og medlemsbok. Til forbundet indbetales av indskrivningspengerne bokens kostende. Det øvrige tilfalder avdelingens kasse.

2. Naar den gamle bok er blit fuldskrevet eller landsmøtet har besluttet indførelse av nye, betaler medlemmerne kun disse bokers kostende, hvis ikke avdelingen beslutter at svare det til forbundskassen av sin egen kasse.
3. Medlems- og regnskapsprotokoller pligter avdelingene at anskaffe fra hovedkontoret, likeledes medlemsbøker og de for disse fornødne merker og stempler.

§ 28 (tidligere § 26).

1. Den ukentlige kontingent fastsættes av avdelingene selv. Dog maa den ikke være under 75 øre pr. medlem for heltbetalende og 45 øre for halvtbetalende foreninger.
2. Restanser over 4 uker medfører øieblikkelig strykning og rapportering til hovedkontoret. Medlemmer der er saaledes rapportert, kan kun gjenoptages i forbundet som nye medlemmer paa ny bok og nyt nr. og maa da betale mindst kr. 2,00 i indskrivningspenger. Hvor forholdene maatte nødvendiggjøre det, kan foreningene fatte beslutning om en længere restansetid, dog ikke over 8 uker.

§ 29 (tidligere § 28).

1. Avdelingen ledes av et styre som skal bestaa av mindst 7 medlemmer, nemlig formand, næstformand, kasserer og sekretær samt 3 representanter. Samtlige styremedlemmers funktionstid er 1 aar. Ved generalforsamlingen i januar vælges formand, sekretær og 1 representant. I juli vælges næstformand, kasserer og 2 representanter.
2. Valgene foretages ved hemmelig avstemning. De medlemmer som næst de valgte har de fleste stemmer er suppleanter i rækkefølgen efter stemmetal.
3. Til at føre kontrol med avdelingens regnskaper vælges 2 revisorer, hvis funktionstid er 1 aar, dog saaledes at en utgaar efter tur hvert halvaar.
4. Styret leder avdelingen i overensstemmelse med landsmøtets og generalforsamlingens beslutninger. Under fornødent hensyn hertil fastsætter den selv sin forretningsorden.
5. Ethvert medlem, der av sin forening blir valgt til at utføre tilidshverv, der kan tjene til fremme av medlemmernes faglige og sociale interesser, er forpligtet til efter evne at utføre disse forsaavidt de ikke medfører økonomisk tap for vedkommende.

§ 30 (tidligere § 29).

1. Formanden beeørger den daglige ledelse av avdelingens anliggender. Ledelsen skal altid være i overensstemmelse med lovene og de av avdelingen og styret truffne bestemmelser.

2. Næstformanden har at overta formandens funktion i dennes mulige forfald.
3. Sekretæren fører forhandlingsprotokollen og i samraad med formanden korrespondansen.
4. Kassereren fører avdelingens regnskaper efter en av forretningsutvalget godkjendt plan. Han har til de ordinære generalforsamlinger at forelægge sit regnskap i revidert stand for det sidst forløpne halvår. Styret har naarsomhelst det maatte ønske det, ret til at kræve sig regnskaperne forelagt. Finder det saa, at kassereren ikke har disse i den bestemte orden, har styret ret til at suspendere ham ved en majoritetsbeslutning og beskikker da en anden til at vareta hans hverv indtil nyt valg kan finde sted. Kassereren kan ikke utbetale nogen regninger førend disse er anviste av formanden. Den kontante kassebeholdning skal som regel ikke overstige 50 kroner. Det øvrige indsættes i en av styret antat bank og kan bare uttages av kassereren paa en av formand og sekretær undertegnet anvisning.
5. Revisorerne skal mindst en gang hver maaned gjennomgaa kassererens regnskaper, eftertælle kontantbeholdningen og merkebeholdningen samt forvise sig om at kassererens regnskaper stemmer med forbundets og avgi beretning til styret herom.
6. De øvrige styremedlemmer pligter at kontrollere om enhver av tillidsmændene utfører sit hverv og bistaar dem hermed.

§ 31 (tidligere § 30).

Ordinær generalforsamling avholdes i januar og juli. Ekstraordinær generalforsamling avholdes naar styret finder det nødvendig, eller naar 25 pct. av medlemmerne skriftlig forlanger det. Generalforsamlingen bekjendtgjøres med mindst 7 dages varsel og med nøiagtig angivelse av den eller de saker som skal behandles. Generalforsamlinger om arbeidsnedleggelse kan om fornødent sammenkaldes med 2 dages varsel. Ekstraordinære generalforsamlinger avholdes saa ofte styret finder det nødvendig eller naar forretningsutvalget forlanger det. Ethvert spørsmål avgjøres ved stemmeflerhet; skriftlig avstemning finder ikke sted uten at 5 av de møtende forlanger det.

§ 32 (tidligere § 31).

1. Avdelingsmedlemmer ved en bedrift eller arbeidsplads, som ønsker at fremsætte krav i en eller anden retning, skal forinden noget foretages forelægge kravet for sit avdelingsstyre, som derpaa sammenkaller et medlemsmøte til behandling og avgjørelse av saken.
2. Finder medlemmerne at det er nødvendig at nedlægge arbeidet, har de likeledes at indgi meddelelse derom til styret med de nødvendige opplysninger. Styret har derefter at sørge for at saken hurtigst blir forelagt en generalforsamling til avgjørelse.
3. Avdelingene maa ved behandling av alle spørsmål som kan medføre konflikt med arbeidsgiveren gaa frem paa den maate som er foreskrevet i § 8.

§ 33 (tidligere § 10 og 27).

1. Ingen har ret til at opta arbeidet under en streik eller lockout før konflikten er hævet, heller ikke at ta arbeide paa blokkerte arbeidspladse førend blokaden er hævet. Gjør nogen det, betraktes de som streikebrytere og indrapporteres til forbundets kontor. Er de medlemmer av organisationen skal de øieblikkelig ekskluderes. Hvorvidt streikebryterne skal offentliggjøres i pressen og i hvilken utstrækning, avgjøres i hvert enkelt tilfælde av forretningsutvalget.
2. Medlem, der optar arbeidet paa en av organisationen blokkert arbeidsplads, pligter at tilbakebetale al understøttelse av hvilken som helst art det maatte ha mottatt av forbundet eller dets avdelinger. Negter han (hun) dette, har han (hun) derved git forretningsutvalget eller i tilfælde avdelingsstyret ret til med øvrighetens bistand at inndrive beløpet.
3. Invalider og gamle skrøpelige arbeidere kan efter de enkelte avdelingens egen bestemmelse fortsætte sit arbeide uten at regnes for streikebrytere.
4. Efter avslutningen av en streik maa ingen organisert arbeider søke beskjeftigelse paa det av streiken berørte sted før samtlige i streiken paa stedet delagtige medlemmer er kommet i ordnede forhold.
5. Ethvert medlem som handler uhæderlig, ukollegialt eller i strid med nærværende lov, kan ekskluderes ved et medlemsmøte med $\frac{2}{3}$ majoritet. Dog pligter avdelingsstyret at varsle vedkommende paa forhaand, saa han kan være tilstede paa møtet og fremkomme med sit forsvar.
6. Ekskluderte medlemmer samt streikebrytere kan ikke optages i i nogen avdeling uten paa nærmere i hvert tilfælde fastsatte vilkaar, der maa godkjendes av forretningsutvalget.
7. Eventuelle mulker tilfalder forbundets forsikringskasse.

§ 34 (tidligere § 32).

1. Opløses avdelingen av en eller anden grund skal dens kassebeholdning og øvrige eiendele tilfalde forbundet, uanset om foreningen til den tid staar som avdeling eller ei. Til saadanne midlers erlervelse kan forretningsutvalget — om det gjøres nødvendig — benytte øvrighetens bistand.
2. Stiftes en ny avdeling av forbundet paa samme plads eller i samme faggruppe inden 5 aars forløp, kan denne erholde den oppløste forenings eiendele. Pengemidler dog ikke længere end efter 1 aars forløp.
3. Ingen avdeling kan uttræ av forbundet med mindre end 6 maaneders varsel. Beslutning om utmeldelse kan kun ske paa en ordinær generalforsamling og maa for at være gyldig vedtages med $\frac{2}{3}$ majoritet.

4. Blir medlemmerne samlet flyttet til et nyt arbeidssted, har de ret til med forretningsutvalgets samtykke at flytte avdelingen og dens eiendele med sig.

§ 35 (tidligere § 33).

1. Avdelingerne har, om de finder det fornødent, ret til for sin lokale virksomhet at fatte særbestemmelser til denne lov. Disse maa dog ikke staa i motstrid med denne lov og derfor forelægges forretningsutvalget til godkjendelse.
2. 2 eksemplarer av saadanne særbestemmelser skal oversendes hovedkontoret og opbevares i forbundets arkiv.

Komiteens arbeidsutvalgsmédlem *Alfr. M. Nilsen* vil uttale:

Med henblik paa de forslag, som gaar ut paa at melde forbundet ut av Landsorganisationen og omdanne det til en selvstendig *syndikalistisk* organisation, bør man være opmerksom paa, at syndikalismen endda er forholdsvis litet kjendt inden norsk arbeiderbevegelse.

Vi vil i denne forbindelse ikke undlate at bemerke, at det socialistiske opplysningsarbeide her i landet desværre hittil har været meget mangelfuldt og for en væsentlig del ensidig.

Fagorganisationen har i altfor liten utstrækning engagert sig i dette arbeide.

Agitationen for socialismen har i det væsentlige blit overlatt til arbeiderpartiet. Socialismen har derfor ofte været forkyndt slik, som *partiførere* og *partipolitikere* ser den gjennom sine partibriller.

Særlig er det valgagitationen som har utgjort en betraktelig del av det socialistiske opplysningsarbeide.

Men den agitation som utføres foran et valg, blir ofte overfladisk. Og da den i stor utstrækning har været utført av de opstilte kandidater, hvis ærgjerrighet ofte har set sit maal i at bli indvalgt i de offentlige stillingshverv, har der — for at faa vælgerne til at „bite paa kroken“ — tildels forekommet en viss tilbøielighet til at bortfortolke eller moderere de socialistiske krav, hvilket har skapt uklarhet og forvirring i den socialistiske diskussion.

I ethvert fald har folkets oppfatning av socialismen som regel knyttet sig til de forskjellige paa arbeiderpartiets program opstilte dagspolitiske spørsmaal, som for flestepartens vedkommende godt kan realiseres indenfor rammen av den bestaaende samfundsorden.

Under den faglige agitation har fagbevegelsen, med undtagelse av endel spredte foreteelser i den senere tid, kun i ringe utstrækning blit fremholdt som en selvstendig og fritstaaende bevegelse, men har som regel blit nævnt som et appendiks til det socialdemokratiske arbeiderparti, hvilket man har overlatt førerskapet, forsaavidt angaar spørsmålet om arbeiderklassens økonomiske og sociale frigjørelse og sosialismens gjennomførelse.

De faglige foredrag har som regel endt med en oppfordring til tilhørerne om at bruke — stemmesedlen.

Den saakaldte „partipresse“ — hvilket navn i og for sig er betegnende nok -- har været altfor optat med døgnets smaakjævl til at kunne ofre de egentlige socialistiske ideer nogen særlig opmerksomhet og den socialisme, som til tid og anden har været forkyndt, har desværre ofte været av meget tvilsom art.

Og litet har der været gjort for at skaffe arbeiderne god socialistisk litteratur, som paa en alsidig og praktisk maate kunde gi arbeiderne oplysning om de forskjellige sider av de socialistiske spørsmåal.

Vi nævner dette her, fordi vi mener, at der maa ske en forandring i disse forhold, og at det burde bli en opgave ogsaa for vort forbund i større utstrækning end hittil at ta sig av denne sak.

Det er naturlig at arbeiderne, under de omstændigheter som foran paapekt, har faat liten rede paa den ting, at der indenfor den socialistiske bevægelse findes *flere* forskjellige idéretninger og endda mindre rede paa de *avvikende* synsmaater, som disse repræsenterer.

Skal man undgaa risikoen ved at medlemmerne vedtar noget, som de har utilstrækkelig klarhet over, er det derfor nødvendig, at man søker at besvare spørsmålet:

Hvad er syndikalismen?

Det er det vi her i en saa kort og sammentrængt form som mulig skal gjøre et forsøk paa.

„Syndikat“ betyr en sammenslutning, en forening av personer med fælles økonomiske interesser.

Uttrykket er fransk og har ganske naturlig blit betegnelsen for de franske arbeideres økonomiske sammenslutning og betyr paa norsk fagforening.

„Syndikalisme“ er den franske betegnelse for fagforeningsbevægelse i sin almindelighet — ikke for nogen speciel slags.

En „syndikalist“ er altsaa en, som er medlem av sin fagforening. Forsaavidt kan man si om alle fagforeningsmedlemmer uten undtagelse, at de er syndikalister.

Men likesom vi hos os i den senere tid har hat adskillig diskussion om „reformistisk“ og „revolutionær“ fagbevægelse, saaledes har man i Frankrige hat reformistisk og revolutionær syndikalisme.

Mellem reformistiske og revolutionære syndikalister har det — der som hos os — ofte været sterke brytninger og er det vel til en viss grad endda. I de senere aar er det de revolutionære syndikalister, som har hat overtaket og som har behersket den franske fagbevægelse, utformet dens opgaver og maal og præget dens kamptaktik. Maaske er det dette som har bevirket, at naar man hos os taler om syndikalismen, saa mener man dermed den *revolutionære* syndikalisme og i denne mening er det vi ogsaa skal behandle den her.

Man kunde dog gjerne — for at undgaa misforstaaelser og for at slippe at ty til fortolkninger — likesaa godt bruke den nu hos os kjendte norske betegnelse, revolutionær fagbevægelse.

Før vi gaar videre i vor fremstilling av syndikalismen, er det imidlertid nødvendig, at ta et litet overblik over den socialistiske bevægelse i det hele tat.

Litt orientering.

Den socialdemokratiske presse og andre har tit og ofte betjent sig av den uærlige metode at fremstille socialdemokratiet og socialismen som et og samme begrep og latt folk forstaa at alt det, som

ikke kan finde sig tilrette inden socialdemokratiet, intet har med socialismen at bestille.

Det kan derfor være paakrævet allerede straks at fastslaa — hvad vi forøvrig senere skal se — at socialdemokratiet kun repræsenterer en *del*, en *enkelt forgrening* av den socialistiske bevægelse.

Dette parti har saaledes ikke mer end andre retninger noget patent paa den eneste, sande socialisme.

Allerede fra første stund av har der inden den socialistiske bevægelse været delte meninger om saavel midler som maal. Dette har ført til sterke brytninger, som tildels har medført spaltning av bevægelsen i flere organisationer og partier. Aarsaken hertil er at finde i den omstændighet at socialismen er en videnskabelig *teori*. Den er endel av den senere tids socialøkonomiske videnskab, en del av samfundslivets *sundhets-* eller *naturlære*.*)

Som teori har socialismen blit læren om avskaffelsen av det kapitalistiske samfundssystem og om løsningen av de sociale problemer, som staar i forbindelse med arbeiderklassens sociale og økonomiske frigjørelse.

Men enhver lære kan være gjenstand for fortolkninger.

Om vi bare f. eks. holder os til den kristne lære, som tar sit utgangspunkt i de kristnes fælles lov- og lærebok Bibelen, saa ser vi, at de kristne ikke kan bli enige om en fælles *fortolkning*, hvorfor de deler sig op i en række forskjellige kirke- og troessamfund.

Paa alle aandelige og filosofiske omraader har vi den samme foreteelse. Der danner sig skoler, repræsenterende forskjellige opfatninger — ofte av de samme ting.

Og i politikken? Der er det likedan. Vi behøver ikke at gaa langt efter eksempler.

Se bare paa vort eget høire og venstre. Hvor ofte har det ikke været sagt, at de er to alen av samme stykke? Og hvem kan benegte det? De bygger begge paa et fælles grundsyn, den samme livsanskuelse. De holder begge paa det bestaaende. Men tiltrods herfor deler de sig op i to partier, som dels gaar haand i haand og dels bekjemper hinanden.

At forholdet skulde bli et andet naar det gjælder *socialismen* vilde ikke være at vente; ti at faa alle mennesker til at tænke likt naar det gjælder religiøse, filosofiske eller politiske spørsmåal er nu engang en umulighet.

Selv om utgangspunktet for al socialistisk tænkning er det samme og man derfor let kan bli enige om det første: kapitalismens avskaffelse, saa er det dermed ikke givet, at man blir enige om det andet: *hvordan* de socialistiske problemer skal løses og med hvilke midler.

Inden den socialistiske verden har der aldrig været enighet herom og vil neppe heller bli det.

Ja, der har været og er endog meningsforskjel om *hvad som er socialisme*.

Mens socialismen oprindelig og egentlig kun skulde være et *rent økonomisk* problem, saa ser vi, at der efterhaanden trækkes ind en hel del andre spørsmåal, som man efterhvert vil gjøre til god socialisme.

*) Jacob E. Lange: Socialøkonomi.

Men jo længere og i sterkere grad dette foregaar, des vanskeligere blir det at opnaa enighet og des større blir sandsynligheten for nye partidannelser.

De to hovedretninger.

„Det er fremforalt spørsmålet om staten, som skiller socialisterne ad“, siger Krapotkin i sin bok: „Staten og dens historiske gjerning“.

„Der findes paa den ene side dem, som haaber at kunne fuldbyrde den sociale revolution inden rammen av staten: opretholde de fleste av dens funktioner, til og med utvide dem, anvende dem for revolutionen.

Paa den anden side findes dem, som i staten (ikke bare i dens nuværende form, men i selve dens væsen og i alle de former den kan iklæde sig) ser en hindring for den sociale revolution, den hovedsakeligste hindring for dannelsen av et samfund basert paa frihet og likhet. Disse arbeider for at *avskaffe* staten, ikke for at reformere den.“

Det er først og fremst socialdemokraterne paa den ene side og anarkister og ungsocialister paa den anden side, som her staar imot hinanden og som danner de to hovedretninger inden den socialistiske bevegelse.

Og man kan vel sige, at det her ikke bare dreier sig om staten, men om de to uforenelige prinsipper: *centralisme* og *federalisme*.

Mens socialdemokratiet holder paa centralismen og som konsekvens herav paa statssystemet, holder anarkister og ungsocialister paa federalismen, hvis konsekvens blir kommunismen — statssystemets motsætning.

Mens socialdemokraterne vil forsøke at gjøre staten og samfundet til et og det samme, saa paaviser anarkisterne, at staten aldeles ikke er ensbetydende med samfundet, men at staten kun er en av de *former*, som samfundet i utviklingens medfør har antat, og at likesaa vel som samfundet i sin fortsatte utvikling stadig vil skifte former, [maa ogsaa staten i tidens fylde vike for andre og nye samfundsdannelser.

Menneskene levet i samfund med hverandre længe førend de hadde kjendskap til begrepet staten.

Samfundet har alltid været og vil vedbli at være samfundet, mens staten kun er en forbigaaende foreteelse.

Og anarkisterne mener ikke alene at staten *vil* forsvinde, men at den ogsaa *bør* forsvinde og det saa fort som mulig, fordi staten saavel som ethvert centralistisk system er uforenlig med frihetsbegrepet, idet det med sit repræsentative system under *enhver* omstændighet medfører et litet faatals formynderskap og herredømme over de mange.

Istedetfor en statscentralistisk samfundsform med et repræsentativt system, sammensveiset med love og tvangsforordninger og ledsaget med de apparater og torturindretninger, som maa til for at paase lovenes overholdelse, utstyrt med magt og ret til at beherske alt levende liv og al virksomhet, holder anarkisterne paa et samfund bygget paa frie, sideordnede og paa selvstændig grundlag *samarbeidende* kommuner, indenfor hvilke *alle* borgere kan øve sin direkte indflydelse paa de forskjellige anliggender. Et samfund, hvor det re-

præsentative system er innskærket til det minimale eller helt bortfalder, hvor *hver* borger repræsenterer sig selv og fællesskapet samtidig og hvor lovene og tvangsforordningerne avløses av frie overenskomster mellem de interesserte parter.

Socialdemokraterne derimot holder paa centralisationen og staten. Det er statssocialismen de har sat sig som oppgave at gjennomføre, idet de vil lægge den væsentligste økonomiske virksomhet indunder staten, det vil sige, i hænderne paa mindretal, som til enhver tid fungerer som folkets repræsentanter og ivaretagere av folkets interesser.

Paa denne maate mener de at kunne omlægge og reformere det økonomiske system, saaledes at den økonomiske utbytning og undertrykkelse avskaffes.

Den statssocialisme som socialdemokraterne tilstræber, anser imidlertid anarkisterne for at være kapitalisme av reneste vand, bare under andre former end nu, og de bebreider socialdemokraterne for, at de bare vil avskaffe den private kapitalisme, men vil indføre den offentlige kapitalisme — statskapitalismen — istedet.

Fordi socialdemokraterne mener at kunne betjene sig av de offentlige institutioner for at virkeliggjøre *sin* politiske opfatning av socialismen, sætter de alle sine kræfter ind paa at erobre den parlamentariske magt.

Anarkisterne derimot er, ifølge *sin* politiske opfatning av socialismen og ifølge sit syn paa centralisationen, staten og det repræsentative system, motstandere av parlamentarismen.

Istedetfor at erobre den parlamentariske magt, vil de ved at utbrede kjendskapet til den anarkistiske opfatning av socialismen gjøre folket modent til ved direkte virkemidler at gjennomføre den sociale revolution. En revolution hvorved baade den private og den offentlige kapitalisme falder og dermed ogsaa staten.

Det her fremførte er selvsagt bare et kort resumé av enkelte av de mest springende punkter, hvor socialdemokrater og anarkister — de to yderretninger inden den socialistiske bevegelse — tørner sammen; men det tør dog være tilstrækkelig til at vise, hvor dyptgaaende skillet mellem disse to opfatninger er.

Og dog er de begge et resultat av socialistisk tænkning.

Andre partier.

Men om vi tar for os hver enkelt av de to foran nævnte hovedretninger, saa viser det sig, at der ogsaa indenfor hver av dem forekommer tildels betydelig meningsforskjel i viktige spørsmaal.

Selv om alle anarkister og ungsocialister er enige forsaavidt angaar staten og centralismen i sin almindelighet, saa forekommer der dog avvikende opfatninger av andre spørsmaal, hvilke vi ikke her skal komme ind paa. Vi har her kun interesse av at konstatere det faktum, at saadanne meningsforskjelligheter gjør sig gjældende.

Blandt socialdemokraterne trær meningsbrytningerne endda sterkere frem og har ofte medført kløvning og dannelselse av nye partier.

I *Frankrige* har der saaledes siden 1880 eksistert en række socialistisk-parlamentariske partier. Vi nævner her: „det franske arbeiderparti“, „det revolutionære socialistiske parti“, „Frankriges socialistiske arbeiderforbund“, „det revolutionære socialistiske arbeiderparti“, „den kommunistiske allianse“ og „det franske socialistiske parti“.

Der har ofte forekommet en forvirrende likhet i partinavnene, hvorfor det har været almindelig at benævne partierne efter navnet paa partiførerne eller stifterne.)*

I *England* har der ogsaa forekommet flere arbeiderpartier med mer eller mindre socialistisk indhold. Der har dog i de senere aar været utfoldet adskillig virksomhet for at samle de parlamentariske socialister ind under et fælles parti eller i det mindste til samarbeide. Dette har til en viss grad lykkedes. For tiden findes der to partier som repræsenterer arbeiderklassen: „Det socialdemokratiske parti“ og „Arbeiderpartiet“. Det sidste er sammensat av det uavhengige arbeiderparti og en stor del av fagforeningerne. Ogsaa inden dette parti er der to floie, en moderat med den under krigen bekjendte minister Henderson som fører og en mere socialistisk, hvis fører er Macdonald.

Indenfor det *tyske* socialdemokrati har der i aarenes løp forekommet rivninger mellem de mere moderate (revisionisterne) og de revolutionære socialister uten at det er kommet til aapent brud mellem fraktionerne førend nu under krigen, da den venstre fløi av den socialdemokratiske riksdagsgruppe skilte sig ut fra de „keiserlige“ socialister og dannet sin egen, „de uavhengige socialisters“ riksdagsgruppe. Hermed var der opstaat to socialdemokratiske partier ogsaa i Tyskland.

Og i *Rusland*, som revolutionen har gjort mere kjendt for os end nogengang før, erfarer vi, at det ene socialistiske parti er opstaat efter det andet, slik at der under revolutionen var flere socialistiske partier, som kjæmpet mot hinanden om magten.

Man kan foreta en undersøkelse i næsten hvilket som helst land, saa vil man finde at socialisterne er delt i to eller flere partier.

Hellerikke Skandinavien er blit uberørt av denne, som det synes, uundgaaelige utvikling.

I *Sverige* var til en begyndelse alle socialister samlet i et parti — dog ikke uten indre brytninger — indtil der — om vi ikke husker feil — i 1908 forekom en kløvning, hvorved de antiparlamentariske ungsocialister sprængtes ut. Disse dannet da sit eget parti — „Ungsocialistiska partiet“.

Det blev nu de parlamentariske socialisters tur til at slaas indbyrdes. Det socialdemokratiske ungdomsforbund førte an i oppositionen.

Meningsbrytningerne blev tilslut for sterke og en ny sprængning fandt sted i 1917, hvilket aar det socialdemokratiske venstreparti dannedes.

Fra den tid har man to socialistisk-parlamentariske partier ogsaa i Sverige.

*) Se Holmberg: Syndikalismen.

For nogen aar siden hadde vi i *Norge*, foruten Det norske arbeiderparti, et socialistisk ungdomsforbund med overveiende anarkistisk eller ungsocialistisk indhold. Dette sprængtes i 1909 i to dele, hvorav den ene blev grundstammen til det nuværende socialdemokratiske ungdomsforbund, mens der av den anden dannedes Norges ungsocialistiske forbund.

Sidstnevnte, som engang hadde adskillig tilslutning paa enkelte kanter av landet, har senere været mere stillestaaende, men synes nu at ville arbeide sig frem igjen.

Det socialdemokratiske ungdomsforbund utgjør for tiden venstre fløi inden arbeiderpartiet og har i fællesskap med enkelte lokale arbeiderpartier hittil ført an i oppositionen mot de sterkt fremtrædende moderate tendenser inden socialdemokratiet i Norge.

Ved sidst avholdte partilandsmøte seiret venstreretningen, men det forhindrer ikke, at skillet i opfatningen av vigtige spørsmåal blir mer og mer dyptgaaende og brytningerne mellem de to retninger saa sterke, at det kun maa ansees som et tidsspørsmåal, naar vi vil faa to socialistisk-parlamentariske partier ogsaa hos os.

Syndikalismen.

Syndikalismen og partierne.

Intet politisk-parlamentarisk parte søker sin tilslutning inden en enkelt samfundsklasse, hellerikke de socialistiske.

Selv om et parti til en begyndelse bestaar hovedsakelig av arbeidere, ser man, at eftersom partiet vokser i magt og indflydelse, vinder det tilslutning fra alle samfundslag, ogsaa fra overklassen. Advokater, prester, professorer, læger, grosserere, ingeniører, funksjonærer av alle grader, industriherrer, bankdirektører og arbeidsgivere. Alle kan de bli med i partiet.

Naar man saa erindrer sig, at de socialistiske teorier kan være gjenstand for utlægninger og fortolkninger, saa følger herav at den ene kommer med *sin* opfatning av socialismen, en anden med *sin* og en tredje med *sin*. Altsammen blir det utlagt for at være god socialisme. Og her blir det dem, som kommer fra livets solside, hvor de har hat anledning til at tilegne sig alle de kundskaper og færdigheter, som det moderne samfund kan skaffe den enkelte, som i diskussionen har lettest for at gaa av med seiren.

Og resultatet ser man.

Den socialisme partiet oprindelg var talsmand for blir mer og mer utvandet og opblandet med borgerlig livsanskuelse.

Partiet skifter etterhaanden karakter. Ifra at være et arbeiderparti blir det efterhvert et *blandet* parti sammensat av folk fra alle leire og med de mest forskjellige opfatninger og interesser. Ifra at være et revolutionært socialistisk parti ender det med at bli et almindelig borgerlig reformparti.

Denne foreteelse er saa almindelig og iøinefaldende at nogen yderligere bevisførelse er overflødig. Enhver, som følger litt med, kan ikke undgaa at bli opmerksom paa den.

I det her anførte kan man finde aarsaken til, at en stor del av de klassebevisste og av revolutionær socialistisk aand gjennemsyrede arbeidere enten gaar over til anarkismen eller deltar i dannelsen av andre socialistiske partier.

Men selv om arbeiderne ikke kan bli enige om de partipolitiske spørsmål, saa har de dog som *klassefæller* saa mange fælles økonomiske interesser, at en *klassemenslutning* maa de dog ha, dersom de ikke skal gaa under i den økonomiske klassekamp.

Tro om vi ikke her har noget at lære av vore motstandere, kapitalisterne. De slutter sig ogsaa sammen. Den økonomiske magt og de klasseprivilegier, som de sitter inde med, har de ikke tænkt at gi fra sig saadan uten videre. De ruste sig for at forsvare sit økonomiske herredømme. De danner sine syndikater, arbeidsgiverforeninger o. s. v. for at styrke sin magt og bevare den. Men deres økonomiske sammenslutninger er ikke dannet efter *partilinjer*. Politisk tilhører de hver sine borgerlige partier; men deres fællessammenslutning, deres økonomiske organisation, *klasseorganisationen*, staar utenfor alle partier. Der er de med alle de — og *kun* de — som har fælles *økonomiske* interesser, som har fælles interesser som *klasse*, hvadenten de er høire eller venstre, konservative eller liberale. *Klasse*-interessene staar for dem over partiinteressene. Det gjør dem sterkere i den økonomiske klassekamp.

Syndikalistene mener at slik maa det ogsaa bli med arbeiderne.

Den økonomiske utbytning og undertrykkelse kjender ingen parti-hensyn. Ikke engang de arbeidere og smaakaarsfolk som endnu er tro-skyldige nok til at støtte de konservative eller liberale partier undgaar følgerne av kapitalismens og industrialismens utsvedningssystemer.

Ved fastsettelsen av arbeidernes ringe andel i det arbeidsutbytte, som er et resultat av arbeidernes egen flid og strævsomhet, spørres der ikke om tro og overbevisning. Der spørres ikke efter om man er socialdemokrat, socialrevolutionær, anakosocialist, ungsocialist eller anarkist.

Ei heller om man er muhamedan eller katolik, kristen eller atheist. Eller om man bekjender sig til den ene eller den andre filosofiske skole.

Man er en arbeider, en producent, et utbytningsobjekt for magt-haverne. Det er det hele.

Men hermed er vi kommet ind paa et omraade, hvor alle *arbeidere* har fælles interesser uanset hvilken partifraktion de tilhører.

Som *arbeidere* og *klassefæller* har de interesse av at skaffe sig de bedst mulige arbeids- og livsvilkaar.

De har *alle* interesse av at verge sig mot kapitalismens brutalitet og hensynsløshet.

De har *alle* interesse av at der tilveiebringes social likhet og retfærdighet.

Men da dette ikke kan opnaes førend al økonomisk utbytning og undertrykkelse er helt avskaffet, har de *fælles* interesse av at saa sker.

For at det kan ske maa kapitalismens magt og bestemmelsesret

over arbeidsmidlerne og de økonomiske værdier ophæves og arbeiderklassen selv overta organiseringen og ledelsen av produktion, om-sætning og samfærdsel.

Det blir en vældig oppgave. Det blir en oppgave, hvis løsning kræver *hele* arbeiderklassens kraft, intelligens og solidariske samvirken.

Dette er ingen enkeltmands sak, ingen *partisak*, men en *klassemak*.

Derfor maa arbeiderne organisere sig som *klasse* — skape sig en av hele arbeiderklassen — og *kun* av denne — bestaaende økonomiske sammenslutning — en *klassekamporganisation*.

Denne maa ta sigte paa at samle *alle* arbeidere uten hensyn til hvilket socialistisk parti de ellers tilhører til en *økonomisk enhet*.

Alle maa de bli med i det store fælles *arbeidersyndikat*; ti deres økonomiske interesser er fælles.

Men skal man kunne bevare klassens enhet i den økonomiske kamp, har man bare en vei at gaa: fagforeningernes *neutralitet* likeoverfor de politiske partier, hvadenten disse er socialdemokratiske, høire eller ditto venstre*) eller anarkistiske.

Her gjælder det *ikke den enkelte* men organisationen som saadan. Naar derfor endel mennesker vil gjøre syndikalismen til en *anti*-parlamentarisk bevægelse, saa er det begrepsforvirring. *Antipar*lamentarismen hører anarkismen og ungsocialismen til — ikke syndikalismen. Den enkelte kan delta i den politiske partivirksomhet han vil, men er dog som økonomisk organisert syndikalist. Syndikalismen — fagbevægelsen — hverken tilraader eller fraraader deltagelse i parlamentarisk virksomhet. Selv stiller den sig helt utenfor og uavhengig av *alle* partier.

Dette utelukker dog ikke, at fagbevægelsen ved hjelp av de midler den raader over kan øve sit paatryk overfor myndighetene, naar det gjælder en sak av økonomisk interesse for arbeiderklassen, som optages til gjennomførelse av et parlamentarisk parti.

I det land, som man regner for syndikalismens moderland, Frankrike, har fagforeningerne siden i slutten av 90-aarene stillet sig *nei*-tral likeoverfor partierne.

Før den tid var det anderledes. Men da foraarsaket diskussionen paa fagforeningsmøterne om de forskjellige partispørsmål en mængde splid og virket slappende paa den økonomiske virksomhet, som er fagforeningernes hovedformaal.

Vi har under et tidligere avsnit opregnet en række forskjellige partier av socialistisk indhold som har eksistert i Frankrike. Og naar der saa inden fagforeningerne gjorde sig gjældende like mange troes-bekjendelser som der var partier, saa forstaar enhver hvad det maatte føre til.

Den eneste naturlige form for *samling* av arbeiderne som *klasse* blev derfor en *økonomisk klassekamporganisation*, som stod fri og uavhengig til alle sider.

Igjennem denne sin sammenslutning utformer arbeiderklassen sine krav til arbeidsgiverne og til samfundsinstitutionerne. Er der saa

*) Som i Sverige.

noget politisk parti som vil ta de av arbeidernes *klassemenslutning* utformede krav op til gjennomførelse med de midler som staar til partiets raadighet, saa er det godt og vel; men man gir ikke partiet nogen indflydelse paa hvordan kravene skal se ut. Det bestemmer den økonomiske organisation selv, likesom den ogsaa selv bereder sig til kravenes gjennomførelse med de midler som staar til dens raadighet.

Syndikalismens politik.

Fordi om syndikalismen stiller sig utenfor og uavhængig av saavel de parlamentariske som antiparlamentariske partier og indtar en nøytral stilling til disse, saa være det dermed ikke sagt, at syndikalismen er upolitisk.

En bevegelse som tar sigte paa en omlægning av hele samfundets økonomiske system, *kan* ikke være upolitisk forsaavidt man med politik mener noget mere end en kamp om rent teoretiske spørsmål.

Men i motsætning til den *partipolitik*, som beskæftiger de partier, som optrær paa den parlamentariske valplads, har syndikalismen sin egen politik, sin *arbeiderpolitik*, sin *klassepolitik*.

Denne politik er baade reformistisk og revolutionær paa engang. Den er reformistisk forsaavidt som den tar sigte paa at forbedre arbeiderklassens livsvilkaar inden rammen av den bestaaende samfundsorden. Men den slaar sig ikke tilro hermed og overlater resten til et eller andet parlamentarisk parti, slik som den reformistiske fagbevegelse gjør.

Syndikalismen vil videre. Den vil i sig selv være det middel, hvormed arbeiderklassen besørger sin økonomiske og sociale frigjørelse.

Her nytter det litet at stole paa de politiske partier. Der har været nok av partier som har optraadt som arbeiderklassens talsmænd og lokket til sig arbeidernes stemmer paa valgdagen. Men først kommet til magten har de svigtet arbeiderne eller gjennomført de forskjellige sociale foranstaltninger paa en maate, som arbeiderklassen ikke har været tjent med.

Nu til dags optrær de saakaldte „arbeiderpartier“ i socialismens navn og avgir vakre løfter om arbeiderklassens befrielse og indførelse av en socialistisk samfundsordning. Og store dele av arbeiderne fløkker sig om disse partier i haab og tro om at frelsen engang skal komme.

Selv om syndikalismen ikke siger til arbeiderne, at de under enhver omstændig skal undlate at slutte sig til nogen av disse partier, saa appellerer den dog til arbeiderne om ikke at stole for meget paa disse, men istedet stole paa *sig selv*, sin økonomiske organisation, sin *klassemenslutning*. Arbeiderne maa skaffe sig *garantier* for at de ikke blir utsat for nye politiske bedragerier. De bør huske paa, at de foruten at være vælgere ogsaa først og fremst er *fagforeningsmænd*.

Den mest betryggende garanti mot politiske bedragerier saavel som mot økonomisk undertrykkelse har arbeiderne i en sterk og hele klassen omfattende *økonomisk sammenslutning*, som staar fri og uavhengig til alle sider.

Syndikalismens program kan kort uttrykkes i den kjendte sætning: „Arbeiderklassens frigjørelse skal være arbeiderklassens eget verk“. Og dette program vil syndikalismen søke at virkeliggjøre i det politiske liv ved arbeiderklassens egen direkte deltagelse i klassekampen.

Men klassekampen utkjemper ikke paa talertribunen eller i de offentlige forsamlinger. Den foregaar i det praktiske liv, paa arbeidspladsen, i produktionslivet, paa vareomsættningens omraade o.s.v.

Det er paa disse omraader arbeiderklassen til stadighet er utsat for magthavernes overfald og undertrykkelse. Det er her magthaverne fører *sin* klassekamp.

Det er som producent, som værdiskaper, at arbeideren blir utbyttet. Og denne utbytning kan kun foregaa saa længe magthaverne sitter inde med bestemmelsesretten over arbeidsmidlerne og disses anvendelse, indehar kontrollen over produktionen og derigjennem herredømmet over de av arbeiderne frembragte værdier.

Her maa arbeiderklassen opta den *direkte* kamp mot kapitalismen. Arbeidersyndikatet maa sættes op mot arbeidsgiversyndikatet. Felthropet blir: Større bestemmelsesret paa arbeidspladsen, det sted hvor produktionen foregaar.

Med arbeiderklassens voksende indflydelse paa arbeidspladsen følger ganske naturlig en større indflydelse paa hele det økonomiske liv. Og efterhvert og i samme utstrækning som denne arbeiderklassens indflydelse tiltar, svækkes kapitalistklassens økonomiske magtstilling.

Paa denne maate foregaar der litt efter litt en magtoverføring fra den ikkeproducerende kapitalistklasse til producenterne selv, arbeiderklassen.

Man er allerede et stykke paa vei i denne retning.

Til en begyndelse var arbeidskjøperne alene bestemmende over arbeidsvilkaarene saavel som over alle øvrige forhold i produktionslivet. Og de bekjempet arbeidernes organiserte indgripen i disse forhold. Heri er der skedd en forandring. Arbeiderklassens krav paa medbestemmelsesret blev sterkere og sterkere og eftersom organisationerne tiltok i omfang og styrke magtet ikke arbeidskjøperne at motstaa trykket fra arbeidernes organisationer. De maatte gi fra sig endel av sit tidligere herredømme. Arbeiderne fik medbestemmelsesret over arbeidsvilkaarene og det kunde ikke hindres at den organiserte arbeiderklasse blandet sig ind i og øvet indflydelse ogsaa paa andre forhold.

Det er videre paa denne vei syndikalismen vil.

Arbeiderne kan ikke nøie sig bare med *medbestemmelsesret* men maa erobre den *hele bestemmende* indflydelse over produktionen.

Kun ved at arbeiderne selv overtar ledelsen og kontrollen over den økonomiske virksomhet kan de avskaffe de nuværende former for økonomisk utbytning og hindre at nye utbytningsformer faar gjøre sig gjældende.

For at magte denne opgave maa arbeiderne skape sig de for øie-medet tjenlige organer, som kan avløse de institutioner og kapital-sammenslutninger, som nu indehar ledelsen av produktionen og hvorigjennem produktionens nyorganisering og fremtidige ledelse kan foregaa.

Disse organer har arbeiderne i de allerede bestaaende fagforeninger. Det gjælder bare at utvikle disse til efterhaanden at bli mer og mer tjenlige for øiemedet.

Syndikalismens motstandere kommer gjerne med den indvending, at naar fagforeningerne overtar organiseringen og ledelsen av produktionen, saa vil der inden de forskjellige industrier danne sig syndikater som vil utbytte forbrukerne.

Denne indvending er saa taapelig og naiv, at det skulde være overflødig at beskjeftige sig med den. Vi skal dog i al korthet gi svar paa den.

Man maa da spørre: Hvilke er de forbrukere som syndikaterne kan utbytte?

Holder man sig til den kjendsgjerning, at varefordelingen kun er endel av den produktive virksomhet, idet denne ikke er fuldført før end varene, produktet, er besørget fordelt mellem samfundets medlemmer og at det saaledes ligger i producentens haand at bestemme, hvordan fordelingen skal foregaa, saa faar man frem det faktiske forhold, at det under kapitalismen er producenten som blir utbyttet av forbrukeren.

Det er den producerende arbeiderklasse som blir utbyttet av den ikkeproducerende kapitalistklasse, hvis væsentligste beskjeftigelse bestaar i at *forbruke* for ikke at sige *forøde* de værdier, arbeiderne skaper.

Den del av produktionsværdien som tilfalder arbeiderne er saa liten, at den kun saavidt sætter ham istand til at vedlikeholde sin arbeidskraft og knapt det og maa forsaa vidt betragtes kun som omkostninger til vedlikehold av den levende arbeidsmaskine, som arbeideren under kapitalismen er blit.

Det egentlige utbytte, overskuddet, som blir tilbake naar produktionsomkostningerne inklusive vedlikeholdet av den levende arbeidsmaskine er dekket, disponeres av den del av samfundets medlemmer, som *forbraker* uten at producere.

Men naar arbeiderklassen gjennom sin økonomiske organisation overtar kontrollen og ledelsen av produktionen vil dette forhold opheves. Producenterne vil da producere for at tilfredsstille deres eget fælles behov. Der vil ikke bli anledning for nogen at forbruke det andre har frembragt uten selv at frembringe noget. Følgelig maa *alle* bli producenter for at faa noget at forbruke. Men dermed blir producent og forbruker en og samme person.

Der eksisterer ikke lenger en producerende klasse og en ikke-producerende, men forbrukende klasse.

Klasseforskjellen er ophævet.

Begge klasser smelter sammen til en — til medlemmer av et fælles samfund hvor *alle i fællesskap* frembringer det man trenger for at tilfredsstille det fælles behov.

Men hvem kan det saa bli tale om at utbytte? Kan producenten utbytte sig selv?

Men medlemmerne av det ene syndikat kan utbytte medlemmerne av det andet, siges der.

Det blir imidlertid en umulighet.

Syndikalismen vil samle *alle* producenter til gjensidig hjelp og samarbeide.

De forskjellige industrier — eller produktionsorganisationer sammensluttet lokalt i en fællesorganisation. Foruten denne danner man landsomfattende industrielle grupper. Disse gaar op i en fælles landsorganisation. Derved skaffer man sig oversigt over samfundets behov og regulerer ved samarbeide produktionen derefter, besørger en likeilig fordeling av produkterne o.s.v.

Alene herved utelukker man muligheten for den ene sammenlutning til at utbytte den anden.

Hertil kommer den omstændighet, at den ene gruppe trenger den anden. Skomakeren, skrædderen, jernarbeideren, grubearbeideren, fiskeren, jordbrukeren, transportarbeideren o.s.v. har behov for hinandens produkter. Ja egentlig er *ethvert* produkt et resultat av *alles* arbeide.

Med dette for øie forstaar man, at der gives tusinde muligheter for at hindre at den ene utbytter den anden.

Derimot vil spørsmålet om alles arbeide for alle netop ved syndikalismen finde sin eneste og naturlige løsning.

Syndikalismen og staten.

At syndikalismen, som i første række er en praktisk-økonomisk bevægelse som tar sigte paa at samle *alle* arbeidere uanset hvilken socialistisk idéretning de ellers bekjender sig til, har visse berøringspunkter med de øvrige grene av den socialistiske bevægelse er ganske naturlig.

Syndikalismen har saaledes adskillig tilfælles med anarkismen uten at den sidste dog paa langt nær vil anerkjende den første.

Det syndikalismen har tilfælles med anarkismen er særlig opfatningen av staten. Vi har under et tidligere avsnit i al korthet redegjort for anarkisternes opfatning av statssystemet og vil henvise til hvad derunder er anført.

Staten har altid været et middel i magthavernes hender til vold og undertrykkelse.

Den er en institution, som har utviklet sig parallelt med kapitalismen og dens mission har alltid været at understøtte denne.

Staten — det er lovene, fængsels-, politi-, militær- og embedsvæsenet og meget andet uvæsen, som kapitalistklassen har opprettet til eget bruk for at befæste sin magt og til vern om sine privilegier.

Ved statens hjelp tvang man folket til at respektere de klasselove, som blev git til vern om kapitalismen og til at utføre vagnholdet om det kapitalistiske herredømme.

Ved statens hjelp besørget man den utbytning, som kapitalismen ikke paa anden maate kunde faa besørget, idet man ila folket skatter til dekkelse av omkostningerne ved organiseringen og opretholdelsen av de tvangsforanstaltninger, som var rettet mot folket selv.

Saa har det været og saa er det den dag idag.

Og denne torturindretning mener endel socialister at kunne omskape og anvende til folkets frigjørelse! Staten — denne i hele sit væsen byraakratiske institution bygget som den er paa princippet om underkastelse! For at selvbedrag.

Tror man virkelig at statens væsen vil bli et andet, fordi om man skifter nogen personer i regjeringen og i den lovgivende forsamling? Nei og atter nei!

Naar selve systemet er galt, hjelper det litet at skifte personer; ti der er ikke personer som behersker systemet, men omvendt.

Det er altid en fare at lægge for stor magt i faa mænds hænder. Det leder til magtbrynde og magtmisbruk. Men tiltrods herfor er det endel socialister som vil lægge større magt i staten end den allerede har, idet de vil undergi den væsentligste økonomiske virksomhet statens ledelse og kontrol.

Det vil efter syndikalistisk opfatning føre til, at arbeiderklassen, som nu er i et avhængighetsforhold til privatkapitalismen, vil komme i det samme avhængighetsforhold til staten. Systemet blir det samme, man bare skifter herrer.

Ved at gi staten ledelsen og kontrollen over den økonomiske virksomhet vil man lægge større magt i regjeringen. Denne vil faa flere midler i hænderne end den allerede har til at kvæle de oppositionelle bevægelser, som nødvendigvis maa og vil være tilstede i ethvert samfund.

Efter syndikalistisk opfatning er statssystemets byraakratisme absolut uforenlig med socialistiske begreper om frihet og folkestyre; men henger derimot saa nøie sammen med det kapitalistiske samfundssystem i dets helhet at kapitalismens fald uvilkaarlig maa trække statens fald med sig.

Saa mange motstandere av statssystemet er der allerede nu, at man paa forhaand maa vite, at en gjennomførelse av den saakaldte statssocialisme, hvilket ikke er andet end stats*kapitalisme*, ikke vil skape social fred men ufred og vil bli foranledningen til nye klassekampe og revolutioner.

Fremtidens arbeider er for stolt til at la sig hundse av statens embedsmænd og funktionærer. Han vil selv bestemme over sin skjæbne ved den direkte indflydelse han igjennem sine organisationer har skaffet sig.

At der indenfor rammen av den *bestaaende* samfundsorden ved og gjennom staten kan gjennomføres lettelser og forbedringer i arbeiderklassens kaar er en sak for sig. Det benegtes neppe av nogen syndikalist.

Men den endelige og fulde frigjørelse, socialismens gjennomførelse kan ikke ske paa grundlag av de bestaaende samfundsinstitutioner. Dertil er de ikke skikket.

Socialismen „indføres“ ikke ved en beslutning av den lovgivende forsamling. Den vokser sig frem ute i det praktiske liv. Den virkeliggjøres efterhvert som arbeiderklassen gjennom de økonomiske kampe vinder indflydelse over produksjonslivet.

For hver gang arbeiderklassen vinder en seier over kapitalismen

og skaffer sig større bestemmelsesret paa arbeidspladsen, gjennomføres et stykke socialisme. Herved foregaar den socialiseringsproce, som allerede er i fuld gang og som uvilkaarlig *maa* lede til et slutopgjør med kapitalismen og føre til arbeiderklassens fulde herredømme over det økonomiske liv.

Som vi foran har paavist vil dette føre til utbytningens avskaffelse og klasseforskjellens ophævelse, idet *alle* maa delta i det produktive arbeide. Det fører til dannelse av nye organer for produksjons ledelse, idet arbeidernes økonomiske sammenslutninger avløser de nuværende. Herved kommer producenternes sammenslutninger til at bli selve grundlaget for samfundsorganisationen. De nuværende kamporganisationer gaar over til at bli samfundsinstitutioner. De nuværende samfundsinstitutioner blir overflødige. Der vil ikke længere være behov for dem og de vil ikke længere ha noget økonomisk grundlag for sin eksistens.

Likesaavel som folket gjennom sine allerede fra nu av opbyggede frie sammenslutninger vil lede og kontrollere den økonomiske virksomhet, vil de ogsaa gjennom disse avgjøre alle øvrige fælles anliggender.

Et baade i form og indhold nyt samfund har avløst det gamle.

Kapitalismen og staten er forsvundet, er gjort overflødig og er avløst av den industrielle kommunisme.

Det er dette formaal som gjør syndikalismen, den revolutionære fagbevægelse, til en *i sig selv socialistisk* bevægelse. Ti dette er socialisme. Og uten syndikalismen kan ikke socialismen virkeliggjøres.

Syndikalismens organisationsformer og taktik.

Det skulde nu være vor opgave at behandle syndikalismens eller den revolutionære fagbevægelses organisationsformer og taktik.

Disse spørsmåal falder imidlertid saa nøie sammen med hvad den norske fagopposition nu i flere aar har kjæmpet for at faa gjennomført inden den norske fagorganisation og har sidst faat sin utformning av mindretallet i den av landsorganisationen i 1916 nedsatte organisationskomite, saa vi finder det overflødig her at gaa i detaljer. Dels har vi ogsaa under foregaaende avsnit pekt paa, hvordan organisationen maa være indrettet for at svare til sin fremtidsopgave: at avløse de kapitalistiske samfundsinstitutioner og lægge magten i folkets egne hænder.

Men selvsagt er ogsaa hensynet til den *paagaaende* klassekamp bestemmende for organisationsformen. Det er derfor ogsaa ut fra dette hensyn at man kræver det føderative princip gjennomført inden fagbevægelsen.

Som for paapekt er arbeiderklassens frigjørelse ikke et faatals sak men klassens. Og naar man videre tar i betraktning alle de mangeartede funktioner som det vil bli arbeiderklassens sak at overta i fremtiden, saa forstaar man, at det er av uhyre vigtighet at saa mange evner og kræfter som idetheletat mulig faar slippe til under den paagaaende kamp mot kapitalismen for derigjennem at modnes og dygtiggjøres for deltagelsen i samfundets fremtidige omorganisering.

Fagbevægelsen maa i end større utstrækning end hittil bli den skole, hvor arbeiderne faar den praktiske opøvelse i det arbeide, som vil bli grundlæggende for det nye samfund. Derfor maa arbeide og ansvar fordeles og bestemmelsesretten overføres til medlemmerne selv. Der maa gives størst mulig anledning for det personlige, lokale og gruppevisе initiativ. Kampen for friheten maa føres under de friest mulige former. Frihet og selvstyre maa først og fremst fremmes og utvikles inden arbeidernes egne organisationer for derfra at overføres til det nye samfund.

Men dette kan ikke opnaaes ved et centralistisk organisations-system. Med det formynderskap, som under dette er uundgaelig, gives her ikke plads nok for medlemmernes egen selvstændige handling, hverken naar det gjælder valg av tidspunkt, metoder og fremgangslinjer. Her er det føderative princip en livsbetingelse for bevægelsens fortsatte vekst og utvikling, samtidig som det gjør bevægelsen smidigere baade naar det gjælder forsvar og angrep likeoverfor motstanderne.

Samtidig maa man ha tjenlige organer for utfoldelse av arbeidernes solidaritet. De lokale industrielle grupper som forenes i den lokale samorganisation, svarer udmerket til dette formaal og fuldstændiggjøres end yderligere ved de landsomfattende industrigrupper som sammen med de lokale samorganisationer gaar op i en fælles landsorganisation.

Paa selvstendig og samarbeidende grundlag forenes herved arbeiderklassens solidaritet uten at berøve den enkelte sin frie vilje og bestemmelsesret.

Og midlet i den økonomiske kamp er direkte aktion.

Enhver fagbevægelse — reformistisk eller revolutionær — har intet andet middel. Men den direkte aktion gives inden den revolutionære fagbevægelse en videre betydning end inden den reformistiske. Den betegner for den revolutionære fagbevægelse en fuldstendig optrukken fremgangslinje helt frem til fagbevægelsens revolutionære maal.

Herav følger en mer alsidig anvendelse av de direkte kampmetoder og en forflering av disse til foruten streiken at omfatte sabotage, obstruktion, boykot, sympatistreik og generalstreik.

Den direkte aktions fremgangslinje forutsætter en uforsonlig og stedsevarende kamp mot kapitalismen indtil dens magt er brutt, og betinges derfor i væsentlig grad av, at arbeiderne til alle tider staar i et frit forhold til motstanderne.

Man bør derfor undgaa ved bindende overenskomster at fraskrive sig sin handlefrihet for kortere eller længere tid, men søke at holde sig adgangen aapen til naarsomhelst at angripe sin motstander.

En følge av det føderative system er ogsaa, at ingen hovedorganisation indgaar paa og overtar forpligtelserne for de arbeidsavtaler som i en eller anden form opprettes; ti derved tvinges denne til at optræ som beskytter for avtalernes „hellighet og ukrænkelighet“ selvom disse har faat en form og et indhold, som strider mot arbeidernes opfatning, men som i et givet øieblik blev dem paatvunget ved arbeidsgivernes brutalitet og hensynsløshet.

Det maa være de lokale organisationer selv som indgaar paa avtalerne og som efter omstændighetene bestemmer om de skal respekteres. Herved falder ansvaret paa medlemmerne selv. Disse opdrages til at handle slik, som deres interesser tilsiger og har ikke anledning til at føre skylden for mulige feil over paa andre. Paa denne maate skapes et solidere grundlag for organisationens arbeide og en mere bevisst forstaaelse hos medlemmerne, hvilket er en viktig betingelse for at arbeiderklassen skal magte sin revolutionære opgave.

Er det syndikalistisk at melde forbundet ut av landsorganisationen?

Efterat vi foran har forsøkt at gi en fremstilling av syndikalismen og dens forhold til de øvrige grupper og ideretninger inden den socialistiske bevægelse, har vi tilbake at besvare ovenstaaende spørsmål.

Med det kjendskap vi hittil har kunnet erhverve os til syndikalismen gaar der som en rød traad gjennom hele den syndikalistiske tanke: *samling, samling, samling.*

Man maa samle *alle* arbeidere som *klasse* i en eneste fælles *klasse*-sammenslutning. For dette hensyn maa alle andre hensyn vike. *Samling* av hele arbeiderklassens aktionsevne mot kapitalismen er blit syndikalismens alfa og omega.

Ut fra dette fordømmer syndikalismen al partikamp, gruppekamp og sekterisme og kræver i motsætning hertil *klasse*kamp.

Men det er givet, at inden en organisation, som skal samle *alle* arbeidere, maa der gives plads for meningsbrytninger. Der vil selv sagt altid være nogen som ikke er helt enig i alle beslutninger. Der vil altid være meningsforskjel om taktik, om former og metoder. Men hvordan vilde det gaa om minoriteten skulde bryte ut, fordi om dens mening i øieblikket ikke blev den seirende. Det vilde føre til mange utbrytninger; ti alltid vil der inden enhver organisation være nogen som lider nederlag i den indre kamp om prinsipper og om praktiske spørsmål.

Men da vilde man med engang komme op i de forhold, som syndikalismen paa det sterkeste fordømmer. Klassekampen vilde avløses av sekterisme og gruppekamp.

Naar derfor talen dreier sig om forbundets utmeldelse av landsorganisationen, saa maa der ut fra syndikalistisk tankegang svares, at en saadan handling er stik i strid med syndikalismen.

Mens man nu har *en* organisation som representerer den organiserte arbeiderklasse, vil man da faa en ny organisation, som kun representerte en ynkelig liten minoritet av de organiserte arbeidere. Denne organisation vilde derfor ikke kunne siges at være syndikalistisk og særlig da den selv hadde brutt klassens organisatoriske enhet. Med arbeiderklassens organisatoriske enhet staar og falder hele syndikalismen.

Derfor har vi ogsaa sagt om den nye, forøvrige betydningsløse, Norsk syndikalistisk federation, at den ingensomhelst ret har til at kalde sig syndikalistisk eller optræ i syndikalismens navn; ti hele den maate den blev til og har virket paa er i strid med syndikalismens grundlæggende princip.

Dertil kommer, at dens stiftelse var et forræderi mot de syndikalister som i den norske fagopposition — den eneste virkelige syndikalistiske sammenslutning, vi her i landet har — hadde skapt sig et middel til at revolutionere den norske fagbevægelse.

I Sverige har man endel aar hat en „syndikalistisk“ organisation ved siden av den gamle fagorganisation. Men de forhold som dette har avstedkommet er saadanne, at de ikke frister til efterfølgelse.

Den *klassekamp* som vel var tilsigtet har uteblit, men til gjengjæld har man faat en interessekamp arbeiderklassen indbyrdes, en rivaliserende kamp mellem de to organisationer av en beskaffenhet, at det maa fylde enhver *virkelig* syndikalist med sorg og harme.

Svenske kamerater, gjennemsyret av virkelig syndikalistisk aand og med klar syndikalistisk tankegang, tok derfor initiativet til dannelse av en fagopposition inden den gamle fagbevægelse i Sverige. Denne fagopposition, hvis program er helt syndikalistisk, skulde bl. a. ha til opgave at hitføre slike forandringer inden den gamle fagbevægelse, at en sammenslutning av de to organisationer kan bli mulig. Naar det er skedd kan der først bli tale om *klassekamp* og syndikalisme; ti disse to ting hanger uadskillig sammen. Som det nu er traakkes syndikalismens idé under føtter for hver dag som gaar.

Fordi vi ikke ønsker at komme op i lignende forhold her hos os, fraaraader vi at danne særorganisationer.

Disse vil kun bli organ for endel mennesker med en bestemt politisk opfatning og vil ikke ha betingelser for at samle de store masser av lønsslaver til fælles kamp mot kapitalismen.

Den franske syndikalistiske organisation er ikke skapt ved utbrytninger og splittelse, men tvertimot ved at samle de før adskildte grupper sammen.

De forskjellige fagforeninger hadde til en begyndelse intet fællesorgan, men stod helt adskildte. Saa gik de sammen inden de forskjellige kommuner eller distrikter og dannet de saakaldte „arbeiderbørser“, hvilke til en begyndelse opprettet med bistand fra det offentlige, som ved sine økonomiske bidrag søkte at skaffe sig indflydelse over arbeiderbørsens virksomhet.

Senere overgik arbeiderbørsene helt til fagforeningerne. De blev fagforeningernes fællesorgan inden de forskjellige distrikter og befattet sig med arbeidsanvisning, innsamling og fordeling av streikemidler, arbeidsledighetsunderstøttelse, fagkurser for arbeiderne, agitation o.s.v. Ved at fagforeningerne tilmeldte sig arbeiderbørsene skaptes grundlaget for den lokale samorganisation.

Arbeiderbørsene sluttet sig dernæst sammen i et landsomfattende arbeiderbørsernes forbund.

Imidlertid hadde ogsaa fagforeningerne sluttet sig sammen i fag- og industriforbund. Enkelte av disse fag- og industriforbund var reformistiske, mens andre var revultionære.

Saa optokes arbeidet for at samle saavel fag- og industriforbundene som arbeiderbørsenes forbund til en fælles landsorganisation. Dette lykkedes endelig fra og med aar 1903.

Landsorganisationen opdeltet i to sektioner, en for arbeiderbør-

serne og en for fag- og industriforbundene. Forbundene, arbeiderbørserne og fagforeningerne beholdt dog sin fulde selvbestemmelsesret i alle spørsmåal, mens landsorganisationen blev repræsentanten for klassens fællesinteresser og formidler av samarbeidet organisationerne imellem.

Paa denne maate skaptes av de før spredte grupper en *klasseorganisation*, hvorved syndikalismen kunde virkeliggjøres.

Men endnu den dag idag er der inden den franske landsorganisation baade reformistiske og revolutionære forbund. Det er dog de revolutionære syndikalister som har den avgjørende indflydelse.

Men om det nu var omvendt? Vilde da de revolutionære syndikalister bryte ut og danne en egen organisation? Neppe. Da skulde jo det nedlagte arbeide for at samle de forskjellige grupper til en fælles sammenslutning, et arbeide hvori netop de revolutionære syndikalister hadde sin store andel, være spildt og det opnaade resultat være ødelagt.

Hos os er det for tiden reformisterne som har magten inden fagorganisationen. Og hvorfor? Fordi arbeiderklassen her i landet endda ikke har hat tilstrækkelig kjendskap til syndikalismen og dels ogsaa fordi, at organisationens tilblivelse, vekst og utvikling har foregaaet paa en noget anden maate end f. eks. i Frankrike.

Men har vi tro paa, at den revolutionære syndikalisme har de bedste betingelser som en virkelig klassekampbevægelse, saa tror vi ogsaa at den efterhvert vil avløse reformismen.

Det arbeide, som hittil er nedlagt for at skape en revolutionær fagbevægelse, har allerede baaret frugter. Klassebevisstheten og kampevnen har vokset. De centralistiske baand rives mer og mer istykker. Medlemmernes selvstændige optræden tiltar.

Ved dannelse av de lokale samorganisationer og ved opprettelse av de faglige opplysningskontorer, som landsorganisationens kongres har besluttet, vil vi være et stykke paa vei til at faa *vore* arbeiderbørser, som rigtig utnyttet og videre utviklet vil kunne overta mange av de centralistiske forbunds gjøremåal og føre os langt paa vei henimot et føderativt organisationssystem.

Selv om det ikke gaar saa fort som man kunde ønske saa er der dog den fordel ved det, at medlemmerne efterhvert lærer sig til at bruke de organer som opprettes og de midler som lægges dem i henderne. Og dette sikrer os mot misgrep og uoverveiede handlinger.

At sprænge ut og begynde med noget helt nyt som litt efterhvert og under kamp og møie av mange slags skal arbeide sig frem, vil ogsaa ta lang tid. Det vil neppe gaa fortere end et fortsatt arbeide efter den „indre linje“.

Det som det gjælder er bare, at alle de, som i en revolutionær fagbevægelse ser et bedre middel end den reformistiske til fremme av arbeiderklassens sak, tar fat hver paa sit sted.

Det er jo ikke beslutningerne i de repræsentative forsamlinger som er det avgjørende, men det praktiske arbeide paa arbeidspladserne og ute i avdelingene. —

Ut fra disse betraktninger maa vi fraaraade de forslag som tar sigte paa utmeldelse av landsorganisationen.

Hvad vi kan og bør gjøre.

Man vil av foregaaende avsnit ha forstaat, at fordi om vi ikke kan tilraade en utmeldelse av landsorganisationen for at omdanne forbundet til en egen syndikalistisk organisation, saa har vi dermed ikke tænkt at opgi arbeidet for en føderativ, revolutionær fagbevægelse. Vi vil selvsagt forbeholde os enhver leilighet til at agitere for vore synsmaater og til at søke gjennomført slike ændringer — saavel inden de enkelte forbund som landsorganisationen — som tilslut leder frem til det maal vi tilsigter.

Og vi tør vel tro, at flertallet inden vort forbund nu er tilhængere av en revolutionær fagforeningsbevægelse.

Vi er selvsagt opmerksom paa, at en *hel* omlægning av forbundets organisationsform og taktik vil det ikke kunne bli tale om med engang. Dog maa man kunne ta et skridt i den rigtige retning.

Det vi i saa maate først bør gjøre er at vedta en

principerklæring,

hvori vi markerer vort syn paa klassekampen og den stilling fagorganisationen bør indta, og det maal den bør sætte sig.

En saadan principerklæring vil virke forpligtende for forbundet som saadant og vil danne grundlag for vort arbeide med at faa hele landsorganisationen forandret til en paa føderativt grundlag bygget revolutionær klassekamporganisation, et arbeide som forbundet i fællesskap med Den norske fagopposition bør ta sig av.

Principerklæringen blir at indta paa første side i forbundets lovhefte, foran lovene.

Dernæst bør der — under henvisning til principerklæringen — foretages endel forandringer i

forbundslovens § 1.

Denne bør formes som et klart og greit revolutionært arbeidsprogram, i motsætning til den laugsaand, som paragraffen nu delvis gir uttrykk for. Den indeholder desuten en hel del ting, som nu er selvfølgheligheter, som man ikke behøver at skrive noget om, men som ligger i sakens natur, at en revolutionær fagorganisation maa kjæmpe for. En livsfrisk fagbevægelse maa ikke sætte for snevre grænser for sin virksomhet, men maa ha anledning til enhver tid at kunne ta stilling til alle spørsmaal av interesse for arbeiderklassen eftersom de melder sig enten disse kan siges at være av „politisk“ eller „økonomisk“ art. Det maa ikke kunne gaa an for enkelte at faa forpurret en sak under henvisning til, at der ikke staar noget om det i forbundets formaal og love. F. eks. en aktion mot militarismen ell. lign. Vor organisation skal være en *klassekamporganisation*, som bygger paa arbeidernes solidaritet i *alle* spørsmaal, hvor det gjælder arbeiderne contra kapitalistsamfundet. En kort uttalelse herom kunde i og for sig være nok; ti av dette ene kommer alt det andet.

Dette om medbestemmelsesret angaaende arbeidsvilkaarene og om arbeidstidens forkortelse og lønnens forhøielse er saa selvsagte ting, at

det er overflødig at nævne noget om det. Likesaa om tillæg for overtid og helligdagsarbeide, om 8-timers dag m. v.

Vi mener, at her bør ikke gives nogen grænser, men bør man søke at skaffe sig alt det man bare kan magte, indtil man tilsidst sprænger rammen for hele det kapitalistiske system.

Naar man derfor siger, at man vil arbeide for „*at skaffe arbeiderne de bedst mulige arbeids- og livsvilkaar, og paa enhver hensigtsmæssig maate motarbeide virkningerne av og søke at begrænse den kapitalistiske utbytning*“, har man git bestemmelsen en form, som vil gi plads for den størst mulige bevægelsesfrihet baade hvad formaal og taktik angaar. Siger man desuten „*at man vil samle alle arbeidende kvinder og mænd som ikke har sit specielle fag- eller industriforbund at tilhøre, i en fælles organisation for at de ved bevisst solidarisk samvirke kan ivareta sine fælles økonomiske og sociale interesser*“, saa behøves der ikke at siges, at man vil søke at faa stifte nye avdelinger, for det siger sig selv, at paa anden maate kan denne samling ikke ske. Førørig fastslaaes i § 2 hvordan forbundet er bygget og hvordan tilslutning sker. Derimot bør det i paragraffen slaaes fast, at man vil fremme det socialistiske opplysningsarbeide ved utsendelse av agitatorer, utgivelse og spredning av socialistisk literatur og blade. Om dette skal ske helt selvstændig eller i fællesskap med andre organisationer faar bli et spørsmaal, som efter omstændighetene avgjøres av forbundets styre. Vi tænker da særlig her paa forbundets støtte av fagoppositionens organ, hvilket vi senere kommer tilbake til, likesom vi mener, at det mer end hittil maa bli fagforbundenes oppgave at faa en virkelig plan i opplysningsarbeidet. Det er jo meningsløst, at store fagforbund knapt nok har utgit en brosjure, mens enkelte andre sammenslutninger, som har ringere betingelser for at organisere dette arbeide og har daarligere økonomisk evne, gir ut den ene brosjure efter den anden. Bare av denslags literatur, som specielt omhandler fagbevægelsen, behøvet man at faa spredt adskillig.

Tilslut bør man i § 1 fastslaa forbundets samarbeide med fagoppositionen for at omskape fagbevægelsen til en føderativ, revolutionær klassekamporganisation.

Da vi ikke finder de indkomne forslag til § 1 helt tilfredsstillende, har vi formet et selvstændig forslag, hvortil der henvises.

Andre lovforandringer.

Foruten dette bør man ellers i lovene søke gjennomført forandringer som tar sigte paa at gi avdelingerne størst mulig bevægelsesfrihet. Det fra Trondhjems stedlige styre indsendte forslag til forandring i § 3 tar sigte paa dette. Vi tror dog ikke at man har valgt den rette vei.

Dels staar landsorganisationens love hindrende iveien og desuten vilde den kapital, som avdelingerne ved at beholde 50 pct. av streikekontingenten kunde faa skrapet sammen, bli aldeles utilstrækkelig til at føre en kamp paa egen haand med. Om man siger, at avdelingen beholder 10 øre av de ca. 20 øre pr. uke og medlem, som antagelig

gaar til streikeunderstøttelse, og vi videre forutsætter, at der betales kontingent i 48 av aarets 52 uker, saa vilde foreningen behøve 2 aar at spare i for at skaffe alle sine medlemmer 1 ukes understøttelse à kr. 9,60. Denne understøttelse vilde dog være altfor liten. Den maatte forhoies mindst med 50 pct. Det vil sige, at man maatte bruke 1 aar mere — eller ialt 3 aar — for at spare sammen til én streikeuke. I disse 3 aar maatte man altsaa holde sig fuldstændig rolig — det vil sige det samme som at man vilde være mere bundet end man kan bli selv med temmelig langvarige bindende overenskomster. Man vilde kun opnaa at svække baade foreningen og forbundet.

Det siger sig selv, at man kan magte langt mere ved at ha en større fælles kapital at arbeide med og det kan kun ske gjennom forbundet.

For at avdelingerne kan faa den handlefrihet de bør ha og som Trondhjems-forslaget har ment at ville gi dem, bør man foreta saadanne forandringer i lovenes nuværende §§ 8 og 9, at de enkelte avdelinger har ret til støtte under konflikter, som de iverksætter uten paa forhaand at ha indhentet forbundets godkjendelse. Det eneste hensyn man her har at ta er det, at avdelingerne, som regel bør indrette sig saadan, at forbundet kan faa saken godkjendt i landsorganisationen og derved opnaa dennes økonomiske støtte. Det kan ogsaa sættes som en betingelse for *full* understøttelse under konflikter. Men dermed bør man ikke avskjære avdelingerne ret til *nogen* understøttelse i de tilfælder saken ikke er godkjendt i landsorganisationen. I slike tilfælder mener vi, at de bør faa den del av understøttelsen som falder paa forbundet og denne del bør ikke være gjenstand for bevilgning, men bør være noget som forbundets forretningsutvalg har at tilstille avdelingerne uten videre, naar de ellers nødvendige opplysninger foreligger.

Arbeidsavtalerne.

En meget viktig ting naar det gjælder at slaa ind paa det føderative princip er det, at det blir *avdelingerne* som indgaar paa arbeidsavtalerne og ikke forbundet som saadant. Forbundet bør være medvirkende, støttende og veiledende for avdelingerne, men det bør være avdelingerne selv og i visse tilfælde grupperne, som underskriver avtalerne (der hvor skriftlig avtale opprettes) og som paa denne maate blir den egentlige part i saken. Dermed kommer man bort fra det forhold, at arbeidsgiverne kan tvinge forbundet til at gripe ind naar der forekommer uregelmæssigheter. De forhold, som er skapt ved mæglingslovens gjennomførelse, gjør en saadan forandring absolut paakrævet likesom det ogsaa vil virke til at opdrage medlemmerne til selvhævdelse og selvansvar. Her staar man kanskje ved et kjernepunkt, naar det gjælder en føderativ ordning og vi vil derfor foreslaa de nødvendige bestemmelser herom indtat i § 8.

Fagbladet.

Skal forbundet slutte sig til den retning, som arbeider for fremme av de revolutionære idéer maa det ogsaa ha et organ, hvorigjennem

det kan hævde sine synsmaater og forsvare dem og dermed styrke sin position. Et saadant organ er ogsaa et godt middel til at knytte medlemmer og avdelinger sammen, idet de gjennom et blad som kommer oftere ut har anledning til at utveksle tanker og meninger. Vi skulde derfor være tilbøielig til at foreslaa en utvidelse av „Arbeidsmanden“ saa den kom ut mindst én helst flere gange om uken. Der maatte da ansættes redaktør og ekspeditør. Bladet maatte baseres paa abonnement og salg og ha sin egen forretningsførsel.

Imidlertid er det neppe den rette tid nu til at gaa til et slikt foretagende. Det er som bekjendt ikke nogen let sak at starte en avis og faa den indarbeidet og da man allerede i forveien har aviser som taler den revolutionære fagforeningsbevegelses sak, vilde det kun føre til en for alle parter ødelæggende konkurranse.

Fra 1. juli utgir Den norske fagopposition sit nye blad „Solidaritet“. Det mest praktiske vil være at samle sig om dette og sørge for at det blir godt utbredt blandt forbundets saavel som de øvrige organisationers medlemmer. Det tør sikkert kunne gaa an, at forbundet anvender bladet som meddelelsesorgan for sine medlemmer og ellers som talerør og hjelpemiddel under sin virksomhet mot at yde det et passende økonomisk bidrag.

Fagbladet som nu koster forbundet over 7000 kr. pr. aar og utsendes til samtlige medlemmer kunde da innskrankes ganske betydelig. Der klages jo ofte over at det bare blir slengt til side uten at bli læst. Det maatte da være bedre at forbundet hvert kvartal utgav en „kvartalsrapport“, som kunde tilstilles avdelingerne i et mindre antal eksemplarer f. eks. 7 eller 10. Kvartalsrapporten burde indeholde en oversigt over de viktigste begivenheter i kvartalets løp og burde refereres paa avdelingernes første møte efter dens mottagelse. Paa denne maate vilde den kunne bli til virkelig nytte og vilde koste en ubetydelighet imot hvad den nu koster. Man vilde da faa løst endel midler som kunde anvendes til støtte for fagoppositionens organ og dermed til fremme av de revolutionære fagforeningsidéer. „Solidaritet“ — som paa denne maate vilde bli et fælles organ for fagoppositionen og forbundet — kunde da hver uke bringe meddelelser om de ting som var av aktuell interesse.

Paa denne maate vil man bedre kunne løse den oppgave som er tilsigtet med et fagblad.

Vi vil derfor slutte os til forslag nr. 108 fra Spikerverkets arbeiderforening og vil redigere vedkommende § i lovene i overensstemmelse hermed, likesom vi paa landsmøtet vil fremsætte forslag om bevilgning av et beløp til bladet „Solidaritet“ paa nærmere angitte betingelser.

*

Vi har her i korte træk berørt det væsentligste av de forandringer som vi mener bør og kan foretages uten at risikere et brud med landsorganisationen. Det er mulig at enkelte mener, at vi er gaat for langt.

Vi mener dog, at likesom der f. eks. inden den franske landsorganisation findes baade reformistiske og revolutionære fag- og industriforbund, maa dette ogsaa kunne bli tilfælde hos os.

Saa meget maa man vel endda kunne haabe paa av toleranse og klassefølelse inden den norske fagbevægelse, at de forbund som vil slutte sig til eller anta et revolutionært program og som i den utstrækning som det er mulig vil gi sig love, hvori der gives koncessioner til det føderative princip, maa faa lov til dette uten derfor at risikere at bli utstøtt av landsorganisationen.

Det vilde i tilfælde være et overgrep og magtmisbruk likeoverfor anderledes tænkende, som man hittil ikke har set make til, og utslag av et aandstyranni, som vi vil haabe til enhver tid vil være norsk arbeiderbevægelse fremmet.

Skulde imidlertid — i strid med enhver rimelig antagelse — en eksklusjon bli iverksat, er det isaafald ikke vi som har villet et brud. Vi har kun villet ha plads for vor overbevisning og ret til i saa stor utstrækning som mulig at la denne bli omsat i praktisk handling.

I henhold til den begrundelse vi foran har avgitt vil vi indby landsmøtet til at vedta følgende forslag:

Principerklæring.

Landsmøtet fastslaar:

1. at aarsaken til fattigdommen og arbeiderklassens undertrykte økonomiske og sociale stilling er at søke i det kapitalistiske produksjons- og omsætningssystem, som danner grundlaget for hele den kapitalistiske samfundsordning hvorigjennem lønsslaveriet og den derav følgende utbytning av arbeidskraften opretholdes og beskyttes.
2. at arbeiderklassens bestræbelser for at tilvende sig økonomisk frihet og selvstændighet derfor maa gaa ut paa at nøytralisere virkningerne av den kapitalistiske utbytning ved at arbeiderklassen tilkjemper sig de bedst mulige arbeids- og livsvilkaar, og maa sluttelig se sit maal i at overføre ledelsen og kontrollen av den økonomiske virksomhet fra den ikke-produserende kapitalistklasse og til producenterne selv, for derved at avskaffe kapitalismen og gjennomføre en socialistisk samfundsorden.
3. at herunder hovedvegten maa lægges paa arbeidernes økonomiske sammenslutninger som maa indrettes paa at avløse de kapitalistiske samfundsinstytucjoner, hvorved al magt og bestemmelsesret over samfundets anliggender lægges i folkets egne hender og klasseforskjellen endelig ophæves.

Lovforandringer.

§ 1.

Formaalet.

Under henvisning til den av landsmøtet vedtatte principerklæring skal forbundets formaal være:

1. At samle alle arbeidende kvinder og mænd, som ikke har sit specielle fag- eller industriforbund at tilhøre, i en fælles organisation for at de ved bevisst solidarisk samvirke paa alle omraader kan ivareta sine økonomiske og sociale interesser.
2. At skaffe dem de bedst mulige arbeids- og livsvilkaar og paa

enhver hensigtsmessig maate motarbeide virkningerne av og søke begrenset den kapitalistiske utbytning.

3. Ved utsendelse av agitatorer, utgivelse og spredning av socialistiske blade og literatur styrke arbeidernes klasse- og solidaritetsfølelse og søke fremmet det socialistiske organisations- og opplysningsarbeide.
4. At gjøre fagbevægelsen til en føderativ, revolutionær klassekamporganisation, hvis oppgave maa være at avskaffe den økonomiske utbytning ved producenternes direkte kontrol eller overtagelse av produksjon og omsætning og derved gjennomføre den socialistiske samfundsorden.

§ 8.

Konflikter.

1. Lønkrav fra avdelingene indrapporteres til forretningsutvalget som snaest ekspederer saken videre til landsorganisationen med anmodning om kravets godkjendelse.
2. Rapporten fra avdelingene sker paa et dertil av forbundet anordnet skema og skal — forsaavidt tarifavtale ønskes opprettet — ledsages med et av avdelingen utarbeidet forslag.
3. For at forbundet skal kunne sikre sig og dermed avdelingen landsorganisationens økonomiske støtte til kravets gjennomførelse, maa rapporten være indsendt til forretningsutvalget 2 maaneder før kravet agtes fremsat for arbeidsgiveren.
4. Ifald en bestaaende overenskomst maa opsiges i forbindelse med et lønkrav, maa dette meldes til forretningsutvalget 2 maaneder før overenskomsten kan opsiges.
5. Hvis særlige omstændigheter umuliggjør indrapportering til forretningsutvalget med 2 maaneders forutgaaende varsel, maa indrapportering ske snaest mulig ledsaget med opplysninger om hvorfor kravet ikke for har kunnet indsendes.

I intet tilfælde maa indrapportering ske senere end 8 dage før arbeidsopsigelse foretages eller hvis ingen opsigelsesfrist er gjældende 8 dage før arbeidsstans iverksettes.

I sidste tilfælde sker indrapportering telegrafisk.

6. Meldinger om konflikter, som omhandles i foregaaende punkter, maa indeholde opplysning om antallet av arbeidere paa angjældende arbeidsplads, antal organiserte, antal stemmer for og mot arbeidsnedleggelse, reglementert opsigelsestid, arbeidsgiverens adr. samt forøvrig nøiagtige opplysninger om konfliktsforholdet.
7. Gjør arbeidsgiveren brud paa indgaaede avtaler eller foretar lockout skal saken av foreningens styre indrapporteres til forretningsutvalget ledsaget med de fornødne opplysninger.
8. Avdelingene bør i det hele tat ved mindre saavel som ved større stridigheter med arbeidsgiverne nøie overveie hvilke fremgangsmaater som skal anvendes og bør ikke undlate at indhente forretningsutvalgets eller industrikomiteens raad og veiledning.

9. Avdelingerne bestemmer selv hvorvidt skriftlig og bindende tariff-avtale skal opprettes, eller om man paa anden maate vil søke at ordne forholdet mellom arbeidere og arbeidsgivere.

Oprettes skriftlig overenskomst, overtar forbundet intet ansvar for denne.

Den undertegnes i tilfælde ikke av forbundet, men av vedkommende avdeling eller avdelinger. Gjælder det en landsoverenskomst, kan denne i visse tilfælder undertegnes av vedkommende industrikomite.

10. Straks streik er besluttet vælger den forening streiken vedrører en komite, der har at motta og fordele streikebidragene samt øve den nødvendige kontrol.
11. Ethvert streiken vedrørende medlem har efter bedste evne at søke lønnende beskæftigelse. Dog maa foreningens samtykke hertil indhentes. For hver dag arbeide erholdes bortfalder bidraget.
12. En streik kan ikke hæves av forretningsutvalget før det ved avstemning er vedtat med flertal inden den eller de foreninger som omfattes av konflikten.
13. Ved avslutningen av en streik maa ingen organisert arbeider søke beskæftigelse paa det av streiken berørte sted, før samtlige i streiken paa stedet delagtige medlemmer er kommet i ordnede forhold.

§ 9.

Understøttelse under konflikter.

1. Naar en konflikt er indrapportert til forretningsutvalget, som i § 8 punkt 1—4 foreskrevet, eller naar en konflikt er godkjendt av landsorganisationen, har ethvert i konflikten deltagende medlem — forsaavidt de til konfliktens førelse nødvendige midler strækker til med den adgang forretningsutvalget har til at utskrive ekstrakontingent — ret til en ukentlig understøttelse efter følgende skala:

(Skalaen tjener kun som forholdstal og kan forhøies eller nedsettes efter omstændighetene).

Medlemmer med antal personer at forsørge:									
Sig selv	1	2	3	4	5	6	7	8	
1/1 bet. .	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00
1/2 bet. .	7.00	7.50	8.00	8.50	9.00	9.50	10.00	10.50	11.00

2. Iverksættes en konflikt uten at den paa forhaand er anmeldt til forretningsutvalget som i § 8 punkt 1—4 foreskrevet, og forbundet av den grund ikke har kunnet erholde landsorganisationens økonomiske støtte til konflikten, har ethvert i konflikten delta-

gende medlem ret til den del av streikeunderstøttelsen som for godkjendte konflikter falder paa forbundet, nemlig:

(Skalaen tjener kun som forholdstal og kan forhøies eller nedsettes efter omstændighetene).

Medlemmer med antal personer at forsørge:									
Sig selv	1	2	3	4	5	6	7	8	
1/1 bet. .	7.00	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00
1/2 bet. .	3.50	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50

3. Hvor det gjælder krav fra avdelingernes side maa de enkelte medlemmer for at være berettiget til understøttelse ha staat i forbundet i minst 8 uker, før konfliktens utbrud.
4. Ved angrep fra arbeidsgivernes side er alle, som er indmeldt i forbundet før opsigelsen, berettiget til bidrag efter den under punkt 1 nævnte skala.
5. I intet tilfælde betales understøttelse for første streikeuke.
6. Familieforsørgere, som under en konflikt indkommanderes til militærtjeneste, utbetales vanlig streikeunderstøttelse saalange konflikten varer.
3. Ved utbetaling av første streikebidrag fratrakkes alle kontingentrestanser.

§ 19.

Kvartalsrapport.

1. I begynnelsen av hvert kvartal utsender forbundets hovedkontor en „Kvartalsrapport“.
2. Kvartalsrapporten redigeres av formanden og skal indeholde en oversigt over lønsbevægelsen og andre begivenheter av interesse i foregaaende kvartal.
3. Kvartalsrapporten utsendes i 10 eksemplarer til hver av forbundets avdelinger og bør refereres paa avdelingernes første møte efter dens mottagelse.

Gruppe- og distriktsordningen.

Komiteens arbeidsutvalgsmedlem Nilsen vil her slutte sig til hvad den anden komitefraktion allerede har uttalt og vil forøvrig fremholde:

Naar man i 1913 gik til indførelse av gruppe- og distriktsordningen saa var det ikke udelukkende fordi man mente, „at forbundets medlemsantal vilde vokse i en hittil uanet grad“, som det heter i motiveringen til forslaget fra *Narvik arbeiderforening*. Der var ogsaa andre meget vægtige grunde.

Arbeidet ved forbundets kontor hadde i aarenes løp svulmet ganske betydelig op. Der var begyndt at bli mere liv og rørelse ute i forbundets avdelinger.

Lønskrav, tvister m. v. øket mængden av forhandlinger. Saa mangelfuldt som forbundet var utstyrt med øvet mandskap magtet man ikke at ivareta gruppernes og distrikternes interesser hverken med hensyn til agitation, bistand under tvister med arbeidsgivere, raad og veiledning i administration etc. Misnøie gjorde sig derfor gjældende og spørsmålet om utbrytning og dannelse av eget forbund for forskjellige større grupper var allerede aktuelt.

Da var det at man gik til indførelse av gruppe- og distriktsordningen for at de forskjellige interesser kunde bli bedre ivaretat likesom man ogsaa regnet med stigning i medlemsantal og en derav følgende øket virksomhet inden forbundet.

Hvorvidt den ordning man da gik til har helt tilfredsstillende forventninger, man satte til den kan der muligens være meningsforskjel om.

Vi mener dog, at dersom den ikke har vist sig helt tilfredsstillende, saa beviser ikke det, at gruppe- og distriktsordningen er forkjert eller overflødig, men kanskje heller at den ikke har været saa systematisk og helt gjennomført som den burde og skulde være.

Rigtignok kunde det ikke hindres at en stor gruppe — papir- og cellulosearbeiderne — gik ut og dannet sit eget forbund. Dette kom vel nærmest derav, at arbeidet med dannelsen av dette forbund allerede var saa langt fremskredet, at der ikke var nogen vei tilbake. Hadde derimot gruppeordningen været indført tidligere, saa vilde neppe spørsmålet om eget forbund for denne gruppe faat den aktualitet som det fik.

Det har iethvertfald vist sig, at inden andre grupper har tanken om eget forbund hat mindre tilslutning efter end den hadde før gruppeordningens gjennomførelse og det er vor opfatning at dersom man nu gjennomfører denne ordning mere fullstendig end den hittil har været, saa vil man kunne gi de forskjellige grupper saa megen

selvstændighet og saa meget albuerum inden forbundet, at spørsmålet om specialforbund for de enkelte grupper ikke lenger vil ha nogen interesse.

Men skal det bli nogen virkelig sving i gruppeordningen saa vil forskjellige administrative forføininger, som hittil ikke er blit iagt-tat, maatte gjennomføres.

Hvad agitationen angaar saa viser forbundets beretninger at der siden 1. juli 1913 og til utgangen av aaret 1916 ved gruppe- og distriktssekretærene har været holdt 1081 foredrag og stiftet 67 nye avdelinger. (Naar dette skrives har vi ikke hat adgang til at ta med 1917, da beretningen for dette aar endda ikke er færdig).

Foruten disse avdelinger er der ellers blit stiftet mange, hvis tilblivelse for en del vel maa tilskrives det utførte agitations- og oplysningsarbeide.

Til trods for at medlemsantallet ved papirindustriens utmeldelse i 1914 sank ned til ca. 17000, saa er det nu — efterat ha gjennomgaat forskjellige svingninger — oppe i ca. 28000. Det er en stigning paa vel 60 pct. i løpet av ca. 4 aar.

Har man grund til at vente større fremgang?

Og hvem skulde ha utført denne agitation og holdt de ovenfor nævnte 1081 foredrag om ikke forbundets sekretærer skulde ha gjort det? Agitationen tar desuten ikke bare sigte paa at hverve medlemmer, men ogsaa at bibringe de medlemmer, man har større forståelse av organisationen. At sammenligne vort forbund med andre forbund som Træarbeiderforbundet og Jern- og Metalarbeiderforbundet lar sig vanskelig gjøre, da det er en nu meget gammel kjendsgjærning at disse saavel som andre organisationer har høstet store fordele av den agitation, som har været utført av vort forbund. Dels har vore agitatorer endog stiftet foreninger i tilslutning til andre organisationer.

Forslaget fra *Narvik arbeiderforening* om, at landsorganisationen utreder alle utgifter til den faglige agitation er derfor i og for sig riktig og dithen vil man nok engang ogsaa komme, men det blir neppe før forbundene i sin nuværende form engang ophæves og indgaar i landsorganisationen som industrielle grupper og systemet med lokale samorganisationer helt gjennomføres. Imidlertid kan ikke Norsk arbeidsmandsforbund ophøre med sin virksomhet indtil saa sker og i særdeleshet ikke dersom det blir den revolutionære opfatning, som seirer paa landsmøtet, da vil agitationen bli endda mere paakrævet, idet arbeidet for en revolutionering av hele fagbevægelsen kommer til.

Hvad forhandlinger med arbeidsgiverne angaar, saa viser opgaverne for tiden 1. juli 1913—31. december 1916 at distrikts- og gruppe-sekretærene har deltatt i 864 møter angaaende forhandlinger. Da imidlertid opgaverne for enkeltes vedkommende for visse perioder er noget mangelfuld, idet ikke antallet av forhandlingsmøter er medtat, skal dette tal i virkeligheten være meget større. Desuten foreligger opgave over 865 andre møter, som sekretærene har deltatt i. Hvem som skal utføre dette arbeide, dersom sekretærstillingene ifølge de derom innsendte forslag skulde inddrages blir ganske uforstaaelig.

Og erfaringen viser, at arbeidet ved forbundets kontor øker stadig. Der har saaledes iaar været et arbeidspress som aldrig før. Dette er en følge av at der er blit mere liv og rørelse ute i avdelingene, hvilket jo er en meget glædelig foreteelse og kommer desuten av forbundets stadige vekst. Antallet av avdelinger har saaledes aldrig været saa stort som nu.

De nye love som nu griper ind i fagorganisationens arbeide har ogsaa paaført administrationen en mængde arbeide. Arbeidsrettsakerne har været ganske mange. Disse kræver en forberedelse som det skal kyndige og øvede folk til at klare.

Erfaringen viser, at der maa mere arbeidshjælp til og at denne maa samles paa forbundets kontor, dersom man skal kunne faa indført den mest hensigtsmæssige fordeling av arbeidet.

Herfra kan man ogsaa komme like fort ut i distrikterne som fra hvilket som helst andet sted i landet — Nord-Norge undtat.

Alt i alt viser det sig at det blir gruppeordningen som blir den mest praktiske. Paa grund av de lange avstande maa man dog opretholde distriktsordningen for Nord-Norge og Trøndelagen, mens distriktssekretærene for Bergenske og Stavangerske distrikt uten skade for disse distrikter kan inddrages. Paa denne maate kan man bli istand til uten væsentlig større omkostninger at imøtekomme kravet om lønnede tillidsmænd for flere grupper.

Vel kan det siges at administrationen blir dyr, men dyrere vilde den bli om hver enkelt av grupperne skulde danne sine egne forbund, hvilket vilde bli en ufravikelig nødvendighet, dersom man skulde gaa den motsatte vei av hvad som her er antydnet.

Gruppeordningen stemmer ogsaa mest overens med de krav til en forandring av organisationsformene, som fagoppositionen har stillet, idet vi gjennom en saadan ordning forbereder overgangen til den nye organisationsform.

Alle er vel klar over, at naar landsorganisationen engang skal baseres paa industrielle grupper og lokale samorganisationer, da vil ikke Norsk arbeidsmandsforbund længere kunne gaa ind i landsorganisationen som et samlet hele. Det vil da bli de forskjellige industrigrupper som maa gaa op i landsorganisationen som direkte led i denne. At disse da i forveien er organisert og staar fuldt færdige til en saadan overgang maa betragtes som en stor fordel.

Angaaende love for gruppeordningen bygger vi i det væsentlige paa det av Alfr. M. Nilsen og Johs. P. Ødegaard i 1916 indsendte forslag (forslag nr. 10), idet vi dog finder grund til at foreslaa endel forandringer.

Det viser sig nemlig at de lovbestemmelser det her er tale om indeholder en hel del som ellers findes indtat i andre av forbundets lovparagraffer.

Desuten forekommer der mange andre gjentagelser som vi har søkt at komme bort fra. Enkelte steder har vi slaat 2 eller flere paragraffer sammen, da de berører de samme forhold og paa denne maate forenklet lovene og gjort dem mere oversigtlig. Det samme

har vi ogsaa opnaadd ved at omordne paragraffernes rækkefølge. Nogen yderligere motivering til hver enkelt paragraf finder vi overflødig.

Vi tillater os i henhold til hvad vi foran har anført at foreslaa følgende:

Bestemmelser angaaende gruppe- og distriktsordningen.

§ 36 (før § 40).

Gruppeinddeling.

1. Avdelinger inden forbundet, som faglig eller industrielt hører sammen danner en gruppe og vælger en industrikomite, som i første haand har at planlægge og forberede gruppens anliggende.
2. For de større grupper inden forbundet kan forbundets landsmøte ansætte fastlønnede sekretærer, der vælges av vedkommende grupperes repræsentanter.
3. For de grupper, som har fastlønnede sekretærer fungerer disse som formænd.
4. De grupper, som ikke har nogen fast sekretær bør saavidt mulig bli repræsentert i forretningsutvalget og sorterer direkte under dette.
5. Disse grupper vælger en formand til hvem forretningsutvalget har at henvende sig i spørsmåal, som angaar gruppen og som derfor maa behandles av industrikomiteen.
6. Saadanne gruppeformænd kan av hovedstyret bevilges et honorar i forhold til det utførte arbeide.

§ 37 (før § 41 og 44).

Industrikomiteerne.

1. Industrikomiteerne og gruppesekretærene vælges første gang under forbundets landsmøte ved at gruppens repræsentanter kommer sammen til separatmøte og senere paa gruppernes ordinære generalforsamlinger.
2. Industrikomiteerne bestaar av gruppens formand og 3 andre medlemmer hvilke saavidt mulig bør være bosittende i det distrikt hvor vedkommende gruppe har sin hovedstyrke. For at lette sammenkaldelsen skal der tages hensyn til at de ikke bor altfor spredt.

§ 38 (før § 45).

Industrikomiteen sammenkaldes av gruppens formand efter samraad med forretningsutvalget saa ofte det maa ansees nødvendig til planlæggelse av agitation indenfor vedkommende gruppe, forberedelse av lønskrav, valg av forhandlere, behandling av forslag fra arbeidsgiverne samt spørsmåal om iverksættelse av konflikter eller avslutning av saadanne.

§ 39 (før § 42 og 43).

Generalforsamlinger.

1. Gruppernes ordinære generalforsamlinger avholdes i samme aar som forbundets landsmøte og i umiddelbar forbindelse med dette.

2. Generalforsamlingen bestaar av en repræsentant fra hver av de foreninger som tæller mindst 20 medlemmer.
3. Mindre foreninger som ikke tæller 20 medlemmer kan i fællesskap vælge en repræsentant saafremt medlemsantallet tilsammenlagt naar op til det bestemte antal.
4. Ekstraordinær generalforsamling kan av industrikomiteen efter samraad med forretningsutvalget indkaldes, ifald forholdene særlig under avslutning av lønsbevægelser maatte nødvendiggjøre dette.
5. Til de ekstraordinære generalforsamlinger kan indkaldes de til enhver tid fungerende foreningsformænd, ifald tiden ikke tillater valg av særskilt repræsentant.
6. Alle utgifter vedrørende industrikomiteernes møter utredes av forbundskassen.

Reise- og diætutgifterne for repræsentanter til gruppernes ordinære generalforsamlinger utredes paa samme maate som bestemt i lovenes § 10 punkt 5.

For ekstraordinære generalforsamlinger utredes alle utgifter av forbundskassen.

§ 40 (før § 49).

Gruppesekretærene.

1. Gruppesekretærene skal holde sig à jour med alt som angaar den gruppe de er valgt av. De skal være gruppens avdelinger behjælpelig med forberedelsen av alle lønskrav og sørge for at indberette alle nødvendige opplysninger, som kan tjene til at belyse forholdene. Endvidere skal de være behjælpelig med forberedelsen og utførelsen av agitationen for vedkommende gruppe og forøvrig bistaa avdelingerne i administrative saker, hvor dette maatte være paakrævet.
2. De skal saavidt mulig engang hvert aar utarbeide en nøiagtig statistikk over arbeidsløn, arbeidstid, arbeiderantal og organisationsforhold m. v. inden sin gruppe, samt avgi en aarlig beretning om lønsbevægelsen og dens resultater.
3. Gruppesekretærene skal i den utstrækning tiden tillater drive agitation for tilslutning til forbundet.
4. For sin virksomhet er gruppesekretærene ansvarlige overfor industrikomiteen, generalforsamlingen, forbundets hovedstyre, forretningsutvalg og landsmøte.
5. I tilfælde nogen av gruppesekretærene dør eller av en eller anden grund fratrer sin stilling mellom generalforsamlingerne, skal hovedstyret ansætte en anden efter innstilling av industrikomiteen.

§ 41 (før § 46 og 47).

Gruppeformænd.

1. Gruppens formand skal til stadighet være i besiddelse av de inden gruppen gjældende arbeidsavtaler.
2. Gjælder det fremme av lønskrav fra avdelingerne inden gruppen, skal han i samraad med industrikomiteen og angjældende avdelinger sørge for at kravene indrapporteres til forretningsutvalget som i § 8 foreskrevet.

3. Under forhandlinger med arbeidsgiverne saavel naar det gjælder hele gruppen som naar det angaar en enkelt bedrift inden gruppen, skal gruppens formand eller en anden av industrikomiteen valgt repræsentant delta sammen med en av forretningsutvalget oppnævnt forhandler.

§ 42 (før § 50).

Distriktssekretærer.

Foruten de i foregaaende paragraffer nævnte gruppesekretærer, vælges sekretærer for følgende distrikter:

1. Nord-Norges distrikt omfattende Finmarkens og Tromsø amter samt av Nordlands amt sydover til og med Søndre Salten.
2. Trøndelagens distrikt omfattende Trondhjems stift med tillæg av Helgeland i Nordlands amt.

Sekretærene vælges av landsmøtet efter innstilling av distriktets repræsentanter.

Deres bopæl bestemmes av landsmøtet eller om saa ikke er skedd, av hovedstyret.

§ 43 (før § 51, 52 og 53).

1. Distriktssekretærene er forbundets tillidsmænd inden vedkommende distrikt, og skal ivareta forbundets fællesinteresser inden distriktet. Saaledes skal de være avdelingerne behjælpelig med utformning av lønskrav og administrative saker, i den utstrækning tiden tillater det drive agitation i tilslutning til forbundet og har forøvrig at rette sig efter en av hovedstyret utfærdiget instruks.
2. For sin virksomhet er distriktssekretærene ansvarlige overfor landsmøtet, hovedstyret og forretningsutvalget.

§ 44 (før § 53 punkt b).

Gruppe- og distriktssekretærene indkaldes til at delta i hovedstyrets møter dog uten stemmeret.

§ 45 (før § 55).

De i §§ 36—44 indeholdte bestemmelser forandrer ikke avdelingens forhold til forbundet med hensyn til indbetaling av kontingent og korrespondanse, hvilken fremdeles sendes til forbundets hovedkontor.

*

Under henvisning til foranstaaende bestemmelser foreslaaes at der vælges sekretærer for følgende grupper:

Anlægsindustrien.
 Bergverksindustrien.
 Bygningsindustrien.
 Elektrokemiske industri.
 Kommunale virksomheter.
 Næringsmiddelindustrien.
 Tekstilindustrien.

Komiteens indstilling.

Komiteen har i møter 4., 5. og 6. juni behandlet de utredninger og indstillinger som forelaa fra arbeidsutvalget.

Efterat enkelte forandringer var foretat i de oprindelige utkast, enedes komiteen sluttelig om en fælles komiteindstilling vedrørende forbundets love.

For de fleste paragraffers vedkommende er det en enstemmig komiteindstilling. For de paragraffers vedkommende, hvor komiteen har delt sig i et flertal og et mindretal er begge forslag indtat ved siden av hinanden med angivelse av hvilke av komiteens medlemmer har stemt for hvert av forslagene.

*

Principerklæring.

Den av komitemedlem Nilsen paa side 92 foreslaaede principerklæring er tiltraadt av komiteens medlemmer Volan og Ødegaard, men saaledes at den ikke er forutsat indtat i lovforslaget.

Komiteens forslag til love for Norsk arbeidsmandsforbund.

§ 1.

Formaalet.

Flertallet (Nilsen, Volan og Ødegaard) foreslaar: Under henvisning til den av landsmøtet vedtagne principerklæring skal forbundets formaal være:

1. At samle alle arbeidende kvinder og mænd, som ikke har sit specielle fag- eller industriforbund at tilhøre i en fælles organisation for at de ved bevist solidarisk samvirke paa alle omraader kan ivareta sine økonomiske og sociale interesser.
2. At skaffe dem de bedst mulige arbeids- og livsvilkaar og paa enhver hensigtsmæssig maate motarbeide virkningerne av og søke begrænset den kapitalistiske utbytning.
3. Ved utsendelse av agitatorer, utgivelse og spredning av socialistiske blade og literatur styrke arbeidernes klasse- og solidaritetsfølelse og søke fremmet det socialistiske organisations- og opplysningsarbeide.
4. At gjøre fagbevægelsen til en føderativ, revolutionær klassekamporganisation, hvis oppgave maa være at avskaffe den økonomiske

utbytning ved producenternes direkte kontrol eller overtagslse av produktion og omsætning og derved gjennomføre den socialistiske samfundsorden.

§ 1.

Mindretallet (Hansen og Sethil) foreslaar følgende: Forbundets formaal er:

1. I tilslutning til Arbeidernes faglige landsorganisation at samle de forskjellige grupper av saavel kvindelige som mandlige arbeidere, der ikke omfattes av haandverksloven eller som hører ind under et andet bestaaende forbund til en faglig enhet, for at de i fællesskap paa alle omraader kan verge og fremme sine økonomiske og sociale interesser.
2. At søke at skaffe dem medbestemmelsesret paa de arbeidsvilkaar, under hvilke de skal arbeide — spesielt arbeidslønnens forhoielse og arbeidstidens forkortelse og regulering.
3. At søke avskaffet alt søndags-, over- og natarbeide, som ikke absolut er nødvendig, og der, hvor det maa finde sted, søke at faa det betalt med størst mulig tillæg.
4. Ved utsendelse av agitatorer og paa anden vis søke bibragt alle landets arbeidsmænd og arbeidskvinder forstaaelse av organisationens nødvendighet og stiftelse av avdelinger paa de pladse, hvor saadanne ikke findes.
5. At motarbeide og søke avskaffet al utbytning gjennom kontraktører og tilstræbe arbeidernes kooperative overtagelse av arbeidet gjennom fordelingsakkord, hvor dette praktisk lar sig gjennomføre.

§ 2.

Optagelse.

1. Alle foreninger av arbeidere som i § 1 punkt 1 nævnt, der underkaster sig disse love kan optages i forbundet.
2. Ikke mer end en avdeling i samme branche paa samme sted kan optages i forbundet uten efter samraad med forretningsutvalget og den bestaaende forening inden samme branche paa stedet.
3. Paa steder, hvor ingen avdeling findes, kan medlemmer optages direkte og administreres fra hovedkontoret — efter forretningsutvalgets nærmere bestemmelse.
4. Paa steder, hvor der er flere fagfæller som ønsker at være medlemmer, kan de i fællesskap danne en gruppe av forbundet. Gruppen vælger sig en sekretær, der korresponderer med hovedkontoret og av dette kan gives fuldmagt til at forestaa merkeutdeling og avstemple medlemsbøkerne. Naar gruppen blir paa 8 medlemmer pligter den at danne avdeling.

§ 3.

Kontingent.

(Under forutsætning av arbeidsledighetskasse).

1. Til fremme av forbundets formaal indbetaler avdelingerne av hvert medlems ydede ukekontingent til hovedkassen 70 øre for heltbetalende og 40 øre for halvtbetalende medlemmer.

2. Denne kontingent fordeles saaledes:

Heltbetalende:

Til forbundskassen	pr. uke	45 øre
„ arbeidsledighetskassen	—	20 „
„ forsikringskassen	—	5 „

Halvtbetalende:

Til forbundskassen	pr. uke	25 øre
„ arbeidsledighetskassen	—	10 „
„ forsikringskassen	—	5 „

3. Direkte medlemmer 75 øre pr. uke.

§ 3.

(Under forutsætning av at ingen arbeidsledighetskasse blir opprettet).

1. Til fremme av forbundets formaal indbetaler avdelingene av hvert medlems ydede ukekontingent til hovedkassen 55 øre for heltbetalende og 30 øre for halvtbetalende medlemmer.
2. Denne kontingent fordeles saaledes:

Heltbetalende:

Til forbundskassen	pr. uke	50 øre
„ forsikringskassen	—	5 „

Halvtbetalende:

Til forbundskassen	pr. uke	25 øre
„ forsikringskassen	—	5 „

3. Kontingenten for direkte medlemmer er ordinært 60 øre pr. uke, der fordeles med 55 øre til forbundskassen og 5 øre til forsikringskassen.

§ 4.

Kontingentens indbetaling.

1. Kontingenten indbetales en gang hver maaned. Senest den 20. i hver maaned maa avdelingene ha sendt oppgjør for den foregaaende maaned.
2. Uteblir det regelmæssige maanedsopgjør uten forretningsutvalgets samtykke medfører det tap av alle rettigheter for avdelingen og dens medlemmer.
3. Ved hver maanedlig indbetaling av kontingent til hovedkassen pligter avdelingskassereren at oppgi gjennemsnittallet av avdelingens betalende medlemmer for den forløpne maaned. For det saaledes oppgivne medlemsantal pligter foreningen at svare eventuell ekstrakontingent.

§ 5.

Kontingentfrie medlemmer.

1. Fritat for kontingent er de av forbundets medlemmer, som er indkaldt til militærtjeneste samt syke og arbeidsledige medlem-

mer, forsaavidt de ikke oppebærer understøttelse av arbeidsledigkasse eller streikekasse.

2. Medlemmer der av foranstaaende grunde vil fritages for kontingent, maa anmelde og bevisliggjøre sit forhold for sin avdelings kasserer, som saa istedetfor kontingentmerker indsætter særlig dertil utstedte merker i vedkommendes medlemsbok. For disse merker maa dog vedkommende medlem eller forening betale 5 øre pr. stykke.
3. Den som har fylt 60 aar og opfyldt alle sine forpligtelser til forbundet i mindst 20 aar, fritages for kontingent. I saadanne tilfælder maa medlemsboken indsendes til forbundets kontor og paaføres bevidnelse herom.

§ 6.

Helt- og halvtbetalende medlemmer.

1. Mandlige arbeidere optages kun som heltbetalende, dog kan de hvis vanlige gjennemsnittsløn ikke er over 4 kroner pr. dag optages som halvtbetalende.
2. Kvindelige foreninger og kvindelige medlemmer i blandede foreninger kan kun optaget som halvtbetalende. Undtagelse fra denne regel kan i visse tilfælder indvilges av forretningsutvalgd.

§ 7.

Forbundskassen.

1. Av forbundskassen utredes alle utgifter til administration, agitation, trykning, repræsentation samt understøttelse under konflikter (se § 9).
2. Av forbundskassens midler utredes ogsaa den kontingent forbundet pligter til Arbeidernes faglige landsorganisation og eventuelt til utenlandske organisationer, med hvem forbundet har indgaaet overenskomst om understøttelse under konflikter.
3. Strækker ikke forbundskassens midler til at opfylde de i litra 1 og 2 bestemte forpligtelser, kan utvalget utligne en ekstrakontingent av 50 øre pr. uke og medlem for heltbetalende og 25 øre for halvtbetalende.

Under rent ekstraordinære omstændigheter kan utligningen med hovedstyrets samtykke forhøies.

Nye medlemmer fritages for ekstrakontingent de 3 første maaneder.

§ 8.

Konflikter.

Komiteens flertal (Nilsen, Ødegaard og Volan) foreslaar:

1. Lønskrav fra avdelingene indrapporteres til forretningsutvalget som snarest ekspederer saken videre til landsorganisationen med anmodning om kravets godkjendelse.
2. Rapporten fra avdelingene sker paa et dertil av forbundet anordnet skema og skal — forsaavidt tariffavtale ønskes opprettet — ledsages med et av avdelingen utarbeidet forslag.

3. For at forbundet skal kunne sikre sig og dermed avdelingen landsorganisationens økonomiske støtte til kravets gjennomførelse, maa rapporten være innsendt til forretningsutvalget 2 maaneder før kravet agtes fremsat for arbeidsgiveren.
4. Ifald en bestaaende overenskomst maa opsiges i forbindelse med et lønskrav, maa dette meldes til forretningsutvalget 2 maaneder før overenskomsten kan opsiges.
5. Hvis særlige omstændigheter umuliggjør indrapportering til forretningsutvalget med 2 maaneders forutgaaende varsel, maa indrapportering ske snarest mulig ledsaget med opplysninger om hvorfor kravet ikke før har kunnet innsendes.
I intet tilfælde maa indrapportering ske senere end 8 dage før arbeidsopsigelse foretages eller hvis ingen opsigelsesfrist er gjældende 8 dage før arbeidsstans iverksettes.
I sidste tilfælde sker indrapportering telegrafisk.
6. Meldinger om konflikter, som omhandles i foregaaende punkter, maa indeholde opplysning om antallet av arbeidere paa angjældende arbeidsplads, antal organiserte, antal stemmer for og mot arbeidsnedleggelse, reglementert opsigelsestid, arbeidsgiverens adr. samt forøvrig nøiagtige opplysninger om konfliktsforholdet.
7. Gjør arbeidsgiveren brud paa indgaaede avtaler eller foretar lockout skal saken av foreningens styre indrapporteres til forretningsutvalget ledsaget med de fornødne opplysninger.
8. Avdelingerne bør i det hele tat ved mindre saavel som ved større stridigheter med arbeidsgiverne nøie overveie hvilke fremgangsmaater som skal anvendes og bør ikke undlate at indhente forretningsutvalgets eller industikomiteens raad og veiledning.
9. Avdelingerne bestemmer selv hvorvidt skriftlig og bindende tariffavtale skal opprettes eller om man paa anden maate vil søke at ordne forholdet mellom arbeidere og arbeidsgivere.
Opprettes skriftlig overenskomst, overtar forbundet intet ansvar for denne.
Den undertegnes i tilfælde ikke av forbundet men av vedkommende avdeling eller avdelinger. Gjælder det en landsoverenskomst, kan denne i visse tilfælder undertegnes av vedkommende industikomite.
10. Straks streik er besluttet vælger den forening striken vedrører en komite, der har at motta og fordele streikebidragene samt øve den nødvendige kontrol.
11. Ethvert streiken vedrørende medlem har efter bedste evne at søke lønnende beskjeftigelse. Dog maa foreningens samtykke hertil indhentes. For hver dag arbeide erholdes bortfalder bidraget.
12. En streik kan ikke haves av forretningsutvalget før det ved avstemning er vedtat med flertal inden den eller de foreninger som omfattes av konflikten.
13. Ved avslutningen av en streik maa ingen organisert arbeider søke beskjeftigelse paa det av streiken berørte sted, før samtlige i streiken paa stedet delagtige medlemmer er kommet i ordnede forhold.

Komiteens mindretal (Hansen og Sethil) foreslaar som § 8:

Godkjendelse og ledelse av konflikter.

1. Lønskrav fra avdelingerne innsendes til forretningsutvalget paa dertil av forbundet anordnede skemaer.
Lønskravene maa som regel være innsendt 2 maaneder, før de agtes fremsat for arbeidsgiverne.
2. Ifald en allerede bestaaende overenskomst maa opsiges i forbindelse med et lønskrav, skal der gaaes frem paa følgende maate:
Avdelingen eller avdelingerne, ifald der er flere som omfattes av overenskomsten, indvarsles i betimelig tid til ekstraordinær generalforsamling.
Ifald over halvdelen av samtlige organiserte arbeidere enten paa møter eller ved skriftlig avstemning paa arbeidspladsen stemmer for opsigelse, skal melding herom innsendes til forretningsutvalget senest 2 maaneder, før overenskomsten kan opsiges.
3. Arbeidsnedleggelse kan ikke godkjendes av forretningsutvalget førend forhandling om kravet har været forsøkt og spørsmålet om streik er behandlet av vedkommende avdeling eller avdelinger som omfattes av kravet.
4. Ved angrep fra arbeidsgivernes side — brud paa overenskomst, angrep paa foreningsretten o. l., maa streik ikke iverksettes før saken gjennom foreningen er forelagt forretningsutvalget til behandling. Avdelingerne maa i det hele tat ved mindre saavel som ved større opstaaede stridigheter med arbeidsgiverne ikke undlate at indhente forretningsutvalgets raad og veiledning.
5. Meldinger av konflikter, som omhandles i foregaaende punkter, maa indeholde opplysning om antallet av arbeidere paa angjældende arbeidsplads, antal organiserte, antal stemmer for og mot arbeidsnedleggelse, reglementert opsigelsestid, arbeidsgivernes adresse samt forøvrig nøiagtige opplysninger om konfliktsforholdet.
6. Straks streik er besluttet vælger den forening streiken vedrører en komite, der har at motta og fordele streikebidragene samt øve den nødvendige kontrol.
7. Ethvert streiken vedrørende medlem har efter bedste evne at søke lønnende beskjeftigelse. Dog maa foreningens samtykke hertil indhentes. For hver dag arbeide erholdes bortfalder bidraget.
8. En lovlig iverksat streik kan ikke haves av forretningsutvalget før det ved avstemning er vedtat med flertal inden den eller de foreninger som omfattes av konflikten.
9. Ved avslutningen av en streik maa ingen organisert arbeider søke beskjeftigelse paa det av streiken berørte sted, før samtlige i streiken paa stedet delagtige medlemmer er kommet i ordnede forhold.

§ 9.

Understøttelse under konflikter.

Komiteens flertal (Nilsen, Ødegaard og Volan) foreslaar:

1. Naar en konflikt er indrapportert til forretningsutvalget, som i § 8 punkt 1—4 foreskrevet, eller naar en konflikt er godkjendt av

landsorganisationen, har ethvert i konflikten deltagende medlem — forsaavidt de til konfliktens førelse nødvendige midler strækker til med den adgang forretningsutvalget har til at utskrive ekstrakontingent — ret til en ukentlig understøttelse efter følgende skala:

(Skalaen tjener kun som forholdstal og kan forhøies eller nedsettes efter omstændighetene).

Medlemmer med antal personer at forsørge:									
Sig selv	1	2	3	4	5	6	7	8	
1/1 bet. .	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00
1/2 bet. .	7.00	7.50	8.00	8.50	9.00	9.50	10.00	10.50	11.00

- Iverksættes en konflikt uten at det paa forhaand er anmeldt til forretningsutvalget som i § 8 punkt 1—4 foreskrevet, og forbundet av den grund ikke har kunnet erholde landsorganisationens økonomiske støtte til konflikten, har ethvert i konflikten deltagende medlem ret til den del av streikeunderstøttelsen som for godkjendte konflikter falder paa forbundet, nemlig:

(Skalaen tjener kun som forholdstal og kan forhøies eller nedsettes efter omstændighetene).

Medlemmer med antal personer at forsørge:									
Sig selv	1	2	3	4	5	6	7	8	
1/1 bet. .	7.00	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00
1/2 bet. .	3.50	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50

- Hvor det gjælder krav fra avdelingernes side maa de enkelte medlemmer for at være berettiget til understøttelse ha staat i forbundet i minst 8 uker, før konfliktens utbrud.
- Ved angrep fra arbeidsgivernes side er alle, som er indmeldt i forbundet før opsigelsen, berettiget til bidrag efter den under punkt 1 nævnte skala.
- I intet tilfælde betales understøttelse for første streikeuke.
- Familieforsørgere, som under en konflikt indkommanderes til militærtjeneste, utbetales vanlig streikeunderstøttelse saalænge konflikten varer.
- Ved utbetaling av første streikebidrag fratrækkes alle kontingentrestanser.

Komiteens mindretal (Hansen og Sethil) foreslaar som § 9:

Understøttelse under konflikter.

- Naar en konflikt er godkjendt av forretningsutvalget, som i § 8 foreskrevet, og forsaavidt de til konfliktens førelse nødvendige midler strækker til, med den ret forretningsutvalget har til at utskrive ekstrakontingent, erholder ethvert i konflikten deltagende

medlem en ukentlig understøttelse efter følgende skala: (skalaen tjener kun som forholdstal og kan forhøies eller nedsettes efter omstændighetene).

Medlemmer med antal personer at forsørge:									
Sig selv	1	2	3	4	5	6	7	8	
1/1 bet. .	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00
1/2 bet. .	7.00	7.50	8.00	8.50	9.00	9.50	10.00	10.50	11.00

- Hvor det gjælder krav fra avdelingernes side (se § 8, 1—3) maa de enkelte medlemmer for at være berettiget til understøttelse ha staat i forbundet i minst 8 uker, før konfliktens utbrud. Ved angrep fra arbeidsgivernes side er alle berettiget til bidrag, som var indmeldt i forbundet før opsigelsen. I intet tilfælde betales understøttelse for første streikeuke.

Familieforsørgere, der under en konflikt indkommanderes til militærtjeneste, utbetales vanlig streikeunderstøttelse, saalænge konflikten varer.

- Ved utbetaling av første streikebidrag fratrækkes alle kontingentrestanser.

§ 10.

Landsmøtet.

- Med fornødent hensyn til §§ 1 og 12 er landsmøterne den høieste myndighet i forbundets anliggender. Det bestaar av representanter fra forbundets avdelinger.

- Til landsmøtet har de avdelinger, hvis medlemsantal er minst 40, ret til inden sin midte at vælge en representant. Avdelinger med 200 medlemmer og derover kan vælge to representanter og saa fremdeles en representant for hvert fylde 200 tal medlemmer.

Smaa avdelinger, der ikke tæller 40 medlemmer, kan i fælleskap vælge en representant, saafremt medlemsantallet tilsammenlagt naar op til det bestemte antal.

Avdelingerne maa for at ha ret til representation paa landsmøtet ha været tilsluttet forbundet i minst 3 maaneder før landsmøtets indkaldelse og forøvrig opfyldt sine forpligtelser.

Avdelingens medlemsantal utregnes efter den indbetalte kontingent i de sidste 3 maaneder, før landsmøtets indkaldelse.

- Landsmøtet har at behandle: Hovedstyrets beretninger og regnskaper, alle fra medlemmer og styret indkomne forslag, som ligger indenfor rammen av forbundets virksomhet, vælge styre, protokolkomite og revisorer, bestemme de fastlønnede funksjonærs lønninger samt bestemme tid og sted for neste landsmøte eller i motsat fald gi hovedstyret fuldmagt dertil.

- Det samlede styre samt 1 representant for revisorerne og 1 for protokolkomiteen skal være tilstede paa landsmøtet og betragtes alle som representanter. De har dog ikke stemmeret i saker, som angaar godkjendelse av forbundets virksomhet mellem landsmøterne.

5. Repræsentanternes reiseutgifter samt diæt for reisedagene betales av forbundskassen. For den tid landsmøtet varer betaler avdelingerne selv. Reise- og diætutgifter for styret, revisionens og protokolkomiteens repræsentanter utredes helt av forbundskassen, likeledes landsmøtets øvrige utgifter.
6. Hovedstyret, eller paa dettes vegne forretningsutvalget, pligter at omsende til avdelingerne dagsorden for landsmøtet senest 2 maa- neder, før dettes sammentræden.
7. Ekstra landsmøter kan under ekstraordinære omstændigheter sam- menkaldes av hovedstyret.

§ 11.

Avstemninger.

Over viktigere spørsmål kan styret mellem landsmøterne la foreta avstemning inden forbundet. Ved saadanne avstemninger gjælder sim- pel stemmeflerhet. Avdelingerne indsender til hovedkontoret de av- givne stemmer for og imot.

§ 12.

Hovedstyret.

Her har komiteens for punkt 2's vedkommende fundet at burde opstille 2 alternativer. Hvis forbundets administration skal baseres paa grupper som forutsat av komiteen, har man ment at ogsaa grup- perne burde vælge de utenbys hovedstyremedlemmer. Imidlertid kan det paa den anden side fremholdes at det er distriktshensynene som ogsaa her tilgodesees ved valget av hovedstyre, og hvis den opfat- ning har majoritet blandt forbundets medlemmer vil komiteen fore- slaa at hovedstyret bibeholdes i samme form som hittil.

§ 12.

1. Naar landsmøtet ikke er samlet er hovedstyret den høieste myn- dighet inden forbundet og fatter beslutning i alle spørsmål, som ikke maatte være avgjort av landsmøtet.
2. Alternativ 1:
Hovedstyret bestaar av forretningsutvalget samt 2 repræsen- tanter fra hver av de bestaaende industrigrupper og valgt av disse.
2. Alternativ 2:
Det samlede styre bestaar av 16 medlemmer. Av disse skal 9 vælges fra avdelingerne utenom Kristiania og 7 fra avdelinger i Kristiania. De 7 sidste utgjør forretningsutvalget. For de uten- bys styremedlemmer vælger landsmøtet 7 suppleanter.
3. Engang hvert aar trær styret sammen til aarsmøte, hvor forret- ningsutvalget forelægger beretning og regnskap for foregaaende aar. Alle saaledes paa aarsmøtet avgivne regnskaper og aars- beretninger henvises til landsmøtet til endelig godkjendelse. Des- uten behandler aarsmøtet forslag til budjet og alle andre forslag, som maatte bli det forelagt til avgjørelse.
4. Ekstraordinære styremøter avholdes saa ofte forretningsutvalget finder det fornødent.

§ 13.

Forretningsutvalget.

1. Forretningsutvalget bestaar av formand, næstformand og kasse- rer samt 4 andre av landsmøtet valgte medlemmer i Kristiania.
2. Forretningsutvalget har mindst et møte 14-daglig. Det paaser, at alle av landsmøtet og hovedstyret vedtagne beslutninger blir utført, kontrollerer om forbundets fastlønnede funktionærer utfører sine pligter og at hovedstyret virker.
3. Vigtigere spørsmål skal det forelægge det hele styre — enten aarsmøtet, ekstramøter eller ved skriftlig avstemning. Tillater ikke tiden en saadan fremgangsmaate, fatter det selv under an- svar den fornødne beslutning.
4. For forretningsutvalget vælges 3 suppleanter. Disse rykker op efter tur i tilfælde et medlem av forretningsutvalget uttrær mel- lem landsmøterne.
5. Medlemmer av utvalget som uten gyldig grund er borte i 3 paa hinanden følgende møter betragtes som uttraadt.

§ 14.

Formanden og næstformanden.

1. Formanden eller i hans fravær næstformanden besørger i samraad med forretningsutvalget forbundets daglige ledelse. Ledelsen skal altid være i overensstemmelse med landsmøtets, styrets og ut- valgsmøternes beslutning og er overfor ferretningsutvalget an- svarlig for hovedkontorets virksomhet — spesielt at korrespon- dansen med avdelingerne blir besørget, redigerer fagbladet, leder alle utvalgs- og styremøter samt forøvrig i første række repræ- sentere forbundet.
2. Formanden og næstformanden vælges av landsmøtet med absolut majoritet. Er ikke saa skedd ved første valg, foretages valg mel- lem de to som hadde flest stemmer.
3. Viser formanden eller nogen anden av forbundets funktionærer sig uduelig til sin stilling eller viser skjødesløshet i utøvelsen av denne, kan det samlede styre suspendere ham ved en majoritets- beslutning og ansætte indtil landsmøtet en ny efter forretnings- utvalgets indstilling. Den saaledes suspenderte har dog ret til at appellere sin sak for landsmøtet.

§ 15.

Hovedkassereren.

1. Hovedkassereren vælges av landsmøtet med absolut majoritet i likhet med formanden.
Landsmøtet fastsætter hans løn samt bestemmelse om kautions- forpligtelse.
2. Han har at føre regnskaper, der nøiagtig angir enhver indtægt og utgift med vedfoiet dato og er i første række ansvarlig for kassen og regnskapsførselen.

3. Regnskapet avsluttes med kalenderaaret og skal senest i midten av februar for det forløpne aar i revidert stand forelægges forretningsutvalget, som har at oversende regnskapet til avdelingene.
4. Hovedkassererens kontante kassebeholdning maa som regel ikke overstige 5000 kroner. Det øvrige indsættes i en av forretningsutvalget antat bank. Ingen penger kan høves i banken uten formandens og et utvalgsmedlems anvisning.
5. Formanden og forretningsutvalget har til enhver tid adgang til kassererens bøker. Findes der at være misligheter ved disse kan hovedstyret ved en majoritetsbeslutning suspendere ham og ansætte en ny indtil første landsmøte.

§ 16.

Revisorerne.

1. Landsmøtet vælger 3 revisorer med suppleanter. Revisorerne har at revidere kassererens aarsregnskaper og paategne disse om de er i orden. En gang hver maaned gjennomgaar de kassererens regnskaper og kassebeholdning og avgir for forretningsutvalget en skriftlig rapport om gjennomgaaelsen.
2. Revisorerne vælger i sin midte en representant til landsmøtet.

§ 17.

Protokolkomite.

1. Landsmøtet vælger en protokolkomite paa 3 medlemmer som inden sin midte vælger en formand.
2. Komiteen har at gjennomgaa saavel hovedstyrets som forretningsutvalgets protokoller og granske alle beslutninger.
3. Komiteen trær sammen hvert aar i januar og opsætter da beretning som forelægges landsmøtet.

§ 18.

Forsikringskassen.

1. Kassens formaal er ved ordnet gjensidig solidaritet at sikre Norsk arbeidsmandsforbunds medlemmers etterlatte et litet bidrag, hvorved den værste ved deres forsørgers død opstaaede nød kan lindres.
2. Til dette formaals opnaaelse avsættes der av hvert inden forbundet avsat kontrolmerke 5 øre til forsikringskassen.
3. Dør et medlem og medlemsbøkerne viser at det ved sin død har været medlem av forbundet uavbrutt i 3 aar og opfyldt sine forpligtelser, utbetales til medlemmets egtefælle, barn, forældre eller andre slegtninger, som avdøde i levende live har forsørget, kr. 300,00. Har avdøde været medlem i 5 aar kr. 500,00. Har avdøde ingen paarørende som her nævnt, utbetales et begravellesbidrag stort kr. 100,00.
4. Ved medlems egtefælles død utbetales medlemmet, forsaavidt det har været medlem mindst 1 aar kr. 100,00.

5. Skulde det vise sig at den fastsatte kontingent til forsikringskassen ikke er tilstrækkelig, kan forretningsutvalget foreta ekstra utligning.
6. Forsikringsbeløpet kan ikke gjøres til gjenstand for nogetsomhelst krav fra offentlige myndigheter eller private fordringshaveres side, likesom det heller ikke kan overdrages ved testamente.
7. Kassens regnskaper føres særskilt og revideres samtidig som forbundets øvrige regnskaper.

§ 19.

Kvartalsrapport.

- Komiteens flertal (Nilsen, Ødegaard og Volan) foreslaar som § 19.
1. I begyndelsen av hvert kvartal utsender forbundets hovedkontor en „Kvartalsrapport“.
 2. Kvartalsrapporten redigeres av formanden og skal indeholde en oversigt over lønsbevægelsen og andre begivenheter av interesse i foregaaende kvartal.
 3. Kvartalsrapporten utsendes i 10 eksemplarer til hver av forbundets avdelinger og bør refereres paa avdelingernes første møte efter dens mottagelse.

*

Komiteens mindretal (Hansen og Sethil) har i og for sig intet imot indskrænkningen av fagbladet hvis dette kunde la sig gjøre uten at etterlate et savn. For et saa stort forbund som arbeidsmandsforbundet anser man det imidlertid betænkelig at gaa til denne store indskrænkning og spicielt kan man ikke være enig i flertallets begrundelse hvorfor mindretallet vil foreslaa som § 19:

Fagbladet.

1. For saa mange medlemmer avdelingene har betalt kontingent erholder de eksemplarer av fagbladet „Arbeidsmanden“.
2. Saafremt midlerne tillater det utkommer det, indtil landsmøtet anderledes bestemmer, en gang maanedlig.
3. Bladet skal — foruten at være hovedledelsens talerør — ogsaa behandle forbundets organisationsforhold og søke at bringe meddelelser om det viktigste, som rører sig inden landets arbeiderbevægelse.
4. Formanden, som er bladets redaktør, staar til ansvar for sin redaktionsvirksomhet overfor landsmøtet.

§ 20.

Stedlige styrer.

1. I byer eller landdistrikter, hvor der er 2 eller flere avdelinger, kan disse om de finder det paakrævet oprette et stedlig styre, der bestaar av formændene i de tilsluttede avdelinger samt en representant fra hver avdeling.
2. Repræsentanterne vælges ved generalforsamlingene i januar og fungerer 1 aar.

3. De stedlige styrer vælger inden sin midte et arbeidsutvalg bestaaende av formand, kasserer og sekretær.

Endvidere vælges 2 revisorer med suppleanter. Samtliges funktionstid er 1 aar.

4. De for de stedlige styrer fornødne utgifter fordeles paa de tilsluttede foreninger i forhold til medlemsantallet.
5. Det stedlige styre har at behandle alle saker vedrørende avdelingene i fællesskap samt vareta forbundets interesser paa stedet.
6. Konfliktsspørsmål, som vedrører medlemmer i flere av de tilsluttede foreninger, som har samme arbeidsgiver, skal forebringes forretningsutvalget gjennom det stedlige styre. Bli arbeidsnedleggelse følger, forestaar, i de tilfælder forretningsutvalget finder det hensigtsmessig, det stedlige styre utbetalingen av streikeunderstøttelsen. Streikeregnskaperne maa ikke blandes sammen med de øvrige regnskaper. De revideres straks efter konfliktens slutning og gjenpart tilstilles forretningsutvalget.

Administrationsregnskaperne revideres ved hvert halvaars slutning og gjenpart tilstilles foreningene.

7. De stedlige styrer avholder møter saa ofte de finder det fornødent, i byerne dog mindst et ordinært møte maanedlig og i landdistrikterne et hvert kvartal. Foruten at behandle alle konfliktsspørsmål, agitations- og organisationsspørsmål som de tilsluttede foreninger maatte ha i fællesskap, har de at behandle de spørsmål, som blir det forelagt av forretningsutvalget og de tilsluttede foreninger.
8. De har forøvrig at gi avdelingene alle ønskede opplysninger og raad av enhver art samt fremme og vareta forbundets interesser, lede agitationen paa stedet o. s. v.

*

Et av komiteens medlemmer (Sethil) har sine betænkeligheter ved denne frivillige form for stedlige styrer men under hensyntagen til et forslag senere i dagsordenen om ordning av stedlige avdelinger i byerne har han undlatt at opta dissens.

§ 21.

Medlemmers overflytning.

1. Naar et medlem reiser fra det sted, hvor han har arbeidet, skal det før avreisen melde dette for sin avdelings formand eller kasserer og av dem faa stemplet sin medlemsbok og bevidnet, at han har oppfylt sine forpligtelser i den dertil bestemte rubrik i medlemsboken.

Undlater han dette, blir han at stryke av medlemsfortegnelsen og av avdelingen indrapportert til forbundet og kan ikke optages i nogen anden avdeling før han har ordnet sit forhold til sin tidligere forening eller hvis denne er opløst, faat forholdet ordnet gjennom forbundskontoret.

2. Medlemmer der har ordnet sin medlemsbok som foreskrevet i punkt 1, skal ved ankomsten til det sted, hvor han agter at ta

ophold melde sig til den paa stedet værende forbundsavdeling og faa dette indført i medlemsboken. Saadanne overflyttede medlemmer betaler ingen indskrivningskontingent i den tilflyttede avdeling.

3. Ifald der paa et sted ikke findes nogen forbundsavdeling at melde sig ind i, kan medlemmet fortsætte medlemsskapet i sin gamle forening eller staa som direkte medlem av forbundet. I saadanne tilfælder maa han indsende kontingent en gang maanedlig.

§ 22.

Overflytning fra andre forbund.

Medlemmer fra andre forbund inden landsorganisationen kan naar der er grund til det overflytte sit medlemsskap til Norsk arbeidsmandsforbund ved at indmelde sig i en av forbundets avdelinger. Betingelsen herfor er at de har oppfylt sine forpligtelser til sit tidligere forbund og har sin medlemsbok utskreven fra en av dets avdelinger. Ved saadan overflytning betales ingen indskrivningskontingent og medlemmet erholder rettigheter i forbundet regnet fra den tid han blev indmeldt i sin tidligere organisation. Saadanne medlemmer maa dog løse medlemsbok fra vort forbund (se overenskomsten om overflytning).

§ 23.

Overflytning fra utenlandske organisationer.

1. Ankommer en fagfælle fra utlandet, som har sin bok i orden, kan han optages som medlem uten at erlægge nogen indskrivningskontingent. I saafald regnes hans rettigheter i forbundet fra den dag han blev optat i en av forbundets avdelinger.
2. Medlemmer fra utenlandske forbund med hvem forbundet har gjensidig overenskomst og som ved sin medlemsbok godtgjør at han har tilhørt et av disse forbund i mindst 3 maaneder, optages med fulde rettigheter regnet fra den tid de blev medlem av sit tidligere forbund.
3. Utenlandske arbeidere som ikke har sin medlemsbok i orden, maa ikke optages i nogen av forbundets avdelinger før der gjennom forretningsutvalget er skaffet underretning om, at han er en hæderlig kamerat.
4. For de fra utenlandske forbund overflyttede medlemmer skal der utskrives ny medlemsbok, som betales av medlemmet selv eller av vedkommende forening.

§ 26.

Utvandrede medlemmer.

Naar et medlem reiser til utlandet for at søke arbeide maa han for at beholde sine rettigheter i forbundet anmelde sin avreise og indmelde sig i organisation i det land, hvortil han kommer. Avreisen maa anmeldes til forbundskontoret og erholder vedkommende hvilende rettigheter for et tidsrum av indtil 3 aar, saaledes at han ved tilbakekomsten inden denne tid gjenindtrær i de ved avreisen enhverveide rettigheter, saafremt han har oppfylt sine forpligtelser til organisationen i det land vedkommende har opholdt sig.

Avdelingernes love.

§ 25.

Avdelingernes opgaver inden forbundet er indenfor den kreds hvor de er dannet at søke fremmet medlemmernes interesser i overensstemmelse med forbundets formaal.

§ 26.

1. Som medlem optages enhver arbejdsmand og arbejdskvinde der anerkjender forbundets formaal og love.
2. Medlemmer, der optræder som kontraktører kan ikke være medlemmer av forbundet. Arbejde i fællesakkord eller fordelingsakkord rammes ikke av bestemmelserne.
3. Medlemmer, som indgaar paa enkeltmandskontrakt med en anden opsigelse end den for hans arbejdskamerater vanlige, kan ikke være medlemmer av forbundet. Fra denne bestemmelse undtages stats- og kommunalarbejdere paa faste ansættelsesvilkaar med pensionsordning m. v.
4. Stigere og opsynsmænd kan ikke være medlemmer av forbundet.
5. Hvor retten til optagelse eller forbliven i foreningen maatte kunne bestrides henvises spørgsmaalet til en generalforsamlings avgjørelse og kan i sidste instans indankes for forretningsudvalget, eventuelt hovedstyret.

§ 27.

1. Medlemmerne betaler ved optagelsen 1 krone i indskrivningspenge, der av avdelingen kan besluttes at være høiere, men ikke lavere. For indskrivningspengene erholdes et eksemplar av forbundets love og medlemsbok. Til forbundet indbetales av indskrivningspengene bokens kostende. Det øvrige tilfalder avdelingens kasse.
2. Naar den gamle bok er blit fuldskrevet eller landsmøtet har besluttet indførelse av nye, betaler medlemmerne kun disse bokers kostende, hvis ikke avdelingen beslutter at svare det til forbundskassen av sin egen kasse.
3. Medlems- og regnskapsprotokoller pligter avdelingerne at anskaffe fra hovedkontoret, likeledes medlemsbøger og de for disse fornødne merker og stempler.

§ 28.

1. Den ukentlige kontingent fastsættes av avdelingerne selv. Dog maa den ikke være under 75 øre pr. medlem for heltbetalende og 45 øre for halvtbetalende foreninger.
2. Restanser over 4 uker medfører øieblikkelig strykning og rapportering til hovedkontoret. Medlemmer der er saaledes rapportert, kan kun gjenoptages i forbundet som nye medlemmer paa ny bok og nyt nr. og maa da betale mindst kr. 2,00 i indskrivningspenge. Hvor forholdene maatte nødvendiggjøre det, kan foreningerne fatte beslutning om en længere restansetid, dog ikke over 8 uker.

§ 29.

1. Avdelingen ledes av et styre som skal bestaa av mindst 7 medlemmer, nemlig formand, næstformand, kasserer og sekretær samt 3 repræsentanter. Samtlige styremedlemmers funktionstid er 1 aar. Ved generalforsamlingen i januar vælges formand, sekretær og 1 repræsentant. I juli vælges næstformand, kasserer og 2 repræsentanter.
2. Valgene foretages ved hemmelig avstemning. De medlemmer som næst de valgte har de fleste stemmer er suppleanter i rækkefølgen efter stemmetal.
3. Til at føre kontrol med avdelingens regnskaper vælges 2 revisorer, hvis funktionstid er 1 aar, dog saaledes at en utgaar efter tur hvert halvaar.
4. Styret leder avdelingen i overensstemmelse med landsmøtets og generalforsamlingens beslutninger. Under fornødent hensyn hertil fastsætter den selv sin forretningsorden.
5. Ethvert medlem, der av sin forening blir valgt til at utføre tilidshverv, der kan tjene til fremme av medlemmernes faglige og sociale interesser, er forpligtet til efter evne at utføre disse forsaavidt de ikke medfører økonomisk tap for vedkommende.

§ 30.

1. Formanden besørger den daglige ledelse av avdelingens anliggender. Ledelsen skal altid være i overensstemmelse med lovene og de av avdelingen og styret truffne bestemmelser.
2. Næstformanden har at overtage formandens funktion i dennes mulige forfald.
3. Sekretæren fører forhandlingsprotokollen og i samraad med formanden korrespondansen.
4. Kassereren fører avdelingens regnskaper efter en av forretningsudvalget godkjendt plan. Han har til de ordinære generalforsamlinger at forelægge sit regnskap i revidert stand for det sidst forløpne halvaar. Styret har naarsomhelst det maatte ønske det, ret til at kræve sig regnskaperne forelagt. Finder det saa, at kassereren ikke har disse i den bestemte orden, har styret ret til at suspendere ham ved en majoritetsbeslutning og beskikker da en anden til at vareta hans hverv indtil nyt valg kan finde sted. Kassereren kan ikke utbetale nogen regninger førend disse er anviste av formanden. Den kontante kassebeholdning skal som regel ikke overstige 50 kroner. Det øvrige indsættes i en av styret antat bank og kan bare uttages av kassereren paa en av formand og sekretær undertegnet anvisning.
5. Revisorerne skal mindst en gang hver maaned gjennemgaa kassererens regnskaper, eftertælle kontantbeholdningen og merkebeholdningen samt forvise sig om at kassererens regnskaper stemmer med forbundets og avgi beretning til styret herom.
6. De øvrige styremedlemmer pligter at kontrollere om enhver av tillidsmændene utfører sit hverv og bistaar dem hermed.

§ 31.

Ordinær generalforsamling avholdes i januar og juli. Ekstraordinær generalforsamling avholdes naar styret finder det nødvendig, eller naar 25 pct. av medlemmerne skriftlig forlanger det. Generalforsamlingen bekjendtgjøres med mindst 7 dages varsel og med nøiagtig angivelse av den eller de saker som skal behandles. Generalforsamlinger om arbeidsnedleggelse kan om fornødent sammenkaldes med 2 dages varsel. Ekstraordinære generalforsamlinger avholdes saa ofte styret finder det nødvendig eller naar forretningsutvalget forlanger det. Ethvert spørsmål avgjøres ved stemmeflerhet; skriftlig avstemning finder ikke sted uten at 5 av de møtende forlanger det.

§ 32.

1. Avdelingsmedlemmer ved en bedrift eller arbeidsplads, som ønsker at fremsætte krav i en eller anden retning, skal forinden noget foretages forelægge kravet for sit avdelingsstyre, som derpaa sammenkalder et medlemsmøte til behandling og avgjørelse av saken.
2. Finder medlemmerne at det er nødvendig at nedlægge arbeidet, har de likeledes at indgi meddelelse derom til styret med de nødvendige opplysninger. Styret har derefter at sørge for at saken hurtigst blir forelagt en generalforsamling til avgjørelse.
3. Avdelingerne maa ved behandling av alle spørsmål som kan medføre konflikt med arbeidsgiveren gaa frem paa den maate som er foreskrevet i § 8.

§ 33.

1. Ingen har ret til at opta arbeidet under en streik eller lockout før konflikten er hevet, heller ikke at ta arbeide paa blokkerte arbeidspladse førend blokaden er hevet. Gjør nogen det, betraktes de som streikebrytere og indrapporteres til forbundets kontor. Er de medlemmer av organisationen skal de øieblikkelig ekskluderes.

Hvorvidt streikebryterne skal offentliggjøres og i hvilken utstrækning, avgjøres i hvert enkelt tilfælde av forretningsutvalget.

2. Medlem, der optar arbeidet paa en av organisationen blokkert arbeidsplads, pligter at tilbakebetale al understøttelse av hvilken som helst art det maatte ha mottatt av forbundet eller dets avdelinger. Negter han (hun) dette, har han (hun) derved git forretningsutvalget eller i tilfælde avdelingsstyret ret til med øvrighetens bistand at inndrive beløpet.
3. Invalider og gamle skrøpelige arbeidere kan efter de enkelte avdelingers egen bestemmelse fortsætte sit arbeide uten at regnes for streikebrytere.
4. Efter avslutningen av en streik maa ingen organisert arbeider søke beskjeftigelse paa det av streiken berørte sted før samtlige i streiken paa stedet delagtige medlemmer er kommet i ordnede forhold.

5. Ethvert medlem som handler uhæderlig, ukollegialt eller i strid med nærværende lov, kan ekskluderes ved et medlemsmøte med $\frac{2}{3}$ majoritet. Dog pligter avdelingsstyret at varsle vedkommende paa forhaand, saa han kan være tilstede paa møtet og fremkomme med sit forsvær.

I tvilstilfælde kan bestemmelsen i § 26 punkt 5 komme til anvendelse.

6. Ekskluderte medlemmer samt streikbrytere kan ikke optages i i nogen avdeling uten paa nærmere i hvert tilfælde fastsatte vilkaar, der maa godkjendes av forretningsutvalget.
7. Eventuelle mulker tilfalder forbundets forsikringskasse.

§ 34.

1. Opløses avdelingen av en eller anden grund skal dens kassebeholdning og øvrige eiendele tilfalde forbundet, uanset om foreningen til den tid staar som avdeling eller ei. Til saadanne midlers erhvervelse kan forretningsutvalget — om det gjøres nødvendig — benytte øvrighetens bistand.
2. Stiftes en ny avdeling av forbundet paa samme plads eller i samme faggruppe inden 5 aars forløp, kan denne erholde den oppløste forenings eiendele. Pengemidler dog ikke længere end efter 1 aars forløp.
3. Ingen avdeling kan uttræ av forbundet med mindre end 6 maa neders varsel. Beslutning om utmeldelse kan kun ske paa en ordinær generalforsamling og maa for at være gyldig vedtages med $\frac{2}{3}$ majoritet.
4. Blir medlemmerne samlet flyttet til et nyt arbeidssted, har de ret til med forretningsutvalgets samtykke at flytte avdelingen og dens eiendele med sig.

§ 35.

1. Avdelingerne har, om de finder det fornødent, ret til for sin lokale virksomhet at fatte særbestemmelser til denne lov. Disse maa dog ikke staa i motstrid med denne lov og derfor forelægges forretningsutvalget til godkjendelse.
2. 2 eksemplarer av saadanne særbestemmelser skal oversendes hovedkontoret og oppbevares i forbundets arkiv.

Bestemmelser angaaende gruppe- og distriktsordningen.

Arbeidsutvalgsmedlem Nilsens innstilling angaaende gruppe- og distriktsordningen er tiltraadt av Ødegaard og Volan.

Med den motivering som er git paa side 43—44 slutter ogsaa komiteens medlemmer Hansen og Sethil sig til de foreslaede lovparagraffer angaaende gruppe- og distriktsordningen.

De lovparagraffer som er indtat paa side 98—101 er saaledes blit

en enstemmig komiteindstilling og vil komiteen foreslaa at der vælges sekretærer for følgende grupper:

1. Anlægsindustrien.
2. Bergverksindustrien.
3. Bygningsindustrien.
4. Elektrokemiske industri.
5. Kommunale virksomheter.
6. Næringsmiddelindustrien.
7. Tekstilindustrien.

Som lovens slutningsparagraf foreslaar komiteen:

Disse love er vedtat paa Norsk arbeidsmandsforbunds 13de landsmøte i Kristiania 25. august—1. september 1918 og trær ikraft 1. januar 1919. De kan kun ophæves eller forandres paa et landsmøte.

Rich. Hansen. *Alfred M. Nilsen.* *Gunnar Sethil.*
Johs. M. P. Ødegaard. *Elias Volan.*

Komiteindstilling angaaende administrationsanordningen i avdelingerne.

I tilfælde forslaget om opprettelse av arbeidsledighetskasse blir vedtat, vil det bli nødvendig at anta ekspeditører for arbeidsledighetskassen i flere av de større byer av hensyn til utbetalingen av reise- og arbeidsledighetsbidrag. Flere avdelinger er ogsaa allerede saa store, at administrationen volder vanskeligheter naar tillidsmændene skal staa i sit daglige arbeide. Samtidig vil det ogsaa være nødvendig at fortsætte den agitation for tilslutning av nye medlemmer som ned igjennem aarene har været en væsentlig opgave for Arbeidsmandsforbundets avdelinger.

Som bindeled mellem forbundet og avdelingerne og mellem avdelingerne indbyrdes har man paa flere steder hat stedlige styrer og det bidrag som fra forbundets side har været git til stedlig agitation har som regel været git til de stedlige styrer.

Interessen for de stedlige styrer er imidlertid i avtagende og det blir derfor nødvendig at søke nye former for det lokale samarbeide mellem forbundets medlemmer og saaledes at administrationen kunne forenkles.

Komiteen finder derfor at det mest naturlige vilde være at de forskjellige specialavdelinger blev sluttet sammen i en avdeling overalt hvor dette praktisk lar sig gjennomføre. Disse avdelinger bygges paa industrigrupper med valgte gruppestyrer. En saadan sammenslutning vil i høi grad lette arbeidet for forbundet samtidig som det vil bringe mere plan i det lokale arbeide.

Komiteen har videre tænkt sig en saadan kombination at arbeidsledighetskassens ekspeditør fungerer som avdelingens forretningsfører og at hans godtgjørelse f. eks. utredes av arbeidsledighetskassen, avdelingen og forbundet med $\frac{1}{3}$ paa hver av dem. Forbundets andel træder da istedetfor det bidrag som før er ydet gjennom de stedlige styrer til lokal agitation.

I hvor stor utstrækning denne ordning skal gjennomføres bør overlates til hovedstyret at bestemme. Man vil dog uttale som en forutsætning at ordningen først og fremst gjennomføres paa de steder som maa betragtes som gjennomfartssted for arbeidssøkende medlemmer.

I henhold til foranstaaende vil komiteen indbyde landsmøtet til at vedta følgende beslutning:

„Landsmøtet uttaler at forbundets medlemmer i saa stor utstrækning som det praktisk er gjørlig samles i større enheter, saaledes at der f. eks. kun blir en avdeling i en by og at underavdelingerne or-

ganiseres som industrigrupper med valgt gruppe styre. Paa steder hvor særskilt ekspeditor for arbeidsledighetskassen antas, træffes en ordning saaledes at denne samtidig fungerer som afdelingens forretningsfører. Forretningsføreren godtgjørelse blir at fastsætte i forhold til afdelingens medlemsantal og det arbeide som kommer til at paahvile vedkommende og bestemmes av hovedstyret i samraad med stedets afdeling. Mønsterlove for saadanne sammenslutninger utarbeides av hovedstyret.

Rich. Hansen. *Gunnar Sethil.* *Alfr. M. Nilsen.*
Elias Volan. *Johs. M. P. Ødegaard.*

Valgordningen til landsorganisationens kongres.

Som meddelt paa side 38—39 har valgordningen til landsorganisationens kongres været behandlet av en av hovedstyret valgt komite. Denne komite hadde møte 18. oktober 1917. Resultatet av komiteens arbeide blev at Kr. Tamnes og Rontén enedes om et forslag til valgordning inddat paa side 39. Sethil sluttet sig subsidiært til dette forslag men holdt principalt paa den nuværende valgordning. Paa hovedstyremøtet 29. oktober 1917 blev det besluttet at ogsaa dette spørsmaal skulde behandles av den nedsatte 5-mands-komite til behandling av de indkomne forslag.

Komiteen har behandlet valgordningen uten at vilde gjøre forsøk paa at fremkomme med noget helt nyt forslag, hvorfor resultatet blev at komiteens medlemmer Hansen, Nilsen og Ødegaard slutter sig til det av Tamnes og Rontén fremsatte forslag medens Sethil og Volan sluttet sig til Sethils standpunkt i den tidligere komite, nemlig at den nuværende valgordning bibeholdes.

Rich. Hansen. *Johs. P. M. Ødegaard.* *Alfred. M. Nilsen.*
Elias Volan. *Gunnar Sethil.*

Arbeidsledighetskasse.

I skrivelse av 21. november 1917 foreslaar Kristiania sten-, jord- og cementarbeiderforening, at spørsmålet om opprettelse av obligatorisk arbeidsledighetskasse for forbundets medlemmer optages til behandling paa forbundets landsmøte og at der av forretningsutvalget nedsættes en komite til at utrede denne sak.

I henhold hertil besluttet forretningsutvalget at nedsætte en komite bestaaende av Osw. Martinsen og Oskar Johansen, som i det efterfølgende fremkommer med sin indstilling.

Til *
Norsk arbeidsmandsforbunds hovedstyre.

Undertegnede komite, der valgtes av forretningsutvalget til at utrede spørsmålet om opprettelse av arbeidsledighetskasse inden forbundet og utarbeide forslag til lov for samme, har hat en række møter for behandling av spørsmålet.

Den største vanskelighet komiteen har hat er at finde et sikkert grundlag hvorpaa vi kunde foreta vore beregninger og opstille et bestemt lovforslag. Nu er det saa at der her i landet ikke er mindre end 24 godkjendte arbeidsledighetskasser med tilsammen over 40000 medlemmer. De største av disse tilhører forskjellige fagforbund og de øvrige forskjellige foreninger.

Disse kasser betaler sine arbeidsledige medlemmer understøttelse i op til 90 dage om aaret, med indtil halvdelen av ordinær arbeidsfortjeneste og erholder halvdelen herav i refusion av staten og kommunerne.

Aarene 1915 og 1916 var ikke præget av nogen større arbeidsledighet, men tiltrods herfor er der i disse to aar utbetalt i understøttelse henholdsvis kr. 250 815,00 og kr. 160 841,00, tilsammen kr. 411 656,00.

Hadde disse kassers statistik kunnet benyttes, da vilde det været meget let at finde et sikkert grundlag, men da arbeidsledigheten er saa vidt forskjellig inden de forskjellige fag og brancher, kunde vi ikke benytte denne. Heller ikke lot det sig gjøre at benytte den offentlige statistik, da denne er meget mangelfuld angaaende de arbeidsgrene, der kommer ind under vort forbund.

Tilbake var da bare den statistik, som er samlet her i forbundet ved hjelp av maanedsrapporterne. Denne er jo ogsaa meget mangel-

fuld, da det er en hel del foreninger som helt undlater at sende rapporten ind, og vi kunde av den grund ikke lægge et enkelt aar til grund for vore beregninger, men maatte benytte ikke mindre end 3 aar, nemlig 1915, 1916 og 1917 og sætte op en beregning basert paa gjennemsnittet av disse.

Vi tror derved at være helt paa den sikre side, baade hvad medlemsantal, tapte arbeidsdage og arbeidsledige medlemmer angaar.

Denne beregning er saaledes:

Gjennemsnitsberegning for aarene 1915, 1916 og 1917:

Indtægter:

Kontingent av 21 022 medlemmer i 50 uker:	
19 674 heltbetalende medlemmer à 20 øre pr. uke.	kr. 196 740,00
1 348 halvtbetalende — à 10 „ —	6 740,00
50 pct. refusion.	154 660,50
	<u>kr. 358 140,50</u>

Utgifter:

161 717 tapte arbeidsdage paa 9682 medlemmer fratrukket de 6 første dage utgjør 103 625 understøttelsesdage.	
102 589 dage à kr. 3,00 pr. dag	kr. 307 767,00
1 036 „ à „ 1,50 —	1 554,00
Administration	25 000,00
Overskud	23 819,50
	<u>kr. 358 140,50</u>

Som det sees herav har vi stipulert en ukentlig kontingent av 20 øre for heltbetalende og 10 øre for halvtbetalende medlemmer med en understøttelse av henholdsvis kr. 3,00 og kr. 1,50.

Tilskuddet fra stat og kommune har vi beregnet efter lov av 6. august 1915, der har fastsat en refusion av 50 pct.

Tapte arbeidsdage har vi fratrukket 6 dage pr. ledig medlem, da vi er av den mening at for første gangs ledighet i et kalenderaar ikke utbetales for de første 6 ukedage, mens derimot ved senere ledighet samme aar, at der da utbetales fra og med første dag.

Antal tapte arbeidsdage tror vi er for stort under normale forhold, men har vi ikke fundet at kunne sætte dette lavere.

Komiteen har ogsaa drøftet spørsmålet om hvorvidt arbeidsledighetskassen skulde være obligatorisk eller frivillig, men er kommet til det resultat at kassen absolut maa være obligatorisk, da det har vist sig at opprettelse av frivillige kasser er et meget tvilsomt

eksperiment, der i de fleste tilfælder fører til at kassen maa nedlægges efter ganske kort tid.

Da kontingentspørsmålet er meget vanskelig og særlig forhøielse av kontingenten, har komiteen tænkt sig at den nu paagaaende ekstrakontingent kunde forhøies med 15 øre for heltbetalende og 10 øre for halvtbetalende, saaledes at kontingenten for heltbetalende blir 70 øre fordelt med 45 øre til forbundskassen, 20 øre til arbeidsledighetskassen og 5 øre til forsikringskassen, og for halvtbetalende 40 øre fordelt med 25 øre til forbundskassen, 10 øre til arbeidsledighetskassen og 5 øre til forsikringskassen.

Kunde kontingentspørsmålet ordnes paa denne maate vilde det være meget heldig, da det jo kun blev en forhøielse av 15 øre for heltbetalende og 10 øre for halvtbetalende.

Men selv om dette ikke kan ordnes saaledes, at den nu paagaaende ekstrakontingent skulde besluttes at gaa over i den ordinære kontingent, saa maa ikke den forhøielse av kontingenten som arbeidsledighetskassen kræver, føre til at der ikke blir oprettet nogen kasse.

Spørsmålet har nu været oppe paa saa mange av vore landsmøter, uten at kassen er blitt til virkelighet, at det nu ikke er forvarlig at vente længer.

Tilskuddet er nu ifølge lov av 6. august 1915 50 pct. og det er jo mulig at det kan bli yderligere forhøiet, men selv om det ikke blir forhøiet, saa maa vi benytte os av det. Det er ikke økonomisk forvarlig av os at spare samfundet for de 50 pct. refusion vi har ret til.

I tilfælde rent ekstraordinære forhold er det klart at 50 pct. ikke er tilstrækkelig, men da maa selvfølgelig staten og kommunerne betale det hele, saaledes som forholdene nu er i Danmark.

Komiteen er saaledes av den mening, at man sikkert kan bygge paa foranstaaende beregninger og tillater sig at opstille følgende forslag til *love for Norsk arbeidsmandsforbunds arbeidsledighetskasse*:

§ 1.

Formaal.

- a. Kassens formaal er at yde medlemmer understøttelse under arbeidsledighet samt reise- og flyttehjælp.
- b. Som arbeidsledige efter nærværende lov regnes kun arbeidsdygtige medlemmer der er opsagt eller har opsagt sine pladse paa lovlig maate, dog skal ingen kunne opsigte sin plads før efter konferanse med den utbetalende tillidsmand.

Som arbeidsledige regnes likeledes medlemmer, der er opsagt eller uforskyldt blitt ledige paa grund av saadanne forhold paa arbeidsstedet, at retten til opsigelse bortfalder.

- c. Midlertidig ledige som følge av reparationer, mangel paa driv-

kraft eller materialer, erholder kun understøttelse forsaavidt ledigheten varer over 1 uke (6 arbeidsdage). Varer ledigheten længer utbetales understøttelse for den tid, som er over 6 arbeidsdage.

- d. Midlertidig ledige som følge av permission under jul, paaske eller sommerferie o. l. er ikke berettiget til understøttelse.
- e. Arbeidere, hvis beskæftigelse er av den art, at den medfører nogen dages skoft mellem hver job, eller som i kortere eller længere tid er sysselsat med eget eller andres jordbruk, fiskeri eller anden lønnende beskæftigelse, er for denne tid ikke berettiget til understøttelse.

§ 2.

Kassens indtægter.

- a. Midlerne tilveiebringes ved:
 - 1. At der av hvert medlems ukekontingent ordinært avsættes 20 øre for heltbetalende og 10 øre for halvtbetalende medlemmer.
 - 2. Stats- og kommunebidrag i henhold til gjældende lov.
 - 3. Ekstrakontingent efter styrets bestemmelse.
- b. Skulde kassen ikke balancere, naar ovennævnte foranstaltninger er foretat, kan hovedstyret nedsætte understøttelsen samt indskrænke understøttelsestiden.

§ 3.

Berettiget til understøttelse.

Berettiget til understøttelse er de:

- a. Der er medlemmer av arbeidsledighetskassen og har betalt kontingent for mindst 26 uker siden sidste indmeldelse.

Fristempler eller paastaaede tapte merker regnes ikke for betalt kontingent. Heller ikke medregnes merker indklæbet paa forskud eller overklæbet tidligere erholdt fristempling.
- b. Der ikke reterer kontingent for mere end 4 uker og iøvrig foreviser den av kassen utstedte medlemsbok iorden.
- c. Der ved medlemsbok kan bevise, at de i den tid punkt a. bestemmer har staat som medlem av anden organisation, med hvem kassen har indgaat gjensidighetsforpligtelse angaaende arbeidsledighetsunderstøttelse.
- d. Der har været utenlands og fremlægger bevis for at de i utlandet har været medlemmer saa længe, at tiden for medlemskapets varighet mindst blir det i litra a. bestemt.
- e. Utlændinger, der har tilhørt organisationer, med hvem forbundet har overenskomst angaaende gjensidig understøttelse. De maa fremlægge medlemsbok, der viser at de har opfyldt sine forpligtelser og været medlemmer i saa lang tid som i litra a. bestemt.

§ 4.

Understøttelsens størrelse og begrænsning.

- a. Understøttelse, reise- og flyttehjælp iberegnet kan utbetales enten i en eller flere avbrutte terminer for indtil 70 virkelige eller — forsaavidt reise- og flyttehjælp angaar — beregnede understøttelsesdage i kalenderaaret.

Naar fuldt bidrag er utbetalt maa der mindst hengaa — været arbeidet og betalt kontingent for 26 uker, regnet fra sidste utbetaling, før retten til ny understøttelse igjen indtrær.

- b. Den normale stedlige understøttelse er for:
 Heltbetalende medlemmer kr. 3,00 pr. dag (kr. 18,00 pr. uke).
 Halvtbetalende — " 1,50 — (" 9,00 —).
- c. Reiseunderstøttelse utbetales efter en av styret utarbeidet og av hovedstyret godkjendt reisetabel. Denne opsættes efter 3dje kl. jernbane og 2den pl. dampskibs kostende mellem de forskjellige steder.

Hvor der ikke er kommunikasjonsmidler, beregnes 10 øre pr. km. Beløpet omregnes til understøttelse efter den normale understøttelse i punkt b.

Før reisetiden oppbæres understøttelse efter satserne i punkt b.

- d. Understøttelsesberettigede arbeidsledige familieforsørgere som har været medlem av kassen mindst 2 aar og som har erholdt arbeide paa et sted, der ligger mindst 20 km. fra hjemstedet, kan erholde endel av understøttelsen som flyttehjelp for sin familie, dog ikke over et beløp, der svarer til 20 dages stedlig understøttelse. Andragende om flyttehjelp med anbefaling fra det lokale styre og ledsaget av alle nødvendige opplysninger om flytningens kostende etc. indsendes til kassens forretningsfører, som foreligger styret dette til avgjørelse.

Styret bestemmer beløpets størrelse, der ikke maa overstige flytningens virkelige kostende. I omkostningerne medregnes kun jernbane- eller dampskipsbilletter til medlemmets familie. Medlemmet selv erholder vanlig reiseunderstøttelse. Beløpet utbetales paa forskud av tillidsmanden paa det frareiste sted, og indføres i medlemsboken omregnet i nærmeste antal dage.

- e. Overgaar et medlem fra halvtbetalende til heltbetalende har vedkommende ikke ret til understøttelse som heltbetalende, før der er betalt kontingent for 26 uker etter overgangen.

§ 5.

Melding av ledighet m. v.

- a. Retten til understøttelse indtrær fra og med 7de virkedag efter at arbeidsløsheten er indtraadt og personlig anmeldt til tillidsmanden paa stedet, som utbetaler understøttelse; desuten skal den arbeidsledige melde sig personlig til stedets offentlige arbeidskontor, før understøttelse utbetales.
- b. Hvis et medlem blir arbeidsløs mer end en gang i løpet av et halvt aar (6 maaneder) regnes understøttelsen fra første dag den atter anmeldes.
- c. De arbeidsløse pligter at melde sig for tillidsmanden som utbetales understøttelse til de tider, som styret paa stedet fastsætter.
- d. For direkte medlemmer bestemmer styret det nødvendige med hensyn til utbetaling og kontrol.

§ 6.

Tid og sted for utbetaling m. v.

- a. Tid og sted for utbetaling av understøttelse fastsættes av styret paa stedet.

De paa stedet bosittende maa avhente sin understøttelse for 1 uke ad gangen. Gaar der over 1 uke tapes retten til understøttelse for de overskytende dage.

Tilreisende kan hève sin understøttelse hver virkedag.

- b. De arbeidsledige maa selv personlig avhente sin understøttelse og kvittere herfor, likesom tillidsmanden straks har at indføre enhver understøttelse i medlemsboken.
- c. Ved utbetaling av første ukes understøttelse fratrækkes kontingentrestanser.
- d. Al understøttelse utbetales i efterskud med undtagelse av de i § 4 punkt d. og § 7 punkt b. nævnte tilfælder.

§ 7.

Reiseunderstøttelse.

- a. Reiseunderstøttelse til de som reiser for at søke arbeide erholdes utbetalt i efterskud paa det tilreiste sted efter reisetabellen. Reiser i andre øiemed end at søke arbeide understøttes ikke; heller ikke understøttes reiser mellem de samme steder i løpet av 1 maaned.
- b. Forskuds reiseunderstøttelse kan utbetales til medlemmer som ved sin avreise fremligger bevis for at tiltræ sikret arbeide.

Kassens pligt til at utbetale reiseunderstøttelse bortfalder, naar arbeidsgiveren eller kommunalt arbeidsanvisningskontor utreder reiseutgifterne.

Naar større arbeidsledighet eller andre forhold gjør det paa-krævet, kan styret beslutte at reiseunderstøttelse ikke utbetales til enkelte steder. Vedkommende avdelings- eller stedlige styres uttalelse skal indhentes, før saadan beslutning fattes.

§ 8.

Begrænsning av stedlig understøttelse.

- a. Medlemmer, der ikke er familieforsørgere, kan kun erholde fortløpende stedlig understøttelse paa det sted de blev ledige, saaledes: I Kristiania 30 dage, i Bergen, Drammen, Stavanger og Trondhjem 24 dage, de øvrige steder 18 dage. Retten til understøttelse indtrær paany den dag avreise finder sted. Er arbeidsforholdene under større arbeidsledighetsperioder saadanne, at der ikke er utsigt til at erholde arbeide ved at reise, kan styret dispensere fra denne bestemmelse for et i hvert tilfælde bestemt tidsrum.
- b. Medlemmer, der reiser og kommer tilbake til samme sted inden en maaned fra reisedagen, regnes ikke som tilreisende og kan ikke derved erholde understøttelse for flere dage end de ellers vilde være berettiget til paa stedet i henhold til punkt a.

c. Tilreisende har kun ret til at erholde for opholdsdage (stedlig understøttelse) i Kristiania 12 dage, i Bergen, Drammen, Stavanger og Trondhjem 6 dage og de øvrige steder 4 dage, heri medregnet ankomst- og avreisedagen.

Ophold utover denne tid understøttes ikke, men retten indtrår paany, naar avreise finder sted.

d. Ingen understøttelse utbetales til medlemmer, hvis bok ikke er utskrevet fra avdelingen paa det sted vedkommende frareiser.

§ 9.

Reisendes meldepligt.

Reisende medlemmer er pliktig til paa det sted de kommer og hvor avdeling findes inden 24 timer at melde sig for den tillidsmand som utbetaler understøttelse.

Ingen maa anta arbeide, før efter konferanse med tillidsmanden og har de at rette sig efter hans instruks. Undlates dette tapes retten til understøttelse i 4 uker, hvilket indføres i medlemsboken.

§ 10.

Midlertidig arbeide og pligt til at ta arbeide.

a. Arbeidsledige medlemmer, der erholder midlertidig arbeide, er ikke berettiget til understøttelse for den tid de har arbeidet. Hæves understøttelse for de dage de har arbeidet, medfører det tap av rettigheter i indtil $\frac{1}{2}$ aar, hvilket indføres i medlemsboken. I gjentagelses- eller mere graverende tilfælder kan det medføre eksklusion.

b. Ethvert medlem pligter at ta det arbeide som tilbydes og som kassens styre finder passende. Undlates dette tapes retten til understøttelse saa længe ledigheten varer.

c. Det er ethvert medlems pligt at være behjælpelig med at kontrollere de ledige og anmelde misbruk, likesom ethvert medlem pligter at gi tillidsmændene underretning om, hvor de antar arbeide kan erholdes.

§ 11.

Kontrollerklæringer.

Paa steder, hvor understøttelse utbetales av stedlige tillidsmænd, kan disse forlange at den arbeidsledige medbringer erklæring fra avdelingsformanden eller anden tillidsmand paa arbeidsstedet. Erklæringen skal indeholde naar og av hvilken grund vedkommende sluttet.

§ 12.

Tap av medlemsbok.

Mister et medlem sin medlemsbok kan ingen understøttelse erholdes i den tid som medgaar til det blir bragt paa det rene, hvor megen undenstøttelse der er utbetalt og hvor mange merker den tapte bok indeholdt og ny bok utstedt.

Naar saa er skedd, betales understøttelse fra den tid sidste utbetaling fandt sted.

§ 13.

Uberettiget utbetaling.

Utbetaler en tillidsmand understøttelse til uberettigede eller ugyldige medlemsbøker eller mer end loven tilsiger, pligter han at erstatte kassen det for meget utbetalte. Dog pligter den, der har erholdt for meget utbetalt, at tilbakebetale dette inden en maaned.

Negter vedkommende at tilbakebetale det for meget erholdte eller tilvender sig under falske foregivender uberettiget understøttelse, kan vedkommende av kassens styre ekskluderes.

§ 14.

Uberettiget til understøttelse.

Arbeidsledighet grundet streik, lockout, sykdom eller arbeidsinvaliditet understøttes ikke av denne kasse. Heller ikke understøttes nogen, der samtidig er medlem av en anden arbeidsledighetskasse.

§ 15.

Indsendelse av regnskap.

De avdelings- og stedlige tillidsmænd, som utbetaler understøttelse, fører kassens regnskap, journaler og arbeidsledighetsstatistik m. v. efter styrets instruks.

Regnskap indsendes i saa god betids, at det er kassens forretningsfører ihænde inden 20. i næst paafølgende maaned.

Understøttelsesbilag indsendes straks maaneden er slut og kan forretningsføreren negte at motta og godskrive bilag som ikke indsendes i ret tid.

Kassererne og ekspeditørerne skal ved hver maanedslut utarbeide de i loven paabudte opgaver til kommunestyrene og oversende disse i ret tid.

§ 16.

Kassens hovedregnskap.

Der føres særskilt regnskap for arbeidsledighetskassen, hvilket offentliggjøres i fagbladet hver maaned. Kassens midler holdes regnskapsmessig adskilt fra forbundets øvrige midler.

Penger, der ikke er nødvendige til det daglige behov, indsættes i bank paa egen konto.

§ 17.

Landsmøtet.

a. Landsmøtet er den høieste myndighet i kassens anliggender. Det bestaar av repræsentanter fra forbundets avdelinger.

b. Det har at behandle:

1. Beretning og regnskap.
2. Alle fra styret og avdelingerne indkomne forslag som menes at ligge indenfor kassens virksomhet.
3. Valg av forretningsfører, ekspeditør for Kristiania og styre.
4. Bestemmer de fastlønnede funktionærers løn.

§ 18.

Kassens ledelse.

- a. Kassens hovedledelse paahviler forbundets hovedstyre og forretningsutvalget som er kassens styre og naar ikke landsmøtet er samlet er den høieste myndighet inden kassen og fatter beslutning i alle spørmaal som ikke maatte være avgjort av landsmøtet.
- b. Til at forestaa den daglige ledelse, føre kassens hovedregskap og besørge dens korrespondanse vælges en forretningsfører. Forretningsføreren, der tiltrær hovedstyret og forretningsutvalget, under behandling av kassens anliggender, vælges av landsmøtet, der bestemmer hans løn og kautionsforpligtelse.

§ 19.

Administration.

- a. Til de stedlige tillidsmænd og de større avdelingers kasserere som utbetaler understøttelse, kan styret bestemme at arbeidsledighetskassen skal yde et tilskud til deres løn.

Tilskuddets størrelse bestemmes i hvert enkelt tilfælde av styret.

- b. Forretningsføreren løn og mulig kontorhjælp, inventar, materiel m. v. utredes av arbeidsledighetskassen.

Likeledes kan styret bestemme, at en viss procent av arbeidsledighetskassens indtægter overføres til forbundets kasse til dækelse av mulige administrationsutgifter saasom husleie, lys, rengjøring etc.

§ 20.

- a. I Kristiania utbetales understøttelse fra kassens hovedkontor. I de øvrige byer træffer hovedstyret i samraad med de stedlige avdelinger en ordning for utbetalingen av understøttelse.

Paa steder hvor avdelingerne ligger langt fra hinanden, utbetales understøttelsen av avdelingskassererne.

- b. Styret kan forøvrig anordne utbetalingsstederne som de finder mest hensigtsmæssig.

Navn og adresse paa de utbetalende tillidsmænd og tiden for utbetaling offentliggjøres i fagbladet.

§ 21.

Medlemsskap kun i arbeidsledighetskassen.

Saa længe kassen mottar stats- og kommunebidrag i henhold til lov av 6. august 1915 har personer, der efter forbundslovens §§ 2 og 24 ellers vilde være berettiget til at indtræ i forbundet, i henhold til lovens § 6 adgang til at indtræ i arbeidsledighetskassen og erholde understøttelse paa samme vilkaar som forbundets øvrige medlemmer. De, som indtrær kun i arbeidsledighetskassen, har ikke ret til at være

med i avgjørelser angaaende loven eller delta i kassens ledelse. Den ordinære kontingent for saadanne forsikrede fastsættes til ukekontingenten + 15 pct. Ukekontingenten kan omregnes til maanedskontingent og maa indbetales en gang maanedlig til den utbetalende tillidsmand, paa tid og sted som av styret bestemt. Til disse forsikrede utstedes særskilt medlemsbok.

§ 22.

- a. Nærværende lov er vedtat paa Norsk arbeidsmandsforbunds landsmøte i Kristiania den 1918.

- b. Denne lov kan kun forandres eller ophæves paa et landsmøte. Opstaar der meningsforskjel om lovens forstaaelse, avgjøres dette av hovedstyret med adgang til at appellere saken til førstkomende landsmøte.

Kristiania den 28. mars 1918.

Oskar Johansen.

Osw. Martinsen.

Foranstaaende indstillinger fra de nedsatte komiteer er behandlet av hovedstyret paa møte den 17. og 18. juni.

Komiteens indstilling angaaende gruppe- og distriktsordningen bifaldtes enstemmig. (Hovedstyremedlem Kvale stemte ikke).

Indstillingen om opprettelse av arbeidsledighetskasse bifaldtes mot 1 stemme (Strøm).

Komiteens indstilling angaaende administrationsordningen i avdelingerne befaldtes enstemmig.

Ved avstemning over komiteens indstilling angaaende valg av representanter til landsorganisationens kongres fik mindretallets (Sethils) forslag 8 stemmer og flertallets (Tamnes og Ronténs) forslag 5 stemmer.

Angaaende de øvrige forslag forbeholdt hovedstyret sig at staa frit paa landsmøtet, hvorfor de ikke blev gjenstand for nærmere behandling.

Rettelse.

Paa side 79 3dje linje ovenfra staar: „Og dette program vil syndikalismen søke at virkeliggjøre i det politiske liv“. Skal være *praktiske* liv.

PROTOKOL

OVER

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUNDS 13. LANDSMØTE

AVHOLDT I KRISTIANIA

FRA 25. AUGUST TIL 3. SEPTEMBER 1918

REFERERT VED OLAV KRINGEN

PROTOKOL

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUNDS
13. LANDSMØTE

AVHOLDT I KRISTIANIA
TIL 25. AUGUST TIL 3. SEPTEMBER 1918

REDAKTØR: DR. W. KILBING

Norsk Arbeidsmandsforbunds 13. landsmøte

aapnedes i Folkets Hus store sal i Kristiania søndag eftermiddag den 25. august 1918 kl. 3.

Sangforeningen «Arbeidsmand» gav en række sangnumre, som høstet meget bifald.

Rich. Hansen ønsket paa hovedstyrets vegne repræsentanterne velkommen og uttalte: Jeg er forvisset om, at vi alle er besjælet av det ønske at bringe det bedste resultat for vort forbund ut av de forhandlinger, som vi nu skal begynde her. Det som skal gjøres her nu burde bygge vor organisation slik, at den kan vokse frem til det, som har været tænkt med organisationen, det nemlig, at den skulde være et vern mot den kapitalistiske utbytning og en sikker tilflugt for medlemmerne under enhver situation. — Vi gjennomgaar en vanskelig tid, og trods alle spaadomme kan ingen endnu si, hvilke komplikationer verdenskrigen kan bringe. Det mest utænkelige kan hende. Men et vet vi alle, og det er, at hvis arbeiderne skal kunne hævde sin stilling, naar kapitalismens bo skal opgjøres, saa maa de holde sin organisation i orden. Ikke bare her i landet, men ogsaa internationalt. Vi maa knytte sammen igjen de baand, som er slitt istykker. Behovet herfor har ogsaa vist sig siden sidste landsmøte. Da vi holdt vor kongres i 1918, næret vi det haab, at krisen og krigen skulde være over til næste gang vi møttes. Dette haab er blit sørgelig skuffet. Imidlertid indser arbeiderne mer og mer, at de maa slutte sig sammen, og tegnet herpaa har vi i vort forbunds vekst.

Sidst vi møttes hadde vi et medlemstal paa ca. 17 000; nu staar vi mellem 27 og 28 000. Undertrykkelsen og utbytteriet har overbevist arbeiderne om, at de ikke har andet end sine egne organisationer at ty til i nødens dage. Jeg vil haabe, at den fremgang, vi nu staar midt oppe i, maa fortsætte fremover. Dette vil avhænge meget av de beslutninger, vi kommer til at fatte her i disse dage. Vi har et stort arbeidsstof for os. Meget er ophobet fra før, fra vor forrige kongres, og meget er senere kommet til. Dette er saa naturlig i et forbund med ca. 400 avdelinger og saa vidt omfattende interesser. Vi maa forsøke at finde de bedste løsninger paa de mange spørsmåal. Dertil er repræsentanterne sendt hit, Her skal meningene brytes mot hinanden, og her skal sakene avgjøres, saa vi kan faa lagt en grundvold for det fremtidige arbeide, som organisationen i sin helhet er tjent med.

Her foreligger forslag om organisationens former, her er forslag om opprettelse av arbeidsledighetskasse, om hel revision av lovene og meget

andet. Det er betydningsfulde saker, vi skal avgjøre, Maatte vi saa komme til det heldigste resultat. Vore drøftelser bør være saadanne, at de kan hæve vort forbund i agtelse selv ut til motstanderne. Mange ser hen til dette landsmøte. Vi skal la dem forstaa, at vi magter opgaverne. Idet jeg igjen uttaler et hjertelig velkommen til alle, erklærer jeg hermed forbundets 13. landsmøte for aapnet. (Bifald) Som til vore tidligere landsmøter har vi ogsaa denne gang indbudt repræsentanter for Den faglige Landsorganisation og for de svenske og danske broderforbund. Fra Landsorganisationen er møtt *Ole O. Lian*, fra Svensk Grof- og Fabrik-arbetareforbund medlem av hovedstyret *A. Ek* og forretningsfører *Elof Johansen*, fra Dansk Arbeidsmandsforbund hr. *Thorvald Pettersen* og forretningsfører *Hans Nielsen*. Hr. Nielsen vil komme først iaften. Jeg vil ønske disse vore gjester velkommen. Det er vistnok saa, at forholdene er anderledes nu end ved vor sidste kongres, og at det ikke er saa meget at by paa, men vi haaber allikevel, at de maa finde sig tilfreds i disse dage.

Ole O. Lian: Ærede kamerater. Jeg vil paa sekretariatets vegne si tak for indbydelsen til denne kongres. Det er av stor betydning for sekretariatet, især naar det gjælder et stort forbund, som Arbeidsmandsforbundet, som griper ind i saa mange arbeiderforhold. Vi kan glæde os over den store fremgang forbundet har hat. I 1917 har den været større end nogensinde. Vi stod alle tvilende, da krigen kom. Vi visste ikke rigtig, hvorledes organisationen skulde krydse sig igjennem; arbeidsløshetens spøkelse meldte sig, og dyrtiden veltet ind over os. Mange ting maatte omlægges. Det viste sig dog, at dyrtiden har sprunget fortere, end vi har kunnet følge med i forbedringer. — Tiltrods for krigen og krisen er det dog ikke bare Arbeidsmandsforbundet, som er gaat frem, men hele organisationen. Landsorganisationen er vokset med ca. 25 000 medlemmer, siden Arbeidsmandsforbundet sidst holdt landsmøte og er nu snart naadd de 100 000.

Paa det økonomiske omraade har vi utrettet betydelige ting, om vi ikke har kunnet følge dyrtiden. I 1917 foretoges der tarifrevisjoner for 52 811 arbeidere, og 488 overenskomster oprettedes. Vore overenskomster tenderer ogsaa mot at bli mer og mer kortvarige. Vi har nu i det hele 888 overenskomster, hvorav 529 utløper iaar og 316 næste aar. De opnaadde lønsforhøielser utgjør tilsammen 24 millioner kroner — ca. 500 kr. paa hver arbeider. Heri er ikke medregnet dyrtidstillæg og merindtægt ved akkord. Samtidig er arbeidstiden bliit forkortet betydelig. Det var slik, at fra krigens begyndelse avviste arbeidsgiverne al forhandling om arbeidstidens forkortelse; men statistikken viser, at 38 000 arbeidere har faat arbeidstiden forkortet med 4 timer i periodens løp. Desuten har vi faat loven om 54 timers uken, som traadte i kraft i april ivaar. Typograferne faar 8-timers dagen fra nytaar av. Man vil huske bakersvendenes kamp for 8-timers dagen for nogen aar siden, og hvorledes de sprængte sig paa det, endda det gjaldt en nedsættelse fra 63 timer i uken, hvorav en stor del var natarbeide. Nu har Stortinget vedtat en lov, som gir bakerne 8-timers dag og forbyr natarbeide. Fællesorganisationen og arbeiderpartiet har drevet dette igjennem. Det er et bevis paa organisationens resultater. Litograferne faar ogsaa 8 timers dagen næste aar, og anlægsarbeiderne har faat overenskomst med Staten om 8 timers dag;

en række av arbeiderne ved Statens verksteder har opnaadd den og likeledes endel kommunearbeidere. Vi kjender alle til, hvorledes Stortinget behandlet vort krav om en midlertidig lov om 8-timers dagen. Istedetfor en lov fik man en bemyndigelse til regjeringen om at fastsætte 8-timers dagen for de arbeidere, som kommer ind under fabriktilsynslovens kapitel 3, naar de indsender andragende herom. Det er selvfølgelig, at dette er meget begrenset. Mange blir utenom. Men det er her vor pligt at følge med i hvad man kan, og det gjælder da for alle, som omfattes av denne lov, at indsende andragende til regjeringen. Man faar da se, om den har ment noget alvorlig med den. Andre kan derved ogsaa komme med. Hvis regjeringen er uvillig, faar vi holde opgjør med venstre ved valgene. Med hensyn til ferispørsmålet er der ogsaa skutt en bresje i motstanden her. Det har hittil været umulig at faa arbeidsgiverne til at gi ferie; men i 1917 har 34 000 arbeidere faat 4 dages ferie her i landet. Det er ikke meget; men det er en god begyndelse. — Eders beretninger her fortæller om en stor og rik virksomhet, og dagsordenen viser store og vigtige saker; det betyr liv og interesse for organisationen utover, Mange brændende spørsmåal vil bli behandlet paa dette møte; men jeg haaber, at eders organisation maa gaa styrket ut av drøftelsen. Det gamle ordtak om «enig og tro til Dovre falder» bør ogsaa anvendes paa arbeiderklassen, og med ønsket herom vil jeg takke for indbydelsen til landsmøtet. (Bifald).

Thv. Pettersen (Danmark): Paa vort forbunds vegne vil jeg takke for indbydelsen. Det har været mig en stor glæde at bli overdrat det hverv av mine kamerater at møte her. Ogsaa vi i Danmark føler krigen og dyrtiden, om end muligens ikke i samme grad som I her. Vi har dog forlængst faat føle, at denne krig er en overklassekrig. Kapitalistklassen læsser dens byrder paa arbeidernes skuldre overalt. Men vi skjønner ogsaa, at skal denne heksedans slutte engang, saa maa det bli ved arbeiderorganisationens hjælp. Vi har under krigen faat se kapitalismen i renkultur. Vi har ikke set dette saa klart før, og arbeiderne i alle nøytrale land er nu klar over det. Ogsaa i Danmark er organisationen gaat frem i krigens tid. Vort forbund talte ved krigens utbrud vel 30,000 medlemmer og er nu oppe i nær de 70,000. Det er vistnok saa, at vi har hat bevægelser og brytninger; men vi staa ubrytelig enige som en kompakt masse. Det er vort haab og ønske, at naar anledningen kommer til at gripe ind, saa maa vi staa samlet i enighet her i de skandinaviske land. Jeg vet I har vigtige saker at avgjøre her, og jeg ønsker jer held med beslutningerne. Det er ikke for en utenforstaaende at antyde nogen retning; men jeg vil si, at hvad I end beslutter, saa maa enigheten bevares. (Bifald.)

Elof Johanson (Sverige): Ærede kamerater! Samtidig med at jeg bringer mit forbunds hilsen vil jeg takke for indbydelsen. Det er en stor fornøielse for os at følge eders arbeide. Ikke bare det, at vi ser utviklingen i eders forbund, idet I samler et stadig større medlemstal; men ogsaa den indre styrke, hvormed denne vekst ledsages. Dette har været bærekraften i de senere aars konflikter. Det sætter respekt mot arbeidsgiver-interesserne. Vi har især med interesse fulgt med den sociale lovgivning her og da særlig forkortelsen av arbeidstiden. I denne hen-

seende ligger vi noget tilbage i Sverige. Like til for kort tid siden hadde vi en høire, det vil si arbeidsgiver-regjering; men nu er der dog indtraadt forandring. — Vi har endnu ikke glempt den hjælp I ydet os i den store kamp i 1909, da vi led nederlag. Vort forbund sank dengang betydelig i medlemstal, og da I sidst holdt landsmøte, i 1916, talte vi ikke saa mange som I. Siden er vi gaat sterkt frem. Og vi ser at de som nu slutter sig til os, kommer maaltbevisst og blir faste hos os. I 1912 var vort forbunds medlemstal nede i 12,000; nu er vi igjen naadd op i 35,000. Det er vor fælles styrke, at vi bygger vore organisationer saa solide som mulig her i Skandinavien, saaledes at vi kan være rede til gjensidig støtte, naar arbeidsgiverne igjen forsøker at slaa til. I Sverige har vi under krigen opnaadd lønstorbedringer paa fra 100 til 125 procent. Dette svarer nogenlunde til krisens krav; men arbeiderne lider under den knappe tilgang. Jeg vil saaledes med hensyn til formandens bemerkning om vanskelighetene si, at vi nok kommer til at befinde os bedre i Kristiania end i Stockholm. Stockholm er at ligne med en beleiret by for tiden. Man sendte tidligere varerne til Tyskland og kom derved paa kant med Vestmagterne, og det saa ut som om det svenske folk skulde utsultes. Jobbingen og opkjøperiet florerte dertil i en uhyggelig grad. Det er under den nye regjering indtraadt en bedring, og med den nye høst lysner det nu adskillig ogsaa i Sverige.

Med hensyn til vanskelighetene ved arbeidstidens forkortelse hos os er det slik, at den nye regjering nedsatte et sakkyndig utvalg som skulde utrede baade arbeidstidens forkortelse og ferispørsmålet. Vort forbund har et medlem i dette utvalg. Nu er det slik, at saalænge denne kommission arbeider, vil arbeidsgiverne ingen indrømmelse gi med hensyn til disse spørsmåal. Det vilde samtidig være at gi kommissionen indrømmelser, og vore arbeidsgivere vil ingen forkortelse av arbeidstiden ha. De maa nok ogsaa først gi sig, naar Staten sætter sit stempel paa det.

I en enkelt branche, bygningsindustrien, har vi ved en 4 maaneders streik tvunget igjennem en forkortelse av arbeidstiden; men det vil neppe faa betydning utenom denne industri.

Idet jeg i korthet har villet redegjøre for nogen forhold inden vor organisation, ønsker jeg eder tillykke med forhandlingerne. Med de kræfter og den sakkundskap I har her vil I nok finde frem til de høidigste avgjørelser til lykke for eder og til held for det hele organisationsarbeide i Skandinavien. (Bifald.)

Richard Hansen takket for de gode ønsker og for hilsningerne. Navneoprop over de anmeldte representanter blev derpaa foretat.

Følgende representanter var anmeldt:

L.-nr.	Repræsentantens navn.	Forening.
1.	Martin Jøcumsen }	
2.	Frk. Sigrd Dahl }	Nydalens Tekstilarb.foren., Kr.a.
3.	John L. Moen	Grubearbeidernes Fagforen., Røros.
4.	Lars J. Tørrer	Hyttearbeidernes Fagforen., Røros.
5.	Ole Moen }	
6.	Knut Dalastøl }	Rjukan Arbeiderforening.

L.-nr.	Repræsentantens navn.	Forening.
7.	Arthur Iversen	Gasverksarb.s Foren., Bergen.
8.	Gustav Moe	Monier- og Cementarb.s Foren., do.
9.	H. Hellebø }	Stenarb.s Forening, Bergen.
10.	Johannes Wilhelmsen }	Kr.a og Omegns Jernarb.foren.
11.	Ottar Skarheim	
12.	Karl Kristiansen }	Sten- Jord- og Cementarb.f., Kr.a.
13.	Kristoffer Nordli }	Narviks Arbeiderforening.
14.	O. Bjørkmann	
15.	Ole Fineide }	Bergens komm. Arb.forening.
16.	Olaf Valle }	Eidets Grubearb.forening.
17.	O. K. Sundt	Havnevæsenets Arbeiderforening.
18.	Johan Sigv. Jacobsen	Karbidarb.s Foren., Sarpsborg.
19.	Karl J. L. Berglund	Lagerarb.s Forening, Bergen.
20.	Olai Romarheim	Avd. 40, Kristiania.
21.	Ole M. Stenvik	
22.	Marius Olsen }	Kr.a Gasverksarb.s Forening.
23.	Kristoffer Amundsen }	
24.	Nicolay Næss }	Trondhjems avdeling av N. A. F.
25.	Gustav Sundbye }	Indigo Arb.forening, Kristiania.
26.	Sigurd Jensen	Størens Jernbanearb.forening.
27.	Thor Randen	
28.	Th. Halvorsen }	Ølbryggeriarb.s Foren., Kristiania.
29.	K. M. Gundersen }	Sandhaugens Arbeiderforening.
30.	Kristian Kristiansen	Langøens Fagforening.
31.	Karl Kristoffersen	Kvaal Jernbanearb.forening.
32.	Nicolay Eggen	Stemmestad Arbeiderforening.
33.	Sverre Andresen	Flaat Grubearbeidertorening.
34.	Peder Vesta	Avdeling 60, Lysaker.
35.	Edv. Ljungqvist	Sauda Arb.m.f., Saude i Ryfylke.
36.	Magnus Guldbakke	Aalviks Arbeiderforening.
37.	Lars Handegard	Strømmens Støperiarb.forening.
38.	Albert Nilsen	Malmö Grubearbeidertorening.
39.	Odin Tessem	Lilleborg Arb.forening, Kristiania.
40.	Karl Høier	Bryns Fyrstikarbeiderforening.
41.	Otto Gulbrandsen	
42.	Harald Becker }	Veivæsenets Arb.forening, Kr.a.
43.	Johs. Gulbrandsen }	
44.	Mathias Larsen }	Stavanger Hermetikarb.forening.
45.	Andreas Østbø }	Snehætten Jernbanearb.forening.
46.	John Skjeldsvold	Seilduksfabrikkens Arb.forening.
47.	Sigurd Nilsen	Eydehavn Arbeiderforening.
48.	Knut O. Ødegaard	Lunde Jernbanearbeiderforening.
49.	Thomas Løgslø	Spikerverkets Arbeiderforening.
50.	Kasper Nyborg	Spikerverkets Fagforening.
51.	Gustav Johansen	Nærvands Arbeiderforening.
52.	Christian Rasmussen	Murarb.s Forening, Aalesund.
53.	Kristian Aune	Murarb.s Forening, Bergen.
54.	Johs. Seim	

L.-nr.	Repræsentantens navn.	Forening.
55.	Hans Fredriksen } 56. Harald Lein } 57. Kristian Lien } 58. Aasmund Olsen, Selfors } 59. Eilert Tokle } 60. Hans Olufsen } 61. Johan Gundersen } 62. Georg Lyng } 63. Oskar Jensen } 64. Hans Hansen, Stormo } 65. Johan Nygaardsvold } 66. Aksel Sandstrøm } 67. T. E. Lohne } 68. Ingebrigt Aas } 69. Johan Sørensen } 70. A. Balstad } 71. Herm. Kristiansen } 72. Even Grønbacken } 73. Sten Johansen } 74. P. G. Strand } 75. Einar Presthus } 76. Lars Andersen } 77. Peder Garberg } 78. Olav Holm } 79. Arthur Engen } 80. Ole Riberg } 81. Albert Karlsen } 82. Peder Fjeldstad } 83. Adolf Olsen } 84. Ole Kristiansen } 85. Jørgen O. Hvam } 86. Harald Selbo } 87. Carl Andersen } 88. Kristian Langseth } 89. Jens Steffensen } 90. Jakob Eikefjord } 91. Johan Johansen } 92. Martin Johansen } 93. Ole Gulliksen } 94. Karsten Jørgensen } 95. K. J. Andresen } 96. Gustav Myhrstad } 97. Otto Løken } 98. Julius Pettersen } 99. Magnus Solli } 100. T. Sundin } 101. Sv. Halvorsen } 102. Arnt Nilsen }	<p>Kristiania Murarb.forening. Fabrikarb.s Forening, Notodden. Mo Arbeiderforening. Rise Jernbanearbeidesforening. Høvik Glasarbeiderforening. Grøsvik kem. Arbeiderforening. Murarb.s Forening, Trondhjem. Mjøndalen Arbeiderforening. Skjønstaa Arbeidsmandsforening. Hommelvik Arbeidsmandsforening. Porsgrunds Elektromet.forening. Røstvangen Grubearbeiderforening. Ingeniørvæsenet Arb.f., Tr.hjem. Solbergelvens Tekstilarb.forening. Akers komm. Arb.forening. Solbergfos Arbeidsmandsforening. Etne Arbeiderforening. Cyanamidfabrikkens Arb.f., Odda. Høgefoss Arbeiderforening. Bryggeriarb.s Forening, Tr.hjem. Trondhjems Havnearb.forening. Tunhøvd Anlægsarbeiderforening. Engene og Sætre Arb.forening. Nomelandsfos Arbeiderforening. Stavanger komm. Arb.forening. Vaddas Grubearbeiderforening. Sølvverksarb.s Foren., Kongsberg. Verma Jernbanearb.forening. Bergens Hermetikarb.forening. Høyanger Arbeiderforening. «Nordens Klippe», Kirkenes. Skiens Arbeidsmandsforening. Hjula Tekstilarb.forening. Notodden og Omegns Arb.h.m.foren. Valøek Jernbanearb.forening. Odda Arbeiderforening. Renovationsarb.s Foren., Bergen. Hjuksebø Jernbanearb.forening. Arbeidsm. Fagforen., Lillehammer. Renovationsarb.s Foren., Kr.a. Kul- og Vedcentralens For., Kr.a.</p>

L.-nr.	Repræsentantens navn.	Forening.
103.	Thv. Nilsen	Brevik Jernbanearb.forening.
104.	Ole Hillestad	Glomfjords Arbeiderforening.
105.	Johan Evensen	Fredfos Tekstilarbeiderforening.
106.	Leonhard P. Jordbro	Furulunds avdeling, Sulitjelma.
107.	Martin Zahl, Meisfjord }	Sandnes avdeling, Sulitjelma.
108.	Bernh. M. Nymo }	Fagerlid avdeling, Sulitjelma.
109.	Ole Langseth	Charlotte Grubearbeiderforening.
110.	Bernh. Tuv	Jakobsbakkens Grubearb.forening.
111.	Ole Høgseth	Gikens Grubearbeiderforening.
112.	Oskar Lund	Molde Sten-, Jord- og Cementarb.For.
113.	Olav Oksvik	Vøiens Arbeiderforening.
114.	Harald Hansen	Stueflaats Jernbanearb.forening.
115.	Iver Bjerknes	Sprængstoffabrikkens Arb.forening.
116.	Martin Brenne	Sundalens Arbeidsm.forening.
117.	Petter Pedersen	Fjeldets Arbeidsmandsforening.
118.	C. M. Leinnes	Aalesunds Stenarbeiderforening.
119.	Sigvart Nilsen	Sten-, Jord- og Cementarb.f., Tr.hj.
120.	Ole Bye	Kopperaaens Arbeidsm.forening.
121.	Kristian Rothaug	Vadheim Arbeiderforening.
122.	Andr. N. Hovland	Ørens Fabrikarbeiderforening.
123.	Johan Knudsen	Vigelands Arbeiderforening.
124.	Alb. Salvesen	Aalgaard Tekstilarbeiderforening.
125.	Tor Tingbø	Løkkens Verks Arbeiderforening.
126.	Henrik Garten	Bærum Sten-, Jord- og Cementarb.f.
127.	Kristian Grorud	Bjerkaasens Grubearb.forening.
128.	Eilert A. Balsnes	Chr.a Baandfabriks Arb.forening.
129.	Ingv. Olsen	Ringerikes Grubearb.forening.
130.	Nils Andersen	Mørkfoss Arbeiderforening.
131.	Ivar Smedsmo	Fr stad Fabrikarb.s Forening.
132.	Enok Hansen	Kr.a Brolæggerforening.
133.	Karl Hansen	Nestavold Jernbanearb.forening.
134.	A. Gabrielsen	Øvre Aardals Arbeiderforening.
135.	Peder Jakobsen	Kolsdalens Arbeidsmandsforening.
136.	Torbjørn Wettestø	Haaøens Arbeiderforening.
137.	Thoralf Andresen	Bodø Arbeidsmandsforening.
138.	Kristian Larsen	Grønvold Fyrstikarb.s Forening.
139.	Karl Kristoffersen }	Staksnæs Arbeiderforening
140.	Alfred Gundersen }	Dalens Anlægsarb.s Forening.
141.	Georg Holmen	Kr.a Elektricitetsverks Arb.foren.
142.	Johs. Danielsen	Aamdals Verks Arbeiderforening.
143.	O. Gundersen	Hortens avdeling av N. A. F.
144.	Johan Pedersen	Lalms Klæberstensarb.s Forening.
145.	Hans Hansen	Lier og Røkens Jernbanearb.foren.
146.	Syver L. Kleiven	Trondhjem og Omegns Arb.foren.
147.	S. Fossen	Buøens Anlægsarb.forening.
148.	K. Gustavson	Akerhaugens Jernbanearb.forening.
149.	Rudolf Winge	
150.	Gustav Eliassen	

L.-nr.	Repräsentantens navn.	Forening.
151.	Karl Evensen)	Kap Fagforening.
152.	Aslak Slette)	
153.	Robert Olufsen	Sandnes Løsarbeiderforening.
154.	Gustav Eriksen	Ødegaardens Grubearb.forening.
155.	Johan Nordtug	Tømmertunellens Lønsearb.forening.
156.	Ole P. Bonde	Engzeli Grubearbeiderforening.
157.	Karl Kristensen	Gullaug Arbeiderforening.
158.	Tidemann Hesseng	Grubernes Arbeidsmandsforening.
159.	Nils Lønne	Sannikedals Arbeiderforening.
160.	Aug. Magnusen	{ Skjeggedal Arbeiderforening.
		{ Odda og Tyssedals Murarb.forening.
161.	O. V. Willumsen	{ Evje Nikkelverks Arb.forening.
		{ Hunsfos Anlægsarbeiderforening.
162.	Oskar Stenberg	{ Kongsvold Jernbanearb.forening.
		{ Stuehaug Jernbanearb.forening.
163.	Edvin Dahn	{ Aamots Anlægsarbeiderforening.
		{ Vittingfos Arbeidsmandsforening.
164.	Gudbrand Holt	{ Cbokolade- og Sukkerv.arb.s For.
		{ Møllearbeidernes Foren., Kr.a.
165.	Sigurd Malmberg	{ Skorstensfeiernes Fagforening.
		{ Grønliens Tekstilarb.forening.
166.	Matias Eklund	{ Bolærne Arbeiderforening
		{ Rusla Grubearbeiderforening
167.	Peder Johansen	{ Nes Jernbanearbeiderforening.
		{ Bø jernbanearbeiderforening.
168.	Kristian Høiby	{ Veiarb.s Forening, Aasenfjorden.
		{ Namdalens Veiarbeiderforening.
169.	Adolf Andersen	{ Dokarbeidernes Foren., Kristiania.
		{ Kr.a Havnevæsens Kranførerforening.

Hovedstyret:

Rich. Hansen, formand	Kristoffer Tamnæs, styremedl.
Gunnar Sethil, næstformand	Kr. Moljord —
A. Ahlstrand, kasserer	C. Strøm —
Torger Heggen, styremedl.	E. Volan —
N. E. Nielsen, —	Paul J. Haanes —
Oskar Johansen, —	Johan Iversen —
Bernh. Eriksen, —	Gustav Rontén —
Hans Moen, —	Nils Kvale —

Sekretærer:

Fr. A. Strøm	Nordlands Distrikt.
Anton Kalvaa	Trondhjems Distrikt.
Johs. M. P. Ødegaard	{ Grube- og Anlægsgruppen.
Alfr. M. Nilsen	
I. Bjerkmann	Den elektrokemiske gruppe.

Bokholder: Osw. Martinsen.

Repräsentant for revisorerne: Sven A. Røed.

Repräsentant for Protokollkomiteen: Sverre Støstad.

Hovedstyret hadde nedsat følgende fuldmagtskomite: *Kr. Tamnæs, Nils Kvale og T. Heggen.* Denne avgav følgende indstilling:

Inden den av forretningsutvalget fastsatte tid for fuldmagternes indsendelse er der indløpet fuldmagter fra 160 avd. med tils. 173 repräsentanter som komiteen indstiller til godkjendelse.

Efter fristens utløp er der indløpet fuldmagter fra følgende avd.

Nr. 51, Foldalens grubearb.forening, (Repr. Ingv. Løgvæn),

» 24, Sundlekkens arb.for. (» Johs. Steffensrud),

hvilke fuldmagter likeledes indstilles til godkjendelse.

I de paa fortegnelsen anførte repräsentanter er der ved nye valg gjort følgende forandringer:

Avd. 271, Vigelands arb forening, repr. ant. nr. 125 John Haakonsen, møter Salvesen i hans sted.

Repr. nr. 162 Th. Odden utgaar og i hans sted møter repr. nr. 164 Nils Lønne.

Fra avd. 63, Sauda anlægsarb.for. er repräsentant nr. 37 Magnus Guldbakke anmeldt, og hertil bemerkes:

Foreningen er ifølge forbundsloven for ny til at ha repräsentationsret, men da foreningens medlemmer i alt væsentlig er ældre organiserte finder komiteen at maatte indstille paa fuldmagtens godkjendelse.

Av indbudte møter følgende:

Fra Arb. fagl. Landsorganisation *Ole O. Lian.*

» Svensk Grov- och fabriksarb.förbundet *Elof Johanson og A. Ek.*

» Dansk Arbeidsmandsforbund: *Thv. Pettersen og Hans Nilsen.*

Fra følgende foreninger som ikke har repräsentationsret alene paa grund av for litet medlemantal er der indløpet fuldmagter fra:

Avd. 34. Stord arb.for. (repr. Oluf Skonseng).

» 102. Gjøvik arb for. (» E. Reiersen).

» 137. Skonseng arb.for. (» Axel Nævervei).

» 233. Lesjeverksarb for. (» Knut Olsen).

» 259. Bjerndalens jernbanearb.for. (A. Aleksandersen).

Disse fuldmagter finder komiteen at maatte indstille paa ikke godkjendelse. Fra 162 avd. med tils. 175 repräsentanter indstiller komiteen paa fuldmagternes godkjendelse.

T. Heggen. Nils Kvale. Kr. S. Tamsnes.

A. Kalvaa oplyste at Hovind anlægsarbeiderforening hadde været anmodet om at delta sammen med Bjerndalens forening i repräsentantvalget, og dette var den villig til, men den vilde ikke delta i repräsentationsutgifterne. I tilfælde Hovind arbeiderforening godkjendte Aleksandersens valg maatte det være i orden.

Det besluttedes at sende telegram herom til de angjældende foreninger.

Dagsordenen

godkjendtes som av hovedstyret oppstillet med tilføielse av et punkt om forbundets stilling til den nye lov om 8-timers dagen.

Forretningsordenen.

G. Sundbye foreslog møtetiden sat fra 9—1 og 3—6 mot som foreslaat 3—7. Sundbyes forslag vedtoges.

Kr. Aune foreslog begrensning av taletiden i alle tilfælde. Hvis indlederne fik fri taletid vilde de ta op hele tiden og de senere taler begrenses utilbørlig. 20 minutter burde være nok.

H. Moen: Vi bør ikke indskrænke taletiden yderligere. Dette er vore viktigste saker og de som ikke er enig med indledningstalerne bør ogsaa ha tilstrækkelig tid.

Ivar Smedsmoe advaret likeledes mot indskrænkning ved punkt 3 og 4 paa dagsordenen.

C. Strøm: Der bør være ubegrenset taletid her. Der er to retninger; men der ogsaa en tredie fraktion, som ingen indstilling har og maa nøie sig med de kræfter den kan kaste ind i debatten her. Derfor maa vi ha tri taletid.

Aunes forslag forkastedes, hvorpaa indstillingens punkt 5, vedtokes som foreslaat av hovedstyret.

J. Eikefjord foreslog sidste punktum av punkt 6 saalydende: «For- slag som ingen forbindelse har med de paa dagsordenen opførte saker kan ikke behandles» — utgaar.

G. Sethil: Formanden har oplyst om den specielle sak som det er nødvendig at behandle her, og det er vedtat at behandle den. Det er forutsætningen at de saker som landsmøtet skal behandle ellers skal tas op saa tidlig at de kan behandles av hovedstyret.

E. Volan: Der har ogsaa været behandlet andre ting i hovedstyret som ikke er kommet med. Det er bare et fortolkningsspørsmål, og der er ingen stor fare ved at stryke punktet.

Rich. Hansen: Det er ikke farlig nu; men det kan føre med sig konsekvenser for senere. Man vil da ikke anse det nødvendig at indsende forslagene og faa dem omsendt til avdelingerne. Man kan bare komme med dem som bænkeforslag paa landsmøtet.

A. Kalvaa: Der er ingen fare ved at stryke punktet. Men naar det er kommet med saa er det for at ikke nyt skal kunne kastes ind i diskussionen. Dette har saa ofte været forsøgt før, og man vil ha en stopper for det. Kommer der noget saa kan dog landsmøtet avvise det. Jeg vil anbefale at punktet blir staaende. Landsmøtet skal nok ikke angre paa det.

Rich. Hansen: Reises der tvil om et spørsmål bør behandles saa kan landsmøtet til enhver tid bestemme det.

L. Andersen: Vi bør vedta Eikefjords forslag, og vi kan tilføie at i tilfælde et bænkeforslag kommer op bør det være undertegnet av mindst 20 medlemmer.

Eikefjord tok sit forslag tilbake.

Kristian Langseth: Med den forstaaelse dagsordenen faar her vil jeg opta forslaget. Og vi maa da kunne ha anledning til at opta nye forslag om man ikke skal rumstere omkring efter 20 medlemmers underskrift.

Alfred M. Nilsen: Der er selvfølgelig adgang til at opta andre forslag end de paa dagsordenen opførte. Dette er en misforstaaelse av forslagsstilleren.

Kr. Langseth: Landsmøtet er herre over hvad det vil behandle og kan beslutte hvad det vil opta.

Rich. Hansen: Man maa ogsaa erindre at dagsordenen er omsendt til avdelingerne, de har behandlet den ved valget av repræsentanter og har hat anledning til at stille forslag.

Det av Langseth optagne forslag forkastedes, hvorpaa torretningsordenen vedtokes i sin helhet.

A. Kalvaa foreslog at navneoprop skulde foretages ved begyndelsen av hvert formiddagsmøte.

Dette vedtoges.

Dirigenter og sekretærer.

Til dirigenter valgtes saa enstemmig *Jakob Eikefjord*, *Rjukan* og *Anton Kalvaa*, *Trondhjem*. Til sekretærer: *Kr. Aune*, *E. Balsnes*, *K. Rasmussen* og *Ole M. Stenvik*.

Valgkomité: *Martin Meisfjord*, *Gustav Sundbye*, *H. Hellebø*, *Andreas Østbø*, *Martin Johansen*, *Johs. Gulbrandsen*, *Ivar Smedsmoe*.

Budgetkomité: *Magnus Solli*, *Nikolai Næss*, *Jens Steffensen*, *Magnus Guldbakke*, *Otto Løken*.

Følgende telegram referertes:

«Vikesund tekstilarbeiderforening samlet til aarstest sender hilsen til landsmøtet. Til lykke med forhandlingerne!» *Hans Arnesen*.

Møtet hævet.

Formiddagsmøte mandag 26. august.

Dirigent: *A. Kalvaa*.

Navneoprop foretoges. Fraværende var: *Knut Dalastol*, *Nils Eggen*, *H. Hansen Stormo*, *Arthur Engen*, *Jørgen O. Hvam*, *Karl Kristoffersen* og *Alfred Gundersen*.

Følgende telegrammer referertes:

Vor bedste hilsen til landsmøtet. Kamerater fat eders beslutninger i klogskap til bedste for fælles sak, til lykke for dem av hvilket du er oprundet, norske Arbeidsmandsforbundet.

Stedlige styre, *Fredrikstad*.

Vi sender vor bedste hilsen i anledning landsmøtet med ønsket om held og fremgang i arbeidet.

Moss Regnklaedearbeiderforening.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Beretninger og regnskap.

Dagsordenens punkt 2.

Richard Hansen: Før man gaar over til de enkelte avsnit av beretningerne for 1916 og 1917 vil jeg gjerne faa gi nogen orienterende bemerkninger.

Medlemstallets stigning i de 2 aar, som beretningerne omfatter, utgjør 7800 medlemmer, samtidig er avdelingsantallet steget fra 308 ved utgangen av 1915 til 380 ved utgangen av 1917, altsaa en netto tilvekst av 72 avdelinger.

Denne fremgang er ogsaa fortsat i indeværende aar, saaledes at forbundet idag tæller 405 avdelinger, nøiagtig medlemstal mangler.

Det som i særlig grad interesserer medlemmerne og som altid gir anledning til den længste meningsutveksling paa landsmøterne er imidlertid

Lønsbevægelsen. Til dette avsnit av beretningerne vil jeg derfor knytte en del bemerkninger.

Man vil ved at sammenholde de 2 aarsberetninger se at lønsbevægelsen har været særlig livlig i de 2 forgangne aar, idet der ialt har været 210 forskjellige lønsbevægelser omfattende tilsammen 33,733 arbeidere, hvorav ca. 26,000 er medlemmer av vort forbund. Med andre ord praktisk talt alle forbundets medlemmer har været i lønsbevægelse.

Nu er det vistnok saa, at de samme medlemmer som var i lønsbevægelse i 1916 ogsaa kommer igjen i 1917, men til gjengjæld har der forekommet en hel del lønsforhandlinger som har været drevet ute i avdelingerne uten at forbundet har faat saadanne opplysninger om resultatene at de har kunnet bli medtat i beretningen. Ja, der har endog forekommet en del kortvarige streiker om lønsspørsmål som vi av samme grund ikke har kunnet faa med.

I det heletaget har forholdene nu under krisetiden været av saa ekstraordinær natur, at det har været vanskelig at følge med i alle detaljer og arbeidsforholdene har jo ligget særlig godt tilrette for at kunne oppraa resultatet paa lønsbevægelsens omraade.

I de tilfælder hvor det er kommet til streiker — ialt 42 tilfælder — er disse paa faa undtagelser nær blitt kortvarige, idet forholdene paa arbeidsmarkedet har berøvet arbeidsgiverne anledningen til at anvende sit kjendte vaaben, lockouten i nogen større utstrækning og istedet tvunget dem til at gi efter.

Naar man sammenregner de to aars streiker og lockouter vil man se at der i disse har deltat ialt 6551 medlemmer. Tilsammen er der ved ordinære streiker og lockouter i disse aar gaat tapt 360,224 arbeidsdage eller gjennomsnitlig paa hver av de streikende 55 dage. Grunden til denne høie gjennomsnit skriver sig fra bergverkskonflikten i 1916 som omfattet 2200 mand og varet i 4½ maaned.

I disse 2 aar er der avsluttet ialt 192 overenskomster og av disse er 54 nye, altsaa inden virksomheter hvor der tør ikke var nogen overenskomst.

Enhver vil forstaa, at naar lønsbevægelsen er saa omfattende som det fremgaar av hvad her er opplyst, vil det være nærsagt umulig at gaa i detaljer i den trykte beretning, likesom det ogsaa mundtlig vil være

ugjærligt at ofre hver lønsbevægelse en indgaaende omtale. Vi har derfor i beretningen søkt at samle hovedresultaterne i tabelarisk form og saa faar vi overlate til repræsentanterne her paa landsmøtet at uttale sig om beretningen, og er der ting som henger sammen med lønsbevægelsen som ikke er kommet tydeligt frem, saa vil vi selvfølgelig gi enhver ønskelig opplysning saa langt vi formaar.

Jeg skal bare tilføie endnu et moment som særpræger de to sidste aars lønsbevægelser, det nemlig, at de allerfleste overenskomster er opprettet paa 1 aar, tildels ogsaa kortere tid. En undtagelse fra denne regel danner overenskomsterne for bergverkerne som ved voldgiftsdommen i 1916 blev fastsat til 3 aar, glasverkerne som ogsaa fik overenskomsten revidert i 1919 paa 3 aar og endelig hermetiktabrikkene og tekstilfabrikkene som i 1917 blev opprettet for 2 aar.

Det ligger i forholdenes natur at det som hele denne kolossale virksomhet inden saavel forbundet som avdelingerne i disse krigens aar har hat til hovedformaal er at hæve lønningerne i forhold til den enorme prisstigning. Naar dette til en hvis grad er naad og tarifperioderne er blitt saa korte som nu er tilfældet, har hverken medlemmerne eller forbundets forretningsutvalg lagt synderlig brett paa hvordan overenskomsten forevrigt har seet ut, saa nogen kamp om prinsipper har man i det store og hele ikke hat tid til at indlate sig paa.

Tilslut vil jeg gjøre oppmerksom paa, at det meste av indholdet i beretningen for 1916 er behandlet under den mundtlige beretning som blev avlagt paa forrige landsmøte. Som bekjendt avholdtes dette landsmøte paa denne tid i 1916 og det allervæsentligste av aarets lønsbevægelser var da avsluttet. Saaledes baade bergverkskonflikten og en række andre lønsbevægelser, som omhandledes av redegjørelsen og som dirigenten fik en fortegnelse over, saa der gaves anledning til at komme ind paa de forskjellige satser.

Jeg skulde derfor tro, at beretningen for 1916 maa kunne behandles noksaa hurtig.

Til gjengjæld vil der nu som paa tidligere landsmøter, om ønskes, bli git en mundtlig beretning for indeværende aar.

De forskjellige spørsmål som fremkommer i debattens løp faar vi besvare efterhaanden. Jeg vil dog tilraade at man behandler det forløpne saa hurtig som mulig og indskrænker diskussionen om det til det høist nødvendige. Landsmøtet er en kostbar historie og vi bør ikke ofre altfor mange dage paa beretningerne.

Beretningen for 1916.

Det besluttet at holde møterne for lukkede døre under behandlingen av beretningerne.

Protokollkomiteens bemerkninger og forretningsutvalgets svar.

Den av Norsk Arbeidsmandsforbund paa landsmøtet i august 1916 nedsatte protokollkomité har holdt møte i dagene fra 28. mars til og med 2. april 1918.

Komiteens formand, A. Myhrstad, var forhindret fra at møte.

Komiteen har gjennomgaaet protokollen fra forretningsutvalgsmøtene fra 13. september 1916 til utgangen av 1917 og vil fremkomme med følgende bemerkninger:

1. *Forretningsutvalgsmøte den 13. september 1916.*

Sak 16.

Andragende fra forbundets syke- og begravelsekasse om bevilgning av de nødvendige midler til trykning av kassens love. Andragendet er indvilget.

Komiteen mener, at det har været forutsætningen, at sykekassen selv skulde bære sine utgifter, hvorfor den finder den givne bevilgning upaakrævet.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 1. Forutsætningen ved sykekassens opprettelse i 1906 var, at forbundet skulde støtte den indtil den kom i den situation, at den kunde bære sine utgifter selv. Derfor skulde dens bestyrer ha det meste av sin avlønning fra forbundet som dettes sekretær — i den senere tid som bokholder — mens sykekassen kun skulde betale et minimum indtil tilslutningen satte den istand til at utrede det hele.

Den forutsatte tilslutning uteblev imidlertid, men forretningsutvalget har hele tiden, mens kassen bestod anseet sig forpligtet til at støtte den paa bedste maate bl. a. ved omhandlede trykning av lovene, som kassen med sin daværende kapital ikke magtet.

Sverre Støstad: Der blev ikke git nogen direktiver til protokolkomiteen da den blev nedsat. Vi blev enige om at gjennomgaa protokollene for ogsaa at se om bevilgningerne stemte med regnskaperne. Vi hadde hare 1 møte, og det var vanskelig at komme over det hele for 1916 og 1917 bare. Medlemmerne selv faar ogsaa bedømme. Der er ikke gjort særlige anmerkninger til beretningerne. Angaaende sak 1, saa vil jeg henvisse til sykekassens love §§ 13 og 14. Der var adgang til at utligne ekstrakontingent. Man burde da ikke paalagt forbundet disse utgifter. Det var jo bare en brøkdelen av forbundets medlemmer som stod i sykekassen. Dette er forresten ikke nogen betydelig sak, og der skulde ikke behøves nogen lang debat om den.

Godkjendtes.

2. *Forretningsutvalgsmøte den 31. oktober 1916.*

Sak 7.

Forslag fra tekstilarbeidernes gruppestyre om bevilgning av kr. 50.00 til styrets formand, Petter Fjeld, for utført arbeide som gruppens formand. Fjeld er nu avgaat som formand.

Komiteen har intet imot den givne bevilgning, men mener, at før bevilgning gives, bør der foreligge beretning om gruppens virksomhet.

Hertil svarte forretningsutvalget:

Ad 2. Er enig med komiteen i principet, men skal om dette spesielle tilfælde bemerke, at da Fjeld i den tid, han var gruppeformand

ogsaa var medlem av forretningsutvalget, har dette hat kjendskap til hans arbeide inden gruppen og derfor ikke forlangt nogen særlig beretning.

Godkjendt.

3. *Forretningsutvalgsmøte den 14. november 1916.*

Sak 20.

Andragende fra Slemmestad arbeiderforening om forbundet vil bestride halvparten av utgifterne ved en retssak, som foreningen har hat i anledning Folkets Hus. Andragendet indvilget.

Komiteen mener at maatte nævne saken, men vil ikke øve nogen kritik over den fattede beslutning selv om det kan sies, at vedkommende sak er forbundet uvedkommende.

Forretningsutvalget svarte:

Ad 3. Saken var av stor betydning for foreningen og organisationen i sin helhet, da foreningen risikerte at miste sin forsamlingsbygning paa stedet, som den selv med store anstrengelser hadde faat reist og sat i god stand. Foreningens økonomiske stilling gjorde det vanskelig for den alene at kunne bære utgifterne ved retssaken ifald den skulde bli langvarig.

Godkjendt.

Forretningsutvalgsmøte den 14. november 1916.

Sak 24.

Andragende fra Birtevarra stedlige styre om kr. 500.00 til agitation. Andragendet sees at være avslaat.

Komiteen vil spørre av hvilken grund intet agitationsbidrag kunde bevilges?

Forretningsutvalget:

Ad 4. Organisationsforholdene i Birtevarra var paa den tid saa usikre, og ustabile, at forretningsutvalget ikke fandt at kunne overlate den tilfældige ledelse av det stedlige styre et saa stort beløp. «Det stedlige styre» hadde ingen tilslutning fra foreningerne og den ene formand efter den anden reiste sin vei uten at sørge for at overlate styrets eien dele til de gjenværende; man hadde det indtrykk i længere tid, at det stedlige styre bare var et navn, som en eller anden selvbestalt person optraadte som representant for.

Heri blev man ogsaa bestyrket ved de beretninger, som indsendtes fra sekretæren i Nord-Norge, naar han hadde besøkt stedet.

Sverre Støstad: Det er ikke saa meget at si til forretningsutvalgets svar. Det skulde dog kunne gaa an at bringe organisationsforholdene i en bedre orden i Birtevarra. Det skulde været en opgave for Nordlandssekretæren.

Rich. Hansen: Reiersen og Strøm har gjort flere reiser til Birte-

varia, det er et avsidesliggende sted, og reiserne dit er besværlige. Arbeiderne skifter ogsaa uavladelig. Det er en blandet lappisk befolkning deroppe. Strøm kjender forholdene bedre end jeg.

F. A. Strøm: Organisationsforholdene ved Birtevarra har altid været daarlige. Der har sommetider været bare 3 mand i afdelingen. Jeg har været der flere gange, og der er gjort hvad gjøres kunde. Jeg skjønner heller ikke hvad de 500 kroner skulde være til. Der var ingen at agitere iblandt.

Godkjendt.

5. *Hovedstyremøte den 10. december 1916.*

Dagsorden punkt 2.

Spørsmål fra Stavanger om der kan aapnes adgang for kvindelige hermetikarbeidere til at staa som heltbetalende.

Hovedstyret sees at ha git forretningsutvalget bemyndigelse til at dispensere fra forbundets love med hensyn til kvindelig halvttbetalende medlemmer.

Komiteen er enig i hovedstyrets beslutning, men gjør opmerksom paa lovene.

Forretningsutvalget:

Ad 5. For hovedstyret forelagdes saken av sekretær Pedersen, og hovedstyremedlem Strøm, som hævdede en anden forstaaelse av forbundslovens § 6 og tilføiet at det var umulig at faa de kvindelige hermetikarbeidere ind i foreningen som halvttbetalende, idet disse tjente saa godt, at de mente at ha krav paa at bli optat som heltbetalende.

Av hensyn hertil fandt hovedstyret at burde dispensere fra loven i dette tilfælde.

Sverre Støstad: Jeg kan ikke finde noget i § 6 til støtte for Strøms opfatning. Vi er enig i det som er gjort, men vil peke paa at det er mot lovene.

Gudmund Pedersen: De kvindelige arbeidere ved hermetikfabrikkerne i Stavanger arbeider væsentlig paa akkord. De opnaar like saa stor løn som de mandlige arbeidere. De vilde ikke gaa ind i organisationen uten som heltbetalende, og naar de selv ønsker det var det rimelig at man indvilget. Vi maatte forsøke at faa dem ind og søkte derfor hovedstyret om dispensation. Det er en fordel for alle at faa kvinderne saa godt organisert som mulig. Det viste sig da ogsaa at der kom mange ind, om ikke tilslutningen blev saa stor som vi hadde trodd den skulde bli.

E. Volan: Det kan være rigtig at denne avgjørelse ingen hjemmel har i lovene; men hovedstyret er paalagt at vareta forbundets interesser og det er gjort her. Det var godtgjort at kvinderne ikke vilde gaa ind uten som heltbetalende og da fik vi indvilget det. I 1916 forelaa der paa landsmøtet forslag om lovændring i denne retning ogsaa; men det blev ikke behandlet. Landsmøtet sa, at hovedstyret fik greie

sig saa godt det kunde i denne sak. Vi fik med andre ord frie hænder til at praktisere lovene efter bedste skjøn.

Godkjendt.

Protokollkomiteens bemerkninger og forretningsutvalgets svar for 1917.

6. *Forretningsutvalgsmøte den 4. januar 1917.*

Sak 9.

Av protokollen fremgaar, at forretningsutvalget har besluttet at utbetale forsikringsbidrag til avdøde Johan Vestins forlovede, Anna Johansen. Av protokollen fremgaar ikke tydelig om avdøde har staaet i forsørgelsespligt til Anna Johansen.

Komiteen mener, at ved saadanne beslutninger bør der i protokollen nøie præciseres grundene for utbetaling.

Ad 6. Etter de opplysninger, som mundtlig fremholdtes for forretningsutvalget angaaende Johan Vestins forlovede, Anna Johansen, fremgik at hun i en aarrække hadde levet sammen med avdøde, saa hun i virkeligheten maatte ansees som hans hustru, selv om de vistnok ikke var «lovlig» egteviiede. Da hovedstyret ved en tidligere leilighet hadde besluttet at utbetale forsikringsbidraget til en anden kvinne, som heller ikke hadde været lovformelig gitt med et medlem, har forretningsutvalget i dette tilfælde kun trukket konsekvensen av hovedstyrets tidligere standpunkt. — Godkjendt.

7. *Forretningsutvalgsmøte den 26. januar 1917.*

Sak 6.

Forelaa anmodning fra Ringerikes Grubearbeiderforening om at faa sende 3 mand som foreningens representanter under forhandlingerne samt anmoder om ogsaa at faa tariff for veiarbeiderne ved hytten. Dette har forretningsutvalget gaat med paa.

Komiteen mener, at en representation av foreningen paa 3 mand under forhandling maa være vel meget, likesom den ogsaa finder det uehdig at træffe tariffbestemmelser for uorganiserte.

Ad 7. Forretningsutvalget er enig i det av protokollkomiteen fremholdte, kun skal det bemerkes, at der aldrig har været fattet nogen uttrykkelig beslutning om hvor mange representanter en forening var berettiget at sende til forhandling, hvilket nu bør sørges for, saa forretningsutvalget har noget at rette sig efter i lignende tilfælde.

Sverre Støstad: Forretningsutvalget har ikke svart paa den anden anke i vor anførsel. Det er rigtig at landsmøtet faar ta beslutning om antallet av en forenings representanter ved forhandling. Men det andet punkt angaar tariff for veiarbeiderne, og de var ikke organiserte. Forbundet skal ikke lægge sig op i forhold som gjælder de uorganiserte,

ikke ta dem under armenene. Dersom det blev praksis kunde vi faa en masse uorganiserte hængende med.

J. M. Ødegaard: Ved Ringerikes gruper arbeider der 3 grupper av arbeidere. Deres forhold var noksaa forskjellige, og vi mente at det var rimelig at ha en repræsentant for hver gruppe ved forhandlingerne. Veierne var bare 3 mand. Foreningen fandt at de burde tas med; men de kom ikke med i overenskomsten. Selskapet betragtet dem som funksionærer. — Godkjendt.

8. Forretningsutvalgsmøte den 4. januar 1917.

Sak 18.

Angaaende individuelle opsigelser ved Stavanger bliktrykkeri, sees at forretningsutvalget har henstillet til arbeiderne om at ta opsigelserne tilbake.

Komiteen mener, efter at ha gjennomgaat sakens dokumenter, at i saadanne tilfælder bør forretningsutvalget avvise saken som sig uvedkommende.

Forretningsutvalget:

Ad 8. Komiteens bemerkning om at forretningsutvalget burde avvist saken angaaende de individuelle opsigelser ved Stavanger bliktrykkeri som sig uvedkommende, vilde været rigtig om disse opsigelser hadde været iverksat saadan, at det ikke tydelig hadde skinnet igjennem at opsigelsen var en følge av kollektiv avtale, der rammes av lov om arbeidstvister. Det var for at frigjøre forbundet for ansvar overfor denne lov at forbundet maatte foreta hvad det gjorde. Da denne sak muligvis kommer op paa landsmøtet skal man ikke her gaa nærmere ind paa den.

Sverre Støstad: Jeg vet ikke hvorledes jeg skal forstaa forretningsutvalgets svar paa dette. Vi kan ikke finde noget i vore papirer som de forelaa os av det forretningsutvalget sier. Pedersen sier at opsigelsen var individuell. Forbundet skal ikke kaste sig ind i alle spørsmål som kommer op paa en arbeidsplads. Hvis opsigelseerne skedde enskiltvis saa skulde ikke forretningsutvalget blandet sig ind av ængstelse for mæglingsloven.

Gudmund Pedersen: Arbeiderne fremsatte krav om 60 øre timen, og opsigelsen skulde være individuell. 60 mand sa op samtidig, samme dag. Da opsigelsen skulde være individuell blandet jeg mig fra først av ikke op i det. Da opsigelsesfristen utløp kom imidlertid Arbeidsgiverforeningens sekretær og spurte om forbundet kjendte til det. Han mente at det var kollektiv opsigelse, da begrundelsen ogsaa var lønskravet. Til forværring av det hele kom saa at flere ved opsigelsen hadde uttalt at de ogsaa maatte si op naar de andre gjorde det. De vilde gjerne fortset; men de turde ikke for de andre, sa de.

Disponenten gav de samme opplysninger som arbeiderne. Jeg sa til arbeiderne at forbundet ikke kunde ha noget med saken at gjøre. Vi fik da en konferanse paa fabrikkens kontor; men der kom intet ut av den. Disponenten sa, at først maatte opsigelserne tas tilbake. Arbeidsgiverforeningens sekretær vilde ellers bringe saken videre som ulovlig og

gjøre forbundet ansvarlig. Der blev saa forhandlet med arbeiderne paa fabriken. Ved avstemning over opsigelserne blev det mot en 7—8 stemmer besluttet at frafalde dem. Det er ikke godt at hævde at opsigelserne er individuelle, naar 60 mand efter hinanden gaar op paa fabriken og sier op og alle har den samme enstemmige begrundelse at gi. Ja, hvad værre er: naar flere av disse indskyter sig under det, at de er tvungne av de andre. Det førte altsaa til at arbeiderne tok opsigelserne tilbake. Det hele var grepet uriktig an, og saken førtes derfor ind i en bakevje. Forbundet maatte jo for sin del raade arbeiderne til at ta opsigelserne tilbake, naar det blev spurt. Det var ikke andet at gjøre.

Adolf Olsen: Jeg er i tvil om aktionen i Stavanger allikevel stod i strid med mæglingsloven. Opsigelserne foregik rigtignok som Pedersen sier paa en og samme dag, men der var dog forskjellige grunde angit. Der hersker uvidenhet om mæglingslovens bestemmelser utover, og forbundet kunde gjerne besørge den trykt og omsendt til avdelingene.

Richard Hansen: Det kan være noksaa naturlig at protokollkomiteen har heftet sig ved denne sak. Det kunde nemlig se ut som om det var en individuell opsigelse, og da er det jo selvsagt at forbundet ikke hadde noget med den at gjøre. Men det er ikke slik. Selv om opsigelsen er individuell, naar den sker paa et samlet krav, saa betragtes det som streik, og arbeidsgiverne sier der foreligger eklatant brudd paa overenskomsten. De forlanger at forbundet skal bringe konflikten til avslutning. Arbeidsgiverne har her loven paa sin side. Arbeidsgiverne søker at faa arbeiderne dømt til erstatning og støvner forbundet. De søker ikke arbeiderne for der vet de at intet er at faa. De vil ha fat paa forbundet. Det staar ogsaa i loven og det klargjøres i Paal Bergs anmerkninger til den. Forbundet maa ha gjort alt mulig for at stanse en ulovlig streik for at gaa fri av erstatningskrav. Det er ikke saa at en saan affære begynner med skrivelser. Der kommer underretning pr. telefon før skrivelser kommer. Men ved en arbeidsretssak gjelder det at bevise at alt mulig er gjort for at stanse en ulovlig aktion. De har ret til at forlange vore protokoller fremlagt i rätten som bevis. Hvis der saa staar i protokollen at saken har været oppe og at det fornødne er gjort, saa maa saken avvises. Forbundet hefter med skadeserstatning. For ikke at risikere det maa protesten protokolleres. Naar vedkommende fagforening, som foretar aktionen, er underrettet, saa kan man ikke klandres. Det blir arbeidernes sak at lystre eller ei. I den foreliggende sak er opsigelserne foregaat som av Pedersen sagt. De er foretat efter avtale for at tvinge lønnen op. At dette kommer ind under mæglingsloven er der ikke tvil om. Forretningsutvalgets handling er derfor riktig. Vi skal ikke paaføre os unødvendige utgifter. Vor streikekasse skal ikke bestaa for at yde erstatning til arbeidsgiverne. Jeg antar at landsmøtets deltagere forstaa dette. Der er flere lignende tilfælde.

Sverre Støstad: Det er unødig at diskutere om tilfældet falder ind under mæglingsloven eller ei. Det er arbeiderne og ikke foreningen som har foretat opsigelserne. Vi har et tilfælde hvor arbeiderne samlet opsa sine pladse og ikke rammes av mæglingsloven. Det var typograferne ved «Nidaros» trykkeri i Trondhjem. De opsa samlet paa samme papir og tilfældet rammes ikke av loven. De streiket faktisk

og fik sine krav gjennomført. Det ser ut som om man er vel ængstelig for loven naar arbeidernes krav skal fremmes.

Alfred M. Nilsen: Med hensyn til uvidenheten om mæglingsloven har jeg stillet forslag om at Landsorganisationen skal sende den ut med forklarende anmerkninger, men det er ikke blitt gjort. Der er git løfte om det, og jeg vil nu minde om det. Den er vistnok desuten at faa kjøpt i bokhandelen for 10 øre. Tillike er den utgit av Paal Berg og koster kr. 1.50. Den skulde være overkommelig at faa tak i for nogen hver.

Peder Fjeldstad: Alle i denne forsamling maa samstemme i at det er klok politik av forretningsutvalget at søke at undgaa erstningsansvar for forbundet mot arbeidsgiverne. Men jeg vil nævne at i tider som disse vil der ogsaa ute i distrikterne komme sterke krav paa forbedringer.

Andreas Østbø: Det maa sies at denne opsigelse var halsløs gjerning. Det var længe drøftet mand og mand imellem at lønnen var for lav, og man skulde saa gaa enkeltvis og si op og kræve 60 øre i timen. Og her kommer 60 mand i gaasegang og sier op — i løpet av 1/2 time. Det var ikke godt for forbundet at holde sig utenfor dette. Det var jo ogsaa uttrykkelig sagt av flere at det skedde efter avtale. Hadde man gaat frem paa en anden maate saa vilde man nok opnaadd de 60 øre.

C. Strøm: Avdelingen var den største paa stedet og det var kun endel som sa op. Foreningen som saadan hadde ikke noget med det. Jeg var formand og jeg negtet at komme til et møte med arbeiderne for at foreningen skulde være utenfor. Forbundet har begaat en stor feil her. Ved at det blandet sig ind blev slutsatsen den at man ogsaa blev ansvarlig for mæglingsloven. Dette var forbundets skyld.

Knut Dalastøl: Da denne sak har konsekvenser for forbundet har jeg forlangt ordet. I tilfælde som dette maa jeg gi protokolkomiteen min tilslutning. Forretningsutvalget viser sig at ha været altfor ængstelig for mæglingsloven. Naar aktionen var foretat helt utenom organisationen, saa skulde ikke forbundet blandet sig ind. Forbundet kan umulig paaføres erstatningsansvar i slike tilfælde. Det blir dem som iverksætter aktionen det kan gaa ut over. Det er arbeiderne som personlig og enkeltvis har sagt op til lovlig opsigelsestid og da blir det ogsaa arbeiderne som rammes. Forretningsutvalget skulde sendt en skrivelse til arbeiderne at forbundet frala sig enhver befatning med konflikten, dermed basta. Dette kan være en pekepind for fremtiden.

Gudmund Pedersen: Det er riktig at det ikke var foreningen som sa op. Der var heller ikke direkte fattet beslutning om det, men arbeiderne hadde sig imellem talt om det. Østbøs fremstilling er rigtig. Det kom til at arte sig som en beslutning allikevel. Jeg fik den opfatning at som det utviklet sig blev det vanskelig at gaa klar av mæglingsloven. Dersom arbeiderne hadde villet fortsætte efterat forbundet hadde underrettet dem, saa kunde de gjort det, og da vilde de gjort det paa eget ansvar. Men arbeiderne fandt det tvertimot opportunt at avbryte aktionen og ta opsigelserne tilbake. Det er arbeidernes feil at de ikke er be-

kjent med loven. Der er adgang til at faa kjøpt den og den har desuten staat i «Meddelelsesbadet». Der har ogsaa været en anden affære i blikemballagefabrikken, hvor Strøm og jeg maatte si fra paa forbundets vegne.

G. Sethil: Jeg forlangte ordet paa grund av Dalastøls uttalelser. Det er det samme om ikke foreningen har sagt op. Naar forbundet er underrettet og det ikke har tat affære, er det likefuldt ansvarlig. Hvis forretningsutvalget i utrængsmaal hadde lagt hindringer iveien for en aktion, da hadde protokolkomiteens anmerkning været paa sin plads, men saa er ikke sked. Naar arbeidernes aktion er indrapportert til arbeidsgiverforeningen og denne henvender sig til forbundet, saa maa forbundet si fra. Det kan ikke si at saken er det uvedkommende.

C. Strøm: Jeg sa, at forholdet *tilslut* blev slik, at det rammes av mæglingsloven. I det andet tilfælde som Pedersen nævnte, sa vi til arbeiderne, at steller dere det slik, saa rammes I av loven, I faar forsøke en anden gang. Her var der avholdt møte og valgt styre, og alle forberedelser til en aapenbar streik tat.

Knut Dalastøl: Naar Sethil hævder, at forbundet vilde bli rammet av loven i dette tilfælde, saa vil jeg protestere mot det. Forretningsutvalget kunde sendt en skrivelse til arbeiderne, at det ikke hadde noget med konflikten at gjøre. Men det har tvertimot sendt sin sekretær til arbeidsgiverne for at forhandle. Protokolkomiteens anmerkning er fuldt berettiget.

Godkjendt.

9. Forretningsutvalgsmøte den 15. februar 1917.

Sak 3.

Av protokollen fremgaar, at der er behandlet andragende fra en række stedlige styrer og foreninger om bidrag til agitation, og at dette er indvilget for alle med undtagelse av Herlandsfos Arbeiderforening. For denne forenings vedkommende er andragendet avslaat, uten at det av protokollen fremgaar av hvilken grund. Ydermere er en beklagelse fra foreningen ang. negtelsen av agitationsbidrag behandlet i forretningsutv. den 27. februar 1917 som sak 10, kun tat til etterretning.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 9. Det er muligens en feil, at der i protokollen ikke er anført nogen begrundelse for negtelsen av bidrag til Herlandsfos Arbeidsmandsforening.

Det bestemmende for forretningsutvalget var imidlertid, at der ved dette anlæg efter syndikalisternes streik var opprettet overenskomst mellem byggeledelsen og vor avdeling om, at kun medlemmer av Arbeidsmandsforbundet kunde faa arbeide ved anlægget, og da forstod vi ikke, hvem der skulde agiteres for.

Godkjendt.

10. *Forretningsutvalgsmøte den 17. januar 1917 — sak 9 og*
— „ — „ 14. mars 1917 — „ 13

angaaende Einar Skaalbones.

Av protokollen fremgaar, at E. Skaalbones efter at han var avskediget ved A/S Sydvaranger ved en beslutning i Grubernes Arbeidsmandsforening, Bjernevand, er tilstaat kr. 25.00 pr. uke uten at være angit, hvortil lunge understøttelsen skulde gjælde.

Videre fremgaar ogsaa, at han har mottat understøttelse efter at være kommet i arbeide.

Komiteen har ikke noget at indvende mot den givne understøttelse, saalænge Skaalbones var arbeidsledig, men finder at understøttelsen bør ophøre, naar vedkommende kommer i arbeide.

Ad 10. Forretningsutvalget er enig med komiteen i dens opfatning av Skaalbones forhold, hvorfor det ogsaa gjorde avdeling 44 i Kirkenæs opmerksom paa, at de beløp, som var utbetalt Skaalbones efter at han var kommet i arbeide, fik staa for foreningens regning og ikke vilde bli godkjendt eller refundert av forbundet.

Sverre Støstad: Det beløp som Skaalbones har faat er endnu ikke indbetalt. Foreningen burde føle sig forpligtet til at refundere dette, naar manden endog er saa simpel, at han mottar streikeunderstøttelse, efterat han er kommet i arbeide.

Richard Hansen: Jeg vil spørre, om protokolkomiteens anmerking ikke nærmest er at opfatte som en kritikk av vedkommende forening? Forholdet var ulovlig og ganske meningsløst. Her lot man en mand utbetales 25 kr. uken, mens han hadde 150 kroner maaneden som brødkjører for det kooperative bakeri deroppe. Foreningen skal hefte for beløpet, men da Skaalbones var formand deroppe, skaltet og valt han som han vilde med alt. Foreningen hefter som sagt for pengene; men man har heller ikke villet gaa paa med magt.
Godkjendt.

11. *Forretningsutvalgsmøte den 20. april 1917.*

Sak 13.

Meddelelse fra Fotlandsvaag, Saundefaldene og Knarrevik om, at syndikalisterne hadde iverksat blokade ved disse arbeidsplasser.

Av protokollen fremgaar, at forretningsutvalget har besluttet at yde understøttelse til Herlandsfos Kraftanlæg, Fotlandsvaag, mens derimot kravet fra Knarrevik er avvist, uten at det av protokollen fremgaar av hvilken grund.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 11. Grunden til at der ikke blev bevilget understøttelse i anledning konflikten ved Knarrevik var, at forbundet ingen avdeling hadde paa stedet, den gang syndikalisterne iverksatte sin blokade. De eneste medlemmer forbundet hadde ved anlegget var nogen murarbeidere fra Kristiania, som imidlertid reiste til Bergen, og fik arbeide straks konflikten utbrøt. Opplysning herom fremkom paa møtet, men er ikke tat med i protokollen.

Sv. Støstad: Vi har villet gi et hip til protokolføreren i forretningsutvalget, ellers vilde vi ikke heftet os ved dette.
Godkjendt.

12. *Forretningsutvalgsmøte den 24. april 1917.*

Sak 15.

Sarpsborg og omegns samorganisation anmoder forretningsutvalget om at la sig repræsentere ved formanden paa et fællesmøte av Sarpsborg og omegns fagforeninger.

Anmodningen er avslaat, uten at der i protokollen findes angit nogen grund.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 12. Naar anmodningen fra Sarpsborg og Omegns Samorganisation blev avslaat, var det hovedsagelig av den grund, at der var sendt en lignende anmodning til sekretariatet, og man fandt det mest korrekt, at dette sendte en mand, naar fællesmøtet skulde bestaa av fagforeninger tilhørende fosskjellige forbund.

Godkjendt.

Punkt 13 blev ikke optat.

14. *Forretningsutvalgsmøte den 7. mai 1917.*

Sak 14.

Angaaende et beløp paa kr. 217.55, som den forhenværende kasserer i Fagerli Arbeiderforening skylder foreningen. Foreningen har anmodet forretningsutvalget gjennom en sakfører at inddrive beløpet. Forretningsutvalget har besluttet at anbefale foreningen at ettergi det resterende beløp, som falder paa foreningen, mot at forbundet avskriver den gjestaaende gjæld.

Komiteen vil spørre, hvilken gjæld det er forbundet beslutter ettergit, av protokollen fremgaar intet herom. Forøvrig mener komiteen at saadan gjæld bør inddrives, hvor det er mulighet derfor.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 14. Av de foreliggende opplysninger fremgik ikke, at der var nogen sandsynlighet for at erholde det underslaate beløp ved en retssak. Under alle omstændigheter fandt forretningsutvalget det utilraadelig at anta en sakfører i Kristiania til at inddrive det lille beløp. Bare en reise til Sulitjelma for juristen vil koste det mangedobbelte. Hvis han skulde undgaaet denne reise, maatte han ha arrangert sig med en sakfører i Bodø og det vilde ogsaa faldt meget dyrt. Med hensyn til komiteens spørsmål om hvilken gjæld det var forbundet skulde avskrive, er det tilstrækkelig at opplyse, at underslaget bestod i at der ikke var levert oppgjør til forbundet for solgte merker. Derved var kassereren kommet i gjæld baade til foreningen og forbundet for kontingent. Forretningsutvalgets forslag gik derfor ut paa, at gjælden avskrives paa begge steder, for at slippe yderligere utgifter.

Sverre Støstad: Dette er et kjedelig tilfælde. Foreningerne bør da engang se til at vælge paalidelige mænd til kasserere. Det viser sig at

forretningsutvalget ogsaa er lempelig overfor saadant. Saadanne beløp har ikke forretningsutvalget ret til at eftergi; det hører ind under landsmøtets myndighet.

Godkjendt.

15. Forretningsutvalgsmøte den 7. mai 1917.

Sak 17.

Fra Stavanger Sten-, Jord- og Cementarbeiderforening foreligger forslag til særlove.

Forretningsutvalget har negtet godkjendelse uten at der i protokollen er angitt nogen grund hvorfor.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 15. Naar utvalget har negtet godkjendelse av særlovene for Stavanger Sten-, Jord- og Cementarbeiderforening er grunden den at særlovene var i strid med forbundslovene. I saadanne tilfælder blir foreningen gjort opmerksom herpaa ved lovenes tilbakesendelse, men i protokollen sætter man som regel «kunde ikke godkjendes».

Godkjendt.

16. Forretningsutvalgsmøte den 14. mai 1917.

Sak 2.

Norsk Arbeidsgiverforening beklager sig over at arbeiderne ved Norsk Hydro igjennem samorganisationen har truet med arbeidsnæggelse ifald de ikke inden 14 dage har faat indrømmet et tillæg av 20 øre pr. time.

Forretningsutvalget har besluttet at meddele foreningerne, at hvis de ikke vil indgaa paa forhandling paa organisationsmessig maate, og indordne sig under gjældende love og regler, maa de bli at betrakte som ekskludert av forbundet.

Komiteen mener, at da aktionen var iverksat av Rjukan Samorganisation kunne Arbeidsgiverforeningens beklagelse været avvist, som forbundet uvedkommende.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 16. Forbundets forhold overfor den konflikt som var stillet i utsigt av Rjukan faglige Samorganisation var ikke saa liketil, som komiteen synes at mene. En konflikt, som iverksættes av en samorganisation kan ikke forbundet avvise som sig uvedkommende, saafremt en eller flere av forbundets avdelinger deltar i konflikten og disse omfattes av en bestaaende overenskomst.

I saadanne tilfælder vil altid Arbeidsgiverforeningen som den anden part i kontraktsforholdet med hjemmel i loven om arbeidstvister kunne forlange, at forbundet gjør hvad det kan for at faa sine medlemmer til at respektere overenskomstene.

Sverre Støstad: Dette er et lignende tilfælde som med arbeiderne ved Stavanger Blikemballagefabrik; men det kan vel ikke være formaals-tjenlig at opta debat om det, da arbeiderne paa Rjukan er tilfreds.

Godkjendt.

17. Forretningsutvalgsmøte den 14. mai 1917.

Sak 10.

Andragende fra Saude Anlægsarbeiderforening om streikebidrag til 9 av foreningens medlemmer.

Av protokollen fremgaar ikke hvilken stilling forretningsutvalget har tat til spørsmålet.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 17. Forholdene under syndikalistkonflikten ved Saude var saa uklare, at man hadde vanskelig for at ta nogen avgjort stilling til spørsmålet om bidrag før nærmere redegjørelse fra foreningen fremkom.

Godkjendt.

18. Forretningsutvalgsmøte den 31. mai 1917.

Sak 1.

Er bevilget understøttelse til arbeiderne ved Hillevaag Hermetikfabrik uten at de har staat i forbundet den lovbestemte tid.

Komiteen er ikke uenig i den fattede beslutning, men gjør opmerksom paa loven.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 18. Naar der mot sedvane ikke er handlet i fuld overensstemmelse med lovene ved bevilgning av streikebidrag til arbeiderne ved Hillevaag Hermetikfabrik, har det sin grund i at disse arbeidere blev trukket med i den almindelige streik ved hermetikfabrikkene paa Vestlandet til trods for at de var nyorganiserte. Det var ikke efter krav fra dem selv de streiket, men for at hævde et bestemt og konsekvent standpunkt overfor deres arbeidsgiver, som ogsaa hadde fabrikker i Stavanger hvor streik paagik.

Godkjendt.

19. Forretningsutvalgsmøte den 19. mai 1917.

Sak 43.

Er bevilget honorar til avgaaede formand i Fyrstikarbeidernes gruppe styre uten nogen beretning foreligger.

Komiteen mener at der bør foreligge en beretning om gruppens virksomhet, før honorar bevilges.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 19. Enig med komiteen om at dette blir iagtatt for fremtiden.

Godkjendt.

20. Foretningsutvalgsmøte den 21. juni 1917.

Sak 6.

Forespørsel fra sekretær Strøm om han paa anmodning kan faa holde foredrag paa Arbeiderpartiets aarsmøte Søndre Helgeland, og om han kan faa sine utgifter dækket av forbundet.

Forretningsutvalget har besluttet at dække utgifterne.

Komiteen har ikke noget imot, at sekretærene agiterer for partiet, naar de dertil har anledning, men mener i tilfælde som dette, hvor der foreligger en direkte anmodning om foredragsholder, bør partiet selv bestreide utgifterne.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 20. Forholdene er noget særegne for Nordland, men der som andetsteds bestaar jo partiet for en stor del av bestaaende avdelinger, særlig Arbeidsmandsforbundet. Partiavdelingene har som regel litet at betale foredragsholder med; reiserne blir jo der dyrere end andetsteds. Det er derfor naturligt at de i partiavdelingene staaende forbundsavdelinger søker at utnytte Nordlandssekretæren ogsaa i den politiske agitation og forretningsutvalget har i saadanne tilfælder søkt at stille sig mest mulig imøtekommende.

F. A. Strøm: Det var til et stevne i forbindelse med distriktsmøte man manglet foredragsholder og jeg fik skrivelse med anmodning om at komme. Jeg svarte at hvis ikke noget i det faglige arbeide hindret mig saa kunde jeg komme. Jeg maatte imidlertid reise til Ballangen og kunde ikke komme til stevnet. Derfor blev der heller ikke nogen utgifter.

Sv. Støstad: Dette forandrer ikke det paatalte forhold likeoverfor forretningsutvalget. Det kan ogsaa forekomme i fremtiden at Arbeidsmandsforbundet betaler utgifterne til partiagitationen; men det bør ikke ske; de beløp som bevilges til agitationen bør betegnes som saadanne. Godkjendt.

21. Forretningsutvalgsmøte den 9. juli 1917.

Sak 21.

Er besluttet at sende Saude anlægsarbeiderforening en redegjørelse ang. konflikten i Hellandsbygden.

Komiteen kan ikke finde nogen gjenpart av en saadan redegjørelse og maa saaledes tro det er glemt.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 21. Besl. paa møtet var stik motsat av hvad der staar i protokollen. Der besluttedes nemlig at forlange en redegjørelse for konflikten ikke at sende en saadan, hvilket vi var avskaaet fra paa grund av manglende underretning fra den streikende forening. Det maa derfor bero paa en feilskrivning, som man ved oplæsningen ikke har været opmerksom paa, at denne inkurie er kommet ind i protokollen. Den forlangte redegjørelse kom endelig langt om længe, men var desværre ulæselig.

Sv. Støstad: Dette beviser at protokollen ikke er forsvarlig ført. Det maa forlanges ogsaa at den underskrives av formand og sekretær. Godkjendt.

22. Forretningsutvalgsmøte den 16. juli 1917.

Sak 19.

Sekretær G. Pedersen meddeler angaaende den nystiftede forening ved Jørpeland, at den utelukkende bestaar av anlægsarbeidere, og at den intet har med den tidligere forening paa stedet at gjøre.

Foreningen har søkt om optagelse i forbundet, men av protokollen fremgaar ikke, hvilken stilling forretningsutvalget har tat til saken.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 22. Maa være en forglemmelse av protokolføreren. Foreningen blev optat.

Godkjendt.

23. Hovedstyremøte den 12. august 1917.

Angaaende tapt arbeidsfortjeneste, diæt og dyrtidstillæg.

Komiteen er helt enig i hovedstyrets beslutning og mener, at det givne tillæg er fuldt berettiget, men finder allikevel at maatte peke paa at saadanne bevilgninger retmæssig hører hen under landsmøtet.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 23. Tages til etterretning.

Godkjendt.

24. Forretningsutvalgsmøte den 17. september 1917.

Sak 3.

Forelaa opfordring fra distriktskonferance i Tromsø med anmodning til forbundet om at gjøre blokaden ved Store Norske Spitsbergen effektiv. Saken er av forretningsutvalget tat til etterretning.

Komiteen mener, at forretningsutvalget burde ha sendt opfordringen fra møtet i Tromsø til sine avdelinger med opplysning om konflikt-situationen.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 24. Spørsmålet om at gjøre blokaden ved Store Norske Spitsbergen Co. effektiv angik flere forbund end vort og var den en tid oppe til behandling i sekretariatet etter foranledning av Norsk Havne- og Transportarbeiderforbund, hvorfor man fandt ikke at burde foregripe noget, før det var avgjort der.

Sv. Støstad: Det er riktig at det gjaldt flere forbund; og da var det nærmest Landsorganisationen som skulde ta fat. Men det er jo væsentlig vore folk som arbeider paa Spitsbergen, og da gjælder det forbundet. Forretningsutvalget burde kostet paa en redegjørelse til avdelingerne. Der blev spurgt i Trondbjem.

Alfred M. Nilsen: Forretningsutvalgets svar er mangelfuldt. Spørsmålet har været diskutert. Det besluttedes ogsaa at opfordre sekretæren for Nordland til om mulig at skaffe bedre underretning. Forøvrig var hovedstyrets medlemmer enig i at alt skulde gjøres for at vore medlemmer ikke optraadte illoyalt.

P. Vesta: Streiken var iverksat av Spitsbergens syndikalistiske organisation. Feilen er at Arbeidsmandsforbundet ikke hadde tilstrækkelig kjendskap til den; men det er Tryggve Aakerviks skyld. Det maa dog ogsaa fremholdes at vi visste at den norske stat sendte militær derop og optraadte partisk mot arbeiderne. Der skulde været gjort hvad forbundet kunde mot losning og lastning o. l. Jern- og metalarbeiderforbundet gjorde ingenting; men Arbeidsmandsforbundet skulde stillet sig velvilligere end det gjorde.

Richard Hansen: Der var ikke mangel paa velvilje; men det saa ut som om sekretæren for den syndikalistiske organisation, Aakervik, vilde holde de andre organisationer uvidende om hvad som foregik. Der kom ingen beretning til vor organisation. Længe efter, ivaar engang, kom der en skrivelse oversendt fra Landsorganisationen; der skulde da bli en ny konflikt med lønskrav til Store norske Spitsbergen kulkompani. Vi fandt dengang at vi maatte advare vore medlemmer mot at reise dit. Vi advarte da ogsaa alle som spurte. Men vi fandt dog at maatte ta avstand fra den syndikalistiske organisations krav, idet den hadde opsat for lav løn. Det var væsentlig losning og lastning av selskapets skibe som vi kunde faa at gjøre med. Men vi hørte ingenting fra vore medlemmer paa Spitsbergen. Saken gjaldt jo ogsaa først og fremst Havne- og transportarbeiderforbundet. Fra dette forbund var der en deputation fra Trondhjem og redegjorde i sekretariatet. De gjorde krav paa at faa losse og laste og vilde ikke respektere blokaden. Vi hadde endel medlemmer i Hommelvik, som arbeider i denne branche. Vi sendte besked til dem at de ikke skulde losse og laste kulkompaniets skibe: men det vakte utilfredshet, da skibene gik til Trondhjem og blev losset og lastet. Saken vilde været i en anden gjænge hvis den syndikalistiske organisation hadde git de andre organisationer fornøden underretning. Som sakerne stod har vort forbund gjort hvad det kunde gjøre.

F. A. Strøm: Sekretæren for den syndikalistiske organisation i Tromsø hadde utsendt underretning til avdelingerne i Nordland. De forsøkte saa godt som mulig at hindre at nogen reiste til Spitsbergen. Saa fik jeg skrivelse fra forbundet om at undersøke saken, og jeg reiste til Aakervik i Tromsø. Der var intet at gjøre. Han sa at han hadde git tilladelse for Arbeidsmandsforbundet og Jern- og metalarbeiderforbundets medlemmer at reise til Spitsbergen. Han vilde faa organiserte arbeidere dit for at de kunde oprette ny organisation blandt streikebryterne.

P. Vesta: Der fandtes nok skrivekyndige som kunde sendt beretning paa Spitsbergen; men Richard Hansen kjender nok forholdet. Man fik ikke benytte selskapets telegraf, og saa maatte man laane ski og gaa til Green Harbour. Derfra sendtes telegram til Kaasmoli. Man hadde ikke rede paa den syndikalistiske organisation i Norge. Kaasmoli bekjendtgjorde blokaden. Naar der blev sendt militær, saa kunde man derav skjønne situationen. Der er ikke nogen nytte i at klandre Aakervik. Det er forbundet som er at klandre. Saaledes som forholdet laa an ut paa høsten var der intet at gjøre. Men da var det hensigtsmæssig at faa organisationsfolk op til vaaren og om mulig forsøke ny aktion.

Godkjendt.

25. Forretningsutvalgsmøte den 1. oktober 1917.

Sak 12.

Andragende fra Bergens komm. arb. forening om et medlem som er avgaat med pension kan faa sin kontingent reducert. Av protokollen sees at være besluttet at han faar gaa ned til halvtbetalende.

Komiteen er av den opfatning, at pensionister bør betragtes som arbeidsledige og betale A.-merker.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 25. Spørsmålet om i hvor stor utstrækning pensionister skal betale kontingent maa avgjøres under hensyn til pensionens størrelse og medlemmets indtægter forøvrig.

Sverre Støstad: Der bør være ens regel for alle pensionister. Ingen har saa stor pension, at han derav kan betale hel kontingent. Vi bør faa en bestemmelse, hvorefter alle behandles ens.

Hans Hansen: Saken er viktig for os paa Horten. Vore medlemmer avgaar jo i masse med pension, og der bør gives en bestemmelse om, hvorledes man har at forholde sig overfor disse.

Godkjendt.

26. Forretningsutvalgsmøte den 1. oktober 1917.

Sak 15.

Skrivelse fra Den elektrokemiske Arbeidsgiverforening, hvori der bebudes erstatningsansvar gjort gjældende saavel mot forbundet som mot Vigelands Bruks Arb. forening.

I protokollen findes ingen beslutninger i saken, likesom ingen dokumenter forefindes. Komiteen finder protokollen for dette punkts vedkommende særdeles ufuldstændig.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 26. Det hænder iblandt at der, efterat en sak er opsat paa forretningsutvalgets dagsorden, indtrær en forandring i situationen, som gjør dens behandling overflødig. Dette har ogsaa været tilfælde her, idet der aldrig fra arbeidsgiverhold er truffet nogen yderligere forføining i denne sak.

G. Sethil: Vi fik skrivelse om, at der var indtraadt arbeidsstans i den elektrokemiske industri ved Vigelands Bruk. Det viste sig, at den løste sig av sig selv. Der blev da ikke mer foretat i saken, og der var intet yderligere at protokollere.

Godkjendt.

27. Forretningsutvalgsmøte den 9. oktober 1917.

Sak 10.

Foreligger andragende fra Bosmo Arbeidsmandsforening om eftergivelse av et laan stort kr. 150.00. Andragendet er indvilget.

Komiteen mener, at saadanne laan ikke bør eftergives, da det kan trække farlige konsekvenser efter sig.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 27. Komiteen har ret i sin opfatning.
Godkjendt.

18. Forretningsutvalgsmøte den 19. november 1917.

Sak 16.

Angaaende forespørsel fra Glomfjord Arb.forening om forbundets raad og veiledning i spørsmålet om dyrtidstillæg.

Av protokollen sees, at forretningsutvalget kun har tatt andragendet til etterretning uten at fatte nogensomhelst beslutning i saken. Komiteen mener, at naar en forening ber om raad og veiledning er det forretningsutvalgets pligt saavidt gjørlig at besvare et saadant andragende.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 28. Det av Glomfjord Arbeiderforening ønskede raad og veiledning er utvilsomt blit git av grupesekretæren, men det er selvfølgelig en feil, naar dette ikke er nevnt i protokollen.

Alfred M. Nilsen: Saken blev optat, og dyrtidstillægget blev gjen-

nemført.
Godkjendt.

29.

Ved gjennomgaaelse av forretningsutvalgets protokol viser det sig at være bevilget adskillige laan, saavel til enkelte personer som til organisationer til forskjellige øiemed.

Komiteen mener, at man i størst mulig utstrækning bør innskranke denne laanevirksomhet, særlig for enkelte personers vedkommende, da det har vist sig, at disse laan i de fleste tilfælder er yderst vanskelig at faa tilbakebetalt og endel maa endog helt eftergives.

Forretningsutvalgets svar:

Ad 29 og 30. Tages ad notam.

Sverre Støstad: Vi kommer tilbake til lignende tilfælde for 1918, og vi kan ta det op da.

Godkjendt.

30.

Som en almindelig slutbemerkning vil komiteen uttale, at protokollen bør være mere utførlig, saaledes at man ved gjennomgaaelsen av denne kan se, hvordan voteringerne er faldt, og likeledes hvilken stilling utvalgsmedlemmerne har tatt til de forskjellige saker, endvidere at sakerne bør føres i nummerorden fra aarets begyndelse og til slutten.

Desuten maa man gjøre opmerksom paa, at i den nuværende protokol findes en række saker, som er besluttet utsat, men som ikke kommer op til fornyet behandling, ydermere sees at være foretat mundtlige konferanser, likesom forbundets funktionærer har været avsted for at ordne forskjellige spørsmåal uten at det i protokollen fremkommer nogen resultater herav.

Med disse bemerkninger foreslaaes protokollen vedtat.

Sverre Støstad.

Gustav Lilleby.

Protokolkomiteens forslag vedtokes enstemmig.

Fuldmagt

for *Amandus Aleksandersen* som repræsentant for Bjondalen Jernbane-arbeiderforening og Hovind Jernbanearbeiderforening indleveres og godkjendtes enstemmig.

Aleksandersen tok sæte som repræsentant for disse avdelinger.
Beretning og regnskap for 1916 godkjendtes enstemmig.

Beretning og regnskap for 1917.

Karl Evensen forespurte i anledning punkt 4 om *agitationen* side 4, om det beløp paa kr. 1 971.16, som var medgaaet til distriktssekretærernes agitation, om ikke dette skulde være reiseutgifter. Distriktssekretærene skal vel ikke ha anden betaling for sin agitation,

Thv. Nilsen (i anledning «Statens Jernbane- og Befæstningsanlæg» s. 20): Etter at dyrtidstillæg var tilstaat omsendtes saken til avstemning i avdelingerne. Vi indsendte forslag om at nægte at arbeide paa akkord. Dette forslag ønskedes omsendt til avstemning. Vi fik svar fra forretningsutvalget, at det ikke var enig deri. Hjuksebø stedlige styre hadde behandlet saken. Forretningsutvalget har ingen ret til at sabotere et saadant forslag og si, at det ikke er enig. Akkordarbeidet er overveiende ved Statens anlæg, og kun en brøkdell fik dyrtidstillæg. Vi fandt derfor at burde negte akkord. Det er forretningsutvalgets pligt at ekspedere saadant.

Alfred M. Nilsen: Forslaget var omsendt efter anmodning fra det stedlige styre i Hjuksebø, og det blev nedstemt. Derom blev Akerhaugens Jernbanearbeiderforening underrettet.

Thv. Nilsen: Det blev ekspedert efter pres fra Hjuksebø stedlige styre. Men da der stemtes var det saa sent, at vinteren stod for haand, og avdelingerne fandt, at intet kunde gjøres. Derfor blev det forkastet.

Gustav Eliassen: Akerhaugens Jernbanearbeiderforening har ingen saadan skrivelse faat.

Alfred M. Nilsen: Jeg erindrer ikke denne sak saa nøie nu; men underretning blev sendt enten til det stedlige styre eller til Akerhaugens Jernbanearbeiderforening.

J. Eiketjord: Forretningsutvalget bør da ekspedere sakerne, selv om det gjør sine bemerkninger til dem; men man kan ikke la være at sende dem ut.

Peder Johansen: Styret har været litet imøtekommende mot os i denne sak.

Rich. Hansen: Saavidt jeg erindrer var forslaget sendt ut sammen med Alfred M. Nilsens betænkning.

Gustav Sunnbye (til arbeidsretssak mot avdeling 43 i Trondhjem s. 65): Den forening fik dom mot sig for saavel tariffbrudd som erstatningsansvar. Mæglingsloven har to slaglinjer, den ene rettes mot foreningen, den anden mot vedkommende medlemmer som har hat befatning med konflikten. Derved kan ogsaa enkelte styremedlemmer bli dømt, likesom samorganisationen. Vor advokat i Trondhjem krævet uttalelser fra forretningsutvalget. En av de uttalelser som blev git vil jeg

si er høist uforsvarlig. Vi hadde selvfølgelig ikke krævet saadanne vidnesbyrd, hvis vi hadde trodd de skulde ha gaat os imot. Konflikten var begyndt lovlig, men fortsattes saa ved Brønnes fabrik, og dette ansaaes ulovlig. Der var særlig et vidneprov som var fældende for os. Jeg siger til det som var avgit av Bernhard Eriksen. Det sier at vi med fuld vilje og overlæg har drevet ulovlig konflikt. Det var da ialfald en mand som har talt ærlig blev det sagt av dommeren i Trondhjem. Jeg nævner dette for at man skal vise forsigtighet ved saadanne vidneprov og ikke komme med almindelige uttalelser som kan virke ødelæggende. Paa Bernh. Eriksens vidneprov i dette tilfælde byggedes utelukkende den fældende dom mot avdeling 43 i Trondhjem.

Bernh. Eriksen: Dette er nyt for mig, og det forbauser mig at jeg skal ha sagt noget som kunde virke mot Trondhjemsarbeiderne. Det maa da ha været et særlig uheldig uttryk. Jeg holdt mig i overensstemmelse med de øvriges forklaringer; men et spørsmål blev forelagt mig av assessoren utenfor de øvrige. Jeg erindrer ikke hvordan dette spørsmål lød. Det var et tillægsspørsmål. Jeg kjender ikke hensigten med det. Men det blev besvart av mig uten nogen tanke om at det skulde skade arbeiderne.

Lars Andersen nævnte en arbeidsavtale som ikke var kommet med.

Alfr. M. Nilsen: Saken blev ordnet mellem organisationen og selskapet. Det er en uteglemmelse. Den burde været med.

Beretning og regnskap for 1917 blev enstemmig godkjendt.

Dirigenten refererte indtydelse fra «Kristiania lokale samorganisation» til landsmøtets deltagere til offentlig diskussionsmøte mandag den 26. august kl. 8 i Kristiania Arbeidersamtund, Torvgaten 14, den store sal, over emne: „*Reformistisk fagbevægelse eller revolutionær kamporganisation.*“

Trygve Aakervik vil holde indledningsforedraget.

Alfr. M. Nilsen opfordret til talrigt fremmøte, da han hadde hørt at møtet særlig var indkaldt for at komme ham tillivs.

Møtet hævet.

Eftermiddagsmøte mandag 26. august.

Dirigent: *J. Eikefjord.*

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Beretning for 1. halvår 1918.

Richard Hansen avgav en kort beretning for de forløpne maaneder av 1918 som følger:

I indeværende aar har der været avholdt 34 forretningsutvalgsmøter og 2 hovedstyremøter. I forretningsutvalget har der været behandlet ialt 854 saker.

Med hensyn til løsbævegelsen i indeværende aar kan oplyses, at der er behandlet 117 lønskav. Derav er 55 tarifonsigelser fra arbeiderne og 1 fra arbeidsgiverne (Haaøen). Resten av kravene, ialt 61, er

fra foreninger sem tidligere ikke har hat nogen overenskomst. Foruten de iaar behandlede og godkjendte lønskav gjenstod der tra ifjor 32 krav som er uavgjort.

Tilsammen er der altsaa 149 lønskav som i indeværende aar har beskjættiget forretningsutvalget.

Der er i 73 tilfælder git godkjendelse til at opsi plassene. Av disse har kun de 50 medført arbeidsstans av saadan omfang, at det har medført understøttelse fra forbundet. I disse konflikter har deltat 2214 medlemmer av vort forbund. 43 av streikerne er nu bragt til avslutning saa for tiden er det kun 7 konflikter omfattende 248 medl. som paagaar.

Ialt er 101 av de før nævnte 149 lønskav bragt til avslutning.

Disse er:

Møllarbeiderne, Buviken.	Rjukan emballagefabrik.
Trondhjems dampvaskeri.	Statens verksteder (Raufos, Horten, Kongsberg)
Teglverkerne, Fredriksstad.	Bergens kommune.
Kongsberg sølvverk.	Bergens renovation
Mjøndalens galogefabrik.	Kristiania kommune.
Langøens kalkbrud.	Norsk Nitridaktieselskap.
Hafslund karbidfabrik.	A/S. Bamle apatit.
Norsk Impregnerings A/S. Larvik.	Bjølvefossen, (anlægget).
Levanger melkefabrik.	Den norske papirfiltfabrik.
Murarbeiderne i Sandefjord.	Drammens glasverk.
Slemmestad cementfabrik.	Murarb. Aalesund.
Arendals smelteverk.	Trondhjems kommune.
Bergens brændselscentral.	Akers kommune.
Kr.a kaffebrønderier.	Tønsberg reperi-bane.
Hitterdals lænse.	Aalgaard fabriker.
Bergens private entreprenører.	Aalesunds stenarbeidere.
Østlandske stenekspert, Lalm.	Helly Hansen, Moss.
Gullaug sprængstoffabriker.	Murarbeiderne, Notodden.
Rengjøringskvinderne, T.hjem.	Korkeskjærerne, Bergen.
Gjellebæk kalkbrud.	Lillehammer kommune.
Bryggerierne, Kr.a.	Porsgrund elektrok. fabriker.
Lysaker kem. fabrik.	Brolæggerne, Kristiania.
Trondhjems dampkjøkken.	Fro-ga-mo (Frogner automobilgarage).
Evje og Ringerikes nikkelverk.	Brække kraftanlæg.
Mørkfos - Solbergfosanlægget.	Hunsfos nyanlæg.
Statens anlæg, revision av overenskomst.	Høgefossens kraftanlæg.
Tønsberg kommune.	Nomelands kraftanlæg.
Fredriksstad bryggeri.	Høiangfaldene (fabrikerne).
Kristianssands murarbeidere.	Kr.a komm. brændselscentral.
Larviks murarbeidere.	Porselænsfabriken, Fredriksstad.
Sarpsborg kommune.	Ekstraktionsverket, »
Bjølens valsemølle.	A/S. Titan. »
Vigelands bruk.	Høvleriarbeiderne hos Mustad.
Rosendahls tekstilfabrik.	Haaøens fabriker.
Cementfabriken «Norge».	

Norsk Aerolit fænghættefabrik, Ski.	Dalen Portland cementfabrik.
Trondhjems renovation.	Den norske slipeskivefabrik.
Bergens gasverk.	Fredfos uldvarefabrik.
Aasen tekstilarb. forening.	Kristiansands bryggeri.
Græsvik syrefabrik.	Ingeniør Selmers arb. (Langesund).
A/S. Høyanger (anlægsarbeide).	» » » Skien.
Raufos (anlægsarbeide).	Kristianssands kommune.
Bertnes uldvarefabrik.	Hortens bygningsarb.
Haugesunds komm. kraftanlæg,	Vittingfoss bruk (anlæg).
Etne.	Tønsberg anlægsarb.
Tømmertunellens lænse, Sarpsborg.	Glomfjord-anlæggene.
Aalvik murarbeidere.	A/S. Rekkevik, Larvik.
Skiens kommune.	Raanaasfossen.
Moss aktiemølle.	A/S. Bjølvefossen (dritten).
Kristianssands sten- og cementarb.	Bægnaelvns fløtere.
foren.	Høvik glasverk.
Impregneringsanstalten, Lillestrøm.	Drammens papirfiltfabrik.

Dirigenten refererte de avsluttede overenskomster punktvis.

Gullaug Sprængstoffabrikker.

Kr. Nordli: Under lønskravene det sidste aar vil man ha lagt merke til, at konflikten ved Gullaug Sprængstoffabrik har været særlig langvarig. Jeg vil faa ta den op i forbindelse med beretningen, idet jeg har hat den tvilsomme fornøielse at staa som formand i Gullaug Arbeiderforening i den periode konflikten opstod og fortsatte. Jeg har under dette søkt at faa konflikten til en saa heldig avslutning som mulig. Jeg vil her gi en fremstilling av konfliktens avslutning. Det er vel saa at enhver forening skulde være kompetent til at opnævne egne forhandlere ved en konflikt, og det maa respekteres; men her er det princip brutt. Jeg har hørt fremhævet fra arbeidsgiverhold, at mit mandat som forhandler ikke vilde bli anerkjendt. Jeg var halvveis betrøgtet som en forbryder, ti min ydmyghet var ikke stor nok. Jeg holdt nemlig saa godt som mulig paa arbeidernes ret. Men det har gaat som en rød traad gjennem Sprængstoffrustens politik, at arbeiderne ikke skal ha et avgjørelsens ord med i laget. Det later ogsaa til at denne arbeidsgivernes anskuelse har vundet gehør hos arbeidernes lænede tillidsmænd. Det var forskjellige grupper som arbeidet ved Sprængstoffabrikken. Der var sagarbeidere, industri- og anlægsarbeidere. De andre fandt dog os anlægsarbeidere fuldt kompetente til at forhandle for dem. Men saa kom der besked fra forbundet om at vi skulde sende en sagarbeider. Jeg hadde imidlertid ikke lyst til at gi mandatet som forhandler fra mig, og saa sendte jeg en mand ind med et brev, Dersom der trængtes en bisitter ved forhandlingerne, saa kunde man ta manden med brevet. Han blev imidlertid tat med som forhandler, idet det blev fremført, at man ikke kjendte min adresse her i byen. Men det kjendte overbringeren. Dette fik jeg rede paa efterat forhandlingerne var ført og avsluttet. Foreningen hadde stillet sit ultimatum, og jeg negtet da som formand at forelægge for foreningen det forslag som forhandlerne og budbringeren var blit enig

om her. Imidlertid viste det sig snart, at den direkte aktions motstandere nok kunde gaa til direkte aktion, naar det kom til stykket, og dette har jeg lyst til at paatale her. Vore tillidsmænd er altfor lydhere naar det gjælder at gaa arbeidsgivernes erender, og forhaster sig endog saa at de ikke respekterer de av arbeiderne selv opnævnte forhandlere. Jeg trodde slike ting skulde være en saga blot nu.

Rich. Hansen: Jeg trodde virkelig Nordli ikke hadde villet opta denne sak her. Vi skulde ikke gjort det og derved skaanet ham. Nu maa jeg komme med det allikevel, og jeg skal fortælle hvorledes det hænger sammen. Gullaug Arbeiderforening skulde hat en repræsentant her; men han er ikke kommet. Nordli har især paataalt avslutningen. Forbundet hadde gjentagne ganger søkt forhandlinger, og mæglingssmeden hadde ogsaa forsøkt; men det var mislykket. Resultatet blev forkastet i foreningen. Vi fik ogsaa anmodning fra Arbeidsgiverforeningen om at faa konflikten bilagt. Det var en kombineret anlægs- og fabriksdrift det gjaldt. Det var sprængstoffet sikrit som fremstilledes. Dette stof viste sig uheldig ved minering, og da der blev forbud mot utførsel, maatte man slutte med det. For arbeidsgiverne hastet det ikke at faa fabrikken igang igjen, da den ogsaa maatte gjøres om og nye maskiner maatte anskaffes. Man søkte dog at faa ophævet konflikten og vilde forhandle. Jeg lovet saa at faa forhandlere fra foreningen ind til byen og telegraferte til Nordli. Nordli og Myran, kassereren, kom og forhandlingerne begyndte. Fra fabrikkens side blev der ingen indsigelse gjort mot Nordli som forhandler. Vi snakket da endel om affæren; men Nordli sa ikke et ord. Den anden deltok litt. Jeg gjorde alt mit til fordel for anlægsarbeiderne. Arbeidernes krav var kr. 1.40 for timen; de fik kr. 1.30. Med dette resultat reiste jeg da ut til foreningen. Vi holdt møte pinseaften, og Nordli refererte forslaget, og han fremkom da med de indvendinger han ikke med et ord hadde berørt ved forhandlingerne i Kristiania. 10-øringen som de ikke hadde opnaadd var ikke det væsentligste. Metal- og træarbeiderne og sagbruksarbeiderne hadde ikke faat sit forhold ordnet, og streikbryterne skulde fjernes. Alle disse spørsmaal maatte ryddes avveien før anlægsarbeidernes var tilfreds. Nordli samlet det hele i en bunke og sendte det ind til arbeidsgiverne som foreningens ultimatum. Forslaget blev altsaa forkastet; men Nordlis ultimatum blev heller ikke vedtat. Vi maatte da meddele Arbeidsgiverforeningen, at forslaget var forkastet. Der blev spurt hvorfor, og jeg læste da op den ankeliste som var fremført i foreningen. Direktøren var straks villig til at forhandle ogsaa med de andre arbeidere. Jern- og metalarbeiderne vedtok forslaget enstemmig; men saa stod sagbruksarbeiderne igjen. For disse maatte der da tages op forhandling, og da var det naturligt at en sagbruksarbeider blev indkaldt. For sagbruksarbeiderne er akkordpsiser mest almindelig, og de særegne forhold tilsier, at man maatte ha en fagmand til at forhandle om akkordpriser. Jeg telegraferte da til Nordli og bad ham sende en sagbruksarbeider. Men vor godeste Nordli sendte isteden en anden anlægsarbeider med en forsegleet skrivelse. Overbringeren skulde være bisitter. Men dersom nogen skal kaldes bisitter, saa maa det vel være Nordli selv, for han sat taus under forhandlingerne. Jeg tok imidlertid anlægsarbeideren med brevet, tok ham med til arbeidsgiverne, og

vi snakket om sagbruksarbeiderne. Der blev foreslaaet at sætte op tarif for akkord; men jeg sa at det turde jeg ikke gaa med paa. Jeg har arbeidet ved sagbruk og kjender litt til arbeidet; men jeg kjendte ikke det specielle arbeide ved Gullaug. Der var ikke noget andet at gjøre end at bli enig om dagløn for sagbruksarbeiderne derute. Vi opnaadde de satser som sagbruksarbeiderne hadde opsat med undtagelse av dyrtids-tillægget, 20 øre timen; men vi kunde jo altid snakke om det. Træarbeiderne hadde ikke noget krav. De blev betalt efter Drammens-tariffen. Larsen var fremdeles medlem av foreningen paa Gullaug. Nordli og Myran arbeidet i Kristiania. Larsen gjorde sit bedste som forhandler. Vi underskrev protokollen, og Larsen opsøkte saa Nordli. Nordli kom til mig og bad om at faa se protokollen. Det fik han, og da han vistnok fremdeles var foreningens formand, bad jeg ham sammenkalde møte til fredag. Nordli foreslog lørdag, og det blev bestemt. Nordli og Myran gik med forhandlingsprotokollen. Men straks efter kom der brevkort fra Nordli, hvori han meddelte mig, at denslags forslag kunde vi spare os for fremtiden, og ikke vilde han sammenkalde møte i Gullaug Arbeiderforening til at diskutere det. Men nu var jeg ogsaa bestemt paa, at jeg ikke vilde være nar for Nordli, og det skulde heller ikke medlemmerne være. Parolen er jo: magten tilbake til medlemmerne, og nu skulde de avgjøre Nordlis forhold. Jeg syntes det blev noksaa drøit. Jeg telefonerte til Larsen og bad ham sammenkalde møte. Det var ikke godt for ham, da hele ledelsen var reist. Larsen henviste til Nordli og Myran; men de var jo i Kristiania. Jeg sa til Larsen, at han fik sammenkalde møte paa forbundets ansvar. Larsen gjorde saa og fik en grov skrivelse fra Nordli. Han skulde ta's fat paa i foreningen. Forhandlingsforslaget skulde ikke forelægges. Larsen blev da ogsaa harm, og han fik da møtet istand. Der møtte 23 mand; men noget styre var det ikke. Nordli og Myran fungerte vistnok, men de hadde forlagt sin residens til Kristiania. Endel kvindelige arbeidere var fratat sit streikebidrag, og de gik i den tro at det var forbundet som hadde gjort det. Men det var ogsaa Nordlis meriter. Han hadde egenmægtig fratat kvindernes streikebidrag. Paa møtet valgte de saa viceformand. De vilde ogsaa ha valgt formand; men jeg fraraadet det og bad dem beholde Nordli til han hadde gjort rede for sit merkelige forhold. Der blev forøvrig valgt helt styre, og forhandlingsforslaget blev enstemmig vedtat. Foreningerne skal ha kjendskap til alt som fremkommer under en knnflikt, og ingen har ret til at stikke noget under stol. Medlemmerne har ret til at kjende alt som foreligger. Søndageg efterpaa blev der sammenkaldt nyt møte. Nordli var da kommet derut og hadde git den valgte viceformand en skrape. Han skrev til mig, at nu skulde der være stort oppgjør. Der møtte ogsaa en 7—8 stykker fler end paa det foregaaende møte; men tiltrods for Nordlis optagne kamp fastholdtes den oprindelige beslutning mot en 2—3 stemmer. Tarifforslagets vedtagelse var ogsaa en mistillidsuttalelse til Nordli; han hadde stukket ting under stol, som foreningen hadde ret til at ha rede paa. Saaledes er hele denne affære forløpet. Jeg har ikke lyst til at avklæ nogen paa denne maate, men Nordli har selv git anledningen.

Kr. Nordli: Naar jeg optok denne sak, saa ønsket jeg netop

Hansens avklædningsproces. Det er rigtig som Hansen oplyser, at der var flere komplikationer under denne konflikt. Aarsaken til at kvinderne blev tratat sit streikebidrag skal jeg gjøre rede for. Paa sidste forhandlingsmøte, hvor Myran og jeg var tilstede, blev det anmerket at driften neppe kom igang igjen iaar. Hovedsaken var da at medlemmerne fik andet arbeide. Vi blev saa enig om at frata angjældende streikebidraget, fordi de ikke vilde ut og søke andet arbeide. Det var to av streikekomiteen til med mig som tok den beslutning. Det var heller ikke mulig for os at opretholde konflikten medmindre vi avfolket arbeidspladsen. Det har været sagt at alt var i orden; men samme dag tariffen var vedtat blev der sagt: du skal faa arbeide og du, men du og du faar vente. Træarbeiderforeningen i Drammen har da ogsaa til de sidste dage holdt bedriften blokert. Jern- og metalarbeiderne har maattet opsi pladsene for at faa streikbryterne fjernet. Jeg har faat klander av Arbeidsmandsforbundets formand, fordi jeg har skrevet en artikkel i «Fremtiden» om streikbryterne derute. Hansen er fuldblods diplomat, og han har træning. Om Larsen har jeg sagt min mening, og jeg har gjort opmerksom paa at ultimatumet som var fra foreningen ikke var tat ad notam. Jeg kan med hensyn til ultimatumets godkjendelse henvise til protokollen fra angjældende møte. Taleren oplæste en artikkel betitlet Gullaug Arbeiderforening i «Fremtiden» for 14. juni 1918, hvori der hævdes:

«At samtlige styremedlemmer var frareist stedet under konflikten er ukorrekt. For at bevise dette skal nævnes de gjenværende: Johan Skar, Gustav Didriksen, M. Schøyen, Anders Myran og undertegnede, som i 4 dage hadde arbeidet i Kristiania, da han ikke lenger kunde leve bare av luften og forstaaelsesløsheten ved Gullaug og omegn. Fra viceformanden hadde vi ingen meddelelse om avreise faat. Valget var derfor uberettiget. Avstemningen over arbeidsgivernes tilbud foretokes uten at nogen av foreningens valgte forhandlere var tilstede. Disse var forøvrig ikke indkaldt til forhandlingsmøte. Da formanden mottok forhandlingsresultatet og dette ikke paa langt nær var i overensstemmelse med de av arbeiderne stilte krav og ultimatum av 18. mai saa negtet han og med fuld ret at forelægge samme. At medlemsmøtet beklager denne formandens negtelse burde først være fremkommet efterat samme medlemmer har uttalt sin beklagelse over, at de selv enstemmig besluttet «at tilstille fabrikken et ultimatum gaaende ut paa samtliges gjenindtagelse og forøvrig alle krav opfyldt som av foreningen er fremsat». Dette utdrag av protokollen er i sidste møte uten anmerkning godkjendt. Paa møte den 18. mai var ogsaa Richard Hansen tilstede, saa han hadde god rede paa stillingen».

Artikelen redegjør videre for arbeidernes stilling før og efter vedtagelsen av forhandlingsforslaget og hævder at resultatet var ringe og fortsætter:

«Naar foreningens medlemmer gjennom et ultimatum har sagt: «alle krav skal indvilges», da er det ikke lenger baade og, men enten eller. I henhold til medlemmernes avgjørelse maatte jeg som foreningens formand betrakte ethvert tilbud som laa under det forlangte som noget der ikke var værdig til behandling, selv om dette kom gjennom forbundets fdrmand. Jeg negtet derfor at forelægge et for ærekjære arbeidere saa

skammelig tilbud, og isærdeleshet fordi det var anbefalet av forbundets formand og foreningens nyvalgte viceformand. Nuja, tilbudet blev ved hjælp av R. H.s veltalenhet og evne til at lappe sammen likt og ulikt vedtat, efter en forutgaaende nedragningsprocees overfor undertegnede, som ikke var tilstede. Naar det ikke var gjort i nogen ond hensigt, skal jeg ikke si større om det.»

Jeg benyttet min ret til at svare i pressen, da jeg var angrepet i referat fra møterne, om jeg ikke var nævnt ved navn. Jeg har gjort Hansen opmerksom paa at det ikke er til forsvar for mig selv jeg optar denne sak. Jeg tar al den klander jeg har fortjent at faa.

Richard Hansen: Nordli skulde ogsaa citert hvad han svarte paa i «Fremtiden». Det var et nekternt referat av møterne.

Nordli bruker nu mange ord og grovheter for at avsvække indtrykket av referatet. Det var oplyst paa møtet hvor Nordli var tilstede at streikebidraget var tat fra de kvindelige arbeidere. De trodde det var forbundet; men saa fik de vite at det var Nordli. Pikerne hadde vanskelig for at faa andet arbeide. Mor til en av pikerne blev underrettet om at piken istedetfor streikebidrag kunde faa 5 kroner i reisebidrag. Men piken skulde ikke reise. Saa faar hun ta 5 kroner allikevel, sa Nordli. Dette er egenmægtig optræden. Lønstilbudene var ikke daarlige; men hverken fra min eller Larsens side blev der gjort forsøk paa at faa foreningen til at vedta dem. Vi mente at anlægsarbeiderne ogsaa skulde ha den sidste 10-øring. Naar Nordli sier at ikke alle, men bare en og anden fik gaa i arbeide igjen, saa gjuldt det bare første dagen, mens arbeidet sattes igang igjen. Jeg har aldrig klandret Nordli for hans optræden mot forslaget; men de streikebidrag Nordli hadde inddrat var heller ikke rapporteret til forbundet av foreningen. En konflikt, mener jeg, skal avsluttes uten paatryk. Naar Nordli ikke fik omstyrtet en eneste av de beslutninger som foreningen fattet paa det møte hvor tarifforslaget blev vedtat, saa viser det at Nordli ikke kjendte de folk han hadde arbeidet sammen med.

Kr. Nordli: Hansen nævnte at en kone ikke vilde at hendes datter skulde ha reisebidrag, men vilde ha streikebidrag. Men det forholdt sig slik at konen vilde beholde piken hjemme som barnepike.

Statens anlæg.

J. Eikefjord: Den sidste overenskomst var bra; men der var meningsforskjel om bestemmelse. Bestemmelsen om ferier var helt illusorisk. Selv om man var anlægsarbeider hele sit liv, kunde det hænde at man aldrig fik ferie efter den bestemmelse at man skulde ha været hele aaret ved samme anlæg. Man flytter jo fra det ene anlæg til det andet. Saaledes fortolker jernbaneautoriteterne tariffen. Det var heller ikke git nogen meddelelse til foreningerne. Det kunde da gaat an for forbundet at gi meddelelse om hvorledes saken laa an. Man kunde da faa rettet paa det som overtrædes av ingeniørerne. Men istedet herfor er gruppens sekretær reist til midnatssolens land. Og saa bad man anlægsarbeiderne vente til Nilsen kom tilbake. Nilsen er vel kjendt med uoverensstemmelserne, og der er forargelse i foreningerne over det uholdbare i

forholdet. Nilsen har efter min mening ikke forsvarlig varetat gruppens interesser her.

Alfred M. Nilsen: Efter at vi var blit enig om mæglingsforslaget, blev det opnaade resultat sendt til avstemning i foreningerne. Da det var vedtat blev meddelelse herom sendt til riksmæglingsmanden. Der var ikke noget andet at gjøre. Det som nu er igjen er at faa overenskomsten trykt og omsendt. Det har altid vist sig vanskelig at faa avdelingsingeniørerne til at forstaa det som er nyt. Her er de altid tykke i hodet. Der har altid været krangel med dem efter tarifrevision i maaneder, ja halve aaret. Statsbanerne sender heller ikke ut meddelelse til sine folk. Vi sender nu til vore medlemmer; men naar de kommer til ingeniørerne og gjør krav paa det overenskomsten bestemmer, saa svarer disse: Vi har ikke faat nogen besked. Det samme har været tilfældet iaar. Forhandlingerne gik greit, og avstemningen likeledes; det er bare igjen at faa overenskomsten underskrevet og trykt. Det er underskriverne som har forhalet saken.

Vanskelighetene vilde været like store, selv om jeg ogsaa hadde været tilstede. Vi søker nu at faa en konferanse med direktionen for jernbanerne, det gjælder forstaaelsen av ferie, løn og andre ting. Det er adskillig nyt og adskillige forbedringer i overenskomsten, saa det er vanskelig; men naar man har arbeidet lidt med det kommer det nok i gjænge.

Thv. Nilsen: Forstaaelsen av overenskomsten har voldt vanskeligheter og ugreie. Ingeniørerne negter at godkjende vor opnaade ret, saalænge der ikke foreligger underskrevet overenskomst. Ingeniørerne har da heller ikke faat nogen. Dette er en utilgivelig slendrian, da det nu er gaat over 2 maaneder siden overenskomsten blev vedtat. Man maa ha noget skriftlig at lægge frem og banke ind i skallen paa disse karer. Der var fler med i forhandlingerne end Alfred M. Nilsen. — Særlig har det været vanskelig med ferie- og lønsspørsmålet. Tarifen er klar, den sier at den samme løn skal betales for 8 timer som tidligere for 9; men ingeniørerne søker da at unddrage os dyrtidstillægget, og det er dette som er galt.

J. M. Ødegaard: Med hensyn til at overenskomsten ikke er underskrevet, saa er ikke det forbundets skyld. Man vil her rette baker for smed.

Alfred M. Nilsen: Det er riktig som Ødegaard sier; det er statsbanerne som har skylden.

Kr. Tamnæs: Jeg var med i forhandlingskomiteen, og jeg syntes det var lang tid før overenskomsten kom. Jeg telegraferede da til Ødegaard og fik rede paa at grunden var som av ham nævnt. Dette skulde belære os om at vi ved næste forhandling sætter en tidsfrist for undertegnelsen. Der kan opstaa tvistemaal selv om overenskomsten foreligger, hvor meget mer maa det da ikke bli tilfældet, naar den ikke foreligger?

Thv. Nilsen: Det skulde været pligt for forbundet i sin skrivelse til Hjuksebø at anføre grunden. Men i den skrivelse vi fik stod der at tarifen skulde vi faa næste uke. Naar et slik løfte er git maa man tro at forsømmelsen skyldes forbundet.

K. Gustavson: Der er en protokolltilførsel som ikke staar i den foreløbige meddelelse som er utsendt av staten. Derved blir det vanske-

lig at forstaa for ingeniørerne. Det skal være merkelig, hvis den protokolltilførsel ikke staar i overenskomsten.

Johan Sørensen: Vi har litt erfaring fra fortolkningen av den forrige tarif. Særlig var det § 20 om fraflytning. Den var uklar og blev fortolket paa forskjellig maate. Der maatte en konference paa 16 mand her i Kristiania til med den. Der blev saaledes hævdet at arbeidsgiveren paa mottagelsesstedet skulde betale reisebidraget. Nilsen begik den gang en feil, da bestemmelsen var saa klar som mulig.

Alfred M. Nilsen: Det hjelper ikke hvor klar overenskomsten er; der blir tvistemaal allikevel. Vi skal forhandle om det som der er uenighet om nu. Det vil bli klargjort, og tarifen vil bli trykt næste uke — med protokolltilførselen.

Peder Fjeldstad: Det angaar nu overenskomst ved statens jernbaneanlæg. Det er det samme med kommunerne. Det gaar ikke fort og let at faa istand en overenskomst paa tilfredsstillende maate. Skal man i fremtiden faa tilfredsstillende forhold her, saa maa der bli større frihet for foreningerne til at forbedre sine arbeidsvilkkaar. Det maa være en selvfølge at foreningerne faar større bestemmelsesret over sine medlemmers lønsvilkkaar. Det vil vi at denne forsamling skal avgjøre.

Trondhjems kommune.

Johan Sørensen: Tarifen blev prolongeret paa 1 aar. Der var ugreie med utbetalingen og lidt av hvert ellers. Det er saa at man maa søke at faa medlemmer som staar i andre foreninger over i ingeniørarbeidernes forening, og i denne forening er der igjen medlemmer som bør gaa over i andre foreninger. Her maa en forandring til. Naar chaufførerne kommer i konflikt saa har kommunen 2—3 chauffører som ikke staar i chaufførforeningen. Hvis kommunens chauffører nu fortsætter at kjøre, skal de betraktes som streikebrytere eller ei? Jeg vil henstille til Sundbye at uttale sig om dette spørsmål.

G. Sundbye: Saken maa være oplagt efter min mening. Naar chaufførerne har opsagt paa lovlig maate saa maa de chauffører som staar i andre foreninger vareta sine interesser som chauffører. Det staar blæst av en chaufførkonflikt. Den kan stanse hele næringslivet. Men det er klart, at de chauffører som ikke staar i sin egen forening, ikke kan hævde sig saa godt som de andre. Hermetikfabriken har egen chauffør, han kan i nogen mon diktere for ca. 400 arbeidere. Jeg mener at alle chauffører bør staa i egen gruppe. De hører ellers hjemme i Transportarbeiderforbundet.

Høgefossens kraftanlæg.

Lars Andersen: Ved lønskonflikt ivaar blev der uenighet om dyrtidstillægget. Det blev præciseret, og vi trodde alt var i den skjønneste orden. Men nu er et sykt medlem negtet. At ikke Arhedsmandsforbundet gjør opmerksom paa saadant virker til forkludning.

J. M. Ødegaard: Spørsmålet om dyrtidstillæg i sykdomstilfælde var ikke drøftet her i Kristiania, da jeg fik opfordring til at opsætte

overenskomst. Fik saa meddelelse fra Høgefossens avdeling om at underhandle om dyrtidstillæg i sykdomstilfælde. Ingeniør Hyssing erklærte at det kunde utbetales først naar understøttelsen fra kredssykekassen var traadt i kraft. Derom sendte jeg skrivelse til avdelingen.

Kularbeiderne i Kristiania.

Sverre Halvorsen: Under løste konflikter er ikke nevnt kularbeidernes i Kristiania. Heller ikke er den omtalt under uløste konflikter. Vi hadde en konflikt i februar som varte i 8 dage. Vi gjorde henvendelse om at faa nye forhandlinger optat og fik et svar fra forbundet som ikke var noget svar. Vi var da i den kasus at vi ikke kunde gaa haardere ind paa det. Jeg vil gjerne høre hvortor forhandlinger ikke blev optat.

G. Sethil: Kularbeidernes konflikt hadde delvis jeg, delvis Ødegaard at gjøre med. Først paa vaarparten var det jeg. Saken laa ikke slik an at der godt kunde gjøres mer end det som blev foretat. Da konflikten hadde varet 8 dage var den imidlertid løst. Det var meningen at opta forhandlinger samtidig med lossearbeiderne, da de hadde samme arbeidsgivere. Forhandlinger kom ut paa vaarparten istand for lossearbeidernes vedkommende; men da var det ikke oppørtunt for kularbeiderne. Importørerne erklærte ogsaa at de ikke vilde forhandle med kularbeiderne. Vi forsøkte at faa saken ind for mæglingssmanden; men der kunde ikke bli mægling, naar den ene part nægtet. Vi sendte saa saken tilbake til kularbeidernes forening, og gik ut fra at den vilde bli ført videre der og ta en beslutning. Hvis man skal forfølge den videre, saa er det ikke noget andet at foreta end at opsi plassene. Vi har trodd at man mente at tiden dertil nu var uheldig og at man heller vilde forsøke sig igjen ut paa høsten under bedre utsigter.

Sverre Halvorsen: Det er riktig som Sethil sier at vor sak hang sammen med lossearbeidernes. Vi sendte skrivelse til forbundet om at opta forhandlinger saa snart som det var beleilig, og vi haapet at saken vilde bli fremmet saa snart det lot sig gjøre. Vi vil gjerne ha nye forhandlinger snarest, og forbundet bør ta initiativ i saken.

Bamle apatitgruper.

Gustav Eriksen: Jeg vil opplyse at konflikten ved Bamle apatitgruper endnu ikke er ordnet. Vi har opsagt vore pladse alle derborte uten tilladelse fra forbundet.

Protokollkomiteens bemerkninger i 1. halvdel av 1918.

Protokollkomiteen har holdt møte fra den 22. til og med den 24. aug. 1918.

Samtlige medlemmer av komiteen var tilstede.

Komiteen har gjennomgaat protokollen fra forretningsutvalgsmøtene fra 1. januar til og med 30. juli 1918, og vil fremkomme med følgende bemerkninger:

1. Forretningsutvalgsmøte 7. januar 1918.

Sak 16.

Andragende fra Eydehavns arbeiderforening om ettergivelse av Ole Tunes gjæld til forbundet.

Da avdelingen likeoverfor forbundet er ansvarlig for beløpet mener komiteen, at det er uriktig av forretningsutvalget at fatte beslutning om ettergivelse.

G. Sethil refererte protokollen fra angjældende møte og oplyste at Ole Tune hadde været utsat for et uheld og laa nu paa Rikshospitalet. Han hadde begyndt avbetalingen paa gjælden tør uheldet.

Sverre Støstad: Komiteen mener at det er foreningen som hefter likeoverfor forbundet og ikke kassereren. Dette er en sak av samme art som de vi tidligere har været inde paa.

Rich. Hansen: Hvis man skal gaa striks frem, saa er det rigtig at det er foreningen som hefter; men særlige lokale forhold maa ogsaa tages i betragtning. Her er en mand som underslaar en 50 - 60 kroner og søker at tilbakebetale, men saa rammes han pludselig av en ulykke og evner det ikke lenger. Administrationskontingenten i foreningen strækker ikke til, og saa kan det da hælde at det gode hjertelag løper av med forretningsutvalget. Jeg tror ikke Støstad vilde være saa haardhjertet heller, hvis han var i forretningsutvalget.

Hans Hansen: Dette er et spørsmål som ogsaa gjælder Horten. Vi har været uheldig med kassereren to gange, og vi blir nødt til at skrive et saadant andragende. Skjønt beløpene ikke er store, gjælder det vor forenings bestaaen.

Sverre Støstad: Jeg er ikke haardhjertet, men naar det her tales om livsbetingelse for en forening at faa ettergit et litet beløp, saa skjønner man det er galt. Ettergivelse kan netop føre til underslag. Det er ogsaa slig at mange bække smaa gjør en stor aa, og jeg tror ikke det blir noget litet beløp som saaledes gjennom aarene er ettergit i Arbeidsmandsforbundet.

Godkjendt.

2. Forretningsutvalgsmøte 14. januar 1918.

Sak 18.

Andragende fra en række avdelinger om at faa Berntsen til agitation. Saken har været behandlet paa et tidligere møte, men blit utsat.

Komiteen finder at der ved behandling av saker, som er utsat fra et tidligere møte, burde anføres fra hvilket møte saken er utsat, samt sakens nr

G. Sethil: Jeg skal indrømme at sakerne burde numereres, men i disse møter er det ikke sagt at man har tid til at undersøke tilbake igjen altid. Det bør gjøres efterhvert for fremtiden.

Godkjendt.

3. Forretningsutvalgsmøte 14. januar 1918.

Sak 11.

Fra avd. 56, Kvaal Jernbanearbeiderforening ang. Jørgen Pettersens medlemsskap. Der sees, at forretningsutvalget har godkjendt medlemsskapet.

Komiteen finder efter at ha gjennomgaat det i saken foreliggende materiel ikke godtgjort om denne beslutning er lovmedholdelig.

Rich. Hansen oplæste protokollen for angjældende møte. Foreningens kasserer har attestert for merker som er solgt til Pettersen. Godkjendt.

4. Forretningsmøte 14. januar 1918.

Sak 19.

Avd. 230, Vøien arbeiderforening. Andragende om nedsættelse av kontingenten i anledning av indskrænkning av arbeidstiden til 35 timer pr. uke.

Det sees at forretningsutvalget har besluttet at indvilge i, at foreningen betaler kontingent andenhver uke, saa længe den nuværende indskrænkning i arbeidstiden varer.

Komiteen vil peke paa at beslutningen savner hjemmel i lovene, men at det vistnok er en gammel praksis, det som er besluttet. — Komiteen mener derfor at man burde faa en bestemmelse herom i loven, og at avdelingernes styrer blev paalagt at føre nøie indseende med at bestemmelsen ikke misbrukes.

Godkjendt.

5. Forretningsutvalgsmøte 18. februar 1918.

Sak 15.

Fra grube- og anlægsgruppen sees, at der ved avstemningen ved Evje og Rinkerikes nikkilverkers Arbeiderforening er avgit 94 tor og 85 mot opsigelse av overenskomsten.

Forretningsutvalget har godkjendt opsigelsen.

Komiteen vil bare minde om lovens § 8 c.

Rich. Hansen: Forretningsutvalget har gjerne ikke spurt efter hvor stor majoritet der i alle tilfælde har været for opsigelse. Her vilde der sikkert kommet kritik om vi skulde fulgt lovene.

Sv. Støstad: Jeg er enig med Hansen og derfor bør vi se til at faa denne bestemmelse ut av lovene.

Rich. Hansen: Støttet.

Godkjendt.

6. Forretningsutvalgsmøte 18. februar 1918.

Sak 17.

Meddelelse fra Slemmestad Arbeiderforening at den har valgt 3 mand til at repræsentere foreningen under forhandling.

Komiteen finder at 1 repræsentant maa være nok.

Godkjendt.

7. Forretningsutvalgsmøte 4. mars 1918.

Sak 10.

Det sees at forretningsutvalget har ettergitt Samhold, Sarpsborg, 50 merker. Komiteen er av den opfatning, at da merkerne er utlevert til avdeling 65 faar denne staa ansvarlig for disse og de burde ikke været eftergitt.

Rich. Hansen refererte protokollen for angjældende møte. Det kan sies at det ikke forholder sig som anført, men det motsatte kan heller ikke bevises. Det vilde være meningsløst at forlange fuld værdi for merkerne.

Godkjendt.

8. Forretningsutvalgsmøte 4. mars 1918.

Sak. 20.

Sees at være besluttet at laane den russiske komité kr. 150.00.

Komiteen finder ved undersøkelse at beløpet er regnskapsført under konto «understøttelse til forskjellige personer.»

Paa samme konto blev man opmerksom paa at der var ydet reisehjælp til flere personer, uten at komiteen gjennom protokollen kan se. at disse reisebidrag har været behandlet i forretningsutvalget.

Komiteen er av den opfatning, at for eftertiden bør saadanne understøttelser eller laan ikke gives, da det som regel ikke blir tilbakebetalt.

Rich. Hansen: Komiteens konklusjon her er en grei maate at komme ut av saadant paa, og forretningsutvalget vilde befries fra mangt et dilemma. Der kommer ret som det er medlemmer til os, som ikke ved sig raad til at komme videre. I mange tiltælde har vi negtet hjelp, da den undertiden er blit misbrugt. Der kan være mistænksomme tilfælde; men man har valget mellem at laane eller at vedkommende muligens kan gaa tilgrunde. *De fleste saadanne laan er tilbakebetalt.* Angaaende laanet til den russiske komité saa gjaldt det en mand, en russer, som tilhørte vort forbund og som var utvist fra Stavanger. Han hadde henvendt sig til den russiske minister, hr. Beitler, og vi fandt hans stilling haard. Vi syntes vi maatte laane den russiske stat 150 kroner. Den kan engang bli istand til at tilbakebetale Norsk Arbeidsmandsforbund summen. Og manden undgik at bli sendt til Rusland.

Sverre Støstad: Det er ikke saa meget det enkelte tilfælde vi har heftet os ved. Men vi fandt en række saadanne smaa beløp under «understøttelse til forskjellige personer». Og naar saadanne laan er git saa burde ialfald forretningsutvalget godkjende det. Det bør være slut paa det. I et helt aar kan jeg tænke mig det dreier sig om en 700 kroner.

I. Bjerkmann: Det er væsentlig under krigen saadant er kommet paa. Jeg har dog ikke handlet egenmægtig, men har faat bemyndigelse av forretningsutvalget.

Sv. Støstad: Der er ikke tilført protokollen noget om saadan bemyndigelse.

Godkjendt.

9. Forretningsutvalgsmøte 11. mars 1918.

Sak 21.

Angaaende representasjon til en konferanse indkaldt av Dansk Glasarbeiderforbund.

Forretningsutvalget har besluttet at sende 3 repræsentanter, en fra forretningsutvalget og 2 fra glasarbaiderne.

Komiteen mener at 1 repræsentant fra glasarbeiderne maatte være tilstrækkelig.

Godkjendt.

10. Forretningsutvalgsmøte 25. mars 1918.

Sak 21.

Er bevilget kr. 50.00 til Norsk Sangerforbund.

Komiteen kan ikke være enig i at en saadan bevilgning gives, idet den anser det for forbundet uvedkommende.

Godkjendt.

11. Forretningsutvalgsmøte 14. april 1918.

Sak 3.

Et andragende om laan av kr. 150.00 til Josef Bergmann er av forretningsutvalget indvilget.

Komiteen mener, at saadanne laan bør undgaaes.

G. Sethil: Dette var ogsaa en russer som hadde tæring. Han hadde vanskelig for at greie sig og ansøkte gjennom Murarbeidernes Forening om laan. Det blev git som bevilgning.

Godkjendt.

12. Forretningsutvalgsmøte 29. april 1918.

Sak 15.

Meddelelse fra Murerforbundet om at det ifølge sin overenskomst med murmestrene i Bergen har eneret til avpudsning av cement og beton.

Komiteen mener, at forbundet bør søke forhandling med Murerforbundet om at faa ovennævnte bestemmelse ophævet for eftertiden.

G. Sethil: Meddelelsen var foranlediget av Murarbeidernes Forening i Bergen. Vi maa søke forhandlinger med Murerforbundet om dette. Det er et monopol Murerforbundet her har søkt at skaffe sig paa andres bekostning, og det er en meningsløshet. Det er dog neppe andet at gjøre end at vente til overenskomsten utløper.

Sverre Støstad: Jeg er tilfreds med Sethils opplysninger. Murerne forsøker ogsaa paa andre steder at legge cementpuksen under sig til fortrængsel for andre. Det er det samme som at de vil si til cementarbeiderne: I kan ta det grove og tunge arbeide; vi forbeholder os det fine og lette.

Gustav Moe: Der har været tilfælde i Bergen naar vi har gjort støpningen færdig, saa kommer murerne og tar resten av arbeidet like fra os. Forbundet maa se til at faa gjort en ende paa denne utilbørlighet.

Godkjendt.

13. Forretningsutvalgsmøte 13. mai 1918.

Sak 37.

Fra Oksvik. Forretningsutvalget har git ham anledning til at foreta en agitationstur i Romsdals amt.

Komiteen tillater sig at forespørre om ikke denne tur kunde ha været utført av sekretæren i det nordentjeldske distrikt.

Rich. Hansen refererte protokollen fra angjældende møte. Vi fandt det rigtig at Oksvik som lokalkjendt med fordel kunde ta denne tur. Han var ogsaa kjendt med konflikten. Jeg vet ikke om Kalvaa var disponibel dengang eller ei.

Sverre Støstad: Naar der kommer et saadant andragende fra en mand, saa er det mærkelig at det indvilges uten at der foreligger opfordring fra vedkommende forening. Man burde først undersøkt om Kalvaa kunde reist. Kan ikke indse nødvendigheden av det her indvilgede.

Godkjendt.

14. Forretningsutvalgsmøte 21. mai 1918.

Sak 1.

Av protokollen fremgaar at forretningsutvalget har avslaaet at utbetale forsikringsbidrag til medl. 20455. Ole Hansen. Av protokollen fremgaar, at han har staat i forbundet i over 5 aar. Komiteen vil da spørre av hvilken grund ikke bidraget kunde utbetales.

G. Sethil: Protokollen er her utilstrækkelig. Avdødes medlemsbøker var ikke i orden. For sidste halvaar 1917 var der saaledes ikke et eneste merke. Men der staar i lovene at for at bidraget skal kunne utbetales skal medlemsbøkerne være i orden.

Godkjendt

15. Forretningsutvalgsmøte 10. juni 1918.

Sak 16.

Meddelelse fra Aalesund Stenarbeiderforening at enighet ikke er opnaad og at arbeidsstans indtraadte fra 1. juni. Videre meddeler foreningen, at den ikke kan efterkomme forbundets opfordring om at fortsætte arbeidet til den 7. juni.

I protokollen findes ingen beslutning i saken.

Godkjendt.

16. Forretningsutvalgsmøte 17. juni 1918.

Sak 1.

Foreligger skrivelse fra Henry Kristiansen ang. forsikringsbidrag til murarbeider Sven Svensen. Forsikringsbidraget sees utbetalt til avdødes husholderske. Kristiansen mener, at de burde været utbetalt til hans mor og søskende. Av protokollen fremgaar ikke hvilken stilling forretningsutvalget har tat til spørsmålet.

Godkjendt.

G. Sethil: Pengene blev sendt gjennom foreningen som altid i saadanne tilfælde. Det er foreningens skyld. Foreningen er senere gaat ut av forbundet.

Godkjendt.

17. Hovedstyremøte 17. juni 1918.

Sak 3.

Angaaende eftergivelse av laan til forskjellige personer til et samlet beløp av kr. 1450.00.

Komiteen finder at hovedstyret ingensomhelst ret har til at eftergi saadanne laan, men at det maa avgjøres av landsmøtet. Videre vil komiteen uttale som sin mening, at de foreninger, som vedkommende laantager er medlem av, burde tilskrives, saaledes at foreningen faar kjendskap til deres forhold.

Sverre Støstad: Ogsaa dette er beslægtet med tidligere saker. Det sies at det er for gammelt, men komiteen vil presisere at forretningsutvalget ingen ret har til at eftergi. Det skal tilskrive de foreninger som er i gjæld og kræve dem. Det blir landsmøtets sak at bestemme om noget skal eftergives.

F. A. Strøm: De fleste av disse gjældsposter er gamle. De er heller ikke egentlig ettergit, de er kun strøket som uerholdelige.

A. Ahlstrand: Hvis det ikke fremgaar av protokollen at de er tilskrevet, saa er dette en uteglemmelse. Alle de som er blit noget skyldig er selvfølgelig tilskrevet.

Godkjendt.

18. Samme møte sak 7 og 8.

Angaaende dyrtidstillæg.

Komiteen gaar ut fra at de givne dyrtidstillæg og forhøielsen av diæt og tapt arbeidsfortjeneste blir forelagt landsmøtet til endelig godkjendelse.

Komiteen vil tilslut bemerke, at protokollen for 1. halvaar 1918 lider av samme mangler som protokollen for 1916 og 1917, idet den er litet utførlig.

Kristiania den 24. august 1918.

I protokolkomiteen

Alfred Myrstad. *S. Støstad.* *Gustav Lilleby.*

Protokolkomiteens bemerkninger tillikemed den muntlige beretning for 1. halvaar 1918 godkjendtes mot 1 stemme.

Det vedtoges at forsamlingen skulde la sig fotografere samlet næste dag kl. 12.

Følgende telegram referertes:

Kongsberg, 26. august.

Fremad, opad, pas paa takten! Enighet er hele magten! Leve arbeidsmanden!

Sæbø.

Møtet hævet.

Formiddagsmøde tirsdag 27. august.

Dirigent: *J. Eiketjord.*

Navneoprop foretoges. Ingen var fraværende. Protokollen oplæstes og godkjendtes. Følgende telegram referertes:

Dansk fagopposition samlet til landsmøde i Odense sender Norsk Arbeidsmandsforbunds kongres sin hilsen. Til lykke med revolutioneringen av fagbevægelsen.

8 timers loven.

Dirigenten foreslog at landsmøtet nu skulde gaa over til behandlingen av forbundets stilling til den midlertidige lov om 8 timersdagen. Forslaget vedtoges enstemmig.

Gunnar Sethil indledet og uttalte at det man her stod overfor var kommet til efterat dagsordenen var opsat, saa at man ikke hadde hat tid hverken til en grundig forberedelse eller til at faa det optat paa den trykte dagsorden.

Som bekjendt har Stortinget for ikke mange dage siden vedtat en lov om innskærnkning i arbeidstiden til 48 timer ukentlig. Loven gaar ut paa, at kongen paa andragende kan fastsætte en arbeidstid av 48 timer ukentlig, og ind under denne lov kommer de bedrifter som omfattes av arbeiderbeskyttelseslovens kapitel III, d. v. s. de bedrifter som fik sin arbeidstid regulert ved loven av 1915.

Dette spørsmål om arbeidstidens innskærnkning har naturligvis en stor interesse for hovedmassen av vort forbunds medlemmer.

Spørsmålet er ikke sat op paa dagsordenen for behandling. Det er blit aktuelt efterat dagsordenen blev opsat. Hovedstyret har imidlertid fundet, at saken bør behandles paa landsmøtet og har vedtat tre forskjellige forslag eller indstillinger vedrørende 8 timers loven.

Naar hovedstyret vil foreslaa saken optat forut for de opsatte punkter paa dagsordenen, saa er det fordi vi mener at der skal arbeides med saken under landsmøtet.

Det er derfor paa sin plads, at landsmøtet nu har optat denne sak til behandling.

Hovedstyrets forslag 1 lyder:

„Hovedstyret opfordrer de forskjellige grupperes representanter til at komme sammen under landsmøtet og behandle spørsmålet om indsendelse av andragende om 8 timers dagen og utarbejde motivering for andragendet til departementet, saaledes at andragenderne fra forretningsutvalget indsendes industrivis med motivering.“

Efter loven skal det altsaa indsendes andragende om arbeidstidens nedsættelse. Dette maa forståes saadan, at der fra arbeiderne ved hver enkelt bedrift indsendes andragende, saaledes at departementet eller regjeringen kan granske hvert enkelt tilfælde og de indkomne argumenter for og imot innskærnkningen. Imidlertid er det vel sandsynlig, at andragenderne blir at behandle industrivis og forretningsutvalget har derfor

ment, at andragenderne fra foreningerne indsendes til forbundet og av dette motiveres og indsendes industrivis.

Vi har til avdelingene sendt følgende cirkulære:

Cirkulære til forbundets avdelinger.

Stortinget har nu vedtat en lov som bemyndiger kongen til paa andragende at fastsætte en arbeidstid av 48 timer pr. uke i industrielle virksomheter.

Bemyndigelsen gjelder virksomheter som omfattes av arbeiderbeskyttelseslovens kap. III, d. v. s. de virksomheter som fik arbeidstiden regulert ved loven av 1915.

Da forkortelsen i arbeidstiden kun vil bli tat under behandling efter andragende, vil vi herved opfordre de foreninger som har medlemmer ved bedrifter som kan komme i betragtning, at indsende andragende til Social-Departementet om arbeidstidens innskærnkning til 48 timer. Andragenderne maa begrundes ut fra forholdene paa stedet og i særdeleshet maa der lægges vekt paa ernæringsforholdene.

Da det vel kan bli spørsmål om at indsende andragenderne industrivis, vil det være hensigtsmessig at andragenderne indsendes gjennom forbundet, saaledes at de blir gruppert og ordnet og eventuelt ogsaa ledsaget med forbundets motivering.

For at det kan bli fortløp med saken vil vi opfordre foreningerne til at indsende sine andragender snarest mulig. Ingen forhaling bør fiude sted, ti den forening som ikke straks indsender andragende forhaler saken ikke bare for sig selv, men ogsaa for andre foreninger i samme industri. Derfor indsend andragende og gi det den bedst mulige begrundelse.

Med solidarisk hilsen

For Norsk Arbeidsmandsforbund

Gunnar Sethil.

Hovedstyret har enstemmig sluttet sig til den av forretningsutvalget foreslaaede fremgangsmaate og indstiller derfor for landsmøtet at vedta det forslag som jeg har referert, saaledes at grupperne under landsmøtet behandler saken og utarbeider motivering for dermed at lette forretningsutvalget arbeidet og samtidig gavne saken derved at motiveringerne kan bli begrundet ut fra industrielle og lokale forhold.

Jeg vil derfor anbefale forslaget til vedtagelse av landsmøtet.

Om forslag nr. 2 fra hovedstyret skal jeg bemerke:

Som jeg før har nævnt gjelder den midlertidige lov kun de bedrifter som kommer ind under kapitel III i loven. Der er saaledes undtat: Papir- og celluloseindustrien og de bedrifter som er undtat i henhold til § 31. Dernæst er undtat de virksomheter som nævnes under arbeiderbeskyttelseslovens § 1, II c og d. Disse kommer ikke ind under fabriktilsynsloven, men kongen kan bestemme at de skal ind under loven. Og kommer de ind under fabriktilsynsloven, kan vel ogsaa den midlertidige lov komme til anvendelse.

Dette gjelder imidlertid ikke § 1 II c, der i henhold til § 31 ikke kommer ind under lovens arbeidstidsbestemmelser.

Der kan saaledes bli spørsmål om § 1 II d, der omfatter:
De grupper som efter hovedstyrets forslag nr. 2 skulde komme sammen for at drøfte spørsmålet om hvad der kan gøres for at arbeidstiden kan bli forkortet og er:

Anlægsarbeiderne
Bygningsarbeiderne
Kommunalarbeiderne for ing.væsenets vedk.

For disse gruppers vedkommeude blir det altså at drøfte hvad man kan gjøre ad faglig vei for at faa arbeidstiden nedsat. Dernæst blir det at drøtte lovlinjen: d. v. s. om man først skal indsende andragende til kongen om at komme ind under arbeiderbeskyttelsesloven og dernæst søke om i henhold til den midlertidige lov at faa arbeidstiden nedsat.

Hovedstyrets forslag 2 er saalydende:

„Repræsentanterne for de industrigrupper som ikke kommer ind under den midlertidige lov om innskærnkning av arbeidstiden, kommer sammen for at drøtte spørsmålet om hvad der kan gøres for at arbeidstiden kan bli forkortet i disse industrier.“

Jeg vil anbefale at ogsaa hovedstyrets forslag 2 vedtages og at grupperne etterkommer beslutningen.

Dernæst vedtok hovedstyret, at Hansen og jeg skulde utarbeide en resolution som fra landsmøtet skulde oversendes regjeringen.

Dette har vi gjort og forslaget til resolution er saalydende:

„Til Regjeringen.

Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte representerende 28 000 medlemmer fra flere av landets større industrier, hvor spørsmålet om arbeidstidens innskærnkning er brændende, tillater sig herved at rette en henstilling til Den norske Regjering angaaende den midlertidige lov om arbeidstidens innskærnkning. Vi henstiller, at arbeidstidens regulering maa bli almindelig indenfor den av loven givne ramme, saaledes at lovens bestemmelser faar effektiv virkning i retning av arbeidstidens innskærnkning.

Naar loven blir bekjendtgjort vil der fra fagforeningerne bli indsendt andragender om arbeidstidens innskærnkning. Disse andragender vil naturligvis bli begrundet ut fra det forhold, som laa til grund for lovens vedtagelse.

Der vil antagelig bli fremholdt baade industrielle og lokale forhold som grunde for innskærnkningen.

Hvorvidt arbeiderne overalt evner at faa frem i form og indhold sine andragender, saadan som det skulde, er imidlertid et stort spørsmål, og landsmøtet vil derfor henstille til Regjeringen, at der ikke avgjort lægges vekt paa selve andragendernes begrundelse, hvis ikke arbeiderne har evnet at klargjøre saken tilstrækkelig.

Landsmøtet vil her appellere til Regjeringens velvilje, idet vi gaar ut fra, at Regjeringen vil ha interesse av at faa loven sat ut i livet paa den mest effektive maate, og at de andragender som indkommer derfor blir hurtigst og velvilligst behandlet »

Alfred M. Nilsen: Det er sagt i hovedstyrets forslag, at de forskjellige grupper skal holde møte. Landsmøtet maa da overlate grupperne nogen timer en eftermiddag til det. Jeg tror dog ikke, at grupperne nu under landsmøtet kan utarbeide fuldstændige andragender. De faar gi de nødvendige opplysninger og saa overlate til styret at forme andragenderne med detaljer. Tillidsmændene faar overdras at arbeide videre med saken. Anlægsarbeiderne behøver neppe at ha gruppemøte om denne sak. En hel del av anlægsarbeiderne har jo allerede gjennomført 48 timers uke. Anlægsarbeiderne er kommet langt paa vei. Det vil kanskje bli let at faa med dem, som endnu ikke har 8-timers dagen, saaledes utarbeiderne ved gruberne. Anlægsarbeiderne har forresten anledning til at ta saken op til behandling paa sin generalforsamling efter landsmøtet. Men for de andre grupper kan det være nødvendig at holde særskilte møter her under landsmøtet.

Votering: Hovedstyrets forslag 1 vedtoges enstemmig. Hovedstyrets forslag 2 vedtoges mot 1 stemme. Forslaget til andragende til Regjeringen vedtoges mot 1 stemme.

Forbundets stilling til Landsorganisationen.

Dagsordenens punkt 3.

Der forelaa 8 forslag til punktet. (Se «Dagsorden» pag. 4—7.)

Rich. Hansen: Jeg skal ikke holde noget langt foredrag om denne sak. Det er unødvendig at paapeke nødvendigheten for arbeiderne i at staa sammen i Landsorganisationen. Hele indstillingskomiteen er ogsaa paa det rene med, at forbundet bør staa i Landsorganisationen. Dette har ogsaa flertallet indset. Jeg skal si noen faa ord, som jeg tænker vil finde gjenlyd hos de fleste. Her hos os i Norge har det altid været anset som bydende nødvendig at staa sammen i en fælles organisation. Trods vore nationale feil staar vi i denne henseende langt fremme blandt Europas organiserte arbeidere. Dette mønster tror jeg vi vil fremdeles være. Vi skal ikke uten skjellig grund bryte lag med de andre organisationer. Vi hører altid, at det ikke er særinteressene men klasseinteressene, vi skal vareta. Og klasseinteressene tilsier os, at vi skal staa sammen — at vi skal være samlet i en fælles landsorganisation. Ingen kan paapeke, at sammenslutningen i en fælles landsorganisation har været til hinder for organisationens fremgang og trivsel her i landet; det kan ikke paavises, at Landsorganisationen har staat hindrende for vore interessers fremme. Skal vi saa bryte ned den landsorganisation, vi saa sammelig har bygget op til idag? Der kunde kanskje været grund til det, hvis det hadde været slik, at Landsorganisationen hadde ført til despoti for de tilsluttede organisationer. Men samarbeidet har alltid været godt, ogsaa mellem de faglærte og ikkefaglærte. Selv om der nu og da kan ha været rivninger, saa har samarbeidet været frugtbringende. Spørsmålene og tvistemaalene er alltid avgjort uten at etterlate alvorlige motsætninger. Meningsbrytningerne har alltid gjældt enkelte specielle ting, aldrig det store samarbeide. Paa dagsordenen her foreligger nu 8 forslag om at bryte dette samarbeide. Av disse er der endel som direkte foreslaar ut-

meldelse av Landsorganisationen, andre tar sikte paa det indirekte. Jeg skulde tro, at det maatte være de forslag, som *direkte* tar sikte paa saken, som bør diskuteres her. De andre har kun sekundær betydning. Av forslagene er nogen helt fra 1916. Det er vel ikke saa sikkert, at begeistring for dem er likesaa stor hos forslagsstillerne, som den var dengang de blev fremsat. Jeg tror, at vor utmeldelse av Landsorganisationen vilde være en ulykke for hele arbeiderbevægelsen, ikke mindst for Arbeidsmandsforbundet selv. Resultatet vilde sandsynligvis bli, at vort forbund vilde ryke istykker i flere eller færre dele. Alle telegrammer, som er kommet hit, maner til enighet og samhold, og jeg er sikker paa, at de fleste repræsentanter personlig ønsker det. Vi kan allerminst bryte broderkjæden i tider som disse, da vi trenger en enig og samlet organisation mer end nogensinde. Arbeidsmandsforbundet, det tør jeg si, har fremfor alle hat nytte av samarbeidet. Det er ogsaa den ting, at Arbeidsmandsforbundet har været likesom indgangsdøren til organisationen i det hele. Arbeidsmandsforbundet har i sit rydningsarbeide alltid tat initiativet der, hvor der ingen organisation før har været. Vi har endnu en stor arbeidsmark. Der er store skarer uorganiserte, som skal ind. Vi har opgaver nok, om vi ikke skal begynde at opta kamp med de bestaaende organisationer. Saafernt vi ikke er tilhængere av særinteresser, skulde vi heller ikke gi signalet hertil. Jeg vil advare mot alle forslag, som tar sigte paa utmeldelse.

Ingvald Løqvæn: Jeg skal ikke være med at ta op nogen debat om sakens almindelighet. Jeg vil bare opplyse om at Foldalens grubearbeiderforening ikke længer hylder de meninger som indeholdes i det forslag denne forening har indsendt, og jeg tar derfor forslaget tilbake.

Alfred M. Nilsen: Som Richard Hansen sier er komiteen trods meningsforskjel ellers her kommet til den samme konklusjon. Vi er fremdeles av den oppfatning at vi ikke bør bryte med Landsorganisationen. I dagsorden paa side 67 til side 87 vil man finde en fremstilling om syndikalismen som jeg har utarbeidet; ut fra den oppfatning som fremholdes der er jeg kommet til det resultat at det ikke er stemmende med syndikalismen at arbeide for at bryte ut av den fælles organisation. Syndikalismen er ogsaa endnu litet kjendt inden de norske arbeideres rækker. Paa side 88 vil man finde vort standpunkt præsiseret:

«Man vil av foregaaende avsnit ha forstaat, at fordi om vi ikke kan tilraade en utmeldelse av Landsorganisationen for at omdanne forbundet til en egen syndikalistisk organisation, saa har vi dermed ikke tænkt at opgi arbeidet for en federativ, revolutionær fagbevægelse. Vi vil selvsagt forbeholde os enhver leilighet til at agitere for vore synsmaater og til at søke gjennomført slike ændringer — saavel inden de enkelte forbund som Landsorganisationen — som tilslut leder trem til det maal vi tilsigter.»

Vi bør nu ikke i denne debat blande sakerne sammen, men holde os til spørsmålet om utmeldelse, derfor kan det ikke være nødvendig at si meget om disse ting nu.

Adolf Olsen: I anledning forslag nr. 5, fra det stedlige styre i Stavanger, saa vil jeg si at det var et utslag av den skuffelse som opstod over Landsorganisationens optræden i 1917. Det var ogsaa en skuffelse

over at organisationen ikke gjorde mere for 8-timersdag. Men senere er det fremkommet at forslagens væsentlige grund er at foreningerne skal spare sig for endel kontingent, og paa det grundlag vil ikke jeg oprettholde forslaget. Jeg optar det derfor ikke.

Andreas Østbø: Med hensyn til forslag nr. 5 skal jeg videre opplyse at dets fremkomst er noksaa tilfældig. Det var opført et litet tal som hadde stemt mot det — 3 —; men der var ikke stort flere for, og dette er ikke nævnt. Nu tror jeg ikke der er en eneste som er for forslaget længer. Man har nok ikke været rigtig klar over konsekvenserne. De som var særlig begeistret for det til at begynde med er nu imot.

C. Strøm: Stavangerrepræsentanterne opplyser nu at forslaget ikke længer er aktuelt. Jeg er imidlertid endnu av den oppfatning at vi bør melde os ut av Landsorganisationen. Vi skal ikke danne en syndikalistisk organisation og la Landsorganisationen sparke denne ut. Vi er vant med at vore teorier ofte faar en stik motsat anvendelse i samfundsformen; men i organisationsformen er vi herrer selv, og der behøver de ikke at faa motsat anvendelse. Laugs- og faginteressernes spor er fordømt som ikke-etterfølgelsesverdige. Nu har vi faat en organisation hvor toppen er fælles; men hvori ellers laugsformerne er dominerende, idet den til og med skiller faglærte og ikke-faglærte ut. Ser vi f. eks. paa lærlingssystemet og indskrænkningen av lærlinge, saa har de faglærte her et av de sterkeste midler, som de andre ikke har. Men midlet er antisocialistisk. Det indskrænker arbeidsløsheten hos de faglærte og regulerer tilgangen; men til gjengjæld falder en saa meget større procent paa os. Byrderne skyves ved dette system ikke over paa arbeidsgiveren eller samfundet, men paa os. Et eksempel paa at de faglærte bare tar hensyn til sig selv har vi med mureroverenskomsten om cementpudsen. Der er ogsaa andre steder end i Bergen at murerne viser tendens i den retning. Jeg har saa ofte hørt, ikke av tillidsmænd, men av menige i rækkerne: «Hvad rager den sak os?» Det er faginteresserne og særinteresserne som dominerer, og det er paa tide at vi gir vor mening tilkjende i dette spørsmaal. De faglærte holder sig til lærlingernes begrænsning og bryr sig ikke om at forflere kampmidlerne. Streiken er nu ogsaa et tveegget middel. Vi er gaat ut i kampe med resultater som vi ikke kan skryte av. Mangen en gang har kampen strakt sig ut, saa vindingen er gaat op i spindingen. Det resultat vi har opnaadd kan ha været en forbedring; men forbedringen har ikke dækket omkostningerne. Ved en forflering av kampmidlerne har vi haapt at komme ut over dette. Men dersom de nye midler ikke blir anerkjendt, saa kan de heller ikke brukes med effektivitet. Jeg har indtryk av at man har oppgjort sin mening med hensyn til utmeldesspørsmålet. Men det har forbindelse med det som kommer efter. Alfred Nilsens indstilling er vanskelig at imøtegaa. Men han sier nu, at syndikalismen en litet kjendt inden de norske arbeideres rækker. Jeg vil spørge Alfred Nilsen om den er mindre kjendt nu end da 15-mandskomiteens indstilling blev avgit. Alfred Nilsen hørte da til mindretallet, og paa Landsorganisationens kongres var det 31 av vore repræsentanter som stemte for, 50 mot. Procenten som stemte for inden Arbeidsmandsforbundet var adskillig større end inden Landsorganisationen som helhet. Det skal altsaa ikke sies at Arbeidsmandsforbundet

har mindst kjendskap. Forstaaelsen er vokset siden Landsorganisationens kongres. Hvad er nu forskjellen paa en reformistisk og en revolutionær fagforeningsmand? Jeg har fundet ut at en reformistisk fagforeningsmand vil høine arbeidernes levevilkaar indenfor rammen av det nuværende samfund og dets love; mens en revolutionær fagforeningsmand vil ha dette samfund omdannet til at overta produktionen. Det skal være en revolutionering av selve samfundet. Syndikalisme betyr samling, det er riktig. Vi skal ikke danne dens karakter efter det møte som var avholdt i Arbeidersamfundet igaar. Vi skal sætte disse folk, som optraadte der, utenfor. Jeg er selvfølgelig enig i at vi ikke skal staa i noget politisk parti. Jeg tillater mig at opta punkt 1 og 3 i forslag nr. 4 fra avdeling 179 Kirkenes.

Hans Moen: Denne kamp for at faa organisationsformerne forandret er begrundet i at forskjellige kampe er strandet paa organisationsformerne. Arbeiderne har ikke kunnet hævde sig paa arbeidspladsen paa grund av de love som organisationen har, og som de er bundet av. De kan ikke handle frit i egen interesse uten at støte an mot dem. Overalt, hvor arbeiderne skal gaa til handling, møter de dette. De kan ikke gaa ut i kamp naar de selv ønsker det, naar de finder det mest beleilig og naar de tror de kan vinde mest ved det. De maa tørst forme sine krav og saa fremlægge dem for de høiere instanser, og dette forarsaker at resultatene ikke blir hvad de ellers vilde bli. Forbundet er ogsaa bliit saa stort og mangeartet at dette virker tungt. Forslaget fra Kirkenes er ogsaa et resultat av misnøien med organisationsformerne. Repræsentanterne paa Landsorganisationens kongres er ikke i de forskjellige forbund valgt paa et saadant grundlag at der er haab om at fremme saken der. Derfor fremkom der ogsaa paa vort sidste landsmøte, i 1916, forslag fra A. Gabrielsen om at en komite skulde nedsættes og utarbeide love for forbundet i syndikalistisk retning allerede for det landsmøte. Dette forslag fik en stor minoritet for sig. Et andet forslag om utmeldelse hvis ikke Landsorganisationens kongres i 1917 kom til at vedta love i overensstemmelse med fagoppositionens program blev nedstemt med kun 2 stemmers majoritet.* Stemningen fremgaar tydelig herav. Nu er spørsmålet om vi kan omlægge vort forbund i syndikalistisk retning, og det er det vi vil, og samtidig staa i en reformistisk organisation som Landsorganisationen er. Jeg tror ikke dette kan la sig gjøre. Skal arbeiderne faa kontrollen over industrien saa maa de ikke dele sig i to retninger, men arbeide efter samme linje, de som vil dette. Vi maa holde paa enheten og enigheten blandt arbeiderne. Jeg holder det at vi faar fastslaat den syndikalistiske retning for hovedsaken; spørsmålet om utmeldelse kommer ogsaa for mig i and-n række. Dersom vi ogsaa kunde tanke os at vi kunde faa Landsorganisationen over til syndikalismen, saa var det rigtig; men jeg tror ikke at vi i den nærmeste fremtid kan opnaa det. Misfornøielsen vil imidlertid vedvare, og utbrytningen vil komme en dag. Den kan vi ikke forhindre.

A. Gabrielsen: Mit forslag har nok egentlig faat feil plads; ti det nævner aldeles ikke stillingen til Landsorganisationen; men det er ikke

* Se protokol for landsmøtet 1916 pag. 129—154.

stort at hefte sig ved. Det kan kanskje ogsaa være sat paa den plads i en viss hensigt. Nok om det. Med hensyn til at Nestavold Forening og jeg har hver sit forslag, saa vil jeg gjøre opmerksom paa at jeg har frit mandat. Jeg kan ta op enten jeg vil foreningens eller mit eget forslag. Hvad realiteten angaar saa vil jeg si at med mig er det ikke foregaat nogen omvendelse. Jeg holder fast ved den syndikalistiske organisationsform. Den organisationsform vi har nu dødsdømt. I saa maate er arbeidsgiverforeningen og industrikapitalen langt foran os. De nærmeste dage vil nu bringe vort forbund en avgjørelse. Vi faar forsøke at redde resterne av vor kampevne ut av den organisationsform vi har og derpaa bygge det nye vi behøver. Jeg skal ikke paa nærværende tidspunkt opta nogen prinsipiell debat om spørsmålet; men jeg optar altsaa mit forslag som aktuelt naar vi kommer til avgjørelsen av organisationsformerne.

Peder Vesta: Det viser sig nu at vi begyndte i den bakvendte ende. Vi kan ikke undgaa behandlingen av organisationsformerne, og da burde vi tat dem først. Forbundets stilling til Landsorganisationen vil avhænge av hvorledes vi avgjør det spørsmål. Jeg foreslaar:

«Før landsmøtet tar endelig stilling til Landsorganisationen bør forbundets organisationsformer behandles.»

Foruten av Vesta var forslaget undertegnet av Knut Dalastøl og C. M. Leinnes.

K. Dalastøl: Dersom de her optagne forslag angaaende stillingen til Landsorganisationen blir forkastet, saa skal man nok faa høre at vi dermed ogsaa har bundet os til organisationsformerne og vi maa ta hensyn til Landsorganisationens love. Derfor er vort forslag paakrævet.

Alfred M. Nilsen: Vi bør følge den ordning vi nu har tat op og først avgjøre stillingen til Landsorganisationen.

Peder Fjeldstad: Jeg slutter mig til Vestas forslag.

A. Kalvaa: Vi maa først bli enig om grundvolden, og saa bygge paa den. Vi kan ikke begynde at bygge i luften. Derfor avgjør vi tørst stillingen til Landsorganisationen.

E. Volan: Hvilken stilling vi tar til Landsorganisationen, saa staar vi frit i avgjørelsen av organisationsformerne.

Forslaget forkastedes med stort flertal.

Elias Volan: Det er merkelig at forslag om utmeldelse av Landsorganisationen var indsendt for nogle maaneder siden, og nu kommer forslagsstillerne her og sier at det ikke var alvorlig ment, idet de tar dem tilbake. Dette er letsindig færd, særlig naar det gjælder forslag som har saa stor rækkevidde for hele organisationen. — Jeg har altid hævdet og hævder idag at organisationen maa omlægges efter det federative princip. Men samtidig mener jeg at vi naar hurtigst frem ved at følge den indre linje. Jeg tror ikke at Arbeidsmandsforbundet alene kan skape en fuldkommen federativ organisation her i landet. Men i Landsorganisationen kan det gjøres. Strøm sier at man indbyder til at danne en syndikalistisk organisation og saa vil da denne bli sparket ut av Landsorganisationen. Dette er ikke saa. Vi skal beholde den indre linje. Det kan nok være mulig at Lian og andre vil hævde at vi ikke kan bli staaende i Landsorganisationen med en syndikalistisk organisationsform; men jeg

tror nok at Landsorganisationen har liten lyst til at miste 30 000 medlemmer paa en gang. Jeg skulde ha lyst til at se dem som vover at foreta den utsparkning. Hvis der er flertal for at omlægge organisationsformerne her saa skal man hverken forsøke paa at true eller lokke. Vi skal hævde vore meninger, koste hvad det vil. Men vi skal ikke utmelde os av Landsorganisationen; vi skal vedta vore forslag, og saa blir det Landsorganisationens sak om den vil ha os eller ei.

Edv. Ljungqvist: Skal vi følge med i konkurransen paa arbeidsmarkedet, saa maa vi omlægge vore organisationslinjer derefter. De former vi har, har været bra for sin tid. De passet dengang forbundet blev stiftet. Da var de radikale nok. Men kampen har forandret sig, og vaabnene er blit rustne og umoderne. Vi ventet at hel forandring skulde kommet paa sidste landsmøte; men saa mødtes vi av argumentet at vi skulde vente paa Landsorganisationens kongres. Den kom og forløp, og vore forhaapninger blev skuffet. Ja, hvad værre var: Hansken blev kastet til os, og vi har tat den op. Vi maatte gjøre det; thi vi skriver ikke under paa vor egen dødsdom. Jeg er utslidt og gammel; men jeg ser at det gaar ikke lenger som det er. Det er tungt at arbeide med den ordning vi har. Den er ikke brukelig hverken over eller under jorden. Hvad utmeldesspørsmålet angaar, saa vil jeg si at vi splitter ikke organisationen om vi sier at vi ikke lenger kan arbeide sammen.

Johs. Steffensrud: Om vi vedtar utmeldelse av Landsorganisationen, saa kan vi være sikker paa at enkelte grupper straks vil gaa ut av vort utmeldte forbund og gaa ind i Landsorganisationen. Vi behøver ikke være bange for at ta ind nye bestemmelser i vore love. Det pligter vi, ettersom forholdene kræver det. Men vi pligter ogsaa at ta hensyn til helheten. Vi kan ikke si at denne eller hin organisationsform er den eneste saliggjørende. Vi pligter at bruke de midler som staa til vor raadighet og ikke la noget være unyttet. Man har her lagt skylden paa organisationsformen for at sakerne ikke staa saa godt som de burde; men jeg tror nok at aarsakerne maa søkes andetsteds. Sløvheten blandt arbeiderne er den største aarsak. Naar der f. eks. skal ruskes op i en tariffære, da ser man medlemmerne, ikke ellers. Dette skaper ikke paagaenhet. Vi maa erkjende at den gamle organisationsform har ført den norske arbeiderklasse frem til idag. Den vil nok ogsaa føre til maalet. Jeg vil advare mot at vedta bestemmelser som vil føre til at vi kommer utenom Landsorganisationen. I min gruppe er der ikke begeistring for den syndikalistiske retning. Flertallet vil ikke være med paa disse ting. Det er min mening. Saa er det en anden ting tilstede: Spørsmålet er om vi ikke kan vedta det nye vi behøver uten at omstøte de bestaaende organisationsformer. Det er ogsaa slik, at i organisationen har Arbeidsmandsforbundet ofte gjort begyndelsen, tat rydningsarbeidet, og saa er grupperne som vi har dannet gaat over til andre organisationer. Ved løfter har endog andre forbund lokket medlemmer fra Norsk arbeidsmandsforbund, saaledes Jern- og metalarbeiderforbundet. Hvis det av Strøm optagne forslag blir vedtat, vil Arbeidsmandsforbundet ikke holde sammen. Det vil bli sprængt og opløses gruppevis. Jeg synes at det vi holder saa godt sammen som mulig, maa være hovedsaken for os. Vi har ikke raad til at splitte os.

Hans Hansen: Det har været en haard diskussion om dette spørsmål paa Horten. Det resulterte dog i at jeg enstemmig fik frit mandat. Jeg har altid holdt paa det, at vi ikke skal foreta os noget som gir vore motstandere forstaaelse av at det er splittelse blandt os. Vi kan ændre vore organisationsformer efter behovet; men vi bør ikke melde os ut av Landsorganisationen. Organisationsformerne er et indre spørsmål som berører os alene.

Peder Fjeldstad: Det er allerede uttalt meget av det viktigste i denne sak, og jeg skal ikke komme ind paa de punkter som allerede er berørt. I Stavanger kommunale Arbeidertforening har min og fagoppositionens stilling været den at vi skal samle alle i en enig masse. Dette standpunkt i vor bevægelse har baaret store frugter. Det er ikke forsvarelig av den norske arbeiderklasse at splitte sig. Derfor bør vi heller ikke gaa ut av Landsorganisationen. Landsorganisationen kan komme til at ta stilling til os, hvis vi vedtar ændringer i organisationsformen. Arbeiderbevægelsen skal være revolutionær og organisationen den mest fuldkomne klassekamporganisation.

Carl Andersen: Hovedspørsmålet i arbeiderklassens fremgang er *enighet*. Symbolet herpaa har vi i to sammenlagte hænder paa fanen her. Jeg vil derfor selvtølgelig stemme mot utmeldelse av Landsorganisationen. Punkt 2 i Kirkenæsforslaget er ikke optat her. Men det har i forbindelse med det andre allikevel sin store betydning. Det ligger uvilje mot at staa tilsluttet Det norske Arbeiderparti der. Det er den syndikalistiske paastand om at vi skal lære av vore motstandere. Arbeidsgiverne føler det ikke som nogen pligt at staa i noget parti. Nei, det er ikke nødvendig for en arbeidsgiver at tilhøre høire eller venstre. Borgerpartierne holder paa den bestaaende samfundsorden. Men Arbeiderpartiet er revolutionært. Det vil omdanne samfundet. Partiet er bygget op foreningsvis; det er ikke bygget paa enkeltmandstilslutning. Førskjellen i prinsipiell opfatning er ikke stor ellers her. Men jeg vil si at hvis utmeldelse vedtas her saa er jeg for at min gruppe utmeldes av forbundet og indmeldes i Landsorganisationen. Dette er ingen trussel, for gruppen er heller ikke saa stor og betydningsfuld at det kan være noget truende; men jeg sier det fordi jeg holder saa sterkt paa organisationens enhet.

Gustav Moe: Ved en streik i Bergen i 1915 av cemenstøperne vistes der ingen solidaritet fra de andre organisationer som var tilsluttet Landsorganisationen og som hadde berøring med vort fag. De optraadte faktisk som streikebrytere mot os. Jeg er derfor kommet til det resultat at jeg maa støtte forslaget fra Kirkenæs og deri har jeg Bergensarbeiderne med mig. Punkt 2 er jo ikke optat. Det kan være forhastet naar Lian mener at *han* har hele organisationen med sig. Det skal dette landsmøte avgjøre. Det er ogsaa sagt at Arbeidsmandsforbundet ikke kan magte noget alene eller det ligger ialfald en slik mening i uttalelserne. Vi har mange eksempler paa at vi har magtet noget alene. Det er ogsaa meningsløst at tale om at henved 30 000 mennesker skulde være magtesløse alene. Min forening er for utmeldelse og omlæggelse av organisationen i syndikalistisk retning.

Andreas Østbo: Spørsmålet er ikke aktuelt i Stavanger som

Strøm vil ha det til. Selv de mest radikale elementer har forandret mening. Vi er for en omformning av organisationen, men vi vil være tilsluttet Landsorganisationen. Strøm kan ikke nævne et eneste medlem i Stavanger som vil ha utmeldelse, selv ikke blandt dem som tænker baade for sig selv og for andre.

Jens Steffensen: Jeg vil støtte «Nordens Klippe»s forslag (Kirkenesforslaget) med Strøms ændring. Det dækker ogsaa Gabrielsens forslag, hvad sidste punkt angaar. Det blir splittelse enten vi vedtar utmeldelse eller ei, hvis det skal gaa som Ole Lian og konsorter tænker.

Sverre Støstad: Jeg har forsøkt at finde ut om der skulde være nogen fordele ved utmeldelse av Landorganisationen, men jeg har ikke været istand til at finde en eneste. Skal vi vinde frem til økonomisk frihet, saa maa vi holde sammen. En nation maa ogsaa holde sammen skal den eksistere. Dette bør vi ta ad notam. De som holder paa utmeldelse mener derved at de vil faa friere slag. Man skal da ikke behøve at ta hensyn til nogen ting. Jeg tror ikke dette er riktig. Som klassebevist arbeider maa jeg ogsaa ta hensyn til Landsorganisationens medlemmer. Der er en anden ting: Man mener ved utmeldelse at faa bedre chanser for at komme unda klasselovene. Men vi har en klasse-lovgivning her som kun en samlet organisation kan komme bort fra. Ved at sprænge ut og danne to leire vil vi ikke bli bedre stillet. Istedetfor at bekjempe det kapitalistiske samfund kommer vi da til at bekjempe hinanden. Det vil bli en uundgaaelig kjendsgjerning. Selv om der nu hadde kunnet paavises fordele ved utmeldelsen, saa vilde disse fordele mot dette ikke været avgjørende for mig. Men jeg tror ikke paa nogen fordel. Det er ingen fordel kun at se paa forbundets interesser og ikke paa den samlede organisations. Hvis vi mener noget med en radikalere organisation, saa maa vi staa sammen med de andre og se til at faa alle med. Vi skal heller ikke søke at tvinge disse vore anskuelser frem ved at sprænge ut. Alle tænkende mennesker maa reagere derimot. Jeg vil advare mot ethvert utmeldelsesforslag, det vil skade den radikaliserende proces som paagaar hvis vi vedtar noget saadant.

Kristian Aune: Jeg trodde ikke der skulde bli nogen særlig debat om utmeldelsesforslagene. Spaltning er det sidste middel en organisation griper til. Splittelsesorganisationer er ikke holdbare. Strøm maa ikke mene at det blir en fællesorganisation, et helt og samlet Arbeidsmandstorbund som melder sig ut. Man melder ut en enkelt gruppe, ikke andet. Hans Moen mente at vi ikke kunde praktisere syndikalismen inden Landsorganisationen. Derom er der forskjellige meninger, men den praktiske syndikalisme tror jeg godt kan praktiseres indenfor Landsorganisationen. Der er i det sidste foregaat en sterk radikaliserende ændring inden de forbund som er tilsluttet Landsorganisationen og tilslutningen øker. Man se bare paa Jern- og Metalarbeiderforbundet. Og saa skulde vi da i det øieblik den radikale reisning hos os seirer gaa hen og melde os ut og isolere os fra dette arbeide for det nye! Anarkisterne holder paa individets ret, men her vil de tvinge selv dem som vil staa i Landsorganisationen ut. Man sier Landsorganisationen har været hindrende for kravene, men jeg tør paastaa at Landsorganisationen ikke har vovet at sætte sig imot et eneste berettiget arbeiderkrav.

Fest for landsmøtets deltagere.

J. Bjerkmann oplyste at landsmøtets deltagere kunde vælge mellem enten at samles til en festlig tilstelning paa Bygdø eller ta en forestilling ved Nationalteatret.

G. Rontén foreslog at der ingen festlighet skulde være og landsmøtet intet foreta i saa maate.

Ronténs forslag forkastedes med 79 mot 66 stemmer, hvorpaa det bestemtes at holde en festlig sammenkomst paa Bygdø onsdag aften 28. august.

Følgende telegram referertes:

Meisingset, 26. august.

Store forhaabninger til landsmøtets beslutninger! Si op slavekontrakterne! Ned med tyrannerne! Slip arbeiderne løs!

For Skar Jord- og Stenarbeiderforening

Stuedahl. Graadahl.

Eftermiddagsmøte 27. august.

Dirigent: *A. Kalvaa.*

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Forbundets stilling til Landsorganisationen.

(Fortsættelse.)

Ole O. Lian: Skjønt jeg er tilstede her som gjest, er dog dette et spørsmål av saa omfattende betydning for hele organisationen, at jeg maa uttale mig om det. Det var ikke saa megen stemning for utmeldelse av Landsorganisationen, og det efterfølgende spørsmål var derfor saa meget viktigere. Meningene om organisationsformen hadde uten tvil ogsaa foranlediget forslagene om utmeldelse. Man hadde med den syndikalistiske organisationsform ikke set nogen anden raad end utmeldelse. Men man vil let skjønne, hvor ødelæggende det vil virke, hvis et forbund for at slaa fast ændringer i sin organisation derfor skal melde sig ut av fællesorganisationen. Konsekvensen derav vil bli, at en avdeling i et forbund som kom i mindretal maatte melde sig ut for videre at hævde sin opfatning. Ja, endog det enkelte medlem i en avdeling vilde være underkastet samme lov. Jeg tror, at man ved nærmere eftertanke vil forstaa, at organisationsformernes ændring maa ske i fællesskap. Et enkelt ledd har ingen ret til at skulle lag med dette, men kjæmpe sine meninger frem inden den samlede organisations ramme. Av Strøms indlæg skulde man faa det indtryk, at han mente de ikke-faglærte arbeidere var samlet i Arbeidsmandstorbundet, de faglærte med andre interesser i de andre forbund. Men saken er, at de haandverksutdannede arbeidere nu er i haabløst mindretal. Vi har Sag- og Tomtearbeiderforbundet, papirindustrien, Transportarb.forbundet, skogsarbeiderne og skotøiarbeiderne.

Ved skofabrikkerne tar man nu folk like fra gaten og sætter til maskinerne. Jern- og Metalarbeiderforbundet med sine 20,000 medlemmer holder paa at bli et arbeidsmandsforbund nr. 2; flertallet av dets medlemmer har ikke noget med haandverksutdannelse at gjøre. I Træarbeiderforbundet er forholdet lignende. Det gaar ikke an at slaa en strek mellom ikke-faglærte og faglærte, som Strøm har gjort. — Den organisationsform vi har er i overensstemmelse med flertallets opfatning og har altid været det. Arbeidet gaar i retning av industrialisering, og det er denne som har skapt Landsorganisationen. Tendensene bort fra den vil skrue utviklingen tilbake; men det lar sig ikke gjøre. Flertallet her er sikkert ogsaa for at bli staaende. Det er bare Gabrielsen som er steil og som han selv sier forhærdet. Det viser sig nu sterke tendenser for tilslutning til Landsorganisationen. Blandt Statens offentlige arbeidere er de fattigste allerede kommet med, nemlig lokomotivpudserne. Det har alltid været tilfellet at de fattigste og de smaa organisationer har været de ivrigste forkjæmpere for Landsorganisationen. Jernbanefunktionærens forbund har vedtat at anbefale indmeldelse og skal foreta uravstemning over det. Lokomotivførerne, som har været særlig konservative, likeledes. Paa postfolkenes landsmøte i Fredrikstad blev der trods formandens ihærdige motstand vedtat at foreta uravstemning over spørsmålet. Formanden gik av, og en socialist valgtes til formand. Underlig skulde det da være om likeoverfor denne utvikling et stort forbund, som hadde været med at *stifte* landsorganisationen, skulde melde sig ut. Moen fra Kirkenes sier, at det som ligger iveien er, at man alltid maa spørre hovedorganisationen før man gaar til aksjon. Men ingen mand i dette land kan bevise, at hovedorganisationen nogensinde har staat iveien for et arbeiderkrav. Jeg vil si det her: Det lar sig ikke bevise med et eneste eksempel. Slik kan det være at et forbund kan være mer konservativt eller mer radikalt end det andet; men den fælles forbindelse i organisationen har skaffet os den respekt hos motstanderne som vi har. Jeg kan være mere enig med Steffensrud at sløvheten hos os selv har været hindrende. Der er megen ufuldkommenhet i rækkerne endnu. Det er derfor nødvendig, at organisationsformerne ogsaa gaar skridtvis frem. Gabrielsen sier, at den organisationsform vi har er dødsdømt. Enten maa hans forslag vedtages eller det fra Kirkenes, hvis der skal være redning. Hvorledes kan han si det? Ingen kan benegte fremgangen. Om ikke de ideelle forhold vi ønsker er naadd, saa ser vi idag resultater, og tallene er at stole paa. Vil arbeiderne selv lægge viljen til og tænke litt selv, saa gaar det videre frem. Derfor var det saa trist at høre Gabrielsens tale. Hvorledes vilde det gaa, hvis hvert enkelt forbund skulde gaa for sig selv? Det maa vist være mistrøstig for nogen hver at stemme for et saadant forslag. Jeg hører ikke til dem, som vil bevare det bestaaende. Jeg vil ha forandringer og fremgang. Men om det nu bare var evne hos arbeiderne selv til at utnytte de kampmidler vi har. Det er fortvilet hvor ufuldkommenheten er stor i avdelingerne utover med hensyn til dette. Men man kan heller ikke løpe foran og alene, saa hele flokken blir efter. Vi har som i indstillingen nævnt hat ikke saa liten utvikling. Vi har saaledes de lokale samorganisationer. Hvis de har livets kraft, vil de utvikle sig til regelmæssige kampinsti-

tutioner. Det er fuld frihet til at utvikle det man klager over at man ikke har. Vi har de faglige opplysningskontorer. Hvis de gjør sin nytte, vil de utvides og utvikles. Det er instrumenter arbeiderne har faat i sin haand til at virke med. Men det avhænger av det stedlige initiativ om de lokale samorganisationer og opplysningskontorer skal bli til nytte. Det staar avdelingerne frit for at oprette overenskomster eller ei. En anden sak var det om hele organisationen kom i kamp med arbeidsgiverne. De langsigtige tariffar har været kritisert. Det er sandt, paa kongressen i 1910 blev der vedtat, at ingen tariff maatte avsluttes paa kortere tid end 2 aar; men det var da organisationen var svak og liten. Paa sidste kongress vedtok vi, at de skulde være saa enkle som mulig og saa kortvarige vi kunde faa dem. Det viser sig ogsaa av den statistikk jeg gav i aapningsmøtet, at de nu er korte, og de fleste utløper iaar og næste aar. Saa er det medlemmernes selvbestemmelsesret. Ljungqvist sier, at selv om medlemmerne holder et møte, saa sier de at det nytter ikke noget. Det er Lian, og dermed mener han vel sekretariatet, som allikevel bestemmer, hvorledes aksjonen skal forløpe. Men ingen her kan peke paa, at Landsorganisationen har paatvunget medlemmerne noget. Utviklingen er ogsaa gaat i retning av at gi forbundene saa stor frihet som mulig. Paa sidste kongress ophævedes repræsentationen av hovedstyrerne, og repræsentanterne vælges utelukkende ute i avdelingerne. Man kan ikke si, at det har været stilstand, og ikke kan det sies, at mindretallets mening er den rette. Det er saa at til alle tider maa der tages hensyn til mindretallet ogsaa. Merkelig er det at begge retninger i indstillingen her vil beholde Landsorganisationen. Det er ogsaa slik, at enten man vedtar en syndikalistisk organisationsform eller ei, saa strider det mot hele organisationsprincippet at gaa ut. En mand som gaar sin vei fordi han ikke faar sin vilje sier man er en daarlig kar. Men der kan bli forandringer i fællesskap. Den opfatning som seirer maa enhver organisationsmand bøie sig for. Det er det eneste rette organisationsprincip. Jeg vil anbefale at man ikke vedtar forslaget om utmeldelse.

Aasmund Solfors: Enhver, som er kjendt med forholdene vet, at der er en utbredt misnøie med organisationsformen i Arbeidsmandsforbundet ut over hele landet. Jeg er ikke saa sikker paa hvad det bunder i; men den opfatning gjør sig gjældende blandt medlemmerne, at naar man kommer til landsmøtet, saa er man bundet av hensyn til fællesorganisationen. Jeg kan dog ikke være med paa nogen utmeldelse nu. Men naar organisationsformerne kommer op maa vi ikke ta hensyn til om vi kan bli staaende eller ei, men beslutte helt frit. Saa faar konsekvenserne komme etterpaa. Jeg tror nok at Gabrielsen har truffet det rette, og at hans anførelser røber bedre kjendskap til arbeidernes opfatning end Lians.

Nils Kvale: Det er en utbredt misnøie med at medlemmerne ikke er herre over sine egne affærer, tiltrods for hvad Landsorganisationens formand sier. Ljungqvist har ret. Avdelingerne har ikke bestemmelsesret, det er forbundene og Landsorganisationen som har den. Dette kan man ikke komme forbi. Vi kan heller ikke her tale om utmeldelsesforslaget uten at blande det sammen med organisationsformerne. Det er beklagelig at Løgavlen har tat tilbake forslaget fra Foldalen. Det til-

talte mig mest. Det sier ikke hverken det ene eller det andet om utmeldelse, bare præciserer hvad vi vil, og det er fint i sin opfatning. Det sier, at vi vil ha en federativ organisation, og det er nok. Jeg tror nok, at stemningen paa sidste landsmøte var saa sterk, at hadde man tænkt sig den avslappelse som er kommet her, saa hadde avgjørelsen faldt anderledes da, og det hele vilde været avgjort. Her er det nok flertal mot utmeldelse; men la ingen derav føle sig bundet med hensyn til organisationsformernes avgjørelse og revisionen av lovene. Vi bør være var-somme likeoverfor det. Vi er ikke saa sterke. Før, mens forbundet neppe har halvt saa stort som nu, rummet det likesaa mange interesserte medlemmer som det gjør nu i sin storhet.

O. V. Willumsen: Det kan snart ikke sies mer end det som er sagt om denne sak. Den opfatning bør slaaes fast, at om vi blir staaende i Landsorganisationen, saa fraskriver vi os ingen ret til at forandre organisationsformen. Vi maa ændre lovene i syndikalistisk retning. Jeg gaar saa ut fra at vi blir staaende i Landsorganisationen og saa benytter vi vor medlemsret til at opagitere den syndikalistiske opfatning inden denne og saa kan vi snart forandre Landsorganisationens love i samme retning som Arbeidsmandsforbundets.

Adolf Olsen: Volan rettet bebreidelse mot innsendere av viktige forslag for at de tok dem tilbake. Jeg vil hertil si at paa det stedlige styre i Stavanger, som vedtok forslaget, stemte jeg for det. Men da saa arbeiderraadene og 8 timers aksjonen kom ivaar og saken blev behandlet paany og jeg erfor at argumentet for utmeldelse var at man skulde spare sig kontingenten, da steilet jeg. Paa det grundlag vilde ikke jeg opret-holde forslaget om utmeldelse. Yderligere kom saa Arbeiderpartiets stil-ling ivaar. Det blev ikke mer nogen glæde ved at faa Arbeidsmands-forbundet meldt ut av Landsorganisationen. Man kan kanskje nødes til den operation, men nu dennegang kan vi kanskje undgaa den. Jeg vil underskrive hvad Friis skrev i «Samtiden», at partiet drar fagorganisa-tionen efter sig i radikal retning.

Alfred M. Nilsen: Er man praktisk maa man spørre hvordan det vil arte sig efter en eventuel utmeldelse. Hele forbundet vil ikke gaa med. Der er grupper som føler sig sterkt knyttet til Landsorganisationen og resultatet vil bli at Arbeidsmandsforbundet sprækker i to dele. Endel av organisationen vil ha tilknytning til Landsorganisationen. Vi vil da komme op i samme forhold som i Sverige med en syndikalistisk organisa-tion ved siden av den gamle. De svenske arbeidere er ikke fornøiet over det. Den syndikalistiske organisation i Sverige beklager stillingen. Mange angrer skridtet, men for tiden ialfald er der ingen vei tilbake. Istedenfor at samles i fælles kamp har man to organisationer i bitter kamp med hinanden indbyrdes. At dette er en svækkelse likeoverfor arbeidskjøperne vil man forstaa. Men dette har vi været inde paa her i Norge siden vor norske syndikalistiske federation blev dannet. Der blir fiendskap paa arbeidspladsen. Det vil beklages av de gamle som har været med længe, og derfor maa vi søke at holde sammen og hjelpe og utvikle de nye som kommer med paa saa kameratslig maate som mulig. Vi maa undgaa at faa indbyrdes kampe istedenfor kampe med arbeids-kjøperne. Dette maa være selvindlysende for dem som har erfaring i

organisationsarbeidet. Del er et eksperiment vi ikke vil være med paa. Vi kjemper for forandringer, men vil beholde grundlaget til at bygge videre paa. Vi maa faa vore ideer og opfatninger frem blandt arbeiderne og avpasse dem efter medlemmernes tarv istedetfor at rive istykker det vi har. Det skal sies, at jeg nøie har tænkt over spørsmålet om utmeldelse og har hat mange søvnløse nætter derover. Jeg var ærgerlig over meget mens jeg arbeidet paa den her foreliggende indstilling. Jeg spurte mig selv: Skal jeg allikevel opta forslag om utmeldelse? Men netop ut fra det syndikalistiske livssyn kom jeg til det resultat, at jeg derved vilde bryte med de klasseprinsipper jeg arbeider for. Jeg kan ikke anerkjende dem som kræver utmeldelse for syndikalister. Strøm sier at min indstilling er vanskelig at imøtegaa. Den er ogsaa affattet etter moden overveielse. Jeg har gjennompløiet al den syndikalistiske litteratur, som fandtes paa de skandinaviske sprog. Forholdet er, at en masse mennesker ikke har kjendskap til de elementære begreper for organisationens grundlag engang, og de er enklere og skulde være lettere at tilegne sig end syndikalismen. Kjendskapet til den er mangelfuldt. Mange kalder sig syndikalister, og naar man gaar dem paa klingen, saa vet de ikke hvad det er. Det er blit en modesak. Men det var aldrig vor mening at gjøre den til en modesak. Vi har appellert til med-lemmerne at de skal granske og vælge det de tror er ret. Naar erfaringen er moden vil vi naa vort maal. Det er sagt av Moen, at man kan ikke praktisere syndikalismen indenfor Landsorganisationen. Men jeg mener vi kan faa mer bevægelsesfrihet. I Frankrike bestaar Landsorganisa-tionen av syndikalistiske og reformistiske forbund. Men de staa sammen og optræder enige utad. Dithen maa vi ogsaa komme her. Vi maa fatte beslutninger her paa landsmøtet uten at komme i konflikt med Landsorganisationen, Det vilde være et overgrep og magtmisbruk av Landsorganisationen om den grep ind. Det vilde være uten sidestykke inden arbeiderbevægelsen, og den vilde lide et ynkeligt nederlag paa det. Vi maa beslutte at fortsætte arbeidet i Landsorganisationen og fatte de beslutninger, som er paakrævet for vort forbund. Forholdene er ikke likedan inden hvert forbund. Den samme fremgangsmaate er ikke like anvendelig for alle. Vi kommer ikke til at vedta utmeldelse, men dis-kussionen herom er dog allikevel nyttig. Repræsentanterne vil kunne høste kundskap av den til gode for avdelingerne utover.

Nicolai Næss: Det er ganske sikkert megen konservatisme og meget byraakrati inden Landsorganisationen, og vi vet at vore foreslaede organisationsændringer led nederlag paa sidste kongres. Jeg kan saa godt forstaa den forbitrelse som hersker; men vi maa ogsaa ta tiderne i betragtning. Vi ser hvorhen regjeringens klasselovgivning fører hen. Mæglings- og voldgiftsloven har vi faat trods alt, og naar det er en kjendsgjerning at lovene ar vedtat, saa faar vi manøvrere indenfor deres ramme. Skulde venstre mot formodning komme til magten igjen, saa vil vi uvægerlig faa en fortsættelse av klasselovgivningen. Derfor maa vi staa samlet utad. Derfor kan vi godt forandre vore organisationsformer og gjøre dem mer smidige for samorganisationen og for de enkelte med-lemmer.

G. Holmen uttalte sig i tilslutning til Steffensrud.

Olav Oksvik: Vi ser hvor sterk syndikalismen er inden forbundet av denne debat. Strøm og Gabrielsens standpunkter er her de ærligste. De tar konsekvensen av stillingen. Alfred M. Nilsens halvsyndikalisme er langt ugriperere. Den eneste reelle konsekvens av det syndikalistiske standpunkt er utmeldelse.

A. Gabrielsen: Mange repræsentanter har forundret mig med sine standpunkter her. Saaledes ogsaa Lian. Det er den gamle vise som kvædes. Alfred M. Nilsens standpunkt er likesaa inkonsekvent. Kan vi ikke frit vedta den organisationsform vi vil ha og de love som følger derav, saa faar vi gaa ut. Det ser ut som disse folk, som sitter her i Kristiania kun har et begrænset kjendskap til forholdene som de arter sig paa arbeidsplassene. Der er reist indvendinger mot nyordning. Man synes kanskje vi er kommet langt nok. Jeg paastaar: Sløvheten skyldes organisationsformen; en stor del av medlemmerne bryr sig om ingenting. Dette skal vi forandre ved vore beslutninger her. Men dersom vi skal beholde Arbeidsmandsforbundets enhet, saa maa en gjennomgripende forandring av vore love og vor taktik til. Tusener utover landet venter paa forandringene nu. Sløvheten er stor, hvis ikke vi rabulister hadde været saa vilde det hele været dødd ut. Lian sier at det er en stadig utvikling. Ja, men den utvikling gaar til høire- istedetfor til venstre. Nei, og atter nei, sier jeg, vi tar ikke imot det gamle igjen. Vi er tvungen til forandring paa dette landsmøte. Hvis hr. Lian og konsorter vil ekskludere Arbeidsmandsforbundet av Landsorganisationen for det, saa faar de gjøre det. Vi gaar gladelig. Her er min ryg. Men mens Landsorganisationen sysler med sine resolutioner og principer istedetfor at gaa paa i kampen vil den tape de sidste rester av tilslutning. Jeg sier: Vi burde sætte livet som indsats i klassekampen.

Knut Dalastøl: Selv om utmeldelsen blir forkastet maa der være den fuldeste frihet likeoverfor de andre forslag. Men det viser sig nu hvor malplaceret det var at behandle dette før organisationsformerne. Vi bør bli staaende i Landsorganisationen; men hvis de ikke vil beholde os, saa er det en anden sak. Lians alle betænkelige konsekvenser var at trække affæren efter haarene. En avdeling kan gaa ut; men at forfølge det like ut til det enkelte medlem hører ingensteds hjemme. Paa Rukan har vi bunker av trudslar fra forbundene til sine avdelinger om eksklusion fordi de ikke kan følge lovene. Lian taler om liten forstaaelse og umodenhet; men det er ikke noget argument mot forandring. Vi maa ogsaa gjøre noget for i handling at vise fremgangen. Det er ikke nok med opplysning og foredrag. Der kræves praktiske resultater. Samorganisationen skal kjæmpe paa to fronter, og da maa den ha sterk livskraft for at seire. Med den strid vi har i organisationen om retning og midler falder det vanskelig for den nye retning at presse sin taktik frem. Man faar dog regne med Arbeidsmandsforbundet enten det staar i Landsorganisationen eller ei.

C. Strøm: Vi forkaster den laugsmæssige organisation under enhver omstændighet, og Lians opplysninger gik jo ut paa at bygge sig en laugsorganisation. Man kan nok faa flere grupper med paa den maate. Vi motarbeider den teori. Det var øiensynlig med glæde at Lian opplyste at jernbanefolkene ogsaa holder paa at komme med. Mange haaber paa det.

De kunde være gode at ha i en eventuel generalstreik. Men netop dette var hovedspørsmålet paa deres landsmøte. De var ræd for den. Paa et spørsmål som de stillet til Lian om dette svarte han at det var litet sandsynlig at man vilde faa bruk for dem i saa maate paa en menneskealder. Man taler saa meget om at arbeide i fællesskap. Og derfor maa man absolut staa sammen i Landsorganisationen. Jeg vil spørge vore tillidsmænd: Er I ikke snart trøtte av at staa likeoverfor arbeiderne og tale mot Eders overbevisning? Det er herav den store mistillid kommer; det er ikke ærlig spil. I burde snart være trøt av det. Forslaget om utmeldelse ansees vel for dødtødt; det ligger kanskje i minderne om møtet igaar. Man kan ikke komme ind paa kjærnen i det uten at diskutere organisationsformen. Vore motstandere her sier at man maa søke at bevare enigheten blandt arbeiderne, enheten i organisationen. Som om dette var det samme. Enigheten fremkommer vel mest paa papiret i Landsorganisationens love. Det heter om viss mand at han gik i kloster da han blev gammel. Landsorganisationen er ganske vist paa vei til klostret nu. Hvad vi vil er at begynde at lægge grundlaget for en virkelig fællesorganisation i fuld frihet, og jeg skal si til Aune at først i denne vil individet faa den fuldeste frihet til at hævde sine meninger.

Ole Riberg: Jeg vil understreke Aunes uttalelser. Jeg tror at nedgangen i forbundene med en gang vil bli større end oppgangen har været de sidste aar, om vi nu bryter ut. Vi har nu faat ordentlig sving i arbeidet og vi skal ikke lægge dødens haand over det.

Hans Nilsen (Danmark): Idet jeg tar ordet skal jeg ikke glemme at jeg er gjest her; men jeg vil si, at det er ikke uten interesse for os i Danmark hvad I beslutter her. Der har bestaaet samarbeide med os ved gjensidig overenskomst, og vi er saaledes interessert i hvorledes I ogsaa bestemmer Eders veie og retninger. Eders beslutninger vil ikke være uten interesse for hele Skandinavien. Det vil faa indflydelse paa vore organisationer indbyrdes. Alle som har talt her har kun talt om egne forhold. Det har bl. a. været sagt at det kun er vor egen sløvhet, naar det ikke gaar efter ønske. Men vi maa ogsaa regne med en anden part, nemlig arbeidsgiverne og samfundet. Vi maa regne med den motpart vi har i den faglige strid. Norske arbeidsmænd har visselig ogsaa følt samfundets indgripen. I har faat voldgiftsloven med veto mot streiker lagt i kongens hænder. Vi har da hittil været forskaanet for saadant i Danmark og Sverige. Hvis nu denne sak om utmeldelse hadde været tat op her fordi Landsorganisationen hadde tilsidesat arbeidsmændenes interesser, saa kunde jeg forstaa det; men det er ikke argumentet. En taler nævnte det, da han sa at vi vil melde os ut fordi vi vil gaa hen og danne en syndikalistisk organisation. Jeg tviler ikke et øieblik paa at dette er deres inderste overbevisning. Derfor tror jeg at dersom der nu er fare for at organisationen kan bli hemmet i sin utvikling, saa kommer denne fare fra arbeiderne selv. De staar i begrep med at bli splidagtige med sig selv. Og splittelsen er av alvorlig natur. Tro ikke at dette er noget vi kan strides om idag og imorgen, og saa er det glemt. Nei, dette er av de ting som gaar i blodet og blir varige. Jeg skal ta op nogen av de ting som er nævnt her, uten at jeg dog dermed

mener at kunne overbevise nogen. Det sies at arbeiderne helt skal ha sin vilje og egen selvbestemmelsesret. Men saalænge man tilhører samfundet kan ingen helt ha sin vilje fuldt ut. Det lyder pent at si det; men I faar det ikke i organisationen heller selv om I faar organisationsformen omlagt. Neppe om I ophæver al organisation og gaar fra hinanden hver til sit. Her er ogsaa sagt at politik ikke er noget for arbeiderne. Jeg skal nævne et eksempel herpaa fra Danmark. I april ivaar skulde vi vedta ny grundlov. Alle magter reistes mot arbeiderne, der rastes mot arbeidsledighetskassernes tilskud, mot maksimalpriser, rationering og alt mulig. Det gjaldt det daglige brød. Hvad gjorde vore anti-parlamentariske revolutionære da? Jo, de opsatte egen liste i Kjøbenhavn. Enigheten var forresten av kort varighet. De er allerede to grupper og de bekjemper hinanden med hver sit blad. I denne vældige kamp om grundloven seiret vi med 2 stemmers majoritet. Men sæt at de hadde sat os i minoritet og sat høire ved magten. Hvad vilde ikke det betydd for den danske arbeiderklasse? Jeg tror ikke syndikalistene her i Norge hverken er værre eller bedre end i Danmark. De kræver kontrol over industrien. Vel, vi var neppe en samfundsklasse engang; men vi satte os som maal samfundets omordning. Samtidig forbeholdt vi os dog at gripe ind naar kapitalismen brandskatter arbeiderne. Tror I arbeiderklassen i Danmark nogensinde kan bli eneraadende? Nei, men derfor vil vi gjennemsyre hele samfundet med vore ideer, saa de kan seire. Rosinen i pølsen kom dog taleren fra Kirkenes, hr. Moen, med. Han sier at de vil bevare arbeiderklassens enhet. Men denne enhet skal være uten gjensidighet. Her er nemlig et forslag fra Vittingfos som lyder slik:

«Da det ofte viser sig at en hurtig og bestemt aktion er det bedste middel til at faa forskjellige krav gjennemført paa en gunstig maate, og samtidig paa den korteste tid, saa er det av den største betydning, at der tillates avdelingerne at gaa til en saadan handling uten først at forhandle med forbundet, og i tilfælde en saadan forhandling fører til arbeidsnedleggelse, at forbundet da yder sin økonomiske støtte.»

Jeg vil spørge: Hvordan tænker I at kunne holde sammen, hvis I agter at gaa frem efter en saadan metode? Det er jo den skjæreste egoisme og usolidaritet sat i system. Ingen av dem som skulde betale historien skulde gjennem forbundet ha adgang til at øve den mindste indflydelse. Forbundets øvrige medlemmer gives ikke engang ret til at faa vite noget om den. Vittingfos forening skal være suveræn over alle de andre avdelinger i forbunder. Nu kan de andre avdelinger allikevel komme og si: Det er godt at vi skal betale; men vi vil gjerne ogsaa vite noget om hvad det er vi betaler til, hvad der gjøres. Dette er den økonomiske side av saken. Det moralske ved den er værre. Enhver kan jo skjønne at dette ikke vilde gaa længe. Man klager her over mangel paa samarbeide, og saa forlanger man samarbeide paa den maate. Den samme taler fra Kirkenes var ogsaa inde paa at de større forbund er til hinder for fremgangen. Alle de titusener som er samlet i organisationen er saaledes kommet der forgjæves. Vi er blit for mange. Nei, det er nok ikke saa at vi er blit for mange; men motparten har ogsaa organisert sig, og vi maa regne med motparten. Taktikken bestemmes i

hei grad av motpartens taktik. Jeg vil til slutning si at jeg forstaar saa godt arbeidernes utaalmodighet. Vi har set hvorledes de uhyre kapitaler er skapt i krigens løp, hvor hensynsløst kapitalen har herjet, og arbeidslønnen har samtidig ikke fulgt med prisstigningen. Unormale tider skaper ogsaa unormale tanker. Vi har faat maksimalpriser og ikke utleveringspligt, hvorved det hele blir papirbestemmelser som ingen værdi har for arbeiderne, men som hjelper de rike til varerne. Folk som har penge kan faa hvad de vil ha. Dette er altsammen handlinger i kapitalismens interesse, og vi skal ta alle de slette handlinger kapitalistene og deres tjenere i statsstyrelsen har begaat i krigens tid i organisationens tjeneste. Dette er sikre midler. Og de vil bære frugt. Organisationen vil gaa vældig frem. Men handler I mot naturens orden paa en eller anden maate, mot den menneskelige logik, saa vil I tidligere eller senere fortryde det. Det er en pligt at overveie de nye ting som kommer op, anta det som er godt i dem og forkaste det skadelige, til fremme av enigheten og veksten i organisationen.

Johs. Seim: En av representantene fra Bergen sier, at han har arbeiderne med sig for utmeldelse. Det kan den mand aldeles ikke bevise.

Chr. Rasmussen: Jeg vil ta avstand fra utmeldelse med det formaal at danne en syndikalistisk organisation; thi det ræsonnement er ulogisk. Syndikalismen tar netop sigte paa fællesorganisationen. Av den grund er jeg mot utmeldelse; men ogsaa fordi jeg mener, at vi staar sterkere i det ved at være samlet. Det er ved den samlede masses tyngde vi skal virke. En liten organisation har liten utsigt til at vinde noget. Jeg er enig med Rich. Hansen i, at vi bedst varetar vore interesser ved en fællesorganisation. Men naar lovene kommer op, bør de omlægges i syndikalistisk retning. Vi skal holde os retten til fri utvikling aapen.

H. Hellebø: Her er nu sagt saa meget. Moe fandt aarsaken til de smaa resultater i organisationsformene, og han trodde, eller var viss paa, at han hadde samtlige Bergensarbeidere med sig for utmeldelse. Dette maa bero paa en komplet misforstaaelse, og han maa tro om igjen. Utmeldelse vil utentvil føre til spaltning, og det vil stagnere hele vor bevægelse i lang tid fremover. Vi maa ha aktionsfrihet, det er sandt; men jeg forstaar ikke, at man ikke kan faa den bevægelsesfrihet man forlanger nu. Det er jo landsmøtet, kongressen og lovene og ikke i al herrens navn Lian som bestemmer. Hvis styrerne handler anderledes end de love vi selv har vedtat bestemmer, da bør man ta disse karer under nærmere behandling.

Aug. Magnussen: Hvis vi her binder os til at bli staaende i Landsorganisationen, saa vil der bli henvist til dette ved behandlingen av lovene, og organisationsspørsmålet vil kunne unndras den behandling, som er nødvendig. Jeg er ikke for utmeldelse skjent en stor del av arbeiderne i mit distrikt er for. Jeg vil arbeide efter den indre linje, idet jeg tror, det lettest vil føre frem. Jeg har heftet mig ved, hvad Steffensrud sa. Han trodde ikke, der var stemning for syndikalismen inden den elektrokemiske gruppe. Her er det mildeste uttrykk, at Steffensrud undviker sandheten. Jeg skal oplyse, at efter forrige landsmøte, i 1916, hadde de elektrokemiske arbeidere et gruppemøte og besluttet at utarbeide love i

syndikalistisk retning. Jeg har set disse love, og det kan ikke sies, at de er konservative. Syndikalismen er et slagord, som man skræmmer barn med; men hvad der for os ligger i dets realitet er, at vi vil ha en mer aggressiv taktik inden industrien. Kvale er ogsaa en tilhænger av den federative organisationsform. Jeg vil tilslut gjøre en anmerkning til Nilsen fra Danmark. Han sa, at unormale tider føder unormale tanker. Jeg vil protestere mot, at dette anvendes paa den kamp som føres for ændrede organisationsformer her.

Hans Moen: Den syndikalistiske retnings teorier er uttalt fra hundretals talerstoler utover landet, og brosjyrer er utsendt i masse om dem. Hvad de har manglet hittil er anvendelse i praksis. Det er sagt, at syndikalismen ikke er godt kjendt her i landet; men længer end vi er kommet kan vi altsaa ikke komme med de nuværende organisationsformer for at gjøre den kjendt. Vi, som hævder denne retning, vil selv ha ansvaret for handlingerne; vi vil ikke lægge det over paa vore tillidsmænd. Forholdene er slik, at mellom tariffene sover en stor del av arbeiderne, for saa ved en revision, hvor der er utsigt til kamp igjen, at vaakne og samle sig. Vi mener, at de til enhver tid skal staa kampberedt. Da vil de altid være vaakne. — Mange mener, at med de love Landsorganisationen har, kan vi ikke praktisere syndikalismen og bli staaende der. Kan vi faa praktisere den revolutionære retning inden Landsorganisationens ramme, saa kan vi gjerne bli staaende. Naar det er tale om at melde Arbeidsmandsforbundet ut av Landsorganisationen, saa er grunden nemlig alene den, at vi vil faa et frit grundlag for en syndikalistisk organisation. Jeg er altsaa en av dem som tror, at med de love Landsorganisationen har, er en syndikalistisk virksomhet inden dens ramme umulig, og derfor vil jeg likesaa godt ha utmeldelse straks. Lian sa: Ikke en mand kan si, at hovedorganisationen har staat hindrende iveien. Nei vel, det er *systemet* vi fører kamp imot, ikke mot mændene. Er det grepet hindrende ind, saa er det selvfølgelig skedd i henhold til lovene. Man mener kanskje, at vi skal være fornøiet med de lokale samorganisationer, Landsorganisationen har opprettet. Det er vi ikke; ti de kan ikke føre noget krav frem. De er noget ganske forskjellig fra de lokale samorganisationer, fagoppositionen kræver. Det blir i sidste instans Landsorganisationen som avgjør. Sabotagen er selvfølgelig ikke noget parlamentarisk middel. Men skal den derfor ikke anvendes? Skal man se til at finde ut, hvad som er parlamentariske midler og maale sabotage og obstruktion derefter? Nilsen fra Danmark angrep mig; jeg skal ikke gaa irecte med ham; men jeg vil si til ham, at syndikalismen hos os ikke er nogen anti-parlamentarisk organisation. Medlemmerne kan tilhøre hvilket parti de vil; den er neutral. Syndikalismen tar kun sigte paa de økonomiske krav inden fagorganisationen. Om dette forslag falder vil vi se til at avgjørelsen under organisationsformer og lovene blir slik, at Arbeidsmandsforbundet blir gjennomsyret av den syndikalistiske retning. Landsorganisationen faar da gjøre hvad den vil. Jeg er efter den vekst vi har hat i landet overbevist om, at vort forbund nu vil bli omlagt i revolutionær retning.

F. A. Strøm: Stemningen for utmeldelse av Landsorganisationen, tror jeg stammer fra grupekonflikten i 1916. Grupearbeiderne hadde

den gang følelsen av at de andre svigtet dem i kampen. Hvis de andre hadde støttet, saa vilde den bli løst tidligere. Dette kan muligens være galt; men saadan er det. Min mening er at hvis vi nu melder os ut, saa mister vi kontakten med landets øvrige arbeidere i en tid som vi kanskje kan komme til at trænge den mest. Hvis Arbeidsmandsforbundet melder sig ut saa vil vi ogsaa faa en konkurrerende organisation i landet. Vi kan allerede paa forhaand se opløsningen. Men det er et brændende ønske blandt medlemmerne utover om at føre kampene kraftigere. Dette ønske kommer frem i disse forslag. Man har hat følelsen av at alt andet var haablest. Denne forsamling er i kontakt med arbeiderne utover landet og kjender til det. Vi maa vedta love som fører arbeiderklassen fremover, navne paa retninger hefter jeg mig ikke ved. Slike bestemmelser maa ogsaa Landsorganisationen taale og ikke skyve fra sig et forbund som vil føre kampen kraftigere. Det kan der ikke bli tale om en gang.

Albert Karlsen: Min avdelings og min personlige mening er at om utmeldelse av Landsorganisationen bør der ikke være tale. Men lovene og organisationsformen maa vi nu faa fastslaaet efter den revolutionære retnings linjer. Forøvrig henholder jeg mig til hvad Volan har uttalt.

Peder Vesta: Lian mener at vi skal gaa frem i fællesskap: men paa sidste Landsorganisations kongres fik vi et stort slag i ansigtet som vi ikke glemmer. Vi venter nu ikke paa nogen anden mer. Det sies at organisationen har skapt kulturell og aandelig vekst; men vi arbeidere lever ikke av kultur. Det som nu kræves er omlægning av organisationsformerne, saa vi blir mer kampføre. Lian taler om rimelige krav. Hvem bestemmer, hvad som er rimelig? Vi har nu tiltrods for at mit og Dalastøls forslag blev nedvotert talt om organisationsformerne hele tiden skjent der har været likesom en klave paa talerne. Der er talt om at der er en kursændring naar Foldalens forening har tat sit forslag tilbake. Dette er ikke saa. Der er faa arbeidere igjen ved Foldalen nu, og dette er aarsaken. Jeg vil tilslut spørre: Har Landsorganisationen gjort noget andet mot voldiftsloven end at den fik kastet os grupe- og anlægsarbeidere ut?

Ole Høqseth: Saadanne forslag som disse om utmeldelse er nødvendige. Vi er hittil ikke naadd langt med vore krav. Hvad hjælper det at vi staar i Landsorganisationen, naar vi ikke kan faa utnyttet vor magt? Det blir ikke stor tordel ved det. Der tales om at det vil bli en splittelse hvis vi vedtar utmeldelse. Den splittelse tror jeg vil bli bare i navnet. Følger vi det gamle system vil medlemmerne forsvinde en efter en. I Nordnorge gaar de ut hvis vi ikke vedtar forandringen. Det kunde tænkes at Landsorganisationen ved paatryk vil faa os fra at vedta den nye retning. Det er derfor heldigst at hæve forbindelsen. Jeg forstaar det slik, at spørsmålet om organisationsformerne vil berøres av hvad vi gjør med utmeldelsesforslaget, og da bør vi helst ta bruddet.

Formiddagsmøte onsdag 28. august.

Dirigent: *A. Kalvaa.*

Navneoppraap foretoges, hvorved følgende var fraværende: K. M. Gundersen, Kasper Nyborg, Sverre Andreassen, Edv. Ljungqvist, Carl Andersen, Karsten Jørgensen, Sig. Halvorsen, Arnt Nilsen, Georg Holm, Christian Høiberg. *Sykmeldt:* E. A. Balsnes, Thorolf Andersen, Kristian Larsen, Kristian Langseth.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Alfred M. Nilsens reise til Spitsbergen.

J. Eikefjord: Det er en sak, jeg gjerne vil faa frembringe nu. Man vil ha været opmærksom paa at der i bladet «Revolt» reises beskyldninger mot Alfred M. Nilsen i anledning hans reise til Spitsbergen i sommer. Disse beskyldninger har ikke været tilbakevist. Det har bare staaet en petitnotis i «Socialdemokraten». Alfred M. Nilsen vil vel tilstille pressen en redegjørelse, men det var ogsaa nødvendig at vi her fik en redegjørelse om det hele fra sekretariatet. Det er ingen som tjener paa at usande beskyldninger faar staa uimotsagt. Jeg foreslaar derfor:

«I anledning av de beskyldninger som er fremkommet mot Alfred M. Nilsen i «Revolt» henstiller landsmøtet til Arbeidernes faglige Landsorganisations sekretariat at tilstille landsmøtet en redegjørelse om aarsaken til og formaalet for Nilsens reise til Spitsbergen».

Eikefjords forslag *vedtoges* enstemmig.

Forslaget oversendtes straks Landsorganisationen.

Dirigenten refererte telegram fra repræsentanten *Nicolai Eggen* med oplysning om at han ikke kunde møte før de sidste dage i uken.

Forbundets stilling til Landsorganisationen.

Fortsættelse.

Følgende meddelelse refereredes:

«Efter den debat som blev ført igaa vil undertegnede ta forslaget fra afdeling 179, Kirkenes, om utmeldelse av Landsorganisationen tilbake.

C. Strøm. *Jens Steffensen.* *Hans Moen.»*

C. Strøm: Vi er av debatten igaa blit klar over forslagets skjæbne, og da vil vi ikke foranledige at landsmøtets kostbare tid blir optat med det. Der vil endnu bare med de indtegnede talere medgaa en halv dag. Av den aassak tar vi forslaget tilbake.

A. Gabrielsen: Jeg kan ogsaa frafalde behandlingen av mit forslag nu; men fastholder det som staaende forslag under organisationsformernes behandling.

Forslag 6, fra Herlandsfos Arbeiderforening, og forslag 7, fra Haugesunds Sten-, Jord- og Cementarbeiderforening (til § 8 i lovene) optoges ikke.

Forslag 8, fra Vittingfos Arbeidsmandsforening, henvistes til behandling under organisationsformerne.

Dirigenten forespurte om der var noget at anføre før man gik videre i dagsordenen. Der forelaa ikke noget forslag at stemme over.

Richard Hansen: Der foreligger forslag. Komiteen uttaler paa sidb 43 i «Dagsordenen» som konklusjon:

Komiteen maa derfor fraraade vedtagelsen av forslag nr. 16 fra Trondhjems stedlige styre, idet man mener, at formaalet for Norsk Arbeidsmandsforbund maa være:

At fortsætte samarbeidet med de bestaaende forbund inden Arbeidernes faglige landsorganisation for derved at fremme sine medlemmers økonomiske interesser.

Denne konklusjon maa vel være et voringstema.

Alfred M. Nilsen: Komiteen har ikke sagt noget andet end at den fraraader et forslag og begrunder dette. Dette er ikke noget voringstema. Saken foreligger nu ikke. Jeg foreslaar at vi gaar videre i dagsordenen.

Alfred M. Nilsens forslag vedtokes mot 1 stemme.

Alfred M. Nilsen: Det følgende punkt paa dagsordenen forekommer egentlig i 3 avsnit. Komiteen har delt sig i et flertal og et mindretal. Desuten er der spørsmålet om grupperne. Kan ikke ta dette under et. Saa er det spørsmålet om arbeidsledighetskasse. Vil høre om hvorledes man skal ta dette.

Rich. Hansen: Der er meget som taler for at ta arbeidsledighetskassen først. Men gruppe- og distriktsinndelingen kan ogsaa trange avgjørelse først. Man faar dele mellem de ting komiteen er enig om og de der er strid om. Igaar har man i diskussionen om utmeldelse kommet sterkt ind paa organisationsformen. Kanske man nu kunde fortsætte med det og avgjøre det først.

Dirigenten: Det kunde været interessant at faa et forslag i disse indviklede materier.

Edv. Ljungqvist: Jeg foreslaar at vi tar opprettelse av arbeidsledighetskasse først.

J. Nygaardsvold: Jeg vil opfordre Rich. Hansen til at fremsætte sit antydende forslag om at opta organisationsformerne. Vi kan ikke bygge huset først og saa lægge grundvolden.

Rich. Hansen: Jeg vil ikke være med at foreslaa noget som kan binde landsmøtets deltagere. Arbeidsledighetskassen og gruppeinndelingen maa dog avgjøres før lovbehandlingen. Jeg foreslaar at vi gaar over til behandling om grundprinsippene i organisationsformerne.

Richard Hansens forslag *vedtoges* mot nogen faa stemmer.

Forbundets organisationsform.

Dagsordenens punkt 4.

Indstilling se «Dagsorden» foran.

Alfred M. Nilsen: Vi kjender alle den diskussion som er ført i de senere aar om revolutionær og revisionistisk fagbevægelse i alle land. Spørsmålet er vokset sig mer og mer aktuelt eftersom interessen for arbeiderklassens økonomiske frigjørelse er vokset. Arbeiderne søker at finde ut de bedste maater at vareta sine interesser paa. Det har været

oppe paa kongresser og landsmøter før. Det blev utsat paa vor sidste kongres i paavente av landsorganisationens avgjørelse. Denne kom, og den gamle retning seiret. Visse skridt blev foretat, men ikke noget av betydning. Saaledes oprettedes en slags lokale samorganisationer. Kravet derom er reist fordi man har ment at kunne faa en bedre samling derved og mest mulig selvbestemmelse for medlemmerne. De skulde fatte avgjørelse i spørsmål som nu i væsentlig utstrækning er overlatt forbundsstyret og sekretariat at fatte avgjørelse i. Lignende er det, naar vi vil ha federative prinsipper ind i forbundets love. Avdelingerne skal faa mer raadighet over sine anliggender end før. Endel av klagerne utover landet over at man er bundet er visselig overdrevne. Avdelingerne er ikke bastet og bundet i den utstrækning som enkelte har villet hat det til. Men det skyldes ikke organisationsformen eller loven at de er saapas fri som de er. Saken er: forbundet har maattet bryte sine egne love og har maattet gi avdelingerne frihet efter de praktiske behov som utviklingen har ført med sig. Dette skal vi nu komme bort fra. Dersom arbeiderklassen skal bli fri, saa maa den staa paa egne ben; den maa faa mer bevægelsesfrihet, mer plads, mer albuenum. Efter vor mening vil denne frihet skape mer interesse, forstaaelse og ansvar, og arbeiderne vil opdrages og utvikles i organisationsarbeidet. Derefter skal vi søke at indrette vore love og bestemmelser. Vi behøver ikke at være nødt til at bryte vore egne love. Der er ogsaa en anden ting. Under arbeidsretssaker og ved anvendelsen av mæglings- og voldgiftsbestemmelserne kommer vore motstandere og dunker os i hodet med vore egne love. Dette skal vi søke at undgaa. Man skal ikke kunne si om os, at vi ikke respekterer vore egne love. Det jeg her nævner er praktiske foreteelser, og jeg tror ikke vi skal ha vanskelig for at bli enig her. Med hensyn til voldgiftsloven er det slik at det ligger megen magt paa hvordan et styre er stillet. Hvis vi legger stor myndighet i et styres hænder, og det ikke bruker sin myndighet, kommer det paa kant med den borgerlige lov, bruker det sin myndighet kommer det paa kant med medlemmerne. Dette sidste skaper misnøien. Flertallet har villet sætte fingeren paa dette. Saa er det overenskomsterne. Lian sa igaar at medlemmerne skulde staa friske med hensyn til overenskomsterne. Det var kun hvis de kom til en storkonflikt med arbeidsgiverne at en stor overenskomst kunde tænkes. Komiteflertallet er gaat videre paa den linje som Lian antydet. Det holder paa at det skal være avdelingernes sak at oprette overenskomster; men vi tilføier at naar det er avdelingerne som avgjør, saa skal de ogsaa undertegne. Det skal ikke overlates hovedstyret. Enten avdelingen eller vedkommende industrigrupes styre skal undertegne. Hvis man i en overenskomstperiode kommer i konflikt med avtalen, saa blir det altid undertegneren som faar ansvaret. Nu er det forbundsstyret, og brytes overenskomsten saa sørger arbeidsgiverne for at forbundsstyret maa gripe ind og respektere det papir det har underskrevet. Disse forhold er uheldige baade for medlemmerne og for tillidsmændene. Her maa vi gjøre forandringer. Vi maa indrette os slik at tillidsmændene og forbundet blir raadgivende i sin rolle. Avtalerne maa være mellom arbeiderne og arbeidsgiverne direkte. Begaaes der feil, saa falder ansvaret paa avdelingen selv. Man kan indrette sig for

hvert enkelt tilfælde. Vi maa ta konsekvensen av vore handlinger. Det er ogsaa slik, at et magert resultat ved en avtale anvendes mot os paa andre steder, og dette kan virke uheldig. Ved at hver avdeling ordner sine affærer undgaar vi dette. Man kan ikke føre det ene sted mot det andet. Hver enkelt avdeling tar sine egne konsekvenser. Inden vort forbund er det ogsaa særlig mange tilfælde, hvor man er nødt til at gaa til aktion paa saa kort varsel at der ikke er anledning til at indsende andragende til forbundet inden lovbestemt tid. Flertallet i komiteen vil lempe paa disse betingelser. Der er i den senere tid heller ikke tat saa strenge hensyn til dem. Det viser sig nemlig at 2-maanedersfristen ikke lar sig opretholde. Ved anlæggene er det ganske umulig at praktisere den. Hvorfor skal saa bestemmelsen opretholdes i lovene? Dette var nu det rent praktiske. I det teoretiske er der en prinsipiell opfatning som ligger til grund for flertallets indstilling. Det er uttrykt i komiteflertallets prinsipielle erklæring. Fagorganisationen er det som ligger arbeideren nærmest. Han behøver ikke ha mange andre interesser for han forstaar denne. Dette med høiere løn, forbedrede arbeidsvilkår og motsætningen til arbeidskjøperen fra arbeiderklassens side trenger sig direkte ind paa ham. Det falder naturlig for alle arbeidsmænd at bli med i fagorganisationen. Gjennem fagorganisationen skal arbeiderklassen selv vareta sine interesser. Der gaar de med, for der hører de hjemme. Fagbevægelsen er først og fremst representanten for arbeiderklassen. Den samler arbeiderne og gir i første række uttrykk for deres krav. Fagbevægelsen skal derfor skape sig sin egen selvstændige stilling inden arbeiderbevægelsen. Den skal ikke hinke efter andre organisationer og spørre om lov til at faa være med. Den skal skape sit eget grundlag og sin egen fremgangslinje. Vi skal lære de politiske partier og samfundet at respektere vore krav. Der maa derfor bli en selvstændig fremgangslinje for den økonomiske kamp. Vi maa bli herrer over de produktive bedrifter. Dette er uttrykt i vor principerklæring. Skulde det nu hände at denne ikke blir vedtat, saa er ikke de forandringer vi foreslaar i lovene avhengig derav. Selv om principerklæringen forkastes kan lovendringerne godt vedtages allikevel. Men vi har anset det bedst at si fra i en prinsipiell erklæring. Vi skal aapent gjøre rede for linjerne i kampen for vor økonomiske frigjørelse.

Rich. Hansen: Denne sak er noksaa let (foreløbig) berørt av Alfred Nilsen. Grundforskjellen stikker nok adskillig dypere end han vil ha det til nu. Men landsmøtet skal kjende til hvilke følger det vil faa at vedta komiteflertallets forslag. Vi kjender til fagoppositionens konferanser, hvor den har utformet sit program. Paa hver av disse er programmet blit forandret. Det første almindelige botemiddel var oprettelsen av industriforbund. Dette blev git indrømmelse paa kongressen i 1913. Det blev anbefalt arbeiderne at ordne sig i industriforbund. Men utviklingen gik i stik motsatt retning. Tidens krav blev anderledes. Fagoppositionen forandret sit standpunkt og anbefalte lokale samorganisationer. I Sverige har man hat det samme krav oppe og der er organisationen blit sprængt paa det. Her i Norge holder fagoppositionen fast paa Landsorganisationen. Paa kongressen ifjor avgjordes saken og vi kjender utfaldet. Fagoppositionens forslag blev forkastet med $\frac{2}{3}$ flertal. Men efter kon-

gresser forandret Tranmæl igjen signal. Han mente nu at der intet var at vente av kongresser. Man maatte begynde i forbundene og først og fremst flytte kasserne over til avdelingene. Organisationen skulde ut-hules indenfra. Dette blev saa vedtat paa fagoppositionens konferanse ved nytaar iaar. Et fuldt færdig forslag er ogsaa indsendt av Trondhjemms stedlige styre i denne retning, men det er ikke optat. Selve den forhenværende formand i fagoppositionen, hr. Volan, har været medlem av komiteen til behandling av organisationsformerne, men baade han og Alfr. M. Nilsen fandt trondhjemsforslaget uantagelig. Hele komiteen fandt at det forslag kunde ikke realiseres. Da man begyndte at anstille eksempler paa hvordan det vilde virke, fandt man det upraktisk og uheldig. Saaledes gaar det naar man i en komité tænker sig om og stiller sig alle vanskeligheter for øie. Anderledes kan det være paa en talerstol hvor en mand med begeistring for alt som er nyt kan opildne en forsamling over det. Dette forslag kom nu fra Tranmæl og da trodde de fleste det var grundig gjennemtænkt. Men saadan er det med teoretikerne. Tranmæl har været medlem av Malerforbundet; men han hadde ikke kjendskap til at Malerforbundet praktiserte denne ordning helt op til 1904. Det viste sig at hver holdt paa sit og nogen kamporganisation kunde det ikke bli. De var saa nødt til at forkaste sit system. Det viser ogsaa hvor letlivet man tar sakerne nu. Det foreliggende forslag her nu er ikke fagoppositionens standpunkt. Alfred Nilsen er fuldblods syndikalist; men det er hans standpunkt som er komitéflertallets indstilling. Han har altid søkt at faa sin opfatning vedtat paa fagoppositionens konferanser, men altid er han blit i mindretal. Nu indbyr han Arbeidsmandsforbundet til at vedta noget som vil føre til dets utmeldelse av Landsorganisationen og gjøre at dets avdelinger ogsaa maa ut av partiet. Ti skal vi vedta dette, saa kan vi ikke tilhøre partiet. Ti her indbydes vi til at vedta en programuttalelse som staar i strid med partiets program. Jeg vil spørre repræsentanterne: Hvorledes vil I komme hjem igjen til avdelingene efter at I har knæsat syndikalismen og skilt lag med partiet? Men dette er konklusjonen paa Alfr. M. Nilsens premisser om syndikalismen. Det gaar ikke an at si at vi er like gode socialdemokrater for det. Tal. citerer premisserne og holdt disse sammen med Arbeiderpartiets indledning til det principielle program. Principerklæringen lægger hovedvegten paa at fagforeningerne skal avløse de kapitalistiske arbeidsgivere og utbyttere, og jeg vil si: kan virkelig nogen fagforening i Arbeidsmandsforbundet bli staaende i Arbeiderpartiet efter dette? Vi vet, at dersom dette blir vedtat saa vil Alfr. Nilsen reise ut og si til avdelingene at det er en inkonsekvens at staa i partiet. Det er ikke saa rart; ti det vil faktisk bli en forpligtelse for hvert medlem av det kommende styre at gjøre det. At Alfr. Nilsen vil gjøre det vet jeg, ti han har endog faat den forening han tilhører til at melde sig ut av partiet.

Alfr. Nilsen: Det var ikke jeg som gjorde det.

Rich. Hansen: Ikke det?

Alfr. Nilsen: Den har gjort det av eget initiativ; jeg var ikke engang tilstede.

Rich. Hansen: Han var nok enig i beslutningen, og hvis dette blir vedtat, saa vil han faa pligter i den retning. Men er det ikke fagorganisationen som har tilført socialdemokratiet kraft? Det politiske arbeide kunde ikke været fremmet som tilfældet er hvis ikke fagorganisationen hadde været med paa det. Vi har altid tidligere lært, at hvis en fagforeningsmand var konsekvent, saa sluttet han sig til den store hovedbevægelse i Arbeiderpartiet. Fagorganisationen har fundet det naturlig. Det har ogsaa været fagoppositionens standpunkt. Men nu har Alfred Nilsen, som altid har lidt nederlag der faat to av fagoppositionens medlemmer med paa sin rendyrkede syndikalisme. Og her i denne bok (dagsordenen) har han redegjort for denne syndikalisme. Vi vil ogsaa faa høre det bakefter f. eks. i «Revolt» syndikalisternes organ i Norge, at nu er vi blit nøytrale. En deilig nøytralitet som vil tvinge avdelingerne ut av arbeiderpartiet! Det er saa naturlig av Alfred Nilsen at foreslaa dette; han er jo erklæret antiparlamentariker; han deltar ikke i det politiske liv; han hævder at fagorganisationen skal være sig selv nok og at den skal erobre for sig arbeidsmidlerne og produktionen. Jeg og socialisterne tror ikke det vil foregaa paa denne maate. Vi vil heller ikke overlate vore utbyttere hele staten med financerne og lovgivningen. Vi tror paa at arbeiderne skal avløse kapitalistene ved at ta statsmagten. Der er ikke bare arbeidere i Arbeiderpartiet; men det er ikke riktig som Nilsen sier, at vi hinker etter andre. Paa sidste kongres kom ikke fagforeningerne paa grund av den ændrede valgordning til sin ret; men det er en anden sak. — Dette var nu det principielle. Med hensyn til det praktiske, saa vil der nok ved dettes vedtagelse vækkes strid utover. Jeg tror det vil bli et syndig liv bortover. Nogen praktisk nytte har ikke principerklæringen og heller ikke lovforslagene som følger den. Alfr. Nilsen sa at der ikke var handlefrihet; men han begyndte ogsaa med at indrømme at klagerne var overdrevne. Vi hørte Tryggve Aakervik ta frem eksempler paa møtet i Arbeidersamfundet. Det var skrøpelige eksempler. En historie fra Kristiansund, det var det hele. Nei, det er nok overdrivelser, og fagoppositionens fremste mænd belærer da ogsaa folk om at den reformistiske fagbevægelse ikke er saa gal. Volan, Halvard Olsen, Alfr. Nilsen, Nikolai Næss, arbeider rigtig godt under de nuværende love. De er reformister de ogsaa i det praktiske arbeide. Om I vedtar den principielle erklæring og love i tilslutning dertil, saa vil de ikke arbeide bedre. Nei, det er ikke organisationstormen om at gjøre; det er sløvheden som sinker. Her kommer de utenbys repræsentanter til Kristiania og tror at vite alt, mens vi intet vet; men vi har da lik korrespondance med hele landet, og vi tør si at der hersker stor uvidenhet om organisationen utover landet. Protokollene fra landsmøtene, beretningerne, lovene, de faglige meddelelser blir ikke læst og gransket. Man disker op med kritik over organisationsformen og kræver nye linjer, federativ organisation, uten at vite hvad federativ er for noget. Kunde vi bare faa dem til at studere litt over organisationen, saa vilde der nok bli mer liv og mer morsomt at arbeide i fagbevægelsen. Nu sier Alfred Nilsen at overenskomster bør vi ikke ha. Det er ingenting iveien for at vedta det. Men dermed er man nok ikke kvit overenskomsterne. Blandt statens anlagsarbeidere som tilhører fagoppositionen

og av princip er imot overenskomster var der avstemning i vinter over fornyelse av overenskomsten. Og med $\frac{2}{3}$ flertal vedtoges det at faa ny overenskomst med forbedringer. Jeg tror nok at forsvarsdepartementet og avdelingsingeniørene gjerne vilde bli kvit overenskomsten. Men ogsaa dette er et tegn paa stemningen ute paa arbeidsplassene. Jeg tror nok ogsaa at om man overlater avdelingene at manøvrere med voldgiftsloven og lar dem underskrive overenskomstene, saa vil ikke dette holde længe. Naar forbundsstyret har underskrevet, saa har de, om det ikke alltid har været sandt, sagt, at vi ikke har underskrevet, det er os paa tvunget, og vi anser ikke papiret for bindende. Saa kunde de heller ikke si det mere. Men forbundet vilde nok likefuldt være ansvarlig og bli holdt ansvarlig ifølge loven. Hvis det som Nilsen sier skal være for at gjøre tillidsmændenes stilling behageligere, saa er det nok lokkende. Men tillidsmændene maa nok være med ved forhandlingene allikevel. Det er likegyldig enten man kalder det forbundet eller gruppestyret. Forbundet maa hefte for avtalen; ti loven holder ikke bare underskriveren ansvarlig. Enhver streik skal understøttes av forbundet, og saa kommer forbundet i ansvar. Der er ikke nogen anden maate at frigjøre sig for ansvaret paa end at ekskludere avdelingen. Hiitil har forbundet greiet sig. Men hvad vi maa gjøre er at se til at faa avskaffet loven om arbeidstvister. Vi gjør det ikke bare ved at bryte den; derved skjærpes den kun. Jeg har ikke noget imot at avdelingene herefter manøvrerer og underskriver; men jeg tror vi heller vil høste skade end gagn av det.

Der er andre ting som beviser, at fagoppositionens linje ikke er fulgt, men syndikalismens. Fagoppositionens midler, sabotage, obstruktion o. l. er ikke optat. Det er kun forbundets politiske virksomhet som er antydnet. I næsten alle lovparagraffer har komiteen sluttet sig til mindretallets forslag. Det er paragrafferne 8 og 9 som er mest springende. Vedtages disse efter flertallets forslag, saa er det spørsmål om forbundet kan bli staaende i Landsorganisationen. Hele komiteen er enig om, at vi skal beholde paragraffen om, at avdelingslovene skal være i overensstemmelse med forbundslovene, men samtidig indbyder flertallet til at vedta love i syndikalistisk retning som strider mot Landsorganisationens love og allikevel bli staaende. Her var Kirkenesforslaget langt ærligere. Det er ogsaa slik, at et forbund som vil optages i Landsorganisationen, maa underskrive ved sit styre en erklæring om, at det vil respektere fællesorganisationens love og holde sig dem etterrettelig. Jern- og metalarbeiderforbundet var saa praktisk, at det undersøkte efter en fattet beslutning, om det kunde bli staaende i Landsorganisationen og indrettet sig saa senere deretter. Her skal vi ikke ta hensyn. Angaaende anmeldelse av lønskrav, saa bør da forbundet og Landsorganisationen ha oversikt over de lønskrav som er oppe. Det skulde ikke være noget forsmædelig for en forening at indsende underretning om tilstedeværende lønskrav og en lønsbevægelse. Jeg vil tilslut anbefale landsmøtet at lægge mindretallets indstilling til grund for forhandlingene om lovrevisionen. Og her maa vi ialfald faa en avgjørelse.

Alfred M. Nilsen. Dette er jo utelukkende skræmsler. Vi er ikke bange for skræmsler lenger. Hansen har hat det travelt med at paaapeke, at vor principerklæring er i strid med partiprogrammet, ja, han sier endog,

at det styre, som nu vil bli valgt paa denne erklæring, vil ha plikt til at arbeide for, at avdelingene melder sig ut av Arbeiderpartiet. Dette er naturligvis feil. Min personlige anskuelse om politiken maa holdes for sig her. Man faar holde sig til komiteens indstilling. I den sidder der medlemmer som ikke er motstandere av parlamentarismen. En av komiteens medlemmer er endog medlem av Arbeiderpartiets centralstyre. Vi er imidlertid ikke nu paa Arbeiderpartiets, men paa Arbeidsmandsforbundets landsmøte, og vi behøver ikke spørge Arbeiderpartiet om det vil akseptere vore forslag. Vi skal heller ikke løpe til nogen anden organisation og spørge om lov til det ene eller det andet. Vi skal staa paa selvstendig grundlag og ikke spørre os for hos andre. — Hvad syndikalismen betræffer saa sier den ikke til medlemmene at de skal la være at slutte sig til dette eller hint politiske parti. Den er nøytral. Den vil samle alle arbeidere i den faglige organisation. Opfatningen av socialismen er ogsaa mange og vidt forskjellige. Syndikalisterne er opmerksom paa dette, og for ikke at spalte arbeiderklassen op stiller den sig derfor som fagorganisation politisk nøytral. Hansen mente at dette ikke var nøytralitet. Nuvel. Fagoppositionen har heller ikke forsøkt at lægge noget pres paa foreningenes politiske holdning. Den har ikke sagt at de hverken skal bli staaende i Arbeiderpartiet eller melde sig ut. Dette er overladt til foreningenes egen bestemmelse. Etter den retning som seiret paa sidste partikongres kan heller ingen paastaa at partiopfatningen er i strid med den her foreslaede principerklæring. Principerklæringen er dog ikke helt syndikalistisk. Jeg maatte ogsaa fire noget paa mine meninger. Jeg fandt at jeg godt kunde gjøre det, naar vi kunde finde noget som hele forbundet kunde være med paa. At de syndikalistiske ideer er aktuelle viser Tranmæl i sin netop utgivne brosjyre om «Socialisme og de socialistiske fremgangslinjer» Han skriver:

«Men selv om baade samfundet som saadant og kommunerne overtar en række foretagender, kan det være andre som passer bedre for forenings-, fælles- eller kooperativ drift eller endog enkeltmandsdrift.

Fiskerne i Nord-Norge har gjennom sin organisation begyndt at gjøre fællesindkjøp og bygge sine egne fabrikker, idet maalet er at søke at frigjøre sig fra kapitalistisk avhengighet og gjøre sig til herrer over sine egne produktionsmidler. I det øieblik fiskerne eier eller kontrollerer disse, eier og kontrollerer de ogsaa den vare de henter op fra havets dyp. Fiskerens produkt naar den ligger i baaten, ikke penge-mændenes. Saalænge de rustet fiskerne ut med de nødvendige redskaper eller produktionsmidler, sikret disse parasiter sig ogsaa fisken til priser som de selv bestemte. De hadde fiskerne i sin vold.

Men selv om fiskerbetolkningen skaffer sig sine arbeidsmidler, er ikke det tilstrækkelig. Den maa ogsaa finde avsetning for sine varer for at kunne erhverve sig andre fornødenheter istedet. Fiskerne maa derfor etablere forbindelse med jordbrukets og industriens arbeidere, med kommuner eller andre samfundsorganer for utveksling av varer. Først da kan de opnaa helt ordnede forhold og sikre sig utbyttet av sit arbeide. Og paa den maate føre en socialistisk tanke ut i livet.

En lignende utvikling er ikke bare mulig, men endog i stor utstrækning sandsynlig paa det industrielle omraade. Fagforeninger som

har tilkjæmpet sig medbestemmelsesret over arbeidsvilkaarene, *gaar videre og sætter sig som maal at faa fuld og hel bestemmelsesret over arbeidsforholdene*. Kapitalisterne trænges efterhaanden ut. *Fagforeninger tar deres plads og gaar over fra kamporganisationer til produktionsfaktorer*. Alle som er beskæftiget ved vedkommende bedrift, blir medlemmer av den fælles sammenslutning. Det gamle motsætningsforhold mellem arbeidere og driftsledere bortfalder. Alle blir like interessert i den fælles opgave: at producere mest og bedst mulig.

Der er fra enkelte hold advart imot denne form for socialisme. Den er til og med blit stemplet som «syndikat-kapitalisme». Andre som har bygget paa samme præmisses, har nøiet sig med betegnelsen «forenings-socialisme». Begge har imidlertid gaat ut fra den kolossale misforstaaelse, at nogen grupper skal kunne monopolisere bestemte bedriftsgrene og gjerne de mest nødvendige.

Men ingen enkelt bedrift er sig selv nok. I vor tid er den ene avhængig av den anden. Derfor vil ogsaa alle bli gjort interessert i et gjennomført systematisk interessefællesskap. Den som ikke forstaa dette, sætter sig selv utenfor. Desuten maa folket som helhet eller samfundet altid ha retten til at gripe regulerende ind i produktions- og omsætningsforholdene. De almene interesser maa altid gaa foran de enkelte gruppers. Frykten for at nogen kan skape sig en monopolstilling er saaledes ganske utelukkaet.»

Dette er altsaa hvad sekretæren i Det norske Arbeiderparti uttaler og det skulde da være officielt nok fra det hold. Det er ikke noget som strider mot økonomiske sammenslutninger her. Fagforeningerne faar saa bestemme selv om de vil være tilsluttet partiet eller ei. Men hvis forbundsstyret ved vedtagelsen av principerklæringen skulde bli forpligtet til at arbeide for utmeldelse av partiet, saa faar man vedta beslutning som fritar det derfor. Jeg vil heller ikke anbefale det. Jeg er i mindretal med min opfatning om politik og beier mig for flertallet. Men saa kommer Hansen med skræmslet om at vi heller ikke kan bli staaende i Landsorganisationen. Jeg vidste at det skræmsel vilde komme. Jeg vil opfordre Richard Hansen til at paavise om der findes noget i vore love hvorfor vi kan utstøtes. Vi kommer ikke nu og skal be om optagelse i Landsorganisationen. Vi staa der. Landsorganisationens formand hævdet igaar, at forbundet stod frit. Utmeldelse var ikke nødvendig for at vedta denne beslutning. Jeg er ogsaa enig i den opfatning. Der er ikke en eneste bestemmelse i vore forslag til organisationsform og love som vil gjøre vort forbund umulig i Landsorganisationen. Men saa kommer Richard Hansen med den paastand at principerklæringen ikke er i overensstemmelse med fagoppositionens program. Vi har gransket det spørsmaal nøie og vi er kommet til det resultat at principerklæringen er i overensstemmelse med fagoppositionen. Da vi holdt paa med arbeidet i komiteen og jeg forela principerklæringen kom Rich. Hansen med nogle formelle indvendinger. Den begyndte med den sædvanlige resolutionsform og dette hadde han imot. Jeg ændret da begyndelsesordene, saa den fik den betingelsesfrie form den nu har uten altsaa at indholdet var blit forandret, og trodde næsten at Hansen vilde være med paa den. Men det vilde nok trængtes mere til det. Hansen behøver aldeles ikke at benytte sine

skræmsler her. Vi vil forfægte den taktik som vi tror fører længst frem. Sabotage, obstruktion og andre midler kan melde sig. Hansen behøver ikke tvile paa at vi skal bruke dem. Han hefter sig ved at vi vil vedta en politisk programuttalelse; men fagbevægelsen har været svævende hittil. Den har ikke hat noget fast at holde sig til. Vi søker derfor nu at faa trukket op en fast linje for dens maal. Vi anlægsarbeidere har hat plage av splittelse. Kunde vi finde en fremgangslinje saa vi derved kunde faa med dem som nu stiller sig utenfor, saa var meget vundet, især for grube- og anlægsarbeiderne. Vi er reformister vi ogsaa, sier Hansen. Ja, jeg er syndikalist, og jeg vil si at syndikalismen er reformistisk og revolutionær paa samme tid. Vi vil reformere indenfor det bestaaende samfund, men samtidig er vi revolutionære og peker ut over det nuværende samfund frem til socialismen. Dette gjør syndikalismen revolutionær. Den staa i motsætning til den fagbevægelse som raader nu, som vil overlate andre organisationer det revolutionære og selv bare pusle med reformerne. Hansen peker paa at anlægsarbeiderne vil ha overenskomster. Ja, det er mange som ikke er kommet længere endda end de behøver overenskomster. Det er kanskje det mest praktiske med overenskomster ogsaa endnu. Med hensyn til at avdelingerne selv skal undertegne overenskomsterne, saa kan det i enkelte tilfælde være nødvendig at hele grupper undertegner ved sine tillidsmænd. Dette er forutset i vort lovforslag. Det staa at der skal underskrives av avdelingerne ved vedkommende gruppes industrikomité. Det vil ikke være saa let at presse disse som forbundsstyret. Nu sier Hansen, at naar forbundet nu underskriver, saa har avdelingen lettere for at slippe undda end om de underskrev selv, idet de kan skyldes paa forbundet. Dette vil nok sjelden forekomme. Men det som hænder naar forbundet underskriver, er at arbeidsgiverne kommer og sier til forbundet, hvis avdelingen ikke holder sig overenskomsten efterrettelig: Nu faar I, død og plage, gripe ind!

Elias Volan: Det er to hovedretninger indenfor vore faglige organisationer. Den ene retning hævder at fagorganisationen skal lægge hovedvægten paa at forbedre arbeidernes kaar indenfor rammen av det kapitalistiske samfund. Den skal arbeide for høiere løn, kortere arbeidsdag, løsning av ferispørsmålet o.s.v. Samfundets sosialisering og det nyskappingsarbeide som maa staa i forbindelse med arbeidernes frigjørelse fra det økonomiske slaveri, skal overlates til de politiske organisationer. Den anden hovedretning hævder at fagorganisationen skal gives et bestemt politisk maal. Den skal bli en socialistisk klassebevægelse som tar aktiv del i den store sosialiseringsproces.

For at opnaa det vi mener med socialismen, nemlig klasseforskjellens ophævelse, blir det nødvendig at arbeiderne gjennom sine økonomiske organisationer tilkjæmper sig herredømmet over produktionsmidlerne og at de ved hjelp av sine organisationer regulerer forholdet mellem menneskene i samfundet. Mot en saadan ordning av det økonomiske forhold har man forsøkt at sætte op et skræmmebillede om at arbeidernes organisationer vil komme til at bekjempe hverandre og at man i stedet for enkeltmandens utbygning vil faa den korporationsmessige utbygning.

Jeg tror ikke at den tid vil komme da en enkelt industri kan diktere

de andre sine betingelser, og skulde et enkelt fag komme til at optræ paa en saadan maate vil hele den øvrige befolkning reagere. Arbeiderne vil ogsaa ganske hurtig komme til klarhet over at den enkeltes vel er betinget av alles lykke. Faren ligger derfor ikke i at arbeiderne faar formegen magt. Den ligger i arbeidernes trællesind. Jeg kan tænke mig at man kunde ha utsigt til at komme ut over det undertrykte forhold; men man vilde si at det ikke var praktisk politik idag. Men det er praktisk politik for dem som kjemper at vælge en linje som fører dem ut av den økonomiske ufrihet og frem til frihet. Jeg tror ikke dette kan gjøres uten med arbeidernes direkte deltagelse. Vi kan vælge vore bedste mænd og besætte alle plasse med socialister; jeg tror ikke de er bedre end andre mennesker. Man skal ikke gaa med paa at lægge sin skjæbne i enkelte mænds hænder, det gjør vi ved at lægge den i samfundets hænder og vælge socialister til at styre for os. Jeg tror ikke de vil avskaffe den kapitalistiske utbytning, for erfaringerne idag sier det stik motsatte. Derfor, naar vi har foreslaat for Arbeidsmaudsforbundet at vedta et økonomisk program saa mener vi at vi fra den opfatning skal lægge grundlaget for hele vort sociale arbeide. Se paa eksemplet Finland. For borgerskapet er ikke noget middel for raat, ikke noget forkastelig for at kue den socialistiske fremgang. Det samme vil være tilfældet overalt, ogsaa her; man vil ikke betænke sig paa at dræpe titusener av landets egne borgere for sine formaal. Bratli sa: Hvis arbeiderne vil frata os de kulturgoder som det har tat aarhundreder at oparbeide, da gaar vi mand av huse med vaaben i haand. Assessor Meidell skrev før verdenskrigen at industrien maatte oprette sit eget politi som den til enhver tid kunde stole paa. Det maatte betales godt; det nytter ikke at prutte; det maatte regnes som nødvendige driftsutgifter. Professor Morgenstjerne vilde danne borgergarde mot arbeiderklassen. Disse folk har nok sin linje klar. Jeg tror ikke at bare den reformistiske linje fører frem. Lian sier, at skal vi omlægge vore linjer, saa skal vi gjøre det i fællesskap. Men da vi hadde anledning dertil paa sidste kongres, sa Lian at det skulde forbundene bestemme. Richard Hansen taler om Trondhjemsforslaget. Dette er vistnok meget gjennomførlig. Det er ikke saa at forbundets økonomi skal decentraliseres for enkelte større steder. Jeg tror ogsaa dette kunde ordnes. Nye organisationer maatte ha en tid før de gik ut i kamp. Et distriktsvis samarbeide kunde ogsaa ordne dette. Det blev hævdet at det var upraktisk av regnskapsmæssige grunde. Ved diskussionen i komiteen gik jeg med paa ikke at opta dette spørsmål nu. Hansen sier at landsmøtet indbydes til at vedta en beslutning som gjør det umulig for forbundets avdelinger at staa i Det norske Arbeiderparti. Indledningen til fagoppositionens program lyder:

«Da fagorganisationen danner livsnerven i arbeiderbevægelsen, hvis viktigste opgave er at omskape samfundsforholdene, bør den naturlige konsekvens være, at dette formaal faar en fremtrædende plads i den faglige eller økonomiske virksomhet — at der altsaa ikke bare tilstræbes forbedring av arbeidernes kaar indenfor rammen av kapitaliststaten, men at man kjemper for at sprænge denne og avskaffe den økonomiske utbytning ved producenternes direkte kontrol eller overtagelse av produktion og omsætning og derved gennemføre den socialistiske samfundsordning.»

Dette var fremsat av Alfred Madsen og Martin Tranmæl. Alfred M. Nilsens linje blev ikke tat med. Men principerklæringen sier hverken mer eller mindre end det jeg har her citert. Det er ikke bare fagforeningerne som er arbeidernes økonomiske organisationer. Hansen sier at det vil bli det nye styres pligt et arbeide for utmeldelse av partiet; men fagoppositionen har hævdet at fagforeningerne skal gjøres politiske. Hansen sa ogsaa at resultatet av arbeidet ikke er avhengig av formen. Nei, resultatet av arbeidet er avhengig av det indhold organisationen gives. Hvis indholdet er socialistisk, vil resultatet, maalet, være socialismen. Arbeidsmandsforbundets love sier ingenting om socialismen. De taler om reformer og forbedringer. Høire, venstre og arbeiderdemokrater kan med god samvittighet være medlemmer. Dette har sat sit præg paa kampvirksomheten, paa hele arbeidet og paa stillingen til spørsmålene. Derfor maa vi nu faa et program som peker hen mot hvad vi vil. Enten man vedtar principerklæringen eller ei, saa maa man finde et program. Det store flertal i forbundet ønsker den federative organisationsform, og er det som man sier her socialismen vi har arbeidet for saa la os ogsaa si fra at det er socialismen vi vil. Vi vil ophæve den økonomiske kløft mellem klasserne i samfundet, ophæve klasserne — det er socialismen.

Richard Hansen: Nilsen snakket saa meget om skræmsler; men ingen kunde vel opfatte mig som om jeg vilde skræmme nogen. Nilsen mente at progsammlet skulde samle alle, ogsaa syndikalisterne. Men Volan er ikke enig med Alfred Nilsen. Volan mener at forbundet maa ha et politisk program. Det er to vidt forskjellige syn. Nilsen vil at vi skal være politisk neutrale for at faa alle avskygninger. Volan vil at vi skal føre politik og ikke ha de borgerlige politikere med. Det har hændt at vi har faat med medlemmer som har været venstre da de kom ind; men det er ikke gaat svært længe før de er blit socialister. Volan er kjendt med den ting at de fleste av Arbeidsmandsforbundets medlemmer er socialister og tilhører Det norske arbeiderparti. Vi skulde altsaa ikke behøve noget politisk program for det. Man tviler vel heller ikke paa at mindretallet er likesaa gode socialister som Volan selv. Men baade Nilsen og Volan sier at om vi vedtar principerklæringen saa kan avdelingerne staa i partiet for det, eftersom partiet ogsaa nu er syndikalistisk, tilføier Nilsen. Men enhver ægte syndikalist vil si noget andet. De vil si: ut av partiet og trække konsekvenserne av vedtagelsen her. Nilsen sier at vi skal være selvbestemmende og ikke løpe etter andre organisationer. Javel. Men nu er det *det* at Det norske arbeiderparti har et program, og hvorfor skal da vi som fagorganisation behøve at lave et ved siden av? Og i det program som partiet har er ialfald Volan enig. Nilsen citerte Tranmæl som autoritet for sig. Men i det Nilsen læste uttaler ikke Tranmæl noget andet end det som partiet altid har hævdet. I mange tilfælder kan produktionen ordnes slig at fagforeningerne overtar den. Men i principerklæringen staa ikke samfundet nævnt. Der er det fagforeningerne som menes hele tiden. Men alle fagforeningsmedlemmer optrær ogsaa som forbrukere. Og det er forholdet mellem producent og forbruker socialismen vil ha lagt under samfundet. Tiltrods for Volans vældige forsvar kan jeg ikke faa i overensstemmelse med partiets program det som her søkes fremmet ved principerklæringen. Det gaar ikke an

for Nilsen at si at den syndikalistiske retning seiret i partiet med det samme program han nu opsætter her. Man har forbeholdt sig at gjøre propaganda for revolutionære midler hvis det knep. Ja, det blev vedtatt paa sidste landsmøte. Det var de forandringer Nilsen talte om da principerklæringen blev utformet. Jeg pegte kanskje paa de formelle ting; men jeg gjorde uttrykkelig opmerksom paa at jeg var uenig i hele indholdet. Jeg sa som saa, at skulde det være noget, saa burde fagoppositionens program fremlægges uforandret. Dermed vilde da parlamentarismen være godkjendt. Men Nilsen gjorde ikke dette. Han omformet bare sit eget forslag lit for at det skulde gaa igjennem her paa landsmøtet. Han har formet et program nu som han forgjæves har forsøkt at faa igjennem paa fagoppositionens kongresser. Men Arbeidsmandsforbundet skal godkjenne det. Nilsen sa: Vi skal faa et program gjennomført paa landsmøtet saa avdelingerne selv skal faa bestemme politiken. Volan sa: Vi er et hjul i det store organisationsmaskineri. Ja, vi er det. Naar vi skal omforme paa den maate som her er foreslaatt, saa faar vi snart erfare om det blir Arbeidsmandsforbundets hjul eller det store maskineri som ryker i knas. For noget maa gaa istykker, hvis vi tar hjulet ut og gjør det firkantet. Vi maa være enig med Volan naar han konstaterer at samfundsutviklingen ikke staar stille. Det som er igang staar ikke stille. Men endda er denne principerklæring noksaa langsiktig. Men man vil heller ikke gjøre den til praktisk politik. Forslagsstillerne sier at tillidsmændene ikke er forpligtet til at arbeide for utmeldelse av partiet. Man vil fornekte konsekvenserne. Men det staar i premisserne at principerklæringen skal være forpligtende for tillidsmændene. Her har vi premisserne, og naar principerklæringen er vedtatt saa vil de bli brukt av Alfred Nilsen og de som er enige med ham. Det vilde være daarlig av dem ikke at gjøre det, naar de tror paa det. Man vil si til os: Hvad har dere i Arbeiderpartiet at gjøre? Men Alfred Nilsen skal ikke dermed tro at han har stillet syndikalisterne tilfreds. Volan reiste ifjor ned til Malmø til en konferanse med syndikalisterne der. Da han kom tilbake blev der nedsatt en komite for at faa samarbeide istand. Jeg lot mig ogsaa bevæge til at gaa ind i den haapløse komite. Vil ikke Volan og Nilsen slaa den tand ut nu efter møtet i Arbeidersamfundet heller? De vil endog ikke anerkjende Alfred Nilsen som syndikalist, likesom Nilsen ikke anerkjender dem. Meningene er forskjellige. Nilsen vil bli skuffet hvis han tror at fange syndikalisterne med principerklæringen. De tror ikke paa principer, men kun paa sin egen egoisme. Volan ser i en anden retning. Han citerte uttalelser av overklasseautoriteter; men hvis han tror at kunne stagge kapitalisterne med denne principerklæring, saa vil han ogsaa bli skuffet. Og om I saa vilde sætte principerklæringen ut i livet og søke at overta disse bedrifter, saa vilde deres innehavere sitte inde med hele samfundsmagten, for den vil I jo la dem beholde, og de vilde sætte magt mot Eder, og da skulde I faa se hvor langt I kom. — Nilsen sier at der er mange forskjellige retninger inden socialismen. Ja, der er fortolkninger. Men saa er det jo ogsaa med religionen. At det skulde være anderledes med socialistene var ikke tænkelig. Men tiltrods for at det er mange retninger inden socialismen og mange fortolkninger vil Nilsen at vi skal vedta hans anskuelse om socialismen og fremtids-

samfundet her og binde Arbeidsmandsforbundet til den. At man kan agitere hver for sine anskuelser er ikke tilstrækkelig. Man skulde være fornøiet med at slutte sig til Arbeiderpartiet. Er ikke det syndikalistisk nok? Volan er tilfreds med det. Men likeoverfor det som foreligger her har Alfred Nilsen indbildt Volan at det er fagoppositionen som er oppe. Det er fagoppositionens program bare lidt omskrevet sier Nilsen til Volan, og straks er Volan med paa det. Men det er en anden sak dette at forpligte forbundets tillidsmænd til at fremme syndikalismen. Det ligger mer i det, og det har vidtrækkende følger. Vi har ikke villet vedta nogen politisk principerklæring for fagorganisationen. Vi har ikke villet forpligte nogen, fordi vi hævder at fagorganisationen som saadan skal være politisk neutral. Men politiken kan man frit diskutere i avdelingerne. Det er at gi magten til avdelingerne, til medlemmerne. Men forøvrig tror jeg ikke at man allikevel gjør Arbeidsmandsforbundet til et politisk parti eller til en anarkistisk gruppe ved at vedta dette. Deri skal nok ogsaa flertallet se at det blir skuffet. Det er ikke saa let at forpligte.

Lars Andersen: Richard Hansen har været sterkt inde paa det politiske og har blandet Arbeiderpartiet sterkt ind; men naar vi skulde komme saa sterkt ind paa dette, hvorfor har man saa f. eks. ikke indbudt partiets formand?

Richard Hansen: Vi har ikke indbudt Arbeiderpartiet til vore landsmøter siden forbundet som saadant blev utmeldt av partiet.

E. Volan: Det er meget i hvad Andersen sier: Vi har ikke ment at blande partiet ind; men vor stilling er i overensstemmelse med flertallet i partiet, og man kunde derfor gjerne indby en repræsentant for partiet.

C. Strøm: Richard Hansen er enig med Volan i at ikke bare staten, men ogsaa fagforeningerne skal gjennomføre socialismen. Det er ikke meningen at fagforeningerne skal staa som kampforeninger mot den socialistiske stat. Derfor er der i dette spørsmaal absolut enighet mellem Richard Hansen og Volan. Det er da bare det praktiske arbeide som er det skillende. Vi maa være klar over at socialismen ikke kan gjennomføres ved at vi faar flertal i stat og kommune. Volan mener derfor at nu er tiden inde til at bygge vore fagforeninger slik at vi kan være rede til at overta en del av produktionen. Vi skal lægge vore organisationer slik an at vi er voksne for opgaven.

Alfred M. Nilsen: Richard Hansen læser indstillingen og premisserne som en viss mand læser bibelen. Spørsmålet om vi skal ut av Landsorganisationen eller bli staaende har intet med syndikalismen at gjøre. Heller ikke stillingen til partiet. Hansen læser sig til at en saadan principerklæring som den vi har foreslaatt her vil virke forpligtende til utmeldelse. Men det staar i premisserne at vi skal *fortsette* arbeidet. Det vil si: Vi skal ogsaa arbeide paa at faa Landsorganisationen med. Det staar ingensteder noget som forpligter til utmeldelse av det ene eller det andet. Det er ikke alle socialister heller som kan være med i de socialistiske partier. Det er Hansen ikke uvidende om. Men for alle socialister skal der være plads i fagbevægelsen. Arbeiderpartiets landsmøte gav sin tilslutning til arbeideraadene. De har det samme

program. Jeg tror ikke paa arbeideraadenes hensigtsmæssighet; men jeg nævner dette som et eksempel. — Ingen av os har vel tænkt at skrømme magthaverne med et stykke papir; men papiret forutsætter ogsaa handling. Det er i fagbevægelsen, arbeiderklassens magt ligger, og da skal denne rustes til med hele sin styrke at ta del i arbeidet for arbeiderklassens frigjørelse. Dette er hvad principerklæringen tilsigter, og det er hvad den optrækker linjerne for.

Eftermiddagsmøte onsdag 28. august.

Dirigent: *J. Eikefjord.*

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Forbundets organisationsform.

Fortsættelse.

Hans Moen: Her er nu allerede drøftet adskillig om de socialistiske anskuelser: men det er da faglige linjer vi skal strides om. Vi skal ikke ta standpunkt til de politiske retninger; thi fagorganisationen maa rumme alle. Derfor bør heller ikke fagforeningerne staa tilsluttet noget politisk parti. Det bør være den enkeltes sak. Jeg slutter mig helt ut til flertallets principielle erklæring her. Jeg holder ogsaa paa at den bør vedtas i lovs form.

Adolf Olsen: Jeg har bare et par korte bemerkninger at gjøre. Volan pekte paa at der fra socialistisk hold sies: I maa opretholde fagforeningerne ogsaa under socialismen. Kan det da menes andet end som produktionsorganisationer? Men dette er netop skillet mellem socialister og syndikalister. Og saa kommer socialisterne og erklærer sig magtesløse til at gjennomføre socialismen ad parlamentarisk vei. De ogsaa liter paa fagorganisationen. Hvis det er forbrukerinteressene som skal varettas, som Rich. Hansen sa, saa blir det som nu. Men i et socialistisk samfund skal de arbeide; d. v. s. alle skal bli producenter, og vi skal ikke oprettholde en parasitklasse som nu. Det vilde være status quo.

G. Sethil: Heldigvis er der ikke dissens inden komiteen om alt. Det der strides om er principerklæringen og lovenes §§ 1, 8, 9 og 19. Flertallet holder sig til fagoppositionens program. Først vil de ha indtatt en principerklæring og saa i overensstemmelse med denne forandre de nævnte paragraffer i lovene. I den indstilling som foreligger har Nilsen nedlagt et stort arbeide til klarleggelse av hvad syndikalismen er. Men der er ikke enighet blandt syndikalisterne her heller. Nilsen vil ikke ut av Landsorganisationen med sin syndikalisme. Hans Moen og andre vil ut. I sine psæmisser hævder flertallet uttrykkelig at principerklæringen skal være forpligtende for forbundet. I den hensigt skal da ogsaa lovene forandres. Omtalte nærmere § 19, som bestemmer om fagbladet. Rich. Hansen og jeg er ikke enig, naar han mener at principerklæringen er stridende mot partiet. Jeg mener at det er riktig at enhver hævder sin politiske opfatning; men ingen bør paatvinges en politisk opfatning paa grund

av de andre forhold han staa i. I den værste form kommer denne tvang naar den som her skal øves mot et helt fagforbund som i og for sig selv ikke har politiske maal. Der var stort flertal paa Landsorganisationens kongres for den gamle organisationsform. Vi har nu her at vælge enten at kjæmpe for vare ideer til vi kommer i flertal eller gaa ut. Men det gaar ikke an at bli staaende i Landsorganisationen uten at respektere dens formaal og love. — Nilsen erklærer selv at han er antiparlamentariker. Men han sier paa side 76 i præmissene:

«Men selv om arbeiderne ikke kan bli enige om de partipolitiske spørsmaal, saa har de dog som *klassefæller* saa mange fælles økonomiske interesser, at en *klassemenslutning* maa de dog ha, dersom de ikke skal gaa under i den økonomiske klassekamp.

Tro om vi ikke her har noget at lære av vore motstandere, kapitalisterne. De slutter sig ogsaa sammen. Den økonomiske magt og de klasseprivilegier, som de sitter inde med, har de ikke tænkt at gi fra sig saadan uten videre. De ruster sig for at forsvare sit økonomiske herredømme. De danner sine syndikater, arbeidsgiverforeninger o. s. v. for at styrke sin magt og bevare den. Men deres økonomiske sammenslutninger er ikke dannet efter *partilinjer*. Politisk tilhører de hver sine borgerlige partier; men deres fælles sammenslutning, deres økonomiske organisation, *klasseorganisationen*, staa utenfor alle partier. Der er de med alle de — og *kun* de — som har fælles *økonomiske* interesser, som har fælles interesser som *klasse*, hvadenten de er høire eller venstre, konservative eller liberale. *Klasse*interessene staa for dem over partiinteressene. Det gjør dem sterkere i den økonomiske klassekamp.

Syndikalisterne mener at slik maa det ogsaa bli med arbeiderne.»
Og paa side 77:

«Antiparlamentarismen hører anarkismen og ungsocialismen til — ikke syndikalismen. Den enkelte kan delta i den politiske partivirkosomhet han vil, men er dog som økonomisk organisert syndikalist. Syndikalismen — fagbevægelsen — hverken tilraader eller fraraader deltagelse i parlamentarisk virkosomhet. Selv stiller den sig helt utenfor og uavhengig av alle partier.»

Nilsen sier at fagorganisationen er en økonomisk sammenslutning i likhet med arbeidsgivernes. Den skal være nøytral i politik, og vi skulde da ventet en konklusjon i flugt hermed. Men isteden kommer man med en politisk principerklæring. Det er *vi* som er nøytrale. Vi vil at alle skal kunne være medlemmer, og derfor maa vi ikke slaa fast som fagforeningsprincip noget som kan gaa i partipolitisk retning. Det var derfor forbundet utmeldte sig av det politiske parti i 1904 og overlott de enkelte foreninger frit at være tilsluttet partiet eller ei. Nu kommer flertallet igjen og vil ha en politisk principerklæring som skal være bindende og forpligtende for hele forbundet. Nilsen sier videre paa side 78 at syndikalisterne har sin egen klassepolitikk. Han erkjender at det som er foreslaatt har et politisk tilsnit, og det er av en saadan art, at skal det følges, saa vil det føre til foreningernes utmeldelse av partiet. Jeg vil bare gjøre opmerksom paa partiets erklæring angaaende kandidaterne ved stortingsvalget. Jeg vil likeledes gjøre opmerksom paa punkt 9 paa programmet om stat og kommuners ekspropriationsret. Dette er ikke i

overensstemmelse med den her foreslaaede principerklæring om at man skal se sit maal i at overføre ledelsen og kontrollen av den økonomiske virksomhet fra den ikke producerende kapitalistklasse og til producenterne selv, for derved at avskaffe kapitalismen og gjennomføre en socialistisk samfunnsorden.

Men naar man er i strid med partiprogrammet, saa kan man ikke i lengden være med der. Man vil av dette se, at det er mindretallet som stiller sig nøytralt og ikke flertallet. Flertallet sier at fagforeningerne skal være politisk nøytrale og konkluderer med en forpligtende politisk erklæring og en § 1 i lovene som likeledes er av politisk karakter. Debatten her bør derfor gaa i retning av at vi beskjeftiger os med principerklæringen og § 1 i lovene. Jeg vil slutte med at anbefale mindretallets standpunkt.

J. Nygaardsvold: Jeg har nu hørt saa mange foredrag her at jeg skulde være klar over stillingen; men jeg vil ogsaa motivere min stemmegivning. Fagoppositionens styrke har altid været misnøien. Den har gjort det til en motesak at klandre ledelsen. Desuten mente den at ved at forføre kampmidlerne, som man kaldte det, skulde vi faa et lykkeligere utfald av konflikterne. Der hadde været endel uheldige konflikter og dette ga fagoppositionen vind i seilene. De som mente organisationen skulde bli mere smidig hadde ogsaa ventet sig meget av fagoppositionen. Den skulde gi lønskampene en lykkeligere utgang, og hvem ønsker ikke det? Nu har fagoppositionen faat flertal og vi har dens forslag foran os her. Jeg synes det er en stor skuffelse. Jeg har spurt dem enkeltvis her: *Men var dette meningen?* Efter al den tale om smidighet faar vi en stivbenet syndikalistisk principerklæring. Jeg vil med en gang si at det er gaat mig som Richard Hansen, jeg har forundret mig over at fagoppositionen kunde være med paa dette. Her indbydes vi til at vedta en syndikalistisk brosjyre, og den konkluderer med en politik som strider mot Arbeiderpartiet og vil forpligte Arbeidsmandsforbundet til denne politik. Og saa kommer de samme folk og sier at dette er politisk nøytralitet. De vil indkassere dette som en stor seier for den politiske nøytralitet. At virkelig socialister kan være med at sette sig mellem disse to standpunkter, torbauser mig. Det er en ærlig sak at være syndikalist. Vi skal ikke legge baand paa nogen her. Men da skal heller ikke vi socialister være bundet og forpligtet til den syndikalistiske principerklæring. Jeg kan ikke her tale for dem som vil være baade socialister og syndikalister paa samme tid. Volan strævet i sit ansigts sved for at faa begge opfatninger til at hænge sammen. Det lød som de gamle rop fra barrikaden. Det kan ogsaa laate bra her paa landsmøtet, men jeg vil anbefale Volan ikke at komme til os i Hommelvik med det. Den 1. mai iaar var Volan i Hommelvik og fik os derinde til at tro paa at det kapitalistiske samfunns fald var nær forestaaende og 8 timers dagen skulde komme i en fei. Det var bare at ta den. Ja, Hommelvikfolkene satte iveri de, og begynder de paa noget saa gir de sig ikke saa snart. Hommelvikingerne holder paa endnu de; men hvorlænge holdt Volan ut? Det er paakrævet at avdelingerne faar mer handlefrihet og mer selvstændighet, men ikke faar de det ved at vi vedtar en syndikalistisk principerklæring.

Olav Oksvik: Man forsøker sig paa at blande likt og ulikt sammen, men i lengden vil den holdning bli umulig. Alfred Nilsens og Volans fremstilling av flertallets standpunkt vil ikke længe kunne holde sammen. Alle vet at der er en væsensforskjel mellem den syndikalistiske og den socialistiske samfunnsopfatning. At forsøke paa at forene disse er som at sitte paa to stoler. Socialismen handler om erobring av samfunnsmagten. Hvis man kunde tænke sig at erklæringen i en nær fremtid blev almindelig godkjendt, hvad vilde det saa føre til? Talmæssig er ikke industriarbeiderne istand til at erobre magten for sig. Derfor kaster Volan os blaar i øinene. Det er et bedrag. Gjennomførelsen av et saadant syndikalistisk program vilde ikke være til fordel for arbeiderklassen. Det vilde tjene bønderne, det vilde bli til fordel for agrarerne. Volan og Nilsen arbeider sammen med høire paa dette grundlag. Volan kan snart gaa arm i arm med godseier Melbye. Vi kan saaledes ikke uten videre løpe paa hvad man her byr os. Socialismen sier at det er samfundet som helhet som skal ha kontrollen. Det kjemper vi for idag. Men konsekvensen av denne principuttalelses gjennomførelse vilde være at fagbevægelsen kom til at ligge under blandt produktionsgrupperne. Derfor kan jeg ikke være med og stemme for en saadan principuttalelse. Jeg kan dog forstaa denne taktik paa dette landsmøte. Imidlertid vil menneskene nok vende tilbake til fornuften, og da vil Alfred Nilsens og Volans principuttalelse ende i papirkurven, som er dens eneste plads. — Det er væsentlig den teoretiske side man er inde paa i diskussionen. Man spør: *Hvad er socialisme og hvad er syndikalisme?* Og der hviler som en mørk skodde ut over landet. For et par aar siden hadde vi bra strupetak paa kapitalistklassen her i landet; men var syndikalisterne da saa vældige i kampen? Nilsen var inde paa noget praktisk, da han læste op Tranmæls brosjyre. Nu er det saa, at Tranmæl heller ikke er nogen autoritet paa dette omraade, og det blir ikke noget helt billede av brudstykker av en brosjyre. Men i det Nilsen læste var den praktiske side av Tranmæls syndikalisme berørt, idet eksemplet med fiskerne gives. Jeg vil da spørre: *Hvis fiskerne nu starter sin egen fabrikk, hvad vil saa de arbeidere som skal være avhengig av dem bli?* Det er fabrikkarbeidere, sjømand o. a. Vil ikke de fremdeles bli lønsslaver? Jeg paastaar, at hvad som seirer her paa dette landsmøte, saa blir det den socialistiske politik som seirer i lengden allikevel. Dersom arbeiderklassen ikke kan seire ad den linje, saa seirer den aldrig. Paa syndikalistmøtet i Arbeidersamfundet blev Stenarbeiderforeningen i Kristiansund nævnt som et godt syndikalistisk eksempel. Stenarbeiderforeningen i Kristiansund gik ut av Arbeidsmandsforbundet fordi den fik en tarif som den ikke kunde akseptere. Den har siden staat frit og har drevet konjunkturpolitik av første rang. De averterer simpelthen i «Tidens Krav» hvad lønnen fra tid til tid skal være. Dette var bra i 1916 da konjunkturerne fremdeles gik op, men nu er det anderledes. Jeg var derborte forleden, og det stod da i «Tidens Krav» at timelønnen var kr. 1.40. Jeg syntes ikke dette var saa værst, men saa sa arbeiderne at vistnok stod der kr. 1.40 i «Tidens Krav», men de fik nu ikke mer end kr. 1.25. Det viser sig at den syndikalistiske taktikk ikke evner at holde lønningerne oppe under nedadgaende konjunkturer. Jeg har et

andet tilfælde fra Romsdals amt. Der blev dannet en lokalforening paa Skar, som ikke skulde tilhøre noget. Den var for radikal for alt mulig. Denne forening har faat gennemført en tarif paa 1 krone timen. Man ser det er gjilde greier. Dette kan kanske deive litt av hurrastemningen. Det flertallet indbyr os til at vedta kan synes saa himlende radikalt — paa Arbeidsmandsforbundets kongres, men hvis vi ikke tar os sammen til praktisk, fornuftig arbeide, saa vil nok elendigheten bli den samme. Det blir de samme skalker at gnage paa som altid før; ti dette her det bygger ikke paa livets realiteter.

Gustav Rontén: Jeg vil anbefale at Arbeidsmandsforbundets penger, papir og tid ikke brukes til syndikalistisk agitation. Alfred Nilsen berørte ikke det som ligger til grund for denne principerklæring før Hansen provocerte ham til det. Jeg fik indtryk av at man vil lure en saadan erklæring ind paa landsmøtet. Vi maa se erklæringen mot dens egen bakgrund. Efter de syndikalistiske skrifter jeg kjender og de syndikalistiske foredrag jeg har hørt saa er syndikalismen lidet forklaret her i landet endnu. Til den samfunds side kan jeg derfor heller ikke nu ta standpunkt. Jeg tillater mig derfor at foreslaa:

„Arbeidsmandsforbundet finder det ikke rigtig paa det nuværende tidspunkt i principet at uttale sig hverken for eller mot de fremtidige linjer for privatkapitalismens avskaffelse og overtagelse av produktionen, men saker at gjennomføre mest mulige praktiske love for medlemmernes økonomiske reisning.“

Albert Karlsen: Det skal erkjendes, at uvidenheten om organisationen utover landet er stor; men det kan kanskje ogsaa føres tilbake til det system vi har. Til Oksvik vil jeg faa bemerke at jeg tror ikke organisationen vil svækkes ved at vi vedtar principerklæringen. Jeg vil derfor stemme for flertallets forslag.

Knut Dalastøl: Hansen aapnet debatten med at fortælle at Tranmæl efter Landsorganisationens kongres forandret signaler. Det er sandt; men det var ogsaa naturlig at han da maatte søke andre veie mot blokken inden Landsorganisationen. Forslaget fra Trondhjem er ogsaa fuldt berettiget, og jeg forbeholder mig at kunne opta dette forslag under detaljbehandlingen. Der er sagt etsteds: Der hvor Eders liggendefø er, der vil ogsaa Eders hjerter være, det vil si: Der hvor den økonomiske tyngde er, der vil ogsaa Eders interesser være. Dette passer her. Der er sagt av flere at hvis vi vedtar principerklæringen, saa kommer vi i strid med det socialistiske program. Jeg vil dertil først understreke at vi ikke kan ta hensyn til organisationer utenfor; vi skal ta hensyn til om forbundet er tjent med forslaget eller ei. Vi bør staa frit her paa landsmøtet. Men for det andet saa sier forslaget ingenting om at forningerne kan være tilsluttet partiet. Det gaar ikke an at legge dette i forslaget heller, naar forslagsstillerne sier at principerklæringen ikke skal følges ut i sine yderste konsekvenser paa den maate. I principerklæringen er der ikke noget som strider mot Landsorganisationens love; denslags skræmsler virker ikke paa os. Om den politiske neutralitet vil jeg si, at spørsmålet om enten man skal staa i partiet eller ei ikke er aktuelt endnu. Efter min mening er det mest korrekt at fagforeningerne staa utenfor det politiske parti; men komi flertallets forslag paabyr intet derom.

Jeg vil anbefale at man nærmere studerer hvad Nilsen sier i sine præmisses om den politiske neutralitet. Arbeidskjøperne er uenig i mangt; men i sin økonomiske stilling mot arbeiderklassen staa de samlet og enig. Derfor skal heller ikke vi splitte os op efter forskjellige politiske opfatninger, men samle os om den økonomiske kamp. Sløvheten er en viktig faktor mot arbeiderklassens fremgang. Men denne sløvhed kommer av at arbeiderne under det system vi hittil har hat har saa liten indflydelse paa avgjørelsen av sine egne saker, at de ingen interesse kan faa. Den opfatning er blit herskende blandt medlemmerne at naar der er liten indflydelse paa avgjørelserne, saa slappes interessen. Dersom vi bare faar gjennomført dette, at avgjørelsen helt kom i medlemmernes hænder, saa vilde det bli den bedste agitator for fagorganisationen. Samtidig vilde ogsaa hovedorganisationen tritas for det ansvar den til visse tider er saa betyngt med. Da slap de at bryte sine egne love. Interessen vilde vokse i en hittil uanet grad om vi vedtar et saadant forslag. Det er sagt at om avdelingerne undertegner overenskomsterne, saa vil forbundet allikevel bli ansvarlig. Jeg skulde like at høre Hansen procedere videre om det, Jeg synes ikke det er logisk. Videre sier Hansen at det er mæglingsloven som stænger; men hvorfor gjorde man i sin tid intet mot den da? Der var resolutioner da ogsaa, men intet praktisk. Om voldgiftslovens historie er der tidligere talt. Jeg tror nok at vore fagforeninger vilde bli mer nødvendige i et statssocialistisk samfund end nu. Her i Kristiania med et socialistisk samfund har man hat flere konflikter med sine arbeidere. Vi avskaffer ikke klassekampen ved indførelsen av et statssocialistisk samfund. Fagforeningerne maa nok ogsaa overta kontrollen med omsætningen; det kan ikke en nationalforsamling gjøre. Arbeiderne kan ikke være tjent med en nationalforsamlings avgjørelser. — Enkelte her sier at principerklæringen er mer syndikalistisk end fagoppositionens program. Der sies at der er mange meninger om hvad syndikalismen er; men jeg vet ogsaa at der er mange meninger om hvad socialismen er. Jeg kan ikke forstaa at en som representerer en oppositionsbevægelse kan stirre sig blind paa en forandring av ord. De som representerer fagoppositionen paa dette landsmøte skal ikke henge sig i saadant. Ingen her har hævdet at industriarbeiderne skal ta magten nu. Målet som er sat er langsiktig og skal være det. Men med det som flertallet her foreslaar skal vi faa et grundlag til overtagelse av magten, naar tiden dertil kommer.

Formiddagsmøte torsdag 29. august.

Dirigent: *J. Eikefjord.*

Navneoprop foretoges. Følgende var fraværende:

Nic. Næss, Gustav Sundbye, Lars Handegaard, Hans Fredriksen, Even Grønbacken, F. Sundin, Thorolf Andersen, Staksnaes.

Sykmeldt var:

Skjølsvold, Kristian Langset, Petter Pedersen, Eilert A. Balsnes, J. Nordtug, Sigurd Malmberg.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

J. M. Odegaard foreslog at forbundet betaler lægeutgifter til Eilert Balsnæs. Dette vedtoges enstemmig.

E. Ljungqvist foreslog strek med de indtegnede talere.

Efter bemærkninger fra dirigenten, *Kr. Aune* og *Kalvaa* om at det endnu var for tidlig at sætte strek for diskussionen av dette hovedpøersmaal forkastedes *Ljungqvists* forslag.

Forbundets organisationsformer.

(Fortsættelse).

Sverre Støstad: Det er vanskelig at ta ordet nu, da de andre vel heller ikke behøver belæring. Men jeg synes jeg har pligt til at si min mening, naar spørsmålet foreligger. Ved at gjennemlæse mindretallets indstilling og ved at ha hørt *Richard Hansens* indledning igaar vil jeg sætte fingeren paa det at disse mænd anser det farlig for fagforeningerne at vedta noget som tangerer det politiske. Men det kan da ikke være farlig at si fra med hensyn til sin stilling mot det kapitalistiske samfund. Det er rigtig at fagforeningerne hittil har optat folk med forskjellig politisk opfatning; men ikke tror jeg at det har tiltørt fagforeningerne nogen væsentlig styrke. Men det fremgik av *Hansens* uttalelser, at naar han ikke vilde ha vedtat nogen politisk uttalelse her, saa var det fordi man skulde ta hensyn til andre politiske opfatninger. Men i principklæringen er der heller ikke noget politisk program; den er væsentlig av økonomisk art. Komitemindretallet sier paa side 41:

«Man maa jo være opmerksom paa, at indledningen til dette forslag er en politisk programuttalelse om hvordan det fremtid'ge socialistiske samfund skal konstrueres, og den konstruktion som her er foreslaat staar i aabenbar strid med det socialdemokratiske program, som er vedtat av Det norske arbeiderparti».

Jeg har ikke fundet flertallets forslag i strid med Arbeiderpartiets program. Det er ogsaa det samme fagoppositionen peker paa. Den vil ha frie økonomiske sammenslutninger. Komiteens mindretal sier ogsaa at principklæringen peker i syndikalistisk retning her. Jeg skal ikke definere ordet syndikalisme her; men syndikalismen gjelder organisationsformen; vi har ikke hørt om et syndikalistisk samfund, men om et socialistisk. Syndikalismen har socialismen som maal. Jeg vil dog si at jeg er helt uenig med de præmisses som anføres for principklæringen. Med hensyn til principklæringen saa vil jeg stemme for den med visse ændringer saa den ikke sier hverken mer eller mindre end fagoppositionens program. *Hansen* snakket igaar om letlivede forslag. Han sigter hermed til *Trondhjems*forlaget om kasserne og avdelingerne. Han sa at *Tranmæl* var far til disse forslag. Jeg vil for *Trondhjems*avdelingernes vedkommende tilbakevise, at de skulde ha handlet letvindt. Forlaget blev gransket baade vel og længe før det blev indsendt. Det har da ogsaa ført til at komiteflertallet har lignende forslag i lovene. *Oksvik* holdt igaar eftermiddag et vildledende og ikke meget veiledende foredrag om *Stenarbeiderforeningen* i *Kristiansund*. Naar *Oksvik* ikke har rede paa

denne sak, saa skjønner jeg ikke hvorfor han bringer den frem. Jeg kjender historien; men kan ikke gi rede for den her. Den er ikke slik som *Oksvik* har fremstillet den. Saa var det *Nygaardsvold*. *Hommelvikforeningen* staar i fagoppositionen og har aldrig meldt sig ut. Det er da merkelig at den sender hit en motstander av fagoppositionen. Jeg tror forresten ikke at arbeiderne i *Hommelviken* som *Nygaardsvold* sier trodde revolutionen skulde komme med en gang. Saa naive var de vel ikke. Jeg vil si, at vi faar se bort fra fraser og se paa socialismen og fagorganisationens fremgangslinjer og stemme derefter. Da vil vi nok vælge flertallets standpunkt.

Jakob Eikefjord: Jeg er i det væsentlig enig med *Støstad*. Jeg er heller ikke enig i *Alfred M. Nilsens* præmisses og ikke helt enig i principklæringen som den foreligger. Jeg forstod det slik at *Hansens* argument igaar for at den skal staa i strid med Arbeiderpartiets program er at en antiparlamentarist har utformet den. Det er uforstaaelig at han kan bruke et saadant argument. *Hansen* har sittet som centralstyremedlem i Arbeiderpartiet i længere tid, en mængde avdelinger i forbundet har vedtat fagoppositionens program, og allikevel staar de i partiet. Men det er heller ikke rigtig som *Dalastøl* sier at der ikke er forskjell paa principklæringen og fagoppositionens program. *Alfred Nilsen* har optat sit forslag fra fagoppositions-konferansen i 1915, men den blev nedstemt, om han nu har ændret det noget. Jeg forbeholder mig i rette tid at opta det forslag som er indsendt fra *Trondhjems* stedlige styre, *Skiens* jernbanearbeiderforening og *Saude* jernbanearbeiderforening («Dagsorden pag. 7—8»). Det er i det væsentlige fagoppositionens program. Med det forslag kan vi ikke komme i strid med Arbeiderpartiet. Vi bør ikke vedta noget som ved fortolkning kommer i strid med partiet, selv om det ikke uttrykkelig staar i forslaget. Jeg forbeholder mig at opta det nævnte forslag.

Det av *Eikefjord* optagne forslag indsendt av

Trondhjems stedlige styre, *Skiens* jernbanearbeiderforening og *Saude* jernbanearbeiderforening led saaledes:

«Da fagorganisationen danner livsnerven i arbeiderbevægelsen, hvis viktigste opgave er at omskape samfundsforholdene, bør den naturlige konsekvens være, at dette formaal faar en fremtrædende plads i den faglige eller økonomiske virksomhet — at der altsaa ikke bare tilstræbes forbedring av arbeidernes kaar indenfor rammen av kapitaliststaten, men at man kjemper for at sprænge denne og avskaffe den økonomiske utbytning ved producenternes direkte kontrol eller overtagelse av produktion og omsætning og derved gjennemføre den socialistiske samfundsordning.

Under benvisning hertil skal *Norsk Arbeidsmandsforbunds* formaal være:

1. At samle de forskjellige grupper av saavel kvindelige som mandlige arbeidere, der ikke omfattes av haandverksloven og som ikke har sit specielle fag- eller industriforbund at tilhøre, til en faglig enhet, for at de i fællesskap og ved hjælp av de midler og fremgangsmaater, som man i hvert enkelt tilfælde finder tjenlige, paa alle om-

- raader kan raade over og fremme sine faglige og sociale interesser.
2. At søke at skaffe dem medbestemmelsesret paa de vilkaar, under hvilke de skal arbeide — specielt arbeidslønnens forhøielse og arbeidens forkortelse og forøvrig søke hindre arbejdskjøperne i alt fra deres side, der tar sigte paa hensynsløs utnyttelse av arbeidskraften.
 3. At avskaffe alt søndags-, over- og natarbeide, og der hvor det maa finde sted søke at faa det betalt med mindst 100 pct. tillæg.
 4. Ved utsendelse av agitatorer, utgivelse og spredning av socialistisk litteratur, saasom blade, brosjyrer o. lign. og forøvrig paa anden hensigtsmessig maate søke bibragt alle landets arbeidende kvinder og mænd forståelse av organisationens nødvendighet og stiftelse av avdelinger paa de arbeidspladser, hvor saadanne ikke findes. I det hele tat gjøre alt mulig til styrkelse av klasse- og solidaritetsfølelsen og gjøre fagbevægelsen til en bevisst revolutionær klassekamporganisation.
 5. At søke indført 8 timers normalarbeidsdag, aldersforsørgelse, offentlig sykepleie, avskaffelse av kontraktørsystemet, forbedring av boligforholdene for arbeidere m. v.
 6. Ved hjelp av faglig aktion og ellers alle til raadigbet staaende midler søke hindret lovgivningsmyndighetene i gjennomførelsen av love, der er egnet til at skade arbeiderne i deres klassekamp.
 7. At tilveiebringe og bearbeide statistiske oplysninger om organisations- og arbeidsforhold og søke statstilskud for disse gjøremaal.

Nils Kvale: Endel repræsentanter har referert til sine grupper, deriblandt Steffensrud. Det er for Sørlandets og Vestlandets vedkommende ialfald ikke tilfældet at den elektro-kemiske gruppe er imot flertallet her, og jeg vil protestere mot den opplysning for hele gruppens vedkommende. Et forslag om den federative organisationsforms godkjendelse var fremsat paa gruppens forrige generalforsamling, og det forslag blev vedtat mot Steffensruds stemme. Jeg tror, han sa det stik motsatte av, hvad han mente. Jeg vil ikke være med og tvinge det enkelte medlem til nogen bestemt politisk troesbekjendelse. Jeg har allikevel fundet, at jeg kan støtte flertalsforslaget her. Det enkelte medlem vil dermed ikke være bundet. Enkelte ord bør forandres. Hvis ikke dette kan ske ved en konferanse her, kan jeg ogsaa stemme for forslaget som det er. La os huske telegrammet, som vi fik her undertegnet av vor gamle kamerat Stuedahl: Slip arbeidesne løs! Derved kan vi ogsaa slippe sløvheten og interesseløsheten.

Peder Fjeldstad: Det er merkelig at høre de forskjellige indlæg her. Richard Hansen gjorde alt mulig for at ødelægge syndikalismen; men jeg for min del synes at det maa være bedre at være syndikalist end parlamentariker, eftersom utviklingen er gaat for sig. Jeg beklager, at Nilsens syn ikke mer er gjort gjældende i flertalsindstillingen end det er. Vi skal ikke lægge vor organisationsform slik an, at den passer for Landsorganisationen, men slik at den kan bringe kræfter for vore medlemmer. Vi er heller ikke kommet hit bare for at hævde vore personlige

anskuelser, vi skal ogsaa tale for dem; som har sendt os. Jeg vet at jeg gjør det, naar jeg vil ha ophævet baandene, avrystet slavelænkerne. Vi vil ikke ha ansvaret for at følge den reformistiske retning lenger, fordi mindretallet vil staa paa stedet marsj. Vi er ikke tjent med den samme suppe, den samme grøt, det samme søl lenger. Richard Hansen skal ikke forundre sig over misnøien utover, og han skal ikke kunne si, at vi har fuld bestemmelsesret, naar vi vel kan stille krav, men ikke kunne ved egen bestemmelse gaa til konflikt paa dem. Vi kan ikke sette vore krav ut i livet. Vi maa be forbundet om lov. Men for dem, som arbeider ute i landet, er det om at gjøre nu at faa denne selvbestemmelsesret. Kapitalen har i sin organisationsmessige rustning antat amerikanske dimensioner, og der er for den om at gjøre at samle mest mulig. Skal vi saa forhale? Nei, vi skal bruke den direkte aktionslinje, at gaa like paa er bedre end at vente i 2—3 maaneder hver gang. Faar arbeidsgiverne 2—3 maaneder at ordne sig mot et krav paa, saa faar vi det aldrig igjennem. Man sier, at den gamle linje ogsaa kan forandres; den kan bli lagt litt mer ut til venstre; men det betyr ingenting; det vilde være ganske unødigt at kalde os hit for det. Richard Hansen sa, at opplysningen utover var daarlig, organisationen var ikke tilstrækkelig; men det er vel Rich. Hansens skyld mer end nogen andens. Som formand i dette store forbund skulde han sørget for opplysningen utover. Men la det nu være, at den er daarlig; den er ikke værre, end at man følger med tidens utvikling. Derefter skal organisationsformen dannes. Jeg for min del vil si som Nilsen, jeg har alltid stillet mig paa venstre fløi, og jeg vil minde Eder om lønsslavene utover. Jeg arbeider ved ingeniørvæsenet i kloaker og smuds, og la os tænke paa grube- og anlægsarbeiderne, som har brutt frem metaller og lagt veier til forbindelse av landsdelene. Jeg kan ikke tro, at mindretallet her faar nogen tilslutning bare vi skjønker disse en tanke. Efter den opplysning, som arbeiderne nu har, saa burde flertalsindstillingen gaa igjennem enstemmig her. Avstemningen bør ihvertfald foregaa ved navneprop. Her kan jeg bare nævne spørsmålet om 8-timers dag. Vi har aar efter aar trampet gjennom gaterne med musikkörps og faner, og hvad er skedd? Vi er gaat hjem hver til sit stilt og rolig, og intet er skedd. Jeg kunde nævne mange saadanne eksempler. Richard Hansen skal ikke skræmme nogen med ordet syndikalisme her. Eller kanskje det er hans mening at overtale forsamlingen? Men det gaar ikke at overtale her. Vi vet, hvor flertallet er. Jeg vil oppfordre alle til at samle sig om flertallets indstilling. Jeg har dog intet imot, at fagoppositionen foretar en revision av principerklæringen. Der kan isaafald nedsettes en komité. Men jeg synes ikke, man paa dette landsmøte skal komme frem med fordærlige bænkeforslag. Det bør være en privat sak for medlemmerne, om de vil tilhøre et politisk parti eller ei. Jeg har deltatt i det politiske arbeide, og jeg mener, at saalænge man er i oppositionen, er politikken ikke farlig; men naar socialisterne faar flertal, da blir den farlig. Her i Kristiania har socialisterne flertal, men arbeiderne maa gaa til konflikt. Selv med de store politikere som Arbeiderpartiet har her maa arbeiderne gaa til konflikt for at faa sine krav igjennem. Dette er det beste bevis for behovet for en mer klassebevisst og smidig fagorganisation.

E. Volan fremsatte nu følgende ændrede forslag til

Principerklæring:

Landsmøtet fastslaaer:

1. at aarsaken til fattigdommen og arbeiderklassens undertrykte økonomiske sociale stilling er at søke i det kapitalistiske produktions- og omsætningssystem, som danner grundlaget for hele den kapitalistiske samfundsordning, hvorigjennem lønsslaveriet og den derav følgende utbytning av arbeidskraften opretholdes og beskyttes.
2. at arbeiderklassens bestræbelser for at tilvende sig økonomisk frihet og selvstændighet derfor maa gaa ut paa, at neutralisere virkningerne av den kapitalistiske utbytning ved at arbeiderklassen tilkjæmper sig de bedst mulige arbeids- og livsvilkaar, og maa sluttelig se sit maal i at overføre ledelsen eller kontrollen av den økonomiske virksomhet fra den ikke-produserende kapitalistklasse og til producenterne selv, for derved at avskaffe kapitalismen og gjennemføre en socialistisk samfundsorden.
3. at herunder hovedvegten maa lægges paa arbeidernes økonomiske sammenslutninger som ogsaa maa indrettes paa at avløse de kapitalistiske samfundsinstitutioner, hvorved al magt og bestemmelsesret over samfundets anliggender lægges i *folkets* egne hænder og klasseforskjellen endelig ophæves.

Forskjellen fra indstillingen paa pag. 92 i «Dagsorden» er at «ledelsen og kontrollen» i punkt 2 linje 5 fra oven er forandret til «ledelsen eller kontrollen» og at ordet «ogsaa» er indføjet mellem «som» og «maa» i punkt 3 linje 2 foroven.

Sven Røed: Flertallet er nu kommet op i de høiere sky lag og vet ikke lenger, hvad som rører sig hernede paa jorden. Det er en meningsløshet og vil skape forvirring at ville vedta en politisk principerklæring al den stund de avdelinger, som vil delta i politikken, staar i Arbeiderpartiet. Medlemmerne vet da snart ikke, hvad de skal holde sig til. Vi bør derfor samle os om mindretallets indstilling, som er fuldstændig neutral, klar og grei, og ikke tar stilling til de politiske spørsmål. Den politiske linje skal være forbundet som saadant uvedkommende; det skal kjæmpe for de økonomiske krav. Men da skal vi ogsaa vareta forbrukerinteressene hvor det lar sig gjøre. Det som er foreslaaet her ansees vel som en snarvei til socialismen. Dertil skal den syndikalistiske linje føre. Jeg tror, dette er et feilsyn. Jeg tror ikke, at vi kan opnaa mer ved store fagter end med vor nuværende organisationsform. Flertallets forslag er ogsaa en art kvaksalveri, fordi, hvis det hadde været nogen reel mening i det, saa hurde vi vedtat Moens utmeldelsesforslag med en gang. Moen tok konsekvenserne av det man her vil beslutte paa forhaand han. Hvis man ikke vil gjøre det saadan, saa vil dette kun bli en ny lap paa et gammelt klædebon. Det vil bli kaos. Nei, la os staa med begge ben paa bakken og vedta mindretallets forslag.

Ingvald Løgvæn: De fleste av os er vel enig i at alt trænger fornyelse i vor fremgang. Der eksisterer snart ikke gamle linjer. Ogsaa vi som ikke kan slutte os til flertallet er med og av alle kræfter reformerer organisationsformerne og taktiken til gagn for arbeiderklassens kamp,

Flertallet kan ikke monopolisere dette for sig. Nu anbefales fra det hold aapent antiparlamentarisme og syndikalisme. Vi vil erobre parlamentarismen, de borgerlige institutioner og nationalforsamlingerne. Men det er blit moderne at flyve nu, det er let at bevæge sig i det høie. Like saa let tror man det er at komme bort fra lovgivningsmagten og den organiserede arbeidsgiverkapital. Men her skulde vi jo diskutere maaten at komme bort fra arbeidsgiverkapitalen og klasselovene paa. Flertallet trykker dette i bakgrunden. Det er ondt at høre mange uttalelser her. En mand fra Stavanger skildrer vore demonstrationer for 8 timers dagen som tull og taler om de nytteløse tog i gaterne med faner og musik. Dette er ansvarsløs tale, og det er sandelig drøit at beskyldde de millioner som aarlig den 1. mai har samlet sig om dette krav for at fare med tul. Allerede paa landsmøtet i 1911 talte jeg for organisationsformernes ændring og forflering av kampmidlerne. Vi anbefalte sabotage og obstruktion. Vi som var misfornøiet med den daværende kampmetode, sluttet os sammen for at arbeide for vore meninger inden organisationen. Men jeg maa allerede nu erklære at jeg maa stemme mot den her foreslaaede principerklæring bl. a. ogsaa fordi jeg ikke kan stemme for noget som kommer fra antiparlamentarisk hold. Jeg kunde derimot slutte mig til det rene fagoppositionsprogram eller til Ronténs forslag. Men at fremme den federative organisationsform her i Norge nn anser jeg ikke heldig. Arbeiderne er ikke voksne til at styre sig selv. Det kan være at de er naadd saa langt i de store centrer, men utover i det smaa er de endnu ikke voksne til det. Se bare paa protokolkomiteens bemerkninger til evneløsheten med hensyn til forvaltningen av de faa kroner i avdelingerne ut over. Ved anlægsarbeider og gruber, hvor arbeidsstokken skifter og unge og uerfarne rykker ind er dette endnu vanskeligere. Med hensyn til det av flertallet her foreslaaede saa viser det sig at Alfred M. Nilsen og Volan ikke er av samme opfatning. Det hjælper ikke hvad de forsikrer. Vi er ikke dummere end at vi skjønner det. Volans standpunkt er da fornuftig. Vi maa bruke stemmesedlen, mener han; han er ikke antiparlamentariker. Der er ogsaa en anden ting vi har set naar vi følger med litt, det er at naar de saakaldte radikale faar magten og ansvaret saa varetar de ogsaa arbeidernes tarv paa en praktisk maate. Deres resolutioner og principerklæringer hives væk, og den gamle kjærre skrangler videre. Man kan jo heller ikke vente and-t. Det er umulig at springe op i det nye med en gang. Jeg tror ikke at vi kan erobre magten i den nærmeste fremtid. Den generation som skal erobre magten maa ha været gjennemsyret av socialismen fra barnsben av. Naar vi kommer til de forskjellige lovparagrafer kan vi tale om revision i en mer radikal retning saaatsi. Vi kan gi avdelingerne mest mulig selvbestemmelsesret og vi kan gi vore tillidsmænd anledning til at handle hurtigst mulig i konflikttilfælde. Dette har ogsaa været praktisert ved flere anledninger i det sidste. Vi skal ikke klandre tillidsmændene for det som er gjort. Det viser bare at der kan arbeides med held ogsaa under de nuværende love, naar man har mænd som kan bevæge sig. Alfred Nilsen mener at det er en forbedring at overenskomster ikke undertegnes av tillidsmændene; men saa maa de da vel undertegnes av styrer eller komiteer, og da mener han at loven om arbeidstvister ikke skal komme til anvendelse.

delse. Men tror I arbeidsgiverne er saa naive at de biter paa den krok? Nei, naar det er sagt at vi ved at omlægge organisationsformerne kan komme utenom mæglings- og voldgiftsloven, saa er dette en feiltagelse. Jeg tror loven kan ramme os allikevel, og hvis den ikke kan det nu, saa vil nok loven forandres paa de svigtende punkter. Vi har set hvor gesvindt Abrahamsen har været med sine nylove og paragrafer for at ramme de forhold han har villet.

Kristian Aune: De spørsmål som idag foreligger til behandling paa Arbeidsmandsforbundets landsmøte har stor betydning for hele organisationens fremtid her i landet. Fagoppositionen er opmerksom paa det. Her gjelder det at skaffe effektive kampmidler mot kapitalistklassen. Heri skal det ogsaa være tillatt for fagorganisationen at sette sig et maal. Hvis vi ikke setter os klare og bestemte idealer, saa kommer vi ingen vei, og da skal vi ogsaa benytte de faglige institutioner til erobringen av magten i samfundet. At arbeiderne fremmer sit syn inden fagorganisationens ramme er et rosværdig standpunkt. Men der drøftes blandt arbeiderne, der reises spørsmål paa arbeidspladsene om hvilke midler vi skal anvende for at naa vore maal, og fagoppositionens midler blir anvendt med fordel. Som en følge av det lokale initiativ han man da ikke hefte sig ved lovene. Man er tvungen til at ta hensyn til gjæringen og det lokale arbeide i enhver konflikt. Spørger man om aarsagen til dette, saa er svaret det lokale forberedende arbeide som gaar forut. Men derfor er det ogsaa naturlig at de lokale avdelinger blir herre over de midler som forbundsstyret nu bestemmer over. Det er saaledes ikke noget merkelig at Tranmæl gik over til at følge den indre linje, men paa et andet grundlag. Decentralisationen av midlerne maa bli det rigtige. Richard Hansen sa at vi ikke skulde sluke Tranmæls standpunkt; men Richard Hansen sluker Lians. Vi bør dog ikke ta personlige hensyn naar vi diskuterer samfundsspørsmål som dette er. Jeg synes at kontrol med produktionen skulde være det nærmeste maal. Vi vilde da ha en garanti mot lockouter ogsaa. Det har vist sig f. eks. i Amerika at kapitalisterne har styrtet varer som kaffe i floderne for at faa istand kunstig prisstigning eller holde priserne oppe. Hvis arbeiderne hadde kontrol over produktionen kunde saadant ikke foregaa. Man maa ikke forveksle denne kontrol med det forslag regjeringen agter at forelægge næste storting om arbeidernes andel i bedrifterne. Denne form for socialismen kan arbeiderne ikke anerkjende, og der kan ikke agiteres for sterkt mot denne lov. Det skulde da være naturlig at man ogsaa fik kontrol over utbyttet. Jeg er ikke helt fornøiet med indstillingen. Men jeg anser at grundlaget for fagoppositionens program er kommet saapas tydelig frem at jeg kan stemme for den. Det er av betydning at markere sit syn paa samfundsutviklingen fremover. Nygaardsvold talte om Volans besøk i Hommelviken og følgene av det. Det forekommer mig at Nygaardsvold maa være blitt demoralisert av sit stortingsophold, saaledes som han taler her. Likedan har Oksvik saa daarlig tro paa arbeiderne. Slikt kan man ikke agitere med. Men her paa kongressen gaar diskussionen som om der var to klasser inden arbeiderbevegelsen. Naar Oksvik sier at for 2 aar siden var der anledning til et strupetak paa kapitalistklassen, saa undres jeg paa om det var fagoppositionen som holdt

igjen. I bygningsindustrien skapes det ene fordelingslag efter det andet i overensstemmelse med socialistisk opfatning. Men hvorledes skal man fremelske den slags foretagender uten økonomiske midler? Det skulde været ønskelig om der hadde foreligget utredning over dette spørsmål. Men som det nu er driver vi lønskampe istedetfor klassekamp. Vi staar foran et socialistisk gjennombrudd i Norge og andre land nu, og som Gjøstein har gjort opmerksom paa i «Ny Tid» kan arbeiderne komme til at staa foran nødvendigheten av av forsvare det de har opnaadd under krigen. Dertil maa vi ha de rette midler og jeg vil anbefale flertalsindstillingen til vedtagelse.

Hans Hansen gav en længere redegjørelse for de lokale arbeidsforhold paa Horten. Der var bare 3 ord i socialismen: «Tänk paa andre», men paa Horten var der kamp paa liv og død mellem fagarbeiderne og hjelpearbeiderne. Paa Horten var ogsaa dagsordenen behandlet og tal. kunde være enig i at Alfred Nilsen hadde utført et stort og vakkert arbeide. Men hvorfor jeg maa stemme mot flertalsindstillingen er at arbeiderne endnu ikke er langt nok fremme i forstaaelse til at opta noget saadant. Ialfald er det ikke tilfældet med de 1500 mand paa Horten. Der er syndikalismen en busemand endnu, og for en saadan busemand vil ikke jeg stemme.

Ole O. Lian: Oksvik sa igaar at debatten var rent teoretisk, og jeg tror det er heldig, at den er det. Det er godt at vi gjennomgaar teoriene i disse spørsmål. Det er ogsaa meget at glæde sig over. Tonen er nu ikke lenger slik som den var tidligere. Da var det bare to farver. Nu skjelner man flere nuanser, og derfor har diskussionen ber glædet mig. Den kan være nyttig for os alle. Det er egentlig ikke det faglige, men det politiske spørsmål som diskuteres her, og flertallet forsøker paa at faa fastslaaet dogmer. Hittil har vi trodd at det var en fordel ikke at ha noget dogme. Arbeidsgivernes forhold har ogsaa bestemt kampen; men nu vil flertallet at vi ved siden av ogsaa skal ha et politisk dogme at gaa efter.

Det er forfriskende at læse Alfred M. Nilsens indstilling, da den i motsætning til meget andet, som er skrevet om denne sak er en aapen erkjendelse av at fagoppositionen og syndikalismen er et og det samme, og at hensigten er at fagorganisationen skal trække sig ut av Arbeiderpartiet. — Det er særlig forfriskende for mig, som var med Christoffer Hansteen, da han stiftet sine anarkistiske foreninger, for en 25 aar siden her i landet, at læse paany om anarkismen, ungsocialismen og syndikalismen. Ja, for det er i grunden det samme disse tre retninger vil.

Hvem av os drømmer ikke om et samfund uten love og tvangsregler, fordi lovene er *overflødige*, fordi samfundet bestaar av frie individer, som ikke krænker hinandens rettigheter, fordi de har den dype respekt for hinandens personligheter, at de ikke vil gjøre det.

Men erfaringen har lært os at vi maa *gjennem* socialdemokratiet om vi nogengang skal komme frem til dette samfund. Ingen har sagt at det socialdemokratiske samfund skal være det endelige, i al evighet ideelle form i samfundet. Men det vi sier er at det er den første milepæl i samfundsomveltningen henimot idealsamfundet.

Jeg kjender meget vel den teoretiske skræk for det repræsentative

system. I de anarkistiske klubber, som vi hadde dengang drev vi det sogar saa langt, at det ikke engang skulde vælges *dirigent*, for de frie individer skulde ikke staa under nogen ledelse. Men det varte jo ikke saa længe under vor eksperimentering hermed, før vi opdaget at menneskene ikke var dygtige til *den* slags samfund. Der maatte en overgangsform til før vi kunde komme dit. Og netop derfor blev vi socialdemokrater for at danne det samtund, som vilde gjøre det mulig for menneskene engang i tiden at naa frem til opnaaelsen av det fulde ideal.

Forskjellen paa syndikalister og socialdemokrater er nærmest den at de første vil bygge færdig en socialistisk økonomisk organisation til avløsning av det nuværende statssamfund. Mens socialdemokraterne vil erobre samfundsinstitutionerne for at omskape dem i socialismens aand.

Og hvad er det for snak, at ikke dette skulde kunne gaa an.

Tænk dere syndikalismen ført saa langt frem, at alle syndikalisterne har overtat produktionen og omsætningen hver i sin gren. Saa maa jo alt dette danne et fælles hele og det blir staten, den nye stat. Vi kommer ikke utenom staten. Det blir et helhetssamfund som maa ha sine fælles love og regler al den stund menneskene ikke er kommet saa langt at de kan bygge et samfund *uten* love.

Og denne nye stat vil antagelig faa de samme lokale- og distriktsmæssige inndelinger som den nuværende stat — for at holde os til vort land. Det er kun dette at ledetraadene i det økonomiske liv er blitt *solidaritet* og *samvirke* istedetfor utbygning.

Det samme maal vil socialdemokratiet opnaa ved at gaa ind i de nuværende samfundsmæssige organer, og omdanne disse saaledes at de blir grundlagt paa *solidaritet* og *samvirke*, istedetfor paa konkurranse og utbygning.

Spørsmålet om hvilken linje er den rette faar avgjøres efter den historiske utvikling i hvert land. Socialismen regner altid med de foreliggende fakta og utnytter dem. Den er ingen utopisk, teoretisk bevægelse, den er *livet* selv.

Var det slik her i dette land, at den socialdemokratiske bevægelse var opstykket i smaa, stridende klikker og partier, som hver slos for sin «retning» og hver dannet sin «skole», med sit organ og sine mænd, javel saa maatte fagorganisationen selvfølgelig si til sig selv: Vi kan ikke delta i *nogen* av disse stridende partier. Vi holder os nøytrale her og skaper os vor syndikalisme. Slik var jo forholdet i Frankrike, Det var aarsaken til den franske syndikalisme. Litt efter litt fik den saa sin teori og sine teoretiske tilhængere ogsaa i de land, hvis utvikling *ikke* ligger tilrette for den.

Den socialdemokratiske bevægelse i Norge er *ikke* splittet. Alfred M. Nilsen sier rigtignok at den *vil* bli det. Men jeg kan likesaa sikkert og med langt større ret si at den *ikke* vil splittes. Jeg har den historiske utviklings ret til at si det. Det norske socialdemokrati har holdt sammen i over 30 aar og vil nok vite at gjøre det fremdeles. Netop av samme grund som den Alfred M. Nilsen anfører for at fagorganisationen maa og skal holde sammen og ikke splitte sig.

Likesom han regner de smaa sekter der vil staa utenfor den fælles fagorganisation som betydningsløse, saaledes regner jeg de smaa grupper

som vil staa utenom det fælles socialdemokrati betydningsløse. Og fagorganisationen har til tider — naar den har oplevet kriser — staat mindst likesaa splittet som socialdemokratiet gjør det i enkelte land idag.

Det er en overgang. De splittede kræfter vil nok forenes, saasandt som socialismen gjennom socialdemokratiet kun formes ved arbeiderklassens samlede optræden.

Vi tar altsaa hensyn til den historiske og økonomiske utvikling i hvert land, naar vi skal bestemme vore fremgangslinjer. I dette tilfælde regner vi med *vort* lands utvikling og arbeiderbevegelsens utvikling i vort land, for det er her vi arbeider og skal gjennomføre socialismen.

Nu staar vi jo ikke ved begyndelsen av det socialistiske arbeide i dette land. Nei, vi staar midt oppe i et arbeide som er paabegyndt og ført noksaa langt frem. Og spørsmålet er da, skal vi føre dette *videre* fuldføre det slik som der er anlagt, eller skal vi rive det op igjen og lage noget nyt.

Fagorganisationen her i Norge har holdt godt sammen trods den store forskjell baade i organisationernes indre bygning og sammensætning forøvrig. Og en av de allerviktigste aarsaker hertil er at det ogsaa er fagorganisationen som praktisk talt utgjør Det norske arbeiderparti — socialdemokratiet her i landet, saa det aldrig har kunnet opstaa rivninger mellom disse to da de i realiteten var *en* bevægelse bestaaende av de samme foreninger.

Det er vel høist 5 a 10 procent utenom den egentlige arbeiderklasse i Det norske Arbeiderparti. Og skulde vi vise dem fra os, naar de vil delta i vort samfundsomveltende arbeide? At indrette os slik at de ikke kan delta med os vilde være at undlate at ta alle kræfter i bruk som meldte sig i socialismens tjeneste, og det vilde altsaa være at motarbeide socialismen.

Saaledes ensartet og imtint sammensluttet har den norske arbeiderbevægelse gaat frem med sin ene arm i kamp med arbeidsgiverne paa arbeidsplassen og med den anden arm i kamp med hele kapitalismen i samfundet.

Og i kommune og stat er vi da ogsaa rukket langt frem. Ikke saa at vi har kunnet overta styret endnu og forme vore ideer i handling — for de taa kommuner, hvor vi har magten, kan ikke faa utfoldet socialismen helt før vi ogsaa blir herre i staten.

Nu skulde vi altsaa avbryte dette arbeide. Eller med andre ord, de organiserte arbeidere skulde ikke interessere sig herfor, hvilket blir et og det samme. Det er bare snak dette at si, at syndikalismen ikke er antiparlamentarisk — den er kun likegyldig overfor dette arbeide. Er den likegyldig selv, saa vil den ogsaa at arbeiderne skal bli likegyldige overfor det samfundsmæssige arbeide. Hvilket er det samme som at vi indstiller det. Det gaar ikke an at si den ting: ja de som har lyst kan saa gjerne befatte sig med politik. Men fagforeningerne skal ikke gjøre det. Og vi syndikalister agter ikke at delta i kommune- og stortingsarbeidet, for vi vil avskaffe disse institutioner og agter ikke at erobre dem — og saa paastaa at dette ikke er at motarbeide Arbeiderpartiet, at svække og ødelægge hele dets virksomhet. Man deltar ikke i et arbeide som man ikke tror paa, som man ikke mener fører frem.

Nei, men fagforeningerne skal være nøytrale, sies der, saa kan enhver arbeider gjøre hvad han vil.

Men fagforeningerne kan ikke være nøytrale overfor samfundspolitikken. Det viser allerbedst Alfr. M. Nilssns eget forslag. For han foreslaar en syndikalistisk troeskjendelse for Arbeidsmandsforbundet og tar ikke i betenkning at la hele denne fællesorganisation med 30,000 medlemmer binde sig til den, endda han vet hvor omstridt dette punkt er. Hvad slags nøytralitet er det?

Nei, en levende, sterk og handlende fagorganisation kan aldrig være nøytral i en kamp som angaar arbeidernes livsinteresser. Og her i Norge er den samfundsmæssige kamp grei. Den føres for socialismen av Arbeiderpartiet og mot socialismen av de andre partier, høire, venstre o.s.v. Og det er fagforeningerne selv som utgjør Arbeiderpartiet. Ikke mindst Arbeidsmandsforbundets avdelinger. Skal forbundet ta avstand fra sig selv og sine egne avdelinger? Skal det si med Alfr. M. Nilsen at al politik er humbug, hvor man er lederne og spekulanterne ivold?

Nei, vi kunde jo likesaa godt si, at al foreningsbevægelse er humbug, fordi i hver forening kan der være plads for en leder, som kan dominere de andre. Men vi forstaar jo at vi har intet andet instrument at fremme vor sak med end netop gjennom organisation selv om det ikke alltid er fuldkomment.

Vor politik er forskjellig fra de andres og port parti er netop et klassekampparti. Det er dette som gjør at slagordene om politikens humbug o.s.v. ikke kan anvendes paa Arbeiderpartiet.

Og samfundsomveltningen. — Tror nogen virkelig, at den vil foregaa hurtigere og mere effektivt i vort land om vi optok de syndikalistiske linjer?

Tænk dere om. Er der nogen som vil avskaffe den samfundsocialisme som vi har? Vil vi f. eks. at jernbanerne skal overgaa til jernbanefunktionærene, at de kommunale elektricitetsverk og andet skal overgaa til funktionærenes og arbeidernes eie? At skolen skal eies og drives av lærerne o.s.v.?

Nei, ropes der, det maa ordnes paa en anden maate. Frie foreldregrupper maa drive skolerne, forbrukergrupper drive omsætningen o.s.v. Men det blir jo samfundet paa en anden maate. Vi kommer ikke forbi samfundet eller staten — hvad navn vi saa end gir det. Hvorfor saa ikke langt heller gaa like paa — direkte aksjon — og ta de samfundorganer vi har og bruke dem i socialismens tjeneste.

Det er kun at arbeiderne fuldkommengjør den solidaritet de har lært i fagorganisationen og overfører den i samfundslivet, hvor de er i født flertal, og saa skaper det nye der.

La skolerne fylles av socialismens lære. La samfundets økonomiske ledelse foregaa i socialistisk aand — og vi skal faa se forskjellen.

Det har intet at gjøre med spørsmålet om en mere eller mindre sterk centralisation. Ingen socialdemokrat har sagt at staten direkte skal drive al virksomhet. Vi har kommunerne som ypperlige apparater og samfundet vil ta i sin tjeneste foreningerne kanskje baade som producenter og forbrukerorganer.

Men alt maa indordne sig under fællesskapet — samfundet — for

det maa være baade syndikalismens som socialdemokratiets maal, ellers er de ikke socialistiske.

Det kan gjerne være, at syndikalismen er den bedste torm for fremme av socialismen i Frankrike. Men jeg er aldeles overbevist om, at socialdemokratiet fremmer soaialismen bedst i Norge. Vort lands utvikling og arbeiderbevægelsens historie her gjør forholdene saadanne, at det at slaa ind paa den syndikalistiske taktik vilde være et tilbakeskritt — en ødelæggelse av mange aars arbeide.

Det er umulig i et indlæg her i debatten at imøtegaa hele Alfr. M. Nilssns lange indstilling. Han har skrevet en brosjyre om syndikalismen. Jeg maatte skrive en lignende om socialdemokratiet, hvis jeg skulde faa slaat ihjel en for en alle hans feilagtige paastande og eftervist alle hans misforstaaelser og feiltagelser. Det blir kanskje nødvendig, for det ser ut som forvrængningerne og baktalelserne av socialdemokratiet fæstner sig hos mange, hvis de ikke hlir motsagt og tilrettevist likesaa ofte som de blir fremsat. Men idag maa jeg holde mig til en mere enkel imøtegaaelse.

Det er sagt før, men det maa gjentages, at arbeiderklassen vil omskape samfundet ved de tre bevegelser. Den faglige, den politiske og den kooperative. De skal virke gjensidig. Utfylde hinanden, støtte hinanden og tilsammen være det verktøi, som i den solidarisk sammen-sluttede arbeiderklassens haand skal utføre det store verk.

Den politiske bevægelse skal holde veien aapen for fagbevægelsens fremmarsj samtidig som socialismen realiseres i samfundet. Vi staar netop nu ved hegndelsen av denne utviklingsfase, idet den politiske bevægelse først nu har faat nogen indflydelse av betydning i stat og kommune. Men for hvert aar som gaar blir arbeiderbevægelsens stilling fordelagtigere, hvis den mægtige treenighet kan bevares. Og det er utvilsomt at det parlamentariske socialdemokrati snart er blit saa sterkt, at det kan yde sin kampfælle — fagorganisationen — de største tjenester.

Kooperationen gjør den faglige bevægelse tjenester paa anden vis, men dog saaledes at det virker i samme retning.

Ingen maa tro at vi ved at decentralisere os eller ved en mere fiffig taktik slipper utenom eller kan overrumple arbeidsgiverorganisationen. Den blir staaende der mægtig og farlig indtil vi ikraft av den sociale utvikling, som vi skaper ved vor tredobbelte fremrykning, vinder overtaket.

Som man vil forstaa mener jeg at fagorganisationen har betydning ikke bare for den daglige kamp for at vinde bedre arbeidsvilkaar og høine arbeiderklassens materielle liv. Den forbereder det nye samfund. Direkte ved at den skyver produktionen over i mere regulerte og tilsidst i samfundsmæssige former, og indirekte ved at arbeiderklassen gjennom fagorganisationen oplæres til gode arbeidere, bygningsmænd og administratorer i det nye samfund. Vi indpoder solidaritetens og fællesprincippernes aand i arbeiderklassen. Og det er dette som er en hovedbetingelse for at det socialdemokratiske samfund skal kunne gjennomføres.

Vi maa ikke være blind for at der er en sterk gjæring blandt en stor del av vore medlemmer. Det er for arbeiderbevægelsens fortsatte fremgang en livsbetingelse at de gjærende kræfter samles til positivt arbeide i den rigtige retning. Det opnaaes ikke bare ved styre- eller

kongresbeslutninger. Det opnaaes kun ved oplysningsarbeide, som med overbevisningens sterke magt fastslaar de fremgangslinjer som fagbevægelsen maa og skal følge, saa der kommer en fast og sterk strømning ind i bevægelsen som river de tvilende og mistrøstige med sig indtil de kommer ut av de mange forvirrede forslags kratkog og ser den aapne vei foran sig og tar fat paa marsjen fremad.

Det er idag ekstraordinære forhold og vi kan ikke vente at de vil vedvare saadan utover. Naar verdenskrigen er over indtræder vi igjen i verdenskonkurransen og da skal vi nok se at arbeidsgiverne igjen vover at stikke sig frem. Da bør arbeiderklassen staa samlet. Det er et blandverk dette med det federative princip. Her har været talt om arbeiderne og Kristiania kommune. Det er selvfølgelig vanskelig naar ingen kan redegjøre for hvad som er foregaat. Men selv om en kommune med socialistisk majoritet ikke opfyldte alle krav man kunde stille til dem som saadan, det var da ikke systemets skyld. Her kan man være sikker paa at der er gode grunde tilstede. Det er heller ikke riktig at en arbeidsgruppe som f. eks. har monopol skal kunne stille hvilke krav den vil. En gruppe skal ikke kunne beherske samfundet. Tilslut vil jeg si til Dalastøl, at naar han fortolker principerklæringen slik at man kan bli staaende i Arbeiderpartiet, saa er han inkonsekvent. Og tror man at komme forbi mæglings- og voldgiftsloven ved at overlate under-tegnelsen til avdelingerne, saa maa disse ikke være paa over 25 medlemmer. Det er lovens grænse. Men man maa ogsaa huske paa at frivillig innsamling er forbudt. Det er en drøm at vi skal komme forbi dette ved at forandre vore love. Det kan kun ske ved at erobre den politiske magt og avskaffe klasselovene. Angaaende Landsorganisationens stilling er det at si, at den har jo intet at skaffe med Arbeidsmandsforbundets love. Saa længe Landsorganisationens love respekteres, er der ingen strid derom. Det er til § 9 foreslaaet en forandring om at avdelingerne skal kunne iverksætte konflikter uten at underrette forbundsstyret og Landsorganisationen, og ifølge Landsorganisationens love vilde saadant medføre at understøttelse ikke kunde utbetales. Men det vilde i tilfælde av at det førte til arbeidsstans ogsaa for andre forbundsmedlemmer gjøre, at heller ikke disse ifølge sine forbunds love fik understøttelse. Det kunde da være, at de fik arbeidsledighetsunderstøttelse. Dette vil kunne indtræffe paa arbeidssteder hvor flere forbund har medlemmer. Jeg skal nævne dette som en av vanskelighetene.

Elias Volan: Nygaardsvold sa igaar, at aarsaken til at fagoppositionen fik vind i seilene var misnøie med de faglige kampe. Arbeiderne trodde, at de nye linjer vilde bringe bedre resultater. Dette er helt rigtig. Dersom vi ikke har ment, at de nye linjer vilde bringe fordele, hadde vi ikke tat dem op til diskussion her. Men den gamle retning har ogsaa git kjøp til de nye linjer. Der er git understøttelse til konflikter, som tidligere ikke vilde raat saadan. Feilen hos Nygaardsvold er altsaa, at han ikke har villet ta konsekvenserne av dette. Fagoppositionen mener nu, at lovene skal fastslaaes slik som praksis har været i det sidste. Det er beklagelig, at vi saa sterkt er kommet ind paa den teoretiske diskussion om socialismen. Det kan ellers være godt at diskutere den teoretiske side; men her vil motstanderne av flertalsindstillingen skræmme med, at

hvis den vedtas, saa vil avdelingerne maatte gaa ut av det politiske parti. Dette er sterkt hævdet av Richard Hansen og Lian. Lian sier: «dersom den politiske bevægelse har været splittet.» Javel, der er to retninger ogsaa inden den politiske organisation, og indenfor Arbeiderpartiet har den nye retning seiret, indenfor fagbevægelsen holder den gamle retning sig. Lian sier, at arbeiderklassen staa enig i den ydre kamp. Ja, vi vil alle socialismen. Men Lian var paa partiets sidste landsmøte og kom der i minoritet; men etterpaa var han med og undertegnet et oprop om at erobre partiet tilbake til socialismen. Lian er dog fremdeles medlem av dette parti. Oksvik taler om fraser; men dette er fraser, at si at Arbeiderpartiet idag ikke er et socialistisk parti. Ingen skal indbilde mig, at partiets landsmøte vilde noget andet end socialismen. Man hører bare, hvad Hans Hansen fremdrar fra Horten om striden mellem de faglærte og ikkefaglærte arbeidere. Saadan er det i alle samfundets instanser; men der er socialister, som forsvarer dette forhold med ulike lønninger paa grund av forskjel i stillinger o. s. v. Man skjønner, at det gaar ikke. Jeg mener, at fagorganisationen kunde kontrollere produktionen i fuld overensstemmelse med selve socialismen og skape like kaar for alle. Det er ikke nogen fuldbyrdelse av socialismen at vælge 68 eller 84 socialistiske kommunestyremedlemmer og la disse regulere forholdet i kommunerne. Eller 123 mand paa Norges Storting til at regulere hele landets forhold. Jeg mener ikke, at de faglige organisationer skal overta al produktion i samfundet; men arbeiderne paa arbeidsplassen skal ha ret og pligt til at kontrollere produktionen, kontrollere bedriften. Dette skal ikke gjøres av tilfældige folk i kommunestyret eller storting. Vi skal ikke ta jernbanerne, post- og telegrafvæsenet ut av Statens hænder. Etatene skal ikke kunne ta bedriftene og utnytte dem som de vil. Endskjønt jeg tror dog, at jernbanefunktionærene knnde finde en dueligere mand til at stelle med affærrerne end Gunnar Knudsen. Men de bedrifter som er skikket til at over-tas av arbeiderne skal heller ikke gaa over til samfundet. Her var nævnt fiskeribedriften, og Oksvik gjorde nar av det. Men det vilde være let at svare paa. Hvorledes tror man at Abrahamsen skulde kunne bestyre fiskerierne i Lofoten? Ja, ikke for det, om *han* skulde gjøre det, vilde vel ogsaa de som skulde spise fisken betakke sig. Lian sa, at samfundet som saadant skulde kontrollere og ha den store indflydelse. Men vi har erfaringer for, at de offentlige institutioner under krisen har motsat sig lønskrav i samme mon som privatkapitalismen. De vil holde arbeiderne nede paa et lavt nivåa. — Jeg hævder bestemt, at vedtagelsen av principerklæringen ikke vil føre til utmeldelse av Arbeiderpartiet. Det gaar ikke an at lægge dette i erklæringen. Men for at der ingen misforstaaelse eller ingen anledning til fortolkning skal bli, skal jeg foreslaa følgende tillæg til principerklæringen:

„Landsmøtet slutter sig til komitéfertallets forslag til principerklæringen. Landsmøtet finder ikke, at vedtagelsen av denne principerklæring vil forpligte forbundsledelsen til at arbeide for fagforeningernes utmeldelse av Det norske Arbeiderparti. Det maa være en sak, som de enkelte fagforeninger faar avgjøre efter sin opfatning av det politiske arbeides betydning.“

Det er hovedsakelig denne busemand, at vi skal komme paa kant med partiet, som ved siden av syndikalismen er ført i marken mot flertallet. Det er som om man vilde mene, at syndikalismen bare var for fagforeningsfolk og socialismen for bønderne utover landet. Men utover landet er socialismen ikke lenger nogen busemand, og den tid vil komme, da man heller ikke lenger kan skrømme med syndikalismen. Hvis vi nu omlægger organisationsformene, saa vedtar vi principerklæringen som ledelinje i fremtiden. Vi kan vedta enten principerklæringen fra komitéflertallet eller fagoppositionens program; de sier det samme; men jeg anser principerklæringen bedre. Det er forøvrig bare en strid om ord, hvis realitet er ganske den samme. Jeg tror den parlamentariske linje vil kunne hjelpe os til den politiske magt, men ikke til den økonomiske frigjørelse. Man ser det, da Stortinget skal opta sit statslaan. Det oppstiller sine betingelser for det; men kapitalismen bestemmer andre etter sine interesser. Naar dette kan ske likeoverfor et kapitalistisk flertal, saa vilde naturligvis et socialistisk flertal ikke faa nogen midler. Tror man, at man kan ta fra det nuværende borgerlige flertal den økonomiske magt ved at bruke stemmesedlen? Nei, der skal nok andre midler til. Fagorganisationen maa først erobre den økonomiske magt i samfundet, skal det bli til noget. Naar vi har faat flertal for socialismen her i Norge, skal fagorganisationen gripe ind og erobre den økonomiske magt. Jeg vil anbefale principerklæringen til vedtagelse sammen med det tillægsforslag, jeg har stillet. Da skal det ikke kunne sies, at landsmøtet hindrer fagforeningene at staa i partiet.

Karl Andersen: Der er kommet saa megen forvirring ind i debatten, at det var paatide, at der blev bragt litt klarhet i begrepene. Richard Hansen sa, at flertallet her indbyr os til at vedta et forslag, som er stik i strid med socialdemokratiets principielle program. Han prøvet at bevise det ved at henvise til dette samme principielle program. I dette heter det, efterat der er pekt paa grundaarsaken til fattigdommen, folkets aandelige og økonomiske undertrykkelse og den sociale nød at socialdemokratiet vil ophæve klasseherredømmet og skape et fast grundlag for alles økonomiske og aandelige frihet. Det vil indføre en samfundsordning, som aapner vei for alle frem til selvstændighet og selvansvar. Han pekte videre paa, at det i programmet heter, at partiet vil arbeide for, at samfundet skal overta eiendomsretten til de naturlige rigdomskilder. Og da det i forslaget til principuttalelse heter, at der skal arbeides for at producenterne selv skal overta ledelsen og kontrollen, saa trekker Hansen den ovenfor nævnte slutning. Det synes logisk; men det er allikevel ikke riktig, fordi forutsætningen for at klasseherredømmet kan ophæves er, at lønsslaveriet blir avskaffet. Det maa avskaffes ved, at arbeiderklassen erobrer den politiske magt, faar herredømme over maskineriet i den nuværende stat og bruker det for at fremme sine klasseinteresser, m. a. o. ved at overføre *eiendomsretten* til naturherligheterne og de øvrige produktionsmidler fra de private til samfundet eller til folket. Og forutsætningen for saavel socialdemokrater som for syndikalister og anarkister er, at alle arbeidsføre skal delta i det produktive arbeide. Det er nemlig aldeles rigtig som Richard Hansen sa, at det først og fremst er som forbrukere, vi har interesser fælles. Vort liv opretholdes ved, at vi spiser og drikker,

har hus og klær til at skjærme os mot kulde, og det er for at dække disse behov at vi enten selv maa producere eller faa andre mennesker til at gjøre det for os. Dette er socialistisk A. B. C. Ser vi nu paa principerklæringen, saa ser vi, at der staa «endelig maal». Og det er jo klart nok, at saalænge den private eiendomsret bestaar, saa maa vi nøie os med at erhverve *medbestemmelsesret* over arbeidsvilkaarene. Men naar eiendomsretten er blit ophævet, naar ingen lenger behøver at arbeide mer end sin part, naar alle deltar i den fælles produktion for at dække de fælles behov, naar altsaa alle mennesker baade er producenter og forbrukere — fortæl mig saa hvad usocialistisk der ligger i det, at producenterne skal lede og kontrollere produktionen? Og der er ogsaa det at merke, at socialdemokratiet altid energisk har motsat sig de dumme forlangender om at trække op i detalj det socialistiske samfund. Det har nøiet sig med at paapeke, at den hittidige historiske utvikling viser frem mot socialismen, en samfundsordning hvor fællesinteressene er sat i særinteressernes sted. Det har fremdeles nøiet sig med at slaa fast, at det er den private eiendomsret til jorden og produktionsmidlene som staa hindrende iveien for fællesinteressernes seir og har erklært, at det vil ophæve den. Men om formene for *bruken* av fremtidens fælleseidendom har det ikke uttalt sig. Og set fra et socialistisk syn er der ingen anden mulighet end at overlate bruken til producenterne. Principerklæringen staa saaledes ikke i strid med socialdemokratiets principielle program, fordi det peker paa ophævelsen av eiendomsretten, mens principerklæringen bare peker paa den naturlige forutsætning for bruken av den eiendom, som de private er fratat retten til. Oksvik nævnte igaar, at debatten var mest teoretisk. La os saa gaa litt ind paa de praktiske ting. Han trak op sindsforvirrede teorier om fiskerne; la os se paa dem. Jeg vil først spørre, hvorledes fiskerne i Nordland kunde faa fat i lønsslaver. Der vilde ikke være nogen lønsslaver at faa lenger under disse forhold. Aune pekte paa, at vi fører lønskamp og ikke klassekamp. Dette er rigtig. La os bare erindre os typograferne i «Tidens Tegn», som lot sig bevæge til at gaa ut av organisationen. Vi kan naarsomhelst risikere den historie gjentat. Vi kan komme ut for det, at kapitalistene kjøper et større eller mindre mindretal av arbeiderne ut av klassekampen. — Det er farlig at være saa neutral, at man ikke tør peke paa maalet. Lian erkjender, at socialismens og syndikalismens maal er fælles; men syndikalismen og socialdemokratiet er forskjellig, sier han. De behøver dog ikke komme i kollission med hinanden. Lian komplimenterte Alfred Nilsen for hans ærlige og aapne antiparlamentariske standpunkt. Javel, der er folk som bare ofrer sig for kooperationen, andre bare for det politiske liv og igjen andre bare for fagbevægelsen. — Vi er ogsaa klar over, at under interessemotsætninger skal ikke en arbeidsgruppe kunne tvinge hele samfundet. Vi kunde tænke os at saa blev gjort. Man fik da gjøre som bolschevikerne har gjort i Rusland med statstjenestemændene som gjorde obstruktion. Man fik ta fra dem brødkortene. Jeg vil anbefale principerklæringen. Dog vil jeg forbeholde mig adgang til at foreslaa punkt 3 strøket og punkt 2 da git saadan ordlyd:

«2. at arbeiderklassens bestræbelser for at tilvende sig økonomisk frihet og selvstændighet derfor maa gaa ut paa at nøytralisere virkningerne

av den kapitalistiske utbytning ved, at arbeiderklassen utvikler sine økonomiske organisationer og gjennom dem tilkjemper sig de bedst mulige arbeids- og livsvilkår, og maa sluttelig se sit maal i at overføre ledelsen eller kontrollen av den økonomiske virksomhet fra den ikke-producerende kapitalistklasse og til producenterne selv, for derved at avskaffe kapitalismen og gjennomføre en socialistisk samfundsorden».

Aasmund Sefors: Vi maa ha principielle linjer at gaa efter. Arbeidsgiverne har sine prinsipper, som de trofast følger og saa skulde vi ikke klargjøre og opta vore? Dette kan ikke gaa i lengden. Netop fordi de økonomiske organisationer i Finland stod politisk magtesløse kunde de ikke faa sit program gjennomført. Det er fremholdt av Lian, Richard Hansen og Sethil at vi skal være politisk nøytrale; men Lian kommer allikevel til den konklusjon at Arbeidsmandsforbundet er politisk. Premisserne er her motsat konklusjonen. Vi kan ikke være politisk nøytrale. Socialismen forpligter sig til at ta hensyn ogsaa til andre samfundsklasser og der findes mange sosialistiske arbeidsgivere ut over landet som er taknemmelige for voldgiftsloven. Jeg vil anbefale principerklæringen med Volans tillæg.

Afred M. Nilsen: Jeg er næsten nødsaget til at komme tilbake til begyndelsesgrundene for socialdemokratiet. Man behøver ikke nære nogen bekymring. Ingen tviler paa at socialdemokratiet kommer til magten her i landet. Det vilde være et under om saa ikke skedde. Men fordi om socialismen kommer til magten er det allikevel et spørsmål om arbeiderklassen dermed er sikret tilfredsstillende tilstande. Jeg er ikke sikker paa at socialdemokratiet vil gi os ideelle tilstande. Derfor skal arbeiderne stille sig slik at de har garantier. Gjennem sin fagorganisation skal de paase sine interesser varetat. Arbeiderne maa gaa til streik ogsaa i en socialistisk kommune. Lian sa at det ikke var systemets skyld; men det kunde være personers skyld. Jeg sier at det er systemets skyld og ikke personernes. Det er et ganske væsentlig forhold at arbeiderne er nødt til at hævde sine økonomiske interesser under ethvert system. Mange tror at fagorganisationen ikke er nødvendig under socialismen, men da bedrar man sig. Lian forsøker indbilde dere at det er et mindretalsstyre vi vil. Alle maa da skjønne at denne paastand ikke er riktig. Arbeiderne vil gjennom sine økonomiske sammenslutninger avskaffe utbytningen og snylteriet; alle skal utføre nyttig arbeide. De skal skape værdier for at faa ret til at nyte godt av dem. Med produsenter mener vi det hele folk; idag produserer kun endel av folket. Vi vil tvinge hver eneste en til at være med og frembringe samfundsgoder. Det er nok paa den anden side mindretalsstyret hævdes. I Stortinget sidder 123 mænd og bestemmer over 2½ million. Er ikke dette mindretalsstyre? Hvorledes skal vi saa skaffe garantier? Ved at fagorganisationen er indstillet paa at kunne gjøre det. Ved at være beredt til at overta ledelsen og kontrollen over produktionen. Vi maa sette vor organisation til at klare den opgave. Dette er meningen med principerklæringen. Den forpligter til en større overtagelse av arbeiderklassens interesser, den forpligter til mer aggressiv kamp. Nygaardsvold tror vist at principerklæringen vil skræmme, men da har han ikke forstaat hvad

som ligger i den. Naar en fagbevægelse bekjender sig til en mer revolutionær taktik, saa vil den ogsaa føre en mer hensynsløs kamp mot arbeidsgiverne og samfundet. Jeg vil ikke som syndikalist derfor være med paa at hindre socialdemokratiet i at komme til magten. Jeg stiller mig i saa henseende ganske nøytral, men i en henseende er jeg ikke nøytral. Jeg vil følge med og se hvad de karene som faar magten gjør med den. Jeg vil være med og slaa dem over fingrene dersom de ikke tremmer arbeiderklassens interesser. Der er mange udmerkede syndikalister som deltar i det parlamentariske liv. I Italien har de mest fremskudte deltat her i Norge Tranmæl. Vi kjender alle denne mand. Professor Edvard Bull har betegnet ham som Norges mest fremskudte syndikalist. Likedan er det med Volan og flere andre. De deltar i det parlamentariske arbeide, men som fagforeningsmedlemmer er de allikevel syndikalister. Med syndikalismen mener vi selve organisationen; medlemmerne skal staa frit. Nu er da ogsaa indvendingen mot principerklæringen for at den vil tvinge avdelingerne ut av partiet ryddet bort ved Volans forslag. Dette forslag holder vi selvfølgelig paa. Jeg vil stemme for det. Vi som holder paa den federative organisationsform vil lave dogmer, sier Lian. Man har været fri for dogmer før. Jo men har vi hørt dogmer. Lian gjentar de gamle gang paa gang idag. Vi har ikke noget dogme. Vi sier: Stol paa Eder selv, ikke paa andre. Vi vil ha praktiske realiteter. Det er ellers meget i Lians foredrag jeg kunde ha lyst til at imøtegaa; men det vilde føre for langt. Det er sagt at min fremstilling av syndikalismen er uklar, men den er ikke uklar i forhold til sin kortfattetethet. Der kunde været skrevet en hel del mer; men ogsaa det er galt; ti da vilde Rontén hat endnu større grund til at beklage sig over misbruk av forbundets papir. Det kan dog allivel vise sig nyttig det som er gjort. Det har været et vældig arbeide med at plukke det istykker her. Ja, Lian sier endog at han maa skrive en brosjyre for at slaa Alfred Nilsens teorier ihjel. Der maa saaledes allikevel være noget i det.

Eftermiddagsmøte torsdag 29. august.

Dirigent: A. Kalvaa.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Forbundets organisationsform.

Fortsættelse.

G. Sethil: Fjeldstad fra Stavanger sa, at det var unødig for hovedstyrets medlemmer at holde foredrag her; repræsentanterne hadde opgjort sig sine meninger før de drog hjemmefra og var ikke til at omvende. Fjeldstad kunde derfor ogsaa spart sig sit foredrag. Han og flere andre talere er kommet ind paa Kriatiana kommunes forhold til sine arbeidere, og da dette har været meget fremme i debatten, skal jeg gi nogen orienterende bemerkninger derom. Jeg har deltat i arbeidernes møter og i for-

handlingen om overenskomst for dem. Nye overenskomster blev oprettet ifjor for dem, som før har hat saadanne, og nye arbeidere kom med. 48 timers ukentlig arbeidstid blev bl. a. indrømmet. De kommunale arbeidere har ikke villet indbringe spørsmålet for landsmøtet, skjønt de har repræsentanter her, hvilket viser, at der ikke er saa meget at klage over. De kommunale arbeidere har heller ikke ment, at de skulde undvære sin fagorganisation, fordi om der er et slags socialistisk flertal i kommunen. Flertallet er svakt, idet ordførerens stemme gjør utslaget. Det er ogsaa besluttet kun at beskæftige organiserte arbeidere. Beslutningerne er fattet med 42 mot 42 stemmer. Mindretallet har indanket denne del i overenskomsten og likeledes hel fridag 1. mai (§§ 1 og 8 i avtalen) for departementet, og der er ingen bestemmelse tat endnu. Flertallet i kommunen er svakt, og desuten er man belemret med de borgerlige institutioners hindringer. Med sin hentydning kan jeg tænke, at Fjeldstad mente gasverksarbeiderne som nedla arbeidet. Vi har nu hat det nævnte flertal i kommunen i 1½ aar, og paa den tid er det ikke godt at skape store forandringer. Vi har et gammelt høist umoderne gasverk, som helst burde raseres. Vi har set os om efter ny tomt til gasverket, og med beliggenheten er vi kommet i tvistemaal med nabokommunen, saa det er vanskelig at faa realisert tanken om nyt gasverk. Dette har ført til, at gasverket i Kristiania faktisk er sprængt. Det er beklagelig baade for kommunen og forbrukerne. Gasverket er gammelt, tungvindt og kostbart i drift, og dette gaar selvfølgelig ut over arbeiderne. Det er ikke saa godt at bøte paa med en gang. Jeg skal dog nævne, at vi har kortere arbeidstid end ved de moderniserte gasverker i Bergen og Trondhjem. Man ser her, at vanskelighetene har været store, men at man har søkt at overvinde dem. Arbeidsforholdene ved gasverket var som sagt ganske forskrækkelige, og arbeiderne krævet da 6 timers skift. Spørsmålet herom kunde ikke gasverksdirektionen paa egen haand avgjøre; det maatte ind for formandskapet. Arbeiderne hadde ikke taalmod til at vente og nedla arbeidet. Arbeidet blev imidlertid gjenoptat, og forhandlinger kom istand. Det er vanskelig at faa forbedringer uten at indføre 6-timers skift. Spørsmålet er endnu ikke avgjort, da driften maa omordnes herefter. Dalastøl fremholdt bl. a., at vi kun skal se hen til os selv og ikke ta hensyn til andre organisationer. Det høres godt ut dette med selvstændigheten. Men om flertallet ikke tar hensyn til andre organisationer, saa vil det dog ha fastslaat de syndikalistiske prinsipper for vor organisations medlemmer. Mindretallet mener, at naar vi staar i en organisation — Landsorganisationen — saa skal vi ta hensyn til samarbeidet og til dens love. Man trækker sammenligning med Arbeidsgiverforeningen i politisk neutralitet. Arbeidsgiverne sogner under alle borgerlige partier, som Nilsen gjør oppmerksom paa i sine præmisser. Saaledes anbefales arbeiderne ogsaa at ordne sig. Dette skulde føre til samme konklusion som mindretallet. Men det gaar tvertimot; det ender med at kræve en erklæring om politiske opfatninger. Man hævder at man vil staa bedre i det i agitationen, naar man faar vedtat en politisk erklæring. Vi skal faa saa mange av de utenforstaaende med. Men jeg husker, at i aarene før 1904 da fremholdt man, at det var til skade for organisationen, at vi stod i partiet. Det hindret utenforstaaende at komme med, sa de radikale. Mange vilde ikke

gaa ind i fagorganisationen, fordi den var socialistisk. Nu forekommer det mig, at vi vil komme i samme stilling, hvis vi vedtar en principerklæring som den her foreslaaede. Hovedmassen av arbeiderne er ikke syndikalister, de er socialdemokrater. De vil da kunne si, at de ikke kan gaa ind i en erklært syndikalistisk organisation. At den er det viser da principerklæringen og lovene. Jeg mener, at skal man faa samlet arbeiderne om de økonomiske interesser, saa faar vi undlate at si noget om politikken. Hvad der trænges av økonomisk program, har mindretallet pekt paa i § 1, i punktet om fordelingsakkorder. Dette anviser ikke en direkte vei, men spørsmålet bør tages op. At overta arbeidet kooperativt behøver ikke ha saa lange utsigter som flertallets principforslag.

J. Nygaardsvold uttalte sin tilslutning til Løgavlen om at vore forbundslove bør forandres til forbundets gagn. Det var klaget over at flerallets motivering til principerklæringen var uklar; men var det at undre sig over? Denne erklæring skulde jo være bindende for forbundet, og det gjaldt da at indkapsle den i en syndikalistisk brosjyre, slik at socialdemokratiet hadde vanskelig for at forstaa dens egentlige mening og hensigt. Støstad sier, at han ikke vil definere syndikalismen. Der er vel ingen uoverensstemmelse i definitionen i rent sproglig henseende; men det er en samfundsmæssig teori som følger den, og det er den det gjælder. Den er vi imot.

Fjeldstad forundret sig over at Hommelvikarbeiderne kunde sende en representant som mig til landsmøtet. Det kommer derav at der ikke er mange syndikalister i Hommelviken og at de ikke sluker raat alt som kommer fra Trondhjem. Jeg er i god overensstemmelse med mine vælgere. Det er flere aar siden Hommelvikarbeiderne meldte sig ind i fagoppositionen, og de var nok ikke saa naive at de trodde revolutionen skulde komme med en gang for det. Det var jo ivaar revolutionen skulde komme. Paa arbeidspladsen er der imidlertid ikke spørsmål om syndikalisme eller socialisme er det sagt, og er det da nødvendig at vedta en syndikalistisk principerklæring her? Det er sagt de gamle at de skulde ta fornuften fangen under troens lydighet, og et eksempel paa disse har vi her i hr. Aune. Han var i dyp vildrede over præmisserne til erklæringen; men han tok fornuften fangen under radikalismens lydighet og slog sig tilfreds med det. Mit stortingsophold har ikke demoralisert mig; hvis det at følge sin fornuft er demoralisation, saa var den begyndt længe før jeg kom paa stortinget. Saa har jeg nogen ord til Volan. Han er enig med mig i at lønskonflikterne har git fagoppositionen vind i seilene, men forundres over at jeg da ikke vil ha forandret forbundets love. Det er i første række principerklæringen jeg reagerer imot. I de forskjellige lovforslag vil jeg staa frit. Jeg vil se om større albuenum kan skaffe medlemmerne bedre resultater. Men jeg maa med sorg si, at Volans standpunkt er uklart. Han sa, at han ikke hadde nogen tro paa stemmesedlen; men allikevel har han deltat med liv og kraft i det politiske liv. Han lot os ogsaa forstaa at en socialistisk representation i det offentlige liv ikke var noget at lite paa. Det ser næsten ut som om socialistene er værre end de borgerlige. Jeg vet ikke hvorledes Volan og andre socialister optrær i Trondhjems bystyre; men jeg vil ialfald som socialist ha kravene fra arbeiderne opfyldt. De faar selv ta ansvaret ved

at stille dem. Saken her synes nu at være kommet ind i et nyt spor ved det forslag fra Volan. Man har hat det indtryk at principerklæringens aktier stod lavt i kurs, og saa skal de høines ved et tillæg — en nærmere forklaring. Denne erklæring trænger efter Volans mening en særlig fortolkning for ikke at bli misforstået. Men naar det er et saa vrangt stykke, hvorfor skal man saa vedta det? Naar det heller ikke skal være nogen forpligtelse, saa bør det tages tilbage. Vi skal ikke vedta noget, som forbundet maa utgi forklaringer til. For Alfr. Nilsen er det greit. Han er antiparlamentariker, og ut fra det syn argumenterer han. Dette ligger til grund for principerklæringen; men det tror jeg ikke paa; sverger derfor heller aldrig til det. Det var det jeg tænkte mig, at man skulde ta Tranmæl til indtægt dennegang ogsaa. Tranmæl er baade syndikalist og socialdemokrat samtidig, og da kan vi andre ogsaa være det. Jeg kan det ikke, om andre kan det. Jeg kjender saadanne trekjønnede opfatninger. Denne personkultus fører til saa meget rart. Vi bør ikke binde os som fagforbund hverken til den syndikalistiske eller til den socialdemokratiske retning. La syndikalismen og socialismen møtes paa samme grundlag som hittil.

Dirigenten: Vi maa nu søke at bringe denne sak til avslutning idag, og jeg vil høre om forsamlingen ikke nu anser tiden inde til at sætte strek med de indtegnede talere.

J. Eikefjord: Jeg benytter da anledningen til at opta mit antydede forslag som indført i dagsordenen under forslag nr. 9.

H. Hellebø foreslog; «Landsmøtet vedtar ingen bindende principerklæring for forbundet. Lovene forandres i overensstemmelse med tidens krav.»

Strek besluttedes derpaa sat.

J. M. Ødegaard: Det var en direkte provokation av Eikefjord, som bragte mig til at ta ordet idag. Det var at jeg ikke som medlem av partiets centralstyre har tat reservation mot principerklæringen. Jeg vil si at ved den omformning som erklæringen nu har faat er der ikke bare foregaat en sproglig forandring, men ogsaa en reel, og den er blit mer præcis. Naar der nu ogsaa er tremsat tillæggsforslag av Volan saa er det hele ikke væsensforskjellig fra fagoppositionens program. Den sidste taler vilde ha at det skulde være likesom et falsk skilt ved indgangen til Arbeidsmandsforbundets dør. Det skulde være en syndikalistisk erklæring. Jeg skal ikke gi mig av med at definere, men saadanne argumenter virker ikke overbevisende. Jeg vil slutte mig til hvad Lian sa idag at Landsorganisationen ikke har nogen befatning med vore forbundslove. Forbundet har kun at respektere Landsorganisationens love. Det samme gjælder indvendingen mot at avdelingerne skal bli nødt til at gaa ut av partiet. Partiet har intet at gjøre med vore avdelingers love. Avdelingerne har kun at respektere partiets program. Jeg har ikke noget mot vedtagelsen av principerklæringen i den form den nu foreligger. Vi kunde gjerne vedta fagoppositionens program; men man skal ikke benytte sig av et noget ændret ordvalg til agitation mot den principielle erklæring.

Olav Oksvik: Naar jeg trak frem eksemplet fra Kristiansund, saa var det fordi jeg vilde nævne en forening som stod i en isolert stilling

og hvordan den blev stillet i nedgangsperioder. Der er sagt saa meget om bortforpagtning av magten. Alfred Nilsen nævnte saaledes som det værste eksempel paa mindretalsstyre Stortinget med sine 123 medlemmer representerende — tyranniserende — 2½ million mennesker. Men det gaar ikke an for alle disse millioner at samles og avgjøre sine fælles saker, derfor maa de ha sin representation. At tale om tyranni her er meningsløst. Men fra et statsfiendtligt standpunkt er ogsaa en socialistisk stat tyranni. Det er sandt, vi maa overlate endel av vor personlige frihet ved representationen; men den eksisterer dog som magtfaktor. Hvad tyranni angaar, saa vil jeg ogsaa foretrække en stor tyran mot en masse smaa, selv om de er syndikalister. Man kjører op med Tranmæl som oversyndikalisten. For 8 dage siden var han paa Molde og talte ogsaa om syndikalismen. Han sa at de borgerlige var slaat ind paa den nu, idet de vilde dele arbeidsutbyttet med arbeiderne. Dette var en fælde, sa han, men han trak det frem som et bevis paa forskjellen mellem et syndikalistisk og et socialistisk samfundssyn. Volan finder vanskeligheter paa mange omraader, saaledes ved mit eksempel paa fisket. Men ogsaa her finder arbeiderklassen at staten maa gripe ind f. eks. ved fastsettelsen av priser, leveranser o. l. Dette er indgrep mot producenterne, i dette tilfælde fiskerne. Saken er ikke saa klar som enkelte vil ha det til. Jeg vil si at fagoppositionens arbeide gjennom aarene har været tyndt. Fra først av var det nogen praktiske krav. Man skulde føre krig mot «paverne i Folkets Hus,» avskaffe «klampen om foten» o. l. Nu er man løpet væk fra disse. Man har ofret et plag her og der om man til at begynde med var forholdsvis velklæd. Snart staar man igjen i bare skjorten. Denne skjorte er principerklæringen nu. Volan søker at redde sig med et tillæggsforslag. Den slags krampagtige forsøk paa at redde sig ut av ubehagelige situationer kjender vi. Nei, la os faa principerklæringen med hvad den virkelig sier og ikke noget utenom. Det er ærlig. Vi hørte om saa megst som skulde ske efter partiets landsmøte ivaar. De nye folk skulde gjennomføre de nye ting. Vi har ventet hele sommeren paa at noget skulde ske. Intet er skedd. Nei, de som skal stelle med affærerne maa nok trampe de gamle veie. Det gaar ikke an at slaa ind paa linjer hvor den store masse ikke vil følge. Det vil ikke ha nogen betydning for arbeiderklassens frigjørelse.

Kr. Nordli: Her er to principielt forskjellige opfatninger og det er ganske naturligt at de bekjemper hinanden. Forsaavidt som fagbevægelsen har en politisk oppgave, er det riktig at principerklæringen har en politisk tendens ogsaa. Mat og klær er ogsaa politiske spørsmaal. Mindretallet har imidlertid ikke patent paa at de har det rette grundsyn. Hans Hansens eksempel fra Horten med de faglærte og ikkefaglærte arbeidere viser nødvendigheten av at arbeidsgrupperne blir selvbestemmende. Mindretallet er heller ikke konsekvent. Naar Sethil taler om at det i § 1 har tat op fordelingsakkorden, saa er dette en stor indrømmelse til flertallet. En fordelingsakkord er ikke retfærdig uten at fagforeningen kontrollerer den. Man fremholder syndikalismen som en busemand, la arbeiderne faa komme denne busemand nærmere, saa skal man nok se frykten svinder.

Richard Hansen: Vi har nu holdt paa et par dager her med en

politisk diskussion; det var paa tide vi kom ned paa bakken igjen. Vi faar da se paa realitetene. Her er da spørsmålet: hvilken linje er den rette at følge, den syndikalistiske eller den socialistiske. Flertallet holder paa, at den socialistiske linje ikke fører frem. Der maa findes noget andet ute i det blaa. Det er som naar man ser i en omvendt kikkert; da blir selv de nærmeste gjenstande saa langt borte og saa uendelig smaa. Dette er flertallets syn ved fremstillingen av socialdemokratiet. Skal vi nu finde ut, hvilket gagn prinsiperklæringen skal bringe forbundet og medlemmerne, saa maa vi spørre, hvorledes erklæringen harmonerer med lovene. Eller skal den være bare en fane, et merke for den revolutionære fagbevægelse? Men med hensyn til lovene saa er det slik, at i det væsentlige har flertallet gaat med paa mindretallets forslag. Det er bare i paragraferne 1, 8 og 9 der er nogen væsentlig forskjell. Der er heller ikke her større forskjell, end at der kan være samarbeide. Flertallet har villet markere sit revolutionære syn. Fra først av var det tænkt, at prinsiperklæringen skulde staa i lovene foran formalet. Ord og vendinger har torsaaviddt ingen større betydning. I praksis vil forbundets virksomhet bli den samme som før. Forbundet vil komme til at virke som hittil. Forskjellen er at man nu vil heise en politisk fane, som forbundets medlemmer skal følge. Alfred Nilsen harcellerte med de 123 mand i Stortinget, som sitter og bestemmer for hele landet; men her sitter ogsaa 170 mand og bestemmer for forbundets 28 000 medlemmer, og vil fastslaa hvilken politisk tro de skal ha. De som hævder det repræsentative systems forkastelighet, indbyr her til at vedta noget saadant uten at spørre medlemmene. Der findes ingen der viser en saadan brutal magt over sine medlemmer som syndikalistene; det paaviste Alfred Nilsen likeoverfor Aakervik i Arbeidersamfundet. Men Aakervik er jo syndikalismens yppersteprest her i landet. — I § 8 punkt 12 staa der:

«En streik kan ikke hæves av forretningsutvalget, før det ved avstemning er vedtat med flertal inden den eller de foreninger som omfattes av konflikten.»

Dette er mit og Sethils forslag. Vi vil, at medlemmene skal ha magten. Men selv om lovene hjemler noget andet nu, saa vil ingen allikevel bruke den ret til mot en avdelings vilje at stanse en konflikt. Det er som sagt liten forskjell i lovforslagene; men vi er gamle socialdemokrater og kan ikke være med paa syndikalismen. Ca. 90 procent av forbundets medlemmer staa i partiet; men hvorledes kan da landsmøtet beslutte, at herefter skal de sverge til syndikalismen? Hvis dette gjøres, er det en selvfølge, at man faar vælge tillidsmænd blandt flertallets folk. Vi skal saa se om nogen aar, om ikke virksomheten allikevel er den samme. Jeg vil nu spørre, om det er meningen her at vedta en prinsiperklæring og ikke ta den ind i lovene. Enhver, som skal melde sig ind i organisationen, vil da være uvidende om den, og vet ikke hvad han forpligter sig til. Men lovenes § 1 begynder med at henvise til den. Skal man vedta prinsiperklæringen, saa maa den selvfølgelig ogsaa sættes ind i lovene. Men punkt 4 i § 1 staa i aapenbar strid med Landsorganisationens love, og talder prinsiperklæringen, saa maa ogsaa det punkt falde. Det lyder saaledes: «At gjøre fagbevægelsen til en federativ, revolutionær klassekamporganisation, hvis opgave maa være at avskaffe den

økonomiske utbytning, ved producenternes direkte kontrol eller overtagelse av produktion og omsætning og derved gjennomføre den socialistiske samfundsorden.» — Det er saa, at vi ikke skal hefte os i lovparagrafer; men vi bør dog se til at faa vore love i overensstemmelse med den organisation, vi tilhører som forbund. — Under debatten her er det bragt frem, at fagorganisationen maa gaa til aktion selv mot et kommunestyre med socialistisk flertal. Ja, jeg vil si at det vilde være sørgelig, om vi skulde oppløse vore avdelinger, fordi vi fik flertal i kommunene. Vi har bruk for fagforeningerne ogsaa under socialismen. Det er forevrig ogsaa slik, at selv om vi har flertal i kommunerne, saa er vi bundet av formandskapsloven. Staten staa med sin haand over kommuniststyrene. Vi faar sørge for, at vi faar magten ogsaa der, hvor der bestemmes over kommuniststyrenes beslutninger. Selv i Trondhjem, hvor sosialistene har baade ordfører og viceordfører, maatte pladsene hos de kommunale fiskehandlere sies op, og Tramæl, fællesoverenskomstens motstander, fik istand overenskomst med dem. Skurekonene ved Trondhjems folkeskoler nedla arbeidet, og den socialistiske ordfører bremset mot deres krav. Kristiania kommune er ikke mer reaktionær end andre, og den kan ikke kritiseres, fordi den vilde ha tid paa sig til at ordne 6 timers skift. — Spørsmålet om hvorledes produktionen skal ordnes efter flertallets forslag er litet utredet. Ingen her har greiet det eller endog gjort forsøk paa det. Vi har faat de opplysninger, at prinsiperklæringen er det samme som fagoppositionens program. Det sier ogsaa Ødegaard. Fagoppositionens «livsnerve» skulde altsaa bety overgangen til syndikalismen. Men er dette saa, da er det merkelig, at det skulde være nødvendig for Eikefjord at opta fagoppositionens program som forslag ved siden av. Men naar det er det samme, saa bør vi ogsaa stemme ned dette subsidiære forslag, Volans tillægsforslag gaar ut paa at vedta prinsiperklæringen, men anbefale avdelingerne ikke at melde sig ut av partiet. Volan maa altsaa være bli overbevist under debatten her, at prinsiperklæringen ellers vilde føre til utmeldelse. Men stillingen blir endda uklarere ved at vedta det forslag. Det er mange maater at faa et forslag igjennem paa; Volan regner med forsamlingens naivitet for at fremme sit. Nei, la os faa en ren avstemning over prinsiperklæringen. Har den flertal, saa faar man bøie sig for det; men la der ikke være nogen undvikelse fra den og fra hvad den fører til. Men da faar ogsaa forbundets ledelse vælges inden den gruppe som seirer; ti dette er en parlamentarisk avgjørelse. Det vilde være meningsløst at vælge reformister til at gjennomføre saadant; man faar vælge folk som tror paa det. La os saa faa en grei avstemning, saa har vi utbytte av disse 2 dages debat.

Kristian Aune: Jeg foreslaar 5 minutters taletid for de efterfølgende talere.

E. Volan: Det strider mot den forretningsorden, vi har vedtat.

Dirigenten: Forsamlingen maa allikevel være herre over enten den vil indskrænke debatten eller ei.

Forslaget blev ikke optat.

Sten Johansen: Vi forlanger en organisationsform saa radikal at den tillater os at fremme vore krav. Det har vist sig at den organisationsform vi har ikke duer til det længer; derfor er det forandringen nu

sprænger sig frem. Vi har hørt av Lian at Jernbaneforbundets formand har faat permission for at agitere for forbundets indmeldelse i Landsorganisationen; men tror I det forbund vil gaa ind i en federalistisk organisation? Nei, det er netop argumentet ogsaa mot det som flertallet foreslaar her. Vi skal uten hensyn til nogen kant vedta principklæringen og derved skaffe os en revolutionær organisationsform. Naar vi har set at det ene er forkastelig saa faar vi finde noget andet, og valget staaar idag mellem hvad vi har hat hittil og den federalistiske organisationsform.

O. V. Willumsen: Det var kun et par bemerkninger jeg skal gjøre. De forskjellige forhold Richard Hansen trak frem fra Trondhjem er det bedste bevis vi syndikalister kan faa for at parlamentarismen er ubrukkelig, og at de organisationsformer vi har ikke svarer til sin hensigt. Et socialistisk flertal i kommunestyrene magter ikke at følge socialismen. Det som har undret mig mest paa dette landsmøte er at flere kommer og sier at de ikke kan gaa med paa principklæringen fordi den er tillagt motiver den ikke har og konsekvenser den ikke kan faa. Det skræmmer ikke mig. Det samme kunde jo tillægges parlamentarismen. Jeg vil anbefale principklæringen. Formen har ingen betydning, naar grundprinciperne er de rette. Men indvendingerne mot formen er det meste av betydning som er gjort. Det vil heller ikke nu være noget mot at bli optat i Det norske arbeiderparti fordi om man er antiparlamentariker. Jeg er da med i partiet skjønt jeg er antiparlamentariker.

H. Hellebø: Fjeldstad kræver navneprop, fordi det skulde konstateres hvem som stemte mot principklæringen. Disse var da ogsaa mot forbedringer i arbeidernes kaar. Dette er vel dreit. Vi skal ikke bebreide hinanden uædle motiver. Jeg har fremsat forslag om at vi ikke skal vedta nogen principklæring; thi det er ikke sikkert at der er flertal i forbundet for den syndikalistiske optatning. De syndikalistiske talere kan ha faat bifald og der kan være ropt hurraer for dem uten at forsamlingerne dermed har været hverken for eller mot syndikalismen. Ut fra dette syn er det upraktisk at vedta nogen principklæring; thi selv om den blir vedtat, saa blir den nok ikke praktisert. Flertallet har selv medgit at den vil bli vanskelig at praktisere. Derfor er det ogsaa et farlig standpunkt for os at vedta principklæringen nu. Jeg tror det er heldigst for alle parter at vi ingen principklæring vedtar; men former lovene som livets praksis tilsier os. Paa dette grundlag anbefaler jeg mit forslag.

Thv. Nilsen: Her er fremkommet merkelige uttalelser som endnu staaar uimotsagt. Det er sagt at arbeiderne ikke er voksne til at motta de nye linjer. Dertil vil jeg svare at arbeiderne utover landet er likesaa voksne dertil som de som sitter her. Det er yderligere sagt at de unge og uansvarlige vil rykke ind. At de unge kommer med er ingen skade; thi de er vist likesaa dygtige til at styre de som de gamle. Jeg vil ogsaa gjøre opmerksom paa at man kan være like god socialist om man stemmer for flertalsindstillingen her. Det er ikke bare statsocialisme vi skal ha. Vi skal lægge produktionens kontrol i det arbeidende folks hænder. Rich. Hansen synes at mene at det bare er principklæringen som skiller; men det mest skillende maa vel være bestemmelsen som er

foreslaat i loven hvorefter forbundet skal gjøres federativt. Jeg vil anbefale principklæringen vedtat, saa faar vi saken avgjort.

Knud Dalastøl: Det er sagt her at der er forskjjel paa principklæringen og fagoppositionens program, og denne fortolkning har endog Eikefjord gjort sig til talsmand for. Jeg er enig med Ødegaard som sier at der ingen forskjjel er. Det er kun en strid om ord. Man skal ikke tillægge ombygningen av ord en saadan betydning. Fagoppositionens program sier:

«Da fagorganisationen danner livsnerven i arbeiderbevægelsen, hvis viktigste opgave er at omskape samfundsforholdene, bør den naturlige konsekvens være, at dette formaal faar en fremtrædende plads i den faglige eller økonomiske virksomhet — at der altsaa ikke bare tilstræbes forbedring av arbeidernes kaar *indenfor* rammen av kapitaliststaten, men at man kjæmper for at sprænge denne og avskaffe den økonomiske utbytning ved producenternes direkte kontrol eller overtagelse av produktion og omsætning og derved gjennomføre den socialistiske samfundsordning.»

Punkt 2 i principklæringen lyder:

«at arbeiderklassens bestræbelser for at tilvende sig sig økonomisk frihet og selvstændighet derfor maa gaa ut paa at nøytralisere virkningerne av den kapitalistiske utbytning ved at arbeiderklassen tilkjæmper sig de bedst mulige arbeids- og livsvilkaar, og maa sluttelig se sit maal i at overføre ledelsen og kontrollen av den økonomiske virksomhet fra den ikke producerende kapitalistklasse og til producenterne selv, for derved at avskaffe kapitalismen og gjennomføre en socialistisk samfundsorden.»

Det er her kun ordene «og» og «eller» som skiller, og dette er ogsaa bragt i overensstemmelse. Det er ingen væsensforskjel. Vi kan derfor ogsaa godt vedta Eikefjords forslag. Men naar vi nu har en komitéindstilling bør man ikke dele sig og ikke faa noget vedtat. De som kan stemme for fagoppositionens program kan ogsaa stemme for komitéindstillingen. Dette skulde være ganske selvindlysende. — Jeg vil benytte anledningen til at protestere mot Steffensruds paastand om at den elektro-kemiske gruppe skal være imot de nye linjer. Det er en tilsmikelse. Richard Hansen sier at denne forsamling ogsaa er et slags mindretalsvælde. Dertil er at bemerke at vi ikke godt kan undgaa helt det repræsentative system; men denne forsamling har medlemmerne bak sig, og de har hat anledning til paa forhaand at fatte beslutning i de saker som her behandles. Repræsentanterne vet hvilken stilling medlemmerne har tat og hvad de vil. Regjering og storting utsender ikke sakerne til folket til forhaandsbehandling. Vi vet ogsaa at forsamlingen gir et godt uttrykk for stillingen blandt arbeiderne utover landet. Det er sagt av Lian at spørsmålet nu er om vi skal slutte med det socialistiske opplysningsarbeide og begynde med noget andet. Nei, spørsmålet her er om nye veie paa det faglige omraade; det har intet med det socialistiske opplysningsarbeide at gjøre. Det er ogsaa antydnet av enkelte talere at det vilde bli tyrranni om avdelingerne skulde faa avgjørelsen. Aanei, det vilde nok ikke passere. Vi er avhengig av hverandre, og dersom en gruppe vilde kaste sig op til tyrann, saa vilde nok de andre tvinge den til at opgi det. Man mener ogsaa at dersom vi hadde hat et socialistisk flertal i nationalforsamlingen saa vilde vi ikke hat voldgiftsloven, og vi

vilde sikkert hat 8 timers dagen. Jeg har ingen tro paa dette. Det kan nok hände at vi vilde hat 8 timers dagen; men socialisterne vilde nok behovet voldgiftsloven i sin stats interesse. Det er ikke sikkert at et socialistisk flertal vilde vareta arbeidernes interesser. Lian nævnte at det kunde avhænge av *personerne*. Nei, det er systemet. Det viser ogsaa eksemplerne fra Trondhjem, Det er sjelden at en kommunes og arbeidernes interesser falder sammen. La os vedta principklæringen og ikke fortape os i haarkløverier.

Sverre Støstad: Richard Hansen sa at principklæringen ingen praktisk betydning vilde faa. Hvorfor bekjæmper han den saa? Saken er nok den, at Hansen ser en fare for den reformistiske fagbevægelse i den. Lægger man det i den, saa er det da ogsaa klart at den faar overordentlig stor betydning. Jeg kan imidlertid ikke skjønne motstanden mot den nu, da vi har foretat de ændringer i den som gjør at den aldeles ikke blir forskjellig fra fagoppositionens program. Oksvik mente at fagoppositionen intet hadde gjort; men her motsir Lian ham som hævder at der har været utvikling i den retning fagoppositionen arbeider.

Ole Høgseth talte for flertalsindstillingen og hævdede at indvendingerne mot principklæringen hadde været uten betydning.

Johan Sørensen: Jeg vil gjøre Richard Hansen opmerksom paa at paa 3 konferencer av fagoppositionen er politisk neutralitet vedfat. Der er ingen fare for at vedta principklæringen.

Hans Moen: Det maa nu være slut med hurramøter, og vedtagelse av resolutioner. Det kan vi overlata til Oksviks fremgangslinje. Vi vil ikke lave resolutioner til regjering og storting, men sætte vore krav igjennem ved organisationens magt. Samfundet og staten skal ikke staa som husbonde over os. Og behøver vi vore organisationer nu saa vil vi likefuldt trænge dem i den socialistiske stat. Røed sa at tidligere hadde vi hævdede sabotage og obstruktion, nu vilde vi ha den syndikalistiske linje. Han kjender altsaa ikke den revolutionære linjes kampmidler. Det er netop direkte aktion, sabotage og obstruktion, og dette er syndikalismens kampmidler. Lian nævnte at om vi idag hadde hat flertal i stortinget, saa vilde vi ha faat 8-timersdagen. Jeg tror det. Men om den norske arbeiderbevægelse hadde været gjennemsyret av revolutionær aand saa vilde den ha gjennomført 8-timers dagen nu. Vi er ikke glad i mæglingsloven; men voldgiftsloven er jeg mer betænkelig over. Det er en av de farligste arbeiderfiendtlige love vi har faat. Og netop fordi vi benytter det gamle system har vi disse love. Jeg skal ikke paany nærmere komme ind paa principklæringen. Naar jeg stemmer for den, saa vet jeg at jeg er i overensstemmelse med den avdeling jeg representerer. Det gjælder nu at faa arbeiderne organisert og faa gjort vore organisationer til virkelige klassekamporganisationer. Det sies gjentagne gange her at de som hævder den revolutionære retning ikke er socialister. Jeg vil protestere mot det paa det bestemteste. Jeg betrakter mig som likesaa god socialist som de av den anden opfatning. Det er maalet som er det avgjørende. Jeg vil anbefale flertalsindstillingen til vedtagelse.

G. Rontèn: Jeg har den opfatning at flere vil stemme for mit forslag her, selv om ingen har optraadt for det i debatten. Jeg tar det ikke

tilbake. Jeg holder det ikke utelukket at den tid kan komme da den syndikalistiske retning kan faa sin berettigelse inden vor organisation; men jeg føler mig sikker paa at den ikke har flertal for sig endnu, og det er meningsløst at indføre et system som ikke har flertal hos medlemmerne. Naar syndikalismen faar dette flertal kan vi gaa over til den. Endnu er det bare sæpebobler man kommer med. Der er heller ikke en mand her som kan svare paa hvorledes vi skal praktisere det som hævdes i principklæringen. Derfor mener jeg vi kan utsætte med at indflette saadant i vore formaal. Vi vil faa mange spørsmal at svare paa hvis vi gjør det, og nogen kundskap synes det ikke være at hente hos erklæringens forfattere. Det er saa at det er blit en motesak at være «revolutionær» nu. Roper man høit om revolution, saa er man straks en fremragende mand. Jeg synes det er saa litet i det. Revolution det er altid at gaa frem. Men hvis nu denne linje som flertallet foreslaar her blir vedtat, saa maa man ogsaa vælge avdelingernes ledelse derefter. Jeg tror dog at det snart skal vise sig, at i praksis er en saadan principklæring ganske umulig. Jeg vil anbefale at man stemmer for mit forslag.

Chr. Rasmussen: Det er paa alle mulige maater forsøkt at lægge ind i denne principklæring, hvad den ikke indeholder, og der er trukket ganske umulige konsekvenser av den. Enkelte har fremholdt at den ikke er i overensstemmelse med fagoppositionens program, og andre kommer med den paastand at den vil føre til avdelingernes utmeldelse av Arbeiderpartiet. Men der findes ikke noget i den som sier at bruken av stemmesedlen skal ophæves. Men der har været skuffelse over parlamentarismen, og det er ikke rart at dette kommer frem i debatten. Da voldgiftsloven var oppe til behandling i Odelstinget var flere av de socialistiske repræsentanter ikke tilstede. Vi kan ikke stole helt paa parlamentarismen; derfor maa vi utbygge vore fagorganisationer og paa alle maater gjøre dem saa sterke som mulig.

Alfred M. Nilsens reise til Spitsbergen.

Følgende skrivelse indløp:

«Til Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte.

Det ærede landsmøtes skrivelse av 28. ds. til sekretariatet angaaende en redegjørelse for formaålet med Alfred M. Nilsens reise til Spitsbergen behandledes i sekretariatets møte igaar aftes.

Sekretariatet besluttet at imøtekomme landsmøtets henstilling, og gav undertegnede i opdrag mundtlig at redegjøre for saken paa landsmøtet.

Med solidarisk hilsen

Arb. fagl. Landsorganisation
Sekretariatet
Ole O. Lian“.

Møtet besluttedes hævnet kl. 5.40.

Formiddagsmøte fredag 30. juni.

Dirigent: *A. Kalvaa.*

Navneoprop foretoges. Følgende var fraværende: Knut Dalastøl, Thoralf Andresen, Georg Holmen, Rudolf Winge, August Magnussen. *Sykmelt:* Nikolai Næss, Johan Skjølsvold, Eilert Tokle, Ingebret Aas, Kristian Langset, Bernh. Tuv, Petter Pedersen, Eilert Balsnes, Kristian Larssen, Sigurd Malmberg. *Reist hjem:* Gustav Eriksen.

Følgende skrivelse referertes;

«Til Arbeidsmandsforbundets landsmøte.

Folkets Hus, Kristiania.

Samfundslaget tillater sig herved at indbyde landsmøtets deltagere til at overvære lagets møte fredag den 3. ds. Paa møtet vil redaktør *Eugene Olaussen* holde foredrag om «Værnepligtsarmé—Militærstreik.» Da dette spørsmål har vakt en sterk og interessant pressediskussion og ogsaa av forskjellige andre grunde er meget aktuell, antar laget at landsmøtets deltagere vil ha interesse av at høre en utførlig redegjørelse for spørsmålet av den der har reist diskussionen.

Med socialistisk hilsen

for Samfundslaget

Bjarne Jullum,
formand.»

Forbundets organisationsformer.

(Fortsættelse.)

Elias Volan: Angaaende Oksviks omtale av Kristiansunds Stenarbeiderforening vil jeg si at de som kjender forholdet vet at foreningen maatte forlate forbundet, men ikke fordi den ikke vilde ha samarbeide. Denne forening har arbeidet udmerket godt. Richard Hansen erklærer nu at principerklæringen vil være uten betydning om den ikke kommer ind i lovene. Han mener at forbundet vil komme til at virke som før. Ja, det er sandt, lensbevægelsen maa føres; men principerklæringen skal bestemme de store fremgangslinjer. Her spørres: «Er det ikke misbruk av magten at et knepent flertal skal bestemme retningen for forbundet? Er det magtmisbruk at flertallet i én organisation bestemmer retningen?» Ja, det er det anarkistiske standpunkt. Arbeiderpartiets landsmøte vedtok at hilse Arbeiderraadene med glæde; der ligger anerkjendelse i dette at man hilser med glæde. Man vilde ikke hilse en gul organisation eller en arbeidsgiverforening saaledes. Det sluttet sig til Zimmerwald; men det er en organisation som anerkjender direkte aksjon og den utenomparlamentariske linje. Man husker ogsaa skriket i borgerpressen efter landsmøtet om at nu var Arbeiderpartiet gaat over til syndikalismen. Fagorganisationen var nu den eneste konservative garanti som var igjen. Jeg er enig med borgerpressen i at fagorganisationen ikke er i overensstemmelse med partiet idag. Men vi skal bringe fagorganisationen til den stilling som partiets landsmøte fastslog. I motsætning til disse linjer er det sagt at bare ved den parlamentarisk-politiske linje kan man komme

til magten; men hvilken utsigt har I til at komme til magten udelukkende ved politiken her i Norge? Jeg tror at det kun er de kræfter som sitter i produksjonslivet som kan faa virkelig magt. Det er de økonomiske interesser som bestemmer samfundsforholdene. I Stortinget vedtar man kun de love som er skapt i det praktiske liv. Paa den kongres hvor vi behandlet voldgiftsloven, sa man at vi fik bøie os for flertallet indtil vi kunde omgjøre flertallet til vor fordel, og paa dette svarte Sverre Iversen at «ingen i denne sal skal indbilde mig at vi faar flertal før om femti aar.» Passet det dengang, saa er det like sandt idag. I «Bratsberg-Demokraten» for den 28. juni læser vi følgende notis: «I sit foredrag i Festivitets salen sidst søndag fremholdt Gunnar Knudsen at bønderne aldrig vilde gi slip paa den grundlovsparagraf der sikret dem to tredjedels flertal i Stortinget. Dette til eftertanke. En retfærdig stemmeretsordning kan altsaa ikke gjennomføres ved parlamentariske midler — den eneste utvei er revolution.» Den eneste vei er revolution sier den politiske presse. Jeg vil anbefale vedtagelse av flertallets principerklæring som det eneste middel til at bringe fagorganisationen i overensstemmelse med partiet.

Ole Moen: Den vægtigste indvending man har anført mot principerklæringen her er at den vilde føre os ut av partiet. Men jeg kan forsikre at dersom den blir vedtat saa vil de folk som stemmer for den være de sidste til at anbefale utmeldelse av partiet. Røed foreholdt os igaar at vi bevæget os paa høiderne; ja, arbeiderklassens higen er opad. Jeg vil ogsaa nedlægge protest mot Steffensruds paastand om at der ingen stemning er for fagoppositionen inden den elektro-kemiske gruppe. Her tar han fullstendig feil. Rontén sier vi ikke er kommet saa langt endnu at vi kan sette dette ut i livet. Men det er dog det vi stræver efter at faa organisationen saa smidig at vi kan sette det ut i livet og faa forfleret kampmidlerne. Jeg vil anbefale principerklæringen med Volans tillæg.

Før voteringen kom der skriftlig anmodning fra de sykmeldte medlemmer om at faa avgi stemme ved forfald.

Mot nogle faa stemmer besluttedes at disse ikke skulde faa stemme.

H. Hellebø tok sit forslag tilbake.

Votering: *G. Ronténs* forslag forkastedes med stort flertal. Der var forlangt navneoprop og de som stemte for principerklæringen svarte «ja», de som stemte mot svarte «nei».

Følgende svarte *ja:*

John L. Moen, Ole Moen, Knut Dalastøl, Gustav Moe, Ottar Skarheim, Karl Kristiansen, Kristoffer Nordli, O. Bjørkmann, O. K. Sundt, Karl J. L. Berglind, Ole M. Stenvik, Nicolay Næss, Gustav Sundby, Kr. Kristiansen, Sverre Andreassen, Peder Vesta, Edv. Ijungqvist, Magnus Guldbakke, Lars Handegaard, Odin Tessem, Harald Becker, Mathias Larsen, Andreas Østbø, John Skjølsvold, Thomas Løgslie, Chr. Rasmusen, Kristian Aune, Harald Lein, Kristian Lien, Aasmund Olsen Selfors, Georg Lyng, Johan Sørensen, A. Balstad, Sten Johansen, P. G. Strand, Einar Presthus, Lars Andersen, Peder Garberg, Olav Holm, Ole Riberg, Albert Karlsen, Peder Fjeldstad, Adolf Olsen, Ole Kristiansen, Jørgen O. Hvam, Harald Selbo, Carl Andersen, Jens Steffensen, Jacob Eike-

fjord, Martin Johansen, Ole Gulliksen, Karsten Jørgensen, K. J. Andresen, Otto Løken, Thv. Nilsen, Ole Hillestad, Johan Evensen, Leonh. P. Jordbro, M. Zahl, Bernh. M. Nymo, Ole Langseth, Ole Høgseth, Oskar Lund, Iver Bjerknes, Martin Brønne, Petter Pedersen, C. M. Leinnes, Ole Bye, Kr. Rothaug, Henrik Garten, Kristian Grorud, Ingv. Olsen, Nils Andersen, Ivar Smedsmoe, Peder Jakobsen, Thorbjørn Wettstø, Johs. Danielsen, O. Gundersen, Johan Pedersen, Syver L. Kleiven, K. Gustavson, Gustav Eliassen, Robert Olufsen, J. Nordtug, Ole P. Bonde, Tideman Hessing, Nils Lønne, O. V. Willumsen, Oskar Stenberg, Edvin Dan, Gudbrand Holt, Matias Eklund, Peder Johansen, Kristian Heiby, Hans Moen, Kristoffer Tamnæs, Kr. Moljord, C. Strøm, E. Volan, Paul J. Haanes, Johan Iversen, Nils Kvale, Sverre Støstad, Ole Olsen, Amanda Aleksandersen. Ialt 105.

Følgende svarte nei:

Martin Jøcumson, Sigrid Dahl, Lars J. Tørrer, Arthur Iversen, H. Hellebø, Johannes Wilhelmsen, Ole Fineide, Olaf Valle, Johan Sigv. Jacobsen, Olai Romarheim, Marius Olsen, Kristoffer Amundsen, Sigurd Jensen, Thor Randen, Th. Halvorsen, K. M. Gundersen, Karl Kristoffersen, Albert Nilsen, Karl Heier, Otto Gulbrandsen, Johs. Gulbrandsen, Sigurd Nilsen, Knut O. Ødegaard, Kasper Nyborg, Gustav Johansen, Johs. Seim, Hans Fredriksen, Hans Olufsen, Johan Gundersen, Oskar Jensen, J. Nygaardsvold, Aksel Sandstrøm, T. E. Lohne, Herman Kristiansen, Even Grønbacken, Arthur Engen, Johan Johansen, Gustav Myhrstad, Julius Pettersen, Magnus Solli, T. Sundin, Sv. Halvorsen, Arnt Nilsen, Olav Oksvik, Harald Hansen, Sigvart Nilsen, Andr. N. Hovland, Johan Knudsen, Alb. Salvesen, Tor Tingbø, Enok Hansen, Karl Hansen, Karl Kristoffersen, Alfred Gundersen, Hans Hansen (Horten), S. Fossen, Karl Evensen, Aslak Slette, Adolf Andersen, Richard Hansen, Gunnar Sethil, A. Ahlstrand, Torger Heggen, N. E. Nilsen, Oskar Johansen, Bernh. Eriksen, Gustav Rontèn, Sven Røed, E. Nagel, Ingvald Løgavlen. Ialt 70.

Fraværende var:

Ingebrigt Aas, Kristian Langseth, Bernh. Tuv, Eilert A. Balsnes, A. Gabrielsen, Thorolf Andresen, Kristian Larsen, Georg Holmen, G. E. Andersen, Rudolf Winge, Gustav Eriksen (hjemreist), Aug. Magnusson, Sigurd Malmberg, Johs. Steffensrud. Ialt 13.

Prinsiperklæringen med Volans tillæg var dermed vedtatt med 105 stemmer mot 70.

Derpaa votertes ved haandsoprækning over Volans tillæggsforslag som var blit omredigeret, saa det nu lød saaledes:

«Landsmøtet uttaler som sin opfatning, at komiteeffertallets forslag til principerklæring ikke forpligter forbundsledelsen til at arbeide for utmeldelse av Det norske Arbeiderparti. Det maa være en sak som de enkelte foreninger faar avgjøre efter sin opfatning av det politiske arbeides betydning».

Forslaget vedtokes mot 10 stemmer.

Oprettelse av arbeidsledighetskasse.

Dagsordenens punkt 5.

(«Dagsorden» pag. 124—133).

Debatten om dette spørsmål besluttet før for lukkede døre. Paagrund av spørsmålet stilling kan kun et begrænset utdrag av debatten gives.

Osv. Martinsen indledet. Dette spørsmål er ikke nyt. Helt siden landsmøtet i Bergen i 1902 er det gaat igjen fra landsmøte til landsmøte. Man skulde saaledes trodd at Arbeidsmandsforbundet nu var færdig med dette spørsmål, saa det ikke nyttet at ta det op igjen. Der er imidlertid foregaat ting som nu har gjort spørsmålet mere aktuelt end nogensinde. Paa Landsorganisationens kongres i 1916 behandledes spørsmålet om arbeidsformidlingen, og sekretariatet foreslog følgende udtalelse vedtatt:

«Sekretariatet er av den opfatning, at arbeiderbevægelsen maa lægge an paa at faa den offentlige arbeidsformidling saa bra som det er mulig. Men man er ogsaa opmerksom paa at fagorganisationen kan utrette adskillig paa arbeidsanvisningens omraade ved at regulere tilgang og avgang paa de forskjellige steder. Der er neppe anledning til at etablere nogen hel organisationsmessig arbeidsformidling ved siden av den offentlige. Og landsorganisationen kan som saadan ikke gripe ind her. Hvad der kan gjøres utover de enkelte organisationers varetagelse av medlemmernes interesser paa arbeidsformidlingens omraade er, at der paa enkelte større steder kunde opprettes «etterretningskontorer» som kunde gi opplysning om arbeidsholdene. Men det maa isaafald bli de stedlige samorganisationers sak at ta op dette.»

M. Tranmæl foreslog: «Kongressen uttaler, at det er av den største betydning at fagorganisationen skaffer sig kontrol over arbeidsformidlingen. Man vil derfor anbefale de lokale samorganisationer at opprette etterretningskontorer som landsorganisationen paa spesielt andragende kan yde bidrag til.»

Baade sekretariatets og Tranmæls forslag blev dengang vedtatt.

Naar man ser paa disse forslag, saa tar de sigte paa at skaffe kontrol over avgang og tilgang paa arbeidskraft. Det gjælder at kunne dirigere arbeidskraften paa arbeidspladsene. Vi kan jo ikke opprette arbeidsformidlingskontorer, idet dette er overdrat kommunerne. Men vi kan inden hvert forbund holde rede paa arbeidskraften, idet de arbeidsledige henvender sig til tillidsmanden paa stedet. Dette kan skape en god kontrol. Nu har vi den ikke, idet de arbeidssøkende ikke gaar om tillidsmændene. De henvender sig direkte paa arbeidspladsen. Først efterat de har tat arbeide kommer de til tillidsmanden, istedetfor at de skulde melde sig før. Kun paa den maate kan man faa kontrol over av- og tilgang. Hver enkelt som vilde reise var da nødt til at melde sig. Det er bare avdelingerne som kan skaffe opplysninger om arbeidsforholdene, og dette kan ske gjennom etterretningskontorerne. Forbundet som saadant kan ikke gi opplysninger, ialfald er det aldeles umulig nu. Man skulde tro at avdelingerne, naar de var opfordret, vilde gi disse opplysninger; men de gjør det ikke. Jeg skal nævne et eksempel: Ifjor sendte Arbeidsmandsforbundet ut skemaer til avdelingerne til utfyllning. De var lette og enkle;

men kun et faatal efterkom opfordringen. De skulde sendes ind en gang om maaneden. De som kom ind var ogsaa meget mangelfulde og av liten verdi. Dette forsøk løp altsaa ut i sandet. Det hele blev uten nytte. Dersom det overhodet skulde været nogen nytte i det, saa maatte ogsaa alle indsendt sine rapporter. Havde vi nu en arbeidsledighetskasse, saa vilde alle være tvungen til at gi oplysninger om arbeidsforholdene; vi vilde ha hel kontrol over av- og tilgang. Der vilde da let kunne oprettes samarbeide mellem etterretningskontorerne og hovedstyret for arbeidsledighetskassen. Der maatte da fastsættes en tidsfrist for oplysningerne til arbeidsledighetskassen. Den ekstraordinære Landsorganisationskongress i 1917 vedtok følgende om arbeidsledighetskasserne: «Arbeidsledighetskasserne anbefales opretholdt og utvidet til samtlige forbund. Forsikringsbidragsordningen bør gjøres ensartet inden alle forbund, saa den ikke vanskeliggjør overgangen, og regler for overgangen mellem forbundene bør opprettes.» De fleste forbund har nu arbeidsledighetskasse, og man kan bare derav skjønne at overgang til vort forbund vanskeliggjøres. Likedan er de øvrige forbund som endnu ikke har arbeidsledighetskasse stillet. Men det er ikke bare derved at vi kan rydde væk en stor hindring for overgangen fra et forbund til et andet. En saadan kasse har ogsaa stor betydning for arbeidsformidlingen. Det er saa store og vektige grunde at landsmøtet her maa overveie dem paa det næieste. Forsikringskassen har ikke særlig stor betydning, og sykekassen er nu faldt bort. Forandringerne av loven om tilskud til arbeidsledighetskasserne har ogsaa gjort sig gjældende. Jeg vil bare gjøre opmerksom paa inspektør Hvidstens redegjørelse i «Social-Demokraten» for onsdag. Der ydes nu et forholdsmæssig stort bidrag til de kasser som opprettes, og det beløp som refunderes er forhøiet til 50 pct.

Spørsmålet har aldrig været saa aktuelt som nu. Man maa være klar over den trygghet en saadan kasse gir den enkelte paa arbeidspladse hvor forholdene ellers er utrygge, og hvor han i tilfælde arbeidsledighet kan falde tilbake paa understøttelsen. Jeg mener det er fire hovedfordele ved at ha en arbeidsledighetskasse. Disse er:

1. *Understøttelse under arbeidsledighet.*
2. *Kontrol over arbeidsformidlingen.*
3. *Tilveiebringelse av opgaver for etterretningskontorerne.*
4. *Lettelse av overgangen mellem forbundene.*

Vi ser hvorledes arbeidsledighetskasserne virker inden de forbund som har opprettet kasser. De styrker først og fremst medlemmernes solidaritet. Den virker indad sammenbindende paa organisationen, og den virker utad ved at gi større motstandskraft og mer uavhengighet likeoverfor arbeidsgiverne. Intet fag har opnaadd saa gode vilkaar som typograferne. Vanskelighetene ved opprettelse av en arbeidsledighetskasse har ret diskutert meget inden vort forbund, ogsaa mand og mand imellem. Man har fremholdt vanskelighetene ved forbundets sammensætning. Man har trodd at sesongarbeiderne vilde spise op arbeidsledighetskassen. Jeg skal peke paa en forening av den slags om har arbeidsledighetskasse. Det er Kristiania Sten-, Jord- og Cementarbeiderforening. Det er arbeidere i et utpræget sesongfag, og de staar alene. Men kassen

gaar godt og har stadig kapital. Men naar Kristiania Sten-, Jord- og Cementarbeiderforening *alene* kan holde en arbeidsledighetskasse gaaende, hvor meget lettere vilde det da ikke være for hele forbundet. Alt tyder paa at det vilde gaa udmerket. Vi kan gaa ut fra, at det aldrig vilde indtræ at størstedelen av vore medlemmer vilde bli arbeidsløse paa en gang. Vilde der bli ledighet i en industri saa vilde der nok bli efterspørsel i en anden. Dette at vi samlet spænder over et saa stort omraade er en fordel. I Jern- og Metalarbeiderforbundet er ledigheten almindelig, naar den kommer over faget; men saa er det ikke hos os. Der er enkelte som ikke vil ha arbeidsledighetskasse, fordi der ingen ledighet er inden deres gruppe. Det har været vanskelig at finde grundlag for beregninger med hensyn til kassens opprettelse, da stillingen i de andre forbund er forskjellige saa sammenligninger ikke har kunnet gjøres. Ledigheten falder forskjellig. Men naar jeg tok 3 aars opgaver saa skulde jeg være paa den sikre side.

Som det sees har vi stipulert en ukentlig kontingent av 20 øre for heltbetalende og 10 øre for halvtbetalende medlemmer med understøttelse av henholdsvis kr. 3.00 og kr. 1.50. Tilskuddet fra stat og kommune har vi beregnet efter lov av 6. august 1915, der har fastsat en refusion av 50 pct. Tapte arbeidsdage har vi fratrukket 6 dage pr. ledig medlem, da vi er av den mening at for første gangs ledighet i et kalenderaar ikke utbetales for de første 6 ukedage, mens derimot ved senere ledighet samme aar, at der da utbetales fra og med første dag. Antal tapte arbeidsdage tror vi er for stort under normale forhold, men har vi ikke fundet at kunne sætte dette lavere. Komiteen har ogsaa drøftet spørsmålet om hvorvidt arbeidsledighetskassen skulde være obligatorisk eller frivillig, men er kommet til det resultat at kassen absolut maa være obligatorisk, da det har vist sig at opprettelse av frivillige kasser er et meget tvilsomt eksperiment, der i de fleste tilfælde fører til at kassen maa nedlægges etter ganske kort tid.

Som man vet kan understøttelse erholdes indtil 90 dage i aaret. Vi har for at være sikre sat den til 70 dage. Jeg vil anbefale at man ikke opsætter dette spørsmål nu, men gaar til opprettelse av arbeidsledighetskasse.

Edv. Ljunquist: Jeg skal ikke ha lang tid paa dette. Istedetfor at snakke om obligatorisk eller frivillig arbeidsledighetskasse skulde man undersøke om aarsakerne til arbeidsledigheten. Den er en frugt av overproduksjon. Vi producerer mer end samfundet har bruk for, og saa blir der arbeidsledighet. Kunde vi da ikke gaa en radikalere vei og finde et andet middel til at bekjempe arbeidsledigheten? Dersom vi tok et skridt til at bekjempe akkordsystemet saa var vi ogsaa langt paa vei til at bekjempe arbeidsledigheten. Der er arbeidsgivere som sparer sig op til 50 procent i produktionsutgifter ved akkordsystemet, og naar lagrene er fulde saa kastes arbeiderne paa gaten. Oppretter vi saa arbeidsledighetskasse, saa har arbeidsgiverne endnu lettere for at kaste os ut. Der argumenteres med at der ydes statstilskud, men vi skal ikke ta imot naadesmuler fra stat og kommune. Vi ser hvorledes smulene er for dem, som er utslit. Det er tidsnok at ta imot pension naar fattighjemmet byder. Jeg vil nævne et andet radikalt middel mot arbeidsløsheten.

Dersom vi bare innskrenket arbeidsdagen med 1 time saa vilde dette for forbundets 28 000 medlemmer bety hundretusener arbeidsdage i aaret, og arbeidsleghigheten vilde være en saga blot. Der findes saaledes andre midler. Jeg anser det for et nyt utsagningsmiddel. Vi betaler vor kontingent men faar ikke trække den fra ved selvangivelsen, saa skal arbeidsledighetskassekontingenten ogsaa komme til. Faar vi saa understøttelse blir det regnet som indtægt og vi maa paany betale skat av det. Men det er vore egne midler vi paa denne maate faar igjen og det paa en nedværdigende maate. Nei, skal vi være en kamporganisation saa faar vi bruke de kampmidler som virkelig kan brukes og som er effektive. Statistikken sier at med 6 a 5 $\frac{1}{2}$ times arbeide vil behovene tilfredsstilles. Dithen bør vi komme. Jeg har set at har der været avvertet efter folk til akkordarbeide, saa er tilstrømningen stor; men er det dagarbeide, saa melder næsten ingen sig. Jeg tillater mig at kalde dette forslag et tilbakegaaende skritt. Indstillingen regner med kr. 25 000 i administration. Herav kan jeg tænke mig at 5000 kroner skal gaa til hjælp til administration i avdelingerne og saa blir det 20 000 til en 4—5 embedsmænd. Og saa er det 3 kroner dagen i understøttelse. Det skulde sandelig hjelpe stort!

Kristian Aune: Jeg finder det idethele upraktisk at oprette arbeidsledighetskasse. Jeg kan ikke komme væk fra den tanke at de åarlige subjekter vilde benytte sig av den. Man opelsker ikke det personlige ansvar med saadant, og av den grund er jeg spesielt imot. Man vil erindre at 15-mandskomiteen ikke anbefalte arbeidsledighetskasser, og Jern- og metalarbeiderforbundet viser retningen ved at den nu har avskaffet sin sykekasse. Det er sandt at typograferne har gode arbeidsvilkår; men det kommer visselig ikke av arbeidsledighetskassen. Det kommer derav at alle fagets utøvere er medlemmer av organisationen. Likedan er murerne. De kan bedre føre kamp end naar der er en masse utenfor. Vi har idag vedtat principklæringen og dermed git den revolutionære fagbevægelse ret i sit syn paa samfundsforholdene. Skulde vi saa etterpaa det gaa hen og oprette en arbeidsledighetskasse og dermed bli avhengig av staten og lovgiverne? Skulde vi saa derved lægge hovedvægten paa parlamentarismen? At den gamle retning anbefaler saadant er naturlig; men det vilde være en beklagelig utvikling om vore folk vilde gjøre det. Det vilde vise en sterk uklarhet. Med den lille understøttelse vi faar herved kan intet gjøres. Naar staten tilskytter til den, saa vil den ogsaa ha kontrol, og vi er bundne. Jeg vil anbefale at man forkaster dette forslag.

Jakob Eikefjord: Spørsmålet har været behandlet i Skiens arbeidsmandsforening, og den tiltraadte forslaget enstemmig. Arbeidsledighetskassen vilde kunne virke godt sammen med etterretningskontorerne. Som indlederen har fremhævet har arbeidsledighetsunderstøttelsen virket godt i de forbund som har kasser. Det gaar ikke an, som Aune har gjort, at sammenligne arbeidsledighetskassen med sykekassen i Jern- og metalarbeiderforbundet. Det er en himmelvid forskjell paa disse ting. Han hævde ogsaa at aarsaken til de gode kaar i typograffaget er bare dets gode organisation; men disse fag hadde ikke saa god organisation, da de oprettet arbeidsledighetskasse. I den tid de har

hat arbeidsledighetskasse har de magtet at organisere alle. Vi faar ikke tak i folkene for vort forbund; de henvender sig ikke til avdelingerne og opplysningskontorerne. Dette mener vi at raade bod paa ved at faa arbeidsledighetskasse. Jeg kan heller ikke forstaa hvorledes Aune mener at vi vilde bli avhengige av staten. Selv om vi mottar bidraget, saa fatter vi dog vore selvstændige beslutninger. Saa langt fra at stride mot principklæringen burde opprettelse av arbeidsledighetskasse være en direkte følge av den. For i den staar det at vi skal «neutralisere virkningerne av den kapitalistiske utbytning». Det kan vi bl. a. gjøre med opprettelse av arbeidsledighetskasse. Jeg vil anbefale at vi gaar til det.

Karl Evensen: Det er noksaa merkelig at hovedstyret anbefaler dette nu, idet indstillingen er anbefalt mot bare 1 stemme. Arbeidsledighetskassen vil ingen praktisk betydning faa utover distrikterne. I forhold til den beregnede kontingent hører dette forslag ingensteder hjemme.

Kristian Lien: Martinsen pekte paa de mange fordele ved en arbeidsledighetskasse, og jeg er ogsaaa opmerksom paa fordelene; men mange medlemmer med liten forstaaelse lægger megen vekt paa kontingentens størrelse, og saa falder de ut. Man hadde heller ventet kontingenten nedstat paa dette landsmøte; men dette vil isteden forhøie den. Mange lægger som sagt megen vekt paa de øre de skal ut med, og vedtagelsen av arbeidsledighetskasse vilde virke til frafald blandt de svakere.

Richard Hansen: Jeg vil bare si, at vi ikke bør komme op i en stor principdebatt om aarsaken til arbeidsløsheten. Dette forslag har været drøftet saa meget før, at det er ikke nyt. Vi vet allesammen hvilke fordele de folk har av arbeidsledighetskassen. Mange er gaat ut av vort forbund fordi vi mangler arbeidsledighetsunderstøttelse, mens andre har. Folk som staar i andre forbund, men egentlig tilbører os, vil ikke gaa over fordi de ikke vil miste rettigheten til arbeidsledighetsunderstøttelsen. Ved dette er vort forbund blit regnet som ringere end andre. Vi er blit som en pariakaste, og man har hat indtrykk av at i andre forbund varetas medlemmernes interesser bedre. Ljungqvist sier det er nedværdigende at motta statstilskud, fordi det er vore egne midler vi paa den maate faar igjen. Men om det nu er vore egne midler saa faar vi dem ikke, hvis vi ikke oppretter arbeidsledighetskasse. Ljungqvist sier der findes andre midler; hvorfor stiller han saa ikke forslag? At indførelse av 8-timersdagen vilde skape mer arbeide er en fiktion. Det viser sig jo at en arbeider kan utrette like saa meget paa 8 timer som før paa 10 i de fleste arbeidsgrener. Dette avskaffer saaledes ikke arbeidsløsheten. Men Ljungqvist mener ogsaa at arbeidsløsheten stammer fra overproduktion. Dette er en feiltagelse. Den skriver sig ikke derfra; ti der produseres næsten altid forlitet. Det er den uretfærdige fordeling som mer har skylden. Man kan ikke snakke om overproduktion saalange store masser av mennesker ikke kan skaffe sig det nødvendige til dagens behov. Aune kan nok komme til at se at i hans branche faar man ogsaa behov for arbeidsledighetsunderstøttelse. Fagoppositionen kan ogsaa ændre syn, det har den yist før, og den har allerede ladt mange av sine krav ligge igjen. Det er ikke nogen motstand mot arbeidsledighetskasserne blandt fremtrædende fagoppositionsfolk længer. De vil ha dem overført til Landsorganisationen; men det forstaaer man først lar sig

gjøre naar alle forbund har faat arbeidsledighetskasser. Det maa først gaa gjennom forbundenes instanser. At tale om at Jern- og Metalarbeiderforbundet har tat et andet standpunkt til arbeidsledighetskassen ved at ophæve sykekassen henger ikke sammen. Man kunde tænke sig at staten opprettet arbeidsledighetskasser; men da maatte ogsaa statens funktionærer ha hele kontrollen. Som det nu er er det overladt fagforeningerne at forvalte baade statens og egne midler. Staten kunde som et andet alternativ paalægge arbeidsgiverne at oprette arbeidsledighetskasser for arbeiderne. Men det vil jeg si at selv om vi hadde valget mellem at betale 50 øre i uken og at faa den gratis, saa vilde jeg i det tilfælde vælge det første. Først naar de sa op folkene selv, vilde de da faa understøttelse. Lien taler om forstaaelseløse medlemmer, men disse vil ogsaa snart indse at det er billigere at betale disse 15 øre mer i kontingent og være trygget.

Johan Sørensen: Jeg kan ikke for tiden anbefale opprettelse av arbeidsledighetskasse. Det er jo saa at man maa melde sig gjennom arbeidskontoret, og i Trondhjem ialfald har man den opfatning at det kun er nødsarbeide man faar der. Jeg synes heller ikke om kontrollbestemmelsene i § 11. Naar normale tider igjen indtrær tror jeg dog vi kan gaa til opprettelse av arbeidsledighetskasse. Jeg foreslaar derfor:

„Spørsmålet om opprettelse av arbeidsledighetskasse utsættes til næste landsmøte.“

Knut Dalastøl: Min forening var enstemmig mot opprettelse av arbeidsledighetskasse. Jeg tror det er riktig at ta avstand fra opprettelse av selvhjelpsinstitutioner i det heletat. Utviklingen gaar ikke i favør av dem. Det er saa, at de ældste forbund ogsaa har det mest utviklede forsikringsvæsen. Jeg har set hvordan dette virker f. eks. i Jern- og Metalarbeiderforbundet. Gaar man til en ulovlig konflikt, og der kommer utstøtelsestrusel fra forbundsstyret, saa falder de straks tilfote, fordi de ikke vil miste sine store forsikringerettigheter. Man gjør sig avhengig av forbundets stilling i konfliktstilfælde; ti jo større økonomiske interesser medlemmerne har i forbundet desto ræddere er de for at foreta sig noget. Jeg vil ogsaa uuderstreke hvad Aune sa om avhengigheten av staten. Staten forlanger en viss kontrol. Er der ikke nogen saadan lovbestemmelse, saa faar vi den nok. De vet at gardere sig de herrer. Arbeidsledighetskassen kan ikke bli nogen kampkasse. Man sier, at vi maa ha noget at by vore medlemmer av betryggelse, da vil jeg svare disse folk at det er ikke om at gjøre at være mest mulig forsikret. Organisationen skal ikke befatte sig med forsikring. Det blir billigere at forsikre sig privat, utenom organisationen. Forsikring inden organisationen falder for dyr. Jeg mener at etterretningstvæsenet er av stor betydning, og man bør paalægge medlemmerne at avgi indberetninger. Obligatorisk maa kassen være, sier Martinsen. Ja, tvang skal der være. Jeg tror forresten Martinsen har ret i dette; der vilde ingen tilslutning bli, hvis der ikke var tvang. Stemningen er ikke for opprettelse av arbeidsledighetskasse. Se paa typograferne, sier Eikefjord. Der er intet at sammenligne mellem typograferne og Arbeidsmandsforbundet. Typograferne har smaa avdelinger og faa medlemmer; det vilde falde ganske anderledes vanskelig

for Arbeidsmandsforbundet. La os nu stemme ned dette forslag en gang for alle, og skal der bli nogen arbeidsledighetskasse, saa la Landsorganisationen besørge den sak.

Andreas Østbø: Stavanger hermetikararbeidere har tat arbeidsledighetskasse i en aarrække. Denne arbeidsgren var tidligere av stærk sæsongagtig art og man skulde tro der var stor ledighet. Nu utnytted dog raastoffene saaledes at arbeidet er mer konstant. Den ene sæsong avløser den anden. Jeg tror dog ikke beregningerne som foreligger her holder stik. Det er neppe saa som Lien sier at medlemmerne har regnet med nedsættelse av kontingenten under forhold som disse. Vi kan godt stemme for opprettelse av arbeidsledighetskasse. Trangen til den er saa sterk at vi i Stavanger har faat andragender fra Haugesund og Bergen om optagelse. Vi har dog maattet avslaa dette (Vi som har kasser har ingen fordel av at faa obligatorisk kasse i forbundet nu; vi har det friere som det er; men vi har faat anledning til at konstantere hvilken nytte arbeidsledighetskassen gjør og vil derfor gjerne at hele forbundet skulde opta saken.

Gunnar Sethl: Mit standpunkt er kjendt. Vi har altid været godt tjent med arbeidsledighetskassen i min forening. Repræsentanten fra Stavanger mente ogsaa at arbeidsledighetskassen var av betydning. Ljungqvist trodde nok at med de nye veie vi nu har vedtat skulde vi ogsaa kunne motarbeide og helt avskaffe arbeidsledigheten. Jeg tror for min del at det nu er bedst at vi stikker fingeren i jorden og lugter for at finde ut hvor vi er. Før man ved de nye midler helt faar ophævet arbeidsledigheten vil der dog hengaa en ikke saa kort tid. Der er mange forhold som spiller ind, og jeg synes vi bør benytte *alle* de midler vi har. Arbeidsledighetskassen er et middel. Og da skulde vi være *forpligtet* til at anvende det. I denne kritiske tid synes jeg ogsaa man bør benytte sig av det ikke uvæsentlige tilskud som staten yder, selv om det nu kommer fra staten. De fleste organisationer inden Landsorganisationen har nu arbeidsledighetskasser, og spørger vi dem om de vil ophæve disse, saa faar vi nok et enstemmig nei til svar. Jeg heftet mig ved Dalastøls anførelser. Han sa at obligatorisk vilde man selvfølgelig ha kassen; der skulde være tvang, for man visste at der ingen stemning var for opprettelse. Dette er naturligvis uriktig. Forholdet er at ogsaa de andre kasser er obligatoriske; man vil ikke ha bare de daarlige risikoer, som man vilde faa ved at kassen var frivillig. Vi kan ikke gaa hen og oprette en arbeidsledighetskasse bare for dem som stadig er ledige. Det er ogsaa fremholdt av den departementale komite at kasserne ikke var mulige uten at være obligatoriske og tilknyttet arbeiderorganisationen. Professor Jæger sa at arbeiderorganisationerne var de eneste som kunde administrere en arbeidsledighetskasse. En frivillig kasse er altsaa umulig; skal den opprettes saa maa den være obligatorisk.

Sverre Støstad: Vi faar ta bebreidelserne for at ha forandret standpunktet med ro. Jeg har ogsaa før været imot arbeidsledighetskasse, men jeg har forandret mening og har gode grunde derfor. Aune og Ljungqvist kommer med principklæringen og vil anføre den imot dette. Men det sies jo tydelig der at vi skal «neutralisere virkningerne av den kapitalistiske utbytning,» og dette skal være arbeidsledighetskassens hen-

sigt. Det har vist sig at Jern- og Metalarbejderforbundet og vi er kommet i samme stilling paa samme arbejdsplads og Jern- og Metalarbejderforbundets medlemmer har faet understøttelse av sin arbejdsledighetskasse mens vore folk ikke har hat noget sted at henvende sig. Arbejdsledighetskassen vilde ogsaa bringe større stabilitet i medlemsforholdet. Der har været store variationer siden 1907. Mens vi har 27,000 medlemmer er det høieste numer i vore bøger henimot 70,000. Arbejdsledighetskassen vilde holde medlemmerne sammen. Det er ikke nogen nedværdigelse i at motta statstilskuddet; vi faar det ikke som gave og staten er desuten forpligtet til at avhjælpe den nød og elendighet den selv foraarsaker. Jeg anbefaler oprettelse av arbejdsledighetskassen.

Elias Volan: Til at begynde med gik man noksaa haarfint tilverks med arbejdsledighetsunderstøttelsen. Man maatte være opsagt av arbejds-giverne for at faa noget. Nu gives der ogsaa understøttelse til dem som selv nødes til at opsi. Det skal ikke sies her uten imøtegaelse at det er tvang at alle medlemmers forhold til organisationen stilles ligt. Dette maa gjælde forsikringskasserne saavel som de andre. Det er klart at arbejdsledighetskassen maa virke til at holde lønnen oppe og tillige drive den op. Deri at den virker saadan kan ingen ha noget at si paa. Dette er en fordel og sikkert en fordel som samfundet ogsaa er fornøiet med. — Vi kan ikke gaa og si til en mand at han skal slutte sit arbeide uten at vi har en understøttelse at gi ham. Dertil har vi streikekassen. Ingen her vil ophæve streikekassen. Men da er det en meningsløshet ikke at vedta oprettelse av arbejdsledighetskasse.

Oskar Johansen oplyste nærmere om kampen for oprettelse av arbejdsledighetskasse i Kristiania Sten-, Jord- og Cementarbejderforening og hvorledes den har virket. De som var saa sterkt imot oprettelse av kassen i 1910 vil nu paa ingen maate ha den nedlagt efterat de har erfaret dens gode virkninger.

Gudmund Pedersen: De som gik hjem fra landsmøtet i 1911 efterat ha motarbeidet oprettelse av arbejdsledighetskasse for forbundet, oprettet da arbejdsledighetskasse for sig selv. Motstanderne her skulde være en smule lydhere for hvad vi har at si som har set arbejdsledighetskasserne virke. Aune nævnte klassebevissthet, men en anden taler, hr. Lien, sa at medlemmerne ventet paa at faa kontingenten nedsat. Der mangler saaledes meget paa klassebevissthet, later det til. Men jeg vet at selv om folk som melder sig kan ha liten forstaaelse, saa blir de snart gode, interesserte fagforeningsfolk i det daglige arbeide, og naar de ser at det er betryggelse i organisationen. Aune spør videre om det er rigtig for os at oprette arbejdsledighetskasse, naar Jern- og Metalarbejderforbundet har nedlagt sin sykekasse. Vet da ikke manden om kredssykekassen og at de faar understøttelse der? Vi hørte under behandlingen av protokollkomiteens beretning gjentagne anker over de smaa laan som har været ydet. De var git til arbeidsløse medlemmer for det meste. Hvormange saadanne laan er der ikke git ogsaa ute i distriktskontorerne? De kommer fra en plads og skal til en anden og er uten midler, saa maa de henvende sig til tillidsmanden og be om et laan. Vi har været uten arbejdsledighetskasse, og jeg for min del har ikke saa litet utestaaende i saadanne laan. Har vi saa raad til at si nei tak til disse penge fra

Staten? Jeg mener nei. Vi bør ikke utsætte med oprettelse og i hvert fald bør vi nu ta avgjørelsen her.

Thv. Nilsen: De argumenter jeg tænkte at bruke mot arbejdsledighetskassen har de andre nu brukt for den. Jeg mener at en arbejdsledighetskasse i forbundet vil bli en klamp om foten, og jeg vil derfor stemme imot. Den kan ikke bli noget middel i kampen. Det motsier bestemmelseerne i loven. Kassens styre bestemmer om arbeidet som skal tages, om berettigelsen til understøttelse eller ei o.s.v. Det er og blir udelukkende en selvhjælpsinstitution, og det har gaat som en rød traad gjennem fagoppositionen at alle selvhjælpsinstitutioner er forkastelige. Det hjælper ikke at enkelte har omvendt sig.

E. Ljungqvist: Jeg trodde til at begynde med at vi skulde faa 3 kroner i understøttelse for den konsingent som ydes og saa yderligere 3 kroner av staten. Nu errarer jeg at det hele tilsammen skal være 3 kroner. Da har jeg taat endnu større grund til at bekjempe forslaget. Richard Hansen sa at kassen vilde være et godt agitationsmiddel for tilslutning, ellers gaar de ind i Jern- og Metalarbejderforbundet. Men det staar i indstillingen til love at kassen skal ta imot alle *uorganiserte* i branchen som vil melde sig ind *uten at de behøver at tilhøre forbundet*. Man behøver bare at tilhøre arbejdsledighetskassen. Som agitationsmiddel for fagorganisationen er kassen dermed værdiløs. Med den understøttelse som kassen gir kan ingen vente bedre arbeidsforhold. Han kan gaa og vente 1 dag, kanskje 2 og i det allerhøieste 3, men den fjerde dag tar han hvadsomhelst som ligger over de 3 kroner.

E. Volan: I 1913 streiket jeg 13 uker paa streikebidrag. Det gik det ogsaa.

E. Ljungqvist: Nei, la os se til at faa avskaffet alt overtidsarbeide. Nu er det saa at det kun er det nødvendige for bedriftens gang som skal utføres, som reparation av maskiner o. l., men der kommer ordrer, arbeidsgiveren sier det er nødvendig, og saa tar man det. Men hvis jeg gjør det, har jeg da ikke været med og lagt sten paa min egen byrde? Dertil har jeg nævnt sløifning av akkord. Jeg har hermed gjort hvad jeg har kunnet. Jeg skal stille forslag herom, og blir det ikke vedtat, saa fritar jeg mig for alt ansvar naar jeg stemmer mot oprettelse av arbejdsledighetskasse for forbundet.

Hans Hansen trodde ikke de faste arbeidere paa Horten vilde ha nogen interesse av kassens oprettelse; men de vilde ikke derfor motsætte sig kassen.

Jakob Eikefjord: Jeg skjønner ikke Dalastøls standpunkt her. Vi i Bratsberg vilde netop ha den største interesse av arbejdsledighetskassen. Man maa hjelpe folk som slutter. Vi har hittil skrapet sammen penge tilfældigvis. Dette gaar ikke i lengden.

Edv. Ljungqvist: Jeg har tydelig præciseret kampmidlerne og hvad vi har at gjøre mot arbeidsløsheten. Vi kan intet gjøre med en arbejdsledighetskasse, og jeg vil ikke være med paa at oprette en statsunderstøttet arbejdsledighetskasse som selvhjælpsinstitution. Hvis samtlige forbund oppretter arbejdsledighetskasser frygter jeg for at Landsorganisationen ikke faar noget med dem at bestille; men dette skulde være Landsorganisationens sak. Vi kan ikke yderligere utvide selvhjælpsvirksom-

heten inden forbundet. Lien nævnte at man var ræd for kontingentforhøielse. Det er ikke urimelig naar det gjælder kontingentforhøielse til flere selvhjælpsinstitutioner. Jeg tror vi kan utsætte dette forslag ogsaa denne gang.

Møtet hævet.

Eftermiddagsmøtet fredag 30. august.

Dirigent: *J. Eikefjord.*

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Følgende telegram fra *Narvik* refereredes:

«Lykke til fortsat arbejde for arbeiderklassens interesser! Hvis enig vi er, er seiren nær».

Yrvik».

Oprettelse av arbeidsledighetskasse.

Fortsættelse.

Osv. Martinsen: Tiltrods for at staten forlanger kontrol, saa er det dog arbeiderne som har bestyrelsen. Det er dette som har saa stor betydning. Dalastøl vedblir at snakke om skemaer og paalæg; men den metode gaar ikke; det blir ikke nogen holdbar statistik av det. «Maa- nedsrapporterne» kommer ofte ind for en 4—5 maaneder ad gangen, oversigterne er for gamle, naar skemaerne kommer ind, og at faa nogen statistik ut av dette er ganske umulig. Derfor har skemaerne over arbeidsforholdene ingen betydning. Jeg tror nok at medlemmerne vil slaa ring om kassen; men den maa være obligatorisk for at den kan sætte os istand til at faa en nøiagtig oversigt over arbeidsforholdene. Støstad var inde paa den reisehjælp som har været utbetalt paa forbundets kontor; det kommer av at vi ikke i likhet med andre forbund har nogen reise- kasse. De indbetalte smaabelep har dog ikke været mange og er uten betydning for forbundet; men tænk saa paa de mange som kunde trængt og intet har faat. Men om dette har man i den yderste nød maattet be- hadde vi en reisekasse, kunde man med ret kræve, og alle som hadde hat behov vilde faat. I sit andet eller tredie foredrag var Ljungqvist inde paa at de uorganiserte ogsaa vil kunne være med. Det er loven for statsunderstøttelse som kræver en saadan bestemmelse medtat; men nu vet vi at ved utgangen av 1916 var der 24 godkjendte arbeidsledig- hetskasser i landet, og for disse har paragraffen ingen praktisk betydning hat. Paragraffen er bare en papirbestemmelse, og der er derfor intet krav paa at faa den væk. Det er ikke arbeidsledighetskassen de uor- ganiserte først søker. Det er klart at der ingen arbeidsledighetsunder- støttelse vil bli utbetalt i en aapen konflikt. Der er en repræsentant her tilstede fra en arbeidsplads, hvor vore folk og Jern- og metalarbeider- forbundets maatte slutte samtidig. Jern- og metalarbeiderforbundets med- lemmer fik bidrag av sin arbeidsledighetskasse, vore folk fik intet. Saa-

danne forhold kan vi komme op i. Vi maa nu beslutte os til at oprette kassen. Vi har ikke raad til at la det bidrag som staten yder gaa fra os. Vi kan med en gang faa en driftskapital paa 100 000 kroner som staten tilskyter kassen. Vi har vedtat at bruke alle midler og da maa vi ta dette med, det vil sætte os i bedre kaar, og da er det ikke forsvarlig at forkaste det, eller utsætte som faktisk betyr det samme.

P. Vesta: Støstad mente der vilde bli mer stabilitet inden or- ganisationen ved oprettelse av arbeidsledighetskasse; men jeg tror vi hel- ler vilde faa en sovepute til. Det vilde nok bli virkningen. Kassen kan ikke støtte, men hindre os i kampen, og oppretter vi den, saa staar vi der. Tror nogen at staten, som bekjemper os med klasselove vil yde bidrag til noget som støtter os? Det sies at arbeidsledigheten er en følge av industriens utvikling; men vi skal ikke søke at neutralisere virknin- gerne av industriens utvikling. Jeg kan derfor ikke stemme for opret- telse av arbeidsledighetskasse.

A. Kalvaa: Jeg har alle tider været en motstander av arbeids- ledighetskasse i forbundet; men det er gaat mig som saa mange andre, ved en nærmere overveielse er jeg kommet til det resultat at den vilde være et absolut gode. Hvis ikke Arbeidsmandsforbundet oppretter arbeids- ledighetskasse nu, saa slipper vi en god anledning fra os. Der har væ- ret viftet med principerklæringen mot den; men jeg vil spørge: Er der nogen av dere som tror at I kan væрге eder mot arbeidsløshet med prin- ciperklæringen? Kassens oprettelse staar ikke i strid med, men i den nøieste samklang med principerklæringen, som sier at vi skal neutralisere virkningen av den kapitalistiske utbytning. Og jeg er saa radikal at jeg sier at selv om midlerne i arbeidernes kamp kommer fra selve Fanden, saa faar vi benytte dem. Her har man i dagevis staat og snakket om at man vil bli tri, og saa lar man sig binde i vrang fortolkning av en principerklæring. Dette er for galt. Skal understøttelse binde os i kam- pen for bedre kaar, saa faar vi frasi os det sammalte mel ogsaa da. Vi faar frasi os alt, eller saa maa vi fravige steilheten. Det er dill at tale paa denne maate, eller ialfald nær beslegtet med det. Jeg har ikke følt mig mere bunden av stats- og kommunetilskud i disse tider, men tat det som en ret. Naar nu staten tilbyr os 100 000 kroner for at sætte kassen i virksomhet straks, saa maa vi ikke si nei til det. Mig fore- kommer det rart at der ikke rettes endnu sterkere krav til staten end der gjøres i disse tider. Men Ljungqvist som er en praktisk mand, han fortæller os at arbeidsledigheten kommer av overproduktion. Her er man- gel paa alt, ikke en traadsnelle at faa, mangen en dag ikke mat; men arbeidsledighet har vi, og den kommer av overproduktion, sier Ljungqvist. Og saa vil jeg spørre Ljungqvist om han nu kan garantere os at arbei- derne slutter med akkorden og overtiden og tar 8-timers dagen, om vi vedtar det her? Og saa vil jeg spørge om han tillike vil garantere for at der ingen arbeidsledighet blir mere? Men ikke alle arbeidere er endnu saa forstaaelsesfulde at de vil ha 8-timers dagen engang. Jeg er radikal, saa radikal at jeg vil ordne mig i kampen efter forholdene, og da maa vi nok undertiden skifte farve. Selv haren og rypen skifter farve efter aastidene. I 1914 opererte Volan og jeg som arbeidsledighetskasse i Trondhjem. Jeg har mange papirer at realisere fra den tid, I skal faa

dem billig, hvemsomhelst. Vi skal føre kampen mot kapitalisterne, javel; men dertil skal vi være godt rustet, og vi skal bruke alle midler til at holde os oppe. Jeg vil anbefale kassens opprettelse.

Knut Dalastøl: Jeg maa gjøre nogle bemerkninger til det som hittil er sagt. Jeg kan dog ikke rope mine ord ut saa høit som Kalvaa, og man faar undskylde mig. Hensigten med kassens opprettelse skal altsaa være at «neutralisere virkningerne av den kapitalistiske utbytning». Er det saa da har enten jeg oppfattet organisationen feilagtig, eller saa har de andre gjort det. Hvis organisationens oppgave bestaar i at være forsikret i selvhjælpsinstitusjoner, da har disse ret; men er oppgaven gjennom klassekampen at omskape samfundsforholdene da har de uret, og jeg har oppfattet det riktig. Arbeidsledighetskassene har virket som soveputer der hvor de er opprettet. Ja, sier man, men saa er organisationen stabilere. Jeg vil spørge: Er I tjent med saadanne medlemmer som holdes i organisationen bare ved en selvhjælpsinstitusjon? Men der kan med tiden bli gode organisationsmedlemmer av disse sløve, sier man. Jeg tror de vil bli en klamp om foten for de øvrige arbeidere i organisationen. Der er nævnt at man ikke kommer i taknemmelighetsgjæld til staten fordi om man mottar dens bidrag. Det kan være saa. Men staten forlanger kontrol, og er ikke denne kontrol stram nok, saa vet nok Abrahamsen at forandre loven. Man har ment at arbeidsledighetskassen skulde hindre underbetalt arbeide; det er dette som er hovedargumentet. Men naar man erindrer at understøttelsen er 3 kroner dagen, saa skjønner man at det er umulig. At der ikke er stemning for opprettelse av arbeidsledighetskasse inden forbundet, derom vidner Martinsens tale tydelig nok. Han vet at det ikke er nogen saadan stemning; derfor vil han ha den obligatorisk; derfor vil han ty til tvang. Det skal ikke lykkes Volan at bortforklare det. Tal. anmodet om lidt længer tid.

A. Kalvaa: Ja la ham faa snakke litt længer, fordi jeg snakket saa høit.

A. Gabrielsen: Tror man at man skal kunne hindre nød og elendighet ved at opprette disse kasser, saa vil jeg gjøre opmerksom paa at man ialfald ikke avskaffer arbeidsløsheten ved disse halve institusjoner. Jeg er principielt imot arbeidsledighetskassen, og har alltid stemt imot. Med hensyn til forslaget om at den skal være obligatorisk, saa er det tvangen som her gaar igjen. Og det kan være saa; blev den frivillig, saa har den saa liten rot, at den ikke kunde eksistere. Kontingenten er av underordnet betydning. Det er princippet om at gjøre for mig. Arbeidsledigheten skyldes de nuværende samfundstorhold. Det vilde derfor været mer paa sin plads om man hadde undersøkt aarsakerne til arbeidsledigheten og set til at faa disse gjort mindre følelige. Det kan ikke ske ved opprettelse av en arbeidsledighetskasse. Man ser noget saa tiltalende ved dette statstilskud; men staten har alltid været undertrykkende. Det har vi set ogsaa her i Norge i disse 4 aar. Arbeiderne har stadig været utsat for censur og forfølgelse. Saa kommer staten med et ben at gnave paa. Og de som taler for det tror dermed at skulle knytte arbeiderne til organisationen; men det er da en underlig maate at gjøre det paa. Støstad vil dermed neutralisere virkningerne av den kapitalistiske utbytning. Det skal altsaa gjøres ved at man møter utbytterne paa halvveien.

Jeg sier: Mens dette røversamfund ligger med hele sin tyngde over arbeiderne skal vi ikke sysle med selvhjælpsinstitusjoner.

J. Danielsen foreslog: „Spørsmålet om opprettelse av arbeidsledighetskasse oversendes til forbundets tilsluttede avdelinger til uravstemning“.

Kr. Nordli: Jeg vilde med sikkerhet stemme imot opprettelse av arbeidsledighetskasse før. Men jeg har set hvorledes en av vore avdelinger her i Kristiania med 2000 medlemmer arbeider med sin arbeidsledighetskasse og vil nu anbefale forslaget om opprettelse. Det er ikke arbeidsgiverne men den arbeidsløse som tar fra mig arbeidet, og jeg maa se til at gripe regulerende ind i dette forhold.

Knut Dalastøl foreslog: «I tiltælde landsmøtet beslutter at opprette arbeidsledighetskasse paalægges styret at træ i forbindelse med andre forbund for at søke at faa lagt alt forsikringsvæsen under Landsorganisationen».

Dirigenten foreslog strek sat med de indtegnede talere.

Dette vedtoges.

G. Sundbye: Den væsentligste indvending mot arbeidsledighetskassen som er ført her er at den ikke kan være nogen kampkasse. Men i forskjellige fag har det vist sig at arbeidsledighetsunderstøttelsen ogsaa er en styrke i kampen. Ljungqvist sier at statsunderstøttelsen er penge som vi er snydt for og som vi faar igjen. Det er mulig, at det er saa. Men paa hvilken anden maate skulde vi ellers faa dem igjen? Jeg har set i Trondhjem at der kommer helt eksistensløse medlemmer dit saa ofte; vi har intet at by dem. En frivillig arbeidsledighetskasse vilde selvfølgelig ikke gaa. Den maatte være obligatorisk. Gabrielsen og Dalastøl skulde tale forsiktig om tvang. Jeg er sikker paa at de begge vilde bruke tvang for at faa principklæringen efterfulgt. Det er altid slik at en minoritet ved tvang maa bøie sig for en majoritet. Ljungqvist sier at med 3 kroner dagen kan man ikke eksistere; men ræsonementet her er at man da maatte arbeide for hvadsomhelst over de 3 kroner. Dalastøl maner endog frem det at lovgivningen kan komme til at hindre kassens virksomhet. Det foreligger ikke idag og hører derfor ikke hjemme som argument. Jeg vil anbefale kassens opprettelse, og kommer der andre forutsætninger saa er vi vel mægtige til at ophæve den.

Ole Moen: Jeg har lagt merke til en ting, og det er at reglerne for kassens virksomhet ikke er referert her. Man vil ikke frem med dem. Der er fremhævet at det forhøiede bidrag gir kassen foretøkt interesse; men der betales ikke bidrag uten til uforskyldt arbeidsløshet. Det hænder daglig i de eksisterende kasser at der blir negt refusion for de for de forsikrede personer. Naar tilfældet kommer frem for formandskapet, saa sitter der borgerlige der som vil si: Denne mand er ikke arbeidsledig; han kan faa arbeide her, og saa er understøttelsen illusorisk for søken efter bedre arbeidsplads.

O. K. Sundt: Det er uklart hvad kassens ydelser vil bli. Kassens benyttelse saaledes som den forsøkes skildret er mer av teoretisk art. Naar jeg ikke har faat ydelserne paa det rene, kan jeg ikke ta standpunkt til dette spørsmaal. Her er meningsforskjel om dette.

Ed. Ljungqvist: Rich. Hansen pointerte at det var produktionsmangel. Dette kan jeg tildels indrømme; men la os bare sende vore hustruer ind til byen med 500 kroner, saa kommer de nok igjen med

varer, send dem med arbeidsledighetskassens 3 kroner, og se saa hvad de kommer igjen med. Varemanglen er kunstig. Det er dette snak om typograferne. De skylder ikke arbeidsledighetskassen sin gode stilling. Læretiden for dem er 3 aar, før var den 5; vi maa sende kræfterne ind i arbeidet med en gang. Kalvaa sa: Kan vi verge os mot arbeidsledighet med principerklæringen? Kan Kalvaa verge sig mot sult med 3 kroner dagen? Nei, denne arbeidsledighetsunderstøttelse er nok ikke noget at gripe til under nogen omstændighet.

Oskar Johansen: Paa forespørsel har inspektør Hvidsten git nogle oylysninger om kassens ydelser. Han sa at selvfølgelig vilde der bli ydet understøttelse ogsaa om arbeideren selv hadde sagt op. Men maa han da ikke ta det arbeide som blir ham anvist til hvilkensomhelst løn? Nei, sa Hvidsten, arbeidsledighetskassen skal ikke brukes til at trykke lønnen ned.

Martin Johansen: Jeg forlangte ordet fordi Lien sa at arbeiderne ventet nedsættelse av kontingenten. Dette er ingenlunde opfatningen i den forening jeg representerer paa Notodden. Jeg vil paa det indestændigste anbefale opprettelse av arbeidsledighetskasse.

Johs. M. P. Ødegaard: Jeg har dst indtryk at stemningen med hensyn til arbeidsledighetskassen præges av gruppernes mere eller mindre behov for en saadan. Men solidaritetsfølelsen skulde gjøre det til pligt selv for dem som tror at de ikke har behov for kassen at støtte den. Anlægs- og Grubearbeidergruppen kan kanskje synes at de vil ha liten nytte av arbeidsledighetskassen; men procentvis er der ikke mindst ledighet der. Jeg vil anbefale forslaget.

Aasmund Olsen Selfors: Jeg har været med og stemt for principerklæringen; men derfor vil jeg stemme for arbeidsledighetskassen. Jeg skal nevne et eksempel: I 1912 reiste jeg med endel andre til Spitsbergen. Forholdene der var umulige, og vi maatte reise hjem. Vi kom til Tromsø uten midler, og arbeidslønnen blev nedbudt av os indbyrdes for at vi kunde greie os utover den foreliggende situation. Vi skal ikke kaste vrak paa de koncessioner som Staten er nødt til at gi; vi skal ta imot dem og utnytte dem, og jeg tror nok at statstilskuddet er velkomment. Jeg vil anbefale opprettelse av kassen.

J. Wilhelmsen: Paa grund av de redegjørelser som er git vil jeg stemme for opprettelse av arbeidsledighetskasse. Likeoverfor de smaa arbeidsgiveres forsøk paa lønstryk tror jeg den vilde være virksom.

Ole Finerde: Her er nu sagt saa meget om dette spørsmal; men jeg maa si nogen ord for min avdelings skyld. Den tæller 5—600 medlemmer, og jeg vil protestere mot opprettelse. Vi har ikke tat stilling til saken i foreningen; men jeg vet at den er imot væsentlig paagrund av det økonomiske spørsmal. Det spiller ind, tiltrods for hvad man sier her. Jeg tviler ogsaa paa om det budget som her er opsat holder stik. Kasserne utover i avdelelingerne vil ogsaa faa mer arbeide, da der maa en forhøielse av kontingenten til. Jeg er forøvrig fullstændig enig med Ljungqvist.

J. Eikefjord: Jeg har faat mig meddelt at Jern- og Metalarbeiderforbundet paa sit netop avholdte landsmøte vedtok at indskrænke tiden for medlemsberettigelse i kassen fra 1 aar til 6 maaneder som medlem

av forbundet og at det utvidet kassen og forhøiet kontingenten og understøttelsen. Dette tyder ikke paa at de vil gi slip paa den. Her er snakket om selvhjælp, ja, hvem skal hjelpe os om vi ikke hjælper os selv. Jeg er bekjendt med at Hjuksebø stedlige styre søkte om bidrag til agitation, men at det faktisk var til reisehjælp derfra. Forbundsstyret maatte gjøre lovbrudd for at yde hjælp. En reisekasse vilde kunne benyttes i lignende tilfælde som dette.

Hans Hansen omtalte forholdene paa Horten og var fremdeles ikke kommet til klarhet over hvorledes arbeidsledighetskassen vilde virke for Statens arbeidere der.

Johs. Steffensrud: Naar Arbeidsmandsforbundets landsmøte indbyr til opprettelse av arbeidsledighetskasse her, saa er det vel i førmeningen om at kravet nu er blit sterkere ute i avdelingene. Det er derfor saken er tat op igjen. Der har været enighet om at arbeidsledighetskasse vil vi ikke ha før. Naar jeg for min del er imot ogsaa nu, saa er det fordi jeg tror at den ikke vil bli saa gavnlig som den ser ut til. Den forening jeg representerer er ogsaa imot. Jeg skal ikke nærmere begrunde det; men den anser ikke saadanne kasser nødvendige. Den vil ikke la sig binde av hvad andre bestemmer.

E. Volan: Jeg har ikke sagt at kassen vil binde medlemmerne til organisationen; men ved at opprette arbeidsledighetskasse vil vi binde medlemsskapet sterkere til organisationen. Siden vi sidst trykte medlemsbøker er vi kommet op i ca. 70000 nummer og har 27000 medlemmer. Dette viser bevægelsen. Man glemmer at melde sig ved flytning o. l. og medlemsskapet gaar. Man vilde bringe denne ind- og utgang for en stor del til at ophøre ved at opprette arbeidsledighetskasse. Der er lav understøttelse; men streikeunderstøttelsen da, er ikke den lav? Og dog vover ingen paastaa at det ikke gaar an at streike med den. Det sies ogsaa at Staten er undertrykkende; men hvad har det med saken at gjøre? Det er riktig som Kalvaa sa, at vi stadig kræver Statens indgripen. Det er ogsaa paastaa at forholdene i Arbeidsmandsforbundet ikke kan sammenlignes med andre forbund; men der er ingen væsensforskjel.

A. Kalvaa: Jeg har litet at tilføie; jeg haaber nemlig ikke paa at gjøre proselyter her. Men jeg vil be motstanderne av dette forslag læse Hvidstens artikel i «Social-Demokraten» for onsdag. Det kunde kanskje bringe dem den forstaaelse jeg var kommet til før. Man sier her at kassen vil bli en klamp om foten, men den klampen føler ikke de som har arbeidsledighetskasser. Vi undervurderer os selv, naar vi tror at vi ikke kan dra den fulde nytte av en saadan institution. Ogsaa i Arbeidsmandsforbundet findes der kloke og dygtige folk som forstaar at nytte situationerne. Der er ikke tale om noget avhængighetsforhold til Staten. Vi har vor fulde bevægelighet i behold. Jeg fraskriver mig ikke retten til at benytte noget middel. Jeg skulde gjerne være med paa at tømme statskassen til fordel for understøttelser om det stod paa det. Det vil jeg ikke betænke mig paa.

J. Danielsen: Jeg har stillet mit forslag fordi jeg mener det ikke er rigtig at avgjøre denne sak her. Der er faktisk adskillig dissens om arbeidsledighetskassen utover. La saa avdelingene faa stemme over det.

Kr. Aune: Jeg vil ogsaa indrette mig efter situationen til enhver

tid; men hvad sies der her? Jo, der skal indføres et nyt embedsverk i forbindelse med oplysningskontorerne. Der maa være noget galt ogsaa med os dersom vi skal følge kapitalistklassen i dette. Kapitalistklassen kan aldrig bekjæmpes med kapital. De uorganiserte skal ogsaa faa være med, sa Martinsen; vi skal tilfredsstille de sløve og likegyldige ogsaa. Jeg vil si at de forbund som har disse kasser er gaat bra frem; men intet har havt en utvikling som Arbeidsmandsforbundet.

Olav Oksvik: Jeg er virkelig forbauset over hvad jeg faar høre her idag. Jeg har altid tidligere hørt at vi skal sløife selvhjælpsinstitutionerne, nu tales der begeistret for en ny saadan. Men arbeidsledighetskassen vil ikke være nogen hjælp mot ledighet i den virkelig alvorlige nød. Som kampmiddel kan den ikke brukes. Det er en merkelig kuvending Kalvaa og Volan har foretat her idag. Gaar de videre efter samme utviklingslinje saa faar vi vel ogsaa snart obligatorisk fattigkasse. Jeg haaber at landsmøtet avslaar dette forslag saa alvorlig at det aldrig kommer op igjen.

Osv. Martinsen: Dalastøl vedblir med soveputen, og soveputen har han nu. Arbeidsledighetskassen vilde bli et vækkelsesmiddel. Den vilde vække dem som sover idag. Aune maa da forstaa at paragrafen om de uorganiserte ingen betydning har. Det er imidlertid lovens krav at den skal være med.

A. Gabrielsen: Det er fremhævet av flere at de som stemte for principklæringen er forpligtet til at stemme imot arbeidsledighetskassen. Det er ikke saa sikkert. Men som representant for en forening som er tilsluttet fagoppositionen føler jeg mig forpligtet til at stemme mot enhver selvhjælpsinstitution. Det er fagoppositionens ubønhørlige krav. Derfor bar jeg forundret mig over Volan, fagoppositionens forhenværende formand, at han kan være med paa at støtte opprettelsen av arbeidsledighetskasse. Det strider mot hans egne prinsipper. Vi har faat endel statsindretninger i disse 4 aar. Det er bedøvelsesmidler for mange. La os ikke faa flere. La os heller følge Kalvaas geniale idé om statskassen videre i sine konsekvenser. Anlægsarbeiderne er enstemmig mot opprettelse av arbeidsledighetskasse.

Knut Dalastøl: Sundbye sier at jeg skal tale sagte om tvang; men jeg taler her ganske sikkert paa en majoritets vegne; det vil I faa vite hvis I sender saken om til uravstemning. Vi vet at der er kommet en skrivelse til stortinget fra arbeidsgiverhold krævende sterkere kontrol, og arbeidsgivernes representant, Pettersen fra Moss, sa at der var øvet misbruk, hvorpaa Castberg hævdet, at der maatte bli en fast ordning som med sykekassen. Abrahamsen lovet at ta det under overveielse og vi vet at det Abrahamsen vil ha gjennomført, det gaar. Jeg vil gjøre oppmerksom paa en artikkel av advokat Emil Stang i «Arbeidsmanden» for juli iaar. Han sier der at ifølge loven skal individuelle opsigelser betragtes som streik hvis det er underforstaaet at opsigelse skal være i fællesskap.

Alfred M. Nilsen: Staten torlanger at dette skal gaa gjennom vore fagorganisationer, naar de samtidig yder et litet tilskud selv. Det er et stykke paa vei til det vi har krævet. Det som er hovedsaken for mig her, etterat jeg har sat mig ind i hvorledes kassen virker i de forbund som har den er at den hjelper til at forbedre arbeidernes kaar. Men naar man er istand til at overbevise mig om at vi vilde staa sterkere i

det med arbeidsledighetskasse end uten, saa vilde jeg anse det uforsvarlig ikke at være med paa den. Naar vi har vedtat at vi skal forsøke at neutralisere virkningen av den kapitalistiske utbytning saa maa vi ogsaa gjøre disse forsøk. Arbeidsløsheten er en følge av det kapitalistiske utbytningssystem, og da er det forsvarlig at være med paa at opprette arbeidsledighetskasse til dens «neutralisering». Jeg mener at ogsaa grupe- og anlægsarbeiderne er interessert i kassen. Det vilde være en dumhet av os at avslaa den nu. Men naar staten er med at yde bidrag, saa stikker der noget under, sier man. Hvorfor skal man alltid forutsætte, at vi er dummere end statsstyrelsens mænd? Var jeg overbevist om at arbeidsledighetskassen vilde bli til skade for os, vilde jeg ikke være med. Men nu er jeg overbevist om at den er til nytte og da er jeg med, selv om jeg skal bli beskyldt for kuvending av Oksvik og andre. At vedta oversendelse til Landsorganisationen er umulig.

Chr. Rasmussen: Vi har hørt præmissene, men ikke lovens tekst her. Tal. refererte de anstødelige paragraffer og advarte mot at opprette kassen. Argumenterte især mot § 6.

Johan Sørensen hævdet at bidraget ikke vilde ha nogen betydning, da ingen kunde klare sig med det.

Oskar Johansen: Det har aldrig håndt, at nogen uorganisert har benyttet sig av § 6. Man bør derfor ikke nære nogen ængstelse for at dette vil ske. Angaaende meldingen, som § 8 bestemmer saa kan den ogsaa ske skriftlig. I min forening bruker vi mundtlig melding.

Rich. Hansen: Man forundrer sig her over at mænd som Volan, Alfred Nilsen o. a. medlemmer av fagoppositionen kan være med paa opprettelse av en arbeidsledighetskasse. Men jeg vil si at det er den praktiske erfaring som har lært dem det og alle I andre vil komme til samme resultat, naar I har indehat tillidshverv. Det er derfor at haape at ogsaa mange andre av fagoppositionens folk slutter sig til som en følge av diskussionen, og bli sakens tilhengere. At komme til en anden bedre overbevisning er al ære værd. At sende denne sak ut til uravstemning er til liten nytte. Det kan hende at staten selv gaar til opprettelse av arbeidsledighetskasse hvis vi ikke beslutter her. Da faar vi betale; men ikke bestyre.

Votering: *K. Dalastøl* tok sit forslag tilbake. *Johan Sørensens* utsættelsesforslag forkastedes med stort flertal. Der stemtes saa over hovedstyrekomiteens forslag ved navneprop. De som stemte for komiteens forslag svarte «ja»; de som stemte mot svarte «nei».

Følgende svarte ja:

H. Hellebø, Johannes Wilhelmsen, Ottar Skarheim, Karl Kristiansen, Kristoffer Nordli, O. Bjerkmann, Karl J. L. Berglund, Ole M. Stenvik, Gustav Sundbye, Sigurd Jensen, Th. Halvorsen, K. M. Gundersen, Lars Handegaard, Albert Nilsen, Harald Becker, Johs. Gulbrandsen, Mathias Larsen, Andreas Østbø, Sigurd Nilsen, Knut O. Ødegaard, Thomas Løgslis, Kasper Nyborg, Hans Fredriksen, Harald Lien, Aasmund Olsen Selfors, Hans Olufsen, Georg Lyng, Herman Kristiansen, Even Grønbacken, Einar Presthus, Peder Garberg, Olav Holm, Arthur Engen, Peder Fjeldstad, Adolf Olsen, Jens Steffensen, Jacob Eikefjord,

Johan Johansen, Martin Johansen, Julius Pettersen, Magnus Solli, T. Sundin, Sv. Halvorsen, Arnt Nilsen, M. Zahl, Bernh. Nymo, Ole Langseth, Martin Brenne, Tor Tingbø, Ingv. Olsen, S. Fossen, Robert Olufsen, J. Nordtug, Gudbrand Holt, Rich. Hansen, G. Sethil, A. Ahlstrand, Torger Heggen, N. E. Nilsen, Oskar Johansen, Bernh. Eriksen, E. Volan, Paul J. Haanes, Johan Iversen, Sven Røed, Sverre Støstad, E. Nagel. Ialt 67.

Følgende svarte *nei*:

Martin Jøcumsen, Sigrid Dahl, John L. Moen, Lars J. Tørrer, Ole Moen, Knut Dalastøl, Arthur Iversen, Gustav Moe, Ole Fineide, Olaf Valle, O. K. Sundt, Johan Sigv. Jakobsen, Olai Romarheim, Marius Olsen, Kristoffer Amundsen, Thor Randen, Kr. Kristiansen, Karl Kristoffersen, Sverre Andreassen, Peder Vesta, Edv. Ljungqvist, Odin Tessem, Karl Høyer, Otto Gulbrandsen, John Skjølsvold, Gustav Johansen, Chr. Rasmussen, Kr. Aune, Johs. Seim, Kristian Lien, Johan Gundersen, J. Nygaardsvold, Aksel Sandstrøm, T. E. Lohne, Ingebrigt Aas, Johan Sørensen, A. Balstad, Sten Johansen, P. G. Strand, Lars Andersen, Ole Riberg, Albert Karlsen, Ole Kristiansen, Jørgen O. Hvam(?) Carl Andersen, Ole Gulliksen, Karsten Jørgensen, K. J. Andresen, Gustav Myhrstad, Otto Løken, Thv. Nilsen, Ole Hillestad, Johan Evensen, Leonh. P. Jordbro, Ole Høgseth, Oskar Lund, Olaf Oksvik, Harald Hansen, Iver Bjerknes, Sigvart Nilsen, Kr. Rothaug, Johan Knudsen, Alb. Salvesen, Henrik Garten, Kristian Grorud, Ivar Smedsmo, Enok Hansen, Karl Hansen, A. Gabrielsen, Peder Jacobsen, Torbjørn Wettestø, Karl Kristoffersen, Alfred Gundersen, Johs. Danielsen, O. Gundersen, Syver L. Kleiven, K. Gustavsen, Gustav Eliassen, Karl Evensen, Aslak Slette, Ole P. Bonde, Tidemann Hessing, Nils Lønne, O. V. Wilumsen, Oskar Stenberg, Edvin Dahn, Mathias Eklund, Peder Johansen, Adolf Andersen, Hans Moen, Nils Kvale, Ole Olsen, Johs. Steffensrud, Amandus Aleksandersen. Ialt 94.

Følgende var fraværende:

Ingv. Løgavlen, Gustav Ronten, C. Strøm, Kr. Moljord, Kristoffer Tamnæs, Kristian Høiby, Sigurd Malmberg, Aug. Magnussen, Rudolf Winge, Johan Pedersen, Georg Holmen, Nils Andersen, Eilert A. Balsnes, Andr. N. Hovland, Ole Bye, C. M. Leinnes, Petter Pedersen, Bernh. Tuv, Kristian Langseth, Harald Selbo, Oskar Jensen, Eilert Tokle, Magnus Guldbakke, Nikolay Næss. Ialt 24.

Hans Hansen stemte ikke.

Forslaget om opprettelse av arbeidsledighetskasse var dermed forkastet med 94 mot 67 stemmer.

J. Danielsens forslag vedtokes derpaa med stort flertal.

Der besluttedes at man skulde ta Lians muntlige redegjørelse for Alfred M. Nilsens reise til Spitsbergen som næstfølgende sak paa dagsordenen.

Formiddagsmøte lørdag 31. august.

Dirigent: *J. Eikefjord.*

Navneoprop foretoges. Følgende var *fraværende*: Knut Dalastøl, Thomas Løgslie, Olav Holm og Johan Evensen. *Sykmeldt* var: Nicolay Næss, Bernh. Tuv, C. M. Leinnes, Eilert A. Balsnes, Kristian Larsen, Sigurd Malmberg.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Forslag med hensyn til arbeidsledighetskassespørsmålet.

H. Hellebø foreslog:

Hvis opprettelse av arbeidsledighetskasse ved uravstemning i avdelingene taar flertal, paalægges det forretningsutvalget, eventuelt hovedstyret, at sette kassen i virksomhet fra 1. januar 1919.

Forslagsstilleren motiverte sit forslag med at det var en nødvendig konsekvens av beslutningen om at sende spørsmålet ut til uravstemning i avdelingene.

Forslaget blev enstemmig vedtat.

Alfred M. Nilsens reise til Spitsbergen.

Ole O. Lian: Da vi har faat en skrivelse fra landsmøtet angaaende beskyldningerne i «Revolt» mot Alfred M. Nilsen angaaende hans reise til Spitsbergen, skal jeg her gi en redegjørelse for hvorledes denne reise kom istand. I 1917 læste vi i aviserne om blokade i Store norske Kulkompani paa Spitsbergen. Sekretariatet hadde ikke faat nogen beretning fra den syndikalistiske federation paa Spitsbergen. Men fra Store norske Kulkompani kom der en henvendelse til sekretariatet om at vi ikke maatte tro paa beretningerne fra Spitsbergen og en anmodning om at underrette organisationerne herom. Fra den anden part hadde vi som sagt ingen underretning faat og vi svarte det Store norske Kulkompani med følgende skrivelse:

Kristiania den 9. august 1917.

«Til

Store norske Spitsbergen Kulkompani A/S, Kristiania.

Deres ærede skrivelse av 27. juli angaaende forholdene paa Spitsbergen behandledes i sekretariatets møte 8. ds.

Da sekretariatet er uten enhver forbindelse med arbeiderne paa Spitsbergen og da vi intet andet kjendtskap har til konfliktens aarsak og forløp end endel sparsomme avisnotiser, finder sekretariatet sig ikke berettiget til at utstede nogen forhaandsmeddelelse, som av det ærede kompani ønsket.»

Efterpaa fik vi en henvendelse bl. a. fra Narvik om blokaden var godkjendt av Landsorganisationen. Hertil svarte vi at saken var os ikke forelagt. Ogsaa fra Arbeidsmandsforbundet kom der henvendelse. Spørsmålet gjaldt negtelse av at losse Store norske Kulkompanis skibe som

kom fra Spitsbergen med kul. Vinteren var imidlertid allerede indtraadt og spørgsmaalet var ikke aktuelt længer i 1917. I november 1917 fik vi en skrivelse fra den syndikalistiske federation paa Spitsbergen om at spørgsmaalet skulde gjenoptages og at der vilde bli streik fra vaaren 1918. Denne skrivelse lød:

Kristiania den 22. december 1917.

«Til

Arbeidernes faglige Landsorganisation, Folkets Hus, Kristiania.

Under henvisning til tidligere skrivelser fra os til Dem angaaende streik og blokade hos A/S. Store norske Spitsbergen Kulkompani, Longyear City, Advent Bay Spitsbergen, tillater vi os at henvende os til Dem med anmodning om en uttalelse angaaende Eders stilling til en eventuel streik eller blokade hos nævnte selskap fra vaaren 1918 og indtil selskapet beier sig for organisationens krav.

Et kopi av organisationens krav til selskapet vedlægges.

Følgende spørgsmaal bedes besvaret hurtigst saa vi kan faa ta vore forholdsregler:

1. Vil de under Landsorganisationen sorterende forbund og foreninger anerkjende den av os erklærte streik og forhindre sine medlemmer i at optræde som streikbrytere ved paa nødvendig maate at offentliggjøre sin stilling til streiken?

2. Vil de under Landsorganisationen sorterende forbund anerkjende og støtte en av os erklært blokade?

Med solidarisk hilsen
for Spitsbergen syndikalistiske Federation
Trygve Aakervik.

S. S. F.s adr. er: Folkets Hus, Tromsø.

Spitsbergen syndikalistiske Federation's krav til A/S. Store norske Spitsbergen Kulkompani, Advent Bay, Spitsbergen.

1.

Otte timers dag for alt arbeide.

2.

Kr. 10.00 pr. dag med ret for selskapet til at trække kr. 1.50 pr. dag for hus og kost.

3.

Forbedring av boligforholdene, saaledes at boligerne opfylder fabrikktilsynslovens fordringer.

4.

Fire maaltider om dagen.

5.

Selskapets anerkjendelse av en av arbeider og arbeidsgiver nedsat komité som faar i opdrag at paase at tilstrækkelig proviant forefindes til enhver tid.

6.

Selskapet tilpligtes at holde forsvarlige skibe til transport av arbeidere.

7.

Fri reise for arbeiderne til og fra arbeidspladsen (Norge—Spitsbergen—Norge).

8.

Arbeideren erholder fuld løn fra den dag han gaar ombord i selskapets skib i Norge for reise til Spitsbergen og til han igjen gaar fra borde efter endt arbeidssession.

9.

Ovenstaaende overenskomst gjælder kun saa længe begge parter godkjender den.

10.

Trakassering av organisationens medlemmer maa ikke finde sted.

Spitsbergen syndikalistiske Federation.»

Vi sendte skrivelse herom til de to organisationer saken kunde vedkomme, nemlig Arbeidsmandsforbundet og Havne- og Transportarbeiderforbundet. Paa grundlag av de svar vi fik fra de to forbund sendte sekretariatet følgende skrivelse til Spitsbergen synd. Federation:

26. februar 1918.

«Til

Spitsbergen Syndikalistiske federation, Tromsø.

I skrivelse av 22. december f. a. har vi fra den ærede organisation mottat forespørsel ang. forholdene ved Spitsbergen. Der spørges om følgende:

1. Vil de under Landsorganisationen sorterende forbund og foreninger anerkjende den av os erklærte streik og forhindre sine medlemmer i at optræde som streikebrytere ved paa sedvanlig maate at offentliggjøre sin stilling til streiken?

2. Vil de under Landsorganisationen sorterende forbund anerkjende og støtte en av os erklært blokade?

Sekretariatet har sendt spørgsmaalene videre til vedkommende forbund til uttalelse.

I henhold hertil skal vi meddele, at Landsorganisationen selvfølgelig vil tilholde sine medlemmer at respektere en organisationsmæssig streik og fraraade at nogen reiser til Spitsbergen før konflikten er ordnet.

Hvad angaar spørgsmaalet om sympatistreik her i landet fra vor side, saa maa dette spørgsmaal behandles, naar det foreligger som et aktuelt krav. Sekretariatet vil da behandle saken ut fra de foreliggende forhold og under hensyntagen til de omstændigheter som er tilstede.

Nogen generell forhaandsbeslutning om sympatistreik har sekretariatet ingen adgang til at fatte. Men vi vil selvfølgelig støtte enhver bestræbelser, som har til hensigt at forbedre arbeiderklassens økonomiske stilling.

Med hensyn til det krav, som er fremsat til a/s Store Norske

Spitsbergen Kulkompani, Advent Bay, har Norsk Arbeidsmandsforbund uttalt følgende:

«Vi vil dog, hvad selve kravet angaar, faa uttale, at vi finder det fuldstændig meningsløst at forlange en dagløn av kr. 10.00 ved arbeide paa Spitsbergen. Det er jo at sænke lønsnivaæet og grænser stærkt ind paa lønstrykkeri. Endnu urimeligere forekommer det os, at det forlanges at selskapet skal skaffe arbeiderne 4 maaltider for kr. 1.50 pr. dag. For denne betaling kan der jo ikke skaffes ordentlig mat. Et rimelig forlangende kunne være kr. 15.00 pr. dag og en godtgjørelse for kost av kr. 5.00 pr. dag.»

«Sekretariatet gir Arbeidsmandsforbundet sin fulde tilslutning i hvad her en fremholdt.»

Imidlertid begyndte forholdene paa Spitsbergen at bli litt broget. Selskapet begyndte at oprette enkeltmandskontrakter, og det saa ut til at organisationen deroppe ikke kunde magte noget. Hvis der hadde været spørsmålet om sympatistreik saa vilde vi tat standpunkt til det. Man vil ogsaa skjønne at kravet, 10 kroner dagen og kr. 1.50 for kosten var altfor litet. Man ser hvorledes dyrtiden er væltet ind her, og saa tænke sig paa Spitsbergen! Det skulde mindst været det tredobbelte deroppe. Vi begyndte da at tænke paa at faa en ordentlig undersøkelse av forholdene deroppe; men det var ikke godt at finde nogen som var kvalificeret for hvervet og som kunde reise derop. Der maatte ogsaa dømmes om arbeidets art og de forhold under hvilke det utførtes. Alfred Nilsen skulde vel sitte inde med de bedste forutsetninger for at undersøke forholdene paa Spitsbergen. Vi sendte da følgende skrivelse til Arbeidsmandsforbundet:

«Til
Norsk Arbeidsmandsforbund.

8. mai 1918.

Som det vil være det ærede forbund bekjendt har sekretariatet fra «Spitsbergen Syndikalistiske federation» mottat forespørsel om vi vil støtte en blokade av a/s Store Norske Spitsbergen Kulkompani og eventuelt erklære sympatistreik ved transport, losning etc. ogsaa her i landet av selskapets produkter.

Sekretariatet har hertil svaret, at nogen generell forhandlingsbeslutning om sympatistreik har vi ingen adgang til at fatte, men at vi vil støtte enhver bestræbelse, som har til hensigt at forbedre arbeidernes økonomiske stilling. Spørsmålet om sympatistreik maa derfor behandles naar det foreligger som et aktuelt krav og under hensyntagen til de foreliggende faktiske forhold.

Imidlertid er spørsmålet atter blit aktuelt, idet selskapet nu hverver arbeidere paa enkeltmandskontrakt. Nogen ordentlig organisation synes ikke at være paa Spitsbergen, ialfald er forholdet meget broget, og dette gaar ut over arbeidernes fortjeneste og deres levevilkår i det hele.

Sekretariatet har derfor besluttet at sende en repræsentant til Spitsbergen, som kan gi en saklig rapport over forholdene og ellers foreta de undersøkelser og forføininger, som organisationsmessig er nødvendige til værn om arbeidernes interesser.

Som repræsentant har sekretariatet ønsket at faa hr. sekretær Alfr. M. Nilsen, og i henhold til foranstaaende tør vi henstille til det ærede forbund at ordne det saaledes, at hr. Nilsen kan faa anledning til at foreta en saadan reise snarest mulig.»

Jeg henvendte mig til Spitsbergenselskapet om skibsleilighet. Det kunde ikke ha noget imot at en undersøkelse ogsaa kom istand av den part som kunde tænkes ikke stod paa selskapets side. Meinich var jo sendt derop av regjeringen; det var rigtig at saken ogsaa blev set fra vort synspunkt. Sekretariatet besluttet at utgifterne ved Nilsens reise skulde utredes av Landsorganisationen. Vi har endnu ikke faat rapport fra Nilsen, da han saa nylig er kommet tilbake. Men han har sendt følgende skrivelse fra Trondhjem:

F. t. Trondhjem den 13—8—1918.

«Til

Arbeidernes faglige Landsorganisation, Kristiania.

Vil herved meddele, at jeg nu er ankommet til Trondhjem paa retur fra Spitsbergen.

Som det fremgaar av vedlagte ansøknings fra Spitsbergen arbeiderforbund er dette blit dannet under mit ophold paa Spitsbergen paa det grundlag som kortelig er berørt i ansøknings. Desværre har jeg alle sakens dokumenter nedlaast i en kuffert som er ekspedert til Kristiania saa forbundets love samt det utarbeidede forslag til overenskomst ang. løns- og arbeidsvilkårene ikke kan vedlægges her.

Jeg har med mig formanden og viceformanden i forbundet idet disse skal delta i en forhandling med direktionen for Store Norske Spitsbergen Kulkompani ang. overenskomsten.

Meningen er da først at faa forbundets optagelse i Landsorganisationen formelt indvilget og derefter godkjendt forslaget til overenskomst for saa med engang at gaa til forhandlingerne. Men det haster meget. Selskapets direktør er f. t. i Kristiania. Han skal imidlertid opover til Spitsbergen igjen og derefter tilbake til Norge inden vintersæsongen indtrær og den kan man regne fra 20. september, ti ved den tid maa sidste baat avgaa fra Spitsbergen.

Jeg skriver derfor dette foreløbig, idet jeg ved ankomsten til Kristiania nærmere vil redegjøre for den hele sak. Jeg vil bare her anmode om, at der blir avholdt et møte i sekretariatet helst torsdag em. og senest fredag form. til behandling av vedlagte ansøknings og haaper jeg da at faa være tilstede for at gi en mundtlig fremstilling av det som maatte være paakrævet. En utførlig skriftlig rapport om min reise vil bli utarbeidet senere. Nu gjælder det først at faa det paabegyndte arbeide færdig hurtigst mulig.

Med solidarisk hilsen
Alfr. M. Nilsen.»

Og desuten følgende skrivelser fra arbeiderne paa Spitsbergen:

Trondhjem den 13—8—1918.

Til

Arb. faglige Landsorganisation, Kristiania.

Vil herved meddele, at der ved Store norske Spitsbergen Kulkompani's bedrift i Langyaer City, Spitsbergen, under sekretær Nilsens ophold dersteds er blitt stiftet en forening under navn av Spitsbergen Arbeiderforbund. Foreningens formaal skal være at samle alle paa Spitsbergen arbeidende mænd i en fælles organisation. Foreløbig bestaar foreningen (forbundet) kun av de ved Store Norske værende arbeidere, men er det altsaa meningen senere at faa dannet lokale avdelinger paa de øvrige arbeidsplasser, og vil da den nuværende forening, som f. t. utgjør hele forbundet, overgaa til en avdeling av dette. Hermed er begyndelsen gjort for at faa samlet arbeiderne paa Spitsbergen i en moderne fagorganisation.

Vi søker herved om, at *Spitsbergen Arbeiderforbund* maa bli optat i Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge.

Vi anerkjender Landsorganisationens love og har utarbeidet lovene for forbundet i overensstemmelse med de love, som almindelig anvendes av fagforbundene i Norge.

Paa grund av de vanskelige forhold forsaavidt angaar postforbindelsen mellem Spitsbergen og Norge, idet der ikke kan sendes post i de 8 maaneder av aaret, tillater vi os at søke om at faa anledning til at gjøre op vort økonomiske mellemværende med Landsorganisationen 2 ganger aarlig.

Vi er f. t. paa reise til Kristiania og vil vi efter ankomsten dit faa overlevere 1 eksemplar av forbundets love samt gi en nærmere fremstilling av forholdene ved Spitsbergen. Vi har imidlertid meget liten tid, saa vi finder at burde sende dette foreløbig, idet vi gaar ut fra, at der snarest blir tat de fornødne skritt til at behandle denne ansøknig. Vi ankommer til Kristiania torsdag middag.

Med solidarisk hilsen
for Spitsbergen Arbeiderforbund.

Emil Klemo,
formand.

Randolf Olsen.

Trondhjem den 13—8—1918.

Til

Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge, Kristiania.

Paa vegne av Spitsbergen Arbeiderforbund tillater vi os — forsaavidt forbundet i henhold til vedlagte ansøknig og senere mundtlig fremstilling blir optat i Landsorganisationen — at anseke om Landsorganisationens godkjendelse til at fremsætte krav om overenskomst ang. løns- og arbeidsvilkkaar ved Store norske Spitsbergen Kulkompani's bedrift paa

Spitsbergen. Der arbeider for tiden ca. 220 mand, hvorav 200 er organisert.

Forslag til overenskomst vil bli overlevert Landsorganisationen ved vor ankomst til Kristiania torsdag middag.

Med solidarisk hilsen
for Spitsbergen Arbeiderforbund

Emil Klemo,
formand.

Randolf Olsen.

Næsten alle er organisert, som man hører. Vi har i sekretariatet endnu ikke tat nogen beslutning om indmeldelsen i Landsorganisationen. Det vil bli tat op straks landsmøtet er færdig. Saa er det lønsforhandling og anden ordning.

Alfred Nilsen: Jeg venter paa meddelelser.

O. Lian: Blandt beskyldningerne i «Revolt» staar der ogsaa, at selskapet har betalt Nilsens reise. Dette er selvfølgelig usandt. Sekretariatet besluttet først, at nogen skulde reise, og henvendte sig saa til Alfred Nilsen. Landsorganisationen betalte ham derfor. Det kan forøvrig ikke være noget at si paa, om arbeidsgiverne vilde betale vore administrationsutgifter. Alfred M. Nilsen har kun staat i forbindelse med sekretariatet og har ikke hat noget med selskapet at gjøre. Det er sekretariatet, som skal gjøre op med selskapet. Det er en ugrundet og uretfærdig behandling, Alfred Nilsen har faat i «Revolt» og jeg vil si, det er ikke noget behagelig hverv han har hat.

J. Eikefjord: Nar jeg har bragt denne sak paa bane, saa er det fordi jeg vet at organisationen lider under slike ting. Det er fremstillet slik i «Revolt» som om Nilsen har handlet i forstaaelse med selskapet og forsøkt at feie væk den syndikalistiske organisation paa Spitsbergen. Vi har ingen grund til andet end fæste lid til sekretariatets redegjørelse; men jeg vil si som min personlige mening at det ikke er rigtig at blande sig op i saadanne forhold. Det er oplyst fra den syndikalistiske federation at den hadde planlagt aktion til vinteren. Den organisation burde faat arbeide videre.

Peder Vesta: Det ser ut som om Trygve Aakerviks beskyldninger i «Revolt» er grundløse. Men der er enkelte punkter ellers jeg vil berøre. Sekretariatet hadde ikke noget med at advare avdelingerne mot syndikalisterne paa Spitsbergen. Det skulde heller sendt ut et varsel i i Spitsbergenorganisationens favør.

Lian: Det var netop det sekretariatet gjorde, ikke det som taleren mener at vi gjorde.

P. Vesta: Organisationen hadde en meddelelse i «Fremover» som skulde været tilstrækkelig. Lian sier at den syndikalistiske organisation paa Spitsbergen ikke kunde magte noget. Hertil er at si, at den syndikalistiske organisation deroppe hadde liten anledning til at hævde sig. Især om sommeren. Den vilde ventet til vinteren og isen hadde lagt sig. Det har ogsaa noget at si at det var selskapet som først tok aktion.

Det viser hvilken værdi arbeidsgiverne gir Landsorganisationen. Det Store norske Kulkompani vilde saavisst ikke sendt en representant for den syndikalistiske organisation til Spitsbergen.

Taleren kom saa ind paa en forhandlingssak fra Løkkens verk, som *dirigenten* protesterte mot skulde optages; men som han fik forsamlingens tilladelse til at fremlægge.

Han stillet ogsaa forslag i saken. Alfred M. Nilsen, O. K. Sundt, A. Gabrielsen, Henrik Garten, Chr. Rasmussen og Richard Hansen hadde ordet i saken, foruten forslagsstilleren. Efter at disse hadde uttalt sig blev saken paa henstilling av Alfred Nilsen efter forslag av dirigenten overlatt Grube- og Anlægsgruppen til videre behandling og avgjørelse. Det er derfor ikke fundet hensigtsmessig at gi noget referat av den paabegyndte, men avbrutte debat i denne sak fra landsmøtet, eftersom dens videre behandling i gruppen ikke kan refereres her.

Alfred M. Nilsen: Jeg haaper at det ikke blir nogen lang debat om dette her. Jeg har ikke stort at tilføie det som Lian har sagt. Jeg meddelte paa møtet i Arbeidersamfundet at da jeg kom til Spitsbergen var der ingen organisation at gjøre sympatistreik for. Der var ingen forening, ikke love, ikke kontingent; der var bare en sammenslutning folkene hadde faat istand for sammenkomster. Der var folk som hadde tilhørt Arbeidsmandsforbundet, Jern- og Metalarbeiderforbundet og andre forbund. Da jeg kom var det forutsætningen fra arbeidernes side at faa bragt istand en ordning i tilslutning til forbundet eller Landsorganisationen. Der foregaar stadig reiser mellom Spitsbergen og Norge, og da gjælder det at ha forbindelse i Norge. Da jeg nu kom som representant for Landsorganisationen, vilde jeg ha røgtet mit hverv daarlig om jeg ikke hadde støttet arbeiderne i deres uttalte ønske om tilslutning. Ogsaa lønskrav blev innsendt. Da arbeiderne hadde faat greie paa at jeg var i Tromsø vilde de vente til jeg kom baade med at faa istand forening og med at innsende lønskrav. Formanden og viceformanden i den nystiftede organisation reiste med herved og fik forslag til overenskomst som de reiste tilbake med for at forelægge arbeiderne. Denne overenskomst er betydelig bedre end det den syndikalistiske federation stillet krav om. Mindstelønnen i akkord blir 8 kroner + 2 kroner i dyrtidstillæg og kr. 1.50 for dem som har nogen at forsørge, dagarbeide 9 kroner + 2 kroner i dyrtidstillæg og kr. 1.50 for dem som har nogen at forsørge. Kr. 1.50 blev bestemt til kost for alle. Dyrtidstillæg kom som man hører ogsaa til at gjælde akkorden.

Tal. redegjorde derpaa for det forhold Vestad hadde omtalt og stillet forslag om og imøtegit det anførte. Flere talere hadde ordet i saken, hvorefter forslaget besluttedes oversendt Grube- og Anlægsgruppens generalforsamling.

Ole O. Lian: Det var bare en liten bemerkning til Eikefjord. Dette var en stor og vidtløftig sak, og han sa, at Landsorganisationen ikke skulde blandet sig op i den. Det var ogsaa det vi forsøkte. Men der kom skrivelse fra en mand uten nærmere opplysning om organisationen, dens love og andre forhold. Der krævedes sympatistreik. Enhver vet hvor vidtrækkende dette var. Og dette skulde vi foreta uten at vite, hvad vi gjorde sympatistreik for engang? Alfred Nilsen fik ikke paa

om at danne nogen organisation deroppe. Jeg vet heller ikke om den vil bli optat i Landsorganisationen. Vi har ikke hat til hensigt at splitte eller at skade den syndikalistiske organisation paa Spitsbergen. Der kom imidlertid skrivelser fra de forskjelligste steder i landet. Transportarbeiderne vilde vanskelig stille sine medlemmer til disposition for noget de ikke hadde den mindste rede paa. Vesta mener at vi ikke skulde fulgt indbydelsen til at sende en representant til arbeidspladsen. Dette er et primitivt standpunkt. Det gjøres her i Norge, hvorfor saa ikke paa Spitsbergen? Og saa, naar vi sender Norges mest renlivede syndikalist derop; skulde det da ikke være betryggende?

J. Nygaardsvold: Jeg skal gi nogen opplysninger om Store norske Spitsbergen Kulkompanis kulskiber vedrørende den avdeling jeg tilhører. I Hommelviken staar lossearbeiderne i Arbeidsmandsforbundet, og da blokaden av skibene blev bekjentd, blev vi enige om at støtte arbeiderne paa Spitsbergen. Det avgjørende for os var at klassefæller var kommet i kamp med kapitalisterne, og vi fandt, at vi burde støtte dem. For at være i kontakt med Trondhjem fik vi ogsaa samorganisationen der til at fatte beslutning i samme retning. Det er nemlig slik, at blir skibene ikke losset i Hommelvik, saa gaar de til Trondhjem og omvendt. Efter beslutning i Trondhjems samorganisation fik imidlertid lossearbeiderne der tilladelse fra sit forbund til at fortsætte losningen, mens vi i Hommelvik fastholdt vor beslutning. Følgen var, at vi gik glip av fortjenesten, og Trondhjemsarbeiderne fik den. I slike tilfælde mener jeg, at Landsorganisationen skal optræ mere hvast; naar det ene forbund beslutter det og det andet det, saa maa Landsorganisationen gripe ind.

E. Volan: Samorganisationen i Trondhjem besluttet kun at *henstille* til forbundet at stanse losningen.

Lovforandringer.

Dagsordenens punkt 6.

«Gruppeinndelingen.

Se dagsorden, pag. 43—44 og pag. 95—101. Desuten samme pag. 15—16.

Komiteen, hvis indstilling i realiteten var enstemmig, foreslog 2 *distriktsssekretærer*, 1 for *Finmarken* og *Tromsø* amter, samt *nordlige del av Nordlands amt* og 1 for *Trondhjems distrikt* med den *sydlige del av Nordlands amt*. Desuten gruppesekretærer for følgende grupper:

Anlægsindustrien.

Bergverksindustrien.

Bygningsindustrien.

Elektrokemiske industri.

Kommunale virksomheter.

Næringsmiddelindustrien.

Tekstilindustrien.

Fra Narvik Arbeiderforening og fra Hyttarbeidernes Forening, Røros, forelaa enslydende forslag om at „*gruppe- og distriktsssekretærstillingerne*

sløifes“; fra Hyttarbeidernes Forening, Røros, subsidiært forslag: „Gruppe- og distriktssekretærstillingene indskrænkes endel“.

Richard Hansen: Jeg skal ikke komme ind paa de forskjellige forslag her, da jeg heller ikke var forberedt paa at gi nogen indledning i spørgsmaalet. Forslagene om administrationsordningen har imidlertid været behandlet i komiteen. Vi er kommet til det resultat at ordningen med distriktssekretærer ikke overalt har virket hensigtsmæssig. Vi har fundet at skal en sekretær fylde sin opgave helt og tilfredsstillende saa maa han være knyttet til hovedkontoret og ha sin specielle gruppe inden industrien. Det vil bli det rigtigste. Alle forhandlinger av betydning foregaar jo i Kristiania, og der forhandles gjerne for hele grupper ad gangen. Dette er ogsaa noget arbeiderne ikke har noget at indvende mot. Arbeiderne skal være delagtig i at fastsette løn og arbeidsvilkaar i den industri de arbeider. Og forhandlingerne herom foregaar industrivis. Aktionerne knyttes ikke i reglen til noget enkelt distrikt, det gjælder hele landet i omtrent hver branche. Selv inden en distriktssekretærs omraade maa forhandlingerne som ottest optages av vedkommende gruppes sekretær. Han kjender sin industris arbeidsforhold, og han er gruppens ansvarlige tillidsmand. Men en saadan gruppesekretær maa for at gjøre nytte for sig være stationert paa hovedkontoret. Dette vil ogsaa være et billigere utgangspunkt for reiser ut i landet. En gruppesekretær kan ogsaa ordne andre industrier paa sine reiser. Dette gjælder ogsaa agitationen. Men især gjælder det ved de store hovedforhandlinger at gruppesekretæren er tilstede og deltar i dem. Dette kræver ogsaa folkene. Den elektrokemiske gruppe har krævet sekretær for sig ved hovedkontoret, og vi har maattet avse det. Landsmøtet faar nu avgjøre hvilke grupper skal ha sekretærer og hvem det skal være. Der er kommet krav fra tekstilarbeiderne, de kommunale arbeidere og andre. I henhold hertil har komiteen foreslaaet at ansætte sekretærer for alle de store hovedgrupper. Som I vil se paa side 44 i dagsordenen foreslaar vi sekretærer for: Anlægsindustrien, bergverksindustrien, elektrokemiske industri, næringsmiddelindustrien, kommunale virksomheter og bygningsindustrien. Det blir i det hele 7 gruppesekretærer. Vi har da de 3. Distriktssekretæren for Stavanger som, i første række har været hermetikarbeidernes representant er fratrudd, og likeledes sekretæren for Bergens distrikt. Da der ikke foreslaaes noget bibehold av disse stillinger blir det egentlig kun 2 nye sekretærstillinger at oprette. Der vil saaledes ikke bli saa mange nye. Men ved kontoret vil der især paa grund av de kortere tarifperioder bli øket virksomhet. Vi kan ikke herefter sprængkjøre som vi har gjort i de senere aar. Der har været et hastverk, saa der ikke har været tid til noget. Det har været at kaste den ene mappe og ta den anden ustanselig. Det har været et sjauerarbeide uten like. Dette maa bli bedre, naar vi ansætter folk som er ansvarlige for hver gruppe. Landsmøtet bør nu gaa til dette skritt. Om vi nu sløifer distriktssekretærstillingene for det sydlige Norge, saa er der dog gode grunde til at beholde dem for det nordlige Norge. Der er lange avstande i Nordland, og forholdene er vidt forskjellige. Det er ganske umulig for en mand at bereise hele Nord-Norge, og derfor saa har vi foreslaaet at tillegge Trondhjems distrikt den sydlige del av Nordlands amt og tillige

beholde sekretærstillingen for Trondhjems distrikter. Der vil da i det hele bli 2 sekretærer for Nord-Norge. Riktigst hadde det været at Landsorganisationen hadde ansat en mand i det nordligste Norge. Det var nok saa at Arbeidsmandsforbundet var interessert fra først av alene, men nu er alle forbund blit interessert der nord, og det kan da bli aktuelt paa den samlede organisations vegne at faa en mand i Nordland. Men Landsorganisationens kongres trær ikke sammen tør i 1920, og da bør vi nu allikevel ordne os til vort neste landsmøte. Komiteens indstilling som er enstemmig er saa grundig overveiet at landsmøtet bør vedta den som den er. Der er forslag fra Narvik og Røros om at ophæve sekretærstillingene idethele. Man maatte da gaa ut fra at der blev at ansætte folk paa kontoret saa der blev tilstrækkelig hjelp. Det vilde imidlertid bli tale om like mange, og arbeidet maatte specialiseres efter grupperne allikevel. Men naar man vet dette fra først av saa er det likesaa godt at gaa til gruppering med en gang. Vi kan f. eks. se paa forslaget fra tekstilarbeiderne om sekretær. Der er i denne arbeidsbranche mange kvinder, og lønnen er lav, der trænges agitation og organisation. Man vil da straks skjønne at det er paakrævet at ha en mand for dem. Likedan vil man finde at det er i andre fag. Jeg er sikker paa at de som har gruppesekretærer ikke nu vil ha ordningen ophævet. Dertor maa vi behandle alle likt og gjennomføre systemet helt. Det var beklagelig at vi ikke tok et helt standpunkt i saa maate allerede i 1913; da var vi kanskje kommet lenger end vi er. Vi bør dertor vedta komiteens forslag nu.

O. Bjørkmann: Naar Narvik Arbeiderforening har fremsat et saadant forslag, saa er det fordi vi synes ordningen med alle disse sekretærer blir altfor kostbar. Det er store summer dette gjælder. Systemet kunde være nødvendig de første aar, da organisationen var mindre kjendt; der kunde trænges baade agitation og organisation; men nu har vi paa alle arbeidspladser gamle skolede fagforeningsmænd, som kan utføre sekretærens arbeide hver paa sin plads. Dersom disse vil gjøre sin pligt saa behøves ikke sekretærene. Jeg klandrer ikke sekretærene; de har arbeidet efter evne og hvad de har formaadd, og de vi har hat i Nordland fra den første til den sidste har været særlig dygtige folk; men vi kan spare disse penger og bruke dem til noget andet. Det er meget mulig at de to forslag, som er fremsat om at ophæve sekretærstillingene falder dennegang; men i saa fald vil de komme tilbake. Men jeg vil si at skal der være noget sted der behøves sekretærer saa er det i Nord-Norge, og da bør der være 2 for de 2 nordligste amter.

Gunnar Sethil: Det er saa menneskelig at man dvæler ved fortiden. Jeg mindes saaledes saa godt hvordan det var i den første tid jeg deltok. Jeg har været medlem av forretningsutvalget siden 1902 og viceformand i 10 aar. I begyndelsen var det ikke tale om grupper og særinteresser, men alt skulde være forbundets. Det skulde ogsaa være det enkleste og greieste at gaa frem paa den maate. Man fik da vælge det tilstrækkelige antal tillidsmænd eftersom forbundet vokste. Og agitationen og forhandlingerne fik man da ta de mest passende til ved hver anledning. Dermed blev forbundet mer en enhet, det var bedst for solidariteten og for forbundet. Dette var nu min opfatning. Men vi

har nu faat inndeling i grupper, idet der er kommet krav fra den og den gruppe om at faa en mand som er særlig kjendt med deres forhold til at stille med deres affærer. Naar vi nu har faat denne ordning, saa bør vi ikke gaa tilbake til en forandring. Jeg kan ikke gaa med paa at ophæve gruppeordningen, men vil ha den utviklet videre saa den kan fungere til bedste for vore medlemmers interesser. Det var et kompromis vi gik ind paa i Bergen i 1913. Forretningsutvalgets forslag gik ut paa gruppesekretærer med distrikter. Dette blev ikke vedtat. Istedetfor forretningsutvalgets forslag vedtoges begge dele. Det har nu gaat paa denne maate, men i perioden er 2 av distriktssekretærene fraatraadt. Jeg vet ikke grunden herfor. Men det er vel saa at naar man sætter en distriktssekretær alene ute paa sin plads uten at han har noget styre ved siden av sig, langt borte fra hovedledelsen, saa blir han ensom og han synes stillingen blir uholdbar. Ja, saadan har jeg tenkt mig at det kan være. Gruppesekretæren har sit standkvarter i Kristiania og staar stadig i forbindelse med hovedledelsen. Naar vi nu faar 7 gruppe-sekretærer saa er det ment at distriktssekretærstillingene skal ophæves med undtagelse av for Nord-Norge. Tromsø og Finmarkens amter er noget for sig. Avstanden mellom de forskjellige arbeidspladser er stor, og hovedkontoret i Kristiania endnu lenger borte fra alle. Vanskelighetene ved at vareta Nordlands interesser herfra er saaledes store. Vi har ikke tenkt bare at beholde distriktsordningen for Nord-Norge men ogsaa ha 2 sekretærer. Grænserne for disse sekretærers virksomhet og deres bosted er detaljspørsmål som nærmere kan bestemmes. Forholdet mellom grupperne og hovedstyret maa vel ordnes saaledes at industrikomiteerne vælger sine representanter til hovedstyret. Der foreligger to forslag hertil.

Fr. Strøm: Richard Hansen nævnte, at selv der hvor der var distriktssekretærer maatte gruppesekretærene reise ut for at ordne med spesielle saker. Dette er ikke tilfældet for Nordlands vedkommende. Vi har i Nordland set grubesekretæren en gang. Bjørkmann mente at de stedlige organisationer nu kunde ordne sine saker selv dernord. Dette kan være tilfældet for de store centrens vedkommende, men ikke ellers. Var der ikke distriktssekretær saa vilde nok arbeidet ialfald paa de nye steder bli forsømt. Avstandene er store bare i like linje nordover, og saa alle avstikkerne ind i fjordene, hvor der kan gaa baat bare en eller to ganger i uken. Vi har nu 47 avdelinger i Nord-Norge; da jeg begynte for 2½ aar siden var der vel 30 avdelinger. Man kan nu si, at om ikke distriktssekretæren hadde været, saa vilde vi ha disse avdelinger allikevel, men det er tvilsomt. Bjørkmann mener vistnok at den ordning han har tenkt sig vilde bli billigere, men jeg tror det ikke. Man maa nemlig stadig være paa reise hvis noget skal utrettes. Hvis man legger merke til min beretning vil man av den se at jeg har reist 266 dage i det sidste aar. Jeg har iaar reist næsten hver dag og stadig kommer der brever og telegrammer om at komme hit og dit, uten at det er mulig at etterkomme dem. Men jeg vil gjøre opmerksom paa, at naar der er tale om 2 sekretærer for Nordland, saa bør den ene placeres i Bodø og den anden i Tromsø. Det er til liten hjelp for os i Nordland at ha sekretæren i Trondhjem. Den største industri er og vil bli nordenfor Sannessjøen. Det kunde være spørsmål om at kombinere sekretær-

stillingen med et opplysningsbyrå i Tromsø. Sekretæren maatte da ha endel hjelp naar han skulde reise. Der kommer mange nye folk til de nye industrier dernord; de hverves fra bygderne og fiskeridistrikterne og de kjender ikke til organisationen. Blandt disse maa der agiteres. Det er en tiltalende tanke at samtlige forbund hadde sekretærer for Nordland sammen; men Narvikforslaget er ganske umulig nu.

Johs. Steffensrud: Da spørsmålet om ansættelse av en sekretær for den elektrokemiske gruppe kom op var gruppen ikke saa stor som nu. Den har siden øket i en betraktelig grad. Derfor holder kravet om en sekretær ikke lenger stik. Derfor er der reist spørsmål for dette landsmøte om at faa 2 sekretærer for gruppen. Det kan kanskje se ut til at være for litet arbeide for 2 mand i gruppen; men man maa ogsaa se hen til hvorledes denne industri vokser. Der er ogsaa mer at passe paa end i mange andre brancher, og man tjener ikke paa at innskranke sig. Sethil nævnte hvorledes forholdene var i 1902, men da hadde ikke forbundet naadd 4000 medlemmer; det er adskilling anderledes nu, og man bør betænke sig paa at avslaa kravene fra de forskjellige grupper. Jeg vil henstille til landsmøtet at etterkomme kravet fra den elektrokemiske gruppe om at faa 2 sekretærer.

G. Rontén: I 1908 var der første gang krav oppe om at faa distriktssekretærer. Jeg trodde ikke den gang at det var den rette maate at administrere forbundet paa. Jeg har holdt paa at man skal ansætte personale efter behovet og arbeide i fællesskap. Personalet kunde da ogsaa tages fra de forskjellige grupper. Jeg føler mig imidlertid tilfreds med forslaget om gruppeinndelingen. Jeg tror at et saadant system vil komme til at arbeide godt. Men det har ogsaa sin mørke side. Jeg ser av regnskaperne at forbundets administration nu koster 162 000 kroner. Tar jeg med forhandlinger, fagbladet o. l., saa kommer det op i 284 000 kroner. Det vil med andre ord si at der gaar med 35 procent av inntægterne til administration. Disse utgiftsposter har tendens til at vokse yderligere og vi kan godt komme op i 50 procent til administrationen. Jeg vilde ikke tilbakeholde disse opplysninger; men kan vi faa saa meget større fordele som gruppeinndelingen kostede os, saa er det vel. Men kan vi finde utvei til at innskranke utgifterne saa er det paa høi tid. Som vi vet holder grupperne sine særskilte generalforsamlinger, og forbundet betaler utgifterne til disse. Jeg har tenkt mig at det kunde gaa an at de samme representanter som grupperne har paa landsmøtet kunde utgjøre generalforsamlingen, og saa kunde denne holdes om kveldene under landsmøtet og derved uten utgift for forbundet. Som det nu er, er det jo en hel del nye folk som møter paa generalforsamlingerne. Innskrankningene, mener jeg, maa altsaa begynde med at generalforsamlingerne holdes under landsmøtet.

Lars Tørres: Som forsamlingen vil ha set har Hyttarbeidernes Forening, Røros to forslag. Det ene gaar ut paa at ophæve sekretærstillingene i sin helhet; det andet, det subsidiære, anbefaler innskrankning. Jeg skal bemerke at min avdeling bestaar av gamle medlemmer, som tildels har været med siden forbundet blev stiftet. Vi synes ordningen den gang var likesaa god som nu. Distriktssekretærene er især blit rost; men vi er kommet til en anden oppfatning. Fremgangen

skyldes ikke bare sekretærenes arbejde; agitationen drives ogsaa av medlemmerne selv. Det er ikke vor mening at ville avskjære kontoret for den nødvendige hjælp; men at ialfald faa avskaffet stillinger som dækker hinanden. Vi paa Røros kom ind baade under distriktssekretærens og gruppesekretærens jurisdiktion. En direkte ledelse gjennom hovedkontoret, tror jeg, vilde bli baade bedre og billigere. Nord-Norge er selvfølgelig undtat herfra; men jeg tror dog at det vilde falde lempelig ogsaa at sende en mand fra Kristiania dit. Det var Vestlandet som først krævet en distriktssekretær. Nu later det til, at de ikke vil ha nogen igjen efter den fratradte. Han behøves ikke. Richard Hansen talte om sakkundskap: men det er let at faa ansat folk med specialkjendskap til de forskjellige grupper paa hovedkontoret. Ogsaa inden den elektro-kemiske gruppe findes der dygtige medlemmer later det til, og det skulde da være rart om de behøver 2 sekretærer, som Steffensrud kræver.

Dirigenten refererte forslag saalydende fra *Ole Moen* og *K. Dalastøl*: „Der ansættes 2 sekretærer for den elektro-kemiske industri.“

H. Moen: Bjørkmann sa, at organisationen var saa gammel nu at medlemmerne selv kunde drive agitationen og forhandlingerne. Dette kan være rigtig for mange pladsers vedkommende; men man maa være opmerksom paa den ting at nye industrier blomstrer op, og her er det i reglen ingen til at ta fat, hvis man ikke har sekretæren. Det er ialfald givet at for Nord-Norges vedkommende trenger vi sekretæren. Naar man ser paa det arbejde som er gjort deroppe saa er det imponerende. Det er 8 dages reise fra Kristiania til Kirkenes, og hvorledes skulde man da kunne række did? Hovedstyret maa vælges efter distrikts-hensyn, og man maa mer og mer komme bort fra centralisationen i Kristiania. Forhandlingerne maa føres paa arbeidspladsen hvor arbeiderne kan være med og fremme sine krav. Forhandlerne skal ikke behøve at gaa i ukevis i Kristiania.

Sverre Støstad: Jeg har ogsaa tidligere været av samme mening som Sethil. Baade distrikts- og gruppesekretærer blev avvist i Bergen i 1908; men nu er det vanskelig at komme bort fra ordningen. Men det er særlig forslaget fra Narvik jeg vil peke paa. Jeg hadde ventet meget av distriktsekretæren for Nordland; men resultatene er langt større end jeg hadde ventet. Rapporten viser at han har hat fuldt op at gjøre. Det er derfor aldeles uberettiget naar der i motiverne til Narvikforslaget heter at forbundet har «staaet i stampe». Det er gaat ut en gruppe paa 6000 medlemmer, og nu nærmer vi os allikevel de 28 000 medlemmer, og dette kan ikke kaldes at staa i stampe. Men repræsentaten fra Narvik sier at avdelingerne kan føre forhandlingerne uten sekretærens hjelp. Jeg er dog vis paa at mange avdelinger behøver hjelp. Arbeidet er gaat frem og det er ikke minst sekretærenes arbejde vi skylder at vi nu har 27 000 medlemmer. Forslaget fra Narvik er derfor uberettiget. Forbundets administration er visselig ikke dyrere end i andre forbund i forhold til medlemstallet og den er nok ikke fordyret ved sekretærstillingene. Ved at spare her kan vi komme til at spare paa skillingen og la daleren gaa. Der opvises 170 reisedage ogsaa for distriktssekretæren i Trondhjem og hans stilling er fuldt paakrævet. Endnu mer sekretæren for Nordland. Jeg er derfor mot innskrænkninger.

H. Hellebø: Vi har en smule hjelp i Bergen nu uten sekretær. Stillingen er nu den at det arbejde som sekretæren tidligere utførte er overlatt foreningsformændene og det stedlige styre. Men man skjønner let hvorledes det gaar. Der vokser op nye industrier som paddehattar i en myr utover. Ingen besørger agitationen, og organisationen blir liggende nede. Man taler om hvad det koster og sier at vi ikke behøver sekretærer; men spørsmålet er om organisationen paa mange steder ikke er blit for gammel og lever og vegeterer paa traditionerne. Forholdet i Bergen er ialfald uholdbart. Det arbejde som utføres av sekretærene maa vi ha utført paa en eller anden maate. Bjørkmann skjønner ogsaa det, og han taler da om at foreningsformændene skal utføre den nødvendige agitation. Jeg vil spørre Bjørkmann hvorledes han har tænkt sig dette. I et større industricentrum kan det kanskje gaa; men de mindre og de nye steder vil bli forsømt, og det vil uvilkaarlig føre til stagnation.

Ingv. Olsen: Tekstilarbeiderne har fremsat sit krav om sekretær fordi vi har følt hvor sterkt det nu behøves. Man kan ikke vente at faa noget for intet. Der er mange forhold i tekstilindustrien som maa skjænkes speciel opmerksomhet; lønningerne er daarlige, og det er vanskelig nu at faa nogen til at ta sig av tekstilarbeidernes krav med myndighet. Det er derfor paakrævet at vi faar vor egen lønnede mand.

Gudmund Pedersen: Sekretærens arbejde er paakrævet i lønsspørsmaal, i agitationen og i administrationen. Det er til forbundets fordel at sekretæren kan gripe ind i de talrike smaa ting og ordne med dem. Han kan komme hurtig og letvint tilstede og mangen gang forhindre at smaa affærer kan bli til store og omfattende konflikter. Det er dog mange forhold som gjør at jeg mener det er heldigere at sekretærene blir samlet i Kristiania. Jeg har hat den erfaring at en stor del av foreningerne i utrængsmaal lægger beslag paa sekretærens arbeidstid og hindrer det planmæssige arbejde. For sekretæren er det heldigst at han kan være bosat i Kristiania og dirigere sit arbejde derfra inden spesielle industrigrøner. Naar det sies at distriktsordningen ikke har ført til det paakrævede resultat, saa skyldes dette ikke at det er arbeidet for litet; men sekretærene blir gjerne altfor opstykket med smaating inden sit distrikt.

Aasmund Olsen Selifors: Dette forslag fra Narvik om at sløife sekretærstillingene er uforstaaelig. Især naar man ser paa at organisationsforholdene i Narvik aldeles ikke er fuldkomne. Hvorfor har ikke de stedlige kræfter i Narvik sørget for at organisationsforholdene der er bedre? Aanei, selv for Nord-Norge, og kanskje ogsaa for Narvik er nok distriktssekretæren nødvendig. Jeg vilde dog helst at ordningen blev slik at vi fik to sekretærer for Nord-Norge og at den ene blev bosat i Bodø, den anden i Tromsø.

E. Volan: Her er delvis forsøkt paa at sette distrikts- og gruppesekretærene mot hinanden. Dette er uriktig. Vi har hat fordel av begge ordninger; men komiteen har fundet at distriktsordningen helst bør søkes underlagt Landsorganisationen. De lokale samorganisationer virker sammen med distriktsordningen; men distriktsorganisationen eller samorganisationen skal ikke bare være avdeling av et enkelt forbund. At der trænges lønnet hjelp er en selvfølge. Jeg er enig i at forholdene i Nord-Norge ikke er de samme som i det øvrige land. Derfor maa vi

beholde distriktsordningen for de nordlige landsdele, indtil den kan bli underlagt Landsorganisationen. Gruppeordning er den rigtige for os. Det er selve industriens utvikling som har ført os op i disse forhold, og vi stopper ikke utviklingen. Til gruppesekretærer kan vi vælge folk som har det bedste kjendskap til den gruppe de skal stelle med, og her skal de være hjemme i sakene. Sekretærene er nødvendige, og de større grupper kan ikke undvære dem. En daarlig ledet forhandling f. eks. kan koste os tusener av kroner. Dette har vi ikke raad til. Med hensyn til stationeringen av de 2 sekretærer for Nordland, saa bør vel hovedstyret ordne det. Sekretæren bør bo der hvor der er et knutepunkt av samfærdselslinjer. Det kunde saaledes være mer forvilet for sekretæren i Nordland at ha forbindelsen fra Birtavarre end fra Kristiania. Det er et praktisk spørsmål at bestemme hvor sekretæren skal bo.

Johan Gudmundsen: Jeg skal villig indrømme at den ordning som nu er foreslaat er mest bekvem for sekretærene. For mig vilde det saaledes været letvint i mange tilfælde om jeg hadde hat en ordre med paa veien fra hovedledelsen naar jeg drog ut. Men det har gjældt at træffe den rette avgjørelse av spørsmålene paa egen haand. Jeg tror dog distriktsordningen er den bedste for forbundet. Allerede paa konferencen i 1901 kom det frem at distrikterne maatte ha bistand til avgjørelser uten at gaa om Kristiania. Tanken dukket op igjen med landsmøtet i 1908, men blev nedstemt. I 1913 gjennomførtes distriktsordningen i det væsentlige. Jeg har hat en væsentlig del i arbeidet for at fremme den ordning. Det var en feil at man gik til et kompromis dengang; men splittelsen var allerede langt paa vei. Gruppesekretæren er til alle tider like langt fra alle avdelinger, og stillingen er like saa uholdbar som den var fra første stund. Det er uheldig. Avdelingerne vil nødig henvende sig til Kristiania i mindre saker, og det kan faa uheldige følger. Og sker der henvendelse, saa faar avdelingen i distriktet en mand fra Kristiania. Dette er ikke saa heldig som naar en kjendt mand kan komme tilstede. Man maa ogsaa oftest gi kjøp, naar man skal skynde sig. Men her kan en distriktssekretær gjøre store tjenester. — Jeg er altsaa av den formening at distriktsordningen heller bør utvides end indskrænkes. Man sier at Landsorganisationen bør overta dette med distriktssekretærer. Men det er ikke tilstedelig at en mand skal forhandle for alle slags arbeidere. Dette kan vi gjøre likesaalt som arbeidsgiverne. Arbeiderne skal selv fremlægge sine krav og l. deren faa instruks deretter. Vi har jo ogsaa faat mæglingsloven med distriktsmæglingsmanden. Jeg skal ikke sette saa meget ind paa mine meninger nu; jeg staar jo ogsaa utenfor; men derfor bør mine meninger ogsaa ha nogen vekt. Jeg er fast overbevist om at Arbeidsmandsforbundet er bedst tjent med at beholde og utvide distriktsordningen. Man vil nok faa høre, at naar gruppesekretærene er i Kristiania, saa er forholdene ute i periferien blit stedmoderlig behandlet. Det har tidligere vist sig at gruppesekretærene ikke har kunnet komme rundt som de burde.

Nils Kvale: Enkelte talere har fremhævet at der bør ske indskrænkinger i administrationen, at man bør spare paa utgitterne. Man er bange for et altfor stort embedsvælde. Jeg har ogsaa tidligere været av den anskuelse; men jeg har forandret syn. Jeg tror ikke det er

tilraadelig at foreta indskrænkinger nu. Vi bør foreta de utvidelser og de omordninger som komiteen har foreslaat. Det viser sig nu at sakene løper ind i saa stort antal til hovedledelsen at den ikke magter at komme over dem. Man maa derfor foreta forandringer. Det som er foreslaat er gjennomgaaende en gruppeordning. Det er da spørsmålet hvorledes grupperne skal ordnes og avgrænses. Paa hovedstyremøtet har det været antydnet at den elektro kemiske og den kemisk-tekniske gruppe burde slaaes sammen til en. Det vilde kanskje være heldigst at foreta en saadan inndeling. Vi har nu i den sidste tid hat egen sekretær, idet Bjerkmann har fungert som saadan for gruppen. Han har været velset og populær; men han har ikke kunnet arbeide stort ute i distrikterne. — Idet vi finder det rimelig at disse to beslegtede industrigrupper slaaes sammen vil det ogsaa bli nødvendig at faa 2 sekretærer. Industrien har en overmaade hurtig fremmarsch og andre grupper tvinges i bakgrunden. Man vil ha set av «Tidens Tegn» igaar om utvidelser og nyanlæg i stor stil; industrien er i enorm vekst. Det er derfor av tvingende nødvendighet for os at faa 2 sekretærer.

Møtet hævet.

Eftermiddagsmøte lørdag 31. august.

Dirigent A. Kalvaa.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Gruppeinddelingen.

Fortsættelse.

Johs. M. P. Ødegaard: Min opfatning i dette spørsmål er uforandret. Jeg har altid været imot distriktsordningen og for gruppeordningen. Det er de praktiske hensyn som har bestemt mig, idet efter min erfaring alles interesser blir bedst varet ved gruppesekretærordninger. Disse maa for at gjøre fyldest for sig være knyttet til administrationens centrum. Jeg vil dog paa grund av forholdene anbefale distriktsordningen bibeholdt for Nord-Norges vedkommende. Men de nordlige repræsentanters krav paa 2 sekretærer bør dog ikke indrømmes nu. Det er absolut upraktisk at anbringe en distriktssekretær belt oppe i Tromsø. Han vilde være for langt fra hovedkontoret, føle sig isolert og blev likesom hængende i luften. Vi maa i første række se til at opretholde forbundets arbeidskraft; ti det er rigtig som Richard Hansen nu karakteriserer det, et sjauerarbeide saaledes som det nu gaar. Jeg vil anbefale komiteens forslag.

Ingv. Løgvæn foreslog: «Distriktssekretærstillingerne ophæves. Der vælges dog en sekretær for Nord-Norge med bopæl i Bodø. Samtidig henstiller landsmøtet til Landsorganisationen at ansætte en mand med bopæl i Tromsø, muligens i forbindelse med et opplysningskontor.»

Chr. Rasmussen foreslog: „Der ansættes 2 sekretærer for de 3 nordligste amter.“

A. Balstad foreslog: „Forbundet ansætter 2 sekretærer for den kommunale gruppe.“

Hovedstyret foreslog: «Der ansættes 2 sekretærer for Nordlands distrikt, omfattende distriktet fra Trondhjem og nordover.»

Streik sattes med de indtegnede talere.

P. Fjeldstad: Det skulde være Landsorganisationens sak at besørge distriktsordningen, da alle forbund i fællesskap har interesse deri. Naar spørsmålet om sekretærernes fordeling mellem de forskjellige grupper kommer op, forbeholder jeg mig ret til nærmere at omtale den kommunale gruppes tarv.

Ingv. Løgavlen: Jeg hadde i 1913 den tvilsomme ære at være med paa distriktsordningen. Der har ikke været noget at anmerke med hensyn til personerne; vi har været tilfreds i saa maate. Men der er tvil om nytten har svaret til omkostningerne i denne ordning. Dette med ansættelse av sekretærer virker ogsaa som sneballen; det har tendens til at vokse ustanselig. Ronténs statistikk er her betegnende. Den er ganske forfærdelig. Vi er allerede oppe i 35 procent til administrationen og paa vei til 50. Vi bør derfor ta rev i seilene med hensyn til opprettelse av nye stillinger nu. De som i Bergen følte sig tilsidesat fordi grube- og anlægsarbeiderne fik 2 sekretærer kommer nu og forlanger opreisning. Saaledes vil det øke. Indtil vi kan faa en ordning med Landsorganisationen bør vi derfor ansætte de nødvendige folk ved hovedkontoret, og her kan vi ta det mulige hensyn til grupperne. Jeg vil anbefale mit forslag til vedtagelse.

O. Bjørkmann: Sekretær Strøm sa, at naar de stedlige styrer skulde reise og ordne, saa blev det likesaa kostbart som ordningen med sekretær. Det er jeg ganske klar over. Men de stedlige styrer skal jo ikke reise; de skal ordne hver paa sin plads. Naar der dukker op nye industrier, saa kommer der ogsaa gamle fagforeningsmedlemmer dit. Disse vil uvilkaarlig ta ledelsen. I motiverne til Narvikforslaget heter det: «Sammenlignet med de andre større forbund som f. eks. Norsk Jern- og Metalarbeiderforbund og Træarbeiderforbundet, saa maa det sies at N. A. F. med sine mange sekretærer har staat i stampe.» Det er da en kjendsgjerning, at Jern- og Metalarbeiderforbundet nu gaar os en høi gang med hensyn til medlemstal; men dette forbund især besørger agitationen paa arbeidspladsene. Dette er ogsaa den bedste og mest virksomme agitation. Hans Moen nævnte, at der ikke vilde bli saa gode resultater, om de stedlige styrer skulde ordne; men det vet jeg da, at de har gjennomført store ting, uten at sekretæren har været med. Naar forhandlingerne skal føres paa arbeidspladsen, saa maa skolede fagforeningsmænd være med. Selfors syntes det var merkelig, at dette forslag skulde komme fra Narvik, hvor organisationsforholdene ikke er gode. Men det kommer av andre forhold, at organisationsforholdene ikke er som de burde.

Chr. Rasmussen: Jeg skal ikke nærmere diskutere bibeholdelsen av distrikts- eller gruppesekretærordningen; jeg vil ikke under nogen omstændighet være med og binde forbundet. Jeg vil, at der skal vises forstaaelse overfor disse forskjellige krav paa sekretærer. Arbeidsforholdene i det nordlige Norge er ganske eiendommelige, og vore krav er vokset ut av nødvendigheten. Man maa især huske paa de store avstande. Stræk-

ningen fra Grong og nordover til Kirkenes skulde behøve 2 sekretærer i den opkomsttid, som disse egne har. Allikevel bør vi opretholde sekretærstillingen for Trondhjems distrikt.

Albert Karlsen: Der er utført likesaa godt arbeide i Hardanger efterat sekretæren for Bergens distrikt avgik, som mens han virket. Jeg vil derfor støtte Rørosforslaget. Avdelingsformanden kan likesaa godt avgjøre sakerne, som man henvender sig til Kristiania.

Edv. Ljungqvist: Da disse sekretærstillinger blev opprettet i Bergen i 1913, ansaa jeg det mer for, at det skulde dæmpe splittelse, end at det skulde gi noget positivt resultat av sig. Splittelsesaanden var dengang kommet ind i Arbeidsmandsforbundet, og man vidste ikke, hvad man skulde gjøre. Papirindustrien fik 2 sekretærer; men der hjalp det ikke; de gik ut og dannet eget forbund allikevel. Det var sagt, at sekretærene vilde virke slik, at de faktisk lønnet sig selv; men om nu hele fremgangen skyldes deres arbeide, kan jeg ikke si. Jeg tror det ikke. Men jeg vil si, at vi maa være forsigtige med at utvide embedsverket. Det er endog sagt her, at vi ikke skal ta hensyn til økonomien; men vi er nok nødt til det. Og det er kanskje paatide til begynde at bremse nu. Men her kommer den ene gruppe efter den anden og vil ha sekretær, og faar den ene 1, saa vil den anden ha 2 -- ja, embedsstanden vokser. Jeg kan være med paa 2 sekretærer for Nordland, det øvrige tror jeg kan bero.

Kr. Aune: Vi bør stemme for indstillingen som den foreligger; dog bør vi faa Nordlandssekretæren ialfald stationert saa langt nord som Glomfjord.

A. Gabrielsen: Jeg synes debatten her begynner at ta et underlig løp. De fleste synes dog at være kommet paa det rene med, at gruppesekretærordningen er den bedste. Paa landsmøtet i 1908 talte og stemte jeg mot gruppesekretærordningen; men jeg er omvendt. Gruppeinndelingen har vist sig at være den rette form. Derimot, naar der er tale om distriktssekretærene, da er forholdet et andet. En distriktssekretær er ganske overflødig og blir efterhaanden uten indflydelse. Men skal vi beholde den ordning, saa bør vi følge tiden og gi dem de rette titler. Vi bør kalde dem *jarler* og distriktskomiteerne bør vi kalde *fylkesnævnder*. Socialisterne gaar jo i samme spor som venstre. Kalvaa bør da ta bopæl paa Bjerkøy og Volan eller en anden, som det kan bli, paa Tjøtta. Der har bodd jarler og herremænd i gamle dage, og vore mænd kan ta op traditionen. — Men naar vi ser paa disse tal, som administrationsbudgettet utviser, saa kan det grøsse i en. Vi hylder sandelig ikke «embedsverkets forenkling». Der sies, at vi skal overlate til hovedstyret, hvor de eventuelle sekretærer eller jarler skal bo. Hvorfor overlate det til hovedstyret? Vet det mere om behovet end medlemmerne i distriktet? Den som er født og oppvokset i Nordland f. eks. maa vite dette bedst. 1 sekretær for Nordland maa vel være nok. Antallet er nu 7, det vil allikevel bli 10. Kan- ske det var bedst forbundet kjøpte sig et aeroplan og utdannet sekretærene til flyvere, saa kunde de være overalt i en fart og hindre galskaper. La os heller se til at mindske administrationsutgiftene end øke dem.

G. Sethil: Jeg vil anbefale, at indstillingen vedtages. Hvorledes man skal fordele det alt sammen blir et skjønsspørsmål. Det er klart, at det er hensigtsmessig at ta en del av Nordland og lægge til Trondhjems di-

strikt. Komiteen er ellers gaat saa langt som rimelig. Vi tror, at den elektro-kemiske gruppe kan klare sig med 1 sekretær foreløbig; hvis det viser sig nødvendig paa grund av denne gruppes sterke vekst, kan vi jo senere gaa til 2 sekretærer. Fremtiden vil vise, om dette er nødvendig. Den kemisk-tekniske gruppe er liten endda; men glasverkerne har sit gruppestyre og fyrstikfabrikkene sit. I Nordland er det jo ikke bare Arbeidsmandsforbundet, det gjelder, men ogsaa de andre forbund, og da skulde vel i sin tid en ordning med Landsorganisationen her være at træffe.

Johs. Steffensrud: Hvis den kemisk-tekniske industri skal lægges til den elektro-kemiske, da er 2 sekretærer allerede nu ikke for meget. Der er klaget over, at der er for faa folk ved hovedkontoret; men da vilde det hjelpe, at faa disse 2 sekretærer, samtidig som de helt kunde varetta den industris interesser, for hvilken de er ansat.

A. Balstad: Jeg har foreslaat 2 sekretærer for den kommunale gruppe, og med kommunernes stadige overtagen av nye bedrifter og disses vekst er dette et rimelig krav. Jeg anbefaler mit forslag.

Oskar Johansen: Inndelingen av grupper er gavnlig for forbundet; der er stor mangel paa arbeidshjelp paa kontoret, og meget arbeide blir liggende. Behovet for egne sekretærer er tilstede for alle disse grupper. Jeg vil især peke paa bygningsindustrien som spesielt trængende. Denne industri har en stor utvikling, og det er vanskelig om nogen har større behov end den. Det er sagt, at forbundet ikke kan varetta tekstilindustriens interesser. Dette vil jeg protestere mot. Jeg vil anbefale inndelingen som den foreligger. Vi kan ikke gaa til ansættelse av 2 sekretærer for det nordlige Norge og tillike beholde sekretæren for Trondhjems distrikt. Det er heller ikke fremfor de andre nu nødvendighet for at ansætte 2 sekretærer i den elektro-kemiske industri.

Harald Hansen anbefalte indtrængende ansættelse av en sekretær for tekstilgruppen.

Adolf Olsen: Der har været paa tale at oprette eget forbund for de kommunale arbeidere. De føler sig ogsaa i mange henseender som noget for sig og er sig selv nok. Kunde splittelse undgaaes, saa vil jeg gjerne være med paa at oprette en sekretærstilling for dem.

Knut Dalastøl: Administrationsutgifternes stigning er klandret fra flere hold, og man skriker paa rev i seilene. Jeg er ikke enig i den kritik. Arbeidsmandsforbundet er gaat kolossalt frem. Grupper, som tidligere var smaa eller slet ikke eksisterte, er vokset op til at bli store og omfattende, og administrationen er øket dermed. Jeg tror ikke, at en trangsynt sparepolitikk her er paa sin plads. Jeg vil anbefale 2 sekretærer for den elektro-kemiske gruppe. Vi har allerede en, idet Bjerkmann har fungert; men det er ikke tilstrækkelig. Gruppen har derfor tat under overveielse at danne eget forbund, hvis den ikke faar nok arbeidshjelp til sin utvikling inden forbundet. Det kan bli en tvingende nødvendighet at danne eget forbund, og hvis man vil hindre dette vil jeg anbefale, at de faar 2 sekretærer.

P. Fjeldstad fremhævet nødvendigheten for de kommunale arbeidere av at faa en sekretær.

N. E. Nilsen: Inden tekstilindustrien arbeider der 12 000 personer,

og av disse er endnu bare 1 500 organisert. Industrien er spredt utover hele landet, og der trænges agitation. Vi har den tro, at kan vi faa vor egen mand, saa vil forholdene bli anderledes, og vi kan faa større masser av de organiserte med. Samtidig trænger vi høilig bedrede økonomiske forhold, og dette har vi ogsaa sterk tro paa at kunne fremme ved at gruppen faar sin sekretær.

C. Strøm: Jeg vil advare mot komiteens instilling angaaende Nordland. Hovedstyret har da ogsaa et andet forslag. Komiteen tror at kunne avhjelpe mangelen i Nordland ved at lægge endel til Trondhjems distrikt; men dette distrikt har ogsaa for meget før. Hovedstyrets oprindelige inndeling lød som følger: «Der ansættes 2 sekretærer for Nordlands distrikt omfattende distriktet fra Trondhjem og nordover.» Det er derved sagt, at Trondhjem og det søndenfor ikke skal være med i dette distrikt. Hverken landsmøtet eller hovedstyret skal kunne bestemme bopæl for sekretærene. Det faar Nordlandsrepresentantene bestemme selv. Jeg vil opta det av hovedstyret refererte forslag, hvis dagsordenen nu tillater det.

Forslaget betragtedes som staaende og er opført paa side 101, som hovedstyrets forslag.

5 minutters taletid for de efterfølgende talere vedtoges.

Fr. Strøm: Det skal indrømmes, at ordningen vil medføre nogen forbedring for Nordland; men Strøm har hørt, at vi dernord holder paa 2 sekretærer. Dersom Landsorganisationen vilde yde tilskud til et oylsyningskontor paa Tromsø, saa kunde det vistnok gaa. Den rigtige geografiske inndeling vilde være en paa Bodø og en i Tromsø. Jeg kan ikke skjønne, hvorfor der skal være noget iveien for at ansætte den nødvendige hjelp paa hovedkontoret. Bjerkmann tror, at det vilde være billigere at en mand fra det stedlige styre her eller der reiste. Dette har han ikke ført bevis for. Forbundet maa betale de folk, som er optat med forhandling.

Hans Moen: Bjerkmann har misforstaat mig. Paa steder, hvor organisationen ikke er godt kjendt, er sekretæren nødvendig. Det er selvfølgelig, at de stedlige styrer ogsaa kan faa gode resultater av forhandlingerne. Volan sa, at hovedstyret fik avgjøre, hvor sekretæren skal bo; men Støstad sa, at Trondhjem vilde holde paa sin sekretær. Hvis vi nu i Nordland vedtok, at sekretæren skulde bo i Tromsø, saa vilde Trondhjem bli misfornøiet, hvis de fremdeles ikke kunde faa beholde sin sekretær. Det kunde antages i det av mig nævnte tilfælde, at Kalvaa kom til at flytte nordover. Hvilken stilling vilde hovedstyret da ta til Trondhjem? Det er nok umulig at kombinere Nordland og Trondhjem. Jeg tror ikke stillingen vil bli stort bedre, om den anden sekretær skal bli boende i Trondhjem.

J. Eikefjord: Jeg ser paa saken som et praktisk spørsmaal, og jeg tror da, at selv om vi faar 2 sekretærer for den elektro-kemiske gruppe, saa vil det ikke bli for meget. Jeg har set, at det er meget arbeide paa kontorene, og vi maa utstyre disse med mere hjelp. Organisationen maa administreres forsvarlig, ellers gaar det ikke. Vi faar ikke den fulde nytte av organisationen.

Sven Røed: Det viser sig, at de som har tvilet paa gruppeinndelingen har faat ret. Angaaende den økonomiske side, saa blir kravene

fler og fler. Her kommer endog en gruppe — den elektro-kemiske — og kræver 2 sekretærer. Dette er et skraaplan, og vi vet ikke, hvor det bærer hen. Her skulde det være slik, at den ene hjalp den anden paa den bedste maate, og ikke at enhver karet til sig. Jeg tør paastaa, at ingen av disse grupper behøver mer end en mand. Blir det for meget arbeide i en gruppe, saa faar den faa hjelp av en av de andre sekretærer, som har mindre arbeide. Alle grupper holder da ikke paa med tariffen samtidig. Her maa etableres et forbundsmæssig samarbeide. Man spør ikke om penger til agitationen, men sekretærer vil de alle ha, og snart har vi en 12—14 stykker av dem.

Alfred M. Nilsen: I administrationen gjælder det, at man har folk til at beskæftige sig med sakene før de blir for gamle. Det har man i forbundsledelsen nu, trods sin bedste vilje, ikke kunnet komme over saa hurtig som ønskelig kunde være. Det er sagt, at ikke alle grupper er i kamp stadig; men der er stadig arbeide i hver gruppe. Det er ogsaa yderst vanskelig for den ene at overta den andens arbeide. Det kan gjøres; men det er ikke sikkert, at det blir tilfredsstillende. Med hensyn til 2 sekretærer i den elektro-kemiske gruppe, saa har jeg været inde paa den tanke, Man kunde slaa den kemisk-tekniske gruppe sammen med den, og det vilde da bli den største gruppe i forbundet. Jeg er imidlertid nu blit staaende ved komiteens forslag; men noget mindre maa man heller ikke gaa til.

Nils Kvale: Det er klaget over, at administrationsutgifterne vokser i en uhyggelig grad; men sakene maa ekspederes i tide. Arbeidet maa utføres saaledes, som avdelingene ønsker det. Naar der tales om et «embedsverk», saa maa det vel være i spøk. Vi arbeider alle som kamerater av interesse for saken. Jeg finder ogsaa det som er gjort forsvarlig. Inden den elektro-kemiske gruppe kjender vi vor egen styrke, og vet hvad vi magter. Vi trenger 2 sekretærer til vort arbeides administration. Vi har drøftet dannelse av eget forbund og har staaet paa spranget til at gaa ut. Vi mener nu, at dette vil undgaaes, hvis vi faar 2 sekretærer. Med den kemisk-tekniske gruppe slaaet sammen med vor skulde behovet ogsaa være uavviselig.

Lars Tørrer: Det forekommer mig, at vi har været famlende med hensyn til sekretærordningen. I 1913 var det forutsætningen at grubesekretæren skulde bo i Trondhjem. Nu vil man utvide distriktssekretærstillingen derfra til ogsaa at omfatte endel av Nordland.

Ingv. Olsen: Det er fra flere taleres side fremkommet paastand om, at naar organisationen blir gammel, saa behøver den ikke agitation. Dette er ikke tilfældet inden tekstilindustrien. I mange henseender er forholdene som var de helt nye. Til Oskar Johansen vil jeg si, at jeg ikke har sagt, at forbundet ikke kan vareta tekstilindustriens interesser; jeg har sagt, at det ikke kan vareta dem saa forsvarlig, snm om vi fik vor egen sekretær.

Asmund Olsen Selfors: Særinteressene har gjort sig sterkt gjældende i denne debat. De forskjellige industrigrupper vil ha sine sekretærer. Men hvad der ligger størst vekt paa for os er agitationen. Vi repræsenterer for det nordlige Norge har imidlertid ogsaa hørt megen velvilje mot vore krav uttalt her. Vi har nemlig ikke særinteresser. Sekre-

tærerne for det nordlige Norge skal vareta alle industrigrupperes interesser. Det er da ogsaa forstaaelig at hvis man hjelper Nord-Norge saa utløser man kræfter ved hovedkontoret. Kontoret her faar derved mindre arbeide og bedre tid. Jeg vil anbefale Rasmussens forslag.

Johs. M. P. Ødegaard: Det er riktig, at det var besluttet at grubesekretæren skulde bo i Trondhjem. Men han hadde ikke bodd der længe før det skjentes at det var feilagtig. Hovedstyret fattet saa beslutning om at flytte. Jeg bøiet mig derfor, selv om jeg ikke personlig hadde lyst til at flytte. Der diskuteres som om det var fremmede folk vi vilde gjøre til sekretærer. Vi tar ikke skrøddere eller skomakere dertil; vi tar av Arbeidsmandstorbundets medlemmer.

J. Bjørkmann: Med de stadig økede krav fra medlemmerne til arbeidskjøperne stiger selvfølgelig ogsaa arbeidet. Komiteens indstilling er derfor korrekt; men jeg tror det blir liten nok hjelp. Det blir endnu meget at gjøre utenom de enkelte grupper. De smaa grupper faar jo ikke sin egen mand. Formanden og viceformanden faar sit arbeide med disse. Sekretær og bokholder kan jo ikke sendes ut i forhandlinger. — Den elektro-kemiske gruppe er nu en av de største. Den er vokset fra 34 til 40 avdelinger og er i stadig utvikling. Man kan herav forstaa at det komiteen her har foreslaat er forlitet arbeidshjelp. Kravene blir større og kommer oftere, og misnøien blir større fordi kravene ikke fremmes. Jeg vil derfor anbefale 2 sekretærer for gruppen. At ha de nødvendige distriktssekretærer for Nord-Norge er paakrævet; thi det blir jo for kostbart at sende represententer fra Kristiania dit. Jeg kan imidlertid godt forstaa at der reises indvendinger mot at der blir mange sekretærer. Jeg regner mig som tilhørende den elektro-kemiske gruppe, idet jeg har fungert som sekretær for den i de sidste 2 aar. Det er en industri som er i voldsom utvikling og arbeider under urolige forhold. Det er inden denne industri de fleste aktioner er foretat. Det er en foregangsindustri i alle henseender. Det er kun voksne som arbeider i den, og arbeidet gaar kontinuerlig. Jeg kan ikke tro der er nogen industri hvor der er mere og vanskeligere arbeide end i denne. Det har ikke været anledning til at gripe ind i alle tilfælde. Saaledes bad avdelingen i Aalvik nylig om at faa en mand til at hjelpe sig og faa istand en overenskomst; men jeg kunde ikke komme. Det har ogsaa vist sig vanskelig at faa gjennomført bestemmelsene om arbeidstiden i denne industri. 2—3 bedrifter saboterer endnu loven. De tar heller mulkten end de vil bøie sig for landets lov. I januar blev der oversendt departementet krav om 6 timers skift. Spørsmålet er meget aktuelt inden gruppen, og om nogen industri skulde ha krav paa 6 timers skift saa maatte det være denne. Men man er da nødsaget til at indhente opplysninger, og en mand maa da reise om i avdelingene og indhente disse. Der foregaar tillike en mængde brudd paa fabriktilsynsloven i denne industri; der maa skaffes opplysninger herom og de konkrete tilfælde maa indrapporteres. Det er ikke bare agitation som trænges. Den er vistnok meget paakrævet; men der trænges undersøkelser om bedrifterne holder loven, og om ting som kan brukes til fremme av vore krav. Jeg tør ikke si for øieblikket hvor mange der arbeider i industrien; men det

dreier sig om en 10 à 12 000 mand. Der kommer stadig tusener til. Aktiekapitalerne fordobles, og fossefaldene utnyttes, som vi ser av aviserne. Jeg vil anbefale at gruppen faar 2 sekretærer. Det er sagt at *for tiden* behøves de ikke; men her gjælder det fremfor alt at være ute *i tide*. Da var det bedre at si at man fik klare sig med mindre senere, om forholdene tillot det. Det vilde vi da faa se paa næste landsmøte. Ansaar man det da forsvarlig fik man reducere.

E. Volan: Jeg vil henstille til landsmøtet at vedta komiteens indstilling. Det er hævdet her at «embedsverket» forøkes; men i Bergen ansatte vi 7 sekretærer med 17 000 medlemmer; komiteen foreslaar nu 9 sekretærer for 27 à 28 000 medlemmer. Arbeidet paa kontoret er vokset betydelig, og eftersom medlemsskapet vokser vil det økes. Spørsmålet om den elektro kemiske gruppe faar 2 sekretærer spiller ingen rolle. Hvis det vises nødvendig vil den faa dem, det hører med til veksten.

Joh. Sørensen: Anbefalte 2 sekretærer for den kommunale gruppe. Eksperimentet med distriktssekretærer er mislykket, la os nu se til at vi ikke gjør nogen gruppe uret.

Votering: Narvikforslaget og Rørosforslagets principielle del ansaaes at dække hinanden. De *forkastedes* først mot 3 stemmer. Derpaa stemtes over første punktum av Løgavlens forslag som *forkastedes* mot 11 stemmer. Derpaa stemtes over komiteens forslag med forbehold om efterpaa at stemme over de avvigende forslag med hensyn til sekretærernes antal og hovedstyrets forslag om distriktssekretærordningen. Komiteens forslag *vedtoges* mot 11 stemmer.

Rasmussens forslag *forkastedes* med stort flertal.

Løgavlens forslag andet punktum *vedtoges* enstemmig.

A. Balstads *forkastedes* mot 8 stemmer.

Ole Moens og K. Dalastøls forslag *forkastedes* med stort flertal.

Komiteens indstilling i sin helhet *vedtoges* derpaa mot 9 stemmer.

Hovedstyrets forslag *forkastedes* med 67 mot 56 stemmer.

Avskedstaler.

Repræsentanten fra Danmark, Hans Nielsen, skulde nu reise hjem og fik ordet til at ta avsked med landsmøtet.

Hans Nielsen: Jeg maa forlate landsmøtet iaften, idet forholdene hjemme gjør det nødvendig for mig at være tilstede der. Jeg vil derfor si farvel nu. Jeg beklager, at jeg ikke kan være tilstede længer; ti jeg maa si at arbeidet interesserer mig mere nu end de første dage. Naar man blir kjendt med tingene forstaar man dem bedre. Jeg synes nu det tegner til at gaa i den rigtige retning gjennom samarbeide og samhold. Jeg vil kun si at jeg oprigtig ønsker at I maa faa et saadant resultat av arbeidet at solidariteten i almindelighet styrkes og kammeratskapet utvides. Med det ønske vil jeg si tak for de dage jeg har været Eders gjest og for den gjestfrihet I har vist mig. (Bifald.)

Richard Hansen: Jeg tror jeg har hele landsmøtet med mig, naar jeg sier Hans Nielsen tak fordi han har været tilstede her. Han har fulgt med i vor diskussion, og det glæder os at han er bedre orientert end da vi begyndte. Det er vort haab at organisationen vil styrkes ved

de beslutninger vi tar. Jeg vil be ham ta med en hilsen til det danske broderforbund og til de danske kamerater. Tiltrods for meningsforskjelligheter maa vi haabe at samarbeidet maa bestaa og styrkes, og at det maa bli bedre og bedre eftersom tiden gaar. Tak for samværet, Nielsen! (Bifald.)

Johan Gudmundsen, som ogsaa skulde reise, fik derpaa ordet og uttalte: Jeg ønsker at bringe en tak til forretningsutvalget for at jeg blev inndbudt til at være tilstede her. Jeg har deltat noksaa længe, helt siden 1901, og fra 1902 var jeg hovedstyremedlem, og det har været mig en glæde at følge forbundets rike utvikling, likesom det har været en sand glæde at være tilstede her. Jeg sier tak for samværet. (Bifald.)

Richard Hansen: Vi kjender alle vor gode kamerat Gudmundsen, og han kjender hvilke folk vi er. Han er av samme slags som vi, og naar forbundet har holdt paa ham helt siden 1902, saa er det fordi han er den gode solide organisationsmand. Han har ikke været god at komme ut for i debatten; men alltid har han været den saglige debattant. Naar Gudmundsen nu forlater sin stilling og gaar over i noget andet, sikkert bedre, saa er han kanskje gaat træt. Men alle ønsker at Gudmundsen fremdeles skal delta i organisationsarbeidet paa sit sted og at vi maa beholde ham i forbundet. Jeg vil si tak for samværet og for samarbeidet de aar som er gaat. (Bifald.)

Møtet hævet.

Formiddagsmøte søndag 1. september.

Dirigent: A. Kalvaa.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Ved navneopropet var følgende *fraværende:* Gustav Moe, O. K. Sundt, Lars Handegaard, Harald Lein, Oskar Jensen, J. Nygaardsvold, Aksel Sandstrøm, Artur Engen, Peder Fjeldstad, Carl Andersen, Arnt Nilsen, Ole Høiset, Andr. Hovland, Rudolf Vinge, Oskar Stenberg, Kristian Høiby, E. Nagel.

Sykmeldte var følgende: Ole Moen, Nicolay Næss, Odin Tessem, Tomas Løgslie, Eilert Tokle, Harald Lillebø, Kristian Langset, Bernh. Tuv, C. M. Leines, Eilert Balsnes, Kristian Larsen, Ole P. Bonde, Sigurd Malmberg.

Knut Dalastøl foreslog at eftermiddagsmøtet sloifes. Forkastedes med stort flertal.

Som suppleant til budgetkomiteen for *Nicolai Næss*, som var syk, valgtes *Sverre Støstad*.

Indsamling til Richard Blom.

Oscar Johansen anbefalte landsmøtets deltagere at tegne bidrag paa en liste til Rich. Blom som ved et ulykkestilfælde var blit arbeidsudygtig og blind.

Kr. Tammæs foreslog at forbundet skulde tegne sig for 100 kr. paa listen først.

Sverre Støstad: Det gaar ikke an; der er flere av forbundets medlemmer i samme stilling.

Dirigenten: Forslagsstilleren bør ta det forslag tilbake.

Kr. Tammæs: Nei; det er ikke flere som er blinde.

Rich. Hansen: For nogen dage siden kom en mand op paa kon- toret til mig med en anden mand, ogsaa et medlem. Han var ikke alene blind; men han hadde tillike mistet begge hænder. Det er jo vedtat at bidragslister ikke skal sendes ut; men jeg lovet manden at jeg skulde faa istand en bidragsliste og sende ut paa eget ansvar. Man maa da ogsaa bevilge til den mand, ellers faar jeg vel sende ut listen. Jeg tror han het Lars Lindahl.

Alfred M. Nilsen: Forbundet kan bevilge 200 kroner og saa dele hvad der kommer ind mellem disse to.

Johan Sørensen: Anders Hovland ligger paa rikshospitalet paa grund av skade ved en ulykke. Vi faar da ogsaa bevilge til ham.

Dirigenten: Der vilde nok bli mange, hvis vi skulde begynde med dette. Jeg kunde ogsaa nevne en to—tre. Det burde da henskytes til budgetbehandlingen og tas under et. Vi gaar over til dagsordenen.

Lovforandringer.

Dagsordenens punkt 6.

§ 1. Formaalet.

Rich. Hansen: Det kunde nu kanskje være heldig om komiteen kunde komme sammen igjen og behandle de forslag som der er uenighet om. Der kunde da muligens bli en enstemmig indstilling.

Alfred M. Nilsen: Man bør ikke hefte bort tiden med det. Jeg har ingen tro paa at man kommer til enighet.

E. Volan: Jeg vil ha § 28 i avdelingslovene forandret. Der bør være adgang til at komme med forslag til den.

Dirigenten: Paragraferne 1, 8, 9, 19 og 28 skal behandles av komiteen.

Rich. Hansen: Jeg frafalder mit forslag efter Nilsens uttalelse. Naar ikke han har nogen tro paa at der kan bli enighet, saa nytter det vel ikke.

Til § 1 foreslog flertallet:

«Under henvisning til den av landsmøtet vedtagne principerklæring skal forbundets formaal være:

1. At samle alle arbeidende kvinder og mænd, som ikke har sit spesielle fag- eller industriforbund at tilhøre, i en fælles organisation for at de ved bevisst solidarisk samvirke paa alle omraader kan ivareta sine økonomiske og sociale interesser.
2. At skaffe dem de bedst mulige arbeids- og livsvilkaar og paa enhver hensigtsmæssig maate motarbeide virkningerne av og søke begrenset den kapitalistiske utbytning.

3. Ved utsendelse av agitatorer, utgivelse og spredning av socialistiske blade og literatur styrke arbeidernes klasse- og solidaritetsfølelse og søke fremmet det socialistiske organisations- og opplysningsarbeide.
4. At gjøre fagbevegelsen til en føderativ. revolutionær klassekamp-organisation, hvis oppgave maa være at avskaffe den økonomiske utbytning ved producenternes direkte kontrol eller overtagelse av produktion og omsætning og derved gjennomføre den socialistiske samfundsorden».

Mindretallet foreslog:

Forbundets formaal er:

1. I tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisation at samle de forskjellige grupper av saavel kvindelige som mandlige arbeidere, der ikke omfattes av haandverksloven eller som hører ind under et andet bestaaende forbund til en faglig enhet, for at de i fællesskap paa alle omraader kan verge og fremme sine økonomiske og sociale interesser.
2. At søke at skaffe dem medbestemmelsesret paa de arbeidsvilkaar, under hvilke de skal arbeide — spesielt arbeidslønnens forhøielse og arbeidstidens forkortelse og regulering.
3. At søke avskaffet alt søndags-, over- og nat rarbeide, som ikke absolut er nødvendig, og der, hvor det maa finde sted, søke at faa det betalt med størst mulig tillæg.
4. Ved utsendelse av agitatorer og paa anden vis søke bibragt alle landets arbeidsmænd og arbeidskvinder forstaaelse av organisationens nødvendighet og stiftelse av avdelinger paa de pladser, hvor saadanne ikke findes.
5. At motarbeide og søke avskaffet al utbytning gjennom kontraktører og tilstræbe arbeidernes kooperative overtagelse av arbeidet gjennom fordelingsakkord, hvor dette praktisk lar sig gjennomføre.

Kr. Aune: Jeg vil stemme for flertallets forslag, men jeg vil foreslaa at punkt 5 i mindretallets forslag optas som punkt 4 i flertallets og dettes punkt 4 blir da punkt 5.

J. Eikefjord: Jeg vil ogsaa stemme for flertallets forslag, men i punkt 3 vil jeg foreslaa at ordene «befordring av» indskytes foran «utgivelse». Det er vel ikke meningen at vi skal oprette eget forlag. Utgivelsen av literatur maa ske gjennom Det norske Arbeiderpartis Forlag.

Alfred M. Nilsen: Der kan gjerne sættes «befordring av» som Eikefjord sier. Man kan utgi skrifter enten alene eller i fællesskap med andre. Det er ikke sagt at partiet vil utgi det som vi vil ha ut. Med hensyn til Aunes forslag, saa har jeg ikke noget imot det. Komiteens flertal har ment at man ikke skal spesialisere alt. Det sies jo i punkt 2 at man skal skaffe de «bedst mulige arbeids- og livsvilkaar og paa enhver hensigtsmæssig maate motarbeide virkningerne av og søke begrenset den kapitalistiske utbytning». Deri er alle forskjellige ting og alt som der ikke er meningsforskjel om blandt organiserte folk kommer ind under dette. Det ser saa laugsm ssig ut alt dette med spesialiseringen. Hvad vi har foreslaat stemmer overens med den principerklæring vi har vedtat og at tilføie noget tror jeg er overflødig.

J. Eikefjord: Nilsen misforstod mig vist. Det jeg tilsigter er at vi ikke skal ha eget forlag i vort forbund. Nilsens argumenter var ellers til fordel for mit forslag.

Edv. Ljungqvist foreslog: „at bekjæmpe alt akkord- og overtidsarbeide».

Rich. Hansen: Jeg er enig med Eikefjord. Skal vi følge forslaget saa maa vi oprette eget forlag. Vi har partiforlaget, og det sies at principerklæringen er i overensstemmelse med partiets program. Jeg er i tvil om det. Men er det saa som flertallet sier da er det unødigt at ha eget forlag. Mindretallets forslag rummer utenom denne forpligtelse like-saa meget, idet de sier «paa anden vis». Man vil ikke forpligte sig og faa klander paa næste landsmøte om man ikke har opprettet eget forlag.

Edv. Ljungqvist: Naar Nilsen sier at det ikke er nødvendig at specificere, saa viser det at han ikke forstaar hvad det er at agitere paa arbeidspladsen. Jeg vil ha spesifikasjon, og derfor har jeg indsendt til dirigenterne mit forslag om akkord- og overtidsarbeidet. Hvis Alfred Nilsen for alvor vil den nye retning, saa faar han specificere midlerne. Men Nilsen vet at det er umulig at utføre sabotage i akkord. Vi skal si til kapitalisterne at vil I ikke betale saa faar I mindre utbytte og daarligere varer. Hvorledes skal vi gjøre arbeidskameraterne opmerk-som paa at vi er imot akkorden, naar det ikke staar i lovene? Den nye retning maa bekjæmpe akkord- og overtidsarbeidet.

Dirigenten: Men hvor vil Ljungqvist ha sit forslag ind?

Edv. Ljungqvist: I kan sætte det hvor I vil. Som punkt 3 eller tillæg til punkt 2.

H. Moen: Jeg vil spørge om principerklæringen skal komme med i lovene. I saa fald maatte det vel være i forbindelse med § 1?

J. Eikefjord: Principerklæringen blev vedtat med den forutsæt-ning at den skulde komme foran lovene, men ikke som nogen lov-bestemmelse.

H. Moen: Vi burde faa fastslaat i loven om akkord- og overtids-arbeide. Deri er jeg enig med Ljungqvist. Men jeg vil ogsaa ha princip-erklæringen ind i lovene.

E. Volan: Naar der er noget som især interesserer Arbeidsmands-forbundet, saa bør man kunne utgi det som brochure. Det kan ogsaa være dækket ved ordet «spredning», om man sløifer «utgivelse» angaaende punkt 4, saa har komiteens medlemmer konferert om formen, og man er blit enig om at sætte „arbeide for at gjøre fagbevægelsen osv.“. Dette maa da betragtes som komiteens flertalsindstilling. I og for sig kan det være rigtig at opta mindretallets punkt 5 i paragrafen. Jeg vil forresten støtte ordet «spredning» i punkt 3. Jeg har aldrig tænkt at Arbeids-mandsforbundet skulde oprette eget forlag. Jeg kan derfor gaa med paa at vi sløifer «utgivelse».

Ingv. Løgavlen: Jeg vilde ha ordet «blade» ut. Forbundets midler skal ikke kunne brukes til ensidige blade, Jeg vil ellers peke paa gode bøker oversat fra fremmede sprog utgit kooperativt eller ved tilskud fra forbundet; men de mænd som sitter ved roret skal ikke benytte magten til den rene ensidighet.

G. Sethil: Efter at principerklæringen er vedtat og flertallet slutter

sig til den, er det vel ikke godt at faa forandret noget i lovene. Men det vet jeg at mange av dem som har stemt for principerklæringen ind-rømmer at mindretallets forslag er mer praktiske end flertallets runde tale-maater. Ifølge punkt 3 som i præmisserne aapnes der adgang til at ta fag-oppositionens blad som forbundets organ. Men selve dissensen ligger i punkt 4 som strider mot det som blev vedtat paa Landsorganisationens kongres.

A. Gabrielsen: Jeg har tat ordet i anledning av Ljungqvists for-slag. Jeg er enig i det forslag. Men naar Ljungqvist sier at det er umulig at praktisere sabotage i akkord, saa er jeg uenig. Jeg vil spørge Ljungqvist: Paa hvilken maate vil han avskaffe akkorden uten ved sabotage? Det er netop her at sabotagen mest anvendes. Selv i akkordarbeide praktiseres sabotage til arbeidernes fordel og aneidsgivernes skade. Det er sagt til ingeniørerne og opsynsmændene ved en av vore jernbaners avdelinger at sabotage har været anvendt i akkord. Man avskaffer ikke akkorden med høiere timeløn i dagarbeide. Vi skal bekjæmpe akkord-systemet under alle former og likedan overtids- og søndagsarbeide, og dette kan vi gjøre ved sabotage.

Rich. Hansen: Det sies i punkt 3 at man skal utgi og sprede socialistiske blade og literatur, og da vil det kommende styre føle sig forpligtet til det. Angaaende punkt 4, saa skulde det vel ikke være nødvendig at si til de andre organisationer at vi vil motarbeide dem. Det er ikke til gagn for samarbeidet i fremtiden at det staar der. Prin-ciperklæringen og punkt 3 er nok. Punkt 4 er overflødig. Det er ikke nødvendig at si det samme 3 ganger. Jeg foreslaar at punkt 4 utgaar og at mindretallets punkt 5 blir punkt 4. Det var dette jeg hadde tænkt at faa komiteen til at gaa med paa.

Ingv. Løgavlen foreslog: „Ordet «federativ» i punkt 4 utgaar, og punktet bibeholdes ellers som det er.»

P. Vesta: Hvis vi vedtar principerklæringen i lovs form, saa kan de som ikke er enig i den gaa ut av forbundet. Vi skal ikke ha nogen falsk styrke. Principerklæringen er vedtat, men det er ikke avgjort om den skal komme ind i lovene eller ei. Indtas den der blir den først fuldt forpligtende i enhver henseende. Jeg foreslaar: „Principerklærin-gen indtas i lovene i lovs form.»

Alfred M. Nilsen: Jeg foreslaar: «Samtlige forslag til § 1 over-sendes komiteen til fornyet behandling.»

Forslaget vedtoges enstemmig.

Mens komiteen var i arbeide med § 1 gik man saa over til be-handling av

Gruppelovene.

(Se «Dagsorden» side 99—101).

Komiteen foreslog:

§ 36 (før § 40).

«Gruppeinddeling».

1. Avdelinger inden forbundet, som faglig eller industrielt hører sammen danner en gruppe og vælger en industrikomité, som i første haand har at planlægge og forberede gruppens anliggender.

2. For de større grupper inden forbundet kan forbundets landsmøte ansætte fastlønnede sekretærer, der vælges av vedkommende grupperes repræsentanter.
3. For de grupper, som har fastlønnede sekretærer fungerer disse som formænd.
4. De grupper, som ikke har nogen fast sekretær bør saavidt mulig bli repræsenteret i forretningsudvalget og sorterer direkte under dette.
5. Disse grupper vælger en formand til hvem forretningsudvalget har at henvende sig i spørgsmål, som angaar gruppen og som derfor maa behandles av industrikomiteen.
6. Saadanne gruppeformænd kan av hovedstyret bevilges et honorar i forhold til det udførte arbejde».

J. Eikefjord: Slutningen av punkt 2 er uklar. Det bør kunne præciseres nærmere. Jeg foreslaar: *Punkt 2 gives saadan form: „For de større grupper inden forbundet kan forbundets landsmøte beslutte ansættelse av fastlønnede sekretærer osv.“.*

§ 36 vedtoges enstemmig med *Eikefjords* foreslaaede ændring.

§ 37 (før § 41 og 44). Komiteens forslag:

Industrikomiteerne.

1. Industrikomiteerne og gruppesekretærene vælges første gang under forbundets landsmøte ved at gruppens repræsentanter kommer sammen til separatomøte og senere paa gruppernes ordinære generalforsamlinger.
2. Industrikomiteerne bestaar av gruppens formand og 3 andre medlemmer, hvilke saavidt mulig bør være bosittende i det distrikt hvor vedkommende gruppe har sin hovedstyrke. For at lette sammenkaldelsen skal der tages hensyn til at de ikke bør altfor spredt.»

G. Rontén foreslog at ordene „første gang“ i punkt 1 utgaar. Ronténs forslag forkastedes, hvorpaa komiteens indstilling vedtoges enstemmig.

§ 38 (før § 45). Komiteens forslag:

«Industrikomiteen sammenkaldes av gruppens formand efter samraad med forretningsudvalget saa ofte det maa ansees nødvendig til planlægelse av agitation indenfor vedkommende gruppe, forberedelse av lønskrav, valg av forhandlere, behandling av forslag fra arbejdsgiverne samt spørgsmål om iverksættelse av konflikter eller avslutning av saadanne».

Chr. Rasmussen foreslog: *Ordene „valg av forhandlere utgaar“.*

Chr. Rasmussens forslag vedtoges, og med denne ændring paragrafen derpaa enstemmig.

§ 39 (før § 42 og 43). Komiteens forslag:

„Generalforsamlinger.

1. Gruppernes ordinære generalforsamlinger avholdes i samme aar som forbundets landsmøte og i umiddelbar forbindelse med dette.

2. Generalforsamlingen bestaar av en repræsentant fra hver av de foreninger som tæller mindst 20 medlemmer.
3. Mindre foreninger som ikke tæller 20 medlemmer kan i fællesskap vælge en repræsentant saafremt medlemsantallet tilsammenlagt naar op til det bestemte antal.
4. Ekstraordinær generalforsamling kan av industrikomiteen efter samraad med forretningsudvalget indkaldes, ifald forholdene særlig under avslutning av lønsbevægelser maatte nødvendiggjøre dette.
5. Til de ekstraordinære generalforsamlinger kan indkaldes de til enhver tid fungerende foreningsformænd, ifald tiden ikke tillater valg av særskilt repræsentant.
6. Alle utgifter vedrørende industrikomiteernes møter utredes av forbundskassen.

Reise- og diætutgifterne for repræsentanter til gruppernes ordinære generalforsamlinger utredes paa samme maate som bestemt i lovenes § 10 punkt 5.

For ekstraordinære generalforsamlinger utredes alle utgifter av forbundskassen».

G. Rontén: Jeg berørte under den almindelige debat forbundets store administrationsutgifter. Ved at gjøre en forandring her kan vi spare endel. Som I ser skal hver enkelt gruppe holde generalforsamling; men det er ikke nødvendig at de samme som møter paa forbundets landsmøte ogsaa skal møte der. Forbundet betaler utgifterne til disse, og ved en ekstraordinær generalforsamling falder utgiften helt ut for alle deltageres vedkommende paa forbundet. Dette kan grupperne herefter gi avkald paa. Generalforsamlingen kan bestaa av de samme som møter paa landsmøtet. Derved kan vi spare 10 000 kroner. Jeg foreslaar til punkt 2: *„Generalforsamlingen bestaar av de til landsmøtet fremmøtte repræsentanter fra hver enkelt gruppe.“*

J. Eikefjord: Jeg vil henstille til Rontén at ta dette forslag tilbage. Det er en urimelighet. Man kan ikke være med paa at beskjære medlemmerne repræsentationsretten som her er gjort. Foreningerne maa faa sende sine repræsentanter til generalforsamlingen. Jeg vil henstille til repræsentanterne at vedta indstillingen som den er.

Chr. Rasmussen: Jeg vil understreke hvad *Eikefjord* her har sagt.

Komiteens punkt 2 vedtoges mot 3 stemmer som avgaves for Ronténs forslag.

Punkterne 1, 3, 4 og 5 vedtoges enstemmig.

Paa forslag av

Ingv. Løgvæn utsattes punkt 6 til de almindelige love kunde være behandlet.

§ 40 (før § 49). Komiteens forslag:

„Gruppesekretærene.

1. Gruppesekretærene skal holde sig à jour med alt som angaar den gruppe de er valgt av. De skal være gruppens avdelinger behjælpelig med forberedelsen av alle lønskrav og sørge for at indberette alle

- nødvendige oplysninger, som kan tjene til at belyse forholdene. Endvidere skal de være behjælpelig med forberedelsen og utførelsen av agitationen for vedkommende gruppe og forøvrig bistaa avdelingerne i administrative saker, hvor dette maatte være paakrævet.
2. De skal saavidt mulig engang hvert aar utarbeide en nøiagtig statistikk over arbeidsløn, arbeidstid, arbeiderantal og organisationsforhold m. v. inden sin gruppe, samt avgi en aarlig beretning om lønsbevægelsen og dens resultater.
 3. Gruppesekretærene skal i den utstrækning tiden tillater drive agitation for tilslutning til forbundet.
 4. For sin virksomhet er gruppesekretærene ansvarlige overfor industrikomiteen, generalforsamlingen, forbundets hovedstyre, forretningsutvalg og landsmøte.
 5. I tilfælde nogen av gruppesekretærene dør eller av en eller anden grund fratrer sin stilling mellom generalforsamlingene, skal hovedstyret ansætte en anden efter indstilling av industrikomiteen.»

Punkt 2 vedtoges enstemmig.

Kr. Rothaug foreslog følgende tillæg til punkt 2: «og at omsende dette til foreningerne».

G. Rontén: Hvis vi vedtar dette, saa vil det medføre betydelige merutgifter for forbundet.

Knut Dalastøl: Rothaug's forslag er rimelig. Vi skal ikke drive nogen Rinde-politik her. Det er av interesse for avdelingerne at ha en oversigt.

J. Eikefjord: Hvad Rothaug tilsigter faar vi allikevel, ti disse sekretærernes beretninger faar vi i den almindelige beretning.

Johan Sørensen: Jeg er enig med Dalastøl. Beretninger fra sekretærene maa omsendes til foreningerne.

G. Rontén: Det er ikke noget kniperi jeg vil; men vi faar jo akkurat det samme i de almindelige beretninger en gang. Det er noget som heter at fraadse ogsaa. Det bør ikke forekomme hos os.

Kr. Rothaug: Jeg tror at denne tilføielse er nødvendig, og derfor vil jeg ha den med.

J. Eikefjord: Mener Rothaug, at sekretærernes beretninger allikevel skal indtas i forbundets beretning?

Kr. Rothaug: Ja.

Oskar Johansen: Den ene gruppe har likesaa stort krav som den anden og alle bør behandles likt. Beretningen sendes ut av forbundet for alle; men dette vil føre til flere tusen kroners ekstrautgift uten nytte.

Kr. Rothaug: Det er nødvendig at gruppesekretærernes beretning sendes ut utenom forbundets beretning.

Knut Dalastøl: Sekretærernes beretninger i den almindelige beretning utgjør kun nogen faa linjer.

Oscar Johansen: Er det for litet, saa er det sekretærernes og ikke forbundets skyld. Det staar præcisert i punkt 2 hvad beretningerne skal gjælde.

Dirigenten: Beretningen avgives til forbundet og ligger paa forbundets kontor. Det som staar i den trykte beretning som sendes ut er

bare et resumé av den indberetning sekretæren gir. Det er overflødig at trykke det hele.

Punkt 2 vedtoges enstemmig. Rothaug's forslag forkastedes med stort flertal.

Punkt 3 og 4 vedtoges enstemmig.

Ingv. Løqvænlen foreslog til punkt 5: „Ordene „dør eller“ utgaar. Punktet med Løqvænlens forslag vedtoges enstemmig.

§ 41 besluttet utsat.

§ 42 besluttet oversendt lovkomiteen.

§ 43 (før § 51, 52 og 53). Komiteens forslag:

- «1. Distriktssekretærene er forbundets tillidsmænd inden vedkommende distrikt, og skal ivareta forbundets fellesinteresser inden distriktet. Saaledes skal de være avdelingerne behjælpelig med utformning av lønskrav og administrative saker, i den utstrækning tiden tillater det drive agitation i tilslutning til forbundet og har forøvrig at rette sig efter en av hovedstyret utfærdiget instruks.
 2. For sin virksomhet er distriktssekretærene ansvarlige overfor landsmøtet, hovedstyret og forretningsutvalget.»
- Vedtoges enstemmig.

§ 44 (før § 53 punkt b). Komiteen foreslog;

«Gruppe- og distriktssekretærene indkaldes til at delta i hovedstyrets møter dog uten stemmeret.»

Ole Hillestad foreslog: «Ordene «dog uten stemmeret» sløifes.»

J. Eikefjord: Det forslag er umulig. Der er 9 sekretærer nu, og de vilde da være bestemmende.

Forslaget blev ikke optat.

Paragrafen vedtoges derpaa enstemmig.

§ 45 (før § 55). Komiteens forslag:

«De i §§ 36–44 indeholdte bestemmelser forandrer ikke avdelingens forhold til forbundet med hensyn til indbetaling av kontingent og kornespondanse, hvilken fremdeles sendes til forbundets hovedkontor.»

J. Eikefjord foreslog som tillæg: «undtagen for distriktssekretærernes vedkommende, hvor korrespondansen sendes direkte til vedkommende sekretær».

Paragrafen med Eikefjords tillæg vedtoges enstemmig.

Forbundsloven.

Fortsættelse.

Lovkomiteen avgav nu ny indstilling til § 1 i forbundsloven og behandlingen av disse love gjenoptoges.

Komiteen indstiller til § 1:

„Under henvisning til den av landsmøtet vedtagne principerklæring skal forbundets formaal være:

1. At samle alle arbeidende kvinder og mænd, som ikke har sit specielle fag- eller industriforbund at tilhøre i en fælles organisation for at de ved bevisst solidarisk samvirke paa alle omraader kan varetta sine økonomiske og sociale interesser.
2. At skaffe dem de bedst mulige arbeids- og livsvilkaar og paa enhver hensigtsmessig maate motarbeide virkningerne av og søke begrænset den kapitalistiske utbytning, blandt andet ved at søke avskaffet alt søndags- og overtidsarbeide, eller der, hvor det maa finde sted, søke at faa det betalt med størst mulig tillæg.
3. At motarbeide og søke avskaffet al utbytning gjennom kontraktører og tilstræbe arbeidernes kooperative overtagelse av arbeidet gjennom fordelingsakkord, hvor dette praktisk lar sig gjennomføre.
4. Ved utsendelse av agitatorer og spredning av socialistisk literatur styrke arbeidernes klasse og solidaritetsfølelse og søke fremmet det socialistiske organisations- og opplysningsarbeide.
5. At arbeide for en omlægning av fagbevægelsen til en federativ revolutionær klassekamporganisation.“

Komiteens mindretal, Richard Hansen og G. Sethil foreslog: «§ 1 begynner med «I tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisation» istedetfor: «Under henvisning til den av landsmøtet vedtagne principerklæring.»

Videre foreslog mindretallet: «Punkt 5 sløifes.»

Subsidiært at det skal lyde: «At arbeide for en revolutionær utvikling indenfor fagbevægelsen.»

Rich. Hansen: Mindretallet har gjort et forsøk paa at strække sig lengst mulig for at komme til en enstemmig innstilling; men det er altså mislykket. Jeg skal ikke komme ind paa diskussion av principerklæringen nu; men flertallet holder paa en form for punkt 4 (nu p. 5), som vil fastslaa et princip i lovs form. Dette princip om den federative organisationsform har ikke været diskutert her. Subsidiært holder mindretallet paa en omredigering av punktets oprindelige av flertallet foreslaaede ordlyd. Det er nok at vi har vedtat principerklæringen her; vi bør ikke vedta noget som er støtende for andre organisationer, som vi dog skal arbeide sammen med i Landsorganisationen. Komitéflertallet har nu faat «omlægning» ind i forslaget. Dette er en underkjendelse av alt tidligere organisationsarbeide. Jeg har alltid ment at vi stod i en klassekamporganisation, og vi bør ikke frakjende de mænd, som har været med og stiftet organisationen, revolutionær klassebevissthet. Enten organisationsformen skal bli federativ eller ei faar utviklingen avgjøre. Herom hersker der uklarhet endnu inden avdelingerne og blandt medlemmerne. Jeg har set de merkeligste ting hævdet som federative bestræbelser utover. Det som staar i det oprindelige punkt 3 er tilstrækkelig til forklaring av bestræbelserne. Hvilket opplysningsarbeide der skal bli utover faar det kommende hovedstyre avgjøre. Det faar nu adgang til at fremme det organisationsarbeide, som det anser riktig. Men der skal ogsaa være aapen

adgang for andre til at arbeide for sine. Dette punkt kan derfor godt utgaa. Skal det staa, saa bør det dog ikke kaste et ufordelagtig lys over fortiden. Derfor har vi foreslaat den subsidiære ændring. Jeg er av den formening, at organisationen alltid har ført et revolutionært arbeide. Den gjør det idag og vil gjøre det alltid tremover i stedse stigende grad. — Mindretallet holder desuten paa, at begyndelsesordene til paragraffen faar beholde formen «I tilslutning til Landsorganisationen» o. s. v. Vi har vedtat, at principerklæringen skal trykkes foran lovene som innledning til disse, og da burde det være tilfredsstillende for de radikaleste.

Alfr. M. Nilsen: Komiteen tok hensyn til de forslag, som var fremkommet fra repræsentantene. Det er noget nyt Hansen kommer med nu, naar han taler om Landsorganisationen. Komiteen var enig om, at det punkt skulde være, som flertallet hadde foreslaat. Der behøvedes ikke at staa noget i lovene om Landsorganisationen. Vi skal derfor ikke bryte med Landsorganisationen, men allikevel, uten hensyn til den, arbeide for egne meninger. Det er Landsorganisationen som faar si fra, om vi kommer i strid med den. Vi skal ikke forsøke paa at indflette noget i vore love, som kan bety underkastelse. Men det indbyr Hansen os til med sit forslag til innledningsord. Ligger det ikke uttalt i dem, saa kan det tydes derhen. Med hensyn til principerklæringen er der enighet om, at den ikke bør staa i lovene. En principerklæring egner sig ikke til lovparagraf. Det er det federative princip, der har staat kamp om. Nu har den opfatning seiret, som holder paa det, og det er derfor rigtig, at det staar i lovene, at vi skal arbeide for en omlægning i den retning. Der staar ikke noget om federativ organisationsform i principerklæringen.

Hans Moen: Richard Hansen sier, at vi ikke skal vedta noget, som vil støte andre organisationer. Vi skal ikke støte an mot andre forbund. Men Jern- og Metalarb.forbundet har allerede vedtat krigserklæring mot Landsorganisationens love iaar, og retningen gaar frem. Naar Hansen sier, at Arbeidsmandsforbundet ogsaa hittil har været en revolutionær klassekamporganisation, saa er jeg ikke enig i det. Man kan i like grad si om Arbeidsgiverforeningen, at den er revolutionær likeoverfor os, idet den fører kamp mot os. Men det er ikke dette det gjælder. Vi er saadan stillet, at vi idag staar kampdygtige. Vi skal nu faa vore love saaledes formet, at dette forhold blir bedre. Da kan vi opta en mer revolutionær kamp mot vore motstandere.

Ingv. Løgavlen: Slik som komiteen har faat det til nu, er det mer usmakelig end nogensinde. Nu skal organisationen omlægges til federativ og revolutionær. Den federative organisationsform er i strid endog med komitéflertallets forslag til § 8 ogsaa. Nei, det blir mer og mer usmakelig dette her. Jeg vil derfor opta forslag om den oprindelige komitéflertalsinnstillings vedtagelse med strykning av ordet «federativ». Saadant som omlægning i federativ retning kan jeg ikke gaa med paa. Det er en frækhet at paastaa, at fagbevægelsen ikke har været revolutionær før. Naar de nye mænd kommer til roret, da skal der bli andre greier. Det er mange og vil bli fler som reagerer mot saadanne ting. Det er ogsaa en merkelighet, at mit forslag er blit borte.

Kr. Aune: Alle forslag blev overlevert komiteen; men de blev ikke indført i protokollen.

Ingv. Løgavlen: Mit forslag er da at betrakte som fremdeles foreliggende.

Ole O. Lian: Ved at sætte et saadant princip ind i lovene vil man tvinge ethvert medlem til at arbeide for den federative organisation, selv om han ikke tror paa den. Og endnu vet man ikke engang, om der er majoritet inden Arbeidsmandsforbundet for den federative organisationsform. Dette er jo galt. Et medlem, som ikke holder sig lovene efterrettelig, kan utstøtes av sin organisation. Her vil man tvinge et stort mindretal til at sverge til den federative organisationsform. Det har ikke noget at gjøre med Landsorganisationens love. Men saavidt jeg har forstaaet Alfred Nilsens stilling, saa er det en slags politik, lik den glidepolitikk Celius fører i «Det lykkelige Valg». Den federative organisationsform er ikke diskutert her, men allikevel vil han nu ha den ind i lovene. Men det er en karikatur at sætte ind i lovene, at et forbund skal opløses. Det er betydningen. Det er en ærlig sak at arbeide for det, at søke at faa istand lokale samorganisationer istedet, men ikke ved en lovparagraf ogsaa tvinge de andre, som ikke er enige, til at arbeide for det. Derved kan man tvinge store grupper til at gaa ut. Det man sætter ind i loven kræver man overholdt. Alfred Nilsen vil heller ikke ha noget staaende i loven om Landsorganisationen. Man skal ikke bry sig om andre. Man kan være i Landsorganisationen, men vil ikke ta noget hensyn, og saa blir det Landsorganisationens sak at ta affære. Det ser næsten ut som bluff. Jeg har altid vænnet mig til at respektere de love vi har, og gjør man ikke det, eller vedtar man love, som ikke kan respekteres, saa fører det til opløsning.

Olav Oksvik: Sethil og Richard Hansen har nok ofret altfor meget for husfreden, og endda er nok det subsidiære forslag ogsaa et mægtig offer. Man skal ikke sælge sig saaledes stykkevis. Jeg vil derfor stemme imot det.

Edv. Ljungquist: Komiteen har ikke tat hensyn til mit forslag om avskaffelse av akkordarbeidet. Dette er ikke revolutionært. Man vil nøie sig med talemaater, men naar vi skal sætte noget i verk, saa er der ikke et eneste ord til anvisning. Naar vi saa kommer hjem, og avdelingerne spør, hvad vi har gjort paa landsmøtet, hvad skal vi saa svare? Vi har vedtat principper. Nei, jeg tror vi kan lægge det om revolutionen paa bunden av kurven, og saa kan vi grave det frem, naar vi faar bruk for det. Jeg vil si: Naar man ikke vil bekjempe akkordarbeidet, saa har man ikke lov til at tale om revolution. Jeg opretholder mit forslag: «At bekjempe alt akkord- og overtidsarbeide.»

Alfr. M. Nilsen: Det er tat saa meget hensyn til Ljungquists forslag, som forbundets medlemmer vil ha av det. Der er nemlig mange, som vil ha akkordarbeide. Vi faar da, før vi sætter det ind i lovene, arbeide blandt vore medlemmer for at faa dem bort fra sin vedhængen ved akkordarbeidet, det er det første skridt. Ljungquist og jeg har været enige om akkordarbeidets uheldige virkninger, men vi kan ikke nu sætte dets avskaffelse i lovene. Man vil ikke ha den forhatte «dagsing», som anlægsarbeiderne kalder dagarbeidet. Hvad forslaget angaar, saa er det federative pointet. Vi, som er tilhængere derav, kan ikke gaa fra det. Det skal ikke lykkes for Lian at faa dette til celiuspolitikk. Det kan

passe bedre for andre. Der har manglet principper. Enhver faar arbeide for det som blir vedtat. Jeg er klar over, at forbundet har ført klassekamp, men den har ikke været ført paa federativt grundlag. Den som ikke forstaaer dette, behøver ikke at belære andre.

Elias Volan: Naar Løgavlen sier, at det er umulig for os at bli staaende i Landsorganisationen, hvis punkt 5 blir vedtat, saa er det for vidtgaaende. Det skulde da altsaa bety, at de som vil stemme for punkt 5 her maa ekskluderes. Lian sier, at hvis vi vil være konsekvent, saa maa vi melde os ut av Landsorganisationen og omdanne forbundet til federativt. Lian sier ogsaa, at hvis vi vedtar dette i vore love, saa maa vore avdelinger ogsaa melde sig ut av partiet. Men vi har en paragraf i vore love som begynder med: «I samarbeide med Arbeiderpartiet» o. s. v. Men tror I ikke der er dem av vore medlemmer, som har stemt med høire eller venstre? Hvis der var hel enighet om alt i vore love, da behøvet vi ikke holde landsmøte og holde avstemninger. Det, som her føres imot os, er meningsløse argumenter. De kunde da finde argumenter, som stod sig litt bedre.

Kr. Nordli anbefalte flertalsindstillingen.

Knut Dalastøl: Denne komiteens nye sammendræden har nok været meget uheldig. De forandringer, den har foretat, er ikke forbedringer. Den passus, som er strøket, angir en bestemt retning; det presiserer netop overensstemmelsen med principklæringen, og det komiteen har gaat med paa at stryke burde helst været med. Det er feilagtig at gi den slags koncessioner. Jeg er tilbøielig til at stemme for punktet i dets oprindelige form. Det vil gi hele paragrafen større klarhet. Det er meningsløst, sier Lian, at en majoritet skal tvinge en minoritet til at sverge til noget som dette; men lovene maa avfattes i henhold til principklæringen, og jeg vil gjøre opmerksom paa, at før, mens de som nu er i mindretal hadde flertallet, saa holdt de ogsaa lovene i overensstemmelse med sine principper. Jeg foreslaar derfor: «Paragraf 1 punkt 5 opretholdes i sin oprindelige form, som punkt 4 hadde i komitéforslaget.»

A. Gabrielsen: Det var nogen ord som Lian sa, som jeg vil hefte mig ved. Han sier det er galt, at majoriteten vil tvinge minoriteten her. Men jeg har altid været av den opfatning, at minoriteten skal bøie sig for majoriteten. Minoriteten kan forbeholde sig ret til at kjæmpe for sin opfatning; men bøie sig for avgjørelsen faar den, selv om den er aldrig saa stor. Majoriteten kan paatvinge minoriteten principklæringen i lovs form; jeg tror, vi har ret til det, selv om det vil falde minoriteten usmakelig. Hvis principklæringen var faldt i Lians smak, saa vilde han ikke optraadt som han nu gjør. Lian har ikke brukt disse argumenter før. Hvis ikke vore principper slaaes fast i lovs form, saa vil alt vort arbeide paa landsmøtet være betydningsløst; jeg er nemlig enig med Lian i, at der maa bli større harmoni mellom liv og lære. Hvis det vi vedtar ikke skal gjennomføres i praksis, saa kan vi slaa parafin paa det og brænde hele stasen. Vi pligter som klassebevisste arbeidere at paavirke de andre ved at praktisere vore principper, da først faar vi den rette klassekamporganisation.

Richard Hansen: Det er interessant at høre, at Gabrielsen har faat slik respekt for lovene. Han har tidligere ikke hat nogen særlig

agtelse for dem. Alfred Nilsen har talt om vingleri: men her indbydes vi til at fatte en beslutning, som strider mot sidste Landsorganisations kongres' beslutning. Saa kan flertallet reise hjem og si: Nu har vi faat opreisning for nederlaget. Det er inkonsekvent at si, at nu skal organisationen *omlægges* i federativ retning, og saa vil komiteens flertal allikevel ellers i lovene beholde den centralistiske organisationsform. Det er høist uriktig at vedta dette og ikke gjennomføre det over hele linjen. At arbeide paa omlægning i federativ retning er det samme som at arbeide paa forbundets opløsning. Mener vi ikke det, saa skal vi heller ikke ha en paragraf i lovene som paalægger os det. Det er kun i denne paragraf den federative organisationsform kommer frem, ellers er flertallet gaat med paa et reformistisk lovverk med undtagelse av dissenserne i §§ 8 og 9. Dersom man nu vil ha dette ind i § 1, saa maa dog enhver syndikalist da ogsaa kræve den federative organisationsform og syndikalistiske love helt igjennem. Det er et spørsmål, om vi vedblivende kan staa i Landsorganisationen og vedta hvilke love vi vil. Hvis vi vil bli staaende, saa pligter vi ogsaa at respektere Landsorganisationens love. Naar Volan har gjort opmerksom paa, at vi har foreninger, som staa i fagoppositionen, saa er dette riktig. Men disse foreninger har ikke *love*, som staa i overensstemmelse med fagoppositionens program. Hvad landsmøtet her kan vedta, er en resolution om at slutte sig til fagoppositionen.

A. Balstad: Jeg er enig i berettigelsen av Ljuugquists forslag angaaende akkordarbeidet. Overtids- og natarbeidet av «samfundsmæssige hensyn» har ofte ført til trakassering.

J. Nygaardsvold: Da vi diskuterte principerklæringen, hørtes det ut, som om der var storartet enighet inden flertallet. Nu høres det anderledes ut. Alfred Nilsen sa, at hittil hadde vi manglet principer; nu skulde vi faa dem. Vi skal staa i Landsorganisationen; forslagene om utmeldelse blev tat tilbake. Men allikevel skal slike ting sættes ind i lovene, at forbundet praktiseres ut av Landsorganisationen ad en bakvei. Men samtidig lægges alt slik an, at den centralistiske organisationsform bibeholdes. Der har været talt saa meget om, at kampfjæderne skal forfleres; hvorfor vil man saa ikke slaa fast disse? Nei, man vil nok helst ha bare tomme taler om den syndikalistiske troesbekjendelse. Hans Moen sa, at hovedvegten skal lægges paa principerklæringen; vi blir ikke kampfjædige, medmindre vi lægger vegten paa den. Resultaterne skal bli bedre, naar vi faar frit slag til at agitere for syndikalismen. Jeg tror ikke paa dette, jeg vil stemme for mindretalsindstillingen. Ordet «federativ» passer heller ikke sammen med det øvrige, og princippet har slet ikke været diskutert.

Ole O. Lian: Jeg er enig med Gabrielsen i, at en organisationsmand maa bøie sig for det som vedtas. Hvis Arbeidsmaudstorbundet vedtok, at dets organisation skulde være federativ, saa fik man bøie sig for det. Men her fastslaaes det, at Arbeidsmandsforbundets samtlige 27 000 medlemmer skal arbeide for, at de andre organisationer ogsaa blir det. Men skulde der være nogen mening i dette, saa maatte her fremlægges de love, som under den federative organisationsform skal praktiseres i kampen mot arbeidsgiverne fremover. Volan sammenligner det med, at der staa i lovene om, at vi vil ha 8-timers dag, kontraktuvæsenet

avskaffet o. l. Men saadant er oplagt. Dog vil jeg si, at ogsaa saadanne bestemmelser er overflødige. Men la os ta et andet eksempel: Sæt at et flertal av medlemmerne var militarister, og saa vilde dette flertal sætte ind i lovene, at Arbeidsmandsforbundet skulde arbeide for militærvæsenets utvikling i Norge. Dette høres uhyrlig; men den federative organisationsform er langt viktigere; thi den tar sigte paa en hel ny samfundsorden. Den rækker langt ut over, hvorledes vi skal ordne os i de faglige kampe. Det er sagt av Gabrielsen og Volan, at vi, som nu er i mindretal, ogsaa har sat op lovene efter vore principer. Men det er ikke sat ind i lovene noget forbud mot at arbeide for den federative organisationsform, og her kommer nu flertallet og vil ha et lovbud, som forpligter alle, ogsaa de som ikke tror paa det, til at arbeide for en federativ organisationsform. Dette er ganske umulig. Jeg vil tilslut si et alvorsord. Det er mange grupper, hvori tendensen til at skille lag er sterk. De kommer til Landsorganisationen. Der har vi altid holdt paa, at forbundet skulde ordne disse ting. Men sætter man nu ind i lovene en opløsende paragraf, saa kan det bli vanskelig for Landsorganisationen at avvise dem, som vil komme og melde sig ind særskilt. Der kan bli strid av dette. Det vil aapne adgang for dem, som vil rote og splitte. Jeg mener, at man heller skulde vedta saadant, som en almindelig uttalelse. Det er nemlig saa, at principerklæringen indeholder ikke det samme som dette. Det er nok saa, at resten er Jakobs, men henderne er Esaus; men det kommer ikke frem til tydelighet.

Møtet hævet.

Eftermiddagsmøte søndag 1. september.

Dirigent: *J. Eikefjord.*

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Olav Oksvik foreslog at eftermiddagsmøtet skulde slutte kl. 4.30. Dette vedtoges mot 2 stemmer.

Lovforandringer.

Fortsættelse.

Ingv. Løgavlen: Det er en tanke som trær frem under behandlingen av denne sak og det er spørsmålet om alle tar det saa alvorlig som man burde, om man tænker paa at respektere beslutningerne. Gabrielsen føler det alvorlig. Han vil ved hjemkomsten iverksette beslutningerne som fattes. Forutsat at der er flertal for den federative organisationsform, saa vil Gabrielsen reise hjem og begynde arbeidet for opløsning; thi det federative program gaar jo ut paa at ophæve forbundene. Landsorganisationen skal bli et slags opplysningskontor. Men denne oppfatning har ikke flertallet blandt Arbeidsmandsforbundets medlemmer endnu. Hvis komiteen har ment at saa var, hvorfor har den saa ikke utarbeidet love helt ut i federativ retning og ikke et lovverk som dette vil bli?

Oskar Johansen: Den federative organisationsform er ikke diskutert. Her indbydes vi til at tro paa en komité som vil indsætte den federative retning. Men der er heller ikke sammenhæng mellem det federative princip og de øvrige lovforslag her. Det er talt om hvad som har været bindende eller ei; men har Alfred Nilsen været bundet kanske? Hadde han det været, da var ikke forholdene inden forbundet som nu. Alfred Nilsen har været lønnet for at drive agitation for sine synsmaater. Dette har været tolerance. Men hvad vil forbundet bli om lovene nu blir vedtat efter flertallets forslag? Skal man da ikke forpligte medlemmerne til at følge lovene og holde sig dem efterrettelig? Jeg tror ikke det er majoritet for den federative organisationsform inden Arbeidsmandsforbundet endnu. Jeg tror ikke man er voksen til at ta det, og da bør punkt 5 ialfald ikke ind i lovene.

Alfred M. Nilsen: De som har sagt at det federative princip ikke er diskutert og utredet har ikke fulgt med. Det var utredet av 15-mandskomiteen til Landsorganisationens kongres, og der har været holdt talrike foredrag om saken. Man maa ikke tro at foreningerne ingenting forstaar. Hvad gaar saa det federative princip ut paa? Det betyder simpelthen gruppernes, avdelingernes selvstyre, mere plads for det lokale selvstyre. Det er det samme naar kommunerne vil ha mer selvstyre likeoverfor staten. Det er arbeidet for det federative princip i samfundslivet. Det er sagt her at det ikke er nogenting ellers i lovene som peker i federativ retning. Men de som sier det tar det ogsaa overfladisk. De lovbestemmelser som angaar det almindelige arbeide kunde ikke være anderledes under en federativ organisationsform heller. Men paragraferne 8 og 9 efter flertallets forslag gir sterke koncessioner til den federative retning. Det er ikke vente at motstanderne vil forstaa eller indrømme dette. De centralistiske baand maa slappes etterhaanden. Adelingene maa faa mer handlefrihet og benytte den. Det er ogsaa sagt at gruppeordningen betyr mer centralisation; men rigtig gjennomført betyr den federation. Hver gruppe har ogsaa større handlefrihet, og forbundet faar en mer selvstendig stilling inden Landsorganisationen. Dette er altammen ting som gaar i federativ retning.

G. Sethil: Vi indbydes her til som forbund at vedta en lov som staar i stid med Landsorganisationens love, og allikevel skal vi være tilsluttet Landsorganisationen. Jeg tror ikke vi behøver saa høitflyvende principer i lovene som de som nu er foreslaat. Nu henger principerne saa høit, at vi ikke faar fat i dem, naar vi har bruk for dem. Lovene ellers maa sies at være bygget paa det reformistiske princip. Alfred Nilsen svarte sin meningsfælle Ljungqvist at man ikke kunde sætte noget ind i lovene om akkordsystemet fordi medlemmerne i forbundet ikke var enig med hensyn til akkorden. Man maatte vente til de blev enige, og saa kunde Ljungqvists forslag komme ind i lovene. Det samme maa vel i endnu sterkere grad gjælde syndikalismen. Man har ret til at gaa ut fra at flertallet av forbundets medlemmer endnu ikke er syndikalister. Jeg er ellers enig i Løgavlen og Nygaardsvolds uttalelser. Gruppeordningen er bestemt efter det reformistisk-centralistiske system. Jeg vil anbefale komiteens mindretals forslag.

Albert Karlsen: Efter den ændring komiteeflertallets forslag nu har

faat er det blit ganske usmakelig. Det ser ut som stemmefiskeri. Men jeg gaar ut fra at flertallets opfatning her er at lovenes § 1 skal lempes i overensstemmelse med principerklæringen, og det var forsøgt i det oprindelige forslag.

Jakob Eikefjord: Jeg hadde tænkt at stemme for flertallets forslag; men jeg indser nu at det er umulig at stemme for det. Vi magter ikke at omlægge organisationen i federativ retning i perioden, og da er det ogsaa taktisk uklokt at sætte det ind i lovene. Derimot kunde vi godt ta punkt 5 som det nu lyder og sætte det ind principerklæringen. Jeg foreslaar derfor følgende tilføiet principerklæringen som punkt 4 i denne:

«*Landsmøtet henstiller til forbundsstyret at arbeide for jagbevægelens omlægning til en federativ revolutionær kamporganisation.*»

A. Gabrielsen: Det er fremkommet ting som foranlediger mig til at gjøre en endel korte bemerkninger. Lian bekjemper principerklæringen og § 1; det er ganske naturligt. Men selv om der blir aldrig saa knap majoritet faar han bøie sig. Man maa altid bøie sig for det som vedtages. Man maa finde sig i det. Hvis landsmøtet her vedtar flertallets indstilling saa er det den man skal rette sig efter. Den enkelte faar bøie sig; blir der sprængning, saa er det mindretallet som besørger den. — Gruppeordningen er i tuld overensstemmelse med det internationale syndikalistiske princip. Industrial Workers of the World i Amerika har 15 departementer i sin syndikalistiske administration. Løgavlen sier at jeg saa maa reise hjem og arbeide for forbundets opløsning. Jeg reiser hjem og arbeider for de principer som blir vedtat her; selv om det blev de reformistiske principer som seiret vilde jeg ogsaa arbeide for dem.

Hans Hansen: Med principerklæringens vedtagelse er det ikke vedtat at enhver skal være bunden til at arbeide for den. Det er erkjendt her. Jeg kan ikke arbeide for noget som strider mot min overbevisning. Hvis principerklæringen nu vedtages i lovs form med § 1, eller noget som er likesaa vidtgaaende, saa blir det en anden sak. Da er man jo forpligtet. Derfor vil jeg be Alfred Nilsen ta punkt 5 ut av forslaget til § 1. Punktet er umulig som lovbestemmelse.

Knut Dalastøl: Jeg skal gjøre nogen bemerkninger for at opklare misforstaaelser. Mit forslag er det samme som komiteens oprindelige, men hvis dette falder vil jeg ogsaa stemme for komiteens nuværende forslag. Jeg har optat punkt 4 for at det ikke skal bli uklarhet, da principerklæringen ikke er indtat i lovene. Den er derfor ikke bindende i den forstand som lovene. Punktet er derfor nødvendig. Det er en svakhet at komiteens flertal er gaat med paa koncessioner til mindretallet. Med et flertal saa stort som her. $\frac{2}{3}$. skulde man ikke være bange for at gaa med paa dette. Vi staar frit likeoverfor Landorganisationen med hensyn til vore love, og det er forøvrig ikke vedtat enten vi skal staa der eller ei heller. Det er grundlaget for al organisation at minoriteten bøier sig for majoriteten.

E. Volan: Lian sa at federation peker hen paa samfundsomdannelsen. Men et av grundtrækkene i samfundsomdannelsen er at kommunerne gives selvstyre. Er det da ikke rigtig at de økonomiske institutioner arbeider i retning av det samfund man vil ha? Dette er hvad vi vil med federationen. Videre at de lokale samorganisationer skal samles

i en stor fælles enhet. Dette strider ikke mot socialismen. Det staar i den fuldeste samklang med socialismen. Man bør derfor vedta flertallets forslag her, og hvis det falder vil jeg anbefale Eikefjords forslag.

Henrik Garten: Jeg kan ikke finde nogen logik i at man vil ha noget med om federativ organisationsform i denne paragraf, naar lovene ellers ikke er i overensstemmelse dermed. Foreningerne skulde jo faa større selvstændighet og virkerum under en federativ organisation; men i § 8 punkt 1 staar der i flertallets forslag at lønskrav skal indrapporteres til forretningsutvalget, og dette skal ekspedere dem videre til Landsorganisationen. Dette er vel ikke federativt. Det er det samme som det vi nu har. Jeg har stemt for principerklæringen, men finder ikke at den og det her til punkt 5 foreslaaede stemmer overens. Jeg vil derfor stemme for Eikefjords forslag.

Hans Moen: Der har været opkonstruert skræmmebilleder fra mindretallets side, og man er blit bange for dem. Jeg vil stemme for det oprindelige punkt 4 som det var. Vi skal fastslaa det princip i lovs form, naar vi tror det er rigtig. Paa Landsorganisationens kongres led det federative princip nederlag; nu er vi da kommet saa langt at vi kan gjenoprette det her. Det har været slaat paa at der kan være foreninger som ikke vil gaa ind i organisationen hvis dette punkt blir vedtat; men jeg vet at en hel masse arbeidere ikke vil gaa ind i Arbeidsmandsforbundet nu paa grund av det organisationssystem vi har. Nygaardsvold mente at ordningen med gruppesekretærer stred mot det federative syndikalistiske system; men han tar naturligvis feil. I et *anarkistisk* samfund vilde man ikke ha sekretærer: men dit er vi ikke kommet endnu.

Sven Røed: Ved at ville fastslaa dette i lovs form vil altsaa flertallet *vinge* samtlige forbundets medlemmer til at arbeide for forbundets opløsning. Jeg kan ikke si andet end at jeg maa beklage det styre som skal arbeide under disse bestemmelser. Jeg vil si for min del at hovedbetingelsen maa være fast og ubrødelig sammenhold i enighet. Men ingen er uenig i en revolutionær fagorganisationsidé. Vi har altid arbeidet efter den linje. Den federative linje er litet kjendt. Jeg tror at den er kommet frem væsentlig fordi man har hat den opfatning at det gamle duer ikke lenger; man vil ha noget nyt. Men naar lovene i sin helhet heller ikke formes efter det nye, saa vil det bli endda vanskeligere for det nye styre. Ordet «federativ» vil ikke hjelpe. Det er ogsaa slik at flertallet maa ta *noget* hensyn til mindretallet; det har altid været reglen. Mindretallet søker at finde en platform hvorpaa samarbeide skal kunne foregaa. Man bør da ikke vedta en paragraf som ikke vil faa nogen anden betydning end at hindre dette; men søke at samle alle kræfter mot utbytterne.

Ivar Smedsmoe: Naar vi har vedtat en syndikalistisk principerklæring saa bør vi ikke stanse ved det, men selvfølgelig slaa principet fast i lovene. Det er givet at syndikalismen betinger en federativ organisationsform. Richard Hansen sa at vi altid har været en revolutionær klassekamporganisation. Jeg er ikke saa sikker paa det. Naar man ser paa de sidste aars virke, saa har vi ikke været istand til at hæve løningerne i samme forhold som priserne har steget. Og saa en ting til: Naar man reiser ut efter anlæggene og søker arbeide, saa blir man gjerne

spurgt om man staar i Arbeidsmandsforbundet. Kan man svare ja paa det, saa er det den bedste attest. Men naar saken stiller sig slik at arbeidsgiverne ikke betragter det som fare men en betryggelse at man er medlem av Arbeidsmandsforbundet, da er det nok paa tide at omlægge. Vi maa faa en kamporganisation som arbeidsgiverne har mer respekt for og som bedre kan fremme arbeidernes interesser end vor organisation hittil har gjort.

Votering: Punkt 1 vedtoges efter flertallets forslag med 79 mot 58 stemmer som avgaves for mindretallets forslag.

Punkt 2, 3 og 4 vedtoges enstemmig.

Mindretallets forslag at punktet utgaar, forkastedes med 77 mot 66 stemmer.

Der stemtes derpaa over Eikefjords forslag. Dette vedtoges med 92 mot 52 stemmer.

Dirigenten oplyste at paa innsamlingslisten til Richard Blom var indkommet kr. 340.50.

Møtet hævet kl. 4.30.

Formiddagsmøte mandag 2. september.

Dirigent: *J. Eikefjord.*

Ved navneopropet var følgende *fraværende:*

Martin Jøcumsen, H. Hellebø, Kristoffer Amundsen, Sverre Andreasen, Peder Vesta, Lars Handegaard, Thoralf Andresen.

Sykmeldt var følgende: Nicolay Næss, Harald Lein, Bernh. Tuv, C. M. Leines, Kristian Larsen, Ole P. Bonde, Sigurd Malmberg, C. Strøm.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Følgende telegram fra Sulitjelma referertes:

«Gratulerer med principerklæringen! Ned med humbugen! Leve solidariteten!»
Johan Karlgren».

Lovforandringer.

§ 2. *Optagelse.* Komiteens forslag:

1. Alle foreninger av arbeidere som i § 1 punkt 1 nævnt, der underkaster sig disse love kan optages i forbundet.
2. Ikke mer end en avdeling i samme branche paa samme sted kan optages i forbundet uten efter samraad med forretningsutvalget og den bestaaende forening inden samme branche paa stedet.
3. Paa steder, hvor ingen avdeling findes, kan medlemmer optages direkte og administreres fra hovedkontoret — efter forretningsutvalgets nærmere bestemmelse.
4. Paa steder, hvor der er flere fagfæller som ønsker at være medlemmer, kan de i fællesskap danne en gruppe av forbundet. Gruppen vælger sig en sekretær, der korresponderer med hovedkontoret

og av dette kan gives fuldmagt til at forestaa merkeutdeling og avstemple medlemsbøkerne. Naar gruppen blir paa 8 medlemmer pligter den at danne avdeling.»

Paragrafen vedtoges enstemmig.

§ 3 utsattes til § 10 kunde være behandlet.

§ 4. *Kontingentens indbetaling.* Komiteens forslag:

1. Kontingenten indbetales en gang hver maaned. Senest den 20. i hver maaned maa avdelingerne ha sendt opgjør for den foregaaende maaned.
2. Uteblir det regelmæssige maanedsopgjør uten forretningsutvalgets samtykke medfører det tap av rettigheter for avdelingen og dens medlemmer.
3. Ved hver maanedlig indbetaling av kontingent til hovedkassen pligter hovedkassereren at oppgi gjennomsnittantallet av avdelingens betalende medlemmer for den forløpne maaned. For det saaledes oppgivne medlemsantal pligter foreningen at svare eventuel ekstra-kontingent».

Nils Kvale: Jeg har tænkt, at et tillæg til denne paragraf kunde være nødvendig. Der kunde endnu være grupper, som ønsker at gaa ut, og det er vist ingen fare for forbundet dermed. Forbundet er jo vokset like sterkt, fordi om Papirgruppen gik ut. Men grupper som gaar ut behøver midler, især i den første tid. Jeg vil derfor foreslaa;

„Principalt: Grupper som gaar ut av forbundet for at danne sin egen selvstændige organisation, erholder midler av N. A. F.s efter sit medlemstal.

Subsidiært: Grupper, som gaar ut av forbundet for at danne sin egen selvstændige organisation fritas for kontingent til forbundet under opsigelsestiden.“

Flere store grupper kan finde det formaalstjenlig at danne egne forbund, og det er blitt særlig aktuelt inden den elektro-kemiske gruppe, efter den behandling den fik ved sekretæransættelserne. Vi er derfor blitt enige om først at foreslaa denne lovforandring, og jeg har ikke fundet nogen mer passende plads for det end som tillæg til § 4.

Forslaget var ogsaa undertegnet av K. Dalastøl.

Alfred M. Nilsen: Vi kan behandle dette nu eller ta det senere; men det bør ikke sættes ind i nogen lovparagraf.

A. Kalvaa: Jeg vil henstille til landsmøtet, at dette tages som særskilt sak, og at vi fortsætter behandlingen av lovene.

Dette vedtoges med stort flertal.

§ 5. *Kontingentfrie medlemmer.* Komiteens forslag:

1. Fritat for kontingent er de av forbundets medlemmer, som er indkaldt til militærtjeneste samt syke og arbeidsledige medlemmer, forsaavidt de ikke oppebærer understøttelse av arbeidsledighetskasse eller streikekasse.

2. Medlemmer, der av foranstaaende grunde vil fritages for kontingent, maa anmelde og bevisliggjøre sit forhold for sin avdelingskasserer, som saa istedetfor kontingentmerker indsætter særlig dertil utstedte merker i vedkommendes medlemsbok. For disse merker maa dog vedkommende medlem eller forening betale 5 øre pr. stykke.
3. Den, som aar fyldt 60 aar og opfyldt alle sine forpligtelser til forbundet i minst 20 aar, fritages for kontingent. I saadanne tilfælder maa medlemsboken indsendes til forbundets kontor og paaføres bevidnelse herom,»

Oskar Johansen foreslog at punkt 1 skal lyde:

«Fritat for kontingent er de av forbundets medlemmer, som er syke, arbeidsløse eller er indkaldt til militærtjeneste for minst 4 dage.»

Johansens forslag til punkt 1 vedtoges enstemmig.

Punkt 2 vedtoges enstemmig.

Ivar Smedsmoe foreslog til punkt 3:

«Den, som har staat i forbundet i minst 20 aar og opfyldt alle sine forpligtelser til samme, fritages for kontingent. I saadanne tilfælder maa medlemsbøkerne indsendes til forbundets kontor og paaføres bevidnelse herom.»

Smedsmoes forslag forkastedes med stort flertal.

Punkt 3 vedtoges derpaa enstemmig som av komiteen foreslaat.

§ 6. *Helt- og halvtbetalende medlemmer.* Komiteens forslag:

1. Mandlige arbeidere optages kun som halvtbetalende, dog kan de hvis vanlige gjennomsnittsløn ikke er over 4 kroner pr. dag optages som halvtbetalende.
2. Kvindelige foreninger og kvindelige medlemmer i blandede foreninger kan kun optages som halvtbetalende. Undtagelse fra denne regel kan i visse tilfælder indvilges av forretningsutvalget.»

Kr. Nordli foreslog, at ordet «mandlige» utgaar i punkt 1.

Johs. Gulbrandsen foreslog, at ordet «kun» i punkt 2 og sidste passus i samme punkt utgaar.

Hans Hansen foreslog:

«Kvindelige foreninger og kvindelige medlemmer i blandede foreninger kan optages som helt- og halvtbetalende efter eget ønske.»

G. Sethil foreslog:

«Første punktum i punkt 2 strykes. Sidste punktum i punkt 2 tilføies punkt 1.»

Edv. Ljungqvist: Vi skal ikke legge dette i forretningsutvalgets hænder. Vi skal precisere, hvad vi vil i lovene. Kvinder, som vil bli kvit sine penger, maa ha lov til det. Jeg har i sommer truffet kvinder, som tjener mer end jeg. Vi skal ikke arbeide, som om vi ikke vil ha kvingerne med i organisationen.

E. Volan: Repræsentantene maa være opmerksom paa, hvilke følger disse forslag kan faa. Kvinder kan faa større streikeunderstøttelse end de kræver som løn. Strykkes «mandlige» i punkt 1, saa omfatter det alle.

Alfred M. Nilsen: Det gaar ikke an at stryke punkt 2. Kvinderne tjener mer end de kan faa i streikeunderstøttelse *nu*: men det kan jo bli anderledes. De kan da melde sig ind i forbundet og streike, saa er de dermed forsørget. Ti vi vil jo, at medlemmerne selv skal bestemme, naar en konflikt skal hævses.

P. Vesta: Det bør være kvindernes egen sak, enten de vil staa som helt- eller halvtbetalende. Jeg vil anbefale, at vi sløifer punkt 2.

A. Kalvaa: Det er jo vanskelig nu for tiden at faa kvinderne organisert. Deres løn ligger like saa høit som mændenes, og saa skal de i tilfælde konflikt bare faa halv understøttelse. Jeg har støtt paa flere tilfælder, hvor kvinderne ikke vil gaa ind i organisationen, fordi de bare vil faa halv understøttelse. Jeg vil si, at punkt 2 er en skjændsel for os; den stænger folk ute fra os, som vil ind. Man snakker om frihet; men her vil man sætte kvinderne i anden klasse. Der sies, at vi kan komme op i situationer, hvor kvinderne heller vil ta understøttelsen og streike end arbeide. Ja, saadanne situationer kunde man regnet med, som forholdene var før; men nu er kvindernes løn hævet, saa det er utelukket. Jeg skal nævne et eksempel, hvor kvinderne har negtet at organisere sig, fordi de ikke kunde staa som heltbetalende. Det var i Sætedalen ved et stort uldspinderi, hvor 2—300 arbeidet. Der stod en 15—16 i foreningen, og det var mænd altsammen. Kvinderne sa: Hvad skal vi i organisationen med de bestemmelser? Punktet stænger, og derfor maa vi nu ta det ut.

Andreas Østbø: Jeg tror ikke kvinderne vil gaa hen og streike bare for at faa understøttelsen. Det er ialfald en praktisk umulighet nu. For de kvindelige hermetikarbeideresker vil det ha betydning at faa punktet ut. Der har man maattet gjøre undtagelser, som protokolkomiteen bemærket. Jeg slutter mig til Kalvaas uttalelser.

Alfred M. Nilsen: Kan Kalvaa garantere, at kvindernes løn blir hævet, saa de ikke blir lønstrykkere? Jeg tror ikke det kan klares i 3-aars perioden.

Johs. Gulbrandsen: Det har været vanskelig at faa kvinderne organisert i Kristiania, og jeg er enig med Kalvaa. Stryker vi ordet «kun», saa faar vi imidlertid stængslørne væk. Det har voldt vanskeligheter baade i fyrstik- og tekstilindustrien.

Gudmund Pedersen: Bestemmelsen har virket uheldig blandt hermetikarbeiderne, og den bør derfor gaa ut.

G. Sethil: Vi har hele grupper, som hverken vil eller kan staa som halvtbetalende. Jeg anbefaler de forandringer, jeg har foreslaaet.

O. Gundersen: Vi kan godt komme ut av det ved at stryke ordet «kun».

Votering: Nordlis forslag *vedtoges*. Likeledes Johs. Gulbrandsens. Sethils forslag *forkastedes*, og Hans Hansens forslag ansaaes bortfaldt.

Med disse forandringer *vedtoges* paragrafen.

§ 7. Forbundskassen. Komiteens forslag:

- «1. Av forbundskassen utredes alle utgifter til administration, agitation, trykning, repræsentation samt understøttelse under konflikter (se § 9).
2. Av forbundskassens midler utredes ogsaa den kontingent, forbundet

pligter til Arbeidernes faglige Landsorganisation og eventuelt til utenlandske organisationer, med hvem forbundet har indgaat overenskomst om understøttelse under konflikter.

3. Strækker ikke forbundskassens midler til at opfylde de i litra 1 og 2 bestemte forpligtelser, kan utvalget utligne en ekstrakontingent av 50 øre pr. uke og medlem for heltbetalende og 25 øre for halvtbetalende.

Under rent ekstraordinære omstændigheter kan utligningen med hovedstyrets samtykke forhøies.

Nye medlemmer fritages for ekstrakontingent de 3 første maaneder,»

Nicolay Eggen foreslog:

«Nye medlemmer fritages for ekstrakontingent de 4 første uker.»

Mathias Ekelund foreslog som punkt 3:

«Strækker ikke forbundskassens midler til at utfylde de i punkterne 1 og 2 bestemte forpligtelser, kan utvalget utligne en ekstrakontingent saa høi, som det for hvert enkelt tilfælde findes nødvendig. Nye medlemmer fritages for ekstrakontingent de 3 første maaneder.»

Kr. Tamnæs foreslog:

«Sidste passus i § 7 utgaar.»

Eklunds forslag *forkastedes*. Tamnæs forslag *vedtoges* og med denne ændring hele paragrafen som av komiteen foreslaaet enstemmig.

§ 8. Konflikter.

Komiteens flertal (Nilsen, Ødegaard og Volan) foreslaar:

- «1. Lønskrav fra avdelingerne indrapporteres til forretningsutvalget, som snarest ekspederer saken videre til Landsorganisationen med anmodning om kravets godkjendelse.
2. Rapporten fra avdelingerne sker paa et dertil av forbundet anordnet skema og skal — forsaavidt tarifavtale ønskes opprettet — ledsages med et av avdelingen utarbeidet forslag.
3. For at forbundet skal kunne sikre sig og dermed avdelingen Landsorganisationens økonomiske støtte til kravets gjennomførelse, maa rapporten være innsendt til forretningsutvalget 2 maaneder før kravet agtes fremsat for arbeidsgiveren.
4. Ifald en bestaaende overenskomst maa opsiges i forbindelse med et lønskrav, maa dette meldes til forretningsutvalget 2 maaneder før overenskomsten kan opsiges.
5. Hvis særlige omsændigheter umuliggjør indrapportering til forretningsutvalget med 2 maaneders forutgaaende varsel maa indrapportering ske snarest mulig ledsaget med opplysninger om, hvorfor kravet ikke før har kunnet indsendes.

I intet tilfælde maa indrapportering ske senere end 8 dage før arbeidsopsigelse foretages, eller hvis ingen opsigelsesfrist er gjældende 8 dage før arbeidsstans iverksettes.

I sidste tilfælde sker indrapportering telegrafisk.

6. Meldinger om konflikter, som omhandles i foregaaende punkter, maa

- indeholde oplysning om antallet av arbeidere paa angjældende arbeidsplads, antal organiserte, antal stemmer for og mot arbeidsnedleggelse, reglementert opsigelsestid, arbeidsgiverens adresse samt forøvrig nøiagtige opplysninger om konfliktsforholdet.
7. Gjør arbeidsgiveren brudd paa indgaaede avtaler eller foretar lockout, skal saken av foreningens styre indrapporteres til forretningsutvalget ledsaget med de fornødne opplysninger.
 8. Avdelingerne bør i det hele tat ved mindre saavel som ved større stridigheter med arbeidsgiverne nøie overveie, hvilke fremgangsmaater, som skal anvendes, og bør ikke undlate at indhente forretningsutvalgets eller industrikomiteens raad og veiledning.
 9. Avdelingerne bestemmer selv, hvorvidt skriftlig og bindende tariffavtale skal opprettes, eller om man paa anden maate vil søke at ordne forholdet mellom arbeidere og arbeidsgivere.
Opprettes skriftlig overenskomst, overtar forbundet intet ansvar for denne.
Den undertegnes i tilfælde ikke av forbundet, men av vedkommende avdeling eller avdelinger. Gjælder det en landsoverenskomst, kan denne i visse tilfælder undertegnes av vedkommende industrikomité.
 10. Straks streik er besluttet vælger den forening streiken vedrører en komité, der har at motta og fordele streikebidragene samt øve den nødvendige kontrol.
 11. Ethvert streiken vedrørende medlem har efter bedste evne at søke lønnende beskjeftigelse, Dog maa foreningens samtykke hertil indhentes. For hver dag arbeide erholdes bortfalder bidraget.
 12. En streik kan ikke høves av forretningsutvalget, før det ved avstemning er vedtat med flertal inden den eller de foreninger som omfattes av konflikten.
 13. Ved avslutningen av en streik maa ingen organisert arbeider søke beskjeftigelse paa det av streiken berørte sted, før samtlige i streiken paa stedet delagtige medlemmer er kommet i ordnede forhold.»

Komiteens mindretal (Hansen og Sethil) foreslaar som § 8:

Godkjendelse og ledelse av konflikter.

1. Lønskrav fra avdelingerne indsendes til forretningsutvalget paa dertil av forbundet anordnede skemaer.
Lønskravene maa som regel være indsendt 2 maaneder, før de agtes fremsat for arbeidsgiverne.
2. Ifald en allerede bestaaende overenskomst maa opsiges i forbindelse med et lønskrav, skal der gaaes frem paa følgende maate:
Avdelingen eller avdelingerne, ifald der er flere som omfattes av overenskomsten, indvarsles i betimelig tid til ekstraordinær generalforsamling.
Ifald over halvdelen av samtlige organiserte arbeidere enten paa møter eller ved skriftlig avstemning paa arbeidspladsen stemmer for opsigelse, skal melding herom indsendes til forretningsutvalget senest 2 maaneder, før overenskomsten kan opsiges.

3. Arbeidsnedleggelse kan ikke godkjendes av forretningsutvalget førend forhandling om kravet har været forsøkt og spørsmålet om streik er behandlet av vedkommende avdeling eller avdelinger som omfattes av kravet.
4. Ved angrep fra arbeidsgivernes side — brud paa overenskomst, angrep paa foreningsretten o. l., — maa streik ikke iverksættes før saken gjennom foreningen er forelagt forretningsutvalget til behandling. Avdelingerne maa i det hele tat ved mindre saavel som ved større opstaaede stridigheter med arbeidsgiverne ikke undlate at indhente forretningsutvalgets raad og veiledning.
5. Meldinger av konflikter, som omhandles i foregaaende punkter, maa indeholde oplysning om antallet av arbeidere paa angjældende arbeidsplads, antal organiserte, antal stemmer for og mot arbeidsnedleggelse, reglementert opsigelsestid, arbeidsgivernes adresse samt forøvrig nøiagtige opplysninger om konfliktsforholdet.
6. Straks streik er besluttet vælger den forening streiken vedrører en komité, der har at motta og fordele streikebidragene samt øve den nødvendige kontrol.
7. Ethvert streiken vedrørende medlem har efter bedste evne at søke lønnende beskjeftigelse. Dog maa foreningens samtykke hertil indhentes. For hver dag arbeide erholdes bortfalder bidraget.
8. En lovlig iverksat streik kan ikke høves av forretningsutvalget før det ved avstemning er vedtat med flertal inden den eller de foreninger som omfattes av konflikten.
9. Ved avslutningen av en streik maa ingen organisert arbeider søke beskjeftigelse paa det av streiken berørte sted, før samtlige i streiken paa stedet delagtige medlemmer er kommet i ordnede forhold.»

Alfred M. Nilsen: Der er ikke saa faa forandringer i denne paragraf som der er stor realitet i. Enkelte kan kanskje finde bestemmelsen om at avdelingerne skal indrapportere lønskravene til forretningsutvalget for stramt; men det er dog rimelig at de som sitter i forbundsledelsen skal være underrettet. Punkt 3 maa vi ha med av hensyn til støtte fra Landsorganisationen, naar vi vil staa der; men det har været vor forntsetning at i tilfælde hvor krav ikke er indsendt 2 maaneder før og ikke erholdes Landsorganisationens støtte, saa skal forbundet allikevel støtte. Dette med godkjendelse kan man godt stryke. Forretningsutvalget kan motta, rapportere og ekspedere det videre til Landsorganisationen. Det øvrige kan saa overlates til avdelingerne selv. Forretningsutvalget kan gi raad og veiledning men nogen lovbestemmelse om godkjendelse behøves ikke, medlemmerne skal ha bestemmelsesretten. — Der findes ellers flere ting som er like i majoritetens og minoritetens forslag ogsaa til denne paragraf. I punkt 9 findes som man vil se den største difference. Vi mener at vi maa komme derhen at avdelingerne, eller i tilfælde grupperne, selv indgaar overenskomster. Vi maa undgaa den ting, at saasart nogen rører aldrig saa litt paa sig, saa kommer Arbeidsmandsforbundets ledere og truer med at man maa være pene gutter. Man skal ikke ha lov til at gjøre det eller det. Vi mener at hvis avdelingerne blir nødsaget til at foreta noget imot overenskomsterne, saa skal ikke for-

bundet agere politi for arbeidsgiverne. Arbeidsgiverne og arbeiderne faar se til at komme til enighet uten saadan mellomkomst. Dette er en meget viktig bestemmelse; den er nødvendig for avdelingernes frihet. Baade majoriteten og minoriteten er enig om at forretningsutvalget ikke skal have en streik mot avdelingens vilje. Meget av dette maa ellers sees i samklang med § 9. Jeg skal ikke komme ind paa den nu; men jeg skal nævne at forbundet maa yde sin støtte selv om Landsorganisationen ifølge sine love ikke kan støtte. Vi maa være forberedt paa det. Forutsætningen er dog at alle tiltælde skal forelægges Landsorganisationen. Kan den ikke godkjende saa faar forbundet bære det alene. Efter den stilling landsmøtet før har indtatt til disse principer skulde der nu ikke behøves nogen lang debat om dette.

Rich. Hansen: Jeg vil først understreke den ting, at der ikke foreligger noget krav fra avdelingene om selv at underskrive overenskomstene. Men flertallet vil markere sit standpunkt, og bestemmelsen herom er vel indtatt fordi man mener at forbundet dermed skal fritas for ansvar. Det kan ialfald da bli behagelig for tillidsmændene. Dette at «agere politi» er et slagord. Men hvis man vilde opnaa noget her, saa skulde hverken avdelingene eller forbundet indgaa overenskomster. Der er dog heller ikke indkommet noget forslag derom. Hvis man ser nærmere paa forholdet, saa er der dog tvil om det vil kunne virke i praksis. Dersom man skal ha' nogen nytte av tillidsmændene, saa maa de benyttes i forhandlinger med arbeidsgiverne. Vi ophæver ikke arbeidsgiverforeningen ved at sette saadant ind i vore love. Og ved forhandlinger er det ufravigelig at man maa underskrive en protokol. Skal tillidsmændene saa negte dette? Det har været almindelig sædvane hittil at de har underskrevet. Forhandlingsforslaget maa saa sendes rundt til avdelingene, og naar rapport kommer om at de har underskrevet, maa arbeidsgiverne underrettes herom. Men i det øieblik bestaar allerede en overenskomst med forbundet. For at det kan ske behøver man ikke sette navnene side om side paa et papir. Men kan forbundet da undgaa ansvar? Er det meningen at avdelingene skal skrive til arbeidsgiverne eller skal forbundet gjøre det? Her mener man vistnok at forbundet skal hjelpe til, men avdelingene skal skrive under. Dette er nu et feilgrep; men la gaa. Arbeidsgiverforeningen vil forsøke at placere ansvaret for en ulovlig konflikt. Den vil henvende sig til forbundsledelsen og si: Deres avdeling den og den har gjort brudd paa overenskomsten. Hvad vil saa arbeidsretten si? Jeg spør: tror nogen at forbundet kan bli kvit ansvaret ved at avdelingene underskriver? Nei, man kommer ikke ut av ansvaret paa den maate; man blir stillet valget mellem at ekskludere foreningen eller ta ansvaret for den. Vi har erfaringer fra arbeidsrettens avgjørelser i saadanne saker. Det maa sees i forbindelse med § 9, sies der. Ja vel, den sier at man skal *understøtte enhver konflikt*. Selv om det nu skedde ved frivillige bidrag eller paa anden maate, man kommer ikke bort fra det; det er bare indbildning. Jeg sier, at hvis man vil skape uoverkommelige vanskeligheter for den kommende ledelse, saa bør man vedta § 9 om at enhver konflikt skal støttes. Men det er ikke det jeg er efter, og derfor advarer jeg mot dette nu. Naar det staar her i vore love at vi skal understøtte, saa er vi dermed

paa forhaand avskaaret fra at komme bort fra ansvaret. Vi har dermed laget ris til os selv i vore egne love. Der har været git understøttelse hittil mens «reformister» hadde ledelsen. Og det har avdelingene øiensynlig været fornøid med. Skulde saa de av den nye retning ikke ha saapas tillid til sig selv, til *sin* sunde fornuft at de ordnet dette mellem sig uten en trykt lovparagraf, som kun vil bli vendt mot dem selv? Det vilde være bedre end at ha det i lovene. Jeg vil anbefale at man vedtar mindretallets forslag baade til § 8 og 9. Flertallets forslag til disse paragrafer vil, hvis det blir vedtat, virke ruinerende for forbundet og for dem som efter de paragrafer skal lede det.

Edv. Ljungqvist: Dersom vi vedtar punkt 1 i § 8 efter flertallets forslag, saa sætter vi et saa høit gjærde op for avdelingernes fri bevægelse, at de aldrig kan hoppe over det. Og saa kommer punkt 2 og taler om skemaer og tariffier. Dette er jo det gamle op igjen, og flertallet mener vel ikke at vi skal være lovbrøyttere. Dets love skal overholdes. Men skal man gaa til forhandlinger med lovlig 3 maaneders opsigelse, da vil halvaaret gaa før man kan gaa til aktion, og arbeidsgiverne har faat saa lange tømmer at intet nytter. Jeg foreslaar som punkt 1:

«Lønskrav fra avdelingene indrapporteres til forretningsutvalget, som snarest ekspederer saken».

Det kan være avdelingene like fett hvorhen og til hvem forretningsutvalget ekspederer saken. Vi skal ialfald ikke være bundet til Landsorganisationen.

Adolf Olsen: Jeg mente at vi skulde diskutere denne paragraf i vor forbundslov og ikke mægtingsloven. Det er sagt at forbundet vil rammes liketult om det overlates til avdelingene; men det tror ikke jeg. I Stavanger blev vi dømt til 16 000 kroners erstatning for ulovlig streik ved et bygg; men arbeidsgiverne maatte opgi hele erstatningen for at faa arbeidet gjenoptat. Hansen nævnte at forhandlerne ialfald maatte underskrive en protokol; men dertil vil jeg ogsaa si, at jeg har været med at forhandle, og jeg har ikke underskrevet noget.

Alfred M. Nilsen: Ljungqvist har misforstaat punkt 1. Det er ikke meningen, naar der skal indrapporteres til Landsorganisationen at der absolut skal være 3 maaneders opsigelse. Man skal ikke varsle arbeidsgiverne. Men likeoverfor Landsorganisationen skal det gjøres i saa god tid som dens love kræver. Dette betyr ikke det samme som 3 maaneders opsigelse. Konflikten kan gjerne foregaa uten varsel. Ljungqvist foreslaar at saken skal ekspederes videre; men vi pligter, naar vi staar i Landsorganisationen at ekspedere den dit. Han mener at man var nødt til at undertegne protokol, naar man deltok i forhandlinger. Men jeg har da forhandlet uten protokol ogsaa. Man underskriver ellers heller ikke andet end en bevidnelse for hvad som er foregaaet. Dette er noget ganske andet end at undertegne en overenskomst. Det er et dokument i al formel orden, en protokol er ikke tilstrækkelig, ikke bindende. Den som underskriver overenskomsten er part i saken; underskriver avdelingene, saa er de part; underskriver forbundet, saa er det part. Med hensyn til korrespondansen mellem forbundet og arbeidsgiverne, saa foregaa den slik, at avdelingene melder av til forbundet, og forbundet sender det videre til arbeidsgiverne. Man maa da ha begrep om at

forme en skrivelse paa forretningsmæssig maate. Jeg tror ikke det blir værre end før. Det her foreliggende er ialfald et forsøk paa at faa til noget som er bedre. Det vi hittil har hat har ikke været tilfredsstillende.

Gunnar Sethil: Mindretallet har i sin indstilling væsentlig bygget paa det bestaaende. Det er en gammel indarbejdet praksis, og hvis vi skal bli staaende i Landsorganisationen, bør vi ogsaa beholde det. Vi har dog indenfor rammen gjort endel forandringer. Vi har saaledes strøket bestemmelsen om $\frac{2}{3}$ flertal for at gaa til arbejdsnedlæggelse og forandret det til simpel majoritet. Vi har likeledes strøket bestemmelsen om utskrivning av ekstrakontingent, naar en tarif skal siges op. — Det er fremholdt her, at flertallets forslag skal være mer smagelig og gi avdelingerne mer selvbestemmelsesret. Men flertallet har tat med indrapporteringen til Landsorganisationen, hvilket allerede har ærgret Ljungqvist; dette har ikke mindretallet. De største avvikelser forekommer, som allerede tidligere pekt paa i punkt 9. Flertallet har med disse bestemmelser ment at kunne føre ulovlige streiker uten forbundets ansvar. Jeg tror ikke dette forslag vil føre frem. Mæglingsloven er saaledes avfattet, at den lægger snevre baand paa arbeiderne. Mæglingsloven kræver *indregistrering*, og det er forbundet, som er indregistrert. I al den tid, mægling paagaar, er det Arbejdsgiverforeningen paa den ene side og forbundet paa den anden. Det første flertallet maa gjøre er at la avdelingerne og ikke forbundet være indregistrert. Dette lot sig kanske gjøre. Men avdelingerne maa nok allikevel benytte tillidsmændene i forbundet ved forhandlingerne. Men som det nu er, er det heller ikke forbundet, som gjør brudd paa overenskomsterne: det er avdelingerne; men der forlanges handling av forbundet. Under den nye ordning, maatte da avdelingen ved sin repræsentant møte for Arbejdsretten eller skaffe sig en sakfører. De kan ikke fraskrive den adgang de har til at føre sin sak for arbejdsretten. Jeg vil slutte med at anbefale mindretallets forslag til vedtagelse. Det flertallet har ment med sit forslag til § 8 vil heller ikke føre frem til det de selv ønsker.

Johs. M. P. Ødegaard: Punkt 9 er det avgjørende i hele paragraffen. Min opfatning stemmer overens med Sethils; men jeg er gaat med paa punkt 9, fordi jeg vil, at avdelingernes og medlemmernes meninger skal være de avgjørende. Forbundet vil nok bli staaende ansvarlig for loven, som Sethil sier. Naar det nu er fremlagt for landsmøtet, saa skal tillidsmændene i fremtiden vite, hvad de har at holde sig til. Man kan da møte situationerne. Arbejdsgiverforeningen vil ha, at forbundet som saadant skal skrive under paa avtalerne. Den vil ha forbundet klemt for overtrædelserne. Trods alle betænkeligheter og vanskeligheter har jeg dog fundet at kunne gaa med paa punkt 9 allikevel. Hovedgrunden for mig er avdelingernes gjentagne ønsker om at komme bort fra de bindende avtaler. Vi har dog eksempler paa, at avdelingerne selv har faat ansvaret nu ogsaa. Det vil nu bli rigtig at følge Sethils raad og la avdelingerne indregistreres. Det er et praktisk og overkommelig spørsmål.

I. Bjerkmann: Det er godt at forstaa flertallets tankegang her; men jeg kan ikke forstaa, at Nilsen og Ødegaard kan faa istand en overenskomst uten at forbundet blir ansvarlig. Jeg er enig i, at det var meget ønskelig, at faa en større bevægelsesfrihet end den vi nu har.

Selve forholdene, som de har utviklet sig, gjør dette nødvendig. Tal. gjennomgik gangen i forhandlingerne, som Richard Hansen hadde gjort. Jeg tror ikke det er nogen skade skedd ved, at forbundets tillidsmænd nægter at underskrive, men jeg tror ikke, stillingen blir anderledes ved det. Jeg er imot overenskomster overhodet. Flertallet skulde foreslaa: ingen overenskomster eller avtaler med Arbejdsgiverforeningen; det vilde været greiere. Som forslaget nu er, tror jeg det vil skape ubehageligheter for forbundet og resultere i misnøie ute i avdelingerne. Jeg vil i det væsentlige slutte mig til det, som er uttalt av Sethil og Rich. Hansen.

P. Fjeldstad: Vi har nu vedtat principerklæringen og er nu kommet saa langt i dagsordenen, at vi skal gjøre dens principer anvendelige. Det gjelder derfor nu, at vi holder sammen og ikke svigter. Jeg forstaaar at det er mindretallets hensigt at skape forvirring inden rækkerne hos de 105. Men derfor maa vi ogsaa samle os om flertallets forslag uten avkortning. Enhver faar forsvare sin livsopfatning. Det er ikke logisk at komme med betænkeligheter likeoverfor lovforslagene, efterat principerklæringen er vedtat. Vi bør ialfald ikke hefte os i Sethils bekymringer. Der er ingen betænkelighet ved at benytte tillidsmænd ved forhandlinger. Fagbevægelsen er nu saa sterk, at den nok kan greie braserne og selv overtta ansvaret.

G. Rontén foreslog:

«Mindretallets indstilling blir voteringstemaet ved avstemningerne.»

Mindretallet har 9 punkter, flertallet 13; det er derfor lettere at putte det manglende ind i mindretallets forslag end at faa eventuelle ting fra mindretallets forslag over i flertallets.

E. Volan foreslog:

«Flertallets indstilling tages som voteringstema.»

Dersom der findes enkelte ting i flertallets forslag som forsamlingen ikke liker, saa er det da lettere at rykke dem ut.

Votering: Volans forslag vedtoges med 83 stemmer mot 59 som avgaves for Ronténs forslag. Ljungqvists forslag *forkastedes* med stort flertal.

Punkterne 1, 2, 3 og 4 vedtoges derpaa efter flertallets forslag.

A. Balstad optok forslag nr. 8 fra Vittingfos Arbejdsmandsforening som punkt 5 saalydende:

«Da det ofte viser sig, at en hurtig og bestemt aktion er det bedste middel til at faa forskjellige krav gjennomført paa en gunstig maate, og samtidig paa den korteste tid, saa er det av den største betydning, at der tillates avdelingerne at gaa til en saadan handling uten først at forhandle med forbundet, og i tilfælde en saadan forhandling fører til arbejdsnedlæggelse, at forbundet da yder sin økonomiske støtte.»

Forslagsstilleren motiverte dette nærmere, idet han redegjorde for konflikten ved Vittingfoss.

Punkt 5 vedtoges med stor majoritet efter flertallets forslag,

Balstads forslag vedtoges som almindelig resolution, uten at det skal henhøre til lovene.

Punkt 6, 7 og 8 vedtoges efter flertallets forslag.

Punkt 9.

Sv. Støstad foreslog de to sidste passuser fra «Oprettes skriftlig overenskomst» og til slutten strøket. Disse bestemmelser vil allikevel

bli bare papir. Alt de kan foraarsake er at vække en forbitret kamp med arbeidsgiverne. De vil heller gaa med paa anerkjendte arbeidsvilkaar end dette.

Hans Moen: Jeg er ikke enig med Støstad. Vi maa komme dit hen, at avdelingerne selv oppretter overenskomsterne. Faar man ikke avtale, saa la os ta anerkjendte arbeidsvilkaar. Strid faar vi allikevel.

Sverre Støstad: Vi har altid hævdet, at vi maa komme forbi de bindende overenskomster; men da er ogsaa disse to punkter et tilbaketog. Dette er noget subsidiært. Vil arbeiderne ta en kamp paa hvem som skal underskrive overenskomsterne? Jeg tviler paa det.

A. Kalvaa: Jeg er enig med Støstad. Saken blir lagt i avdelingernes hænder med det som er vedtat i punkt 1. Jeg tror ikke, at nogen avdeling vil ta en streik paa dette. Ingen skal heller indbilde sig, at vi kan komme forbi mæglingsloven og arbeidsretten ved at vi har dette i vore love. Arbeidsgiverne har ogsaa noget at si m. h. t. det.

J. Nygaardsvold: Jeg kan ikke nægte mig den fornøielse at ta ordet her nu. Under debatten om principerklæringen hævdet Alfred Nilsen, at dette var kjernen i lovbestemmelse for den fremtidige kamp. Jeg har ment, at saa skulde ogsaa flertallets forslag bli vedtat her. Men det er nok som Kalvaa sa ogsaa slik, at arbeidsgiverne har et ord med. Nu sitter flertallets første forkjæmpere her og tier. De mener øiensynlig at ville løpe fra principerklæringen. Man kan stryke disse to punkter, og saa blir det ved det gamle. Det var noget slikt jeg ogsaa hadde tænkt mig.

Alfred M. Nilsen: Jeg opretholder selvfølgelig punkterne slik, som de er foreslaaet av komiteen. Det er ikke nogen tvil om mit standpunkt her.

J. Nygaardsvold: Ja, han skal faa min stemme.

Sv. Støstad: Det er vel ikke nødvendig at diskutere med Nygaardsvold om dette.

J. Nygaardsvold: Nei, jeg har nemlig ikke glemt argumenterne for principerklæringen.

Støstads forslag forkastedes med stort flertal.

Punkt 9, 10 og 11 vedtoges efter flertallets forslag.

Punkt 12.

G. Sundbye forespurte om, hvordan stemmerne skal regnes ved en konflikts avslutning og paatalte herunder den stilling, som forbundet indtok ved avslutningen av tekstilkonflikten. Taleren forstod punktet slik, at ikke bare angjældende arbeidere, som deltar i konflikten, skal stemme, men at dette skal avgjøres av den samlede fagforening.

Landsmøtet sluttet sig hertil.

Punkt 12 og 13 vedtoges.

Hele paragrafen godkjendtes derpaa uten forandringer som av komitéflertallet foreslaaet mot 2 stemmer.

§ 9. Understøttelse under konflikter.

Komiteens flertal (Nilsen Ødegaard og Volan) foreslaar:

1. Naar en konflikt er indrapportert til forretningsutvalget, som i § 8 punkt 1—4 foreskrevet, eller naar en konflikt er godkjendt av Lands-

organisationen, har ethvert i konflikten deltagende medlem — forsaavidt de til konfliktens førelse nødvendige midler strækker til med den adgang forretningsutvalget har til at utskrive ekstrakontingent — ret til en ukentlig understøttelse efter følgende skala:

(Skalaen tjener kun som forholdstal og kan forhøies eller nedsættes efter omstændighetene).

	Medlemmer med antal personer at forsørge:								
	Sig selv	1	2	3	4	5	6	7	8
1/1 bet. .	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00
1/2 bet. .	7.00	7.50	8.00	8.50	9.00	9.50	10.00	10.50	11.00

2. Iverksættes en konflikt uten at det paa forhaand er anmeldt til forretningsutvalget som i § 8 punkt 1—4 foreskrevet, og forbundet av den grund ikke har kunnet erholde Landsorganisationens økonomiske støtte til konflikten, har ethvert i konflikten deltagende medlem ret til den del av streikeunderstøttelsen, som for godkjendte konflikter falder paa forbundet, nemlig:

(Skalaen tjener kun som forholdstal og kan forhøies eller nedsættes efter omstændighetene).

	Medlemmer med antal personer at forsørge:								
	Sig selv	1	2	3	4	5	6	7	8
1/1 bet. .	7.00	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00
1/2 bet. .	3.50	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50

3. Hvor det gjelder krav fra avdelingernes side maa de enkelte medlemmer for at være berettiget til understøttelse ha staat i forbundet i minst 8 uker, før konfliktens utbrudd.
4. Ved angrep fra arbeidsgivernes side er alle, som er indmeldt i forbundet før opsigelsen, berettiget til bidrag efter den under punkt 1 nævnte skala.
5. I intet tilfælde betales understøttelse for første streikeuke.
6. Familieforsørgere, som under en konflikt indkommanderes til militærtjeneste, utbetales vanlig streikeunderstøttelse saalænge konflikten varer.
7. Ved utbetaling av første streikebidrag fratrækkes alle kontingentrestanser.

Komiteens mindretal (Hansen og Sethil) foreslaar som § 9:

Understøttelse under konflikter:

1. Naar en konflikt er godkjendt av forretningsutvalget, som i § 8 foreskrevet, og forsaavidt de til konfliktens førelse nødvendige midler strækker til, med den ret forretningsutvalget har til at utskrive ekstrakontingent, erholder ethvert i konflikten deltagende medlem en ukentlig

understøttelse efter følgende skala: (skalaen tjener kun som forholdstal og kan forhøies eller nedsættes efter omstændighetene).

	Medlemmer med antal personer at forsørge:								
	Sig selv	1	2	3	4	5	6	7	8
1/1 bet. .	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00
1/2 bet. .	7.00	7.50	8.00	8.50	9.00	9.50	10.00	10.50	11.00

2. Hvor det gjælder krav fra avdelingernes side (se § 8, 1—3) maa de enkelte medlemmer for at være berettiget til understøttelse ha staaet i forbundet i mindst 8 uker før konfliktens utbrudd. Ved angrep fra arbeidsgivernes side er alle berettiget til bidrag, som var indmeldt i forbundet før opsigelsen. I intet tilfælde betales understøttelse for første streikeuke.

Familieforsørgere, der under en konflikt indkommanderes til militærtjeneste, utbetales vanlig streikeunderstøttelse, saalænge konflikten varer.

3. Ved utbetaling av streikebidrag fratrækkes alle kontingentrestanser.

Aasmund Selfors foreslog, at «8 uker» i punkt 3 forandres til «4 uker».

E. Volan: Et medlem maa staa i mindst 8 uker, ellers vilde der bli tilstrømning bare foran konflikter.

Aasmund Selfors: 4 uker maa være nok, især nu da vi har ophevet ekstrakontingenten.

Alfred M. Nilsen advarte mot at vedta 4 uker.

Selfors forslag forkastedes.

Hele paragrafen vedtoges efter komitéflertallets forslag.

John L. Moen foreslog som et nytt punkt (8) følgende:

„Den i punkt 1 bestemte understøttelse gjælder ogsaa i tilfælde, hvor medlemmerne blir opsagt, boykottet og trakassert av arbeidsgiverne paa grund av forsøk paa at hæve fortjenesten eller fremme forskjellige interesser for sig selv og sine kamerater. Bestemmelsen om hvem som er berettiget til understøttelse i slike tilfælde avgjøres av den stedlige forening med ret for den eller de medlemmer dette gjælder at indanke avgjørelsen til forbundsstyret, og i dette tilfælde avgjøre saken efter at ha erholdt fuld opplysning om den. Forbundsstyret kan forhøie understøttelsen til familieforsørgere, efter længere arbeidsledighet end den som ovenfor nævnt.“

Forslaget vedtoges med 61 mot 36 stemmer.

§ 10. Landsmøtet. Komiteens forslag:

- «1. Med fornødent hensyn til §§ 1 og 12 er landsmøtene den høieste myndighet i forbundets anliggender. Det bestaar av representanter fra forbundets avdelinger.
2. Til landsmøtet har de avdelinger, hvis medlemstal er mindst 40, ret til inden sin midte at vælge en representant. Avdelinger med 200

medlemmer og derover kan vælge to representanter og saa fremdeles en representant for hvert fyldte 200 tal medlemmer.

Smaa avdelinger, der ikke tæller 40 medlemmer, kan i fællesskap vælge en representant, saafremt medlemstallet tilsammenlagt naar op til det bestemte antal.

Avdelingene maa for at ha ret til representation paa landsmøtet ha været tilsluttet forbundet i mindst 3 maaneder før landsmøtets indkaldelse og forøvrig opfyldt sine forpligtelser.

Avdelingens medlemstal utregnes efter den indbetalte kontingent i de sidste 3 maaneder før landsmøtets indkaldelse.

3. Landsmøtet har at behandle: Hovedstyrets beretninger og regnskaper, alle fra medlemmer og styret indkomne forslag, som ligger indenfor rammen av forbundets virksomhet, vælge styre, protokolkomiteé og revisorer, bestemme de fastlønnede funksjonærers lønninger samt bestemme tid og sted for næste landsmøte eller i motsatt fald gi hovedstyret fuldmagt dertil.
4. Det samlede styre samt 1 representant for revisorerne og 1 for protokolkomiteen skal være tilstede paa landsmøtet og betragtes alle som representanter. De har dog ikke stemmeret i saker, som angaar godkjendelse av forbundets virksomhet mellem landsmøtene.
5. Representantenes reiseutgifter samt diæt for reisedagene betales av forbundskassen. For den tid landsmøtet varer betaler avdelingene selv. Reise- og diætutgifter for styret, revisionens og protokolkomiteens representanter utredes helt av forbundskassen, likeledes landsmøtets øvrige utgifter.
6. Hovedstyret, eller paa dettes vegne forretningsutvalget, pligter at omsende til avdelingene dagsorden for landsmøtet senest 2 maaneder før dettes sammentræden.
7. Ekstra landsmøter kan under ekstraordinære omstændigheter sammenkaldes av hovedstyret.»

Punkterne 1, 2, 3 og 4 vedtoges enstemmig.

Punkt 5.

Knut Dalastøl: Som ordningen nu er, kan de daarligst stillede foreninger ikke sende representanter til landsmøtet. Men for at landsmøtet skal gi et tilforlatelig uttrykk for forbundet, er det nødvendig, at alle faar anledning til at sende representanter. Jeg tillater mig derfor at opta forslag nr. 84 fra Staksnes Arbeiderforening saalydende:

«Representantenes reise- og diætutgifter og reise- og diætutgifter for styre- og revisionsmedlemmer, der pligter at være tilstede, betales av forbundskassen. Likeledes landsmøtets øvrige utgifter.»

O. Langseth: Alle avdelinger bør være stillet likt med hensyn til representation paa landsmøtet; men som forholdet er nu, er det mange som ikke magter at sende representanter. Denne utgift bør derfor i sin helhet gaa ind under forbundet.

Gustav Eliassen foreslog:

«Alle reise- og diætutgifter til de av foreningene valgte representanter til landsmøtet betales av forbundet.»

H. Moen: Jeg er enig med Dalastøl. Der sitter flere repræsentanter her i salen, som ikke faar den mindste godtgjørelse av sin afdeling, for ikke at nævne at den stipulerte diætgodtgjørelse ikke strækker til. Fattige avdelinger, som ingen penger har, faar ingen repræsentation. Andre forbund har overført disse utgifter til sine repræsentative forbund. Hvis vi ogsaa gjør det, vil vi faa en mer fyldig repræsentation end nu.

Thv. Nilsen: Jeg foreslaar: „Alle utgifter til landsmøtet samt repræsentantenes reise- og diætgodtgjørelse utredes av forbundskassen.“

Smaa avdelinger kan ikke bestride disse utgifter. Administrationsutgifterne blir nemlig like saa store som for en større. Vi ser, at bare halvparten av forbundets avdelinger har repræsentanter her.

Dirigenten: Der er nu allerede kommet 3 forslag i denne sak.

E. Volan: Det man her har foreslaat vil føre til en stor utgift for forbundet. Det vil med 200 repræsentanter nok dreie sig om 100 000 kroner. Der maa da ogsaa være en grænse for, hvad forbundets inntægter skal brukes til. Men vedtar man dette, saa faar kontingenten bestemmes derefter. Man kan ikke uten videre stemme for ethvert forslag, uten at konsekvenserne ogsaa tages. Hvis repræsentantene vedtar dette, saa kan de ikke etterpaa stemme ned kontingenten. Den maa ialfald forhøies med 5 øre pr. medlem. Hvis det ikke blir gjort er det en forbrytelse mot forbundet, man her er ifærd med at begaa.

Richard Hansen foreslog:

«Landsmøtet nedsætter en komite til at utarbeide forslag til et repræsentationsfond, hvorav landsmøtets utgifter utredes. Forslaget omsendes til uravstemning, saaledes at det i tilfælde anvendes til næste landsmøte.»

I. Løgavlen anbefalte vedtagelsen av, at forbundet skulde bære utgifterne.

Gustav Eliassen anbefalte sit forslag.

Alfred M. Nilsen: Jeg var inde paa denne tanke i komiteen, og jeg hadde tilbøielighet til at foreslaa det; men de andre medlemmer trodde ikke paa, at man vilde gaa til den nødvendige forhøielse av kontingenten.

Jens Steffensen anbefalte forslagene om, at forbundet skulde bære alle utgifter.

Strek og 2 minutters taletid vedtoges.

Oskar Johansen: Jeg vil spørre, om repræsentantene nu ogsaa er beredt paa kontingentforhøielse. Ellers kan det ikke gaa an at vedta disse forslag. Jeg vil da gjøre opmerksom paa, at der er anledning til at utligne ekstrakontingent. Jeg vil fraraade vedtagelsen av disse forslag.

Peder Johansen: Jeg støtter Dalastøls forslag.

Nic. Eggen: Det er virkelig saa, at det er saa daarlig økonomi i mange avdelinger at de har vanskelig for at sende repræsentant, og det vet jeg, at mange tømmer kassen for at faa repræsentation, og endda maa den valgte repræsentant dertil yde personlige ofre. Men det er klart, at skal de avsidesliggende distrikter komme i kontakt med fagbevægelsen, saa maa de ha repræsentation paa landsmøter og kongresser.

Aasmund Selfors: Det er forklarlig, at Oskar Johansen med en afdeling her i Kristiania paa flere tusen medlemmer ikke vil være med paa dette. Men de foreninger, som har sendt repræsentanter hit og ikke

har mer end 50 medlemmer, de maa ilægge sig op til 6 kr. i ekstrakontingent pr. medlem.

Albert Karlsen: Jeg vil anbefale, at man vedtar et av disse forslag.

Arthur Engen: For mange av de smaa avdelinger vil dette bli næsten uoverkommelige utgifter, og jeg anser det bedre, at det blir utjævnet ved en liten kontingentforhøielse.

Richard Hansen: Jeg har indtryk av, at det er virkelig jag for at faa dette vedtat. Men skal det vedtages, saa bør man faa det utredet. Vi bør oprette et repræsentationsfond. At utrede utgifterne for dette landsmøte vil være i strid med lovene og virke uretfærdig. De foreninger, som ikke har sendt repræsentanter i henhold til lovene vil da behandles uriktig.

E. Volan: Jeg synes repræsentantene her skulde ha saapas stor renlighetssans, at de ikke gik med paa saadanne forslag. Det blir at snyte dem, som ikke har sendt repræsentanter, hvis det blir vedtat; ti hvis det hadde været kjendt paa forhaand, saa vilde alle ha sendt repræsentanter.

Knut Dalastøl: Jeg tror ikke, vi risikerer at faa nogen kritik derfor, om vi vedtar forslagene og forhøier kontingenten.

Aug. Magnussen: Det er en meningsløs ordning, at avdelingerne skal bære disse omkostninger. Det har stor indflydelse paa repræsentationen og er egentlig et centrumsspørsmal. De, som bor i nærheten av de store byer, har let for at faa repræsentation, de andre ikke. Der er intet fundament for det argument, Volan førte i marken.

Osv. Martinsen: Det lar sig ikke gjøre at utrede utgifterne til dette landsmøte. Det vil komme i ca. 96 000 kroner efter et hurtig overslag, som jeg har gjort, og med de andre utgifter til landsmøtet vil det nok tilsammen bli 120 000. Det vil være rigtigst at nedsætte en komité, som kan utrede spørsmålet til næste landsmøte.

Chr. Rasmussen: Hvordan skulde forholdet bli, om hver valgkreds skulde betale sin stortingsrepræsentants diæt? Det samme er vel tilstede her. Vi faar forhøie kontingenten. Saa kan samtlige avdelinger sende sine repræsentanter til landsmøtene. Det er et demokratisk princip.

Votering: Thv. Nilsens forslag vedtoges mot 4 stemmer. Dermed bortfaldt de øvrige forslag.

§ 10 blev saa vedtat i sin helhet med den vedtagne ændring. Nilsens forslag træder i stedet for punkt 5 i komiteens forslag.

Utgifterne til nærværende landsmøte.

Ingv. Løgavlen foreslog:

„Denne beslutning (det vedtagne forslag til punkt 5) gjøres gjældende ogsaa for indeværende landsmøte.“

O. K. Sundt foreslog:

„Denne bestemmelse faar tilbakevirkende kraft, saaledes at den gjælder nuværende landsmøte.“

E. Volan: At gi den tilbakevirkende kraft vilde være en forbry-

delse mot de avdelinger, som ikke har sendt repræsentanter. Repræsentantene er jo ellers stillet paa like fot med de bestemmelser vi har.

Kr. Aume: Jeg vil stemme imot, at forbundet nu skal bære alle utgifter til dette landsmøte.

Ole Langseth: Jeg er ikke enig med Volan i, at det skulde være en forbrydelse mot de avdelinger, som ikke har sendt repræsentanter. Avdelingerne har jo hat anledning til at iligne sig ekstrakontingent. Det er en større forbrydelse mot os og vore avdelinger, om vi ikke vedtar dette. Det med forbrydelsen er bare en frase.

Rich. Hansen: Vi maa undersøke andre forhold ogsaa i denne forbindelse. Bl. a. repræsentationen til Landsorganisationens kongres. Mange mener, at det er saa letvindt at slænge ind et bænkeforslag; men dette medfører en stor uforutset utgift. Det er ikke sikkert, at en kontingentforhøielse paa 5 øre vil strække til. Dette landsmøte er kaldt sammen efter de love vi har, og at vedta dette er et lovbrudd, som landsmøtet ikke har adgang til at begaa. Vi burde oprette et repræsentationsfond.

Bernh. Nymo: Jeg vil si til Volan, at noget lignende ogsaa blev vedtat paa sidste landsmøte. Ogsaa da bevilget man sig selv.

Leonh. P. Jordbro: De samme argumenter førtes ogsaa i marken imot det nu som dengang. Richard Hansen driver paa med, at det er saa uretfærdig. Man vedtok at betale for 4 dage paa sidste landsmøte. Principet er det samme, om det er for 4 dage eller for alle.

Osv. Martinsen: Det er sagt av Langseth, at det er bare en frase, det gjælder. Men regnskapene har alle for sig, og man vil se, at det er rigtig. Naar jeg nævnte 120 000 kroner, saa er ikke dette for meget. Det vil ogsaa være vanskelig, fordi vi ikke kan faa tat ut mer end 30 000 kroner ad gangen av banken hver uke. Nogen av repræsentantene maatte da gaa her og vente 3 uker, før de fik sit. Tømmes kassen, og det er der utsigt til, saa faar vi utligne ekstrakontingent, og de sidste fik da vente til ekstrakontingenten kom ind.

Chr. Rasmussen: Martinsen behøver ikke staa her og vifte med regnskapene. Jeg foreslaar subsidiært:

„Forbundet utreder halvdelen av utgifterne ved repræsentationen til dette landsmøte.“

A. Kalvaa: Jeg vil advare mot at vedta dette forslag. Det er endog før valgene til dette landsmøte sendt ut et cirkulære til grube- og anlægsarbeiderne om, at de skulde sende en fyldig repræsentation. De kunde sende saa mange, at de kunde bevilge sig selv diæten paa landsmøtet.

Flere: Det er ikke sandt, Kalvaa!

A. Kalvaa: Jeg har selv set cirkulæret.

Votering: Løgavlens forslag forkastedes med stort flertal.

O. K. Sundts forslag forkastedes med stort flertal.

Chr. Rasmussens forslag vedtoges med stort flertal.

Møtet hævet.

Eftermiddagsmøte mandag 2. september.

Dirigent: A. Kalvaa.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Takkeskrivelse fra Richard Blom.

Følgende skrivelse referertes:

«Til

Arbeidsmandsforbundets landsmøtes repræsentanter!

Hermed fremfører jeg min hjerteligste tak for den storartede penge-gave, som er blit mig overrakt.

Kristiania, 2. september 1918.

Richard Blom.“

Interpellation.

Olav Oksvik anmeldte interpellation angaaende det av Kalvaa i formiddagsmøtet nævnte cirkulære til grube- og anlægsarbeiderne om valget av repræsentanter til landsmøtet.

Lovforandringer.

(Fortsættelse.)

§ 11. *Avstemninger.* Komiteens forslag:

«Over vigtigere spørsmål kan styret mellem landsmøtene la foreta avstemning inden forbundet. Ved saadanne avstemninger gjælder simpel stemmeflerhet. Avdelingerne indsender til hovedkontoret de avgivne stemmer for og imot.»

Enstemmig vedtat.

Til § 12 punkt 2 hadde komiteen opstillet 2 alternativer som følger:

§ 12. *Hovedstyret.*

«1. Naar landsmøtet ikke er samlet er hovedstyret den høieste myndighet inden forbundet og fattar beslutning i alle spørsmål, som ikke maatte være avgjort av landsmøtet.

2. Alternativ 1:

Hovedstyret bestaar av forretningsutvalget samt 2 repræsentanter fra hver av de bestaaende industrigrupper og valgt av disse.

2. Alternativ 2:

Det samlede styre bestaar av 16 medlemmer. Av disse skal 9 vælges fra avdelingerne utenom Kristiania og 7 fra avdelinger i Kristiania. De 7 sidste utgjør forretningsutvalget. For de utenbys styremedlemmer vælger landsmøtet 7 suppleanter.

3. Engang hvert aar trær styret sammen til aarsmøte, hvor forretnings-

utvalget forelægger beretning og regnskap for foregaaende aar. Alle saaledes paa aarsmøtet avgivne regnskaper og aarsberetninger henvises til landsmøtet til endelig godkjendelse. Desuten behandler aarsmøtet forslag til budget og alle andre forslag, som maatte bli det forelagt til avgjørelse.

4. Ekstraordinære styremøter avholdes saa ofte forretningsutvalget finder det fornødent.»

Alternativ 2 vedtoges og hele paragrafen ellers som av komiteen foreslaat.

§ 13. Forretningsutvalget.

- «1. Forretningsutvalget bestaar av formand, næstformand og kasserer samt 4 andre av landsmøtet valgte medlemmer i Kristiania.
 2. Forretningsutvalget har mindst 1 møte 14-daglig. Det paaser, at alle av landsmøtet og hovedstyret vedtagne beslutninger blir utført, kontrollerer om forbundets fastlønnede funksjonærer utfører sine pligter og at hovedstyret virker.
 3. Vigtigere spørsmål skal det forelægge det hele styre — enten aarsmøtet, ekstramøter eller ved skriftlig avstemning. Tillater ikke tiden en saadan fremgangsmaate, fatter det selv under ansvar den fornødne beslutning.
 4. For forretningsutvalget vælges 3 suppleanter. Disse rykker op efter tur i tilfælde et medlem av forretningsutvalget uttrær mellem landsmøtene.
 5. Medlemmer av utvalget, som uten gyldig grund er borte i 3 paa hinanden følgende møter, betragtes som uttraadt.»
- Enstemmig vedtat.

§ 14. Formanden og næstformanden.

- «1. Formanden, eller i hans fravær næstformanden, besørger i samraad med forretningsutvalget forbundets daglige ledelse. Ledelsen skal altid være i overensstemmelse med landsmøtets, styrets og utvalgsmøternes beslutning, og er overfor forretningsutvalget ansvarlig for hovedkontorets virksomhet — spesielt at korrespondansen med avdelingerne blir besørget, redigerer fagbladet, leder alle utvalgs- og styremøter samt forøvrig i første række representere forbundet.
2. Formanden og næstformanden vælges av landsmøtet med absolut majoritet. Er ikke saa skedd ved første valg, foretages valg mellom de to, som hadde flest stemmer.
3. Viser formanden eller nogen anden av forbundets funksjonærer sig uduelig til sin stilling eller viser skjedesløshet i utøvelsen av denne, kan det samlede styre suspendere ham ved en majoritetsbeslutning og ansætte indtil landsmøtet en ny efter forretningsutvalgets indstilling. Den saaledes suspenderte har dog ret til at appellere sin sak for landsmøtet.»

Enstemmig vedtat.

§ 15. Hovedkassereren.

- «1. Hovedkassereren vælges av landsmøtet med absolut majoritet i likhet med formanden.
Landsmøtet fastsetter hans løn samt bestemmelse om kautionsforpligtelse.
2. Han har at føre regnskaper, der nøiagtig angir enhver inntægt og utgift med vedføiet dato og er i første række ansvarlig for kassen og regnskapsførselen.
3. Regnskapet avsluttes med kalenderaaret og skal senest i midten av februar for det forløpne aar i revidert stand forelægges forretningsutvalget, som har at oversende regnskapet til avdelingene.
4. Hovedkassererens kontante kassebeholdning maa som regel ikke overstige 5 000 kroner. Det øvrige indsættes i en av forretningsutvalget antat bank. Ingen penger kan haves i banken uten formandens og et utvalgsmedlems anvisning.
5. Formanden og forretningsutvalget har til enhver tid adgang til kassererens bøker. Findes der at være misligheter ved disse kan hovedstyret ved en majoritetsbeslutning suspendere ham og ansætte en ny indtil første landsmøte.»

Enstemmig vedtat.

§ 16. Revisorerne.

- «1. Landsmøtet vælger 3 revisorer med suppleanter. Revisorerne har at revidere kassererens aarsregnskaper og paategne disse, om de er i orden. En gang hver maaned gjennomgaar de kassererens regnskaper og kassebeholdning og avgir for forretningsutvalget en skriftlig rapport om gjennomgaaelsen.
 2. Revisorerne vælger i sin midte en representant til landsmøtet.»
- Enstemmig vedtat.

§ 17. Protokolkomite.

- «1. Landsmøtet vælger en protokolkomite paa 3 medlemmer, som inden sin midte vælger en formand.
 2. Komiteen har at gjennomgaa saavel hovedstyrets som forretningsutvalgets protokoller og granske alle beslutninger.
 3. Komiteen trær sammen hvert aar i januar og opsætter da beretning, som forelægges landsmøtet.»
- Sverre Støstad* foreslog til punkt 3:
»Komiteen trær sammen en gang hvert halvaar (januar og juli) og gjør da sine anmerkninger, som forelægges landsmøtet.«
Støstads forslag vedtoges enstemmig og med denne ændring hele paragrafen enstemmig.

§ 18. Forsikringskassen.

- «1. Kassens formaal er ved ordnet gjensidig solidaritet at sikre Norsk Arbeidsmandsforbunds medlemmers efterladte et litet bidrag, hvorved den værste ved deres forsørgers død opstaaede nød kan lindres.

2. Til dette formaals opnaaelse avsættes der av hvert inden forbundet avsat kontrolmerke 5 øre til forsikringskassen.
3. Dør et medlem og medlemsbøkerne viser, at det ved sin død har været medlem av forbundet uavbrutt i 3 aar og opfyldt sine forpligtelser, utbetales til medlemmets egtefælle, barn, forældre eller andre slegtninger, som avdøde i levende live har forsørget, kr. 300.00. Har avdøde været medlem i 5 aar, kr. 500.00. Har avdøde ingen paarørende som her nævnt, utbetales et begravellesbidrag stort kr. 100.00.
4. Ved medlems egtefælles død utbetales medlemmet, forsaavidt det har været medlem mindst 1 aar kr. 100.00.
5. Skulde det vise sig, at den fastsatte kontingent til forsikringskassen ikke er tilstrækkelig, kan forretningsutvalget foreta ekstrautiligning.
6. Forsikringsbeløpet kan ikke gjøres til gjenstand for nogetsomhelst krav fra offentlige myndigheter eller private fordringshaveres side, likesom det heller ikke kan overdrages ved testamente.
7. Kassens regnskaper føres særskilt og revideres samtidig som forbundets øvrige regnskaper.»

Edv. Ljungqvist optok forslag nr. 97 fra Norsk Arbeidsmandsforbunds avd. 60, Lysaker.

«(Nyt punkt). Den, som har fylldt 60 aar og opfyldt alle sine forpligtelser til forbundet i mindst 20 aars sammenhengende medlemsskap, utbetales da den faste forsikringssum en gang for alle.»

J. Eikefsord: Dette forslg vil føre til, at en som har faat utbetalt forsikringsbidraget ved 60 aars alderen og lever til han blir 65 aar kan faa rettighet til at erholde det en gang til.

Sven Røed foreslog:

«Det paalægges det nye hovedstyre at træ i forbindelse med de øvrige forbund for at søke forsikringskasserne overført til Landsorganisationen og forsikringsbeløpet bragt i samme plan for alle faa.»

Forslaget var indsendt av Murerarbeidernes Forening, Kristiania, og forutsattes av forslagsstilleren at gjælde som en henstilling.

Rich. Hansen: I anledning av det forslag som Røed har optat, saa kan jeg meddele, at forretningsutvalget allerede har ført forhandlinger med de andre forbund om fri overgang med bibehold av alle rettigheter fra det forbund vedkommende overføres fra. Den overenskomst som er bragt istand lyder som følger:

«Medlemmer, som arbeider under vore organisationers omraader og som overmeldes fra den ene organisation til den anden, erholder straks ved overflytningen fulde rettigheter efter følgende regler:

1. Medlem der overflyttes fra en organisation til en anden maa, for at bli overflyttet, ha sin medlemsbok iorden og frameldt. Ved saadan overflytning betales ingen indskrivning, men kun medlemsbokens kostende. Medlemmets tidligere medlemsbok inddrages og indsendes til forbundets kontor, som videre oversender den til det forbund, medlemmet tidligere tilhørte.
2. Medlemmer, som i henhold til disse bestemmelser overflyttes, er straks

- fuldt berettiget i de kasser som motsvarer de kasser, der er opprettet i det forbund vedkommende overflyttes fra. I saadanne kasser berregnes rettigheterne fra den tid, han sidst er indtraadt i en organisation tilhørende Arbeidernes faglige Landsorganisation. Forsaavidt det forbund han overflyttes til har andre kasser, maa rettigheter i disse oparbeides etter vedkommende kasses love.
3. Disse regler gjælder kun for overflytningen av enkelte medlemmer. For overflytning av hele grupper eller avdelinger maa forbundsstyrelsernes godkjendelse indhentes.»

Kristiania den 1. september 1918.

Norsk Jern- & Metalarbeiderforbund Hovedstyret, *A. Knudsen*.

Norsk Træarbeiderforbund, *H. Pettersen*.

Norsk Malerforbund, *M. Martinsen*.

Norsk Murerforbund *Aksel Schulz*.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund, *A. Bratvold*.

Norsk Arbeidsmandsforbund, *Rich. Hansen*.

Norsk Formerforbund, *Ludv. Johansen*.

Norsk Sag-, Tomt- og Høvleriarbeiderforbund, *Hans Eriksen*.

Norsk Stenhuggerforbund, *Alfr. Pahlm*.

Norsk Havne- og Transportarbeiderforbund, *Oskar Olsen*.

Efter dette er som man ser Røeds forslag overflødig. Jeg har ingen tro paa, at forsikringskassen kan overflyttes til Landsorganisationen.

Aug. Magnussen: Jeg vil allikevel støtte forslaget fra Murerarbeidernes forening. Det kan være nødvendig at vedta det.

Edv. Ljungqvist anbefalte sit forslag.

G. Sethil: Hvis Ljungqvists forslag vedtages, saa vil ikke forsikringskassen kunne bestaa med den kontingent vi nu har. Røeds forslag er det greieste, om vi skal vedta noget. Gjorde nærmere rede for overenskomsten.

J. Eikefsjord: Ljungqvists forslag vil bare føre til forvirring, og det er umulig at praktisere det.

Votering: Ljungqvists forslag forkastedes med stort flertal. § 18 vedtoges derpaa efter komiteens forslag enstemmig.

Røeds forslag vedtoges mot 2 stemmer.

§ 19. Kvartalsrapport.

Komiteens flertal (Nilsen Ødegaard og Volan) foreslog som § 19:

- «1. I begynnelsen av hvert kvartal utsender forbundets hovedkontor en «Kvartalsrapport».
2. Kvartalsrapporten redigeres av formanden og skal indeholde en oversigt over lønsbevægelsen og andre begivenheter av interesse i foregaaende kvartal.
3. Kvartalsrapporten utsendes i 10 eksemplarer til hver av forbundets avdelinger og bør refereres paa avdelingernes første møte efter dens mottagelse.»

Komiteens mindretal (Hansen og Sethil) har i og for sig intet imot innskærnkningen av fagbladet, hvis dette kunde la sig gjøre uten at efterlate et savn. For et saa stort forbund som Arbeidsmandsforbundet, anser man det imidlertid betænkelig at gaa til denne store innskærnkning og specielt kan man ikke være enig i flertallets begrundelse, hvorfor mindretallet vil foreslaa som § 19:

Fagbladet.

1. For saa mange medlemmer avdelingerne har betalt kontingent erholder de eksemplarer av fagbladet «Arbeidsmanden».
2. Saafremt midlerne tillater det utkommer det, indtil landsmøtet anderledes bestemmer, en gang hvert kvartal.
3. Bladet skal — foruten at være hovedledelsens talerør — ogsaa behandle forbundets organisationsforhold og søke at bringe meddelelser om det viktigste, som rører sig inden landets arbeiderbevegelse.
4. Formanden, som er bladets redaktør, staar til ansvar for sin redaktionsvirksomhet overfor landsmøtet.»

J. Eikefjord: Jeg er uenig i flertallets forslag her. Det gaar ikke an at sløife «Arbeidsmanden» saadan med en gang. Det er mange ting man faar rede paa, som man ikke vilde faa uten gjennom «Arbeidsmanden». Det kunde kanskje gaa at innskærnke den en del, og jeg vil derfor foreslaa:

„Fagbladet bibeholdes som hittil med den forandring, at der omendes 10 eksemplarer til hver forening. Større foreninger, som ønsker flere eksemplarer, kan erholde det ved henvendelse til kontoret.“

Nicolay Eggen: Jeg kan heller ikke gaa med paa at sløife fagbladet, og jeg foreslaar derfor under punkt 2 i mindretallets indstilling:

„Indtil landsmøtet anderledes bestemmer utkommer fagbladet en gang hvert kvartal.“

Alfred M. Nilsen: Jeg vil minde om, at der til stadighet paa hvert landsmøte er kommet forslag om innskærnkning eller inndragning av fagbladet. Der har altid været fremholdt, at den «Arbeidsmanden» kaster vi bort saa meget paa. Man bryr sig ikke om at læse den. Vi har derfor tænkt, at det vilde være billigere, i likhet med enkelte andre forbund, at sende ut en kvartalsrapport. Den kunde f. eks. sendes i 10 eksemplarer til hver forening og refereres paa møterne. Dette vilde være det mest praktiske. Der kunde være adgang til at sende flere eksemplarer til de foreninger, som ønsker det. Vi kunde saa gi støtte til andre avisforetagender, som til «Solidaritet» og andre. Skulde flertallets forslag bli nedvotert her, saa anser jeg Eikefjords forslag som det bedste.

Strek besluttedes sat med de indtegnede talere.

I. Bjerkmann: De fleste kjender til, hvor litet «Arbeidsmanden» læses utover. Anlægsarbeiderne læser den nok endel; men de andre ikke. Jeg anser det derfor at kaste bort penger at sende den ut som nu. De fagblade, som sendes ut av forbundene, virker mot sin hensigt; de utdyper forskjellene mellem forbundene istæderfor at disse skulde utviskes. Der har været forslag oppe om, at Landsorganisationen skulde utgi et fælles

faglig organ. Det vilde være paa sin plads. Et saadant fagorgan er der sterkt behov for, og det vilde gjøre overordentlig nytte.

Kr. Nordli uttalte ønske om at fremme en interpellation angaaende en artikkel, som hadde staat i «Arbeidsmanden».

Dette avvistes.

Karl Evensen: Der er saa meget stræv med at faa «Arbeidsmanden» omdelt, at det aldeles ikke lønner sig. Jeg sendte ind en artikkel i 1917, som formanden negtet at indta. Jeg syntes det var drøit at negte artikkelens indtagelse, og jeg har derfor innsendt forslag om at inndra «Arbeidsmanden». Artikkelen gjaldt forslag til en overenskomst for Melkekondenseringsfabrikken paa Kap. Forslaget indeholdt endel punkter, som vi var misfornøiet med, og vi vilde protestere mot disse. Dette fik vi ved artikkelens negtelse ikke anledning til. Jeg optar derfor følgende forslag: „Arbeidsmanden“ inddrages som overflødig.“

Oskar Johansen: At «Arbeidsmanden» ikke læses som den burde er sikkert; men har man den ikke, saa vil man ikke kunne følge med i organisationens utvikling. Jeg er dog enig i, at den bør innskærnknes; men 10 eksemplarer til hver forening er urimelig. Hadde man endda sagt «til 10 procent av medlemmene». 10 eksemplarer er ingenting til en forening som vor med 2 000 medlemmer.

Nic. Eggen anbefalte sit forslag. Det med innskærnkning av oplaget gjælder jo egentlig kun en besparelse av papir.

P. Vesta: Det vilde bli et savn for mange, om «Arbeidsmanden» sløifedes. For anlægsarbeiderne langt oppe i fjeldene har den stor betydning. Det er kun gjennom den vi faar rede paa arbeidets gang i vort forbund.

J. Eikefjord: Det er en bagatel at rekvirere de eksemplarer, man behøver. Jeg er ikke enig med Bjerkmann i, at det er bortkastede penger, det vi utgir til «Arbeidsmanden». Hvorledes skulde vi kunnet sat os ind i forskjellige ting, om vi ikke hadde hat fagbladet? Jeg vil paa det varmeste anbefale, at vi bibeholder «Arbeidsmanden» med den innskærnkning, jeg har foreslaat. Man maa se, hvad som rører sig ogsaa paa andre steder i landet. I dagspressen faar man ikke det stot med, som fagbladene optar. Det ligger ikke for den.

G. Sethil: Jeg har ikke kunnet være med paa innskærnkning av «Arbeidsmanden». Endel foreninger og medlemmer er da ogsaa interessert for den. Det viser det, at der like til det sidste er kommet krav fra foreninger om eftersendelse av flere eksemplarer. Der er allikevel nogen tusen medlemmer, som stadig læser «Arbeidsmanden». Kontoret kjender dette bedst, som stadig er i kontakt med medlemmene. Jeg kan *subsidiært* stemme for Eikefjords forslag. Man kan da rekvirere de eksemplarer man vil ha fra kontoret. Men det er at merke sig, man kan kun rekvirere av det paafølgende, ikke av det forutgaaende nummer. Man kan nemlig ikke trykke noget reserveoplag; da vilde det ikke bli nogen innskærnkning at tale om. Jeg anbefaler mindretallets forslag.

Richard Hansen: Det er uheldig at gi op det gamle gode navn «Arbeidsmanden» og kalde det «Kvartalsrapport». Man kan være sikker paa, at nogen straks vilde ta op det navn for et eller andet foretagende. Jeg henholder mig ellers til, hvad Sethil har sagt. Sløifer vi fagbladet

nu, saa vil nok kravet om at faa det op igjen komme tilbake. Medlemmene kan ikke ha *saa* blind tillid til det styre de vælger, at de ikke vil ha rede paa forbundets virksomhet til enhver tid. Det kan de kun faa gjennom fagbladet. Redaktionen kan ogsaa gjennom det faa leilighet til at si et sandhets ord nu og da.

Votering: Karl Evensens forslag *forkastedes* mot 15 stemmer.

Nicolay Eggens forslag *forkastedes* mot 9 stemmer.

Jakob Eiketjords forslag *forkastedes* med 79 mot 57 stemmer.

Der stemtes alternativt mellem komitéflertallets og mindretallets forslag. Flertallets forslag *vedtoges* med 79 mot 57 stemmer.

Johan Sørensen foreslog, at kvartalsrapporten skulde kaldes «Arbeidsmanden». Dette *vedtoges* med stort flertal.

Med 90 mot 58 stemmer *vedtoges*, at kvartalsrapporten «Arbeidsmanden» blir at tilsende de enkelte medlemmer.

§ 20. *Stedlige styrer.*

1. I byer eller landdistrikter, hvor der er 2 eller flere avdelinger, kan disse om de finder det paakrævet oprette et stedlig styre, der bestaar av formændene i de tilsluttede avdelinger samt en representant fra hver avdeling.
2. Repræsentantene vælges ved generalforsamlingerne i januar og fungerer 1 aar.
3. De stedlige styrer vælger inden sin midte et arbeidsutvalg bestaaende av formand, kasserer og sekretær.
Endvidere vælges 2 revisorer med suppleanter. Samtliges funktionstid er et aar.
4. De for de stedlige styrer fornødne utgifter fordeles paa de tilsluttede foreninger i forhold til medlemsantallet.
5. Det stedlige styre har at behandle alle saker vedrørende avdelingerne i fællesskap samt vareta forbundets interesser paa stedet.
6. Konfliktsspørsmål, som vedrører medlemmer i flere av de tilsluttede foreninger, som har samme arbeidsgiver, skal forebringes forretningsutvalget gjennom det stedlige styre. Blir arbeidsnedleggelse følgen, forestaar, i de tilfælder forretningsutvalget finder det hensigtsmæssig, det stedlige styre utbetalingen av streikeunderstøttelsen. Streikeregnskapene maa ikke blandes sammen med de øvrige regnskaper. De revideres straks efter konfliktens slutning og gjenpart tilstilles forretningsutvalget.
Administrationsregnskapene revideres ved hvert halvaars slutning og gjenpart tilstilles foreningerne.
7. De stedlige styrer avholder møter saa ofte de finder det fornødent, i byerne dog mindst et ordinært møte maanedlig og i landdistrikterne et hvert kvartal. Foruten at behandle alle konfliktsspørsmål, agitations- og organisationsspørsmål, som de tilsluttede foreninger maatte ha i fællesskap, har de at behandle de spørsmål, som blir det forelagt av forretningsutvalget og de tilsluttede foreninger.
8. De har forøvrig at gi avdelingerne alle ønskede opplysninger og raad

av enhver art samt fremme og vareta forbundets interesser, lede agitationen paa stedet o. s. v.»

Enstemmig vedtat.

§ 21. *Medlemmers overflytning.*

1. Naar et medlem reiser fra det sted, hvor han har arbeidet, skal det før avreisen melde dette for sin avdelings formand eller kasserer og av dem faa stemplet sin medlemsbok og bevidnet, at han har oppfylt sine forpligtelser i den dertil bestemte rnbrik i medlemsboken.
Undlater han dette, blir han at stryke av medlemsfortegnelsen og av avdelingen indrapportert til forbundet og kan ikke optages i nogen anden avdeling, før han har ordnet sit forhold til sin tidligere forening eller hvis denne er opløst, faat forholdet ordnet gjennom forbundskontoret.
2. Medlemmer, der har ordnet sin medlemsbok som foreskrevet i punkt 1, skal ved ankomsten til det sted, hvor han agter at ta ophold melde sig til den paa stedet værende forbundsavdeling og faa dette indført i medlemsboken. Saadanne overflyttede medlemmer betaler ingen indskrivningskontingent i den tilflyttede avdeling.
3. Ifald der paa et sted ikke findes nogen forbundsavdeling at melde sig ind i, kan medlemmet fortsætte medlemsskapet i sin gamle forening eller staa som direkte medlem av forbundet. I saadanne tilfælder maa han indsende kontingent en gang maanedlig.»

Oskar Johansen optok følgende forslag fra Kristiania Sten- Jord- og Cementarbeiderforening:

Punkt d. 3 tilføies: „Undtagelse fra overgang kan gjøres for den som midlertidig skifter arbeide, og som har erhvervet sig rettigheter i en avdelings forsikringskasse og heller ikke ønsker sig overflyttet.“

*Oskar Johansen*s forslag *vedtoges*. Hele paragrafen med denne tilføielse blev derpaa enstemmig vedtat.

§ 22. *Overflytning fra andre forbund.*

«Medlemmer fra andre forbund inden Landsorganisationen kan, naar der er grund til det, overflytte sit medlemsskap til Norsk Arbeidmandsforbund ved at indmelde sig i en av forbundets avdelieger. Betingelsen herfor er at de har oppfylt sine forpligtelser til sit tidligere forbund og har sin medlemsbok utskreven fra en av dets avdelinger. Ved saadan overflytning betales ingen indskrivningskontingent og medlemmet erholder rettigheter i forbundet regnet fra den tid han blev indmeldt i sin tidligere organisation. Saadanne medlemmer maa dog løse medlemsbok fra vort forbund (se overenskomsten om overflytning).»

Rich. Hansen refererte paany den overenskomst, som han refererte under § 18, og anbefalte paragrafen *med overenskomsten* som foreslåat av komiteen.

Enstemmig vedtat.

Johan Sørensen foreslog, at overenskomsten ogsaa skulde gjælde forbund, som eventuelt maatte gaa ut av Arbeidsmandsforbundet. Forslaget forkastedes mot 1 stemme.

§ 23. *Overflytning fra utenlandske organisationer.*

- «1. Ankommer en fagfælle fra utlandet, som har sin bok iorden, kan han optages som medlem uten at erlægge nogen indskrivningskontingent. I saafald regnes hans rettigheter i forbundet fra den dag han blev optat i en av forbundets avdelinger.
2. Medlemmer fra utenlandske forbund med hvem forbundet har gjensidig overenskomst og som ved sin medlemsbok godtgjør, at han har tilhørt et av disse forbund i minst 3 maaneder, optages med fulde rettigheter regnet fra den tid de blev medlem av sit tidligere forbund.
3. Utenlandske arbeidere, som ikke har sin medlemsbok iorden, maa ikke optages i nogen av forbundets avdelinger før der gjennom forretningsutvalget er skaffet underretning om, at han er en hæderlig kamerat.
4. For de fra utenlandske forbund overflyttede medlemmer skal der utskrives ny medlemsbok, som betales av medlemmet selv eller av vedkommende forening.»

Enstemmig vedtat.

§ 24. *Utvandrede medlemmer.*

«Naar et medlem reiser til utlandet for at søke arbeide maa han for at beholde sine rettigheter i forbundet anmelde sin avreise og indmelde sig i organisationen i det land, hvortil han kommer. Avreisen maa anmeldes til forbundskontoret og erholder vedkommende hvilende rettigheter for et tidsrum av indtil 3 aar, saaledes at han ved tilbakekomsten inden denne tid gjenindtrær i de ved avreisen erhvervede rettigheter, saafremt han har opfyldt sine forpligtelser til organisationen i det land, vedkommende har opholdt sig.»

Enstemmig vedtat.

Man gik derpaa over til at behandle de utsatte paragrafer.

§ 3. *Kontingent.* Komiteens forslag:

- «1. Til fremme av forbundets formaal indbetaler avdelingerne av hvert medlems ydede ukekongent til hovedkassen 70 øre for heltbetalende og 40 øre for halvtbetalende medlemmer.

2. Denne kontingent fordeler sig saaledes:

Heltbetalende:

Til forbundskassen	pr. uke 50 øre
« forsikringskassen	— 5 «

Halvtbetalende:

Til forbundskassen	pr. uke 25 øre
« forsikringskassen	— 5 «

3. Kontingenten for direkte medlemmer er ordinært 60 øre pr. uke, der fordeles med 55 øre til forbundskassen og 5 øre til forsikringskassen.»

E. Volan: Jeg vil foreslaa, at kontingenten sættes til 60 øre for heltbetalende og 35 øre for halvtbetalende.

Sv. Støstad: Efter den beslutning, som faldt i formiddag, er det meningsløst at forhøje kontingenten bare med 5 øre. Jeg vil tillate mig at foreslaa 10 øre — 65 øre for heltbetalende og 40 øre for halvtbetalende.

Oskar Johansen: Jeg vil anbefale 5 øres forhøielse tiltrods for beslutningen som faldt idag. Det kan bli vanskelig nok allikevel.

G. Sundbye: Jeg vil anbefale Støstads forslag.

Th. Nilsen: Jeg vil støtte forslaget om 10 øres forhøielse.

J. Eikefjord: Volan bør ta sit forslag tilbake og gaa over til Støstads forslag i dette tilfælde. 5 øre vil paa langt nær ikke dække det beløp som beslutningen idag fordrer.

E. Volan gik over til Støstads forslag.

Oskar Johansen optok Volans forslag.

Sv. Støstad: Jeg nærer ikke saadan frygt som Johansen for kontingentforhøielse. Kontingenten nu er allikevel forholdsvis lav i forhold til tiderne.

Oskar Johansen: Vi kan greie os med ekstrakontingenten hvis den ordinære ikke strækker til.

J. Eikefjord: Vi maa ogsaa ta hensyn til gruppeordningen. Repræsentationsutgifterne derved vil sikkert fordobles.

Nic. Eggen: Vi vil med gruppeordningen faa langt større utgifter end hittil. Dyrtiden gjør sig ogsaa gjældende i forbundet som ellers, og vi maa ta pengene fra et sted. Vi bør gaa til 10-øringen. Det vil bli 5 kroner aaret pr. medlem, og det er da overkommelig.

Oskar Johansen: Vi har ikke hat vanskelig for at faa ekstrakontingenten ind heller, men i 1917 utskrev vi 15 øre uken i ekstrakontingent. Den faar vi nok beholde. Det blir 25 øres forhøielse paa saa kort tid, og det er formeget.

Chr. Rasmussen: Jeg vil støtte Støstads forslag under hensyn til beslutningen i formiddag.

E. Volan: Jeg gaar villig med paa Støstads forslag og anbefaler det. En kontingentforhøielse fra 1913 til 1918 paa 25 øre er ikke noget at tale om. Medlemmerne kan ikke vente at foreningskontingenten vil holde sig konstant i disse tider.

G. Sundbye: Det er rigtig, at gruppeordningen er sterkt utvidet og 10 øres forhøielse nu er nødvendig bare paa grund av den. Det skulde ikke være saa forfærdelig skræmmende.

Votering: Støstads forslag vedtoges med 78 mot 61 stemmer som avgaves for Oskar Jobansens forslag.

§ 3 vedtoges derpaa enstemmig.

Gruppelovene.

Man gik nu over til behandling av det utsatte i gruppelovene.

§ 39 punkt 6.

«6. Alle utgifter vedrørende industrikomiteernes møter utredes av forbundskassen.

Reise- og diætutgifterne for repræsentanter til gruppernes ordinære generalforsamlinger utredes paa samme maate som bestemt i lovenes § 10 punkt 5.

For ekstraordinære generalforsamlinger utredes alle utgifter av forbundskassen.»

Ordene «ordinære» i andet passus og hele sidste passus *besluttet*es strøket, hvorpaa punktet vedtoges enstemmig.

§ 41 (før § 46 og 47). *Gruppeformænd.*

1. Gruppens formand skal til stadighet være i besittelse av de inden gruppen gjældende arbeidsavtaler.
2. Gjælder det fremme av lønskrav fra avdelingerne inden gruppen, skal han i samraad med industrikomiteen og angjældende avdelinger sørge for, at kravene indrapporteres til forretningsutvalget, som i § 8 foreskrevet.
3. Under forhandlinger med arbeidsgiverne saavel naar det gjælder hele gruppen, som naar det angaar en enkelt bedrift inden gruppen, skal gruppens formand eller en anden av industrikomiteen valgt repræsentant delta sammen med en av forretningsutvalget opnævnt forhandler.»

Enstemmig vedtat.

§ 42 (før § 50). *Distriktsssekretærer.*

«Foruten de i foregaaende paragrafer nævnte gruppesekretærer, vælges sekretærer for følgende distrikter:

1. Nord-Norges distrikt omfattende Finmarkens og Tromsø amter, samt av Nordlands amt sydover til og med Søndre Salten.
2. Trøndelagens distrikt omfattende Trondhjems stift med tillæg av Helgeland i Nordlands amt.

Sekretærene vælges av landsmøtet efter indstilling av distriktets repræsentanter.

Deres bopæl bestemmes av landsmøtet eller om saa ikke er skedd, av hovedstyret.»

Redaktionskomiteens ændringsforslag:

Istedetfor «og med Søndre Salten» i punkt 1 besluttedes sat „*Glomfjord*“.

I punkt 2 blev «Helgeland» strøket og „*til og med Mo i Ranen*“ tilføiet. Med disse ændringer vedtoges paragrafen enstemmig.

Olav Oksvik: Jeg vil foreslaa, at Romsdalen blir tat fra Trondhjems distrikt, da vi har bedre forbindelse med Kristiania end med Trondhjem.

Oksviks forslag *vedtoges*.

Avskedstaler.

De svenske og danske gjæster, som hadde været tilstede, skulde nu reise og fik ordet til at ta avsked med landsmøtet.

Elof Johansson (Sverige): Under diskussionerne om organisationsformerne paa dette landsmøte har vi sittet som andægtige tilhørere. Vi har faat den bestemte opfatning av begge retninger, at hvilken som seiret, saa vilde den lede forbundet efter sin bedste overbevisning paa de bedste veier. Jeg er aldeles sikker paa, at hvilken retning som tar ledelsen, saa maa det dog gaa den vei, utvikliugen peker henimot. Ingen kan motstaa utviklingen og tidens krav. I har nu vedtat en principerklæring her, som skal staa i spidsen for Eders love. Jeg tror ikke, den principerklæring vil aapne større mulighet for medlemmerne utover landet; men den indre organisationsmæssige styrke I kan skaffe Eder vil gjøre det, at medlemmerne skoler sig, blir praktiske, gode fagforeningsmedlemmer, som kan ta kampen op med arbeidsgiverne. Her i Norge har I dog hat den fordel, at fagorganisationen staa samlet, hvad slags politisk opfatning medlemmerne har, i Sverige er splittelse iudtraadt. Dette har skadet organisationen. De som paa egen haand har villet føre kampen med arbeidsgiverne har lidt knusende nederlag. Nu vet vi, at arbeidsgiverne i Norge, Danmark og Sverige har dannet sin sammenslutning og har sin overenskomst, om de skulde komme i kamp med sine arbeidere. De staa sammen. Saadan maa ogsaa arbeiderne staa, naar de store kampe kommer. Jeg tror ikke, det blir længe, før vi faar opta vor kamp med den svenske arbeidsgiverorganisation. Men i de gode tider maa vi lage vor organisation, saa vi kan møte dem, Især gjælder dette arbeidsmændene, da det er industriarbeiderne, som i første række faar ta støtet. Vi har klassekampen for os og faar være forberedt paa det. Men i disse kampe maa vi ha penger til forføining. Det er saa, at solidariteten har holdt organisationen sammen hittil; men ogsaa den kan briste, naar der mangler penger. Jeg tror ikke, den principerklæring I har vedtat her, vil skræmme Arbeidsgiverforeningen; men det kan hælde, at den har været til styrkelse for medlemmerne, og med denne styrkelse økes motstanden ogsaa mot arbeidsgiverne. Jeg kan ikke negte for, at det i debattens løp er klarnet betydelig op for mit blik over forholdene her i Norge, og skulde de beslutninger I her har tat ved prøvelse vise sig holdbare, saa faar vi se, om de ogsaa passer for Sverige. Under enhver omstændighet maa vi ordne os gjensidig og komme over vanskelighetene. Vi maa ordne os saaledes paa begge sider, at de skandinaviske arbeidsmænd kan holde sammen. Jeg er glad over samværet og sier tak for det. Vi skal fremføre Eders hilsen til vore kamerater og atter tak for samværet her. (Bifald.)

Thv. Pettersen (Danmark): Jeg vil si, at jeg beklager, at jeg ikke kan faa være med til møtets slut. saa interessant har det været for mig. Det er saa meget at lære. Men forholdene hjemme gjør, at vi maa reise.

Livet kalder paa os. Norsk Arbeidsmandsforbund har nu vedtat at gaa de nye veie. Jeg vil ønske Eder til lykke, og jeg vil ønske, at disse veier ogsaa maa føre Eder til det forønskede maal, høiere lykke, større velvære i de smaa arbeiderhjem utover. Jeg kan ikke negte, at jeg ikke tror paa den principerklæring I har vedtat, og at jeg ikke tror I vil ha held ved at følge dens konsekvenser, og det kan ikke falde mig ind at reise hjem og raade mine kamerater til at beslutte noget lignende; men det er mit haab, at I her vil naa frem ad de veier I har valgt, og maatte samarbeidet i Norden fremdeles lykkes, saa de tre broderforbund kunde holde sammen til fælles gagn. Dermed sier jeg tak for samværet. (Bifald.)

Rich. Hansen: Paa landsmøtets vegne vil jeg uttale en tak til de svenske og danske kamerater, som har været vore gjæster her. Og jeg vil paa forbundets vegne be dem bringe en hilsen med til sine kamerater. Vi kom senere med end Danmark og Sverige, og vi fik hjelp og støtte derfra i vort arbeide. Siden har vi saa ofte trængt dem. Derfor pligter vi alle at uttale vor tak til de ældre broderorganisationer. Vi har hørt, at vore svenske og danske gjæster har forundret sig over beslutningerne som er fattet her. Det kan jo sees litt anderledes av fremmede, som ikke ser det fra samme synsvinkel som vi selv, som ogsaa har deltatt og staat midt oppe i det. Vi har jo berømmelse for at være et lovydig folk, og likeledes sies det om os, at vi er et lovredent folk. Men nu er det ikke lovene, som fører samfundet frem, lovene kommer etterpaa de, naar den sociale og økonomiske utvikling har skapt betingelser for dem. Vore svenske og danske kamerater bebøver ikke nære frygt for at vore beslutninger skal virke uheldig. Dette landsmøte og de fremtidige vil sikkert sette praktiske fornuftige folk ind i ledelsen til at fortolke og haandhæve beslutningerne, og da vil principerklæringen ingen betydning faa. Med disse ord vil jeg si dem tak for samværet og be dem ta med sig en hilsen hjem. Det samarbeide som har været vil fremdeles fortsætte, og det vil ha trivsel i fremtiden. Tak for samværet og lykkelig reise hjemover. (Bifald.)

Gudmund Pedersen, den tidligere distriktsssekretær for Stavanger distrikt, maatte ogsaa reise og benyttet anledningen til at takke forretningsutvalget og hovedstyret for samarbeidet i de forløpne aar. Jeg vil ogsaa ved representantene sende en tak til medlemmerne utover i det distrikt, jeg hadde, for velvilje og imøtekommenhet i de 4 aar jeg fungerte. Det var en utviklings tid. Jeg vil ogsaa takke for samværet her paa landsmøtet og for den velvilje som vistest mig, mens jeg var sekretær. (Bifald.)

Rich. Hansen: Naar vor gamle kjendte kamerat Pedersen nu forlater os, saa vil jeg si ham tak for samarbeidet. Han har med iver og dygtighet røgtet sit hverv. Jeg hadde haabet, at vi skulde beholdt ham længer fremover; men Stavanger kommune har ogsaa opdaget hans dygtighet og hat bruk for ham. Den har budt ham en stilling, og det skal sies, at det at være arbeidernes tillidsmand ikke er nogen dans paa roser, og at man tar noget bedre som bydes kan ingen fortænkes i. Jeg vil si Gudmund Pedersen tak for arbeidet i vort forbund. (Bifald.)

Forsamlingen avsang derpaa staaende første vers av «Internationale». Møtet hævet.

Formiddagsmøte tirsdag 3. september.

Dirigent: A. Kalvaa.

Ved navneopropet var følgende *fraværende:* Ole Fineide, K. M. Gundersen, Aasmund Selfors, Herm. Kristiansen, Kristian Langseth, Kristian Larsen.

Sykmeldt var følgende: Karl J. L. Berglind, Nicolay Næss, Odin Tessem, Thomas Løgsh, Harald Lein, Eilert Tokle, Hans Olufsen, Bernh. Tuv, Petter Pedersen, C. M. Leines, Eilert Balsnes, Georg Holmen, Rudolf Winge, Sigurd Malmberg, Kristian Høiby.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Forslag til dagsordenen.

G. Sundbye foreslog:

«Man gaar over til behandling av budget og valg, og imellem valgene behandles avdelingslovene.»

Forslaget vedtoges med stort flertal.

Vedtagelse av budget.

Dagsordenens punkt 9.

Osv. Martinsen foreslog:

«Under budgetbehandlingen fastsettes kun pensioner, lønninger, tællepenger, honorar til forretningsutvalget, diæt, tappt arbeidsfortjeneste, agitationen.»

Forslaget vedtoges mot 3 stemmer.

Budgetkomiteen forela omstaaende forslag til budget.

J. Eikefjord: Jeg vil nu spørre forsamlingen, om vi ikke burde forhøie pensionen til Hans Berntsen med 1000 kr.

Sv. Støstad: Vi var ogsaa inde paa det i komiteen, og det var tale om at forhøie baade for Berntsen og fru Tørres. Men Berntsen er nu bra og vil faa anledning til at reise ut i forbundets tjeneste og der ved tjene noget. Fru Tørres kan ogsaa tjene noget utenom, Under disse forutsætninger har vi sat op de her forelagte beløp.

Gudbrand Holt foreslog:

«Hans Berntsens pension settes til kr. 2500, fru Tørres' til kr. 1500.»

Holts forslag forkastedes.

Pensionerne vedtoges efter budgetkomiteens indstilling.

Sverre Støstad: Vi bør ta lønningerne under et. Stigningen paa livsformødenheter er nu saa stor at 6000 kroner er mindre nu end 3000 kr. i 1916. Hvis prisstigningen skulde dækkes, saa maatte vi nok op i 7000 kroner. Mindretalsindstillingen vil sette grundlønnen til 5000 og overlate til hovedstyret at bestemme dyrtidstillæg. Dette sidste er vel ikke uriktig, men grundlønnen bør ialfald nu settes til 6000 kroner. Lavere kan man ikke gaa for nogen. De 10000 kroner til assistance har vi tænkt skulde dække al øvrig hjelp ved kontoret.

Forslag til budget.

Indtægter:

Kontingent fra 27 000 medlemmer $\frac{1}{2}$ 15 0/0 fristimpling beregnet efter en administra- tionskontingent à 10 øre pr. uke	kr. 119 340.00
Forskjellige indtægter	« 300.00

Utgifter:

Hovedkontoret:

Porto, telegrammer og telefonsamtaler	kr. 4 000.00
Husleie	kr. 2 700.00
Brændsel	« 1 500.00
Rengjøring og belysning	« 4 200.00
Inventar	« 1 200.00
Kontorrekvisita	« 1 000.00
Tællepenger	« 2 000.00
Revision og protokolkomité	« 300.00
Telefon og assurance	« 3 500.00
Avishold	« 600.00
Forretningsudvalgsmeter (4 mand à kr. 75.00 pr. kvartal)	« 300.00
	« 1 200.00

Pensioner:

H. Berntsen	kr. 2 000.00
Fru Terres	« 1 000.00
	« 3 000.00

Lønninger:

Formand	kr. 6 000.00
Næstformand	« 6 000.00
Kasserer	« 6 000.00
Bokholder	« 6 000.00

9 sekretærer à kr. 6 000	« 54 000.00
Assistanse	« 10 000.00
	« 88 000.00

Distrikterne:

Porto & telegrammer	kr. 800.00
Kontorgodtgjørelse	« 800.00
Inventar	« 200.00
Kontorrekvisita	« 200.00
	« 2 000.00
Uforutseede utgifter	« 8 340.00
	« 119 640.00

Kr. 119 640.00

Kr. 119 640.00

Diæt og tapt arbeidsfortjeneste.

Komiteen foreslaar:

1. a. Diætgodtgjørelse under reiser i forbundets tjeneste settes til kr. 18.00 pr. dægn.
b. Erstatning for tapt arbeidsfortjeneste kr. 18.00 pr. dag.
2. Til agitation foreslaaes anvendt kr. 15 000.00

Naar der til assistanse ved kontoret er opført kr. 10 000, saa er det under forutsetning av, at løn til kontordamer gaar ind under denne konto. Likeledes at løn til mer kontorhjelp gaar ind under samme, hvis det viser sig nødvendig at ansatte flere.

Et mindretal i komiteen, Otto Løken, foreslaar at lønnen for formand, næstformand, kasserer, bokholder og 9 sekretærer settes til kr. 5 000.00 med bemyndigelse for hovedstyret til enhver tid at bestemme det nødvendige dyrtidstillæg.

S. Støstad.

Jens Steffensen.

Magnus Guldbakke.

Magnus Solli.

Otto Løken.

Edv. Ljungqvist: Jeg ønsker at ha greie paa, om flertallet ogsaa forutsætter, at hovedstyret skal kunne bevilge dyrtidstillæg om lønningerne sættes til kr. 6 000.

Otto Løken: Naar jeg er kommet med en mindretalsindstilling i komiteen, saa er det fordi jeg synes det er uforsvarlig at sætte lønnen til kr. 6 000. Lønningerne bør staa i et visst forhold til arbeidernes fortjeneste. Greier de sig ikke, saa faar hovedstyret bevilge det nødvendige ettersom det passer,

G. Rontén: Som tiderne nu er, er de opsatte lønninger ikke et fnug for høie. Men jeg vil foreslaa en forandring, som jeg tror kan passere. Jeg vil samtidig minde dem som arbeider i syndikalistisk retning her om, at ifølge den syndikalistiske opfatning skal tillidsmændene lønnes med gjennemsnittet av medlemmernes fortjeneste. Jeg foreslaar derfor:

„Lønningerne sættes til kr. 5 000 med kr. 1 000 som dyrtidstillæg.“

Edv. Ljungqvist foreslog:

„Formand, næstformand, bokholder og kasserer faar kr. 6 000 pr. aar med bemyndigelse for hovedstyret til enhver tid at bestemme det nødvendige dyrtidstillæg, De 9 sekretærer faar kr. 5 000 hver.“

J. Eikefjord: Jeg vil stille et spørsmål til budgetkomiteen: Hvor meget er der tænkt til damerne ved kontoret?

Sv. Støstad: Paa forrige landsmøte blev det spørsmål overladt til hovedstyret, og saaledes har vi ogsaa tænkt at dette landsmøte skulde gjøre. Man faar la hovedstyret bestemme damernes løn. Med hensyn til lønningerne, saa maa vi sætte grundsatter, som nogenlunde svarer til prisstigningerne efter 1916. Derfor er det fuldt forsvarlig nu at sætte lønnen til kr. 6 000 aarlig. Jeg skjønner ikke Rontén, at han nu tar op det syndikalistiske program.

E. Volan: Om lønningerne til damerne er det at si, at man maa betale efter kvalifikationer; det er umulig at fastsætte lønnen. De vælges heller ikke, de ansættes. Hvad dyrtidstillægget angaar, saa har hovedstyret bevilget dette til damerne naar de andre har faat.

Jens Steffensen anbefalte komiteeflertallets indstilling.

J. Eikefjord: Jeg har aldrig villet fastslaa damernes løn. Jeg var medlem av budgetkomiteen paa siste landsmøte og foreslog at det skulde overlates hovedstyret at bestemme damernes løn; men jeg er bekjendt med at det er gaat litt trøgt med at faa damernes lønninger op, og hvad jeg spør om er hvor meget de har. Ogsaa de maa lønnes efter tidens krav.

Alfred M. Nilsen: En tillidsmænd bør betales med det bedst oppnaelige paa arbeidspladsen. Men da er det vanskelig at gaa til en grundløn høiere end 5 000. Det er forlitet og ingen kan greie sig med det under den dyrtid vi har nu; men tiderne kan forandre sig, og dyrtiden bli mindre følelig. Jeg er derfor enig med mindretallet. Hovedstyret kan bevilge dyrtidstillæg for hvert aar, og bestemme det efter tidernes utvikling; det kan enhver være fornøiet med.

Osv. Martinsen: Som svar paa Eikefjords forespørsel kan jeg meddele, at den ene av damerne, den som har været ansat lengst, med dyrtidstillæg er kommet op i kr. 3 000 aaret, den anden har kr. 2 400.

Oskar Johansen: Jeg skulde anse komiteens forslag som det bedste nu,

Ingv. Løgvæn: Jeg kan ikke stemme for kr. 6 000 i løn, og heller ikke kan jeg stemme for at sætte erstatningen for tapt arbeidsfortjeneste saa høit som komiteen har foreslaat. Jeg vil spørge: Har arbeiderne saa høi dagløn nu?

A. Gabrielsen: Paa tidligere landsmøter har budgetdebatten gjerne vart flere timer; men nu da beløpene er foreslaat høiere end nogensinde ser det alt nu ut saa tamt, at det ingen debat blir. Beløpene er saa høie at det gaar som is gjennom skrotten paa mig. Kr. 88 000 til lønninger! Og dog tror jeg gjerne at kr. 6 000 her i Kristiania ikke er for meget. Men naar jeg skal sammenligne det med hvad arbeiderne gjennomsnitlig tjener inden vort forbunds arbeidsgrene, saa har jeg grund til at være reserveret. Jeg har budgetmæssige betenkeligheter som det heter. Enten vi sier at de kr. 1 000 skal være dyrtidstillæg eller ikke blir akkurat det samme. Som nævnt av Rontén holder amerikanske syndikalister paa at tillidsmændene skal lønnes i forhold til hvad arbeiderne fortjener. I den konservative organisation, «Amerikan Federation of Labor,» er formand, mr. Gompers, blit en rik mand og har en høi gage, uten om sin vældige private inntægt, idet han er stor eiendomsbesidder.

E. Volan: Paa siste landsmøte blev det fastslaaet at alle tillidsmænd i forbundet skulde lønnes likt. Vi bør ikke gaa fra det demokratiske og gode solidariske princip nu. Derfor bør de forslag som tar sigte paa at ændre dette forhold ikke komme i betragtning. Hvad erstatning for tapt arbeidsfortjeneste angaar, saa er det mange av Kristianiarepresentanterne som sier at de taper paa at sitte her her paa landsmøtet.

Enhver som arbeider i organisationens tjeneste bør til enhver tid lønnes saaledes at han slipper næringsorger.

Karl Kristiansen: Jeg synes ikke det smaker godt av indstillingen her. Jeg har ikke noget imot at vore tillidsmænd lønnes godt; men der bør være grænser og der bør være forskjell. Det Otto Løken foreslaar er ikke daarlig. Ser vi paa lønnen i tekstilindustrien, saa er den endnu kr. 40—50 uken. Det er faa arbeidere som kommer op i kr. 5 000. Jeg vil ogsaa gjøre opmerksom paa hvad staten lønner sine arbeidere med. Dette kunde være os en pekepind. Jeg vil gjøre opmerksom paa at lønningerne ved den kooperative tobaksfabrik her i byen er holdt nede i kr. 44.50 om uken for familieforsørgere, og her har vor egen mand, Bjerkmann, været med. Vi skal tænke paa at vi skal være en kamporganisation.

E. Ljungqvist: Volan betegner mit forslag som om jeg ikke vil hævde likhetsprincippet. Men det er slikt at formanden med den «likhet» vi praktiserer har den laveste inntægt; ti sekretærer har jo saa mange reiser. Jeg tror at sekretærer paa grund av dette tjener minst 50 procent mer. Alfred Nilsen har heller ikke lagt synderlig vægt paa likhetsprincippet.

Nicolai Eggen: Kr. 6 000 kan vel være forsvarlig løn for en tillidsmand nu; men vi begynner ogsaa at komme langt op med lønsstigningen. Det blir svimlende tal i vort forbund som har saa mange. Men det er ogsaa slikt at de tillidsmænd vi har tages ut av vore egne rækker, og der kræves ikke nogen forkundskaper av dem. De stillinger vi gir dem blir dem tvertimot en forskole hvorefter de med lethed kan skaffe sig an-

dre stillinger. Dette har vi rik erfaring for. Jeg vil stemme for Løkens forslag.

G. Rontén: Jeg vil si nogen ord som svar til Støstad. Vi har en tillidsmand for syndikalisterne i Norge; han har kr. 3 200 i løn og vil ikke ha mere, fordi han som syndikalist hævder den teori jeg nævnte. Han holder sig til gjennomsnittsførtjenesten. Ljungqvist nævnte sekretærens reiser; det kan være noget i det; sekretærene kan ikke undgaa at tjene paa sine reiser. Vi kan dog ikke overlate til hovedstyret at bestemme dyrtidstillægget. Det maatte da træde sammen med en gang og gjøre det; ti hvis Løkens forslag blir vedtat er det ensbetydende med et lønsnedslag. Med mit forslag vil den gaa op i kr. 6 000 med en gang og med landsmøtets avgjørelse.

J. Eikefjord: Det er hævdet her at tillidsmændenes lønninger ikke skal være høiere end den gjennomsnittlige arbeidsløn. Men til Kristiansen vil jeg si at vore tillidsmænd ikke vilde ha noget imot at faa tekstilarbeidernes lønninger op i kr. 6 000, om de raadde for det.

Tillidsmændene i organisationen skal ha en løn, saa de sorgløst kan leve paa en anstændig maate. Men det er utænkelig, at en mand med de behov disse folk nødvendigvis faar kan greie sig med mindre end kr. 6 000 nu.

Synes I tiderne er slike, at man kan gaa til lønsnedsettelse nu? Det eneste avvigende forslag, som det kunde gaa an at stemme for er Ronténs.

Hans Hansen: For statens arbeidere er lønningerne fra kr. 1 920 til kr. 3 320. Dette er skandaløst; men i betragtning herav kan jeg her ikke være med at stemme for mer end kr. 5 000.

Kr. Aune: Jeg vil stemme for budgetkomiteens flertals forslag eller i tilfælde for Ronténs forslag.

Vi skal lønne vore tillidsmænd saa de har arbeidsglæde og ikke hindres ved økonomiske vanskeligheters plager.

Sv. Støstad: Vi maa ogsaa ta hensyn til overtiden. Vi betaler ikke vore tillidsmænd for overtidsarbeide, og de har aldrig fri. Med hensyn til oplysningerne som Hans Hansen gav fra Horten vil jeg si at de folk virkelig er nøisomme som arbeider for den løn nu. Saadanne slavevilkaar skal vi ikke maale vore tillidsmænds løn med.

Chr. Rasmussen: Jeg vil understreke Aunes udtalelser.

Jens Steffensen: Gabrielsen mener vist at vi skal være likesaa hensynsløse som vore arbeidsgivere. Karl Kristiansen likeledes. Men de vet dog at den løn kan man ikke eksistere paa, og vort forbund er til for at drive den op. Ljungqvist mente at sekretærene tjener paa sine reiser; jeg mener at de heller taper.

Oskar Johansen: Karl Kristiansen har ledt frem det laveste han kunde finde. Men det er dog adskillige som gaar langt høiere ogsaa i den branche. Desuten bør vi tænke paa, hvad der tjenes ved *akkord*. Vore tillidsmænd arbeider ikke paa *akkord*.

I. Bjerkmann: Jeg beklager, at jeg maa lægge beslag paa tiden med at svare paa Kristiansens indlæg; men det er nødvendig, idet han har beskyldt kooperatørene for at være lønstrykkere. Den kooperative Landsforening kjøpte en tobaksfabrik under streiken i 1914. Det blev

gjort for at komme de streikende tobaksarbeidere til hjælp. Fra 1914 til nu har der været mange vanskeligheter. Vi har manglet raastoffer, og vi har staat i konkurranse med de andre tobakstabrikker. Men straks vi overtok fabrikken, foreslog jeg bedre arbeidsvilkaar. Vi indførte saaledes med en gang 8 timers dag uten at ha oversigt over, hvorledes den vilde virke, og vi forhøiet lønningerne samtidig. Følgen har været, at tobaksfabrikken er gaat med tap. Vi betaler endel høiere løn end ellers i samme industri; men vi har ikke fundet det mulig at kunne handle helt efter ønske og holde fabrikken gaaende. Vi har ogsaa indført 14 dages ferie og ellers indrømmet fordelere, som de andre bedrifter ikke har gjort. Naar vi har begyndt en produktionsvirksomhet, saa synes vi ogsaa, at vi bør opretholde den og ikke gaa hen og nedlægge den med en gang. Jeg vil tilbakevise beskyldningerne for lønstryk. Kristiansen har ikke spor av besked om, hvad som foreligger.

Votering: Ljungqvists forslag *forkastedes* mot 6 stemmer.

Komiteens flertals forslag *forkastedes* med stort flertal.

Ronténs forslag *vedtoges* med stort flertal.

Budgetkomiteens forslag til diætgodtgjørelse under reiser og erstatning for tapt arbeidsfortjeneste *vedtoges* med stort flertal.

Under agitationen foreslog

Kr. Aune: «Der bevilges kr. 1 000 til Arbeiderpartiets valgfond i anledning aarets stortingsvalg.»

J. Eikefjord: Jeg vil forespørre, om noget av agitationsfondet er tænkt anvendt til valgfondet.

E. Ljungqvist: Er der ikke bevilget kr. 2 000 i hovedstyret?

Sv. Støstad: De 15 000 kroner er tænkt til *faglig* agitation. Det er et beløp som er sat op efter skjøn. Vi har ikke tænkt paa Arbeiderpartiet i denne forbindelse.

Dirigenten: Aunes forslag faar tages op som særskilt sak.

Kr. 15 000 til faglig agitation etter komiteens forslag *vedtoges* mot 1 stemme.

Budgettets ikrafttræden

Sverre Støstad foreslog:

«Det opsatte budget gjælder for indeværende aar, hvad angaar lønninger, og hvad angaar diæt og tapt arbeidsfortjeneste gjælder det frn og med dette landsmøte.»

Støstads forslag *vedtoges*.

Fortolkning av beslutningen om bevilgning til landsmøtet.

Alfr. M. Nilsen: Der har været forskjellig forstaaelse av den beslutning som er fattet med hensyn til forbundets utredelse av utgifter til dette landsmøte, og jeg foreslaar derfor:

«Forbundet utreder alle utgifter for reisen, alle reisedage samt halvdelen av det antal dage, som landsmøtet er samlet.»

Chr. Rasmussen: Dette er den samme fortolkning, som er git paa forrige landsmøte, og det bør følges nu.

Alfred M. Nilsens forslag *vedtoges* enstemmig.

Eftergivelse av Bernstrøms kontingent.

Fra Stenarbeidernes forening, Bergen, forelaa følgende skrivelse:

«Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte.

Paa foranledning av et av vor forenings medlemmer, hr. C. A. Bernstrøm, i sin tid innsendt andragende til forretningsutvalget om fritagelse for kontingent, hvilket andragende blev avvist under henvisning til loven, tillater herved undertegnede sig ærbødigst at gjenopta hr. C. A. Bernstrøms andragende og henstille til landsmøtet at indvilge ham fritagelse for kontingent for resten av sin levetid med bibehold av rettigheter i forbundet.

p. t. Kristiania 2. september 1918.

Andragendet blev *indvilget*.

H. Hellebø.»

Andragende om eftergivelse av merker.

Andragende fra Horten referertes som følger:

«Undertegnede tillater paa avd. 326, Hortens vegne, at henstille til det ærede landsmøte at eftergi avdelingen det underslag paa 340 merker, da jeg er klar over, at det for den nystiftede forening vil ha sine store konsekvenser for foreningens videre trivsel og eksistens.

Ærb. *H. Hansen* p. t. kasserer.»

Besluttet oversendt forretningsutvalget.

Aunes forslag om bevilgning av kr. 1 000 til Arbeiderpartiets valgfond optoges nu.

Oskar Johansen: Hovedstyret har allerede bevilget kr. 2 000, og jeg vil fraraade mer.

Chr. Rasmussen: Det kan bli vanskelig nok at faa det til at balansere i 3-aars perioden, og jeg vil ikke være med paa, at bevilge saa stort beløp her nu.

Kr. Aune: Under behandlingen av principklæringen var man saa bange for, at vi skulde være antiparlamentariske. Nu vil man spare likeoverfor det parlamentariske arbeide. Vi ser, hvad Jern- og Metalarbeiderforbundet har gjort.

Oskar Johansen: Vi har bevilget til partiets «militærfond», det har Jern- og Metalarbeiderforbundet ikke.

Aunes forslag *forkastedes*.

Laaneandragender og andre bevilgninger.

Følgende forelaa:

1. «Bratsberg-Demokraten» kr. 10 000 00.
2. Kr.a Arb.parti om bidrag til Den soc. dem. Aftenskole.
3. Sandnes Arb.for.. ungdomslaget «Brandfakkelen» kr. 8 000.00.

4. «Arbeidet», Bergen, kr. 16 000.00.
5. Løkkens Grubearb.forening om eftergivelse av et laan paa kr. 200.00.
6. Aalesunds Arb.parti til Folkets Hus om laan av kr. 35 000.00.
7. Drammens Arb.parti om laan til Folkets Hus kr. 25 000.00.
8. Adolf Olsen foreslaar: Fagoppositionens organ «Solidaritet» bevilges et tillæg av kr. 3 000.00 pr. aar.»

G. Rontén foreslog:

«*Samtlige andragender oversendes til budgetkomiteen til uttalelse.*»

Forslaget *forkastedes*,

Alfred M. Nilsen foreslog:

«*Der stemmes over hvert enkelt punkt.*»

Rich. Hansen foreslog:

«*Andragendet fra Løkkens Grubearb.forening om eftergivelse av kr. 200.00 indvilges. De øvrige andragender forkastes.*»

Rich. Hansen: Vi maa se dette i sammenheng. Hele beløpet dreier sig om kr. 97 000. Kristiania arbeiderparti har ikke nævnt noget beløp til aftenskolerne, og det gaar vel ikke an at bevilge carte blanche. Det eneste andragende jeg kan anbefale er de kr. 200 til Løkkens værks forening.

Adolf Olsen forsvarte bevilgningen til «Solidaritet.»

Olav Oksvik: De som har stemt for principklæringen stemmer for denne bevilgning; de som stemte imot den, stemmer ogsaa mot dette. Jeg skal ikke nærmere motivere det, det kommer av sig selv.

Kr. Aune: Jeg skal gi en kortfattet redegjørelse for andragendet fra Aalesunds arbeiderparti. Vi har ikke noget Folkets hus at samle os i derborte, og det trænges haardt. Vi kan nu faa kjøbe en bygning paa gode vilkaar. Sekretær i Landsorganisationen, Aarøe, har været derborte og besigtiget eiendommen og fandt den fordelagtig. Træarbeiderforbundet har bevilget kr. 15 000, og Murerforbundet vil bevilge, men alt paa betingelse av at de andre forbund bevilger. Landsorganisationen garanterer, og da skulde der ikke være nogen fare i at bevilge. Jeg beklager at ikke Aarøe kan være tilstede og gi en redegjørelse.

Knut Dalastøl: Det kan nok være at der er mange andragender om laan; men jeg vil særlig anbefale andragendet fra «Bratsberg-Demokraten». I hele Bratsberg distrikt har vi kun «Bratsberg-Demokraten» som organ for hele bevægelsen, og den trønger hellig ny presse.

Bernh. Nymo anbefalte andragende fra Sulitjelma.

Alf. M. Nilsen: Angaaende disse laaneandragender vil jeg si, at vi allerede nu har bundet væk saa mange penge i laan at det er umulig at fortsætte videre. Utlaanene gaar nu op i kr. 190 000, og vi har snart ingenting at gjøre noget med i en konflikt. Vi er saaledes nødsaget til at avslaa. Andragendet fra Løkkens værk staar i en særstilling, idet det gjælder mulktør ved en konflikt. Likedan er det med arbeidet for kjendskap til den revolutionære fagbevægelse. Vi bør bevilge til «Solidaritet»; ti det er i flugt med de beslutninger vi har fattet her før.

G. Rontén anbefalte andragendet fra Drammens arbeiderparti.

A. Gabrielsen: Jeg betviler ikke at disse laaneandragender er berettiget; men Arbeidsmandsforbundet er ikke nogen laanekasse. Hvis vi

bevilger nu, saa faar vi til næste landsmøte det 4 dobbelte av andragender, og kassen er til enhver tid skrabet. Vi har et socialtisk pressefond, som vi har bevilget til. Man faar ta av det og ophjælpe det. Jeg vil stemme for andragendet fra Løkken, for bevilgning til «Solidaritet», og jeg kan stemme for en bevilgning til den socialdemokratiske aftenskole.

Ole O. Lian: Andragendet fra Bratsberg-Demokraten er egentlig et andragende fra fagorganisationen derborte. De vil skaffe sig en presse som kan konkurrere med borgerpressen. Hvis Arbeidsmandsforbundet forkaster andragendet, saa faar man heller ikke noget fra de øvrige forbund. Jeg vil derfor paa det sterkeste anbefale andragendet fra «Bratsberg-Demokraten». Det gaar ikke an at ta alt under et og bedømme det paa samme maate.

J. Eikefjord: Det er ikke med «Bratsberg-Demokraten» som med de andre. Den kan ikke faa laant pengene paa anden maate. Vi har hittil ikke spurt om laan. Vi er tvungen til at ha organer til at forfægte vore meninger ogsaa som klassekamporganisation. Gabrielsens argumenter passer ikke. *De bedste organer vi har er pressen.* Jeg vil indstændig henstille til landsmøtet at bevilge laanet.

H. Hellebø: Laanet til «Arbeidet» i Bergen er ikke noget nyt; det er en forhøielse av det laan man har, og man henvendte sig da til sine laangivere. Da de interesserte forbund deler dette laan mellem sig blir forholdet det, at hvis Arbeidsmandsforbundet avslaar, saa avslaar ogsaa de andre. «Arbeidet» er i en uheldig stilling og trenger laanet.

Ole Langseth: Andragendet fra Sulitjelma gjælder en faglig affære, et Folkets hus deroppe, og jeg vil henstille til forsamlingen at dette indvilges.

Knut Dalastøl: Det er sagt av Alfred Nilsen at vi skal ta hensyn til at føre konflikter. Javel, vi gjør det. I Bratsberg er «Bratsberg-Demokraten» den eneste avis som fagorganisationen har, og vi maa gjøre den kampdygtig. Jeg vil stemme for bidraget til «Solidaritet»; men der trænges ogsaa et organ i Bratsberg. Hvis vor stilling har været saa god som den er i Drammen vilde vort andragende aldrig kommet frem.

G. Sundbye advarte mot de store laanebevilgninger, som snart vilde tømme forbundskassen. Bevilgningen til «Solidaritet» er dog rimelig, og den bør gis betingelsesfrit. Jeg foreslaar „kr. 1000 pr. aar ydet til Solidaritet“.

Kr. Aune anbefalte Aalesundsandragendet.

Herm. Garten redegjorde for konflikten ved Løkkens værk og de mulker denne forarsaget. Anbefalte andragendet indvilget.

Peder Jacobsen fremlagde følgende:

Da Nordre Bergenhus amt til denne tid staar aldeles blankt for socialistiske stemmer agter jeg at fremsætte andragende om at faa bevilget kr. 200 til valgagitation.

Han motiverte sit andragende og fremsatte det.

Votering: Alfred M. Nilsens forslag (om at stemme over hvert enkelt punkt) *vedtoges*. Derved bortfaldt Rich. Hansens forslag.

1. Andragendet fra «Bratsberg-Demokraten» *forkastedes* med 85 mot 54 stemmer.

2. Kra. Arbeiderparti om aftenskoler *forkastedes* med stort flertal.
3. Ungdomslaget «Brandfaklen» *forkastedes* med stort flertal.
4. «Arbeidet», Bergen *forkastedes* med stort flertal.
5. Løkkens grubearbeiderforening kr. 200 *vedtoges* med stort flertal.
6. Aalesunds arbeiderparti *forkastedes* med stort flertal.
7. Drammens arbeiderparti *forkastedes* med stort flertal.
8. «Solidaritet» *vedtoges* med 73 mot 71 stemmer.

Ved alternativ votering mellem Adolf Olsens forslag om kr 3 000 aarlig og G. Sundbyes forslag om kr. 1 000 aarlig *vedtoges* Sundbyes forslag — kr. 1 000 — med stort flertal.

9. Peder Jacobsens andragende fra Nordre Bergenhus amt, kr. 200, *vedtoges* med stort flertal.

Valg.

Dagsordenens punkt 10.

Man gik derpaa over til valg paa *formand*.

Valgkomiteen indstillet enstemmig paa *Elias Volan*.

G. Rontén: Jeg vil ikke stille nogen motkandidat mot valgkomiteens; men jeg kan ikke andet end si at det er en fordømmelsesværdig politik at kaste forbundets bedste mand som formand. Det er vel saa at man ikke kunde komme dette forbi, men fordømmelsesværdig er det. Og saa bytte med en anden som er uprøvet og som vi ikke ved enten han kan fylde stillingen eller ei.

G. Sundbye: Det forholder sig ikke saa at vi vil kaste Richard Hansen. Han har meddelt valgkomiteen at han ikke kan motta valg, og vi maatte derfor se os om efter en anden. Spørsmålet om at kaste nogen har saaledes ikke været aktuelt. Om saa havde været vet jeg ikke hvordan det havde gaat. Men naar vi skulde finde en ny, saa maatte vi jo søke ham inden flertallet her. Vi blev enig om Volan. Volan er ikke ny, ukjendt og uprøvet, og forsaavidt jeg kjender ham saa er han denne opgave fuldt voksen. Arbeidsmandsforbundet vil være godt tjent med Volan som formand; han er energisk, dygtig og har et godt grep paa tingene. Han har været fagoppositionens formand og har med sit arbeide gjort sig fortjent at bli valgt til formand for forbundet.

Sven Røed: Jeg vil protestere mot Ronténs uttalelser. Rich. Hansen har frasagt sig valg, og der er gjort et heldig valg med indstillingen av Volan. Han er kjendt som en dygtig og praktisk organisationsmand. Jeg vil anbefale Volans valg.

Stemmesedlerne blev indsamlet, og mens valgkomiteen talte op, gik man over til et behandle

Avdelingernes love.

Dagsordenens punkt 6: Lovforandringer.

Komiteens forslag til § 25.

«Avdelingernes opgaver inden forbundet er indenfor den kreds hvor de er dannet at søke fremmet medlemmernes interesser i overensstemmelse med forbundets formaal.»

Vedtoges enstemmig.

§ 26. Komiteens forslag:

1. Som medlem optages enhver arbeidsmand og arbeidskvinde der anerkjender forbundets formaal og love.
2. Medlemmer, der optræder som kontraktører, kan ikke være medlemmer av forbundet. Arbeide i fællesakkord eller fordelingsakkord rammes ikke av bestemmelserne.
3. Medlemmer, som indgaar paa enkeltmandskontrakt med en anden opsigelse end den for hans arbeidskamerater vanlige, kan ikke være medlemmer av forbundet. Fra denne bestemmelse undtages stats- og kommunalarbeidere paa faste ansættelsesvilkaar med pensionsordning m. v.
4. Stigere og opsynsmænd kan ikke være medlemmer av forbundet.
5. Hvor retten til optagelse eller forbliven i foreningen maatte kunne bestrides henvises spørgsmaalet til en generalforsamlings avgjørelse og kan i sidste instans indankes for forretningsutvalget, eventuelt hovedstyret.»

E. Volan foreslog:

«I punkt 4 indskytes ordene «ved private bedrifter» mellem opsynsmand» og «kan».

Sven Røed foreslog: „Punkt 4 utgaar.“

H. Hellebø foreslog:

«Tilføies § 26 p. 4: „Undtagelser herfra kan kun ske efter indstilling fra foreningen av forretningsutvalget.“

J. Seim foreslog til punkt 4:

«Stigere og opsynsmænd hos private kan ikke være medlemmer av forbundet.»

P. Fjeldstad foreslog:

«Der gives foreningerne ret til at opta formænd, stigere og opsynsmænd som medlemmer.»

Johs. Wilhelmsen gjorde opmerksom paa, at i Bergen vilde organisationen miste 2 dygtige medlemmer ved bestemmelsen. Anbefalte Hellebø forslag.

J. Sørensen: Alle disse forslag til punkt 4 er overflødige, punkt 5 avgjør saken.

Knut Dalastøl: Jeg vil advare mot at vedta forandringer i dette punkt. Vi skal ha det for at hindre streikbryteri og motarbeidelse av organisationen.

Ole Fineide: Vi maa absolut holde disse folk utenfor.

G. Sethil: § 26 er foreslaaet efter vedtat beslutning paa sidste landsmøte.

Sven Røed: Det er meningsløst at utelukke en mand, fordi han er opsynsmand. De kan derfor være gode organisationsmænd. Vi vil ved denne bestemmelse utelukke Johan Gudmundsen i Bergen, Gudmund Pedersen i Stavanger o. fl. Dersom nogen virker som slavedriver, saa kan han utelukkes.

A. Gabrielsen: Volan vil stenge de private opsynsmænd og deslike ute; men kommune- og statstjenestemænd vil han ha med. Jeg kan

ikke øine forskjellen. Jeg skulde være mer tilbøielig til at opta de, som er i private bedrifter.

H. Hellebø: Det bør være foreningens sak at bedømme dette. Folk, som man kan ha nytte av, bør man ikke støte fra sig.

Votering: Punkt 1, 2 og 3 vedtoges enstemmig som av komiteen foreslaaet.

Røeds forslag til punkt 4 forkastedes.

Punktet vedtoges derefter som av komiteen foreslaaet og de øvrige forslag bortfaldt dermed.

Punkt 5 vedtoges enstemmig.

Valg paa formand.

referertes. *Elias Volan* var valgt med 128 stemmer; dernæst hadde *Rich. Hansen* 10, *Alfred M. Nilsen* 4, *I. Løgavlen* 3, *A. Gabrielsen* 2, *J. Eikefjord* 1 og *J. M. Ødegaard* 1 stemme. Der avgaves 7 blanke stemmesedler.

Valg paa viceformand.

Valgkomiteen indstillet paa *Alfred M. Nilsen*.

John Moen foreslog *Johs. M. P. Ødegaard*.

J. Eikefjord anbefalte *Alfr. M. Nilsen*.

Olav Oksvik støttet *Ødegaard*.

E. Volan: Jeg synes mindretallet bør bøie sig for den indstilling, som her er avgit. Flertallet bør besætte formands- og viceformandspladsen.

Oskar Johansen: Jeg beklager, at vi skal miste *Sethil*. Jeg er ikke enig i, at vi skal bøie os for flertallets vilje her. Det maa staa mindretallet frit, ikke at stemme paa *Alfred Nilsen*.

J. M. Ødegaard: Jeg er av samme mening som *Volan*, og jeg vil paa det indstændigste be mig fritat.

J. Nygaardsvold: Angaaende *Volans* uttalelser om, at mindretallet skal overlate pladsen til flertallet, saa hører vel ogsaa *Ødegaard* til flertallet. Han er i fuld overensstemmelse med *Volan* og *Alfred Nilsen*. Samtidig som vi overlater flertallet pladsene, saa fraskriver vi os ikke at ha en mening om personerne.

G. Sundbye: Jeg vil anbefale *Alfred Nilsens* valg. Alle paa dette landsmøte er enig i, at *Nilsen* er en større kraft end *Ødegaard*.

G. Rontén: Jeg vil anbefale *Ødegaard*. Han er ogsaa medlem av Det norske Arbeiderpartis centralstyre; *Alfred Nilsen* er antiparlamentariker.

E. Volan: Det er da ogsaa rare argumenter, at man skal vælge en mand til viceformand her, fordi han er medlem av partiets centralstyre.

J. Eikefjord: Mindretallet begynder nu at føre forvirringspolitikk. Hr. *Rontén* udmerket sig især i saa maate.

Alfred M. Nilsen: Jeg skulde ikke behøvet at ta ordet i denne debat, men jeg skal oplyse, at jeg heller ikke har været særdeles villig til at overta viceformandshvervet. Det er dog saa, at jeg i 6—7 aar har arbeidet for disse synsmaater, som nu er vedtat her, og derfor er jeg

villig til at være med og staa i spidsen med ansvaret for deres gjennomførelse. Men vil mindretallet fritta mig derfor, saa er jeg særdeles taknemlig ogsaa for det.

Møtet hævet.

Eftermiddagsmøte tirsdag 3. september.

Dirigent: *J. Eikefjord.*

Protokollen oplæstes og godkjendtes

Valg paa næstformand

referertes. Valgt var *Johs. M. P. Ødegaard* med 94 stemmer.

Dernæst hadde *Alfred M. Nilsen* 67 stemmer og *G. Sethil* 1 stemme.

Til kasserer foreslóg valgkomiteen *A. Ahlstrand.*

Avdelingernes love.

(Fortsættelse.)

§ 28. Komiteen foreslóg:

1. Medlemmerne betaler ved optagelsen 1 krone i indskrivningspenger, der av avdelingen kan besluttes at være høiere, men ikke lavere. For indskrivningspengene erholdes et eksemplar av forbundets love og medlemsbok. Til forbundet indbetales av indskrivningspengene bokens kostende. Det øvrige tilfalder avdelingens kasse.
2. Naar den gamle bok er blit fuldskrevet eller landsmøtet har besluttet indførelse av nye, betaler medlemmerne kun disse bøkens kostende, hvis ikke avdelingen beslutter at svare det til forbundskassen av sin egen kasse.
3. Medlems- og regnskapsprotokoller pligter avdelingerne at anskaffe fra hovedkontoret, likeledes medlemsbøker og de for disse fornødne merker og stempler.»

Enstemmig vedtat.

§ 28. Komiteens forslag

1. Den ukentlige kontingent fastsettes av avdelingerne selv. Dog maa den ikke være under 75 øre pr. medlem for heltbetalende og 45 øre for halvtbetalende foreninger.
2. Restanser over 4 uker medfører øieblikkelig strykning og rapportering til hovedkontoret. Medlemmer der er saaledes rapportert, kan kun gjenoptages i forbundet som nye medlemmer paa ny bok og nyt nr. og maa da betale mindst kr. 2.00 i indskrivningspenger. Hvor forholdene maatte nødvendiggjøre det, kan foreningerne fatte beslutning om en længre restansetid, dog ikke over 8 uker.»

Chr. Rasmussen foreslóg:

«Den ukentlige kontingent settes til kr. 0.70.»

Ole Fineide foreslóg kontingenten sat til 65 øre.

Thv. Nilsen foreslóg: «1 punkt 2 forandres 4 uker til 8 uker».

Ole Fineide optog forslag 120 fra Bergens kommunale arbeiderforening saalydende:

«Restanser over 8 uker medfører øieblikkelig strykning og rapportering til hovedkontoret. Medlemmer der saaledes er rapportert kan kun gjenoptages i forbundet som nye medlemmer og maa da betale mindst kr. 3.00 i indskrivningspenger».

Johs. Wilhelmsen advaret imot at forandre punkt 2.

Oskar Johansen: Selv om vi sætter 8 uker saa vil det bare bli en papirbestemmelse.

Komiteens forslag til punkt 1 vedtoges med stort flertal.

Thv. Nilsens og *Fineides* forslag til punkt 2 forkastedes, hvorpaa paragrafen i sin helhet vedtoges som av komiteen foreslaat.

§ 29. Komiteen foreslóg:

1. Avdelingen ledes av et styre som skal bestaa av mindst 7 medlemmer, nemlig formand, næstformand, kasserer og sekretær samt 3 representanter. Samtlige styremedlemmers funktionstid er 1 aar. Ved generalforsamlingen i januar vælges formand, sekretær og 1 representant. I juli vælges næstformand, kasserer og 2 representanter.
 2. Valgene foretages ved hemmelig avstemning. De medlemmer som næst de valgte har de fleste stemmer er suppleanter i rækkefølgen efter stemmetal.
 3. Til at føre kontrol med avdelingens regnskaper vælges 2 revisorer, hvis funktionstid er 1 aar, dog saaledes at en utgaar efter tur hvert halvaar.
 4. Styret leder avdelingen i overensstemmelse med landsmøtets og generalforsamlingens beslutninger. Under fornødent hensyn hertil fastsætter den selv sin forretningsorden.
 5. Ethvert medlem, der av sin forening blir valgt til at utføre tillidshverv, der kan tjene til fremme av medlemmernes faglige og sociale interesser, er forpligtet til efter evne at utføre disse forsaavidt de ikke medfører økonomisk tap for vedkommende.»
- Enstemmig vedtat.

§ 30. Komiteen foreslóg:

1. Formanden besørger den daglige ledelse av avdelingens anliggender. Ledelsen skal altid være i overensstemmelse med lovene og de av avdelingen og styret truffne bestemmelser.
2. Næstformanden har at overta formandens funktion i dennes mulige forfald.
3. Sekretæren fører forhandlingsprotokollen og i samraad med formanden korrespondansen.
4. Sekretæren fører avdelingens regnskaper efter en av forretningsutvalget godkjendt plan. Han har til de ordinære generalforsamlinger at forelægge sit regnskap i revidert stand for det sidst forløpne halvaar.

Styret har naarsomhelst det maatte ønske det, ret til at kræve sig regnskaperne forelagt. Finder det saa, at kassereren ikke har disse i den bestemte orden, har styret ret til at suspendere ham ved en majoritetsbeslutning og beskikker da en anden til at vareta hans hverv indtil nyt valg kan finde sted.

Kassereren kan ikke utbetale nogen regninger førend disse er anvist av formanden. Den kontante kassebeholdning skal som regel ikke overstige 50 kroner. Det øvrige indsættes i en av styret antat bank og kan bare uttages av kassereren paa en av formand og sekretær undertegnet anvisning.

5. Revisorerne skal mindst en gang hver maaned gjennemgaa kasserens regnskaper, eftertælle kontantbeholdningen og merkebeholdningen samt forvise sig om at kasserens regnskaper stemmer med forbundets og avgi beretning til styret herom.
6. De øvrige styremedlemmer pligter at kontrollere om enhver av tilidsmændene utfører sit hverv og bistaar dem hermed.»

Adolf Andersen foreslog: «*Revisorerne skal mindst en gang hvert kvartal gjennemgaa kassen.*»

Punkt 1, 2, 3 og 4 *vedtoges* enstemmig.

Andersens forslag *torkastedes* med 63 mot 53 stemmer, hvorpaa hele paragraffen *vedtoges* enstemmig som av komiteen foreslaat.

Valg paa kasserer

referertes og var A. Ahlstrand valgt med 153 stemmer.

Valg paa forretningsutvalg.

Valgkomiteens flertal foreslog: *Ottar Skarheim, Ole M. Stenvik, Harald Becker, Oskar Johansen.*

Mindretallet foreslog: *Oskar Johansen, Gustav Sjøman, Alfr. Gundersen, Ole M. Stenvik.*

Richard Hansen: I lovene staar der at ved valg til forretningsutget skal der fortrinsvis tages hensyn til de grupper som ikke har gruppe-sekretær. Dette er gjort i den forelagte mindretalsliste. Bestemmelsen er ogsaa berettiget; men skal ikke ta hensyn til personer. Jeg vil anbefale mindretallets forslag.

E. Volan: Jeg vil gjøre repræsentanterne opmerksom paa at de som er i mindretal her paa landsmøtet nu med sit forslag kommer og vil ha flertal i styret. Landsmøttet maa da spørge dem om de vil arbeide for principerklæringen. Dette er efter mit skjøen litt for galt. Der sies at man vil ta hensyn til de grupper som ikke har sekretær; vel, vil man gjøre det, saa faar man da finde folk blandt flertallet inden disse grupper. Jeg er enig i at mindretallet bør gives nogen repræsentation i styret; men flertal skal det ikke ha.

Olav Oksvik: Vi skal forlange hverken mere eller mindre end vi er berettiget til, og en *forholdsmæssig* repræsentation har vi ret til at kræve. 2 mand bør vi da ha i forretningsutvalget.

Richard Hansen: Vi har ved disse valg aldrig før snakket om flertal og mindretal; men nu vil man trække dette ind politikken.

Alfr. M. Nielsen: Jeg vil gjøre opmerksom paa at der nok har været drevet politik før ogsaa. Men vi har aldrig paa noget tidligere landsmøte hat en principielt avgjørelse, som vi har hat nu. Spørsmålet om grupper er ikke lenger avgjørende; omtrent alle er nu puttet ind i en eller anden gruppe.

E. Volan: I det forrige forretningsutvalg sat der bare medlemmer av det nuværende mindretal.

Otto Guldbrandsen: Det vilde være mere berettiget om fyrstikarbeiderne havde faat en repræsentant end grube- og anlægsarbeiderne. Der er ikke tat hensyn til Kristiania her, og derfor har mindretallet grebet ind.

G. Sundbye: Mindretallet har ikke tat hensyn til samarbeidet i forretningsutvalget. Fik de sit forslag igjennem, saa kunde sterke rivninger ikke undgaaes.

Stemmesedlerne optoges.

Avdelingernes love.

(Fortsættelse).

§ 31. Komiteen foreslog:

«Ordinær generalforsamling avholdes i januar og juli. Ekstraordinær generaalforsamling avholdes naar styret finder det nødvendig, eller naar 25 pct. av medlemmerne skriftlig forlanger det. Generalforsamlingen bekjendtgjøres med mindst 7 dages varsel og med nøiagtig angivelse av den eller de saker som skal behandles. Generalforsamlinger om arbeidsnedleggelsler kan om fornødent sammenkaldes med 2 dages varsel. Ekstraordinære generalforsamlinger avholdes saa ofte styret finder det nødvendig eller naar forretningsutvalget forlanger det. Ethvert spørsmål avgjøres ved stemmeflerhet; skriftlig avstemning finder ikke sted uten at 5 av de møtende forlanger det.»

Karl Evensen optog følgende forslag fra Kap fagforening:

«*Generalforsamlingen bekjendtgjøres med mindst 7 dages varsel og med en av styret skjønsmessig angivelse osv.*»

Evensens forslag *forkastedes*.

Paragrafen *vedtoges* efter komiteens indstilling.

§ 32. Komiteen foreslog:

- «1. Avdelingsmedlemmer ved en bedrift eller arbeidsplads, som ønsker at fremsætte krav i en eller anden retning, skal forinden noget foretages forelægge kravet for sit avdelingsstyre, som derpaa sammenkalder et medlemsmøte til behandling og avgjørelse av saken.
2. Finder medlemmerne at det er nødvendig at nedlægge arbeidet, har de likeledes at indgi meddelelse derom til styret med de nødvendige oplysninger. Styret har derfor at sørge for at saken hurtigst blir forelagt en generalforsamling til avgjørelse.

3. Avdelingerne maa ved behandling av alle spørmaal som kan medføre konflikt med arbeidsgiveren gaa frem paa den maate som er foreskrevet i § 8.»
Enstemmig vedtat.

§ 33. Komiteen foreslog:

- «1. Ingen har ret til at opta arbeidet under en streik eller lockout før konflikten er hævet, heller ikke at ta arbeide paa blokkerte arbeidsplads før end blokaden er hævet. Gjør nogen det, betrages de som streikebrytere og indrapporteres til forbundets kontor. Er de medlemmer av organisationen skal de øieblikkelig ekskluderes.
Hvorvidt streikebryterne skal offentliggjøres og i hvilken utstrækning, avgjøres i hvert enkelt tilfælde av forretningsutvalget.
2. Medlem, der optar arbeidet paa en av organisationen blokkert arbeidsplads, pligter at tilbakebetale al understøttelse av hvilkensomhelst art det maatte ha mottat av forbundet eller dets avdelinger. Negter han (hun) dette, har han (hun) derved git forretningsutvalget eller i tilfælde avdelingsstyret ret til med øvrighetens bistand at inndrive beløpet.
3. Indvalider og gamle skrøbelige arbeidere kan efter de enkelte avdelingens egen bestemmelse fortsætte sit arbeide uten at regnes for streikebrytere.
5. Ethvert medlem som handler uhæderlig, ukollegialt eller i strid med nærværende lov, kan ekskluderes ved et medlemsmøte med $\frac{2}{3}$ majoritet. Dog pligter avdelingsstyret at varsle vedkommende paa forhaand, saa han kan være tilstede paa møtet og fremkomme med sit forsvar.
I tvilstilfælde kan bestemmelsen i § 26 punkt 5 komme til anvendelse.
6. Ekskluderte medlemmer samt streikebrytere kan ikke optages i nogen avdeling uten paa nærmere i hvert tilfælde fastsatte vilkaar, der maa godkjendes av forretningsutvalget.
7. Eventuelle mulkter tilfalder forbundets forsikringskasse.»

Albert Hansen foreslog:

«Punkt 3 i § 33 utgaar.»

Punkterne 1 og 2 vedtoges efter komiteens forslag.

Albert Hansens forslag vedtoges med overveiende flertal.

Paragrafens øvrige punkter vedtoges enstemmig efter komiteens forslag.

§ 34. Komiteens forslag:

- «1. Opløses avdelingen av en eller anden grund, skal dens kassebeholdning og øvrige eiendele tilfalde forbundet, uanset om foreningen til den tid staar som avdeling eller ei. Til saadanne midlers erhvervelse kan forretningsutvalget — om det gjøres nødvendig — benytte øvrighetens bistand.
2. Stiftes en ny avdeling av forbundet paa samme plads eller i samme

- faggruppe inden 5 aars forløp, kan denne erholde den opløste forenings eiendele. Pengemidler dog ikke længer end efter 1 aars forløp.
3. Ingen avdeling kan uttræ av forbundet med mindre end 6 maaneders varsel. Beslutning om utmeldelse kan kun ske paa en ordinær generalforsamling og maa for at være gyldig vedtages med $\frac{2}{3}$ majoritet.
4. Blir medlemmerne samlet flyttet til et nyt arbeidssted, har de ret til med forretningsutvalgets samtykke at flytte avdelingen og dens eiendele med sig.»

Enstemmig vedtat.

§ 35. Komiteens forslag:

- «1. Avdelingerne har, om de finder det fornødent, ret til for sin lokale virksomhet at fatte særbestemmelser til denne lov. Disse maa dog ikke staa i motstrid med denne lov og derfor forelægges forretningsutvalget til godkjendelse.
2. 2 eksemplarer av saadanne særbestemmelser skal oversendes hovedkontoret og opbevares i forbundets arkiv.»

Enstemmig vedtat.

Som lovens slutningsparagraf foreslog komiteen:

«Disse love er vedtat paa Norsk Arbeidsmandsforbunds 13. landsmøte i Kristiania 25. august—3. september 1918 og trær ikraft 1. januar 1919. De kan kun ophæves eller forandres paa et landsmøte.»

Alfred M. Nilsen foreslog følgende ændring:

«Og trær i kraft fra 1. januar 1919 med undtagelse av § 3, som trær i kraft fra 1. november 1918.»

Oskar Johansen optok komiteens forslag som det forelaa, saaledes at § 3 ogsaa trær i kraft fra 1. januar.

Oskar Johansens forslag vedtoges med 72 stemmer mot 64.

E. Volan: Jeg forutsætter hermed, at gruppeordningen trær ikraft straks.

Tilstemt.

Valgene til forretningsutvalg.

referertes. Følgende var valgt: Ole M. Stenvik med 157 stemmer, Oskar Johansen 143, Ottar Skarheim 93, H. Becker 89. Dernæst hadde Alfred Gundersen 67, Gustav Sjøman 65 og Karl Kristiansen 8 stemmer.

Som suppleanter til forretningsutvalget foreslog valgkomiteen: Karl Kristiansen, Johannes Gulbrandsen, Ingv. Olsen.

Valgordningen paa Landsorganisationens kongres.

Som meddelt paa side 38—39 i «Dagsorden» har valgordningen til Landsorganisationens kongres været behandlet av en av hovedstyret valgt komité. Denne komité hadde møte 18. oktober 1917. Resultatet av komiteens arbeide blev, at Kr. Tamnes og Rontén enedes om et for-

slag til valgordning indtat paa side 39. Sethil sluttet sig subsidiært til dette forslag, men holdt principalt paa den nuværende valgordning.

Paa hovedstyremøtet 29. oktober 1917 blev det besluttet at ogsaa dette spørgsmaal skulde behandles av den nedsatte 5-mands-komite til behandling av de indkomne forslag.

Komiteen har behandlet valgordningen uten at ville gjøre forsøk paa at fremkomme med noget helt nyt forslag, hvorfor resultatet blev, at komiteens medlemmer Hansen, Nilsen og Ødegaard slutter sig til det av Tamnes og Rontén fremsatte forslag, mens Sethil og Volan sluttet sig til Sethils standpunkt i den tidligere komite, nemlig at den nuværende valgordning bibeholdes.

*Rich. Hansen. Johs. M. P. Ødegaard. Alfred M. Nilsen.
Elias Volan. Gunnar Sethil.*

G. Rontén redegjorde kortelig for komiteens arbeide som meddelt i dagsordenen.

E. Volan anbefalte Sethils forslag, som ogsaa hadde faat flertal i hovedstyret.

Kr. Tamnes: Det er et tvungent valgsystem vi har nu, og manglerne er saa store, at vi har moralske forpligtelser paa os til at finde paa noget andet. Jeg anbefaler mit og Ronténs forslag, som lyder slik:

«*Stiftsinddelingen bibeholdes. Foreningerne anmodes om at foreta indstilling paa repræsentanter til kongressen. Landsmøtets repræsentanter inden hvert stift sammentræder under landsmøtet til behandling av samtlige indstilte og utvælger repræsentanter av de indstilte i den utstrækning medlemsantallet tillater det. De valgte repræsentanter blir staaende til nyt ordinært landsmøte avholdes. Endel suppleanter vælges.*»

Knut Dalastøl anbefalte bibehold av den nuværende valgordning. Flertallets forslag er det mest udemokratiske jeg har set.

Nic. Engen: Det er vel vanskelig at finde nogen helt tilfredsstillende valgordning paa denne kongres.

Oskar Johansen: Man skulde trodd, at dette landsmøte var radikalt; men her kommer flertallet og vil frata medlemmerne valgretten. Jeg vil anbefale Sethils forslag.

Hans Moen: Jeg er heller ikke enig i flertallets stilling her. Man kan ikke vite om de som vælges paa et landsmøte er i kontakt med forbundets opfatning paa det næste landsmøte. Avdelingernes sløvhed faar falde paa dem selv.

Votering: Sethils forslag (den gamle ordnings bibehold) vedtoges med overveiende flertal.

Forskjellige forslag.

Forslag nr. 128

O. Bjørkmann optok følgende fra Narvik Arbeiderforening: Da Norsk Arbeidsmandsforbund er det eneste forbund, som ofrer store summer til agitation og det har vist sig og viser sig fremdeles, at

de øvrige forbund drar stor nytte av dette, finder vi en forandring paa-krævet, ja helt nødvendig. Vi mener, at skal det være retfærdig bør disse utgifter til agitation føres paa en fælles konto.

Vi fremsætter derfor følgende forslag:

«Alle utgifter til agitation for den faglige bevægelse utredes av Landsorganisationen.»

Besluttet: Forslaget oversendes Landsorganisationen.

Forslag nr. 131.

Fra Røstvangen Grubearbeiderforening. Angaaende Knut Klevens rapport til den sorte tavle.

Foreningen gaar ut fra, at denne sak forelæggss førstkomende landsmøte til behandling, idet vi finder, at denne sak er av saapas stor prinsipiell betydning, at den fortjener at behandles av et landsmøte for om mulig at faa en forandring for nævnte person, saa han maa komme paa den plads, hvor han egentlig hører til, nemlig paa Den sorte tavle.

Ingebrigt Aas optok saken og redegjorde for Knut Klevens forhold. Repræsentantene for Eidsfos forening hadde været tilstede paa møte sammen med Røstvangen og stemt for, at Kleven skulde rapporteres; men da de kom tilbake til sin forening var de ikke lenger saaledes stemt. Vi rapporterte alle kjerere under konflikten, ogsaa dem som læsset knuseren. Knut Kleven har alltid, været kapitalisternes lakei. Til nytaar skal han allikevel ut efter de nye love. Jeg foreslaar:

«*Knut Kleven rapporteres til den sorte tavle.*»

P. Vesta: Det gaar ikke an, at forbundet utbetaler streikebidrag til en streikbryter. Selv om Eidsfoss forening av visse grunde fik en anden opfatning, saa skulde forbundet standset streikebidraget.

Aasmund Selfors redegjorde for Knut Klevens beskæftigelse ved Dovrebanen og ved Røstvangens Kraftanlæg.

Chr. Rasmussen: Vi kan ikke ta standpunkt til denne sak; der er ingen som har hørt et ord av, hvad repræsentantene har sagt paa grund av uroen i salen under valgene.

Rich. Hansen: Jeg tror ikke det gaar an at vedta et saadant forslag, naar Knut Kleven ikke er tilstede og kan forsvare sig. Foreningerne har ogsaa vinglet meget i saken. Men det er altid saa, at en mand som skal rapporteres skal være tilstede i vedkommende forenings møte. Den slags ting kan landsmøtet ikke avgjøre.

P. Vesta foreslog:

«*Forretningsutvalget faar i opdrag at undersøke saken og eventuelt foreta rapport til den sorte tavle.*»

Votering: Ingebrigt Aas' forslag forkastedes med stort flertal. Vesta's forslag vedtoges med stort flertal.

Som suppleanter til forretningsutvalget

var valgt: 1. *Johs. Gulbrandsen*, 2. *Ingv. Olsen*, 3. *Karl Kristiansen*.

Erkjendtlighetsgave til Rich. Hansen og G. Sethil.

Sverre Støstad og *G. Sundbye* foreslog:
«Som erkjendtlighetsgave for godt arbeide i forbundets tjeneste bevilges d'herrer *Richard Hansen* og *Gunnar Sethil* hver kr. 1 000.»
Forslaget vedtoges med akklamation.

Valg av hovedstyremedlemmer.

Flertallets forslag:	Mindretallets forslag:
Hans Moen, Kirkenæs.	Hans Moen, Kirkenæs.
Kristian Moljord, Sulitjelma.	Kr. Moljord, Sulitjelma.
Gustav Sundbye, Trondhjem.	Andr. Østbø, Stavanger.
Nils Kvale, Odda.	Lars Tørris, Røros.
Andreas Østbø, Stavanger.	Kr. Lien, Notodden.
Ole P. Bonde, Røros.	H. Hellebø, Bergen.
Johan Iversen, Notodden.	G. Sundby, Trondhjem.
Hans Hellebø, Bergen.	Knut O. Ødegaard, Arendal.
Karl Berglund, Sarpsborg.	G. Rontén, Drammen.

Nic. Eggen: Jernbanearbeiderne maa faa en representant med i hovedstyret. Distriktsinteresser spiller ingen rolle for os, da vi allikevel flytter saa meget, bare vi faar en dygtig mand med.

Nils Kvale: Jeg ser at mit navn er kommet med paa listen; men jeg mottar ikke gjenvalg. Gruppen ønsker Knut Dalastøl istedet. Det nytter ikke at stemme paa mig.

Valgkomiteen tog hensyn til Nils Kvales nægtelse av at motta valg og opførte Knut Dalastøl istedet.

Ivar Smedsmo: Jernbanearbeiderne skulde som en av de største grupper være sikret en representant; men i valgkomiteen var vi sikre paa at faa Alfred M. Nilsen til viceformand, og han skulde jo representere os. Efter det utfald vi ser viceformandsvalget har faat vil jeg foreslaa Kr. Tamnæs istedetfor Nils Kvale.

G. Sundbye: Valgkomiteen er gaat over til at foreslaa Dalastøl istedetfor Kvale; ellers blir listen uforandret som den er.

M. Johansen: Jeg trodde ogsaa at jernbanearbeiderne vilde faa næstfonden; mon nu har de faat Skarheim. Johan Iversen representerer ogsaa jernbanearbeiderne. Jeg holder paa Dalastøl.

Alfred M. Nilsen: Jeg vil anbefale valgkomiteen at se litt nærmere paa dette. Iversen arbeider like meget ved Norsk Hydro som ved jernbanen. Grube- og anlægsarbeiderne forlanger ikke formeget; men jeg vil anbefale at man bytter Ole P. Bonde med Kr. Tamnæs.

Stemmesedlerne innsamledes.

Valg paa distriktssekretærer.

Trondhjems distrikt indstillet enstemmig paa *A. Kalvaa*.
Kalvaa valgtes enstemmig til sekretær for Trondhjems distrikt.
Nordlands distrikt indstillet enstemmig paa *F. A. Strøm*.
Strøm valgtes enstemmig til sekretær for Nordlands distrikt.

Valg paa gruppesekretærer.

Der forelaa meddelelse fra de forskjellige grupper om de respektive valg paa sekretærer og industrikomiteer. Disse var:

Kommunegruppen.

Sekretær: *Gunnar Sethil*.

Industrikomite.

Johs. Guldbrandsen, Kristiania.
Olav Holm, Trondhjem.
Ole Fineide, Bergen.
Suppleant *Adolf Olsen*, Stavanger.

Tekstilgruppen.

Sekretær: *N. E. Nielsen*.
Industrikomite: *Ingv. Olsen*.
Frk. *Sigrd Dahl*.
Sigurd Jensen.
Suppleant: *Sigurd Nielsen*.

Næringsmiddelindustrigruppen.

Sekretær: *Richard Hansen*.
Industrikomite: *Peder Sund*, Stavanger.
K. M. Gundersen, Kristiania.
Karl Evensen, Kap.

Den elektro-kemiske gruppe.

Sekretær: *J. Bjerkmann*.
Industrikomite: *Kr. Rothaug*, Trondhjem.
E. Presthus, Odda.
G. Holm, Eydehavn.

Bygningsgruppen.

Sekretær: *Olav Oksvik*.
Industrikomite: *Sverre Støstad*, Trondhjem.
Johs. Seim, Bergen.
Bernh. Eriksen.
Suppleant: *Kr. Nordli*.

G. Sundbye: Jeg har bragt i erfaring at inden *byggningsgruppen* er der avgitt stemmer av folk utenfor gruppen. 6 stykker har deltatt uten berettigelse og dette er imot lovene. Disse er: *G. Sethil*, *Sv. Støstad*, *E. Volan*, *Sven Røed*, *Bernh. Eriksen* og *Oskar Johansen*.

Sven Røed: Jeg møtte som suppleant for *Kr. Lien*.
Dirigenten: Det er riktig.

E. Volan: Jeg trodde alle som tilhørte gruppen og var paa landsmøtet skulde kunne stemme. Vi hængte os ikke i lovformerne. Vi kan sende saken tilbake til gruppen; men resultatet vil sikkert bli det samme.

G. Sundbye: Jeg foreslaar: «Det henstilles til bygningsarbeidernes repræsentanter at ta det stedfundne valg paa sekretær til fornyet overveielse.»

Sundbyes forslag vedtoges med stort flertal.

Forslag om grupperes utmeldelse av forbundet.

Følgende forslag forelaa fra Nils Kvale og Knut Dalastøl:

«*Principalt:* Grupper som gaar ut av forbundet for at danne sin egen selvstændige organisation erholder midler av N. A. Fs. efter sit medlemstal.

«*Subsidiært:* Grupper som gaar ut av forbundet for at danne sin egen selvstændige organisation fritas for kontingent til forbundet under opsigelsestiden.»

Knut Dalastøl: Forslaget gaar som forsamlingen vet ut paa at grupper som eventuelt kan ville melde sig ut av forbundet skal faa midler i forhold til sit medlemstal. Vi ved at vor gruppe trenger mer arbeidshjelp til sin administration end 1 sekretær, og da vi ikke fik 2 sekretærer er kravet om utmeldelse blit sterkt. Det kunde være en utvei for landsmøtet at slaa den teknisk-kemiske gruppe sammen med den elektro-kemiske og derved faa et bredere grundlag for at indvilge 2 sekretærer. Hvis landsmøtet saa vil forandre sin beslutning vil jeg være sikker paa at der ingen stemning for utbrytning blir.

Nils Kvale: Det kan ikke sies at være noget splittelsesforslag det vi har fremsat. Vort forslag vilde faldt bort dersom vor gruppe havde faat 2 sekretærer. Landsorganisationen er jo generalnævneren for alle organisationer, og der agter vi at staa. Vi søker ogsaa fremdeles at bli staaende i forbundet. Men der kan bli større grupper som vil gaa ut og utvikle sig alene, og denne ordning kan være praktisk for begge dele. Det gaar ikke an at sammenligne os med den kommunale gruppe. Den hører hjemme væsentlig i de store byer og er koncentreret der. Derfor kan den faa gratis hjelp i stor utstrækning til sit arbeide. I den elektro-kemiske industri er det slik at unge bondegutter kommer ind som vel er organisationsinteresserede, men ikke vet hvorledes de skal ta fat. De har ingen forstand paa at lede. Det er rimelig at vi kommer til at søke forretningsutvalget om fritagelse for kontingent i opsigelsestiden. Vi faar vælge det enkleste. Vi har sagt fra hvad vi behøvet, og da er vort forslag ikke at betrakte som nogen trussel. Det er et skjøn repræsentanterne skal gjøre sig. Den elektrokemiske industri er noget særegent for sig baade med hensyn til løn, sanitære forhold, arbeidstid og meget andet, og derfor behøver vi ogsaa mer administrativt arbeide.

Johan Sørensen: Jeg vil advare mot Dalastøls og Kvales forslag. Det vilde bety det samme som at nu skulde vi dele og gaa hver vor vei. Den elektro-kemiske gruppe kan faa sin anden sekretær, om det visses nødvendig; men de kan ikke staa her og kræve midler efter sit medlemstal. At indvilge i det vilde være det samme som at opløse forbundet.

Karsten Jørgensen talte for indvilgelsen av 2 sekretærer. Hadde man hat tilstrækkelig hjelp i gruppen vilde fremgangen sikkert været større end den er, endskjønt der, tiltrods for at man ikke hadde rukket over alt, dog hadde været oppgang ogsaa i lønninger.

Jakob Eikefjord: Jeg har en tid arbeidet i en forening, som var tilsluttet den elektro-kemiske gruppe, og jeg vet, at det er meget arbeide og megen krangel inden denne gren. Men hvis man slaar sammen den elektro-kemiske og den teknisk-kemiske gruppe, saa faar man fuld grund til at ansatte 2 sekretærer, og det kan gjøres her. Jeg foreslaar derfor, at under forutsætning av at den elektro-kemiske og den teknisk-kemiske gruppe slaas sammen, saa faar disse grupper 2 sekretærer.

I. Bjerkmann: Forslaget tar sikkerlig ikke sigte paa at virke splittende; men det skulde være ganske berettiget, hvis en gruppe gaar ut og melder sig direkte ind i Landsorganisationen, da de ogsaa faar sig bevilget midler til at begynde med. Ingen skulde ha ret til at lægge sig hindrende i veien for, at denne gruppe da ordner sin organisation alene. Forslaget vil ogsaa bli likedan for alle, som er i samme stilling. Jeg finder det meget berettiget og retfærdig. Vi kan dog allikevel ikke lægge skjul paa *grunden* til, at forslaget er fremkommet. Gruppen føler sig tilsidesat, fordi den kun har faat en sekretær. Der skal nu ordnes med de sanitære forhold i industrien, og der er bl. a. indsendt andragende til departementet om at faa en speciel fabrikinspektør for denne industri. Der er desuten meget andet igjøre. Der maa gripes ind, mens der er tid, og her er alt endnu nyt. Jeg vil anbefale Eikefjords forslag. Den kemisk-tekniske gruppe vokser jo ogsaa hurtig her i landet.

Knut Dalastøl: Alfred Nilsen sa vi burde være fornøiet. Ja, han kan være fornøiet al den stund anlægsarbeiderne har 2 sekretærer. Repræsentantene vil visselig indrømme, at vort krav er berettiget; men allikevel kommer denne mand og paastaar, at uu skal vi være fornøiet. Jeg vil si, at skulde Eikefjords forslag bli nedstemt, saa gaar vi ut av forbundet. At dette vil skade forbundet tror alle; og jeg tror ogsaa, at det forbigaaende vil skade gruppen. Men der er ingen anden utvei, hvis vi ikke faar den nødvendige arbeidshjelp inden forbundet. Dette er vort forslags aarsak.

Sven Røed: Forslaget ser ut som en trusel. Det er ogsaa en eiendommelig argumentation, som føres for det. Det skal egentlig fremme noget andet end det sier. Saken er nu avgjort, og hvis man ikke greier sig, faar man ordne sig som hittil med ekstrahjelp.

Elias Volan: Det er mulig, at repræsentantene ikke har været helt oppmerksom paa dette forhold, da gruppeordningen vedtoges. Men vi maa gjøre alt mulig for at holde forbundet sammen, og da mener jeg, at vi kan overlate denne sak til forretningsutvalget. Ingen er vel i tvil om, at ikke det forretningsutvalg, vi kommer til at vælge her, vil handle efter bedste skjøn for begge parter. Jeg foreslaar derfor:

«Landsmøtet henstiller til forretningsutvalget at foreta en indgaaende undersøkelse av forholdene inden den elektro-kemiske industri. Hvis det viser sig nødvendig at gruppen faar to sekretærer, bemyndiges forretningsutvalget til at gi gruppen anledning til dette paa den betingelse, at den kemisk-tekniske gruppes arbeide gaar ind under sekretærernes virksomhet.»

Det kan man være sikker paa, der vil ikke bli ansat 2 sekretærer for gruppen, uten det er høist nødvendig; men vi er ikke kommet hit for at etterlate nogen sprængkile i forbundet.

Alfred M. Nilsen: Dalastøl gaar ut fra en misforstaaelse, naar han sier, at grube- og anlægsgruppen har 2 sekretærer. Grube- og anlægsgruppen bestaar ikke mere efter det vi har besluttet her. Det er nu to grupper med hver sin sekretær. Jeg har tidligere sagt, at hvis man slog den elektro-kemiske og den teknisk-kemiske gruppe sammen, kunde den faa 2 sekretærer. Jeg har intet imot det; men der er forskjøl paa det og paa at opsætte premium paa at gaa ut av forbundet.

Oskar Johansen: Dalastøl har nævnt her, at man skal ta fornuften fangen. Det maa man vistnok ogsaa for at gaa paa dette. Helst burde man kanske gjort det før. Hvis denne gruppe vil ut av forbundet, saa gaar den ut allikevel om den faar aldrig saa mange sekretærer. Vi har heller ikke hørt, om disse to grupper er blit enig om at gaa sammen.

J. Nygaardsvold: Det begynder sikkerlig at gaa i surr her nu. Her behandler vi saker, som er behandlet og avgjort før, og dirigenterne kommer selv med forslag i materien. Jeg synes jeg maa paatale dette.

Dirigenten: Landsmøtet har avgjort, at denne sak skal tages op her.

J. Nygaardsvold: Ja, Dalastøls og Kvaales forslag, men ikke det nye, som nu behandles. Det er noget ganske andet.

Dirigenten: Forslaget tar sigte paa det samme forhold.

Knut Dalastøl imøtegit Johansen. Vi er fremdeles villig til at staa i forbundet; men da maa vi ha den nødvendige arbeidshjælp. Faar vi ikke det nødes vi til at gaa ut. Ved at slaa de to grupper sammen, trodde vi at kunne faa en lempelig ordning.

Kristian Lien: Vor gruppe kan ikke være tjent med bare en sekretær, og det vil jeg si, at det vil ikke gavne Arbeidsmandsforbundet nu, om vi gaar ut. Det store flertal i denne gruppe tilhører fagoppositionen, og da skulde det være av interesse for den, at vi blir staaende. Fagoppositionens folk kan ikke stemme mot vore forslag.

Aug. Magnussen: Jeg har i nogen aar arbeidet i et centrum for den elektro-kemiske industri, og jeg vil si, at det er en komplisert arbeidsplads, og der skal meget rydningsarbeide til. Saken med sekretærene er imidlertid avgjort her; men derfor kan vi vedta Volans forslag. Jeg hadde allerede formet forslag i samme retning; men han kom mig i forkjøpet. Jeg er forvissat om, at naar forretningsutvalget grundig undersøker saken og faar rede paa det arbeide, som nu forestaar i industrien, saa vil det straks skjenne, at 2 sekretærer er absolut nødvendig. Utredning av de sanitære forhold o. a. kræver mænd med spciel indsigt i faget og i lovgivningen.

Nic. Eggen: Det er et meningsløst forslag, Eikefjord har stillet, og vi kan umulig stemme over det. Saken er avgjort før. Jeg kan ikke være med at stemme over det, og hvis det sættes under votering, maa jeg gaa ut. Det ser ut, som om det er gaat surr for dirigenterne.

Kr. Aune anbefalte Volans forslag. Repræsentantene for gruppen bør ogsaa være tilfreds med det.

Chr. Rasmussen: Jeg er enig i Nygaardsvolds uttalelser. Vi kan umulig stemme over Eikefjords forslag. Ordningen med gruppesekretærer er avgjort, og sekretær er valgt. Med hensyn til nødvendigheten vil jeg si, at der er mer paakrævet at faa en distriktssekretær til for Nordland end to sekretærer for denne gruppe.

E. Volan: Jeg synes nu, man bør vedta mit forslag. Vi bør holde forbundet sammen. Jeg skal love for, at gruppen ikke skal faa 2 sekretærer, medmindre det efter en grundig undersøkelse viser sig absolut nødvendig.

Eikefjord, Kvale og Dalastøl tok sine forslag tilbake, hvorpaa Volans forslag vedtoges.

Hovedstyrevalget referertes.

Følgende var valgt: *Hans Moen*, Kirkenes, med 158 st., *Andreas Østba*, Stavanger, med 158 st., *Kr. Moljord*, Sulitjelma, 157 st., *Hans Hellebø*, Bergen, 157 st., *Gustav Sundbye*, Trondhjem, 156 st., *K. Berglund*, Sarpsborg, 96 st., *Johan Iversen*, Notodden, 92 st., *Ole P. Bonde*, Røros, 81 st. og *Kr. Lien* med 65 st.

Man gik derpaa over til valg av *suppleanter* til hovedstyret.

Kr. Nordli krævet paany behandling av følgende interpellation: «Ønsker en redegjørelse av «Arbeidsmanden»s redaktør i anledning en artikel i sidste nr.»

Med stort flertal besluttedes ikke at behandle den av Nordli indleverte interpellation.

Til revisorer valgtes:

Jørgen Knudsen, *Sven A. Røed* og *Nicolay Hansen*.

Valg av protokolkomite.

Valgkomiteen foreslog:

Sverre Støstad, Trondhjem.

Carl Andersen, Bergen.

Th. Halvorsen, Kristiania.

Mindretallet foreslog istedetfor *Th. Halvorsen*, *Bernh. Eriksen*. Flertallet gik over til dette forslag.

Støstad, *Eriksen* og *Andersen* valgtes enstemmig ved haandsop-rækning.

Møtet hævet.

Aftenmøte tirsdag 3. september.

Dirigent: *J. Eikefjord.*

Valg paa suppleanter til hovedstyret referertes.

Følgende var valgt:

Ivar Smedsmo	132	stemmer.
Ole Moen	130	—
Aasmund Selfors	130	—
John L. Moen	130	—
Nic. Næs	126	—
A. Olsen	126	—
Ole Fineide	121	—

Som suppleanter til revisorer valgtes enstemmig følgende:

Torgeir Heggen.
Gustav Sjøman.

Fra bygningsgruppen forelaa følgende meddelelse:

«Bygningsgruppen har holdt møte i pausen til fornyet behandling av spørsmålet om ansættelse av sekretær. Resultatet blev, at Kr. Aune, Aalesund, fik 7 st., O. Oksvik, Molde, 7 st. Man diskuterte spørsmålet, om man burde trække lod; men man fandt dette at være en tvilssom fremgangsmaate, særlig da begge kandidater nægtet at la sig vælge paa det grundlag. Man bestemte derfor at forelægge saken for landsmøtet.

O. Oksvik.

Oskar Johansen foreslog, at saken endnu tilbakesendes gruppen til nyt valg.

K. M. Gundersen: Der er vistnok folk her tilstede, som tilhører gruppen og har ret til at stemme, men som ikke har stemt, og dersom disse deltok, vilde vi faa en avgjørelse paa det.

*Oskar Johansen*s forslag vedtoges.

Gruppen behandlet saken paany og valgte *Kristian Aune* til sekretær.

E. Volan foreslog:

«Gruppeordningen trær ikraft straks.»

Forslaget vedtoges.

A. Kalvaa foreslog, at det overlates hovedstyret at bestemme distriktssekretærernes bosted.

Enstemmig vedtat.

Osv. Martinsen foreslog:

«Tid og sted for næste landsmøte bestemmes av hovedstyret.»

Enstemmig vedtat.

Avslutning.

Landsorganisationens formand, *O. Ole Lian* tok først ordet og utalte: Ærede kamerater! Før vi nu skilles vil jeg takke landsmøtet for samværet her. Man er nu ganske vist træt av de lange forhandlinger, og jeg skal ikke yderligere trøtte forsamlingen. Jeg vil faa lov til at uttale min store tilfredshet over debatten her. Tiltrods for den uenighet, som kan ha hersket om enkelte punkter har det været mig en stor glæde at erfare den gode tone som diskussionen er ført i. Det er efter min mening et av de hyggeligste landsmøter vi i saa maate har holdt. Tiltrods for den forskjellige opfatning ved avgjørelserne er jeg forvisset om at vi vil staa enig og samlet, naar kravene kommer. Jsg vil rette en tak til det avgaaende hovedstyre og forretningsutvalg for den tid som er gaat siden sidste landsmøte. Særlig vil jeg rette en tak til formanden og viceformanden i forbundet. De forlater nu sine stillinger, men det er glædelig at de fremdeles vil bli med i det daglige arbeide, idet de er sat paa ansvarlige stillinger i de grupper de er valgt til sekretærer for. Vi har grund til at takke dem for det arbeide de har utført. Paa sekretariatets vegne vil jeg takke dem for samarbeidet her. Det har været en stor tilfredshet at arbeide sammen med de to mænd fra Arbeidsmandsforbundet der. De har derved ikke mindst æren for det gode samarbeide i sekretariatet. Jeg vil ogsaa ønske den nye formand og det nye styre velkommen. Jeg tviler ikke paa at i praksis vil samarbeidet bli likesaa godt som før. I saa maate tror jeg nok at Volan vil gaa i den tratrædende formands spor. Jeg vil faa lov til at ønske at forbundet maa styrkes ved de beslutninger som er fattet her og at det derved vil kunne avtvinge arbeidskjøperne og samfundet bedre kaar for arbeidets mænd. Naar det kommer til stykket vil de nok vite at staa enige og tro sammen mot arbeidskjøperne og samfundet, og Arbeidsmandsforbundet vil i den samlede organisation herefter som før sfaa like fast. Et tre gange tre hurra derfor. (Hurraer. Bifald.)

Richard Hansen: Kamerater! Naar jeg nu skal ta avsked som formand i Arbeidsmandsforbundet, saa var det mangt jeg kunde ha lyst til at si. Men jeg skal ikke opta tiden for meget med at oppfriske gamle minder. Jeg mindes det første landsmøte i Arbeidsmandsforbundet — i 1902. Da var det nok ikke anledning til at gi bevilgninger som er git her. Vi stod i gjæld til Landsorganisationen, og vi skyldte for streikebidrag. Desuten stod vi skyldig for et par forsikringsbidrag. Vi hadde ikke nogen forsikringskasse dengang: vi maatte ty til utligninger. Det var ikke mange medlemmer, og de var heller ikke saa godt sveiset sammen. Vi hadde ikke mere end vel 3 000 sikre medlemmer. Da jeg i 1903 overtok formandsstillingen hadde vi den ubehagelige underslagshistorie, og jeg hadde ikke nogen stor lyst til at ta hvervet. Det var let at tænke sig, at det vilde virke deprimerende at gaa ut til avdelingerne med meddelelsen om en saadan affære da. Det var saa ganske naturlig, at det kunde slaa modet ned dengang. Vi saa ogsaa litt mørkt paa det. Efter manges opfordring gik jeg dog med paa at ta hvervet. Av de som var i styret dengang er nu ikke her tilstede andre end Sethil og Kalvaa. Jeg tok det løfte av hovedstyrets medlemmer, at de

skulde gaa ut hver i sit distrikt og se til at reise begeistringen paany og forsøke at skape tillid til den nye formand, som faa eller ingen kjendte. Og det vil jeg si, at hadde vi ikke dengang hat saa gode og lojale styremedlemmer, saa hadde det ikke gaat saa bra som det gik. Vi hadde ikke god raad. Lønnen til formand var kr. 1400 og til kassereren kr. 1300; men eftersom forbundet vokste og forholdet bedredes, er ogsaa tillidsmændenes kaar forbedret. Det har været mange tak at ta i de 15 aar, som er gaat, meget av motgang, men ogsaa meget til glæde og tilfredshet. Det som har glædet mig mest er den tillid jeg altid har møtt ute i avdelingerne og paa landsmøterne. Men livets lov er, at vi blir gamle, saaledes er det med enhver, og jeg er vel ogsaa blit for gammel til at følge med i den nye retning, som er vokset op. Jeg har ikke hat tid til at gaa paa møter og høre foredrag derom, og det er kanskje en grund, Jeg har hat andet at bestille. For mig har opgaven været at gjøre Arbeidsmandsforbundet saa stort og sterkt som mulig. Man skal tro det, naar jeg sier dst nu: Jeg har aldrig fulgt politiske eller personlige formaal. Min eneste ærgjærighet har været at gjøre Arbeidsmandsforbundet til en levedygtig og kraftig organisation. Derfor har det ogsaa hændt, at jeg er kommet paa kant med dem, som har villet bryte ut. Har der været tendens til sprængning, saa er jeg blit ueuig med utbryterne og har tat kampen op. Der har været feider herom, og det kan hände at mit syn har været for snevert. Jeg har muligens set bare Arbeidsmandsforbundet og ikke noget andet. Naar jeg nu nu gaar av som formand og ser nye kræfter rykke ind, saa vil jeg paalægge dem det, hvis jeg har ret til det, at de bør føle en sterk pligt paa sig til at holde Arbeidsmandsforbundet sammen. Det kan ogsaa hände, at jeg siden en gang faar anledning til at hilse paa Eder. Det er mit haab og ønske, det nye styre vil faa lykke til og ha held med sig i at føre Arbeidsmandsforbundet frem til hele arbeiderklassens gagn og til større og større kampevne for os og hele organisationen. De aar jeg har hat hvervet har jeg bidraget hvad jeg har formaadd hertil. Det er saa at arbeiderne ikke er saa godt rustet med kundskaper; men har det skortet paa evnen, saa har ialfald viljen været god. Jeg vil takke for den tillid, medlemmerne altid har vist mig, hvilket ogsaa har git sig utslag i den bevilgning som er git her idag. Jeg vil takke for det ogsaa, ikke saa meget for pengene som for den anerkjendelse som dermed er git. Jeg har ingen personlig uvilje angaaende det nke formandsvalg. Det var en nødvendighet og som jeg sa til valgkomiteen, jeg kunde ikke ta hvervet likeoverfor de fattede beslutninger, som jeg var uenig i. Det vilde heller ikke være gjennemførlig at sætte en mand, som ikke trodde paa beslutningerne til at vaake over deres virkeliggjørelse. De som tror paa dem faar sætte dem ut i livet. Jeg vil ønske den nye formand velkommen. Jeg tror, I har truffet det bedste valg. Volan er den eneste rette at sætte i spidsen nu, og jeg vil ønske ham held og lykke i arbeidet for forbundets fremgang. Jeg vet han vil hänge i og sætte al sin vilje og evne i arbeidet. Jeg vil si tak for den tillid og agtelse I har vist mig idag og tak for samværet og be Eder ogsaa ta med Eder denne hilsen til avdelingerne.

Der utbragtes et tre ganger tre hurra for Rich. Hansen og Sethil. (Stormende, langvarig bifald.)

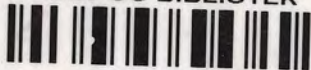
Jakob Eikefjord takket paa dirigenternes vegne for velvilje og overbærenhet. Der har været uundgaelige sammenstøt; men vi har gjort vort bedste.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Elias Volan: Jeg vil benytte anledningen til at rette en tak til Richard Hansen for det store og gode arbeide han har gjort for arbeiderklassen her i landet. Der har været brytninger og kampe, men tiltrods for al uenighet har allé medlemmer hat en levende følelse av, at Richard Hansen var vor bedste kamerat og den bedste talsmand, arbeidsmændene har hat og kanskje nogensinde vil faa iblandt os. Ingen har i gjensidig tillid staaet saa heit som Richard Hansen. Vi maa alle beklage at miste vor formand; men der var ingen vei utenom. Det er ikke saa godt for mig at overta stillingen efter en saa dygtig formand. De beslutninger vi har tat her er beregnet paa at bringe arbeiderklassen videre frem i dens kamp. Ja, jeg tør si det er de tuseners, millioners haab verden over, som er uttrykt i dem og det maal arbeidet er rettet mot. Jeg vil be Dere alle, naar I nu kommer hjem hver til sin kreds, at I vil fortsætte arbeidet for Arbeidsmandsforbundets utvikling og for fagorganisationen i det hele. Skal arbeiderne hævde sig i et kapitalistisk utbyttersamfund, saa har de sin eneste beskyttelse i en fælles faglig økonomisk organisation; de har ikke noget andet middel. Selv om der nu har været og vil bli meningsbrytninger, saa har jeg forvissning om, at Arbeidsmandsforbundet fremdeles vil vokse og styrkes. Der er plads for alle, som vil utføre nyttig arbeide for arbeiderklassens sak, hvilke anskuelser de ellers har. Jeg vil rette en tak til dirigenter og sekretærer her for deres arbeide. Jeg vil tilslut uttale det haab, at tiltrods for uenighet om enkelte ting, saa vil vi fremdeles og altid staa enige utad. Vi skal ikke bryte det samarbeide, vi gjennom aarene har hat i vort kjære Arbeidsmandsforbund. Et tre ganger tre hurra for Arbeidsmandsforbundet. (Stort bifald.)

Forsamlingen avsang staaende første vers av Internationalen, hvorpaa den nye formand erklærte Arbeidsmandsforbundets 13. landsmøte for avsluttet.

ARBEIDERBEVEGELSENS
ARKIV OG BIBLIOTEK

78989879